SANCTVS IOHANNES,

SYRIACE.	ITALICE.
EBRAICE.	HISPANICE.
GRÆCE.	GALLICE.
LATINE.	ANGLICE.
GERMANICE.	DANICE.
BOHEMICE.	POLONICE.

Ex

Diſpoſitione & Adornatione

ELIAE HVTTERI
GERMANI.

בְּשׂוֹרָה דְיוֹחָנָן

א

בְּרֵאשִׁית הָיָה הַדָּבָר וְהַדָּבָר
הָיָה אֶת־הָאֱלֹהִים וֵאלֹהִים
הָיָה הַדָּבָר׃

En el principio ya era la Palabra: y la Palabra era acerca de Dios, y Dios era la Palabra.

2 וְהוּ הָיָה בְּרֵאשִׁית אֶצֶל
הָאֱלֹהִים׃

Esta era enel principio acerca de Dios.

3 כֹּל־נַעֲשׂוּ בוֹ וּבִלְעָדָיו אַף אַחַת
לֹא נַעֲשְׂתָה אֲשֶׁר נַעֲשְׂתָה׃

Todas las cosas por esta fueron hechas: y sin ella nada de loque es hecho, fue hecho.

4 בּוֹ הָיוּ חַיִּים וְהַחַיִּים הָיוּ
אוֹר הָאֲנָשִׁים׃

En ella estaua la uida: y la vida era la Luz de los hombres.

5 וְהָאוֹר בַּחֹשֶׁךְ הָאוֹל וְהַחֹשֶׁךְ
לֹא קִבְּלָנּוּ׃

Y la Luz en las tinieblas resplandece mas las tinieblas no la comprehendieron.

6 הָיָה אִישׁ שָׁלוּחַ מֵאֱלֹהִים
וּשְׁמוֹ יוֹחָנָן׃

Fue vn hombre embiado de Dios, el qual se llamaua Ioan:

7 וְהוּ בָּא לָעֵדוּת לְהָעִד עַל־
הָאוֹר לְמַעַן כֻּלָּם יַאֲמִינוּ בְּיָדוֹ׃

Este vino por testimonio para que diesse testimonio de la Luz, para que todos creyessen por el.

8 וְהוּ לֹא הָיָה הָאוֹר כִּי אִם
אֲשֶׁר יָעַד עַל־הָאוֹר׃

El no era la Luz: sino para que diesse testimonio de la Luz.

9 כִּי הָיָה הָאוֹר נֶאֱמָן אֲשֶׁר
מֵאִיר אֶת כָּל־הָאָדָם הַבָּא
בָּעוֹלָם׃

Aquella Palabra era la Luz verdadera, que alumbra à todo hõbre, que viene en este mundo.

KATA IωANNEN

ΚΕΦΑΛ. α'.

Α Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.

Au commencement estoit la Parole, & la Parole estoit auec Dieu: & cette Parole estoit Dieu.

1. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θν.

Elle estoit au commencement auec Dieu.

3. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν.

Toutes choses ont esté faites par icelle: & sans icelle rien qui ait este fait, n'a esté fait.

4. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.

En elle estoit la vie & la vie estoit la lumiere des hommes.

5. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Et la Lumiere luit és tenebres, & les tenebres ne l'ont point comprinse.

6. Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης.

11. Ἦλθεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

Il y EVT vn homme enuoyé de Dieu, qui auoit nom Iehan.

7. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.

Celui-ci vint pour porter tesmoignage, à ce qu'il rendit tesmoignage de la Lumiere, afin que tous creussent par lui.

8. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

Lui n'estoit pas cette Lumiere-la, mais estoit enuoyé pour tesmoigner de la Lumiere.

9. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

Cette lumiere-la estoit la veritable, qui illumine tout homme venant au monde.

דיוחנן

א

בראשית הוה מדבר והדבר
הוה את־אלהים ואלהים
הוה והדבר׃

En el principio era la Palabra, y la Palabra era acerca de Dios, y Dios era la Palabra.

2 והו הוה בראשית אצל
האלהים׃

Esta era enel principio acerca de Dios.

3 כל־נעשו בו ובלעדיו אף את
לא נעשתה אשר נעשתה׃

Todas las cosas por esta fueron hechas: y sin ella nada de loque es hecho, fue hecho.

4 בו הוו חיים והחיים הוו
אור האנשים׃

En ella estaua la uida: y la vida era la Luz de los hombres.

5 והאור בחשך האל והחשך
לא קבלנו׃

Y la Luz en las tinieblas resplandece mas las tinieblas no la comprehendieron.

6 הוה איש שלוח מאלהים
ושמו יוחנן׃

Fue vn hombre embiado de Dios, el qual se llamaua Ioan:

7 והו בא לעדות להעד על־
האור למען כלם יאמינו בידו׃

Este vino por testimonio para que diesse testimonio de la Luz, para que todos creyessen por el.

8 והו לא הוה האור כי אם
אשר יעד על־האור׃

El no era la Luz: sino para que diesse testimonio de la Luz.

9 כי הוה האור נאמן אשר
מאיר את כל־האדם הבא
בעולם׃

Aquella Palabra era la Luz verdadera, que alumbra à todo hõbre, que viene en este mundo.

EVANGELIVM | Euangelium | Ewangelium

S. IOHANNIS.

CAP. I.

1 IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.

In the beginning was the Word: & the Word was with God, and that Word was God.

2. Hoc erat in principio apud Deum.

The same was in the beginning with God.

3. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil quod factum est.

All things were made by it: and without it was made nothing that was made.

4. In ipso vita erat, & vita erat lux hominum.

In it was life, and the life was the light of men.

5. Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.

And the light shineth in the darkness, and the darkness comprehended it not.

6. Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Iohannes.

There was a man sent from God, whose name was John.

7. Hic venit in testimonium: ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum.

The same came for a witness, to bear witness of the light, that all men through him might believe.

8. Non erat ille lux: sed ut testimonium perhiberet de lumine.

He was not the light, but was sent to bear witness of the light.

9. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundũ.

That was the true light, which lighteth every man that cometh into the world.

S. Johannis.

Das I. Capitel.

1 IM Anfang war das Wort/ vnd das Wort war bey GOtt/ vnd GOtt war das Wort.

Im Begynndelssen vaar Order/ oc order vaar hoss Gud/ oc Gud vaar det Ord.

2. Dasselbige war im Anfang bey Gott.

Det samme vaar i Begyndelssen hoss Gud.

3. Alle ding sind durch dasselbige gemacht/ vnd ohn dasselbige ist nichts gemacht/ was gemachet ist.

Alle ting ere giorde ved det samme/ oc vden det samme er intet giort/ huad som giort er.

4. In jhm war das Leben/ vnd das Leben war das Liecht der Menschen.

I Hannem vaar Liffuit/ oc Liffuit vaar Menniskens Liuss.

5. Vnd das Liecht scheinet im der Finsternüß/ vnd die Finsternüß habens nicht begriffen.

Oc Liuset skinner i Mørcket/ oc Mørckene begrebe det icke.

6. Es ward ein Mensch von GOtt gesandt/ der hieß Johannes.

Der bleff en Menniske vdsent aff Gud/ som hed Johannes.

7. Derselbige kam zum Zeugnüß/ daß er vom Liecht zeugete/ auff daß sie alle durch jhn glaubten.

Den samme kom til et Vidnisbyrd/ at hand skulde vidne om Liuset/ paa det/ at de skulde alle tro ved hannem.

8. Er war nicht das Liecht/ sondern das er zeugete von dem Liecht.

Hand vaar icke Liuset/ Men at hand skulde vidne om Liuset.

9. Das war das warhafftige Liecht/ welches alle Menschen erleuchtet/ die in dise Welt kommen.

Det vaar det sande Liuss/ som oplyser alle Menniske der kommer i Verden.

S. Jan.

Kapitola I.

1 NA počátku bylo Slowo/ a Slowo bylo u Boha/ a Buoh byl to Slowo.

Na počatku bylo Slowo/ a Slowo ono bylo u Boha/ y bylo ono Slawo Boz.

2. To bylo na počátku u Boha.

Tho Slowo bylo na počatku u Boza.

3. Wssecky wěcy skrze ně wčiněny gsau/ a bez nicho nic nenij včiněno což včiněno gest.

W skrtok ſe przez to Slowo ſtáloſá wſzech wecy ſkrze nie/ a bez nie nic ſe nestało/ co ſtolwiek było vczynione.

4. W něm žiwot byl/ a žiwot byl světlo lidij:

W nimez byl žiwot/ á žiwoth byl świtło/ ſzmu ludſka.

5. A Světlo w temnosti swjtj/ a temnosti ho neobsáhly.

A to świtło ſe w ciemnoſći świeci/ ale ciemnoſć nie ogarnęły.

6. Byl Člowěk poslaný od Boha/ kterémuž gméno bylo Jan.

Był człowiek poſłány od Boga/ któremu było imię Jan.

7. Ten přišel na swědectwj/ aby swědectwj wydal o Světle/ aby wšechni wěřili skrze ného.

Ten przyſzedł ku świadectwu/ aby świadczył o świetle/ aby przez ſzego wſzyſcy wierzyli.

8. Nebyl on to světlo/ ale aby swědectwj wydal o Světle.

Nie był on świtło ſámo z ſiebie/ ale by poſłan był/ aby świadczył o onym świetle.

9. Bylo světlo pravé/ které osvěcuge každého člověka/ přicházejícího na tento Swět.

To było ono świtło prawe/ które oświeca wſzelkiego człowieka co idzie przychodząc na ten świat.

א

10 בְּעָלְמָא הֲוָא וְעָלְמָא
בְּאִידֵהּ הֲוָא וְעָלְמָא לָא
יְדָעֵהּ׃

En aquel mundo, el mundo è ſtato fatto per eſſa, e non l'ha il mondo conoſciuto.

11 לְוָתְהוֹן אֲתָא וְדִילְהוֹן לָא
קַבָּלוּהִי׃

Ella è venuta fra i ſuoi : e i ſuoi non l'hanno riceuuta.

12 אִילֵּין דִּין דְּקַבָּלוּהִי
יְהַב לְהוֹן שׁוּלְטָנָא דִּבְנָיָא
דֵּאלָהָא לֶהֱווֹן לְאִילֵּין
דְּמְהֵימְנִין בִּשְׁמֵהּ׃

Ma quanti l'hanno riceuuta, ha data loro quella dignità, di eſſer fatti figliuoli di Dio, a quelli, cioè, che credono nel Nome ſuo.

13 אִילֵּין דְּלָו מִן דְּמָא
וְלָא מִן צְבְיָנָא דְּבִסְרָא
וְלָא מִן צְבְיָנָא דְּגֶבְרָא
אֶלָּא מִן אֱלָהָא אִתְיְלִידוּ׃

Iquali non ſon nati da ſangue, ne da Volontà di carne, ne da Volontà d'huomo ma ſon nati da Dio.

14 וּמִלְּתָא בְּטָרָא הֲוָא
וְאַנָּן בֵּהּ וַחֲנַן שׁוּבְחֵהּ אֲיִךְ
דִּיחִידָיָא דְּמִן אֲבָא דְּמָלֵא
טַיְבוּתָא וְקוּשְׁטָא׃

E queſta parola è fatta carne & ha habitato fra noi (& habbiamo veduto la gloria ſua gloria cioè come dell'Vnigenito d'eſſo dal Padre) piena di gratia e di verità.

15 יוֹחָנָן סָהֵד עֲלָוֹהִי וּ
וְקָרָא וְאָמַר הָנוֹ הוּ
דַּאֲמָרִית דְּבָתְרַי אָתָא
וְהָוָא לָהּ קֳדָמַי מְטוֹל
דְּקֶדְמָי הוּ מִנִּי׃

Giouanni teſtificò di lui, e gridò, dicendo. Queſto era colui, del quale io dicevo. Colui che viene dopo me, è preferito a me : conciofia ch'egli era prima di me.

16 וּמִן מְלִיתֵהּ חֲנַן כ
כְּלָן נְסַבְנָן וְטַיְבוּתָא חֲלַף
טַיְבוּתָא׃

E tutti noi habbiam ricevuto della ſua abbondanza e grazia per grazia.

17 מְטוּל דְּמוֹסְיָא הֲוָה
מְיוּהָא אִתְיְהִב שְׁרָיָא דֵּן
וְטַיְבוּתָא בִּידָ יְשׁוּעַ מָ
מְשִׁיחָא הֲוָת׃

Perciochè la Legge fu data per Moiſè : ma la gratia e la verità è ſtata fatta per Iesù Chriſto.

א

10 בְּעוֹלָם הָיָה וְהָעוֹלָם בְּיָדוֹ
נַעֲשָׂה וְהָעוֹלָם לֹא יָדָעוֹ׃

Enel mundo eſtava, y el mundo fue hecho por el, y el mundo no lo conoció.

11 אֶל־חֲנִיכָיו בָּא וַחֲנִיכָיו לֹא
קִבְּלוּהוּ׃

A lo que era ſuyo vino y los ſuyos no lo recibieron.

12 וְכַמָּה קִבְּלוּהוּ נָתַן לָהֶם אֶת
שִׁלְטוֹן לִהְיוֹת בְּנֵי־אֱלֹהִים
לַמַּאֲמִינִים בִּשְׁמוֹ׃

Mas á todos los que lo recibieron, dioles poteſtad de ſer hechos hijos de Dios, á los que creen en ſu Nombre:

13 אֲשֶׁר לֹא מִדָּמִים וְלֹא
מֵאֲבִיוֹנַת הַבָּשָׂר וְלֹא מִרְצוֹן
הָאִישׁ כִּי מֵאֱלֹהִים יֻלָּדוּ׃

Los quales no ſon engendrados de ſangres, ni de voluntad de carne, ni de voluntad de varon, mas de Dios.

14 וְהַדָּבָר הָיָה בָּשָׂר וְשָׁכַן
עִמָּנוּ וְרָאִינוּ אֶת כְּבוֹדוֹ כְּמוֹ
כְּבוֹד הַיָּחִיד גּוֹלָד מָאָב בָּלֵא
חֶסֶד וֶאֱמֶת׃

Y aquella palabra fue hecha carne, y habitó entre noſotros: y vimos ſu gloria, gloria como del Vnigenito del Padre, lleno de gracia y de verdad.

15 יוֹחָנָן הֵעִיד עָלָיו וַיִּצְעַק
לֵאמֹר זֶה הוּא אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲשֶׁר
אַחֲרַי בָּא וְלָפַנַי הָיָה כִּי־רִאשׁוֹן
מִפָּנַי הָיָה׃

Ioan dió teſtimonio deel: y clamó diziendo Este es del que yo dezia, El que viene tras mi, es antes de mi: porque es primero que yo:

16 וּמִמְּלוֹאָתוֹ כֻּלָּנוּ לָקָחְנוּ חֵן
חֵן עַל־חֵן׃

Y de ſu plenitud tomamos todos, y gracia por gracia.

17 כִּי־הַתּוֹרָה בְּמֹשֶׁה נִתְּנָה חֶסֶד
וֶאֱמֶת בִּישׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ הָיְתָה׃

Porque la ley por Moyſen fue dada: mas la gracia y la verdad por Ieſus el Chriſto fue hecha.

α'.

10. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.

Celle Lumiere-la eſtoit au monde: & le monde a eſté fait par icelle: toutesfois le monde ne l'a point cognue.

11. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

Il eſt venu chez ſoi: & les ſiens ne l'ont point receu.

12. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

Mais tous ceux qui l'ont receu, il leur a donné ce droict, d'eſtre faits enfans de Dieu, aſſavoir à ceux qui croyent en ſon Nom.

13. Οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

Leſquels ne ſont point nés de ſang, ne de la volonté de la chair, ne de la volonté de l'homme: mais ſont nés de Dieu.

14. Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

Et celle Parole a eſté faite chair, & a habité entre nous: (& nous avons contemplé ſa gloire, gloire vrayement comme de l'vnique fils du Pere) pleine de grace & de verité.

15. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων, Οὗτος ἦν ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.

Iehan a rendu teſmoignage de lui, & a crié, diſant, Ceſtui-ci eſt celui duquel ie diſoye, Celui qui vient apres moi, eſt preferé à moi, car il eſtoit premier que moi.

16. Καὶ ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.

Et nous avons tous receu de la plenitude d'icelui, & grace pour grace.

17. Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.

Car la Loy a eſté donnée par Moyſe: la grace & la verité eſt advenue par Ieſus Chriſt.

CAP. I. | Das I. Kapitel. | Kapitola I.

10. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum nõ cognovit.

He was in the world and the world was made by him and the world knew him not.

10. Es war in der Welt / Vnnd die Welt iſt durch daſſelbige gemacht / vnd die Welt kannte es nicht.

Der ware(t) Verbum / ac Verbum er glory veh der ſammes / ac Verden kende der icke.

10. Na ſwẽt byl / a Swẽt ſtrzenẽho vſlinẽgẽ / a Swẽt ho nepoznal.

11. In propria venit, & sui eum non receperunt.

He came vnto his owne and his owne receaued him not.

11. Er kam in ſein Eigenthumb / vnd die ſeinen namen jhn nicht auff.

Hand kom i ſin Eyedom / ac hans egne anammede hannem icke.

11. Wtẽ ſwé wlaſtnij přiſſel / a ſwogi ho nepřigali.

Przyſzedł do ſwoich / ale go ſwoi nie przeiẽli.

12. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius

But as many as receaued him / to them gaue he power to be the Sonnes of God / euen to them that beleeue in his Name.

12. Wie viel jn aber auffnamen / denen gab er Macht / Gottes Kinder zu werden / die an ſeinen Namen glauben.

Men ſaa mange ſom hannem anammede dem gaff hand magt / at bliffue Guds Børn / de ſom tro paa hans Naffn.

12. Kolikoż pakkoli přijali ho / dal gim moc aby Syny Bożjmi byli / tẽm kteřijż wěřij we Gmẽno gebo:

A ſkolkowiek ich go przyięli / dał imie godnoc aby ſie ſtali ſynmi Bożymi / tym ktorzyby wierzyli w imiẽ.

13. Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

Which are borne not of bloode / nor of the will of the fleſh / nor of the will of man / but of God.

13. Welche nicht von dem Geblüt / noch von dem willen des Fleiſches / noch von dem willen eines Mannes / Sondern von Gott geborn ſind.

Huilcke ſom icke ere fødde aff Blod / ac ey heller aff Kods vilie / ac ey heller aff Mands vilie / Men aff Gud.

13. Kteřijżto ne ze krwi / ani z wuole Tĕla / ani z wuole Muże / ale z Boha zrozeni gſau.

Ktorzy nie ze krwie / ani z chciwości ciała / ani z chciwości męża / lecz z Boga ſo narodzeni.

14. Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis (& vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti à Patre) plenum gratiæ & veritatis.

And the worde was made flesh / and dwelt among vs / (and we ſawe the glory thereof / as the glory of the onely begotten Sonne of the Father) full of grace & truth.

14. Vnd das Wort ward Fleiſch / vnd wohnet vnter vns / vnd wir ſahen ſeine Herrligkeit / eine Herrligkeit als des eingebornen Sons vom Vater / voller Gnade vnd Warheit.

Og Ordet bleff Kød / ac bode iblant oſſ / Og vi ſaae hans Herlighed / en Herlighed / ſom en Enbaarn Søns aff Faderen / fuld aff Naade ac Sandhed.

14. A ſlowo ſtałem vkładnym geſt / a přebywało mezy námi / a widĕli ſmy ſławu iegho / ſławu iakożto gednorozeńcżho od Otce / pełnẽho miłoſti a prawdy.

A Słowo ono ſtałem ſie ſtało / y brzemieſſkowało między nami / y widzieliśmy chwałę iego / chwałę iako ieddnorodzonego od Oyca / napełnione łaſky y prawdy.

15. Iohannes testimonium perhibet de ipso, & clamat dicens, Hic erat quem dixi. Qui post me venturus est, ante me factus est, quia prior me erat.

Iohn bare witnes of him / & cryed ſaying / This was he of whom I ſaid / He that commeth after me / is preferred before me / for he was before me.

15. Johannes zeuget von jhm / rüffet vnd ſpricht: Diſer war es / von dem ich geſagt hab / Nach mir wirdt kommen / der vor mir geweſen iſt / denn er war ehe denn ich.

Johannes vidnede om hannem / raber oc ſagde / Det var denne ſom jeg ſagde om / Hand ſkal komme efter mig ſom vaar faare mig / thi hand vaar før end jeg.

15. Jan ſwědectwij wydáwá o niẽm / a wolá / řka: Tento byl onẽmż gſem prawil: Kteřýż po mnĕ gda / přeſſel mne / neb ha prwé nežli ná byl.

Jeden świadczy o nim / y woła mowiąc: Tenci iest o ktorym powiedałem: Ten ktory po mnie idzie / iest przeddemną bowiẽm mi był zaczmyślnym mną.

16. Et de plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia,

And of his fulnes haue all we receiued / & grace for grace.

16. Vnd von ſeiner Fülle haben wir alle genommen Gnade vmb Gnade.

Og aff hans Offuerſtrømmelighed haffue wi alle taget / Naade for Naade.

16. A z pełnoſći iego wſzyſcy my wzięli gſmy / a miłoſć za miłoſć:

A z pełności iego wſzyſcy my wzięliśmy y łaſkę za łaſkę.

17. Quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est

For the Law was giuen by Moſes / but grace and truth came by Ieſus Chriſt.

17. Denn das Geſetz iſt durch Moſen gegeben / die Gnad vnd Warheit iſt durch Jeſum Chriſt worden.

Thi Loven er giffuen ved Moſe / Naade oc Sandhed er bleffuen ved Jeſum Chriſtum.

17. Neb Zákon ſtrze Moyżiſſe dán geſt / miloſć a prawda ſtrze Gežiſſe Kryſta přiſſla.

Albowiem zakon przez Moyżeſza ieſt dany / a łáſká y prawdá przez Jezuſá Krystuſá ſie ſtała.

א

18 אֱלֹהִים לֹא חָזָה אִישׁ מִן מָתִים יְחִידָא אֱלָהָא
חַד דְּאִיתַיְהִי בְּעוּבְ ד
דְּאַבּוּהִי הוּ אִשְׁתְּאַר ׃

Niuno ha mai veduto Iddio: il Figliuolo Vnigenito, che è nel seno del Padre: egli l'ha dichiarato.

19 וְדָא הִי סַהֲדוּתָ ד
דְּיוֹחָנָי כַּד שַׁרִיו לְהַתָּ
יְהוּדָא מִן אוּרְשְׁלֵם
כָּהֲנַיָּא וְלֵוָיֵא דִּישְׁאֲלוּנֵיהִי
אַנְתְּ מַן אַנְתְּ ׃

Questa dunque è la testimonio di Giouanni; quando i Giudei mandarono da Ierusalem de' Sacerdoti e Leuiti a domandarlo, Chi sei tu?

20 וְאוֹדִי וְלָא כְּפַר וְאוֹדִי
דְּלוֹ אֲנָא אֲנָא מְשִׁיחָא ׃

Et egli confessò, e non lo negò: egli la confessò, dicendo, Non sono Christo.

21 וְשַׁאֲלוּהִי תּוּב מָנָ ד
חֲכִיל אֵלִיָּא אַנְתְּ וְאָמַר
לָא אֵינִי נְבִ ד אַנְתְּ
וְאָמַר לָא ׃

Per tanto essi lo domandarono, Che dunque? sei tu Elia? Et egli disse, Non sono. Sei tu il Profeta? Et egli rispose, No.

22 וְאָמְרוּ לֵהּ וּמָנוּ אַנְתְּ
דְּנֵיתֵל פִּתְגָמָא לְאִילֵּין ד
דְּשַׁדִּירִין מָנָא אָמַר אַנְתְּ
עַל נַפְשָׁךְ ׃

Essi dunque li dissero, Chi sei tu? acciochè noi diamo risposta à quelli che ci hanno mandato? Che dici tu di te stesso?

23 אָמַר אֲנָא קָלָ ד
דְּקָרֵא בְּמַדְבְּרָא דְּאַשְׁוּוֹ
אוֹרְחָ דְּמָרְיָא אֲכְ נָ ד
דְּאָמַר אֶשַׁעְיָא נְבִיָא ׃

Egli disse, Io son la voce di colui che grida nel deserto, Spianate la via del Signore, come disse il Profeta Isaia.

24 וְהִנּוּן דִּיו דְּאִשְׁתְּדְרוּ
מִן פְּרִישָׁא הֲווֹ ׃

E quelli che erano stati mandati, erano de' Farisei.

25 וְשַׁאֲלוּהִי וְאָמְרוּ לֵהּ
מָנָא הָכִיל מְעַמֵּד אַנְתְּ
אִן אַנְתְּ לָא אִיתָךְ מְשִׁיחָא
וְלָא אֵלִיָּא וְלָא נְבִיָא ׃

E dimandorono, dicendo, Perche dunque battezzi, non essendo tu Christo, ne Elia, ne il Profeta?

א

18 אֱלֹהִים אִישׁ לֹא רָאָה
בְּכָל־עֵת בֶּן־הַיָּחִיד אֲשֶׁר הוּא
בְּחֵיק אָבִיו הוּא סִפֵּר ׃

A Dios, nadie lo vido jamas: el Vnigenito hijo que está enel regaço del padre el nos lo declaró.

19 וְזֹאת הִיא הָעֵדוּת יוֹחָנָן כַּאֲשֶׁר
שָׁלְחוּ הַיְהוּדִים מִירוּשָׁלַיִם אֶת־
הַכֹּהֲנִים וְאֶת־הַלְוִיִּם לִשְׁאֹל
לוֹ אַתָּה מִי הוּא ׃

Y este es el testimonio de Ioan, quando los Iudios embiaron de Ierusalem Sacerdotes y Leuitas, que le preguntassen, Tu quien eres?

20 וַיִּתְוַדֶּה וְלֹא כָחַשׁ וַיִּתְוַדֶּה
כִּי־אֵינֶנִּי הַמָּשִׁיחַ ׃

Y confessó, y no negó: confessó que el no era el Christo.

21 וַיִּשְׁאֲלוּ לוֹ וּמָה אֹם אֵלִיָּהוּ
אַתָּה וַיֹּאמֶר לֹא הוּא אֲנִי הַנָּבִיא
אַתָּה וַיַּעַן לֹא ׃

Y preguntaronle, Que pues? Eres tu Elias? Dixo, No soy. Eres tu Propheta? Y respondio, No.

22 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וּמִי אַתָּה אֲשֶׁר
מַעֲנֶה נִתֵּן לָאֵלֶּה אֲשֶׁר שָׁלְחוּ
אוֹתָנוּ מַה תֹּאמַר עַל־נַפְשֶׁךָ ׃

Dixeronle pues, Quien eres para que demos respuesta à los que nos embiaron. Que dizes de ti mismo?

23 וַיֹּאמֶר אֲנִי קוֹל קוֹרֵא
בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ יְהוָה כַּאֲשֶׁר
אָמַר יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא ׃

Dixo, Yo, Boz del que clama enel desierto, Enderecad el camino del Señor, como dixo Isayas Propheta.

24 וְהַשְּׁלוּחִים הָיוּ מִפְּרוּשִׁים ׃

Y los que auian sido embiados eran de los Phariseos.

25 וַיִּשְׁאֲלוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
וְלָמָּה טוֹבֵל אַתָּה אִם לֹא הַמָּשִׁיחַ
וְלֹא אֵלִיָּהוּ וְלֹא הַנָּבִיא אַתָּה ׃

Y preguntaronle, y dixeronle, Porque pues baptizas, si tu no eres el Christo, ni Elias, ni Propheta.

α'.

19. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, σὺ τίς εἶ;

Nulnie vid onc dieu: le Fils unique qui eſt au ſain du Pere, lui meſme l'a declaré.

19. C'eſt donc ici le teſmoignage de Iohan, lors que les Iuifs enuoyerent de Ieruſalem des Sacrificateurs & Leuites, pour l'interroguer, diſans, Toi, qui es-tu?

20. Καὶ ὡμολόγησεν, καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός.

Et il confeſſa, & ne le nia point: ce confeſſa, diſant, Ce n'eſt pas moi qui ſuis le Chriſt.

21. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει, οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, Οὔ.

A donc ils l'interroguerent, Que-es-tu donc? es-tu Elie? Et il dit, Ie ne le ſuis point. Es-tu le Prophete? Et il reſpondit, Non.

22. Εἶπον οὖν αὐτῷ, τίς εἶ, ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς; τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;

Ils lui dirent donc, Qui es-tu? afin que nous donnions reſponſe à ceux qui nous ont enuoyés: que dis-tu de toi-meſme?

23. Ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.

Il dit, Ie ſuis la voix de celui qui crie au deſert, Appliantiſſez le chemin du Seigneur, ainſi qu'a dit Eſaie le Prophete.

24. Καὶ ἦσαν ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.

Or, ceux qui auoyent eſté enuoyés vers lui eſtoyent d'entre les Phariſiens

25. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ, τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς, οὐδὲ Ἠλίας, οὐδὲ ὁ προφήτης.

Et ils l'interrogerent, & lui dirent, Pourquoi donc baptiſes-tu, ſi tu n'es point le Chriſt, ni Elie, ni le Prophete?

18. Deum nemo vidit unquam, unigenitus Filius qui eſt in ſinu Patris, ipſe enarravit.

No man hath ſeen God at any time: the onely begotten Sonne, which is in the boſome of the Father, he hath declared him.

19. Et hoc eſt teſtimonium Iohannis, quando miſerunt Iudæi ab Ieroſolymis ſacerdotes & Leuitas ad eum, ut interrogarent eum, Tu quis es?

Then this is the record of Iohn, when the Iewes ſent Prieſts and Leuites from Ieruſalem, to aſke him, Who are thou?

20. Et confeſſus eſt, & non negauit: & confeſſus eſt, Quia non ſum ego Chriſtus.

And he confeſſed and denied not: and ſaid plainely, I am not the Chriſt.

21. Et interrogauerunt eũ, Quid ergo? Elias es tu? Et dixit, Non ſum. Propheta es tu? Et reſpondit, Non.

And they aſked him, What then? Art thou Elias? And he ſaide, I am not. Art thou that Prophet? And he anſwered, No.

22. Dixerunt ergo ei, Quis es, ut reſponſum demus his qui miſerunt nos? quid dicis de teipſo?

Then ſaid they vnto him, Who art thou, that we may giue an anſwere to them that ſent vs? what ſayeſt thou of thy ſelfe?

23. Ait, Ego vox clamantis in deſerto, Dirigite viam Domini, ſicut dixit Iſaias Propheta.

He ſaid, I am the voyce of him that cryeth in the wilderneſſe, Make ſtraight the way of the Lord, as ſaid the Prophet Eſaias.

24. Et qui miſſi fuerant, erant ex Phariſæis.

Now they which were ſent, were of the Phariſees.

25. Et interrogauerunt eũ, & dixerunt ei, Quid ergo baptizas, ſi tu non es Chriſtus, neque Elias, neq; Propheta?

And they aſked him, and ſaide vnto him, Why baptizeſt thou then, if thou be not that Chriſt, nether Elias, nor that Prophet?

18. Niemand hat Gott je geſehen/der eingeborne Son/der in des Vaters ſchoß iſt/der hat es vns verkündiget.

Jngen hatſuer mogen nidſer Gud/den Enborne Sun/ſom er i Faderens Skud/hand haſſuer forkyndet eſſ det.

19. Vnd diß iſt das Zeugniß Johannis/da die Jüden ſandten von Jeruſalem/Prieſter vnd Leviten/daß ſie jhn fragten: Wer biſt du?

Oc dette er Johannis vidnisbyrd/Der Jøderne ſende aff Jeruſalem/Preſter oc Lemter/at de ſkulde ſpørge hannem at/Huo eſt du?

20. Vnd er bekannte vnnd leugnet nicht/vnnd er bekante: Jch bin nicht Chriſtus.

Oc hand bekende oc nectede icke/oc hand bekende/Jeg er icke Chriſtus.

21. Vnd ſie fragten jhn: Was denn: Biſt du Elias? Er ſprach: Jch bins nicht. Biſt du ein Prophet? Vnnd er antworttet Nein.

Oc de ſpurde hannem at/Huad da? Eſt du Elias? Hand ſagde/Jeg er icke. Eſt du en Prophete? Oc hand ſvarede Ney.

22. Da ſprachen ſie zu jhm: Was biſt du denn? daß wir antwort geben denen/die vns geſandt haben. Was ſageſt du von dir ſelbſt?

Da ſagde de til hannem/Huad eſt du da? At wi kunde giffue dem ſuar/ſom oſſ haffue ſøgt. Huad ſiger du om dig ſelff?

23. Er ſprach: Jch bin eine rüffende Stimme/eines Rüffers im der Wüſten/Richtet den Weg deß HErren/wie der Prophet Eſaias geſagt hat.

Hand ſagde/Jeg er en Prædickeris roſt i Øcken/Beredet HERRENS veyen/ſom den Prophete Eſaias haffuer ſagt.

24. Vnd die geſandt waren/die waren von den Phariſeern.

Oc de ſom vaare ſøſende/vaare aff Phariſeerne.

25. Vnd fragten jhn/vnd ſprachen zu jm: Warumb tauffeſt du denn/ſo du nicht Chriſtus biſt/noch Elias/noch ein Prophet?

Oc de ſpurde hannem at/oc ſagde til hannem/Hui døber du da/om du eſt icke Chriſtus/oc ey Elias/oc ey en Prophete?

18. Boha žádný nikdy newiděl. Gednorozený Syn kterýž geſt w lůnu Otce/ on geſt wyprawil.

Ingeden hatſuer nogen tid ſet Gud/den Enbaarne Søn/ſom er i Faderens Skiød/hand haffuer forkyndet oſſ det.

19. A totoť geſt ſwědectwij Janowo. Když poſlali Židé od Geruzalémſkých Kněžij a Jahnyk nim/aby otázali ho/Ty kdo gſy?

Oc dette er Johannis vidnisbyrd/da Jøderne ſende aff Jeruſalem Præſter oc Lemter/at de ſkulde ſpørge hannem at/Huo eſt du?

20. A wyznal a nezapřel. A wyznal/Že gá negſem Kryſtus.

Oc bekende oc nectede icke/oc bekende/Jeg er icke Chriſtus.

21. A otázali ho/což tedy Eliáſe gſy ty? A řekl Negſem. Prorokli gſy? Odpowěděl Ne.

Oc de ſpurde hannem at/Huad da? Eſt du Elias? Hand ſagde/Jeg er icke. Eſt du en Prophete? Oc hand ſvarede Ney.

22. Tedy gemu řekli: Kdo gſy? ať odpowěd dáme těm kteříž nás poſlali? Co prawiſſ ſám o ſobě?

Da ſagde de til hannem/Huad eſt du da? At wi kunde giffue dem ſuar/ſom oſſ haffue ſøgt. Huad ſiger du om dig ſelff?

23. Řekl: Já hlas wolagjſy cýchowna pauſti/ſprawte ceſtu Páně/Jakož powěděl Gſaiáš Prorok.

Alle mand ſagde: Jeg er en Prædickeris roſt i Øcken/Beredet HERRENS veyen/ſom den Prophete Eſaias haffuer ſagt.

24. A ti kteříž byli poſlání/z Fárizeuſſkých byli.

Oc de ſom vaare ſøſende/vaare aff Phariſeerne.

25. A otázali ho/a řekli gemu: Proč ty chrſſ/ponž wadž ty negſy Kryſtus/ani Eliáſ/ani Prorok.

Oc de ſpurde hannem at/oc ſagde til hannem/Hui døber du da/om du eſt icke Chriſtus/oc ey Elias/oc ey en Prophete?

א

26 עָנָא יוֹחָנָן וְאָמַר לְהוֹן
אֲנָא מַעְמֵד אֲנָא בְּמַיָּא
בֵּינֵיתְכוֹן דֵּין קָאֵם דְּ
דְאַנְתּוּן לָא יְדָעִין אַנְתּוּן
לֵהּ׃

Giouanni rifpofe loro, dicendo: Io battezo con acqua: mezo di voi fta uno il quale voi non conofcete

27 הוּא יְשׁ הַבָּא אַחֲרַי אֲשֶׁר
לְפָנַי הֲוָה וַאֲנִי לָא שְׁוֵה לִי אֲשֶׁר
אֲפַתַּח אֶת־שְׁרוֹךְ נְעָלָיו׃

Eßi è quello che vien dopo me, il qual è preferito à me, del quale io non fon degno di fciogliere la correggia de la fcarpa.

28 הָלֵין בְּבֵית־עַנְיָא תְּרֵי
בְּעִבְרָא דְיַרְדְּנָן אֲתַר
דַּהֲוָא יוֹחָנָן אָטֵב׃

Queßa cofa auuenne in Bethabara di là dal Giordano, doue Giouanni battezaua.

29 וְלִיוֹמָא דְּבָתְרֵהּ חָזָא
יוֹחָנָן לְיֵשׁוּעַ דְּאָתָא לְוָתֵהּ
וְאָמַר הָא אִמְּרֵהּ דֵּאלָהָא
הוּ דְּשָׁקֵל חֲטֵיתָהּ דְּעָלְמָא׃

Il dì feguente Giouanni vede Iesu venire à lui, e dice, Ecco l'Agnello di Dio che toglie il peccato del mondo.

30 הָנוֹ הוּ דְּאָנָא אֲמַרֵת
עֲלוֹהִי דְּבָתְרַי אָתָא גְּבָרָא
דַּהֲוָא לֵהּ קֳדָמַי מְטוֹל
דְּקַדְמַי הוּ מֵנִּי׃

Queßa è colui del quale io diceua, Dopo me uiene un huomo, che è preferito à me: perciochè egli era prima di me.

31 וַאֲנָא לָא יְדַע הֲוֵית לֵהּ
אֶלָּא דְּלִיתְיַדַּע לְיִסְרָאֵל בְּטוֹל
הָנָא אֲתֵית אֲנָא דְּבְמַיָּא
אַעְמֵד׃

Et io non lo conofceua: ma affin che foffe manifeßato à Iſrael, però fon venuto io à battezar con l'acqua.

32 וְאַסְהֵד יוֹחָנָן וְאָמַר
דְּחֵזִית לְרוּחָא דְּנָחְתָא מִן
שְׁמַיָּא אֵיכְ יוֹנָא וְקָיְמַת
עֲלוֹהִי׃

Allora diede teſtimonio Giouanni, dicendo, Io ho veduto lo Spirito ſcender dal cielo come una colomba, e quale ancora poßo ſopra eßo.

א

26 וַיַּעַן לָהֶם יוֹחָנָן לֵאמֹר אֲנִי
טוֹבֵל בַּמַּיִם וּבְתוֹכְכֶם קָם אֲשֶׁר
אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים אוֹתוֹ׃

Y Ioan les reſpondió, diziendo, Yo baptizo con agua, mas en medio de voſotros ha eſtado, quien voſotros no conoceys:

27 הוּא יֶשׁ הַבָּא אַחֲרַי אֲשֶׁר
לְפָנַי הָיָה וַאֲנִי לֹא שָׁוֶה לִי אֲשֶׁר
אֲפַתֵּחַ אֶת־שְׁרוֹךְ נְעָלָיו׃

Eſte es el que ha de venir tras mi, el qual es antes de mi: del qual yo no ſoy digno de deſatar la correa del çapato.

28 וְהַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נַעֲשׂוּ
בְּבֵית עַנְיָה לְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר
שָׁם טוֹבֵל יוֹחָנָן׃

Eſtas coſas acontecieron en Beth-abara de la otra parte del Iordan, donde Ioan baprizaua.

29 וּלְיוֹם מָחָר רָאָה יוֹחָנָן אֶת־
יֵשׁוּעַ כִּי בָא אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה
הַכֶּבֶשׂ אֱלֹהִים הַנּוֹשֵׂא אֶת־חַטַּאת
הָעוֹלָם׃

El ſeguiente dia vee Ioan á Ieſus que venia á el, y dize-Heaqui el Cordero de Dios, que quita el peccado del mundo.

30 זֶה הוּא אֲשֶׁר אֲנִי דִּבַּרְתִּי
עָלָיו אַחֲרַי יָבוֹא אִישׁ אֲשֶׁר לְפָנַי
הָיָה כִּי רִאשׁוֹן מִמֶּנִּי הָיָה׃

Eſte es delque dixe, Tras mi viene vn Varon, el qual es antes de mi: porque era primero que yo:

31 וַאֲנִי לֹא יְדַעְתִּיו אֲבָל אֲשֶׁר
יִגָּלֶה לְיִשְׂרָאֵל עַל־כֵּן בָּאתִי
אֲנִי לְטָבֵל בַּמָּיִם׃

Y yo no lo conocia: mas para que fueſſe manifeſtado á Iſrael, por eſſo vine yo baptizando con agua.

32 וְיָעֵד יוֹחָנָן לֵאמֹר כִּי
רָאִיתִי אֶת־רוּחַ יוֹרֶדֶת כְּמוֹ
יוֹנָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַתָּנַח עָלָיו׃

Y Ioan dió teſtimonio, diziendo. Que vide al Eſpiritu que decendia del cielo como paloma y repoſó ſobre el.

α'.

26. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων, ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι μέσος ὑμῶν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

Iehan leur reſpondit, diſant, Ie baptize d'eau, quant à moi: mais il y en a vn au milieu de vous, que vous ne cognoiſſez point.

27. Αὐτός ἐστιν ὁ ἐπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέ μου γέγονεν, οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸ ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.

C'eſt celui qui vient apres moi, qui eſt preferé à moi, du quel ie ne ſuis pas digne de deſlier la courroye du ſoulier.

28. Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

Ces choſes aduindrent en Bethabara, outre le Iordan, là où Iehan baptizoit.

29. Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν πρὸς αὐτὸν ἐρχόμενον, καὶ λέγει, Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

Le lendemain Iehan vid Ieſus venir à lui, & dit, Voici l'Agneau de Dieu, qui oſte le peché du monde.

30. Οὗτός ἐστιν περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.

C'eſt celui-ci duquel ie diſoy, Apres moi vient vn perſonnage qui eſt preferé à moi car il eſtoit premier que moi.

31. Κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων.

Et de moi, ie ne le cognoiſſoy point: mais afin qu'il fuſt manifeſté à Iſrael, pourtant ſuis ie venu baptizer d'eau.

32. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων, ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

Voire Iehan en rendit teſmoignage, diſant, I'ai veu l'Eſprit deſcendant du ciel comme vne colombe, qui auſſi eſt demeuré ſus lui.

CAP. I

26. Reſpondit eis Iohannes, dicens, Ego baptizo in aqua: medius autē vestrūm ſtetit, quem vos neſcitis.

Iohn anſwered them ſaying/ I baptyze with water: but there is one among you/ whom ye knowe not.

27. Ipſe eſt qui poſt me venturus eſt, qui ante me factus eſt, cuius ego non ſum dignus, ut ſolvam eius corrigiam calceamenti.

He it is that cōmeth after me/ which is preferred before me/ whose shoe latchet I am not worthy to vnlose.

28. Hæc in Bethania facta ſunt trans Iordanem, ubi erat Iohannes baptizans.

These things were done in Bethabara beyond Jordan/ where Iohn did baptize.

29. Altera die vidit Iohannes Ieſum venientem ad ſe, & ait, Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi.

The next day Iohn ſeeth Ieſus comynge vnto him/ & ſaith/ Beholde the lambe of God/ which taketh away the ſinne of the worlde.

30. Hic eſt de quo dixi, Poſt me venit vir, qui ante me factus eſt, quia prior me erat.

This is he of whome I ſaid/ after me cōmeth a man/ which is preferred before me/ for he was before me.

31. Et ego neſciebam eum, ſed ut manifeſtetur in Iſrael, propterea veni ego in aqua baptizans.

And I knewe him not: but because he ſhuld be declared vnto Iſrael/ therefore am I come/ baptyzing with water.

32. Et teſtimonium perhibuit Iohannes, dicens, Quia vidi Spiritum deſcendentem quaſi columbam de cælo, & manſit ſuper eum.

So Iohn bare record ſaynge/ I ſawe the Spirite come downe from heaven like a dove/ and it abode vpon him.

S. Johannes.

Das I. Capitel.

26. Johannes antwortet jnen/ vnd ſprach: Ich teuffe mit Waſſer/ aber er iſt mitten vnter euch getretten/ den jhr nicht kennet.

Johannes ſuarede dem/ oc ſagde/ Jeg dober med Vand/ Men hand ſtaaer midt ibland eder/ den i icke kende.

27. Der iſts/ der nach mir kommen wirde/ welcher vor mir geweſen iſt/ deß ich nicht werth bin/ daß ich ſeine Schuchriemen auffloͤſe.

Der er den/ ſom ſkal komme effter mig/ hvilcken der haffuer veret ſaare mig/ hues Skoremme ieg er icke verdig til at oploſe.

28. Diß geſchach zu Bethabara jenſeit des Jordans/ da Johannes tauffet.

Dette ſkeede Bethabara paa hinſide Jordan ſom Johannes dobte.

29. Des andern tages/ ſihet Johannes Jeſum zu jm kommen/ vnnd ſpricht: Sihe/ das iſt Gottes Lamb/ welches der Welt Sünde treget.

Den anden dag/ ſeer Johannes Jheſum komme til ſig/ oc ſiger/ See/ Guds Lam/ ſom bar Verdens Synder.

30. Diſer iſts/ von dem ich euch geſagt habe: Nach mir koͤmt ein Mann/ welcher vor mir geweſen iſt/ denn er war ehe denn ich.

Der er denne/ ſom ieg haffuer ſagd eder om/ Effter mig kommer en Mand/ hvilcken ſom haffuer veret ſaa mig/ thi hand vaar for end ieg.

31. Vnd ich kannte jn nicht/ ſondern auff daß er offenbar würde in Iſrael/ darumb bin ich kommen zu tauffen mit Waſſer.

Oc ieg kende hannem icke/ Men paa der hand ſkulde ogſaa bekiendis i Iſrael/ der ſaare er ieg kommen at dobe med Vand.

32. Vnde Johannes zeugete vnd ſprach: Ich ſahe/ daß der Geiſt herab fuhr wie eine Taube vom Himmel/ vnd blieb auff jhm.

Oc Johannes vidnede/ oc ſagde: Jeg ſaa at Aanden ſeer ned/ ſom en Due aff Himmelen/ oc bleff paa hannem.

S. Jan.

Kapitola I.

26. Odpowědźi gim Jan/ ka: Ja křtjm wám w wodě/ ale vproſſtřed wás ſtogij/ ktereho wy neznáte.

A odpowiedjſał im Jan mowiąc: Ja krzeſzczę wodą/ ale w pu środku was ſtoi ten ktorym wy nie wiecie.

27. Onť geſt ktery po mně přijſſel/ a předemnau byl: ktereho ſſe negſem hoden rozwázati kſemenka w obuwi geho.

Ten ieſt ktory po mnie idzie/ ktory ieſt przedemną/ ktorego ia nie ieſtem godzien rozwiązać rzemienia w trzewikow.

28. Tyto wěcy w Bethabaře ſtaly ſe za Jordánem/ kdež Jan křtil.

A te rzeczy ſtało w Bethabárá za Jordanem/ gdzie Jan krzcił.

29. Druhého pak dne/ vzřel Jan Gežiſſe ku ſobě přijti/ a řekl: Ay toť Beránek Boží/ ktery ſnímá hřjchy Světa.

Nazáiutrz vyzrał Jan Jezuſa idącego do ſiebie y rzekł: Oto ten/ ktory bierze grzechy świata.

30. Tentoť geſt o ktermž gſem powěděl: Za mnú přijſſel Muž ktery předemnau byl/ nebo prwé nežli já byl.

Ten ieſt o ktorym powiedziałem: Idzie po mnie mąż ktory ieſt przełożon nad mię/ bo pierwey niż ia.

31. Aně gſem ho znal/ ale aby zjeſtnován byl w Židu Izraelſkém/ proto já přijſſel gſem křtě w wodě.

A ia iem go nie znał/ ale aby był obiawion Izraelowi/ dla tego ſam przyſzedłem chrzcąc w wodzie.

32. A ſwědectwí wydal Jan řka: Widěl gſem ducha ſſe ſtupujícího jako holubice z Nebe/ a zuſtávšího na něm.

Ktory Jan świadczył mowiąc: Widziałem Ducha zſtępującego iako gołębicę z nieba/ ktory ſtanął na nim.

א

33 וַאֲנָא לָא יְדַעְתֵּהּ דְּ֣אִם
מְשׁוֹלַח אוֹתִי לְטָבוּל בְּמַיָּא הוּא
אֲמַר אֵלַי וּבְאֲשַׁר תֶּחֱזֵה אֶת־
רוּחָא יְרִידָת וּמְרַחֶפֶת עֲלוֹהִי זֵה
הוּא מְטוֹבֵל בְּרוּחַ קוּדְשָׁא׃

Yo no lo conocia: mas el que me embió à baptizar cõn agua, aquel me dixo, Sobre aquel que vieres descendir el Espiritu, y que repose sobre el, este es el que baptiza con Espiritu Sancto.

34 וַאֲנָא חֲזֵית וְאִסְהֲדוּתִי דְּ־
זֵה הוּא בַּר־אֱלָהִים׃

Y yo vide, y he dado testimonio, Que este es el hijo de Dios.

35 וּמִבָּתְרָת עִדָּנָא קָם יוֹחָנָן
וּתְרֵין מִתַּלְמִידָוֹהִי עִמֵּהּ׃

El siguiente dia otra vez estaua Ioan, y dos de sus Discipulos.

36 וּבַרְאוֹתֵהּ אֶת יֵשׁוּעַ מִתְהַלֵּךְ
אֲמַר הָא זֵה הוּא כֶּבֶשׂ אֱלָהִים׃

Y mirando à Iesus que andaua por alli, dixo, Heaqui el Cordero de Dios.

37 וְשַׁמְעוּ שְׁנַי תַּלְמִידָוֹהִי
בְּדַבְּרוּ וְאָזְלוּ אֲחָרָיו׃

Y oyeronlo dos Discipulos hablar, y siguieron à Iesus.

38 וְיָפֵךְ יֵשׁוּעַ וְכַאֲשַׁר חֲזָה
אוֹתָם בְּ־הָלְכוּ אֲחָרָיו אֲמַר
אֲלֵיהֶם מָה תְּבַקְּשׁוּן וְהֵמָּה אֲמָרוּ
אֲלָיו רַבִּי (זֵה הוּא מְתַרְגֵּם מְלַמֵּד)
אַיְכָה תֵּאוֹךְ לָךְ׃

Y boluiendose Iesus, y viendolos seguirle, dixeles. Que buscays? Y ellos le dixeron, Rabbi, que declarado quiere dezir Maestro, donde morays?

39 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בּוֹאוּ וּרְאוּ
וַיָּבוֹאוּ וַיִּרְאוּ אַיּוֹ שׁוֹכֵן וַיַּעַבְדוּ
עִמּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וַיְהִי כְּשָׁעָה
הָעֲשִׂירִית׃

Dixeles. Venid, y ved. Vinieron, y vieron donde morava: y quedaronse con el aquel dia: porque era como la hora de las diez.

א

33. Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

Et de moi ie ne le cognoissoy point: mais celui qui m'a enuoye baptizer d'eau, dit, Celui sur qui tu verras l'Esprit descendre & demeurer sur lui, c'est celui qui baptize du sainct Esprit.

34. Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

Et pourtant ie l'ai veu, & en ai rendu tesmoignage, Que c'est lui qui est le Fils de Dieu.

35. Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

Le lendemain derechef Iehan s'arresta, & deux de ses disciples.

36. Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ.

Et regardant Iesus, qui cheminoit, dit, Voila l'Agneau de Dieu.

37. Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

Et les deux disciples l'ouïrent tenir ce propos, dont ils suiurent Iesus.

38. Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, ῥαββεί, (ὃ λέγεται, ἑρμηνευόμενον, διδάσκαλε,) ποῦ μένεις;

Lors Iesus se retourna, & les voyant qu'ils le suiuoyent, leur dit, Que cherchez-vous? Ils lui respondirent, Rabbi (qui vaut autant à dire Maistre) où demeurez-vous?

39. Λέγει αὐτοῖς, ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. ἦλθον οὖν καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ὥρα δὲ ἦν ὡς δεκάτη.

Il leur dit, Venez, & le voyez. Ils y allerent, & virent où il demeuroit: & demeurerent auec lui ce iour-là: car il estoit enuiron dix heures.

33. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit, Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto.

And I knewe him not: but he that sent me to baptize with water, the same sayde vnto me, Vpon whome thou shalt se the Spirit come downe, & tarie still on him, the same is he which baptizeth with the holy Ghost.

34. Et ego vidi, & testimonium perhibui quia hic est Filius Dei.

And I sawe, & bare record that this is the Sonne of God.

35. Altera die iterum stabat Iohannes, & ex discipulis eius duo.

The next day, Iohn stode againe and two, of his disciples.

36. Et respiciens Iesum ambulantem, dicit, Ecce agnus Dei.

And he beholde Iesus walking by, & sayd Behold the lambe of God.

37. Et audierunt eum duo discipul. loquentem, & secuti sunt Iesum.

And the two disciples heard him speake, and followed Iesus.

38. Conversus autem Iesus, & videns eos sequentes se, dicit eis, Quid quæritis? Qui dixerunt ei, Rabbi, (quod dicitur interpretatum, Magister) ubi habitas?

Then Iesus turned about and sawe them folowe him, and sayde vnto them, What seke ye? They sayde vnto him, Rabbi (which is to say, interpretation, Master) where dwellest thou?

39. Dicit eis, Venite, & videte. Venerunt, & viderunt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo: hora autem erat quasi decima.

He saide vnto them, Come and se. They came and sawe where he dwelt, and abode with him that day: for it was about the tenth houre.

33. Vnd ich kandte jhn nicht. Aber der mich sandte zu tauffen mit Wasser/ derselbige sprach zu mir: Vber welchem du sehen wirst den Geist herab fahren/ vnnd auff jhm bleiben/ derselbige ists/ der mit dem heiligen Geist tauffet.

Vnd ich kandte jhn nicht. Mein der kom sende mich zu teuffen mit wasser/ der sagte zu mir/ Vff welchen du sehen wirst den heiligen Geist herab fahren/ vnd auff jhm bleiben/ derselbige ist der mit dem heiligen Geist teuffet.

34. Vnnd ich sahe es/ vnd zeugete/ daß diser ist Gottes Son.

Vnd ich sahe es/ vnd zeuget/ daß diser ist Gottes Son.

35. Des andern tages stund abermal Johannes/ vnd zwen seiner Jünger.

Den andern tag stob aber Johannes/ vnd zwo auff jhres Discipule.

36. Vnd als er sahe Jesum wandeln/ sprach er: Sihe/ das ist Gottes Lam.

Vnd sprach wandte Jhesum wandte/ sagte sprach. Sehe/ der ist Gottes Lam

37. Vnd zwen seiner Jünger höreten jhn reden/ vnd folgeten Jesu nach.

Vnd zwo auff jhres Discipule hörte jhn reden/ vnd folgeten Jesum.

38. Jesus aber wandte sich vmb/ vnd sahe sie nachfolgen/ vñ sprach zu jhnen: Was suchet jhr? Sie aber sprachen zu jhm: Rabbi (das ist verdolmetschet Meister) wo bist du zur herberge?

Vnd Jhesus wendete sich vmb/ vnd sahe jhn nachfolgen/ vñ sprach zu jhnen: Was suchet jhr? Sie aber sprachen zu jhm: Rabbi (das ist verdolmetschet Meister) wo bist du zur Herberge?

39. Er sprach zu jhnen: Kompt vnd sehets. Sie kamen vnd sahens/ vnd blieben denselbigen tag bey jhm. Es war aber vmb die zehende stunde.

Sprach sagte zu jhnen/ Kommet vnd seet/ sie kamen vnd sahen/ wo er bleibe/ vnd blieben denselbigen tag bey jhm. Es war vmb die zehende stunde.

33. A ja gsem ho nezznal: Ale ktery mne poslal krtiti w wodě/ ten mi rekl: Nad kým vzrzíš ducha sstupugij czyho a zuostáwagijcyho na nim tent gest ktery krzti Duchem Swatym.

A ja posnalsem go ta; Ale ten ktory mne poslal krtiti wodu, ten mi powiedzial: Kdo bys tym vyszrzył Ducha zstepuiacego/ y nad nim zostawaiacego, ten iest ktory krzti Duchem swiatym.

34. A ja gsem widěl/ a swědectwij gsem wydal/ že tento gest Syn Božij.

A przetoz iem ia widzial y świadczę że ten iest on Syn Bozy.

35. Druhého pak dne opět stál Jan/ a z Učedlnjkuow gho dwa.

Potym zasie nazayutrz stał Jan y dwaj z uczennikow iego.

36. A wida Ježjsse an gde/ řekl: Ay tot Beránek Božj.

A ugrzawszy na Jezusa chodzącego/ rzekł: Oto Baránek Boży.

37. A slyssali ho dwa Učedlnjcy mluwjcýho/ y sli za Ježjssem.

I usłyszeli dwaj rzeczonego dwaj uczennicy co powiedział/ szli za Jezusem.

38. Tehdy obrátiw se Ježjss/ a uzřew ge ani gdaut za nim/ řekl jim: Co hledáte? Kteřjžto řekli: Raabi (což se wykládá Mistře) kde bydlíss?

Obrociwszy się tedy Jezus/ a ujrzawszy ie za sobą idące rzekł im mowiąc: Czego szukacie? A oni rzekli: Rabbi (co tłumaczy nauczyciel) gdzie mieszkasz

39. Řekl jim: podte/ a zhledayte. A sli a uhlednali kdeby bydlil, a zuostali u njho ten den: A bylo tehdáž okolo desáté hodiny.

Tedy mowił: Podzieć a oglądajcie. A tak szli y widzieli gdzie mieszkał/ a zostali przy nim onego dnia/ bo było tákoby dziesiata godzina.

א

40 חַד דֵּין מִן תַּרְנֵין דִּשְׁמִעוּ מִן יוֹחָנָן וַאֲזָלוּ בָּתְרֵהּ דְּיֵשׁוּעַ אִתְּנְהִי הֲוָה אַנְדְּרֵיאָס אֲחוּהִי דְּשִׁמְעוֹן׃

Ora Andrea fratello di Simon Pietro era uno di quei due che hauendo vdito quelle cose da Giouanni, & che le seguirono.

41 הָנָא הָוָא לְקַדְמֵי לְשִׁמְעוֹן אֲחוּהִי וַאֲמַר לֵהּ אַשְׁכַּחְנָיְהִי לְמְשִׁיחָא׃

Costui trouò primieramente suo fratello Simone, e gli disse, Noi habbiamo trouato il Messia, che interpretato, significa Christo.

42 וְאַיְתֵי לְוָתֵהּ לְיֵשׁוּעַ וְחַד בְּהּ יֵשׁוּעַ וַאֲמַר אַנְתְּ הוּ שִׁמְעוֹן בַּר יוֹנָה אַנְתְּ תִּתְקְרֵי כֵּיפָא׃

E lo condusse à Iesv. e Iesv hauendo riguardato, disse. Tu sei Simone figliuolo di Iona, tu sarai chiamato Cefa, che significa Pietro.

43 וּלְיוֹמָא אָחֳרָנָא צְבָא יֵשׁוּעַ לְמִפַּק לְגָלִילָא וְאַשְׁכַּח לְפִילִפּוֹס וַאֲמַר לֵהּ תָּא בָּתְרִי׃

Il giorno seguente Iesv volse andare in Galilea, trouò Filippo, e disse, Seguitami.

44 הָוֵה דֵּין פִּילִפּוֹס מִן בֵּית צַיְדָה מִקִּרְוְתָא דְּאַנְדְּרֵיאָס וְשִׁמְעוֹן׃

Et era Filippo da Bethsaida, da la città di Andrea, e di Pietro.

45 וּפִילִפּוֹס אַשְׁכַּח לְנַתַנְאֵל וַאֲמַר לֵהּ דְּהָא כְתִיב עֲלַוְהִי מוֹשֶׁה בְּאוֹרָיְתָא וּנְבִיאַיָּא אַשְׁכַּחְנָיְהִי דְּיֵשׁוּעַ הוּ בַר יוֹסֵף דְּמִן נָצְרַת׃

Filippo trouò poi Nathanael, e disse. Noi habbiamo trouato Iesv da Nazareth figliuol di Ioseph, di cui ha scritto Moisè nella Legge, e i Profeti.

46 וַאֲמַר לֵהּ נַתַנְאֵל מִן נָצְרַת מְשַׁרְיָא מִדֵּם דְּטָב יְהֵוֵא וַאֲמַר לֵהּ פִּילִפּוֹס תָּא וַחֲזֵא׃

E Nathanael gli disse, Da Nazaret può egli esser cosa alcuna di buono? Filippo gli disse. Vieni, e Vedila.

40 Y ANDRES el hermano de Simon Pedro vno de los dos que auian oydo de Ioan. y lo auian seguido.

41 וְיָמְצָא חַד רִאשׁוֹנָה אֶת־אָחִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָצָאנוּ אֶת מְשִׁיחָא (זֶה הוּא מְתֻרְגָּם אֶת הַמָּשִׁיחַ׃)

Este hallò primero à su hermano Simon, y dixole, Auemos hallado a Messias, que declarado es el Christo

42 וַיּוֹלֶךְ אֹתוֹ אֶל־יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר הִבִּיט אֹתוֹ יֵשׁוּעַ וַאֲמַר אַתָּה הוּא שִׁמְעוֹן בַּר־יוֹנָה אַתָּה תִקָּרֵא כֵּיפָא (הַמְתֻרְגָּם סָלַע׃)

Y truxolo à Iesus, Y mirandolo Iesus, dixo Tu eres Simon hijo de Ionas, tu seras llamado Cephas, que quiere dezir, Piedra.

43 וּמִמָּחֳרָת אָבָה לָצֵאת בַּלִּילָה וַיִּמְצָא אוֹד פִּילִפּוס וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ בּוֹא אַחֲרָי׃

(El siguiente dia quisola Iesus salir à Galilea, y halló à Philippo, y dixole Iesus, figueme.)

44 וַיְהִי פִילִפּוס מִבֵּית צַיְדָה מֵעִיר אַנְדְּרֵיאוֹס וְכֵיפָה׃

Y era Philippo de Bethsaida la ciudad de Andres, y de Pedro:

45 וַיִּמְצָא פִילִפּוס אֶת־נְתַנְאֵל וַיֹּאמֶר לוֹ אֲשֶׁר כָּתַב עָלָיו מֹשֶׁה בַּתּוֹרָה וְהַנְּבִיאִים מָצָאנוּ אֶת יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹסֵף מִנָּצְרַת׃

Philippe hallò à Nathanael, y dixole, Auemos hallado aquel de quien escriuiò Moysen en la Ley, y los Prophetas. Iesus el hijo de Ioseph, de Nazareth.

46 וַיֹּאמֶר אֵלָיו נְתַנְאֵל הֲמִן נָצְרַת יוּכַל מַהּ־טּוֹב לִהְיוֹת וַיֹּאמֶר לוֹ פִילִפּוס בּוֹא וּרְאֵה׃

Y dixole Nathanael, De Nazareth puede auer algo de bueno? Dizele Philippe, Ven, y vee.

4.

40. Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.

C'est André frere de Simon Pierre, estoit l'vn des deux qui en auoient ouy parler à Iehan, & qui l'auoyent suiui.

41. Εὑρίσκει οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν (ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον Χριστός).

Celui-ci trouua le premier Simon son frere, & lui dit, Nous auons trouué le Messias (qui veut autant à dire que le Christ.)

42. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς (ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος)

Et le mena vers Iesus. Iesus ayant arresté les yeux sur lui, dit, Tu es Simon le fils d'Iona, tu seras appellé Cephas, qui veut autant à dire, que Pierre.

43 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀκολούθει μοι.

Le lendemain Iesus voulut aller en Galilee, & trouua Philippe, auquel il dit, Suis moi.

44. Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.

Or Philippe estoit de Bethsaïde, la ville d'André & de Pierre.

45. Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.

Philippe trouue Nathanael, & lui dit, Nous auons trouué Iesus qui est de Nazareth, filz de Ioseph, qui est celui duquel Moyse a escrit en la Loy & les Prophetes.

46. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Ἔρχου καὶ ἴδε.

Et Nathanael lui dit, Peut il venir quelque chose de bon de Nazareth? Philippe lui dit, Viens & voy

CAP. I. | Das I. Capitel. | Kapitola I.

40. Erat autem Andreas frater Simõnis Petri unus ex duobus qui audierant à Iohanne, & secuti fuerant eũ.

Andrewe / Simon Peters brother / was one of ij men which had heard it of John / and had followed him

40. Einer auß denzween / die von Johanne höreten / vnd Jesu nachfolgeten / war Andreas der Bruder Simonis Petri.

Ein aff dethe / sein horde aff Johanne / oc effterfulde Jesum / vaar Andreas Simonis Petri Broder

40. Gden s dwuoch / kteryby slyssali od Jana a sli za Gezyssem.

Abyl Andrzey brát Symonů Ptorki / jehoż nayden dwógi) Jánowy to słyssali od Jana / á šli bylí za nim

41. Hic invenit primum fratrem suum Simeonem, & dicit ei, Invenimus Messiam, (quod est interpretatum, Christus.)

The same found his brother Simon first & said vnto him / We haue found the Messias (which is by interpretation / the Christ.)

41. Derselbige findet am ersten seinen Bruder Simon / vnnd spricht zu jhm: Wir haben den Messiam funden (welches ist verdolmetschet / der Gesalbte)

Denne samme finder ferst sin Broder Simon oc siger til hannem / Wi haffue funder Messias (hueket er vdlagt / den Saluede)

41. Ten naprzwey nálazł gyne Symona brata swego / powiedział mu: Nalezli gsmy Messyásse. (gesz sye wykłádá Kryštus.)

41. Ten naperwey nálazł gy Symona bratá swego / powiedział mu: Nálezli gsme Mesyásse. (ge sze sye wykládá Kryštus.)

42. Et adduxit eum ad Iesum. Intuitus autem eum Iesus, dixit, Tu es Simon filius Iona: tu vocaberis Cephas, (quod interpretatur Petrus.)

And he brought him to Jesus. And Jesus beheld him / and said / Thou art Simon the sonne of Jona: thou shalt be called Cephas / (which is by interpretation / a stone.)

42. Und führet jhn zu Jesu. Da in Jhesus sahe / sprach er: Du bist Simon Jonas Son / du solt Kephas heissen / (das ist verdolmetscht ein Felß.)

Oc ledde hannem til Jhesum. Der Jhesus sae hannem / sagde hand / Du est Simon Jonas sön / du skalt hede Cephas / (der bliffuer vdlagt / en Sten.)

42. Y przywiodł go do Jezusá / á weyrzawszy nań Jezus / rzekł: Tyś jest Symon syn Jonászów / ty będziesz zwan Cephás / (co się mowi Kámień.)

42. Y przywiodł go do Jezusá / á wejrzawszy nań Jezus / rzekł: Tyś jest Symon syn Jonászów / ty będziesz zwan Cephás / (co się mowi Kámień.)

43. In crastinum voluit exire in Galilæam: & invenit Philippum. Et dicit ei Iesus, Sequere me.

The day following Jesus would go into Galile / and found Philippe / and said vnto him / Follow me.

43. Des andern tages wolt Jesus wider in Galileam ziehen / vnd findet Philippum / vnd spricht zu jhm: Folge mir nach.

Den anden dag / vilde Jhesus drage til Galileen igen / oc finder Philippum / oc siger til hannem / Følg mig effter.

43. Nazayttřj pak Gezyssz chtél wyyyti do Galileye / y nalezł Filipa / á řekł gemu: Pod za mnau.

43. Nazayttřj pak Gezyssz chtél wyyyti do Galileye / y nalezł Filipa / á řekł gemu: Pod za mnau.

Másnáuthor chtiał Jezus jti do Galileye / y nálazł Filipá / rzekł mu: Pod za mną.

44. Erat autem Philippus à Bethsaida, civitate Andreæ & Petri.

Now Philippe was of Bethsaida the citie of Andrewe and Peter.

44. Philippus aber war von Bethsaida auß der Stadt Andreas vnd Peters.

Oc Philippus vaar aff Bethsaida aff Andrees oc Pedres Stad.

44. Abyl Filip z Bethsaydy Miásta Ondrzegowa / a Petrowa.

44. A Filip był z Bethsaidá z miásta Andrzeiowego y Piotrowego.

45. Invenit Philippus Nathanaël, & dicit ei, Quem scripsit Moyses in lege, & Prophetæ, invenimus Iesum filium Ioseph, à Nazareth.

Philippe found Nathanael / & said vnto him / We haue found him / of whom Moses did write in the Law / and the Prophets / Jesus of Nazareth / the sonne of Joseph.

45. Philippus findet Nathanael / vnd spricht zu jhm: Wir haben den funden / von welchem Moses im Gesetz vnd die Propheten geschrieben haben / Jesum Josephs Son von Nazareth.

Philippus finder Nathanael / oc siger til hannem. Wi haffue funder den / om hueken Mose i sine Bøger skrifftit haffuer / oc Prophetarne Jhesum / Josephs Søn aff Nazareth.

45. Nalezł tedy Filip Nathanaele / řekł gemu: O kterémž psał Mojżjsz w Zákoně / a Prorocy: Nalezli gsme Gežyssze Syna Joseffowa / z Nazarétha.

45. Potym Filip znalazły Nathánaela / powiedział mu: Znalezliśmy onego o którym pisał Mojżesz w Zákonie y Prorocy / to jest Jezusa Nazaretskiego / syná Joseffowego.

46. Et dixit ei Nathanaël, A Nazareth potest aliquid esse? Dicit ei Philippus, Veni, & vide.

Then Nathanael said vnto him / Can there any good thing come out of Nazaret? Philippe saith vnto him / Come and see.

46. Und Nathanael sprach zu jhm: Was kan von Nazareth gutes kommen? Philippus spricht zu jm: Komm / vnd sihe es.

Oc Nathanael sagde til hannem / Huad gaar kand komme aff Nazareth? Philippus siger til hannem / Kom / oc se det.

46. Řekł gemu Nathanael: z Nazarétha mnoż nieco dobrego bydz? Řekł gemu Filip: Pod a ogladay.

46. Rzekł mu powiedział Nathánaelt: Może być by co dobrego z Nazaretha? Rzecze mu Filip: Podź a ogląday.

א

47 וַיַּרְא יֵשׁוּעַ אֶת־נְתַנְאֵל
בָּא אֵלָיו וַיֹּאמֶר עָלָיו הִנֵּה
בֶאֱמֶת בֶּן־יִשְׂרָאֵל הוּא אֲשֶׁר
לֹא מִרְמָה בּוֹ׃

47 וַיַּרְא יֵשׁוּעַ אֶת־נְתַנְאֵל
בָּא אֵלָיו וַיֹּאמֶר עָלָיו הִנֵּה
בֶאֱמֶת בֶּן־יִשְׂרָאֵל הוּא אֲשֶׁר
לֹא מִרְמָה בּוֹ׃

Jesus vido venir á si a Nathanael, y dixo de el Henqui va verdaderamente Israelita en el qual no ay engaño.

48 וַיֹּאמֶר אֵלָיו נְתַנְאֵל אֵי מִזֶּה
יְדַעְתָּנִי רַע׳ יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
בְּטֶרֶם קָרָא לְךָ פִּילִפּוֹס בְּעוֹדְךָ
תַּחַת הַתְּאֵנָה יְדַעְתִּיךָ׃

48 וַיֹּאמֶר אֵלָיו נְתַנְאֵל אֵי מִזֶּה
יְדַעְתָּנִי רַע׳ יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
בְּטֶרֶם קָרָא לְךָ פִּילִפּוֹס בְּעוֹדְךָ
תַּחַת הַתְּאֵנָה יְדַעְתִּיךָ׃

Dizele Nathanael. De donde me conoces? Respondele Iesus, y dixole, Antes que Philippe te llamara quando estauas debaxo de la higuera te vide

49 וַיַּעַן נְתַנְאֵל וַיֹּאמֶר לוֹ רַבִּי
אַתָּה הוּא בֶן־הָאֱלֹהִים אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃

49 וַיַּעַן נְתַנְאֵל וַיֹּאמֶר לוֹ רַבִּי
אַתָּה הוּא בֶן־הָאֱלֹהִים אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃

Respondió Nathanael, y dixole, Rabbi, tu eres el Hijo de Dios, tu eres el Rey de Israel.

50 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כִּי
אָמַרְתִּי לָךְ רְאִיתִיךָ מִתַּחַת
הַתְּאֵנָה וְהֶאֱמַנְתָּ גְּדוֹלִים מֵאֵלֶּה
תִּרְאֶה׃

50 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו כִּי
אָמַרְתִּי לָךְ רְאִיתִיךָ מִתַּחַת
הַתְּאֵנָה וְהֶאֱמַנְתָּ גְּדוֹלִים מֵאֵלֶּה
תִּרְאֶה׃

Respondió Iesus, y dixole, Porque te dixe, Vide te debaxo de la higuera, creeis, cosas mayores que estas verás.

51 וַיֹּאמֶר לוֹ אָמֵן אָמֵן אוֹמֵר
לָכֶם מֵעַתָּה תִּרְאוּ אֶת הַשָּׁמַיִם
נִפְתָּחִים וְאֶת־מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים
עֹלִים וְיוֹרְדִים עַל־בֶּן־הָאָדָם׃

51 וַיֹּאמֶר לוֹ אָמֵן אָמֵן אוֹמֵר
לָכֶם מֵעַתָּה תִּרְאוּ אֶת הַשָּׁמַיִם
נִפְתָּחִים וְאֶת־מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים
עֹלִים וְיוֹרְדִים עַל־בֶּן־הָאָדָם׃

Y dixole, De cierto de cierto os digo, Desaqui adelante vereys el cielo abierto, y angeles de Dios que suben y descienden sobre el Hijo del hombre.

ב

1 וּבְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָיְתָה חֲתֻנָּה
בְּקָנָה עִיר הַגָּלִיל וְאֵם־
יֵשׁוּעַ שָׁם׃

1 וּבְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָיְתָה חֲתֻנָּה
בְּקָנָה עִיר הַגָּלִיל וְאֵם־
יֵשׁוּעַ שָׁם׃

Y al tercero dia hizieronse vnas bodas en Cana de Galilea. Y estaua alli la madre de Iesus.

א

47 וַיַּרְא יֵשׁוּעַ לְנַתַנְאֵל
בָּא אֵלָיו וַיֹּאמֶר עָלָיו הִנֵּה
בֶאֱמֶת יִשְׂרְאֵלִית בָּר
יְסֹדֵל דְּנִכְלָא לֵית בַּהּ׃

Hor Iesv vide Natanael venire á si, e disse di lui. Ecco veramente vno Israelita, in cui non è fraude alcuna.

48 אָמַר לֵהּ נְתַנְאֵל מִן
אֵימְתָא יְדַע אַנְתְּ לִי אָמַר
לֵהּ יֵשׁוּעַ עַד לָא־
פִּילִפּוֹס קְרָךְ תְּחִית תְּתָא
אַנְתְּ חֲוִיתָךְ׃

Natanael gli disse, Donde mi conosci tu? Iesv rispose, e disse, Prima che Filippo ti chiamasse quando tu eri sotto il fico, io ti vedeva.

49 עָנָא נְתַנְאֵל וְאָמַר
לֵהּ רַבִּי אַנְתְּ הוּ בַּרְ וְ
דְאֱלָהָא אַנְתְּ הוּ מַלְכָּא
דְיִסְרָ׳׃

Natanael rispose, e disse, Maestro, tu sei il Figliuol di Dio, tu sei il Re d'Israel.

50 אָמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ עַד־
דַאֲמַרִת־ לָךְ דְחִיתָךְ
תְּחִית תְּתָא מְהֵימַן אַנְתְּ
דְרַבְרְבִין מִן הָלֵין תֶּחֱזֵא׃

Rispose Iesv, e disse, Perciochè io ti dissi che io ti vedeva sotto il fico, tu credi: tu vedrai maggior cose di queste.

51 אָמַר לֵהּ אָמֵין אָמֵין
אֲמַר אֲנָ־ לְכוֹן דְמִן
הַשְׁתָּא תֶּחֱזוֹן שְׁמַיָּא ד
דְּתִיחִין וּמַלְאֲכַיָּא ד
דְאֱלָהָא סְדִּ סָלְקִין וְנָחְתִין
לְוָת בַּ־ נַאֲנָשָׁא׃

per lo dissi: In verità, in verità vi dico, che vna cosa più vedrete il cielo aperto, e gli Angeli di Dio salire e scendere sopra il figliuol dell'huomo.

ב

1 וְלְיוֹמָא דְתַלְתָא הֲוָת
מְשְׁתַּתָּא בְּמַתְנָ־
מְדִינְתָא דְגַלִילָא וַאֲמַר
דְיֵשׁוּעַ תְּמָן תַּ־ תַּ׃

Tre giorni appresso si fecero nozze in Cana di Galilea. Ed ivi era la madre di Iesv.

4.

47. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν.

Iesus appercevu Nathanael venir vers soi, et dit de lui, Voici vrayement vn Israelite auquel n'y a point de fraude.

48. Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ, πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε.

Nathanael lui dit, De quoi as cognoissance-ce? Iesus respondit, & lui dit, Auant que Philippe t'eust appelé, quand tu estois soubs le figuier, ie te voyoye.

49. Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ, ῥαββεί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ.

Nathanael respondit, & lui dit, Maistre, tu es le Fils de Dieu, tu es le Roy d'Israel.

50. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις· μεῖζον τούτων ὄψῃ.

Iesus respondit, & lui dit, Pource que ie t'ai dit que ie te voyoy soubs la figuier, tu crois: tu verras plus grandes choses que ceci.

51. Καὶ λέγει αὐτῷ, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Et luy dit, En verité, en verité ie vous dis, Desormais vous verrez le ciel ouuert, & les Anges de Dieu montans & descendans sur le Fils de l'homme.

ΚΕΦΑΛ. ϛ.

Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ.

Or trois iours apres on feit des nopces en Cana de Galilee: & la mere de Iesus estoit là.

CAP. I.

47. Vidit Iesus Nathanael venientem ad se, & dicit de eo, Ecce, verè Israelita, in quo dolus non est.

Jesus saw Nathanael comming to him & said of him: Behold in deed an Israelite in whome is no guile.

48. Dicit ei Nathanaël, Vnde me nosti? Respondit Iesus, & dixit ei, Priùs quam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te.

Nathanael said vnto him: Whence knowest thou me? Jesus answered, & said vnto him: Before that Philip called thee, when thou wast vnder the figge tree, I sawe thee.

49. Respondit ei Nathanael, & ait, Rabbi, tu es Filius Dei, tu es rex Israël.

Nathanael answered & said vnto him: Rabbi, thou art the Sonne of God: thou art the King of Israel.

50. Respondit Iesus, & dixit ei, Quia dixi tibi, Vidi te sub ficu, credis: Maius his videbis.

Jesus answered & said vnto him: Because I said vnto thee: I sawe thee vnder the figge tree, beleuest thou? thou shalt see greater things then these.

51. Et dicit ei, Amen, amen dico vobis, videbitis cælum apertum, & angelos Dei ascendentes & descendentes, supra filium hominis.

And he said vnto him: Verily verily I say vnto you: hereafter ye shall see heauen open, & the Angels of God ascending & descending vpon the Sonne of man.

Das I. Capitel.

47. Jesus sahe Nathanael zu sich kommen/ vnd spricht von jm: Sihe/ ein rechter Israeliter/ inn welchem kein falsch ist.

Jhesus saa Nathanael kommen til sig/ oc sagde om hannem/ See en ret Israeliter/ i huilken ingen suldgier.

48. Nathanael spricht zu jm: Woher kennest du mich? Jesus antwortet/ vnd sprach zu jhm: Ehe denn dir Philippus rieff/ da du vnter dem Feigenbaum wareſt/ sahe ich dich.

Nathanael sagde til hannem/ Hvor paa kender du mig? Jhesus svarede/ oc sagde til hannem/ Forend Philippus kalde dig/ der du vaaſt vnder Figentræet/ da saa jeg dig.

49. Nathanael antwortet/ vnnd spricht zu jhm: Rabbi/ du bist Gottes Sohn/ du bist der König von Jsrael.

Nathanael svarede/ oc sagde til hannem/ Rabbi. Du est Gvds Søn, du est den Konge aff Jsrael.

50. Jesus antwortet/ vnnd sprach zu jhm: Du glaubest/ weil ich dir gesagt habe/ daß ich dich gesehen habe vnter dem Feigenbaum/ du wirst noch gröſſers denn das sehen.

Jhesus svarede/ oc sagde til hannem/ Du troer formedi at jeg sagde dig/ at jeg saa dig vnder Figentræet. Du skalt end vnderlige ting see.

51. Vnd spricht zu jhm: Warlich/ warlich/ ich sage euch/ von nun an werdet jhr den Himmel offen sehen/ vnd die Engel Gottes hinauff vnnd herab fahren/ auff des Menschen Sohn.

Oc hand siger til hannem/ Sandelige/ sandelige/ jeg siger eder/ Nu herefter skulle i see Himmelen aabnet/ oc Gvds Engle fare op oc ned paa Menniskens Søn.

Kapitola I.

47. Vzrzel Gežyſs Nathanaele ku sobie/ a powiada o nim: Oto prawdziwy Izraelita/ w ktorym zdrady niemasz.

Vyrzawszy tedy Jezus Nathanaela/ iacego do siebie/ powiedział o nim: Oto prawdziwie Izraelita/ w ktorym zadney zdrady niemasz.

48. Rzekł gemu Nathanael: Kdes ty mne ználs? Odpowedział Gežyſs/ a rzekł gemu: Przed nežeſt tebe Filip zawolał/ když gſy był pod Fikem/ widźiał gſem tebe.

Rzekł mu Nathanael: Skądże mię znasz? A Jezus odpowiadając rzekł mu: Jeszcześ przed tem nie Filip mię wołał/ gdyś pod figowym drzewem był/ widziałem cię.

49. Odpowedział gemu Nathanael/ a rzekł: Mistře/ tys Syn Božj/ ty gsi Král Izraelſkj.

A odpowiedziawszy Nathanael rzekł mu: Mistrzu/ ty jesteś Synem Bożym/ Ty jesteś Królem Izraelskim.

50. Odpowedział Gežyſs/ a rzekł gemu: Zdaſtem tobě rzekł: Widěl gſem tebe pod Fikem/ wěříš: wětšj przikladowěrzyſs.

Odpowiedział Jezus/ a rzekł mu: Zdałem tobie mowiąc: Widziałem cię pod figowym drzewem/ dla tego wierzysz? większe nad to widzieć będziesz.

51. A rzekł gemu: Zagiſte zagiſte pravjm tobě: Vzřjš ſe Nebe otewrené/ a Andele Božj wſtupugjcj a ſtupugjce na Syna Člowěka.

I rzekł mu: Zaprawdę zaprawdę wam powiadam/ od tego czasu będziecie widzieć niebo otworzone/ y Anioły Boże wstępuiące y zstępuiące nad Synem człowieczym.

CAP. II.

ET die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: & erat mater Iesu ibi.

And the third day there was a mariage in Cana a towne of Galile: and the mother of Jesus was there.

Das II. Capitel.

Vnd am dritten tag ward eine Hochzeit zu Cana in Galilea/ vnd die Mutter Jesu war da.

OC paa den tredie dag blef der Bryllup i Cana vdi Galilea/ oc Jhesu Moder vaar der.

Kapitola II.

I Třetjho pak dne/ stała se Swatba w Kaně Galilegſké a byla Matka Gežyſſowa tu.

I dnia trzeciego było sprawowano weſele w Kanie Galileyſkiey: gdzież była matka Jezusowa.

ב

2 וַיִּקָּרֵא גַּם יֵשׁוּעַ וְתַלְמִידָיו
אֶל־הַחֲתֻנָּה׃

Y fue tambien llamado Ieſus y ſus Diſcipulos à las bodas.

Et Ieſus auſsi fu chiamato à le noze, et ſui diſcepoli.

3 וַיֶּחְסַר יַיִן וַתֹּאמֶר אֵם יֵשׁוּעַ
אֵלָיו יַיִן אֵין לָהֶם׃

Y faltando el vino, la madre de Ieſus le dixo Vino no tienen.

Et eſſendo mancato il vino, la madre de Ieſu li diſſe, Eſſi non hanno vino.

4 וַיֹּאמֶר לָהּ יֵשׁוּעַ מַה לִּי
וְלָךְ הָאִשָּׁה עַד־עַתָּה לֹא בָאָה
עֶתִּי׃

Y dizele Ieſus, Que tengo yo contigo muger? aun no ha venido mi hora.

Et Ieſu gli diſſe, Donne, che ho io à far teco? L'hora mia non è ancor venuta.

5 וַתֹּאמֶר אִמּוֹ לַמְשָׁרְתִים אֵת־
אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם עֲשׂוּ׃

Su madre dixo à los que ſeruian, Hazed todo loque os dixere.

Sua madre diſſe à i miniſtri, Fate tutto quello che ui ſarà detto.

6 וְיֵשׁ שָׁם שֵׁשׁ אַבְנוֹת אֲבָן
מְשֻׁמֶּמֶת בְּטָהֳרַת הַיְּהוּדִים
מְכִילוֹת אַשֶּׁת שְׁלָשִׁים אוֹ
שָׁלֹשׁ פּוּרוֹת׃

Y eſtauan alli ſeys tinajuelas de agua de piedra, conforme à la purificacion de los Iudios, que cabia en cada vna dos o tres cantaros,

Hor quiui erano ſei bolloni di pietra, poſti ſecondo la purificatione de i Giudei, che tenevano ciaſcuno due o tre miſure.

7 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ מַלְאוּ
אֶת־הָאַבְנוֹת בַּמַּיִם וַיְמַלְאוּ
אוֹתָן עַד־לְמַעְלָה׃

Dizeles Ieſus, henchid eſtas tinajuelas de agua. Y hinchieronlas haſta arriba.

Ieſu diſſe loro, Empiete l'boloni d'acqua. Et eſſi l'empierono inſino al ſommo.

8 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שַׁאֲבוּ עַתָּה
וְהָבִיאוּ לְבַעַל הַמִּשְׁתֶּה וַיָּבִיאוּ׃

Y dizeles. Sacad ora, y preſentad al Maeſtre ſala, Y preſentaronle.

Poi diſſe loro, Cauate ora, e portatene à lo ſcalco. Et eſſi gliene portarono.

9 וּכְטַעֲם בַּעַל הַמִּשְׁתֶּה
אֶת־הַמַּיִם הַנֶּהְפָּךְ יַיִן וְלֹא יָדַע
מֵאַיִן הָיָה וְהַמְשָׁרְתִים יָדְעוּ
אֲשֶׁר שָׁאֲבוּ אֶת־הַמָּיִם וַיִּקְרָא
בַּעַל הַמִּשְׁתֶּה לֶחָתָן׃

Y como el Maeſtre ſala guſtó el agua hecha vino, que no ſabia de donde era: mas los que ſeruian, lo ſabian, que auian ſacado el agua, el Maeſtre ſala llama al eſpoſo.

Come lo Scalco hebbe guſtato l'acqua mutata in vino, (Et egli non ſapeua donde foſſe, ma ben lo ſapeuano i miniſtri, che haueuano tratta l'acqua) chiamò lo ſpoſo.

ב

2. Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.

Et Ieſus fut auſſi conuié aux nopces, lui & ſes diſciples.

3. Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον οὐκ ἔχουσιν.

Or le vin eſtant failli, la mere de Ieſus lui dit, Ils n'ont point de vin.

4. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου.

Mais Ieſus lui reſpondit, Que y a-il entre moi & toi, femme? mon heure n'eſt point encore venue.

5. Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε.

Sa mere dit aux ſeruiteurs, Faites tout ce qu'il vous dira.

6. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.

Or y auoit-il ſix cruches de pierre, telles ſelon l'vſage de la purification des Iuifs, ſelquelles contenoyent vne chacune de deux à trois meſures.

7. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος· καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.

Et Ieſus leur dit, Emplifſez ces cruches d'eau. Et ils les emplirent iuſques au haut.

8. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. Καὶ ἤνεγκαν.

Adonc il leur dit, Verſez-en maintenant, & en portez au maiſtre d'hoſtel. Et ils en porterent.

9. Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ἤδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος.

Quand le maiſtre d'hoſtel eut gouſté l'eau qui auoit eſté conuertie en vin, (or ne ſauoit-il d'ou cela venoit, mais les ſeruiteurs qui auoyent puiſé l'eau le ſauoyent bien) il appelle le marié.

CAP. II.

2. Vocatus eſt autem Ieſus, & diſcipuli eius ad nuptias.

And Jeſus was called alſo and his diſciples vnto the mariage

3. Et deficiente vino, dicit mater Ieſu ad eum, Vinum non habent.

Now when the wine fayled / the mother of Jeſus ſayd vnto him: They haue no wine.

4. Et dicit ei Ieſus, Quid mihi & tibi eſt mulier? nondum venit hora mea.

Jeſus ſayd vnto her / Woman / what haue I to doe with thee? mine houre is not yet come

5. Dicit mater eius miniſtris, Quodcunque dixerit vobis, facite.

His mother ſayd vnto the ſeruants. Whatſoeuer he ſayeth vnto you / do it.

6. Erant autem ibi lapideæ hydriæ ſex poſitæ, ſecundùm purificationē Iudæorum, capientes ſinguli metretas binas vel ternas.

And there were ſet there / ſtone waterpots after the manner of purifying of the Jewes / containing two or three firkins a peece.

7. Dicit eis Ieſus, Implete hydrias aqua. Et impleverūt eas uſque ad ſummum.

And Jeſus ſayd vnto them / Fill the waterpots with water. Then they filled them vp to the brimme.

8. Et dicit eis Ieſus, Haurite nunc, & ferte architriclino. Et tulerunt.

Then he ſayd vnto them. Draw out now and beare vnto the gouernour of the feaſt. So they bare it.

9. Vt autem guſtauit architriclinus aquam vinum factam, & non ſciebat unde eſſet, miniſtri autem ſciebant qui hauſerant aquam: vocat ſponſum architriclinus.

Now when the gouernour of the feaſt had taſted the water that was made wine / and knewe not whence it was / but the ſeruants which drew the water knewe) the gouernour of the feaſt called the bridegroome.

Das II. Capitel.

2. Jeſus aber vnd ſeine Jünger wurden auch auff die Hochzeit geladen.

Jheſus or hans Diſciple bleffue oc ſaa indbudne til Bryllup.

3. Vnnd da es am Wein gebrach / ſpricht die Mutter Jeſu zu jhm: Sie haben nicht Wein.

Oc der dem ſaarchis Vin / ſiger Jheſu Moder til hannem / De haffue icke Vin.

4. Jeſus ſpricht zu jhr: Weib was hab ich mit dir zuſchaffen? Meine ſtunde iſt noch nicht kommen.

Jheſus ſiger til hende / Quinde / huad haffuer ieg met dig at gore? Min time er icke end nu kommen.

5. Seine Mutter ſpricht zu den Dienern: Was er euch ſaget das thut.

Hans Moder ſiger til Tienerne / Huad ſom haand ſiger eder / det gører.

6. Es waren aber allda ſechs ſteinern Waſſerkrüge / geſetzet nach der weiſe der Jüdiſchen reinigung / vnnd gieng je inn einen zwey oder drey Maß.

Oc der vaare ſex Vandkar aff ſten ſatte effter Judernis renſelſis ſkick / oc der gick vdi huert / tho eller tre Maader.

7. Jeſus ſpricht zu jhnen: Füllet die Waſſerkrüge mit Waſſer. Vnnd ſie füllten ſie biß oben an.

Jheſus ſiger til dem / Fylder Vandkarene met vand. Oc de fylde dem til der aff ſtærſte.

8. Vnd er ſpricht zu jnen: Schöpffet nun / vñ bringets dem Speißmeiſter. Vnd ſie brachtens.

Oc hand ſiger til dem. Oſer nu / oc bærer til Kogemeſteren. Oc de bare frem.

9. Als aber der Speißmeiſter koſtet den Wein / der Waſſer geweſen war / vnd wuſte nicht von wannen er kam / die Diener aber wuſtens / die das Waſſer geſchöpfft hatten / ruffet der Speißmeiſter dem Breutigam.

Men der Kogemeſteren ſmagede den Vin / ſom vaar vand / og vidſte icke huorden hand kom men Tienerne vidſte det / ſom øſde vandet. Da kalder Kogemeſteren Brudgommen.

Kapitola II.

2. Tehdy powżán gſi take Gežiſſe v Wčdinych geho na Swatbu.

A bylt ſej wſzemohu Jezuſy y wſzelikeſſy ſwog vczedlnicy ſwog na weſele.

3. A když ſe nedoſtalo Wina / řekla Matka Gežiſſowa k nim / Wina nemagij.

Wſſak gey nic nemagij wſſak / rzekła matczká Jezuſowa do nieg: Wina nie maią.

4. Y řekl gi Gežiſſe: Co mám a tobě ženo? geſtť nepřiſſla hodina má.

Ale ſey rzekł Jezus: Cožmi do ciebie niewiáſto? nieſcze nie przyſzła godzina moia.

5. Řekla Matka geho k ſlužebnikům: Cožkoli wám dij / včiníte.

Tedy rzekła matká iego ſługom: Cokolwiek wam rzecze czyńcie.

6. A bylo tu kamenných Gſtaudwij ſtoj poſtawenie / wedle obyčegůw čiſtěnij Židowſkeho / beraucy w ſobě gednu aneb dwoge Měrice dwě nebo tři.

Bylly tám ſedm ſtagtem kámenných według obyczáiów Żydowſkiego poſtawionych / bárzoc kážda w ſie dwoj albo troy Gbanu.

7. Řekl gim Gežiſſe: Naplňte Gſtaudwe wodau / y naplnili gſu až do wrchu.

Rzekł im Jezus: Napełńcie ſtagy wodą / a napełnili ie ſobie aż po wierzchem.

8. Y řekl gim Gežiſſe: Naſſerpugte nyňgſſ, a neſte wrchnjmu ſprawcy Swatby: Y neſli gemu.

Tedy im rzekł: Czerpayże teraz á podayćie przedniemu ſprawcy, á ták ſom podał.

9. A když okuſyl wrchnj ſprawce wody Winem včiněné / a newěděl odkudby bylo / ale Služebnicy wěděli kteříž wáži i wodu / powolal Zenichaprwnij ſprawce howorow.

Gkoro tedy ſkoſt ſmak przemienioney ſprawcá wody áney Krowá ſie ſtała winem (á nie wiedźiał ſkadby była / lecz ſługy wiedźieli ktorzy wody czerpnęli) wezwał k ſobie oblubieńca onego przedniego ſprawcá.

ב

10 וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּל־אָדָם
לָרִאשׁוֹנָה יָיִן טוֹב יָשִׂים וְכַאֲשֶׁר
שָׁכְרוּ אָז אֶת־הַפָּחוּת וְאַתָּה שָׁמַרְתָּה
אֶת־הַיַּיִן הַטּוֹב עַד־עַתָּה׃

Y dizele. Todo hombre pone primero el buen vino: y quando ya estan hartos, entonces lo que es peor. mas tu has guardado el buen vino hasta agora.

11 זֹאת עָשָׂה יֵשׁוּעַ הַתְּחִלַּת
אוֹתוֹתָיו בְּקָנָה הַגָּלִיל וַיְגַל אֶת־
כְּבוֹדוֹ וַיַּאֲמִינוּ בּוֹ תַּלְמִידָיו׃

Este principio de señales hizo el Señor en Cana de Galilea, y manifestó su gloria y sus Discipulos creyeron en el.

12 וְאַחֲרֵי כֵן יָרַד לְכַפַּר נַחוּם
הוּא וְאִמּוֹ וְאַחָיו וְתַלְמִידָיו
וְשָׁם הָיוּ יָמִים לֹא רַבִּים׃

Despues desto descendió á Capernaum, el, y su madre, y sus hermanos, y Discipulos: y estuvieron allí no muchos dias.

13 וְקָרוֹב הָיָה פֶּסַח הַיְּהוּדִים
וַיַּעַל יֵשׁוּעַ אֶל־יְרוּשָׁלָיִם׃

Y estaua cerca la Pascua de los Iudios; y subió Iesus á Ierusalem.

14 וַיִּמְצָא בְּהֵיכָל אֶת־הַמּוֹכְרִים
אֶת־צֹאנָה וְאֶלְפִּים וְיוֹנִים וְאֶת־
מְחַלְּפֵי כְסָפִים יוֹשְׁבִים׃

Y halló enel Templo los que vendian bueyes y ouejas, y palomas, y los cambiadores sentados

15 וַיַּעַשׂ לוֹ שׁוֹט מֵחֲבָלִים וַיְשַׁלֵּחַ
כֻּלָּם מִהֵיכָל וְגַם אֶת־צֹאנָה
וּשְׁוָרִים וַיְשַׁפֵּךְ אֶת־אַגּוֹרוֹת
הַמְּחַלְּפִים וְשֻׁלְחָנָם רָפָךְ׃

Y hecho vn açote de cuerdas, echólos á todos del Templo: y las ouejas, y los bueyes: Y derramó los dineros de los cambiadores, y trastornó las mesas

ב

10. Καὶ λέγει αὐτῷ, πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.

Et lui dit: Tout homme sert le bon vin premier: & quand on a assez bu, alors on sert celui qui est moins bon: mais toi tu as gardé le bon vin iusqu'à maintenant.

11. Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Iesus fit ce commencement de signes en Cana ville de Galilee, & manifesta sa gloire: & ses disciples en eurent creance.

12. Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Apres cela il descendit en Capernaum lui & sa mere, & ses freres & ses disciples: & demeurerent là vn bien peu de iours

13. Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.

Car la solennité de la Pasque des Iuifs estoit prochaine. Iesus donc monta en Ierusalem.

14. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους·

Et trouua au temple des gens qui vendoyent beufs, & brebis pigeons: & les changeurs qui y estoyent assis.

15. Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλε σὺν τοῖς βόσι, καὶ τὰ κέρματα ἐξέχεε τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε·

Et ayant fait vn fouet de cordelettes, il les chassa tous hors du temple, & les brebis, & les beufs: & respandit la monnoye des changeurs, & renuersa les tables.

S. IOHANNES.

CAP. II.

10. Et dicit ei, Omnis homo primum bonum vinum ponit, & cum inebriati fuerint, tunc id quod deterius est. Tu autem servasti vinum bonum usque adhuc.

And said vnto him: Men at the beginning set forth good wine: & when men haue well drunke, then that which is worse: but thou hast kept backe the good wine vntil now.

11. Hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilææ, & manifestavit gloriam suã, & crediderunt in eum discipuli eius.

This beginning of miracles did Iesus in Cana of Galile, and shewed forth his glorie: and his disciples beleued on him.

12. Post hoc descendit Capharnaum ipse & mater eius, & fratres eius, & discipuli eius: & ibi mansérunt non multis diebus.

After that he went downe vnto Capernaum, he and his mother and his brethren, and his disciples: but they continued not many dayes there.

13. Et prope erat Pascha Iudæorum, & ascendit Iesus Ierosolymam.

For the Iewes Passeouer was at hande, and Iesus went vp to Ierusalem.

14. Et invênit in templo vendentes boves & oves & columbas, & numularios sedentes.

And he founde in the Temple those that solde oxen and sheepe and doues, and changers of money sitting there

15. Et cùm fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes ejecit de templo, oves quoque & boves, & numulariorum effudit æs, & mensas subvertit.

Then he made a scourge of small cordes, & draue them all out of the Temple, with the sheepe and oxen, and powred out the changers money, and ouerthrew the tables.

S. Johannes.

Das II. Capitel.

10. Vnd spricht zu jm: Jedermann gibt zum ersten den guten Wein/ vnd wenn sie trunckē worden sind/ alsdenn den geringern/ Du hast den guten Wein bißher behalten.

Er sagt all hannem/ Jnnermann gibt er erst den gode Win/ vñ nagde ere bleffne drucktne/ denn som ringere. Du hastner forwaret den gode Win tabritan.

11. Das ist das erste Zeichen das Jesus thet/ geschehen zu Cana in Galilea/ vñ offenbaret seine Herrligkeit. Vnd seine Jünger glaubten an jhn.

Det er det første Tegen som Jhesus gorde/ som lede Cana vdi Galilea/ oc hand obenbarede sin Herligned. Oc hans Disciple trode paa hannem.

12. Darnach zoch er hinab gen Capernaum/ Er/ seine Mutter/ seine Brüder/ vnd seine Jünger/ vnd bleib nicht lange daselbst.

Der effter drog hand ned til Capernaum/ Hand hans Moder/ hans Brødre/ oc hans Disciple/ oc bleff der icke længe.

13. Vnd der Jüden Ostern waren nahe/ vnnd Jesus zoch hinauff gen Jerusalem.

Oc Jødernis Paaske vaar nær/ oc Jhesus drog op til Jerusalem.

14. Vnnd fand im Tempel sitzen/ die da Ochsen Schaff vnnd Tauben feil hatten/ vnd die Wechßler.

Oc fand dem ydendis i Templen/ som hafde Oxen/ Faar/ oc Duer fal/ oc Vexlere.

15. Vnd er machete eine Geissel auß Stricken/ vnd trieb sie alle zum Tempel hinauß/ sampt den Schafen vnd Ochsen/ vnd verschüttet den Wechßlern das Gelt/ vnnd stieß die Tische vmb.

Oc hand giorde en Suebe aff snore/ oc dreff dem alle yd aff Templen/ vnet Faar oc Oxen/ oc spilte Vexlernis Pendinge/ oc omstørte Bordene.

S. Jan.

Kapitola II.

10. A řekl gemu: Každy čłowěk/ nayprwě dobré Wino dáwá: a když sě podnapili/ tehdy to které horssy gest. Ale ty zachowal gsy Wino dobré aż dosawád.

A rzekł mu: Wssyscy/ naprzod dawáią wino dobre/ ágdy pogssie wiele/ poczym zaby nayssłabsze: ty to co lepsze podleyssałeś/ á tys do dzisiay wino dobre zachował.

11. Ten początek Gżyss pokázánj/ stał sě w Kánē Galilegsskē/ a zgewił Sláwu swau: y uwierzili w niego Vczniowe gego.

Tenczi początek cudow vczynił Jesus w Kanie miáſtheczku Galilæyskim/ áby ogłosył chwałę swoią: Nowierzyli mu tedy vczniowie iego.

12. Potom sstaupił do Kafarnaum ony/ Matkagego/ y Bratrzi/ y Vczedlnicy: a tu pobyli ne mnohо dnj.

Potym szedł do Kapernaum sam/ y matka/ y bracia/ y wczedlnicy iego/ á niezostáli tam pżez mały czás.

13. Byla pak blizko wielikánoc Zydowská. I wstaupił Gżyss do Gerużalémá.

I bowiem był blisko Wielkánoc Żydowska/ á dla tego szedł Jesus do Jerozolimy.

14. Anależł w Chrámu ony prodáwagi Woły/ Owce/ Holuby/ a Penezoměnce sedżące.

Znalazł w kościele onych/ którzy przedawáli woły/ owce/ y gołębie/ Kramy y ławkurze siedzące.

15. A vczyniwssy bytż z powrozu/ wssystky wyhnał z Chramu Owce také y Woły/ a Penezoměnczim rozsypał Penize/ a Stoły powrocził.

A vczyniwszy bycz z powrozu/ wszystkie wygnał z kościoła/ owce y woły y pieniędze bankierzow rozsypał/ á Stoły powrocił.

ב

16 וְלַמּוֹכְרִים אֶת־הַיּוֹנִים אָמַר
שְׂאוּ אֶת־אֵלֶּה מִבָּזֶה וְאַל תַּעֲשׂוּ
אֶת־בֵּית אָבִי לְבֵית סָחַר׃

E disse a quelle che vendeuano le colombe, Leuate via quelle cose di quà, & non fate la casa de mio Padre vn luogo di mercato.

17 וַיִּזְכְּרוּ תַלְמִידָיו כִּי־נִכְתָּב
הַיָּה קִנְאַת בֵּיתֶךָ אֲכָלָתְנִי׃

Allora i suoi discepoli si ricordarono, ch'egli era scritto. Il zelo della casa tua mi ha diuorato.

18 וַיַּעֲנוּ הַיְּהוּדִים וַיֹּאמְרוּ לוֹ
מֶה אוֹת תַּרְאֶה אוֹתָנוּ כִּי־אֵת
הָאֵלֶּה עָשִׂיתָ אָמָרָה׃

Laonde i Giudei risposero, e gli dissero, che segno ci mostri tu perche tu faccia queste cose?

19 עָנָה יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם
סְתְרוּ הַיִּכָלָא הָנָה וּלְתַלָתָא יוֹמִין אֲנָה
מְקִים אֲנָא לֵהּ׃

Iesu rispose, e disse loro, Disfate questo tempio, & in tre giorni lo rileuerò.

20 וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַיְּהוּדִים אַרְבָּעִים
וְשֵׁשׁ שָׁנִים נִבְנָה הַהֵיכָל הַזֶּה
וְאַתָּה בִּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תְּקִימֶנּוּ׃

Allora i Giudei dissero, Questo tempio fu edificato in quarantasei anni, e tu dici ch'in tre giorni lo rileuerai?

21 הוּא דֵין אֲמַר הָנָא עַל
הֵיכְלָא דְּפַגְרֵהּ׃

Ma egli diceua quello del tempio del corpo suo.

22 כַּד קָם דֵּין מִן בֵּית
מֵיתַיָּא אִתְדַּכָּרוּ תַּלְמִידוֹהִי דְּהַנָּה אָמַר
דָּנָא וְהֵימִנוּ לִכְתָבָא וְלִפְתְגָמָא
דַּאֲמַר יֵשׁוּעַ׃

Quando dunque fu risuscitato da morte, i suoi discepoli si ricordarono, ch'egli haueua detto questo, e credettero alla Scrittura, & alla parola che Iesu haueua detta.

23 כַּד אִיהֵי הֲנָה
יֵשׁוּעַ בַּאוּרְשְׁלֵם בְּפַסְחָא
בְּצִדְיָתָא שַׂגִּיאָא הֵימְנוּ
בְּהּ דְּחָזוּ אָתְוָתָא דְּעָבַד׃

Et essendo egli in Ierusalem da Pascha nel giorno de la Festa, molti credettero nel suo nome, vedendo i suoi segni ch'egli faceua.

ב

16 וְלַמּוֹכְרֵי הַיּוֹנִים אָמַר שְׂאוּ
אֶלֶּה מִזֶּה וְאַל תַּעֲשׂוּ אֶת־בֵּית
אָבִי לְבֵית סָחַר׃

Y a losque vendian las palomas dixo, Quitad de aqui esto, y no hagays la casa de mi Padre casa de mercado.

17 וַיִּזְכְּרוּ תַלְמִידָיו כִּי־נִכְתָּב
הָיָה קִנְאַת בֵּיתְךָ אֲכָלָתְנִי׃

Entonces se acordaron sus Discipulos, que està escripto, El zelo de tu Casa me comió.

18 וַיַּעֲנוּ הַיְּהוּדִים וַיֹּאמְרוּ לוֹ
מֶה אוֹת תַּרְאֶה אוֹתָנוּ כִּי־אֵת
הָאֵלֶּה עָשִׂיתָ אָמָרָה׃

Y los Iudios respondieron y dixeronle, Que señal nos muestras de que hazes esto?

19 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ הַתִּירוּ אֶת־
הֵיכָל הַזֶּה וּבִשְׁלֹשֶׁת יָמִים
אֲקִימֶנּוּ׃

Respondió Iesus y dixoles, Desatad este templo, y en tres dias, yo lo leuantaré.

20 וַיֹּאמְרוּ הַיְּהוּדִים אַרְבָּעִים
וְשֵׁשׁ שָׁנִים נִבְנָה הַהֵיכָל הַזֶּה
וְאַתָּה בִּשְׁלֹשֶׁת יָמִים תְּקִימֶנּוּ׃

Dixeron luego los Iudios, En quarenta y seys años fué este templo edificado, y y tu en tres dias lo leuantarás?

21 וְהוּא אָמַר עַל־הֵיכַל גְּוִיָּתוֹ׃

Mas el hablaua del templo de su cuerpo.

22 וּכְאֲשֶׁר קָם מִמֵּתִים וַיִּזְכְּרוּ
תַלְמִידָיו כִּי זֹאת אָמַר אֲלֵיהֶם
וַיַּאֲמִינוּ לַכְּתָב וְלַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר
יֵשׁוּעַ׃

Portanto quando resuscitò de los muertos, sus Discipulos se acordaron que (les) auia dicho esto, y creyeron a la Escriptura, y a la palabra que Iesus auia dicho.

23 וּבַאֲשֶׁר הָיָה בִּירוּשָׁלַיִם
בַּפֶּסַח בֶּחָג לָבִים הָאֲמִינוּ בְּשִׁמּוֹ
בִּרְאוֹתָם אֶת־הָאוֹתוֹת אֲשֶׁר
עָשָׂה׃

Y estando en Ierusalem en la Pascua, en el dia de la Fiesta, muchos creyeron en su nombre viendo las señales que hazia.

β.

16. Καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου.

Et dixe à ceux qui vendoyent les pigeons, Oſtez ces choſes de icy, & ne faites point de la maiſon de mon Pere vne maiſon de marché

17. Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστὶν, ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεταί με.

Lors ſes diſciples eurent ſouuenance qu'il eſtoit eſcrit, Le zele de ta maiſon me rongera.

18. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;

Les Iuifs donc prenans la parole, lui dirent, Que ſignes nous monſtres-tu, que tu faces ces choſes?

19. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

Ieſus reſpondit, & leur dit, Abbatez ce temple-ci, & en trois iours ie le releueray.

20. Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;

Les Iuifs donc dirent, On a eſté quarante & ſix ans à baſtir ce temple, & en le releueras en trois iours?

21. Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

Mais il parloit du temple de ſon corps.

22. Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

Lequel quand il fut reſſuſcité des morts, ſes diſciples eurent ſouuenance qu'il leur auoit dit cela, & creurent à l'Eſcriture, & à la parole que Ieſus auoit dite.

23. Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

Et comme il fuſt en Ieruſalem à Paſque au iour de la feſte, pluſieurs creurent en ſon Nom, contemplans les ſignes qu'il faiſoit.

CAP. II.

16. Et his qui columbas vendebant, dixit, Auferte ista hinc, & nolite facere domum patris mei, domum negotiationis.

And saide vnto them that solde doues: Take hence these things, make not my Fathers house an house of marchandise.

17. Recordati sunt vero discipuli eius quia scriptum est: Zelus domus tuæ comedit me.

And his disciples remembred that it was written: The zeale of thine house hath eaten me vp.

18. Responderunt ergo Iudæi, & dixerunt ei, Quod signum ostendis nobis quia hæc facis?

Then answered the Iewes, and said vnto him: What signe shewest thou vnto vs, seeing thou doest these things?

19. Respondit Iesus, & dixit eis, Solvite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud.

Iesus answered and said vnto them: Destroy this Temple, & in three dayes I will raise it vp again.

20. Dixerunt ergo Iudæi, Quadraginta & sex annis ædificatum est templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud?

Then said the Iewes: Fourtie & sixe yeres was this Temple in building, and wilt thou raise it vp in three dayes?

21. Ille autem dicebat de templo corporis sui.

But he spake of the Temple of his body.

22. Cum ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli eius, quia hoc dicebat, & crediderunt scripturæ, & sermoni quem dixit Iesus.

Assoone therefore as he was risen from the dead, his disciples remembred that he had said vnto them: and they beleeued the Scripture, and the word which Iesus had said.

23. Cum autem esset Ierosolymis in Pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius, videntes signa eius quæ faciebat.

Now when he was at Ierusalem at the Passeouer in the feast, many beleeued in his Name, when they saw his miracles which he did.

Das II. Capitel.

16. Vnd sprach zu denen/die da Tauben feil hatten: Traget das von dannen/vnd machet nicht meines Vaters Hauß zum Kauffhause.

Da hand sagde til dem, som solde Duer, Bærer dette bort: Oc gører icke min Faders Huss til en Kiøbehuss.

17. Seine Jünger aber gedachten daran/das geschrieben stehet: Der Eifer vmb dein Hauß hat mich gefressen.

Men hans Disciple rencke paa der, som staar screffuet: Nidkerhed for dit Huss, hafuer ædt mig.

18. Da antworten die Jüden/vnd sprachen zu jhm: Was zeigest du vns für ein Zeichen/daß du solches thun mögest?

Da suarede Jøderne, oc sagde til hannem: Huad viser du os for et Tegen, at du maae gøre saadant?

19. Jesus antwortet vnd sprach zu jhnen: Brechet disen Tempel/vnnd am dritten tage wil ich jn auffrichten.

Jhesus suarede, oc sagde til dem: Bryder denne Tempel ned, oc paa tredie dag vil ieg opreise den.

20. Da sprachen die Jüden: Diser Tempel ist inn sechs vnd vierzig Jaren erbauet/vnd du wilt jhn in dreyen tagen auffrichten?

Da sagde Jøderne, denne Tempel er ophuggen i sex oc fyretue aar, oc du vilt oprese den i tre dage?

21. Er aber redet von dem Tempel seines Leibs.

Men hand talede om sit Legemis Tempel.

22. Da er nun aufferstanden war/von den Todten gedachten seine Jünger dran/daß er diß gesagt hatte/vnd glaubten der Schrifft/vnnd der Rede/die Jesus zu jnen gesagt hatte.

Der hand vaar nu opstanden fra de Døde, tencte hans Disciple der paa, at hand dette hafde sagt, oc de troede Scrifften, oc den Tale som Jhesus hafde sagt.

23. Als er aber in Jerusalem war/in den Ostern auff dem Fest/glaubten vil an seinen Namen/da sie die Zeichen sahen die er thet.

Oc der hand vaar i Jerusalem om Paasken paa Høytiden, da troede mange paa hans Nafn, der de saae de Tegen, som hand giorde.

Kapitola II.

16. A tem kupčj holubý prodáwali/řekl: Odnesťe tyto wěcy odsud, a nečiňte Domu Otce mého Domem kupeckým.

A těm kteříž Holuby prodáwali/řekl: Odnesťe tyto wěcy odsud, a nečiňte Domu Otce mého Domem kupeckým.

17. Wzpomenuli se Učedlnicy geho že psáno gest: Horliwost Domu twého sžírá mne.

A wzpomenuli se Učedlnicy geho že psáno gest: Horliwost Domu twého sžírá mne.

18. Tehdy odpowědělí Židé/a řekli gemu: Které znamenj ukazuges nám/že tyto wěcy činíš?

A tehdy Židowie odpowědjce rzekli gemu: Czego znak okázuiesz nam/że to czynisz?

19. Odpowěděl Gežíss/a řekl gim: Zbořte Chrám tento/a we třech dnech wzdwihnu gey.

Odpowiedział Jezus/a rzekł im: Rozwalcie ten kościoł/a w trzech dniach go wzniosę.

20. Řekli Židé: Čtyřidcet a šest Let dělán gest Chrám tento/a ty we třech dnech wzdelati chceš gey?

Tedy rzekli Żydowie: Przez czterdzieści y sześć lat budowano tenżeden kościoł/a ty go chcesz we trzech dniach wystáwić.

21. Ale on mluwil o Chrámu těla swého.

Ale on mowił o kościele ciała swego.

22. Protož když wstal z mrtwých wstál/wzpomenuli se Učedlnicy geho/že to powěděl, a uwěřili písmu/a řečí kterau mluwil gim.

A gdy potym zmartwych wstał/wspomnieli sobie uczniowie iego/że im to powiedział/y uwierzyli pismu y słowu które mowił Jezus.

23. A když byl w Jerusalémě na Welikau noc u den Swátečný/mnozí uwěřili we Gmého geho, widauce diwy geho kterýž činil.

A gdy był w Jerozolimie na Święto Wielkanocne/wielu uwierzyło w imię iego, pátrząc na cuda które czynił.

ב

24 וְיֵשׁוּעַ לֹא הֶאֱמִין אֹתָּ֫ נַפְשׁוֹ לָהֶם עַל־כִּי הוּא יָדַע אוֹתָם כֻּלָּם׃

Mas el mismo Iesus no se confiuua à si mismo dellos, porque el conocia à todos

25 עַל־כֵּן לֹא הָיָה צָרְכּוֹ אִשּׁ֫ יָעִיד אִישׁ עַל־הָאָדָם כִּי הוּא יָדַע מָה הָיָה בָּאָדָם׃

Y no tenia necessidad que alguno le diesse testimonio de hombre: Porque el sabia, loque auia en el hombre.

ב

24. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν ἑαυτῷ, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας,

Mas ẽsu mesmo se hõrraua con el, por cequel es cognoscidor todos.

25. Καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν, ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Et qu'Ihesu ne luy estoit point de besoin qu'aucun luy rendit testimoyage de l'homme: car il sauoit ce qui estoit en l'homme.

ג

1 וַיְהִי־אִישׁ מִפְּרוּשִׁים וּשְׁמוֹ נִקּוֹדֵם וְהוּא רַב לַיְהוּדִים׃

Y auia vn hombre de los Phariseos que se llamaua Nicodemo, principe de los Iudios.

2 וְהוּא בָּא אֶל־יֵשׁוּעַ בַּלַּיְלָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו רַבִּי יָדַעְנוּ כִּי מֵאֱלֹהִים בָּאתָ מְלַמֵּד כִּי אִישׁ לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת אֶת־הָאוֹתוֹת אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לֹא אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמּוֹ׃

Este vino à Iesus de noche, y dixole, Rabbi, sabemos que tu, venido de dios por maestro: porque nadie puede hazer estas sennales que tu hazes, si no fuere Dios con el.

3 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אָמֵן אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לָךְ אִם אִישׁ לֹא יִוָּלֵד מֵעָלָה לֹא יוּכַל לִרְאוֹת אֶת־מַלְכוּת אֱלֹהִים׃

Respondió Iesus, y dixole, Dezierto dezierto te digo, que el que no naciere otra vez, no puede ver el Reyno de Dios

4 וַיֹּאמֶר אֵלָיו נִקּוֹדֵם אֵיךְ יוּכַל אָדָם לְהִוָּלֵד וְזָקֵן הוּא אִם שֵׁנִית יוּכַל לָבוֹא בְּבֶטֶן אִמּוֹ וְלְהִוָּלֵד׃

Dizele Nicodemo, Como puede el hombre nacer siendo viejo? puede entrar otra vez en el vientre de su madre, y nacer?

ב

24. Autὸς δὲ ἐμαυτῷ οὐκ ἐπιστεύετο αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γνωρίζειν πάντας,

Mais ẽsu mesme se hõrroit ce n'est par cequil les cognoissoit tous.

25. Καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

Et qu'Ihesu ne luy estoit point de besoin qu'aucun luy rendit testimoyage de l'homme: car il sauoit ce qui estoit en l'homme.

ג

1 אִית בְּרַם גַּבְרָא מִן פְּרִישָׁיָא שְׁמֵהּ נִקּוֹדֵמוֹס שַׁלִּיטָא דַיְהוּדָיֵא׃

Ora se era vn huomo de l'ordine de Farisei, nominato Nicodemo, capo de principi de Iudei.

2 הָנָא אֲתָא לְוָתֵיהּ לְיֵשׁוּעַ בְּלֵילְיָא וַאֲמַר לֵהּ רַבִּי יְדִיעִינָן דְּמִן קֳדָם אֱלָהָא אֲתֵיתָ מְלַף אֲרֵי לֵית דְּיָכִיל לְמֶעְבַּד אָתָוָתָא אִלֵּין דְּאַתְּ עָבֵד אִלְמָלֵא דַּהֲוָה אֱלָהָא עִמֵּהּ׃

Costui venne a Iesu di notte, e disse a lui: Maestro, noi sappiamo che tu sei venuto da Dio per maestro; perciocche niuno può fare i segni, che fai tu, se Dio non è seco.

3 עָנָא יֵשׁוּעַ וַאֲמַר לֵהּ אָמֵן אָמֵן אֲמַר אֲנָא לָךְ דְּלָא אִינָשׁ דְּלָא יִתְיְלִיד מִן דִּישׁ לָא מִסְתַּבַּר דְּיֶחֱזֵי מַלְכוּתָא דֶּאֱלָהָא׃

Iesu rispose, e disse, In verita, in verita ti dico che chi non nasce di nuouo non può vedere il regno di Dio.

4 אֲמַר לֵהּ נִקּוֹדֵמוֹס אֵיכְנָא מִסְתַּבַּר דְּיִתְיְלִיד גַּבְרָא סָבָא דְּלָמָא מִסְתַּבַּר חוּב לְמִרְשָׁע וְלָמָא מִסְתַּבַּר דְּיִתְרְתֵּין יִכְנֵין לְמֵעַל יִתְיְלִיד׃

Nicodemo gli disse, Come può un huomo esser nato, essendo vecchio? può egli entrare nel ventre della sua madre, e nascere?

S. IOHANNES.

CAP. II.

24. Ipse autem Iesus, non credebat semetipsum eis, eo quod ipse nosset omnes.

But Jesus did not commit himself unto them, because he knew them all.

25. Et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

And had no need that any should testifie of man: for he knew what was in man.

S. Johannes.

Das II. Capitel.

24. Aber Jesus vertrauet sich jnen nicht/ denn er kannte sie alle.

Aber Jhesus betrawet sig dem icke/ Dy hand kende dem alle.

25. Vnd bedorffte nicht/ daß jemand Zeugniß gebe von einem Menschen/ denn er wuste wol was im Menschen war.

Dy haffde ick schoff/ at nogen skulde gifue widnisbyrd om it Mennisske/ Dy hand viste vel huad der vaar i Mennisken.

S. Jan.

Kapitola II.

24. Ale on Gežiſso newěrkli ſche ſamého ſebe, proto/ že geſt on znal wſſecky.

Ale ſam Jezus nie zwěrzyl ſie im/ bla tego iż znal wſſytki.

25. Aniż bylo potrzebi aby kdo ſwědectwy wydal o člowěku/ neb on wědel/ coby bylo w člowěku.

Aniż bylo mu potrzebá/ aby kdo ſwědectwy wydal o člowěku/ neb on wědel co bylo w člowěku.

CAP. III.

ERat autem homo ex Phariſæis, Nicodemus nomine, princeps Iudæorum.

There was now a man of the Phariſees named Nicodemus a ruler of the Jewes.

2. Hic venit ad Iesum nocte, & dixit ei, Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister, nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.

He came to Jesus by night/ and ſaid unto him, Master/ we know that thou art a teacher come from God: for no man can do these miracles that thou doeſt, except God be with him.

3. Respondit Iesus, & dixit ei: Amen, amen dico tibi, nisi quis natus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei.

Jesus answered, and ſaid unto him/ Verily, verily I ſay unto thee/ except a man be born again/ he cannot ſee the kingdome of God.

4. Dicit ad eum Nicodemus, Quomodo potest homo nasci, cùm sit senex? numquid potest in ventrem matris suæ iterum introire, & nasci?

Nicodemus ſaid unto him/ How can a man be born when he is old? can he enter into his mothers wombe again and be born?

Das III. Capitel.

Es war aber ein Mensch vnter den Phariseern/ mit Namen Nicodemus/ ein Oberster vnter den Jüden.

Der vaarte Mennisske blant Phariseerne/ ſom Dheb Nicodemus/ en Øfuerſte blant Jøderne.

2. Der kam zu Jesu bey der Nacht/ vnd sprach zu jhm: Meister/ wir wissen/ daß du bist ein Lehrer von Gott kommen/ denn niemand kan die Zeichen thun/ die du thust/ es sey denn Gott mit jhm.

Hand kom til Jhesum om natten/ oc sagde til hannem: Mester/ Wi vide/ at du est en Lærere kommen aff Gud. Thi ingen kand gøre de Tegen/ ſom du gør/ uden Guder vær hannem.

3. Jesus antwortet/ vnd sprach zu jhm: Warlich/ warlich ich sage dir/ Es sey denn/ das jemand von neuen geborn werde/ kan er das Reich Gottes nicht sehen.

Jhesus suarede/ oc sagde til hannem: Sandeligē/ sandeligē/ Jeg siger dig/ Uden saa er/ at nogen bliffuer fød paanyi, da kand hand icke see Guds Rige.

4. Nicodemus spricht zu jhm: Wie kan ein Mensch geboren werden/ wenn er alt ist? Kan er auch widerumb inn seiner Mutter Leib gehen/ vnd geboren werden?

Nicodemus siger til hannem: Huorledis kand et Mennisske fødis/ naar hand er gammel? Kand hand oc gaa i sin Moders liff igien/ oc fødis?

Kapitola III.

Kdyż pak člowěk z Fariſeuſkůw Nykodém gménem/ Knjže židowſké.

Bylo pak člowěk z Fariſeuſkůw/ gménem Nykodém/ Knjže židowſké.

2. Ten přiſſel k Gežiſſowi w nocy/ a řekl gemu: Mistře/ wjme že gſi od Boha přiſſel Mistr. Nebo žádný nemuže ty diwy činiti kteréž ty činiſſ/ leč by byl s nim Bůh.

Ten przyſſedł do Jezuſa w nocy/ y rzekł mu: Mistrze/ wiemy iż przyſłałeś Bogá Mistrzem. Bo żaden tych známion czynić nie może/ ktoryś ty czyniſz/ ieſliby z nim Bog nie był.

3. Odpowěděl Gežiſs/ a řekl gemu: Opět giſté prawim tobě: Nenarodili ſe kdo znowu/ nemuže wideti Králowſtwij Božjho.

Tedy mu Jezus odpowiedział rzekł: Zaprawdę zaprawdę, ijbrzo powiam/ ieſliſie kto nie narodzi znowu, nie może widźieć królestwa Bożego.

4. Řekl k němu Nykodém: Kterak se může člowěk narodit gsa ſtarý? Zdali může opět w žiwot Matky ſwé wnijti a narodit se?

Rzekł do niego Nykodem: Jakoż ſie może człowiek narodzić gdy ieſt ſtáry? Zdali może wtory raz wnijść do żywota matki ſwojey y narodzić ſie?

5 עָנָה יֵשׁוּעַ וְאָמַר לֵהּ
אָמִין אָמִין אֲנָא אֲמַר לָךְ
דְּאִן אֱנָשׁ לָא אִתְיְלַד מִן
מַיָּא וְרוּחָא לָא מְשַׁפַּר
דְּיֵעוֹל לְמַלְכוּתָא דֵּאלָהָא

Respose Iesv, In verità, in verità te dico, che niuno nasce d'acqua, & di Spirito, non può entrar nel regno di Dio.

6 מַדֵּם דְּאִתְיְלִיד מִן בִּסְרָא
בִּסְרָא הוּא וּמַדֵּם דְּאִתְיְלִיד מִן
רוּחָא רוּחָא הוּא׃

Quel che è nato di carne, è carne, e quel che è nato di Spirito, è spirito.

7 לָא תִּתְמַהּ דַּאֲמַרִת
לָךְ דְּמֶלָּא לָכוֹן לְמִתְיְלָדוּ
מִן דְּרִישׁ׃

Non ti marauigliare di ciò ch'hò detto, che vi bisogna nascer di nuouo.

8 רוּחָא אֵיתַר דְּבָעֵי
נְשָׁבָא וְקָלֵהּ שָׁמַע אַנְתְּ
אֶלָּא לָא יָדַע אַנְתְּ אֵימָא
אָתְיָא וּלְאֵיכָא אָזְלָא
דְּכֵנְוָא אִיתַיְהִי כָּל
דְּיִלִּיד מִן רוּחָא׃

Il Vento spira dou'vuole, e tu odi il suo fischio, ma non sai donde viene, nè dou'va. Così è ognuno che è nato di Spirito.

9 עָנָא נִיקְדִימוֹס וְאָמַר
לֵהּ אֵיכְנָא מִשְׁתַּפְחִין מִלִּין
לְמֶהֱוֵי׃

Nicodemo rispose, e disse, Come si possan far queste cose?

10 עָנָא יְשׁוּעַ וְאָמַר לֵהּ
אַנְתְּ רִי מַלְפָּנָא דְּיִסְרָאֵל
וְהָלִין לָא יָדַע אַנְתְּ׃

Iesv rispose, e disse, Tu sei maestro in Israel, e non sai queste cose?

11 אָמִין אָמִין אֲמַר אֲנָא
לָךְ דְּמַדֵּם דְּיָדַעְנָא
מְמַלְלִין וּמַדֵּם דְּחֵינָן
מְסַהֲדִינָן וְסַהֲדוּתַן לָא
מְקַבְּלִין אַנְתּוּן׃

In verità, in verità ti dico, che noi parliamo quel che sappiamo, e testimoniamo quello che habbiam veduto, e voi non riceuete la nostra testimonianza.

12 אִן דְּבַארְעָא אֲמַרִת
לְכוֹן וְלָא מְהֵימְנִין אַנְתּוּן
אֵיכְנָא אִן אֲמַר לְכוֹן
דְּבִשְׁמַיָּא תְּהֵימְנִין׃

Se io v'hò detto cose terrene, e non le credete; come crederete voi, se io vi dirò le cose celesti?

5 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Iesu respondit: En verité, en verité je te dis: nul ne peut entrer au royaume de Dieu,

6 Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμά ἐστι.

Ce qui est né de la chair, est chair, & ce qui est né de l'esprit, est esprit.

7 Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

Ne t'étonne point que je t'ai dit, qu'il te faut naître derechef.

8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

Le vent souffle où il veut, & tu oís le son d'icelui: mais tu ne sais d'où il vient, ne où il va: ainsi en prend-il de tout homme qui est né de l'Esprit.

9 Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;

Nicodeme respondit, & lui dit: Comment le peuvent ces choses faire?

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;

Iesus respondit, & lui dit: Tu es docteur d'Israel, & ne cognois point ces choses?

11 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

En verité, en verité je te dis, Que ce que nous savons nous le disons, & ce que nous avons veu, nous le témoignons: mais vous ne recevez point notre témoignage.

12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε;

Si je vous ai dit des choses terrestres, & vous ne les croyez point: comment croirez-vous si je vous dis les choses celestes.

CAP. III. | Das III. Capitel. | Kapitola III.

5. Respondit Iesus, Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non potest introire in regnum Dei.

Jesus answered: Verely verely I say vnto thee, except that a man be borne of water and of the Spirit, he cannot enter into the kingdome of God.

5. Jesus antwortet / Warlich / warlich / ich sage dir / Es sey denn / daß jemand geborn werde / auß dem Wasser vnd Geist / so kan er nicht in das Reich Gottes kommen.

Thesus suarede / Sandelige / sandelige siger teg dig / Dem saa er / armogen bliffuer sød aff Vand oc Aanden / da kand hand icke komme i Guds Rige.

5. Odpowědźi Gežiso: Opſtě opſtě prawym tobě / nenarodyſch ſe kdoż wody a z Ducha Swatého / nemóżże wogyti do Kralowſtwij Božjho.

Ufthe ma odpowiedżiał Jesus: Japránde, japrawde tobie powiadam / teſtli ſie kto nenarodzi z wody a z Ducha / nie może wnids do krolestwá Bożego.

6. Was vom Fleisch geboren wird / das ist Fleisch / Vnd was vom Geist geboren wirdt / das ist Geist.

Huad som fødis aff Kød / det er Kød / Oc huad som fødis aff Aanden / det er Aand.

6. Což narozeno geſt z ſtha / ſtho iſt / a co narozeno z Ducha / Duch geſt.

Coż ſie narodź ſo telikeż ćeło / ćeło / a co ſie narodźiło z Ducha / Duch eſt.

7. Laß dichs nicht wundern / daß ich dir gesagt habe / Ihr müset vom newen geboren werden.

Lad dig derfor icke forundre / at jeg sagde til dig / I skulle fødis aff ny.

7. Newiźiſz ſe z tohoż / ſtho ći powěd: Muſyće je znowu zrodźeni.

Nedźiwuyże ſie tomu / ſtho ći powiedźiał: Potrzebá ſie wam narodźić zaſzcza.

8. Der Wind bläset wo er wil / vnd du höreſt sein sausen wol / Aber du weist nicht von wannen er kompt / vnd wo er hinfehret. Also ist ein jeglicher / der auß dem Geist geboren ist.

Væreren blæſſer huert det vil / oc du hører det vel brusse / Men du vedst icke hueden det kommer oc huort det farer hen. Saa er oc huer den / som er fød aff Aanden.

8. Wiátr kdy chce wieje / y ſłyſzyſz ſſſyſſ / ale newiźiſz odkamád wěge / aneb kam ſpe. Takż geſt każdý kdoż ſe narodźił z Ducha.

Wiátr ſzcze kędy chce wieje / y ſłuſznie ſłyſzyſz / ale nie wiesz ſkąd przychodźi y dokąd idźie / ták iest każdy ktoby ſie narodźił z Ducha.

9. Nicodemus antwortet / vnd sprach: Wie mag solches zugehen?

Nicodemus suarede oc sagde til hannem / Hu kand dette kand saadanne ske?

9. Odpowědźi Nykodem / a řekł gemu: Kterak mohau tyto wěcy býti?

Odpowiedźiał Nykodem / y rzekł mu: Jákoż to by mogło?

10. Jesus antwortet / vnd sprach zu jhm: Bist du ein Meister in Israel / vnd weissest das nicht?

Jhesus suarede oc sagde til hannem / Est du en Mester i Israel / oc vedst icke det?

10. Odpowědźi Gežiso / a řekł gemu: Tyż ſy Mistr w Izraheli / a těch wěcy nezwáſzeſt?

A Jesus dawſzy odpowiedźiał rzekł mu: Tyś iest Mistrz Izraelski, á tego nie wiesz?

11. Warlich / warlich ich sage dir / Wir reden das wir wissen / vnd zeugen das wir gesehen haben / Vnd jhr nemet vnser Zeugnis nicht an.

Sandeligt / sandelige / Jeg siger dig / Vi tale det vi vide / oc vidne det vi haffue seet / Oc I annamme icke vort vidnisbyrd.

11. Giſtě giſtě prawjm tobě / Jż to což wjme mluwjme / a což ſme widěli ſwědczyme / a ſwědectwa naſſeho nepřigjmáte.

Záprawdę zaprawdę powiadam tobie / Co wiemy to mowimy / á cośmy widźieli ſwiadczymy / á świadectwa naſzego nie przyimuiecie.

12. Glaubt jhr nicht / wenn ich euch von jrrdischen dingen sage / wie würden jhr glauben / wenn ich euch von Himlischen dingen sagen würde?

Troe I icke / naar jeg siger eder om jordiske ting / huorledes skulle I tro / naar jeg siger eder om Himmelske ting

12. Pročkolwěk zemſtě rzekły mowił ſem wám a newěřyte / yktерak budeteć wám prawiti Nebeſtkowſtwie?

Jeſli wam o rzeczy ziemſkie powiedźiałem á nie wierzycie / ták / gdy wam o rzeczach niebieſkich opowiadać będę / jakoż wierzyć będźiecie?

ג

13 וְאִישׁ לֹא עָלָה אֶל־הַשָּׁמָיִם כִּי אִם אֲשֶׁר מִשָּׁמַיִם יָרַד זֶה רוּא בֶּן־הָאָדָם אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם הוֹרֶה׃

Y nadie subio àl cielo, ſi no el que deſcendió del cielo es à ſaber el Hijo del hombre que eſta en el cielo.

Car perſonne n'eſt monté au ciel, ſinon celui qui eſt deſcendu du ciel, aſſauoir le Fils de l'homme qui eſt au ciel

14 וְכַאֲשֶׁר מֹשֶׁה שָׂם אֶת־הַנָּחָשׁ עַל־נֵס בַּמִּדְבָּר כֵּן עָתִיד לְהִנָּשֵׂא אֶת־בֶּן־הָאָדָם׃

Y como Moyſen leuantó la ſerpiente en el deſierto, aſsi es neceſſario que el hijo del hombre ſea leuantado

Or comme Moyſe eſleua le ſerpent au deſert, ainſi faut-il que le Fils de l'homme ſoit eſleué,

15 לְמַעַן כָּל־הַמַּאֲמִין בּוֹ לֹא יֹאבַד כִּי־אִם יִרְאֶה לוֹ חַיֵּי עוֹלָם׃

Para que todo aquel que en el creyere, no ſe pierda, mas aya vida eterna.

Affin que quiconque croit en luy, ne perisse point, mais qu'il ait vie eternelle.

16 כִּי־כֵן אָהַב אֱלֹהִים אֶת־הָעוֹלָם אֲשֶׁר אֶת־בְּנוֹ יְחִידוֹ נָתַן לְמַעַן כָּל־הַמַּאֲמִין בּוֹ לֹא יֹאבַד כִּי אִם יִרְאֶה לוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם׃

Porque de tal manera amó Dios al mundo que ya dado à ſu Hijo Vnigenito para que todo aquel que en el cree, no ſe pierda, mas aya vida eterna.

Car Dieu a tellement aimé le monde qu'il a donné ſon Fils vnique, afin que quiconque croit en lui ne perisse point, mais ait vie eternelle.

17 כִּי לֹא שָׁלַח אֱלֹהִים אֶת־בְּנוֹ בָעוֹלָם לְשָׁפוֹט אֶת־הָעוֹלָם כִּי אִם לְהוֹשִׁיעַ בּוֹ אֶת־הָעוֹלָם׃

Porque no embió Dios à ſu Hijo al mundo para que condene al mundo, mas para que el mundo ſea ſaluo por el.

Car Dieu n'a point enuoyé ſon Fils au monde pour condamner le monde, mais afin que le monde ſoit ſauué par lui.

18 הַמַּאֲמִין בּוֹ לֹא יִשָּׁפֵט וַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ מַאֲמִין כְּבָר נִשְׁפַּט כִּי לֹא הֶאֱמִין בְּשֵׁם יְחִיד בֶּן־אֱלֹהִים׃

El que en el cree, no es condenado; mas el que no cree, ya es condenado, porque no creyó en el nombre de Vnigenito Hijo de Dios.

Qui croit en lui, ne ſera point condamné; mais qui ne croit point, eſt deſia condamné, car il n'a point creu au nom du Fils vnique de Dieu.

ו

13 וְלֹא אָנוֹשׁ סָלַק לַשָּׁמַיָּא אֶלָּא מַן דְּנָחַת מִן שְׁמַיָּא בַּרְהּ דַּאֲנָשָׁא דְּהוּ דְּאִיתַיְהִיד בִּשְׁמַיָּא׃

Parque ninguno è ſubio al cielo, ſi no el que deſcendió del cielo, que es el Eſpiritual de el hombre el qual es en el cielo.

14 וְאֵיכְנָא דְּמֹשֶׁה רָמָא יָת חַיְתָא בְּמַדְבְּרָא כֵּן אִתְרְמָא לְמֶהֱוֵי צָתִיד לְמִתְרְמֵי בַּרְהּ דַּאֲנָשָׁא׃

Y aſsi como Moyſen leuantó la ſerpiente en el deſierto, aſsi es neceſſario que el Eſpiritual de el hombre ſea leuantado.

15 דְּכָל־נָשׁ דְּמְהֵימַן בֵּהּ לָא יֵאבַד אֶלָּא יְהֵוֹן לֵהּ חַיֵּי דְּלָעְלַם׃

Para que todo aquel que en el creyere, no ſe pierda, mas haya vida eterna.

16 דְּכֵן רְחֵים יְקָרָא יָת עָלְמָא לְעָלְמָא אֲרִכְנָא דְּיָהַב יָת בַּרֵהּ יְחִידָאָה דְּכָל מַן דְּמְהֵימַן בֵּהּ לָא יֵאבַד אֶלָּא יְהֵוֹן לֵהּ חַיֵּי דְּלָעְלַם׃

Porque de tal manera amó Dios al mundo que ya dado à ſu Hijo Vnigenito para que todo aquel que en el cree, no ſe pierda, mas aya vida eterna.

17 דְּלָא אֲרִכְנָא שְׁלַח יְקָרָא יָת בַּרֵהּ לְעָלְמָא דְּיִדּוֹן יָת עָלְמָא אֶלָּא דְּיִתְחֲיֵי עָלְמָא בְּאַרְחֵהּ׃

Porque no embió Dios à ſu Hijo al mundo para que condene al mundo, mas para que el mundo ſea ſaluo por el.

18 מַן דְּמְהֵימַן בֵּהּ לָא מִתְדָּן וּמַן דְּלָא מְהֵימַן בֵּהּ כְּבָר אִתְדָּן דְּלָא הֵימִין בִּשְׁמָא דְּיָחִיד בַּרְהּ דֵּאלָהָא׃

El que en el cree, no es condenado; mas el que no cree, ya es condenado, porque no creyó en el nombre de Vnigenito Hijo de Dios.

7.

13. Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰμὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.

14. Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

15. Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

16. Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

17. Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

18. Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ.

Parlebe ninguno è ſubio al cielo, ſi no el que deſcendió del cielo, que es el Eſpiritual de el hombre el qual es en el cielo.

Y aſsi como Moyſen leuantó la ſerpiente en el deſierto, aſsi es neceſſario que el Eſpiritual de el hombre ſea leuantado.

Para que todo aquel que en el creyere, no ſe pierda, mas haya vida eterna.

Porque de tal manera amó Dios al mundo, que ya dado à ſu Hijo Vnigenito Para que todo aquel que en el cree, no ſe pierda, mas aya vida eterna.

Porque no embió Dios à ſu Hijo al mundo para que condene al mundo, mas para que el mundo ſea ſaluo por el.

El que en el cree, no es condenado; mas el que no cree, ya es condenado, porque no creyó en el nombre de Vnigenito Hijo de Dios.

Car personne n'est monté au ciel, sinon celui qui est descendu du ciel, asauoir le Fils de l'homme qui est au ciel

Or comme Moyse esleua le serpent au desert, ainsi faut-il que le Fils de l'homme soit esleué,

Affin que quiconque croit en luy, ne perisse point, mais qu'il ait vie eternelle.

Car Dieu a tellement aimé le monde qu'il a donné son Fils vnique, afin que quiconque croit en lui ne perisse point, mais ait vie eternelle.

Car Dieu n'a point enuoyé son Fils au monde pour condamner le monde, mais afin que le monde soit sauué par lui.

Qui croit en lui, ne sera point condamné; mais qui ne croit point, est desia condamné, car il n'a point creu au nom du Fils vnique de Dieu.

CAP. III. | Das III. Capitel. | Kapitola III.

13. Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis, qui est in cælo.

For no man ascendeth vnto heauen, but he that hath descended from heauen the Sonne of man which is in heauen.

13. Vnd niemand fehret gen Himmel / denn der vom Himmel herunder kommen iſt / nemlich des Menſchen Son / der im Himmel iſt.

De ingen faar til Himmelen / uden den ſom er kommen hidned aff Himmelen / det er Menniſtens Son / ſom er i Himmelen.

13. A wſſádny nenj ſaupil na Nebe / gedinè ten ktery ſſel ſaupil s Nebe, Syn Cžlowěka / ktery geſt w Nebi.

14. Et ſicut Moyſes exaltavit ſerpentem in deſerto, ita exaltari oportet filium hominis.

As Moſes lifted vp the ſerpent in the wildernes, ſo muſt the Sonne of man be lifted vp.

14. Vnd wie Moſes in der Wüſten eine Schlange erhöhet hat / alſo muß des Menſchen Son erhöhet werden.

De ſige ſom Moſe ophøiede en Hoſorm i Ørcken / Saa ſkal Menniſkens Son ophøies.

14. Ayakoż geſt Mogl iż powżſſił Hada na pauſſi / tak má powżſſen býti Syn Cžlowěka,

Jáko rzeby Mogieſſ wyſſſwihł bý wężá na puſſczy / tak potrzebá áby wyſſſwihnien býti Syn Cžlowieczy.

15. Vt omnis qui credit in ipſum, non pereat, ſed habeat vitam æternam.

That whoſoeuer beleeueth in him ſhould not perish but haue eternall life.

15. Auff daß alle die an jn glauben / nicht verloren werden / ſondern das ewige Leben haben.

Paa der at Alle de ſom tro paa hannem / icke ſkulle fortabes / Men haffue det euige Liff.

15. Aby każdy kdoż wěřij w nżho nezahynul / ale mél Żiwot wěcžný.

Aby każdy ktery weſt wnerz w nżho nezahynul / lecz aby mél żywot wiecžny.

16. Sic enim Deus dilexit mundum, vt filium ſuum vnigenitum daret, vt omnis qui credit in eum, non pereat, ſed habeat vitam æternam.

For God ſo loued the world / that he hath giuen his only begotten Sonne / that whoſoeuer beleeueth in him ſhould not perish but haue euerlaſting life.

16. Alſo hat Gott die Welt geliebet / daß er ſeinen eingebornen Son gab / auff daß alle die an jn glauben / nicht verloren werden / ſondern das ewige Leben haben.

Saa elſke Gud Verden / at hand gaff ſin Enbaarne Son / Paa det at alle de ſom tro paa hannem, icke ſkulle fortabes / Men haffue det euige Liff.

16. Nebotakż geſt Bůh miłował Swět, że Syna ſwého ſſlehonorozeného dał / aby każdy kdoż wěřij w nżho nezahynul / ale mél Żiwot wěcžný.

Abowiem Bog tak ten świat miłował, że Syna ſwego ſſlehonorodzonego dał / aby każdy kto wierzy w nżego nie zginął / lecz aby miał żywot wieczny.

17. Non enim miſit Deus filium ſuum in mundum, vt iudicet mundum, ſed vt ſalvetur mundus per ipſum.

For God ſent not his Sonne into the world to iudge the world / but that the world through him might be ſaued.

17. Deß Gott hat ſeinen Son nicht geſandt in die Welt / daß er die Welt richte / ſondern daß die Welt durch jn ſelig werde.

Thi Gud ſendte icke ſin Søn til Verden / at hand ſkulde dømme Verden / men at Verden ſkulde blifue ſalig ved hannem.

17. Nebgeſt nepoſtal Bůh Syna ſwého na Swět / aby ſaudil Swět / ale aby ſpaſen byl Swět ſkrze nżho.

Gdyż nie poſtał Bóg Syná swojego na świat aby miał potępić świat / ale aby świat przez niego był zbawiony.

18. Qui credit in eum, non iudicatur, qui autem non credit, iam iudicatus eſt: quia non credidit in nomine vnigeniti filii Dei.

He that beleeueth in him / ſhall not be condemned: but he that beleeueth not is condemned already, becauſe he beleeueth not in the Name of the only begotten Sonne of God.

18. Wer an jhn glaubet / der wirdt nicht gerichtet. Wer aber nicht glaubet / der iſt ſchon gerichtet / denn er glaubt nicht an den namen deß eingebornen Sons Gottes.

Hvo ſom tror paa hannem / hand ſkal icke dømmes / Men hvo ſom icke tror hand er allerede dømt / thi hand tror icke paa Guds Enbaarne Sons Nafn.

18. Kdo wěřij w nżho / nebudeſſ ſauzen: Ale kdożſſ newěřij / gižgeſſ odſauzen / nebo newěřij we Gmżno gednorożeného Syna Bożiho.

Ktoryż wierzy weń nie będzie potępion / a kto ſſafienia nieweryy, iuż potępiony eſt: Abowiem nie uwierzył w imię jednorodzonego Syná Bożego.

ג

19 וְזֶה הוּא הַמִּשְׁפָּט כִּי הָאוֹר
בָּא בָעוֹלָם וְאָהֲבוּ הָאֲנָשִׁים
אֶת־הַחֹשֶׁךְ יוֹתֵר מֵהָאוֹר כִּי
רָעִים הָיוּ מַעֲשֵׂיהֶם׃

Y esta es la condenacion, es à saber porque la luz vino al mundo, y los hóbres amaron mas las unieblas que la luz porque sus obras eran malas

20 כִּי־כָל־אֲשֶׁר עֹשֶׂה רָעוֹת שׂוֹנֵא
אֶת־הָאוֹר וְלֹא בָא אֶל־
הָאוֹר פֶּן־יוֹכַח מַעֲשָׂיו׃

Porque todo aquel que haze lo malo, aborrece à la luz, y no viene à la luz, porque sus obras no sean redarguydas

21 וַאֲשֶׁר עֹשֶׂה אֶת־אֱמֶת בָּא
אֶל־הָאוֹר לְהִגָּלוֹת אֶת־מַעֲשָׂיו
כִּי־בֵאלֹהִים נַעֲשׂוּ׃

Mas el que obra verdad, viene à la luz para que sus obras sean manifiestas que son hechas en Dios

22 וְאַחֲרֵי־כֵן בָּא יֵשׁוּעַ וְתַלְמִידָיו
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וְשָׁם הִתְהַלֵּךְ אִתָּם
וַיִּטְבֹּל׃

Passado esto vino Iesus y sus Discipulos à vna tierra de Iudea y estaua alli con ellos, y baptizaua.

23 וְיוֹחָנָן הָיָה טֹבֵל בְּעֵינוֹן
הַקְּרוֹב לְשָׁעְלִים כִּי מַיִם רַבִּים
הָיוּ שָׁם וַיָּבוֹאוּ וַיִּטָּבְלוּ׃

Y baptizaua tambien Ioan en Enon junto à Salim, porque auia alli muchas aguas, y venian y eran baptizados.

24 כִּי בָעֵת הַהִיא יוֹחָנָן עוֹד
לֹא הָיָה מֻשְׁלָךְ בַּמַּאֲסָרָה׃

Porque aun Ioan no auia sido puesto en la cárcel.

25 וַיְהִי רִיב בֵּין תַּלְמִידֵי יוֹחָנָן
וּבֵין הַיְהוּדִים עַל־הַטָּהֳרָה׃

Y uuo question entre los Discipulos de Ioan y los Iudios acerca de la purificacion.

ג

19. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ
φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ
ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ
σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν
πονηρὰ τὰ ἔργα.

Or veici la condamnation, c'est que la Lumiere est venue au monde, & les hommes ont mieux aimé les tenebres que la Lumiere, pource que leurs œuvres sont mechantes.

20. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Car quiconque s'adonne à choses méchantes, hait la lumiere & ne vient point à la lumiere, de peur que ses œuvres ne soyent redargues.

21. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

Mais celui qui s'adonne à vraye droiture, vient à la Lumiere, afin que ses œuvres soyent manifestees, d'autant qu'elles sont faites selon Dieu.

22. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.

Apres ces choses Iesus avec ses disciples vint au territoire de Iudee, & là demeura avec eux, & baptizoit.

23. Ἦν δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

Or Iehan baptisoit aussi en Enon, pres de Salim, pource qu'il y avoit là beaucoup d'eaux, & venoient là, & y estoient baptizé

24. Οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

Car Iehan n'avoit point encore esté mis en prison.

25. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ.

Or il y eut une question entre des disciples de Iehan avec les Iuifs touchant la purification

CAP. III

Das III. Capitel.

Kapitola III.

19. Hoc est autem iudiciũ, quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras quam lucem: erant enim eorũ mala opera.

19. Das iſt aber das Gerichte/daß das Liecht in die Welt kommen iſt/ vnnd die Menſchen liebten die finſternis mehr denn das Liecht/denn jhre werck waren böſe.

Der er Dommen. At ſinſer er kommet i Verdene Oc Mennisken ſtiftet mere Mørcker end Lyſet. Thi deris Gerninger vaare onde.

19. A tento gſt ſaud/ że geſt Swetło przyſſło na Swet/ a miłowali lidé więce temnoſti neſſi Swętło/ neb byli ſkutkowé gegich zły.

And this is the condemnation/that light is come into the world and men loued darkenes rather then light/ because their deedes were euill.

Athoc iſt potupenijeſſe świtłoſć przyſſłá na świat/ ale lidſkjie radſſey vmiłowali ciemnoſć niż świátłoſć/ gdyż ſu złoſtiwe ſprawy ich.

20. Omnis enim qui male agit, odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur opera eius.

20. Wer arges thut/der haſſet das Liecht/ vnd kömt nicht an das Liecht/ auff daß ſeine werck nicht geſtraffet werden.

Thor ſom gør ilde/hand hader Lyſet/oc kommer icke til Lyſet, At hans Gerninger ſkulle icke ſtraffis.

20. Kaſdy bowiſſ bowiem ſle czini/ nenáwidi Swętła/ a newychází na Swętło/ aby nebyli trefiáni ſkutkowé gegho.

For euery man that euill doeth hateth the light/neyther commeth to light/ leaſt his deedes ſhould be reproued.

Bockáždy kohoż ſie przewrotne obchodzi/ nienawidzi światłośći/ a nechodzi ku świátłoſći/ ábi nebyły obżáłowáne vczynki iego.

21. Qui autem facit veritatẽ, venit ad lucem, ut manifeſtentur opera eius, quia in Deo ſunt facta.

21. Wer aber die Warheit thut/der kompt an das Liecht/daß ſeine werck offenbar werden/denn ſie ſind in Gott gethan.

Men hand ſom gør Sandhed/ hand kommer til Lyſet/ at hans Gerninger ſkulle vilfue obenbaris/ thi de ere gierde i Gud.

21. Ale kdoż czinij prawdu/ wycházi na świtło/ aby byli zgáweni ſkutkowé gegho/ neb w Bohu vczinéni gſau.

But he that doth truth, commeth to the light/ that his workes might be made manifeſt that they are wrought according to God.

Lecz ktoć ſie ſtoſuje obchodźi/ ktoć do ámarłoſći ſáduje bydź ſpráwiony iego ſprawy iego/ iż ſa wedle Boga ſpráwowáne.

22. Poſt hæc venit Ieſus & diſcipuli eius in Iudæam terram, & illic demorabatur cum eis, & baptizabat.

22. Darnach kam Jeſus vnd ſeine Jünger in das Jüdiſche Land/ vnnd hatte daſelbſt ſein weſen mit jhnen/ vnd tauffet.

Der efter kom Jheſus oc hans Diſciple i det Judiſke Land/ oc hand haffde ſin vereſſe der med dem/ oc dobte.

22. Potom pſſiſſel Gežyſz a Vczedlnicy gego do Zemé Jádſké/ a tu prżebywał s nimi a kſtił.

After theſe things/ came Jeſus and his diſciples into the land of Judea and there tarried with them and baptized.

Potym Jezus y zwolennicy iego przyſſli do powiatu Judzkiego/ tám ie mieſkał s nimi/ y kſcił.

23. Erat autem & Ioannes baptizans in Aenon iuxta Salim, quia aquæ multæ erant illic, & veniebant, & baptizabantur.

23. Johannes aber tauffet auch noch zu Enon/ nahe bey Salim/ denn es war vil waſſers daſelbſt/ vnnd ſie kamen dahin/ vnd lieſſen ſich tauffen.

Oc Johannes dobte end da i Enon, hare hoſt Salim thi der vaar megit vand/ oc de kommer derhen/ oc lode ſig døbe.

23. Jan pak také kſtił w Enon podlé Salim/ neb Wody mnohé tu byly: Y pſicházeli/ a kſtili ſe.

And John alſo baptized in Enon beſides Salim, becauſe there was much water there and they came and were baptized.

A Jan tedy y ten w Enonskiém Salimie/ bo tám było wiele wod/ a ludzie przychodzili/ y kſcili ſie.

24. Nondum enim miſſus fuerat Iohannes in carcerem.

24. Denn Johannes war noch nicht ins Gefengniß gelegt.

Thi Johannes vaar icke end da lagt i Fengſel.

24. Neb geſtiť Jan nebył wſażon do żałáře.

For John was not yet caſt into priſon.

Bo ieſzcześmy tám ſtáli Jan/ a byl podan do więzienia.

25. Facta eſt autem quæſtio ex diſcipulis Iohannis cũ Iudæis de purificatione.

25. Da erhub ſich eine frage vnter den Jüngern Johannis ſampt den Jüden/ über der Reinigung.

Da begyndte der Spørgſmaal iblant Johannis Diſciple med Jøderne om Renſelſen.

25. Tehdy wznikla hádka mezy Vczedlnikij Janowými s Zidy/ o očiſſtowáni.

Then there arose a queſtion between ſome of Johns diſciples and the Jewes/ about purifying.

Thus

ג

26 וַיָּבוֹאוּ אֶל־יוֹחָנָן וַיֹּאמְרוּ
אֲלָיו רַבִּי אִשׁ דָּיָה אִתָּךְ בְּעֵבֶר
הַיַּרְדֵּן לָאֲשֶׁר אַתָּה רָעִידוֹתָ הִנֵּה
הוּא טוֹבֵל וְכֻלָּם בָּאִו אֵלָיו ׃

Y vinieron à Ioan, y dixeronle, Rabbi, el que estaua contigo de la otra parte del Iordan, del qual tu diste testimonio, heaqui bapriza, y todos vienen à el.

27 וַיַּעַן יוֹחָנָן וַיֹּאמֶר לֹא יוּכַל
אָדָם לָקַחַת לוֹ אֶת כָּל־דָּבָר אִם
לֹא נִתַּן לוֹ מִשָּׁמָיִם ׃

Respondió Ioan, y dixo, No puede el hombre recebir algo, si no le fuere dado del cielo.

28 אַתֶּם תִּהְיוּ עִידַי כִּי־אָמַרְתִּי
לֹא הוּא אֲנִי הַמָּשִׁיחַ כִּי אִם
מֻלְאָכוֹ לְפָנָיו ׃

Vosotros mismos me soys testigos que dixe Yo no soy el Christo mas soy embiado delante del.

29 לַאֲשֶׁר יֵשׁ הַכַּלָּה חָתָן הוּא
וְרֵעַ הֶחָתָן הָעֹמֵד וְשֹׁמֵעַ אוֹתוֹ
שָׂמוֹחַ יִשְׂמַח בְּעֲבוּר קוֹל הֶחָתָן
וְזֹאת שִׂמְחָתִי נִמְלָאָה ׃

El que tiene la esposa, es el esposo: mas el amigo del esposo que esta en pie y le oye, gozase grandemente de la voz del esposo. Assi pues esta mi gozo es cumplido.

30 צָרִיךְ יֵשׁ לִפְרוֹחַ לַהֲלוֹךְ
וְלִגְדּוֹל וְצָרִיךְ לְהַמְעִט וּלְהִתְמַעֵט ׃

A el conuiene crecer: à mi ser disminuydo.

31 אֲשֶׁר מִמַּעַל בָּא עַל־כֹּל
הוּא וַאֲשֶׁר מֵאֶרֶץ הוּא גַּם מֵאֶרֶץ
מְדַבֵּר וַאֲשֶׁר מִשָּׁמַיִם בָּא עַל־
כֹּל הוּא ׃

El que de arriba viene, sobre todos es: el que es de la tierra, terreno es, y cosas terrenas habla el que viene del cielo, sobre todos es.

32 וַאֲשֶׁר רָאָה וְשָׁמַע אוֹתוֹ
עֵדוּתוֹ רוֹא מְעִיד וְאֶת אִישׁ לֹא
מְקַבֵּל ׃

Y lo que visto y oyó, esso testifica: y nadie recibe su testimonio.

ג

26 ואתו לות יוחנן ואמרו
ליה רבנו דהוה עמך הוא
בעברא דיורדנן דאנת
מסהד עלוהי הא הוא הו
מצמד ומטמא את
לותה ׃

Y vinieron à Ioan, y dixeronle, Rabbi, el que estaua contigo de la otra parte del Iordan, del qual tu diste testimonio, heaqui baptiza, y todos vienen à el.

27 ענא יוחנן ואמר לחון
לא משכחת גבר נשא למשב
מן צבתת בשמיא אלא
אן איהיב לה מן
שמיא ׃

Respondió Ioan, y dixo, I nuestro Señor no puede recebir cosa ninguna, sino que le sea dada del cielo.

28 אנתון סהדין אנתון
לי דאמרית דאנא לא
הוית משיחא אלא
שליחא אנא קדמוהי ׃

Vosotros mismos sois testimonio, que yo dixe, No soy yo el Christo: mas soy embiado delante del.

29 מן דאית לה כלתא
חתנא הו מחמי דין ד
חתנא די קאם ושמע
ליה חדי חדוא רבתא חד
מטול קלה דחתנא חדא
הביל חדיתא דילי הא
שלמת ׃

Esto hespagna che, è vero, che lo sposo è quello che ha la sposa: ma l'amico dello sposo che sta quiui, & lo ode, si rallegra grandemente per la voce dello sposo. Questa dunque è la mia allegrezza, la quale hora è adempiuta.

30 לזי הו ונלא הנא
זמרנא ולי למבצר ׃

Esso bisogna che cresca, & io diminuisca.

31 הו נייר דמן לעל אתא
לעל מן כל הו דמן ארעא
ארעאה הו ומן אנא הו ומלי
אית מלול הו דמן
שמיא אתא לעל מן
כל הו ׃

Colui che viene di sopra, è sopra tutti: colui che è della terra, è della terra, e parla come della terra. Colui che viene dal cielo, è sopra tutti.

32 ומדם דחזא
מסהד ומסדותה
אנש מקבל ׃

E quello che ha veduto & udito, quello testifica: & niuno riceue la sua testimonianza.

γ.

26. Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ, ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.

Dont ils vindrent à Iehan & luy dirent, Maistre celuy qui estoit auec toy outre le Iourdain, auquel tu as rendu tesmoignage, voicy, il baptize, & tous viennent à luy.

27. Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Iehan respondit, & dit, L'homme ne peut rien prendre, si cela ne luy est donné du ciel.

28 Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χς, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.

Vous mesmes m'estes tesmoins que i'ay dit, Ie ne suis pas le Christ, mais que ie suis enuoyé deuant luy.

29. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαρᾷ διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρά ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.

Celuy qui a la femme, est l'espoux: mais l'ami de l'espoux qui assiste & l'oit, se resiouit de grande ioye pour la voix de l'espoux. Ma ioye donc est maintenant accomplie.

30. Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

Il faut qu'il croisse, mais que ie soye amoindri.

31. Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί.

Celuy qui est venu d'enhaut est par dessus tous: celuy qui est issu de la terre, est de la terre, & de la parle comme il est de la terre: celuy qui est venu du ciel est par dessus tous.

32. Καὶ ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.

Et ce qu'il a veu & ouï, il le testifie: & toutesfois nul ne reçoit son tesmoignage.

CAP. III.

26. Et venerunt ad Iohannem, & dixerunt ei, Rabbi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum.

And they came vnto Iohn and sayd vnto him: Master, he that was with thee beyond Iordan, to whom thou barest witnesse, behold, he baptiseth, & all men come to him.

27. Respondit Iohannes, & dixit, Non potest homo accipere quicquam, nisi fuerit ei datum de cælo.

Iohn answered and sayd: A man can receaue nothing, except it be giuen him from heauen.

28. Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, quod dixerim, Non sum ego Christus, sed quia missus sum ante illum.

Ye your selues are my witnesses, that I sayd, I am not the Christ, but that I am sent before him.

29. Qui habet sponsam, sponsus est, amicus autem sponsi qui stat & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum est

He that hath the bride, is the bridegroome: but the friend of the bridegroome which standeth and heareth him, reioyceth greatly, because of the bridegroomes voyce. This my ioy therefore is ful-

30. Illum oportet crescere, me autem minui.

He must increase, but I must decrease.

31. Qui desursum venit, super omnes est, Qui est de terra, de terra est, & de terra loquitur. Qui de cælo venit, super omnes est.

He that is come from an high, is aboue all: they that are of the earth, are of the earth, and speake of the earth: he that is come from heauen, is aboue all.

32. Et quod vidit & audivit, hoc testatur: & testimonium eius nemo accipit.

And what he hath seene and heard, that he testifieth: but no man receiueth his testimonie.

S. Johannes.

Das III. Capitel.

26. Vnd kamen zu Johanne / vnd sprachen zu jhm: Meister / der bey dir war jenseidt dem Jordan / von dem du zeugetest / sihe der tauffet / vnd jederman kombt zu jm.

Da de kommen til Johannem / oc sagde til hannem. Mester / Den som vaar hoss dig vaa hin sidt Jordan, om hvilcken du vidnede / See / hand døber oc hver mand kommer til hannem.

27. Johannes antwortet / vnnd sprach: Ein Mensch kan nichts nemen / es werde jm denn gegeben vom Himmel.

Johannes suarede oc sagde / Ey Mennisske kand meddage / vden der giffues hand nem aff Himmelen

28. Jr selbst seydt meine Zeugen / das ich gesagt habe: Ich sey nicht Christus / sondern vor jm her gesand.

Jr ere selff vil ne vidne / at jeg sagde / Jeg er ikke Christus, men vdsendt saare hannem.

29. Wer die Braut hat / der ist der Breutigam / der Freund aber des Breutigams stehet vnd höret jm zu / vnd freuet sich hoch über des Breutigams stimme / dieselbige meine freude ist nun erfullet.

Hvo som hafuer Bruden / hand er Brudgom oc Brudgommens Ven staar oc hører hannem / oc glæder sig meget offuer Brudgommens røst. Den samme min glæde er nu fuldkommen.

30. Er muß wachsen / ich aber muß abnemen.

Hand skal vore / Men jeg skal formindskis.

31. Der von oben her kombt / ist über alle / Wer von der Erden ist / der ist von der Erden / vnnd redet von der Erden. Der vom Himel kompt / der ist vber alle.

Den som kommer offuen ned / er offuer alle / Hvo som er aff Jorden / hand er aff Jorden, oc taler om Jorden. Den som kommer aff Himmelen / hand er offuer alle.

32. Vnd zeuget was er gesehen vnd gehöret hat / vnd sein Zeugniß nimbt niemand an.

De vidner det som hand hafuer seet oc hørt / Dog tager ingen annammer hans vidnisbyrd.

S. Jan.

Kapitola III.

26. Y pkssili k Janowi / a rekli gemu: Mistře / ten ktery z byl s tebau za Jordánem / gemuž gsy ty swědectwij wydal / hle ontkrtij / a wssickni gdau k němu.

A przeto przyszli do Jana y rzekli mu: Mistrze, ten ktory z toba był za Jordanem / a ktorymeś ty wydał świadectwo / ten ochrzcza / a wszyscy idą do niego.

27. Odpowěděl Jan a řekl: Nemuože člowěk wzjsti ničehož / nebudeli gemu dáno s Nebe.

A da wszy odpowiedzi Jan rzekł: Nie mogą ludzie nic brać / ieśli im nie będzie podane z nieba.

28. Wy sami swědkowé gste ge sem pá řekl: Jáť nejsem Krystus, ale posłán gsem před nim.

Wy sami bądźcie mi świadkowie, iżem powiedział: Jestem nie Chrystus Pański, ale jestem przed nim posłany.

29. Kdož má Newěstu / ženichť gest: přítel pak Zenicha kterýž stogí a slyšj ho, radostj se raduje pro hlas ženichuw. Protož tato radost má naplněna gest.

Kto ma oblubienicę, ten iest oblubieniec: a przyiaciel oblubieńcow ktory stoy a słucha go / weselisię z radością dla głosu oblubieńcowego / a toć wesele moie wypełnione iest.

30. Onť muselť růsti / ale já se menšiti.

On niech rośnie / a ja się umniejszam.

31. Kdož gest z hůry přišel / nadewšecky gest. Kdož gest z země / země gest a o zemi mluwj: Kdo gest z Nebe přišel / nadewšecky gest.

Ktoż z wyżu iest przyszedł / nad wszystkie iest: A ktoż z ziemie iest / ziemski iest / y ziemskie rzeczy pomiewa. Ktory z nieba przyszedł, iest nadewszystki.

32. A což gest widěl a slyšal / to swědčj / a swědectwj geho žádný nepřijmá.

A co widział y słyszał to świadczy / a świadectwa iego nikt nie przyimuie.

ג

33 כָּל־אֲשֶׁר מְקַבֵּל אֶת־עֵדוּתוֹ
נָחְתּוֹם כִּי־יְהוָה נֶאֱמָן הוּא׃

El que recibe su testimonio esse signo, que Dios es Verdadero.

34 כִּי אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ הָאֱלֹהִים
אֶת־דִּבְרֵי יְהוָה יְמַדֵּבֵּר כִּי אֵינֶנּוּ
בְּמִדָּה נוֹתֵן יְהוָה אֶת הָרוּחַ׃

Porque el que Dios embió, las palabras de Dios habla porque no le da Dios el Espiritu por medida.

35 הָאָב אֹהֵב אֶת הַבֵּן וְכֹל
נָתַן בְּיָדוֹ׃

El padre ama al Hijo, y todas las cosas dió en su mano.

36 הַמַּאֲמִין בַּבֵּן יְהִי לוֹ חַיֵּי
עוֹלָם וַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ מַאֲמִין לֹא
יִרְאֶה אֶת הַחַיִּים כִּי אִם חֲרוֹן
אַף יְהוָה יָדוֹם עָלָיו׃

El que cree en el Hijo, tiene vida eterna: mas el que al Hijo es incredulo, no verá la vida: mas la yra de Dios está sobre el

ד

1 וְכַאֲשֶׁר יָדַע יֵשׁוּעַ כִּי שָׁמְעוּ
הַפְּרוּשִׁים כִּי־יֵשׁוּעַ עֹשֶׂה רַבִּים
תַּלְמִידִים מִן יוֹחָנָן וְכִי טוֹבֵל׃

De manera que como Iesus entendió que los Phariseos auian oydo que Iesus hazia Discipulos, y baptizaua mas que Ioan.

2 אַף כִּי יֵשׁוּעַ בְּיָדוֹ אֵינֶנּוּ
טוֹבֵל כִּי אִם תַּלְמִידָיו׃

(Aunque Iesus no baptizaua, si no sus Discipulos,)

3 וַיַּעֲזֹב אֶת־אֶרֶץ יְהוּדָה וַיָּשָׁב
וַיֵּלֶךְ גָּלִילָה׃

Dexó à Iudea y fuese otra vez à Galilea.

4 וַתְּהִי־צְרוּכוֹ לַעֲבוֹר בְּשׁוֹמְרוֹן׃

Y era menester que passasse por Samaria

ג

33 הוּא נָתַן דָּבָר וְקִבֵּל עֲדוּתָה
חָתַם וְאָלָהּ שָׁרְרָא הוּא׃

Chi hauerà ricevuto la sua testimonianza ha sigillato che Iddio è Verace.

34 אֲשֶׁר גִּיד הָאֱלֹהִים
שָׁרְרָה מְלָא הוּ דְּאָלָהּ
מְמַלֵּל לָא הָוָא בְּרַבְּבוּ־לָא
נָהֵב אָלָא רוּחָא׃

Imperoche colui che Iddio ha mandato, parla le parole di Dio: perche Iddio non gli dà lo spirito a misura.

35 אַבָּא מְחֵב לַבְּרָא וְכֹל
מִדָּם יְהֵב בְּאִדָּוֹהִי׃

Il Padre ama il Figliuolo, e ha dato ogni cosa in sua mano.

36 מַן דְּמְהֵימִן בִּבְרָא
אִית לֵהּ חַיָּא דְּלְעָלַם וּמַן
דְּלָא מְהֵימִן לִבְרָא לָא
יְחֵזֵא חַיָּא אֶלָּא רוּגְזָה
דֵּאלָהָא יְהָא עֲלוֹהִי׃

Chi crederà nel Figliuolo, ha vita eterna: ma chi disubbidisce al Figliuolo, non vedrà la vita: ma l'ira di Dio resta sopra lui.

ד

1 יְדַע דִּין יֵשׁוּעַ דְּשָׁמְעוּ
פְּרִישָׁאֵא דְּתַלְמִידִין
סַגִּיאָא עָבֵד וּמְעַמֵּד יָתִיר
מִן יוּחָנָן׃

Hor essendo il Signor Iesù hauuto conoscimento che i Farisei haueuano udito che Iesù faceua più discepoli, e battezzava, più che Giouanni.

2 וְדִי לָא הָוָא הוּ יֵשׁוּעַ
מְעַמֵּד דִּילֵהּ אֶלָּא
תַּלְמִידוֹהִי׃

(Ancor che esso Iesù non battezzasse, ma i suoi discepoli,)

3 וְשָׁבַק לִיהוּד וַאֲתָא
לַהּ תּוּב לְגַלִּילָא׃

Lasciò la Giudea, e se ne andò di nuouo in Galilea

4 מְעַבְּרָא הָוָה לֵהּ דִּין
דְּיֵאוֹת עִבְרַת שֹׁמְרָיָא׃

E bisognaua ch'ei passasse per Samaria

KEΦAA. δ.

Ως οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι
ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι
Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ
βαπτίζει ἢ Ἰωάννης.

Quand donc le Seigneur eut cognu que les Phariſiens auoyent ouy dire qu'il faiſoit de baptesmes plus de diſciples que Iehan

2. Καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐ-
βάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

(Toutesfois Iesus ne baptiſoit point lui meſme, mais ſes diſciples)

3. Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλ-
θεν πάλιν εἰς Γαλιλαίαν.

Il laiſſa la Iudee, & s'en alla derechef en Gaulee.

4. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ
τῆς Σαμαρείας.

Or il faloit qu'il trauerſaſt par Samarie

CAP. III.

33. Qui accepit eius testimonium, signauit Quia Deus verax est.

He that hath receyued his testimonie hath sealed that God is true.

34. Quē enim misit Deus, verba Dei loquitur, non enim ad mensuram dat Deus Spiritum.

For he whom God hath sent / speaketh the wordes of God: for God giueth him not the Spirit by measure.

35. Pater diligit Filium, & omnia dedit in manu eius.

The Father loueth the Sonne / and hath geuen all things into his hand.

36. Qui credit in Filium, habet vitam æternam, qui autem incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.

He that beleeueth in the Sonne / hath euerlasting life: and he that obeyeth not the Sonne / shall not see life / but the wrath of God abideth on him.

Das III. Capitel.

33. Wer es aber annimbt / der versigelts / daß Gott warhafftig sey.

Wer jhns sein der annimmet / hand besegelt der / er Gud er sand.

34. Den welchen Gott gesandt hat / der redet Gottes Wort / denn Gott gibt den Geist nicht nach dem maß.

Dhi den sein Gud vdsende / redet Gudes ord / Dhi Gud gifftet Aanden icke effter maade.

35. Der Vater hat den Son lieb / vnd hat jhm alles in seine Hand gegeben.

Faderen elsker Sønnen / oc gaff hannem alting i hans Haand

36. Wer an den Son glaubet / der hat das ewige Leben / Wer dem Son nicht glaubet / der wirdt das Leben nicht sehen / sondern der Zorn Gottes bleibet über jhm.

Hvosom troer paa Sønnen / hand hafuer det ende lifft. Hvo som icke troer Sønnen / hand skal icke see Liffuet / Men Guds vrede bliffuer offuer hannem

Kapitola III.

33. Ale kdoż gegho swědectwij / tim zapečetil ż to ho podwrdil / że Bůh prawdomluwný gest.

Ktoż tego świadectwo przyjmuje / ten pieczęcią położył iż Bog jest prawdziwym.

34. Nebo kohoż gest poslal Bůh / slowa Božij mluwij. Nemu mjru zagiste dáwá Bůh gemu ducha.

Albowiem ten ktorego Bog posłał / Słowa Bożie powiada bo temu Bog nie podług miary dawa Ducha.

35. Otec miluge Syna / a wssecky wěcy dal wruce gego.

Ociec miłuje Syná / y wszystko dał w ręce iego.

36. Kdoż wěřij w Syna / mak žiwot wěčný: ale kdoż gest newěřicý Synu / neuzrj žiwota / ale hněw Božij zuostáwá na němť

Kto wierzy w Syná / ma żywot wieczny: A kto nie iest posłuszny Synowi / nie oglądа żywot / ale gniew Boży zostawa nád nim

CAP. IIII.

VT ergo cognouit Iesus, quòd audierunt Pharisæi quòd Iesus plures discipulos facit, & baptizat, quam Iohannes.

Now when the Lord knewe / how the Pharises had heard / y Jesus made and baptized mo disciples then Joh

2. (Quāquam Iesus non baptizaret, sed discipuli eius)

(Though Jesus him selfe baptized not / but his disciples.)

3. Reliquit Iudæam, & abiit iterum in Galilæam.

He left Judea / and departed again into Galile.

4. Oportebat autem eum transire per Samariam.

And he must needes go through Samaria.

Das IIII. Capitel.

Da nun der HERR innen wurd / daß für die Pharisеer kommen war / wie Jesus mehr Jünger machet / vnd tauffet denn / Johannes.

Der HERRE nu fornam / at der war kommet saa Pharisеerne hunslebus Jhesus giorde flere Disciple end Johannes / oc døbte.

2. (Wiewol Jesus selber nicht tauffet / sondern seine Jünger.)

(End dog at Jhesus døbte icke selff. men hans Disciple.)

3. Verließ er das Land Judea / vnd zoch wider in Galilean.

Da forlod hand det Land Judea / oc drog til Galleam igen.

4. Er muste aber durch Samarien reisen.

Men hand skulde reise igennem Samariam.

Kapitola IIII.

Tehdy gakž poznal Gežyš / že gsau vslyssely Farizeussowe že on mnohe zwolenniky cžiní y křtí nežli Jan.

Potym gdy Pan zrozumiał iż usłyszeli Faryzeuszowie że on więcey zwolennikow czyni y krzci niżli Jan.

2. (Ackoli Gežyš nekřtil / ale Učedlnicy geho.)

(Chociaż sam Jezus nie krzcił / lecz uczolennicy iego.)

3. Opustil Judsstwo / a odssel opět do Galilee.

Opuścił Judeę y ściął zasie do Galilei.

4. A musyl gheti skrze Samarij.

A przyszło mu prawie przeyść przez Samaryą.

ד

5 וַיָּבוֹא בְּעִיר שֹׁומְרוֹן הַנִּקְרָאָה
שִׁכָּר קְרוֹבָה לְמִגְרָשׁ לְשָׁכֶם
אֶחָד אֲשֶׁר נָתַן יַעֲקֹב לְיוֹסֵף בְּנוֹ׃

Vino pues à vna ciudad de Samaria que se llama Sichar, junto à la heredad que Iacob dio à Ioseph su hijo.

6 וַיְהִי שָׁם בְּאֵר יַעֲקֹוב וַיֵּשׁוּעַ
יָעַף מֵהַמַּהֲלָךְ וַיֵּשֶׁב כֵּן אֶל הַבְּאֵר
וְהָיְתָה כְּשָׁעָה הַשִּׁשִּׁית׃

Y estaua alli la Fuente de Iacob. Assi que Iesus, cansado del camino, assi se sentó cabe la Fuente. Era como la hora de las seys.

7 וַתָּבוֹא אִשָּׁה מִשֹּׁמְרוֹן לִשְׁאֹב
מַיִם וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ תְּנִי לִי
לִשְׁתּוֹת׃

Vina vna muger de Samaria á sacar agua: y Iesus le dize, Dame de beuer.

8 וְתַלְמִידָיו הָלְכוּ הָעִירָה לִקְנוֹת
אֹכֶל׃

(Porque sus Discipulos eran ydos á la ciudad a comprar de comer.)

9 וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה שֹׁומְרוֹנִית
אֵיךְ אַתָּה יְהוּדִי הוּא מִמֶּנִּי שׁוֹאֵל
לִשְׁתּוֹת אֲשֶׁר אֲנִי אִשָּׁה שֹׁומְרוֹנִית
כִּי אֵינָם מִשְׁתַּגְּרִים מִתְעָרְבִים
וּמִתְהַלְּכִים יְהוּדִים אֶת
שֹׁומְרוֹנִים׃

Y la muger Samaritana le dize, Como tu siendo Iudio me demandas á mi de beuer, que soy muger Samaritana? Porque los Iudios no se tratan con los Samaritanos.

10 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִם
הָדַעַתְּ אֶת מַתְּנַת אֱלֹהִים וּמִי
הוּא אֲשֶׁר אֹומֵר לָךְ תְּנִי לִי
לִשְׁתּוֹת וְאַתְּ הָיִית מְבַקֶּשֶׁת מִמֶּנּוּ
וְיִתֵּן לָךְ מַיִם חַיִּים׃

Respondió Iesus, y dixole, Si conocieses el don de Dios, y quien es el que te dize, Dame de beuer, tu pedirias del, y el te daria agua biua.

ד

5. Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

Il vino donc en vne ville de Samarie, nommee Sichar, qui est pres de la possession que Iacob donna à Ioseph son fils.

6. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη.

Or là estoit vne fontaine de Iacob. Iesus donc lassé du chemin, se tenoit là ainsi assis sur la fontaine, c'estoit environ les six heures.

7. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ, λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· δός μοι πεῖν.

Vne femme Samaritaine vient pour puiser de l'eau, & Iesus lui dit, Donne-moi à boire.

8. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν.

Car ses disciples s'en estoyent allés à la ville pour acheter des viures.

9. Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρῖτις· πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς γυναικὸς οὔσης Σαμαρίτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρίταις.

Celle femme Samaritaine donc lui dit: Comment toi qui es Iuif me demandes tu à boire, à moi qui suis femme Samaritaine? car les Iuifs ne vsent point de communication auec les Samaritains.

10. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· εἰ ἤδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν.

Iesus respondit & lui dit, Si tu connoissois le don de Dieu, & qui est celui qui te dit, Donne-moi à boire, tu lui demanderois peut-être toi-même, & il te donneroit de l'eau viue.

CAP. IIII.

5. Venit ergo in ciuitatem Samariæ quę dicitur Sichar: iuxta prædium quod dedit Iacob Ioseph filio suo.

Then came he to a citie of Samaria called Sochar, neere vnto the possession that Iacob gaue to his sonne Ioseph.

6. Erat autem ibi fons Iacob. Iesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi sexta.

And there was Iacobs well. Iesus then wearied in the iourney, sate thus ouer the welle: it was about the sixt houre

7 Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dicit ei Iesus, Da mihi bibere.

There came a woman of Samarie to draw water. Iesus said vnto her, Giue me to drinke.

8. Discipuli enim eius abierant in ciuitatem, ut cibos emerent.

For his disciples were gone away vnto the citie to buy meate.

9. Dicit ergo ei mulier illa Samaritana, Quomodo tu, Iudæus cùm sis, bibere à me poscis, quæ sum mulier Samaritana? non enim coutuntur Iudæi Samaritanis

Then said the woman of Samaria vnto him, How is it that thou being a Iewe askest drinke of me which am a woman of Samaria? For the Iewes haue no dealings with the Samaritanes.

10. Respondit Iesus, & dixit ei, Si scires donum Dei, & quis est qui dicit tibi, Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam viuam.

Iesus answered & said vnto her, If thou knewest the gift of God, and who it is that saith to thee, Giue me drinke, thou wouldest haue asked of him, and he would haue giuen thee water of life.

Das IIII. Capitel.

5. Da kam er inn eine Stadt Samarie / die heisset Sichar / nahe bey dem Dörfflein / das Jacob seinem Son Joseph gab.

Da kom hand i en aff Samarie sta den som heder Sichar / hart hoff den By som Jacob gaff sin Son Joseph.

6. Es war aber daselbst Jacobs brunn. Da nun Jesus müde war von der reise / satzte er sich also auff den Brunn / vnnd es war vmb die sechste stunde.

De der vaar Jacobs brand. Der Jhesus da nu trat aff Reisen / da sette hand sig paa branden oc des de vaar ved den stette time.

7. Da kombt ein Weib von Samaria wasser zu schöpffen. Jesus spricht zu jr: Gib mir trincken.

Da kommer en Quinde aff Samaria at ose vand. Jhesus siger til hende / Giff mig dricke.

8. Denn seine Jünger waren inn die Statt gegangen / daß sie speise kauffteu.

Thi hans Disciple vaare gongne i staden / at kebe Mad.

9. Spricht nun das Samaritisch Weib zu jm: Wie bittest du von mir trincken / so du ein Jude bist / vnnd ich ein Samaritisch Weib? Denn die Jüden haben keine gemeinschafft mit den Samaritern.

Den Samarikanske Quinde siger nu til hannem: Hui beder du mig om dricke / effterdi du est en Jøde / oc jeg en Samaritanske Quinde? Thi Jøder haffue ingen omgengelse mer Samaritaner.

10. Jesus antwortet vnnd sprach zu jhr: Wenn du erkenntest die Gabe Gottes / vnd wer der ist / der zu dir saget: Gib mir zu trincken / du bettest jhn / vnd er gebe dir lebendiges Wasser.

Jhesus svarede / oc sagde til hende / der somhelst du kende Gads gaffue / oc hues den er / som siger til dig: Giff mig dricke. Da bade du hannem / oc hand gaffue dig leuendis Vand.

Kapitola IIII.

5. Přissel k Městu Samarskému / kteréž slowe Sychar: wedle Poplužij kteréž byl dal Jákob Jozefowi Synu swému.

A tak přyssel do města Samárczyk, které jmena Sychar, gedne folwarku kterýmal Jákob Jozefowi Synowi swemu.

6. Byla tu Studnice Jákobowa. Proto vstaw na cestě Pán Gežíss / posadil se tak na Studnici. Byla hodina gakožto sestá.

A tu byl tehdy stol Jakobuw. Ježto vnaweden gest / gak se vnawedl / vnawen gest / gakoby vstoku / a byla takoby o sestey gedenáct.

7. Přissla z města Samářy wážit wody. Řekl gi Gežíss: Dey mi abych pil.

Kterýmž přyssla newěrnáta Samárytánka aby vzyti pala wody. Řekl gi Gežíss: Dey mi pyti.

8. Wědomých zagistě neboli odessli do Města / aby nakupili pokrmůw.

Bo jsow'ednasey tego stu byla do města, aby kupiła co ieść.

9. Řekla gemu žena ta Samarytánka: Kterak ty aniž gsi Židem, žádáss ode mne pyti genž gsem žena Samarytánka z Pokolenj nenáwidnych Židům Samarytánů.

Ktoż mu rzekła ona Samárytánka newiásta: Jakoż thy Żydem będąc wodę ode mnie Samarytanki pić żądasz? Bo Żydowie nie mieszkaią z Samarytany.

10. Odpowědél Gežíss a řekl gi: By znała dar Božj / a kdo gest ten / kterýž tobě řekl: Dey mi pyti: tobys snad prosyła ho / a dalby tobě wody žiwé.

Ale Jezus dawszy iey odpowiedź rzekł: O byłaś wiedziała ten dar Boży / y kto ci to rzekł / który mowi tobie / daymi pić / zeby byłaś y go prosiła / a on by ci dał wodę żywą.

ד

11 וַאֲמַר לַהּ לָא אִיתַת לָךְ
מָרִי וְלָא דְּוֹלָא אִית לָךְ
וְקָרָא עַמִּיקָא אִיתַמָּךְ
לָךְ מְנָא תֵּיא ׃

La donna gli disse, Signore, tu non hai cosa che tiranni, e il pozzo è profondo: donde hai tu dunque quell'acqua viua?

12 לְמָא אַנְתָּ רַב אֲנָתָּ
מִן אֲבָהָן יַעֲקוֹב דְּיָהַב
לַן בְּרָא הָדָא וְהוּא מִנֵּה
אִשְׁתֵּי וּבְנוֹהִי וְעַנְנֵה ׃

Sei tu maggiore del nostro padre Iacob, il quale ci diede questo pozzo, e beuendone egli, et i suoi figliuoli, e i suoi bestiami?

13 עָנָא יְשׁוּעַ וַאֲמַר לַהּ
כָּל דְּיִשְׁתֵּא מִן הָדֵין מַיָּא
תּוּב יְצֵיהּ ׃

Rispose IESV, e disse, Chiunque beue di quest'acqua haurà di nuouo sete

14 וְכָל דְּיִן דְּיִשְׁתֵּא מִן
מַיָּא דַּאֲנָא אֶתֵּל לֵהּ לָא
יְצֵיהּ לְעָלַם אֶלָּא מַיָּא
דְּיָן דְּיֵהֲבָ אֲנָא לַהּ יְהוֹן
נַהּ מַבְּוְעָנָא וּמְנָבְעָן ד
דְּנָבְעִין לְחַיֵּי דְּעָלַם ׃

Ma chiunque beuerà de l'acqua che io le darò, non haurà sete in eterno: anzi l'acqua ch'io le darò si farà in lui una fonte d'acqua che sgorgherà sino all'eterna vita.

15 אֲמַרָא לַהּ אִנְתְּתָא יְ
מָרִי הַב לִי מִן הַדֵּין מַיָּא
דְּלָא תּוּב אֶצְרֵא וְלָא
דְּיִת אֶתְיָא הָכָא לְ
מִן דְּיָהֲבָ ׃

La donna gli disse: Signore, dammi questa acqua: accioche io non habbia sete, ne venga più qua attinger ne.

16 אֲמַר לַהּ יְשׁוּעַ וְלִי
קְרֵי לְבַעֲלְכִי וְתִי לְהָכָנָא ׃

IESV le disse: Va, chiama il tuo marito, e vieni qua.

17 אֲמַרָא לַהּ לֵית לִי
בַּעֲלָא אֲמַר לַהּ יְשׁוּעַ
שַׁפִּיר אֲמַרְתִּי דְּלֵית לִי
בַּעֲלָא ׃

Rispose la donna, e disse: Io non ho marito. IESV le disse: Dicesti ben vero, Io non ho marito.

ד

11 וַתֹּאמֶר לוֹ הָאִשָּׁה אֲדֹנִי לֹא
יֶשׁ לְךָ דְּלִי וְהַבְּאֵר עָמֹק הוּא
וּמֵאַיִן יִהְיֶה לְךָ מֵימֵי הַחַיִּים ׃

La muger le dize, Señor no tienes con que lacarla, y el pozo es hondo: dedonde pues tienes el agua biua?

12 הֲאַתָּה גָּדוֹל מֵאָבִינוּ יַעֲקֹב
אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ אֶת הַבְּאֵר וְהוּא
מִמֶּנּוּ שָׁתָה וּבָנָיו וְחַיּוֹתָיו ׃

Eres tu mayor que nuestro padre Iacob, que nos dió este pozo: del qual el beuió, y sus hijos, y sus ganados?

13 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהּ כָּל־אֲשֶׁר
שׁוֹתֶה מִמַּיִם הָאֵלֶּה יָשׁוּב וְצָמֵא׃

Respondio IESVS, y dixole, Qualquiera que beuiere de esta agua, boluera à tener sed.

14 וַאֲשֶׁר תִּשְׁתֶּה מִמַּיִם אֲשֶׁר
אֲנִי אֶתֵּן לוֹ לֹא יִצְמָא לְעוֹלָם
כִּי אִם הַמַּיִם אֲשֶׁר אֶתֵּן לוֹ
יִהְיוּ בּוֹ בְּאֵר מַיִם מַבְּוִעִים
לְחַיֵּי־עוֹלָם ׃

Mas el que beuiere del agua que yo le dare, para siempre no tendrá sed: mas el agua que yo le daré será en el fuente de agua que salga para vida eterna

15 וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה אֲדֹנָי
תֵּן לִי אֶת הַמַּיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
לֹא אֶצְמָא וְלֹא אָבוֹא פֹּה
לִשְׁאֹב ׃

La muger le dize, Señor dame esta agua para que yo no tenga sed ni venga aca à sacar la

16 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ לְכִי קְרָא
לְאִישֵׁךְ וּבוֹאִי פֹּה ׃

Iesus le dize, Ve llama à tu marido: y ven aca.

17 וַתַּעַן הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר אָנֹכִי
אֵשׁ לִי אִישׁ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ
הֵיטֵב אָמַרְתְּ כִּי אֵינֶנּוּ אֵשׁ לִי אִישׁ ׃

Respódió la muger y dixole, No tengo marido. Dizele Iesus bien has dicho, Que no tengo marido

δ.

12. Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;

Es tu mas grande que nuestro padre Iacob, que nos dió el pozo, y del bebió el, y sus hijos, y sus ganados?

13. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν.

Iesus respondió y le dixo, Qualquiera que bebiere de esta agua, tornará à tener sed.

14. Ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Mas qui bebiere de l'agua que le diere, no tendrá sed para siempre: mas el agua que le diere, será en el una fuente de agua saltante en vida eterna.

15. Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

La femme lui dit, Seigneur, donne moi de cette eau, afin que je n'aye plus soif, & que je ne vienne plus ici pour en puiser.

16. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρά σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.

Iesus lui dit, Va-t'en, & appelle ton mari, & t'en viens ici.

17. Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς εἶπας, Οὐκ ἄνδρα ἔχω.

La femme respondit, & lui dit, Je n'ai point de mari. Iesus lui dit, Tu as bien dit, Je n'ai point de mari,

CAP. IIII.

11. Dicit ei mulier, Domine, neque in quo haurias habes, & puteus altus est, unde ergo habes aquam vivam?

The woman saith vnto him: Sir thou hast nothing to draw with, and the well is deep: from whence then hast thou that water of life?

12. Nunquid tu maior es patre nostro Iacob, qui dedit nobis puteum, & ipse ex eo bibit, & filii eius, & pecora eius?

Art thou greater then our father Iacob, which gaue vs the well and he himselfe dranke thereof, and his children and his cattel?

13. Respondit Iesus, & dixit ei, Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet rursum.

Iesus answered and said vnto her: Whosoeuer drinketh of this water, shall thirst again.

14. Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum, sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

But whosoeuer drinketh of the water that I shall giue him, shall neuer be more a thirst, but the water that I shall giue him, shalbe in him a well of water springing vp into euerlasting life.

15. Dicit ad eum mulier, Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam: neque veniam huc haurire.

The woman saith vnto him: Sir, giue me of that water, that I may not thirst, neither come hither to draw.

16. Dicit ei Iesus, Vade, voca virum tuum, & veni huc.

Iesus saide vnto her: Go call thine husband, and come hither.

17. Respondit mulier, & dixit, Non habeo virum. Dicit ei Iesus, Bene dixisti, quia non habeo virum.

The woman answered and saide: I haue no husbande. Iesus saide to her: Thou hast well saide, I haue no husband.

Das IIII. Capitel.

11. Spricht zu jm das Weib: HErr/ hast du doch nichts/ damit du schöpffest/ vnd der Brunn ist tieff/ Woher hast du denn lebendig Wasser?

Quinden sagete nl hannem/ HERRE/ du hasser doch nicht at eße mar/ oc Brunden er dyb/ Hueden hasser du da lessur vis Vand?

12. Bistu mehr denn vnser Vater Jacob/ der vns disen Brunn gegeben hat? Vnd er hat darauß getruncken/ vnd seine Kinder vnd sein Vich.

Est du mere end vor Fader Jacob/ som hasser giffuit oss denne Brønd? oc hand hasser drucket der aff/ oc hans Børn oc hans Queg.

13. Jesus antwortet/ vnnd sprach zu jhr: Wer dises Wassers trincket/ den wird wider dürsten.

Jhesus suarede/ oc sagde til hende/ Hus som dricker aff dette Vand/ hannem torster igen.

14. Wer aber des Wassers trincken wirdt/ das ich jhm gebe/ den wirdt ewiglich nicht dürsten/ Sondern das Wasser das ich jm geben werde/ das wird mit jm ein Brunn des Wassers werden/ das inn das ewige Leben quillet.

Men hus som dricker off der vand/ som ieg giffuer hannem/ hand skal icke eprise eum delige. Men der vand som ieg giffuer hannem/ der skal blisse en Vandkilde i hannem/ som flyder i der euige liff.

15. Spricht das Weib zu jm: HErr/ gib mir dasselbige Wasser/ auff daß mich nicht dürste/ daß ich nicht herkommen müsse zu schöpffen.

Quinden sagerti hannem/ HERRE/ Giff mig den samme vand/ at mig skal icke torste/ at ieg skal icke komme hid at øse.

16. Jesus spricht zu jhr: Gehe hin/ vnd ruffe deinem Manne/ vnnd komme her.

Jhesus siger til hende/ Gack bort/ kald din Mand/ oc kom hid.

17. Das Weib antwortet/ vnnd sprach zu jm: Ich habe keinen Mann. Jesus spricht zu jhr: Du hast recht gesaget/ ich habe keinen Mann.

Quinden suarede/ oc sagde til hannem/ Jeg hasser ingen Mand. Jhesus siger til hende/ Du siger ret/ Jeg hasser ingen Mand.

Kapitola IIII.

11. Rzekła gemu żena: Pane/ ani máss czym czerpać/ a studnia iest głęboka/ skądżeżeby maß te wody żywe?

Rzekła mu niewiástá: Pánie máß czym czerpać/ a studnia iestli głęboka/ skądżeżeby maß te wody żywe?

12. Zdali gßto ty wielkiß nessli Otcz náß Jákob/ ktoryß nám dał tuto Studnicę/ a sám z máj pil/ y synowie tego/ y dobytek gehó?

Zdaliś thy wiessym iest náß oycá naßego Jákobá/ ktoryby nam te studnia dał/ z ktorey sám pił/ y synowie tego/ y dobytek iego?

13. Odpowiedział Gezus/ á rzekł gij: Każdy kdoż bude pitj wodu tuto/ Zjnowu bude opet:

Odpowiedział Jezus/ y rzekł mu: Każdy ktoż pije wodę tę/ znowu pragnąć będzie.

14. Ale kdoż se napige wody ktera ja gá dam gemu/ nebude gi gjnuti na weky/ ale woda ktera ja gá dám gemu/ bude w nem Studnice wody vßakugicz do giwota wetneho.

Ale ktoby pił ony wody ktore ia dam ia mu nie vprágnie nábyć aż do. O wßem wody ony ktore ia dam będą iemu iako źrzodło wody wypływaiącey do żywota wiecznego.

15. Rzekła k nim Zena: Pane/ day mi ty wody/ ať bych nežjzdila ani chodila sem waßi.

Rzekła mu niewiástá: Pánie day mi ty wody abych nie pragnęła/ á ábych tym czerpać nie chodziła.

16. Rzekł gij Gezus: Gdi powolay Muße twego/ a pogd sem.

Rzekł iey Jezus: Idź wezwi męża twego/ á przyday tu.

17. Odpowedělá Zena a rekla: Nemám Muße. Rzekł gij Gezus: Dobrege sy rekla ne nám Muße.

Odpowiedziała Pani y rzekła mu: Nie mam męża. Rzekł iey Jezus: Dobrześ powiedziała/ że nie mam męża.

ד

18 חַמִּשָׁה אֲנָשִׁים הָיוּ לָךְ וְעַתָּה
אֲשֶׁר לָךְ אֵינֶנּוּ אִישֵׁךְ זֹאת
בֶּאֱמֶת אָמַרְתְּ׃

Percioche tu hai hauuti cinque mariti, e quel che tu hai adeſſo non è tuo marito: queſto l'hai tu veramente detto.

19 אָמְרָה אֵלָיו הָאִשָּׁה אֲדֹנִי
מְרִי תְּנִיא אָנָא דְּנָבִיא
אַנְתְּ׃

La donna gli diſſe, Signore, io veggo che tu ſei Profeta.

20 אֲבוֹתֵינוּ בָּהָר הַזֶּה הִשְׁתַּחֲווּ
וְאַתֶּם אוֹמְרִים כִּי בִּירוּשָׁלַיִם
הוּא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר צָרִיךְ
לְהִשְׁתַּחֲווֹת׃

I noſtri padri hanno adorato in queſto monte, e voi dite, che in Ieruſalem è il luogo dove ſi dee adorare.

21 אָמַר לָהּ יֵשׁוּעַ הָאִשָּׁה
הַאֲמִנִי לִי כִּי תָּבוֹא הָעֵת כַּאֲשֶׁר
לֹא בָהָר הַזֶּה וְלֹא בִּירוּשָׁלַיִם
יִשְׁתַּחֲווּ לָאָב׃

Iesv le diſſe, Donna credi à me, che l'hora viene, che voi non adorerete il Padre ne in queſto monte, ne in Ieruſalem.

22 אַתֶּם מִשְׁתַּחֲוִים לַאֲשֶׁר לֹא
יְדַעְתֶּם וַאֲנַחְנוּ מִשְׁתַּחֲוִים לַאֲשֶׁר
יָדַעְנוּ כִּי הַיְשׁוּעָה מִן הַיְהוּדִים הִיא׃

Voi adorate quel che non ſapete: noi adoriamo quel che noi ſappiamo: perciochè la ſalute è da Giudei.

23 אֲבָל אַתָּא עִדָּן וְהַשָּׁא אִיתַיהּ
דְּמִסְגְּדִין לַאֲבָא בִּרְוָחָא וּבְקוּשְׁטָא
אַף אֲבָא עִדִּיד דְּאִינּוּן הָכֵין
הוּ מְבַעְיָא בֵּהּ׃

Ma viene l'hora, anzi adeſſo è già, che i veri adoratori adoreranno il Padre in ſpirito e verità: percioche cotali ſono quelli che il Padre domanda che l'adorino.

24 רוּחָא הוּא אֱלָהָא וּמְסַגְּדוֹהִי
בְּרוּחָא וּבְקוּשְׁטָא נָצָא דְּיִסְגְּדוּן׃

Iddio è Spirito, e biſogna che quei che l'adorano l'adorino in ſpirito e verità.

ד

18 חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים הָיוּ לָךְ וְעַתָּה
אֲשֶׁר לָךְ אֵינֶנּוּ אִישֵׁךְ זֹאת
בֶּאֱמֶת אָמַרְתְּ׃

Porque cinco maridos has tenido: y el que aora tienes no es tu marido: esto has dicho con verdad

19 וַתֹּאמֶר אֵלָיו הָאִשָּׁה אֲדֹנָי
רֹאֶה אֲנִי כִּי נָבִיא אַתָּה׃

Dizele la muger, Señor, parece me que tu eres Prophéta.

20 אֲבוֹתֵינוּ בָּהָר הַזֶּה הִשְׁתַּחֲווּ
וְאַתֶּם אוֹמְרִים כִּי בִּירוּשָׁלַיִם
הִיא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר צָרִיךְ
לְהִשְׁתַּחֲווֹת׃

Nuestros padres adoraron en este monte: y vosotros dezis, Que en Ierusalem es el lugar donde es menester adorar.

21 וַיֹּאמֶר לָהּ יֵשׁוּעַ הָאִשָּׁה
הַאֲמִנִי לִי כִּי תָּבוֹא הָעֵת כַּאֲשֶׁר
לֹא בָהָר הַזֶּה וְלֹא בִּירוּשָׁלַיִם
יִשְׁתַּחֲווּ לָאָב׃

Dizele Iesus, Muger, creeme, que la hora viene, quando ni en este monte, ni en Ierusalem, adoraréys al Padre.

22 אַתֶּם מִשְׁתַּחֲווִים לַאֲשֶׁר לֹא
יְדַעְתֶּם וַאֲנַחְנוּ מִשְׁתַּחֲווִים לַאֲשֶׁר
יָדַעְנוּ כִּי הַיְשׁוּעָה מִן הַיְהוּדִים הִיא׃

Vosotros adoráys lo que no sabeys, nosotros adoràmos lo que sabemos porque la Salud de los Iudios viene

23 כִּי אִם תָּבוֹא הָעֵת וְעַתָּה
הִיא כַּאֲשֶׁר הַמִּשְׁתַּחֲוִים אֲמִתִּים
יִשְׁתַּחֲווּ לָאָב בְּרוּחַ וּבֶאֱמֶת וְגַם
הָאָב אֶת־הַמִּשְׁתַּחֲוִים כָּאֵלֶּה
מְבַקֵּשׁ׃

Mas la hora viene, y ora es, quando los verdaderos adoradores adoraran al Padre en Espiritu y en verdad porque tambien el Padre tales adoradores busca que lo adoren.

24 הָאֱלֹהִים רוּחַ הוּא וַאֲשֶׁר
יִשְׁתַּחֲווּ לוֹ יֵשׁ צָרְכָּם לְהִשְׁתַּחֲווֹת
לוֹ בְּרוּחַ וֶאֱמֶת׃

Dios es Espiritu, y los que lo adoran, en espiritu y en verdad es menester que adoren

δ.

18. Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶπας.

Car tu as eu cinq maris: & celui que tu as maintenant n'eſt point ton mari: en cela as tu dit la verité.

19. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.

La femme lui dit, Seigneur, ie voy que tu es Prophete.

20. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.

Nos peres ont adoré en cette montagne, & vous dites qu'en Ieruſalem eſt le lieu où il faut adorer.

21. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί.

Ieſus lui dit, Femme, croy-moi, que l'heure vient que vous n'adorerez le Pere, ni en cette montagne, ni en Ieruſalem.

22. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.

Vous adorez ce que vous ne connoiſſez point: nous adorons ce que nous connoiſſons: car le ſalut eſt des Iuifs.

23. Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.

Mais l'heure vient, & eſt maintenãt, que les vrais adorateurs adoreront le Pere en eſprit & verité: car auſſi le Pere en demande de tels qui l'adorent.

24. Πνεῦμα ὁ θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

Dieu eſt eſprit: & faut que ceux qui l'adorent, l'adorent en eſprit & verité.

18. Quin-

CAP. IIII. | Das IIII. Capitel. | Kapitola IIII.

18. Quinque enim viros habuisti: & nunc quem habes, non est tuus vir, hoc vere dixisti.

18. Fünff Männer hast du gehabt/ vnd den du nun hast/ der ist nicht dein Mann/ da hast du recht gesagt.

18. Nebo gsy pět mužuow měla/ a nynij kterýhoż maſſe nenij twog muż. To gsy powěděla prawě.

Ker thou hast had fiue husbandes: and he yͤ nowe hast, is not thi husband. Hast saydest thou truely

Du hastt fünff ee vnd Mendt/ och den som du nu hasſtt/ hand er nit ed din mand/ det sagde du ret.

Abowtem mé pżed mogim mężem/ a nynij ten kterýżto mnie nyńi twog muż/ toś prawdu powiedżiała.

19. Dicit ei mulier, Domine, video quia Propheta es tu.

19. Das Weib spricht zu jhm. HERR/ ich sihe/ daß du ein Prophet bist.

19. Rżekła gemu żena: PAnie/ widżym że gsy ty Prorok.

The woman sayde vnto him. Syr I see that thou art a Prophete.

Quinden sagerr ihm hannem. Herre, ieg seer/ at du est en Prophete.

Rżekła mu ſenowiſtá: Panie widżu żeś ty gſt Prorok.

20. Patres nostri in monte hoc adoraverunt, & vos dicitis, quia Ierosolymis est locus ubi adorare oportet.

20. Vnsere Väter haben auff disem Berge angebetet/ vnd jhr saget/ zu Jerusalem sey die stete/ da man anbeten solle.

Vor de Fedre haffue tilbeder paa dette Bierg/ oc sige/ I Jerusalem er den Sted/ som mand skal tilbede.

20. Otcowé naſſy na tżeto Hoře klanżli ſu: a wy prawyte/ że w Gerużalemě g ſt miſſto kdżto náležy se klaniti.

Our fathers worshipped in this mountayne: and ye saye that in Ierusalem is the place where men ought to worship.

Vore Fedre tilbeder paa dette Bierg/ oc sige/ I Jerusalem er den Sted/ som mand skal tilbede.

O tżewtem náſſe chwalili Bg ná gorze tey/ á wy prawyte że w Jerużalemě teſt miyſce kdy potrżebá Lżeg chwalić.

21. Dicit ei Iesus, Mulier, crede mihi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Ierosolymis adorabitis Patrem.

21. Jesus spricht zu jhr: Weib/ glaube mir/ es kompt die zeit/ daß jr weder auff dem Berge/ noch zu Jerusalem werdet den Vater anbeten.

Jhesus sigerr thend: Quinde tro mig/ Den stunde kommer/ at i hverken skulle tilbede Faderen paa dette Bierg/ och eller i Jerusalem.

21. Ržekł gij Gežiſe: Żeno/ wěř mi że gde hodina/ kdyżto ani na tżeto Hoře/ ani w Gerużalemě budete ſe klaniti Otcy.

Ihr habet den Samaritischen Gottesdienst/ wir wissen aber/ was wir anbeten/ denn das Heil kompt von den Jüden.

22. Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus quod scimus, quia salus ex Iudæis est.

22. Jr wisset nicht/ was jr anbetet/ Wir wissen aber/ was wir anbeten/ Denn das Heil kompt von den Jüden.

I tilbercke/ hvad i tilbede/ Men vi vide hvad vi tilbede/ Thi Salighed kommer aff Jøderne.

22. Wy klaniże ſe temu čemužnewyte/ a nyny ſe klaniame temu wżiwe/ neb Zpaſenij z Zidowſtwa geſt.

Ye worshippe ye knowe not what: we worshippe we knowe what: for saluation is of the Iewes.

23. Sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate. Nam & Pater tales quærit, qui adorent eum.

23. Aber es kompt die zeit/ vnd ist schon jetzt/ daß die warhafftigen anbeter werden den Vater anbeten/ im Geist vnd in der warheit/ denn der Vater will auch haben/ die jn also anbeten.

Men den tid kommer/ oc er allerede nu/ At de sande Tilbedere skulle tilbede Faderen/ i Aanden oc i Sandhed/ Thi Faderen vil oc hafue dem/ som hannem saa tilbede.

23. Ale gdyż ſe bliża a nynyńi gſt kdżto prawi cżitelé/ klaněli ſu budau Otcy w duchu a w prawdě. Nebo Otec takowých hledá, kteříby ſe klaněli gemu.

But the houre commeth and now is, when the true worshippers shall worship the father in spirite and in truth: for the father requireth such to worship him.

Men den tid kommer/ oc er allerede nu. At de sande Tilbedere skulle tilbede Faderen/ i Aanden oc i Sandhed/ Thi Faderen vil oc hafue dem/ som hannem saa tilbede.

Ale przyydże czás a teraz teſt gdyż prawdziwi chwalycyele budą chwalić Otcá duchem y prawdą. Bo Otec takowých hledá, ktoryby go chwalili.

24. Spiritus est Deus: & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare.

24. Gott ist ein Geist/ vnd die jhn anbeten/ die müssen jhn im Geist vnd in der warheit anbeten.

Guder er Aand/ oc de hannem tilbede, de skulle tilbede hannem i Aanden oc i Sandhed.

24. Bůh duch geſt/ a ti kteřížto gemu ſe klaněgij/ w duchu a w prawdě mnagij ſe klaněti.

God is a Spirite: and they that worship him, must worship him in spirite and in truth.

Bog ieſt duch/ á ti ktorzy go chwalą/ potrżebá áby go chwalili w duchu y w prawdzie.

ד

25 אֲמַרַת לֵהּ אֲנִחְתָּא
דְּיָדְעָא אֲנָא דְּמְשִׁיחָא
אָתֵא וְכַד אֲתָא הוּא יְגַלֵּי
לָן כֹּל מִלָּה׃

*La donna gli dice, Io so che'l Messia
(che si chiama Christo) deue venire:
quando dunque sarà venuto egli ci ammaestrerà ogni cosa*

26 אֲמַר לַהּ יְשׁוּעַ אֲנָא
אֲנָא דְּמְמַלֵּל עִמָּכִי׃

Iesu le disse, Io son quello che ti parlo

27 וּבְׂרַם מִמְּלֵל אִתַּת
תַּלְמִידוֹהִי וְאִתְרַמִּירוּן הֲוֹ
עִם אִתְּתָא מְמַלֵּל לָא
דֵּין אֱנָשׁ אֲמַר מָנָא בָּעָא
אוֹ מָנָא עִם בְּמְמַלֵּל אִתַּת
עִמָּהּ׃

Et in quello furono giunti i suoi discepoli, & marauigliauansi che con vna donna parlasse: niuno nondimeno disse, Che cerchi, o perche parli con essa?

28 וְשַׁבְקַת קוּלְתַּהּ אִתְּתָא
וְאָזְלַת לְמְדִינְתָּא וַאֲמַרַת
לִגְבַר

La donna dunque lasciò la sua hidria, & andò nella città, & disse a gli huomini,

29 הָא חֲזוֹ גְּבַר דְּאָמַר לִי
כֹּל דְּעֲבַדִית לְמָן
לֵיתֵי חֲזוֹ דִּלְמָא הוּא
מְשִׁיחָא׃

Venite, & vedete vn huomo, il quale mi ha detto tutte le cose che ho fatte: non è egli questo il Christo?

30 נְפָקוּ מִן קִרְיְתָא וַאֲתוֹן הֲוֹ לְוָתֵהּ׃

Essi dunque vscirono della città, e venivano a lui

31 וּבֵינָתַיִן רַבִּי בָּעִין הֲוֹ
תַּלְמִידוֹהִי וְאָמְרִין
לֵהּ רַבִּי כֻּל׃

In quello i suoi discepoli pregauano dicendo, Maestro mangia

32 הוּא דֵּין אֲמַר לְהוֹן אִית
לִי אֲנָא מְזוֹנָא לְמֵכַל דְּאַתּוּן
לָא יְדַעְתּוּן אַתּוּן׃

Et egli disse loro, Io ho cibo da mangiare che voi non conoscete

33 אֲמַרִין תַּלְמִידַיָּא
בֵּינֵיהוֹן
מִן
׃

Allhora i discepoli dissero infra loro

ד

25 ואמרה לו האשה ידעת אני כי משיחא יבוא הוא יגיד לנו כלם׃

Dize le la muger, Yo se que el Mesias ha de venir, (q̃ se dize el Christo:) quando el venga nos declarara todas las cosas

26 ויאמר אליה ישוע אני הוא המדבר אליך׃

Dize le Iesus, Yo soy, que hablo contigo

27 ועל־זה הדבר באו תלמידיו ויתמהו כי עם־האשה מדבר ואיש לא אמר אליו מה־תבקש או מה־תדבר עמה׃

Y en esto vinieron sus Discipulos y marauillaronse de que hablaua con aquella muger: mas ninguno le dixo, Que preguntas, ó que hablas con ella?

28 ותעזב האשה את־כדה ותלך העירה ותאמר אל־האנשים׃

Entonces la muger dexó su cantaro, y fué a la ciudad, y dixo á aquellos hombres.

29 לכו וראו איש אשר אמר לי את כל־אשר עשיתי אלם לא זה הוא המשיח׃

Venid ved vn hombre que me hà dicho todo lo que he hecho: si es por ventura el Christo?

30 ויצאו מן־העיר ויבואו אליו׃

Entonces salieron de la ciudad, y vinieron a el

31 ובין עת התחנו התלמידים לאמר רבי אכל׃

Entretanto los Discipulos le rogauan, diziendo Rabbi come.

32 ויאמר אליהם ישׁ־לי אכל לאכל אשר אתם לא ידעתם׃

Y el les dixo, Yo tengo vna comida que comer, que vosotros no sabeys

33 ויתדברו התלמידים איש אל־רעהו המיתחביא לו לאכל׃

Entonces los Discipulos dezian el vno al otro, Se ha traydo alguien de comer?

δ.

29. Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;

La femme lui respondit, Ie sai que le Messias (qui est appelé Christ) doit venir: quand donc il sera venu, il nous annoncera toutes choses

28. Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις.

La femme donc laissa sa cruche, & s'en alla à la ville, & dit aux gens

29. Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;

Venez, voyez vn homme qui m'a dit tout ce que i'ai fait, Celui-ci n'est il point le Christ?

30. Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Ils sortirent donc de la ville & vinrent vers lui

31. Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες, ῥαββί, φάγε.

Cependant les disciples le prioient, disans, Maître, mange

32. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

Mais il leur dit, I'ai à manger vne viande que vous ne sauez point

33. Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, μήτι τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;

Les disciples donc disoient entr'eux, Quelcun lui aurait-il apporté à manger?

CAP. IIII.

25. Dicit ei mulier, Scio quia Messias venit (qui dicitur Christus). cum ergo venerit, ille nobis annuntiabit omnia.

The woman ſayd vnto him/I know well that Meſſias ſhall come (which is called Chriſte) whenſo he is come/ he will tell vs all things.

26. Dicit ei Iesus, Ego sum qui loquor tecum.

Jeſus ſayd vnto her/I am he that ſpeake vnto thee.

27. Et continuò venerunt discipuli eius: & mirabantur quia cum muliere loquebatur Nemo tamen dixit, Quid quæris aut quid loqueris cum ea?

And vpon that came his diſciples and marueyled that he talked with a woman: yet no man ſayd vnto him What aſkeſt thou? or why talkeſt thou with her?

28. Reliquit ergo hydriam suam mulier, & abiit in ciuitatem, & dicit illis hominibus.

The woman then left her water pot and went her way into the citie/ and ſayd to the men.

29. Venite, & videte hominem qui dixit mihi omnia quæcunque feci, numquid ipse est Christus?

Come ſee a man which hath told me all things that euer I did/ is not he the Chriſt?

30. Exierunt ergo de ciuitate, & veniebant ad eum.

Then they went out of the citie/ and came vnto him.

31. Interea rogabant eum discipuli, dicentes, Rabbi, manduca.

In the meane while/ the diſciples prayed him/ ſaying/ Maiſter eate.

32. Ille autem dixit eis, Ego cibum habeo manducare quem vos nescitis.

But he ſayde vnto them/ I haue meate to eat that ye know not of.

33. Dicebant ergo discipuli ad invicem, Nunquid aliquis attulit ei manducare?

Then ſayde the diſciples betweene themſelues/ Hath any man brought him ought?

Das IIII. Capitel.

25. Spricht das Weib zu jhm: Ich weiß/ daß Meſſias kompt/ der da Chriſtus heiſſet/ Wenn derſelbige kommen wirdt/ ſo wirdt ers vns alles verkündigen.

Da ſprach das Weib zu jhm/Jch weyß/ das Meſſias kompt/ der da Chriſtus heyſſet/ Wann derſelbige kommen wirdt/ der wirdt vns alles verkündigen.

26. Jesus spricht zu jr: ich bins/ der mit dir redet.

Jhesus ſpricht zu jhr/Jch bin es/ der mit dir redet.

27. Vnd über dem kamen ſeine Jünger/ vnd es nam sie wunder/ daß er mit dem Weibe redet. Doch sprach niemand: Was frageſt du/ oder was redeſt du mit jhr?

Vnd über dem kamen ſeine Jünger/ vnd es nam ſie wunder/ das er mit dem Weibe redet. Doch ſprach niemand: Was frageſt du/ oder was redeſt du mit jhr?

28. Da ließ das Weib jhren Krug ſtehen/ vnd gieng hin in die Stadt/ vnd ſpricht zu den Leuten:

Da ließ das Weib jhren Krug ſtehen/ vnd gieng hin in die Stadt/ vnd ſpricht zu den Leuten:

29. Kommet/ ſehet einen Menſchen/ der mir geſagt hat/ alles was ich gethan habe/ Ob er nicht Chriſtus ſey?

Kommet/ ſehet einen Menſchen/ der mir geſagt hat alles was ich gethan habe/ Jſt er nicht Chriſtus?

30. Da giengen ſie auß der Statt/ vnd kamen zu jhm.

Da giengen ſie auß der Statt/ vnd kamen zu jhm.

31. Jn des aber ermahneten jn die Jünger/ vnd ſprachen: Rabbi/ iß.

Jnmittelſt aber baten jn ſeine Jünger/ vnd ſprachen: Rabbi/ iß.

32. Er aber ſprach zu jnen: Jch habe eine Speiſe zu eſſen/ da wiſſet jhr nicht von.

Er aber ſprach zu jnen: Jch habe eine Speiſe zu eſſen/ da wiſſet jhr nicht von.

33. Da ſprachen die Jünger vnter einander: hat jm iemand zu eſſen gebracht?

Da ſprachen die Jünger vnter einander: hat jm iemand zu eſſen gebracht?

Kapitola IIII.

25. Rzekła gemu Zena: Wym że Meyżáſz przyńdze/ ktery₃ ſye mowi Kryſtus. Przeto₃ kdyż przyńdze/ ono nám zwieſtuge wſzechny rzeczy.

Rzekła mu niewiaſta: Wiem że przyńdzie Meſſyaſz. Ktoryż rzeczon yeſt Kryſtus. Gdyby przyſzedſzy opowiedział nam wſzytkie rzeczy.

26. Rzekł gi Gezuſs: Jáſ gſem který₃ mluwiem ſ tobau.

Powiedział mu Jezus: Jaſem ten ſtory mowi z tobie.

27. A w tom przyſſli Uczenicy gcho/ y dziwili ſe żeby₃ ſe z nau mluwił. A wſſak żadný₃ gemu nerekł: Co ſi gi páſz? ali: proč mluwiſſ ſ nj?

A na tom przyſzli Uczenicy iego, y dziwowali ſie że z niewiaſtą mowił. A wſzakeż żaden mu nie rzekł: Czego żądaſz? albo czemu z nią mowiſz?

28. Tehdy nechala ta Zena wědra ſwého/ a odſſla do Meſta a řekla tám lidem.

Zoſtawiwſzy tedy dzban ſwoy niewiaſta, ſzła do miaſta, y powiedziała ludziom mieyſcowym.

29. Podte/ a pohledte na Cžlowěka/ ktery₃ powiedel mi wſſecky wěcy ktere₃ gſem ſe-ſ činila. Zdaliž on geſt Kryſtus.

Podźcie a oglądaycie ſie owego człowieka, ktory mi powiedział wſzytko cokolwiek czyniłam, zali nie ten ieſt Kryſtus?

30. A wyſſli z Města/ a ſſli k němu.

A przeto₃ wyſzli z miaſta/ y przyſzli do niego.

31. Mezy tim pak proſſli ho Učedlnicy geho řkauce: Mi-ſtře/ poczni.

Miedzytym tedy go proſzili ucznowie iego mowiąc: Mayſtrze ieś.

32. A on řekl gim: Jáť mám potrawu giſtí/ ktereż wy ne-znáte.

Ale im on rzekł: Mam ia pokarm co go polſzywam ieść/ o ktorym wy nie wiecie.

33. Tehdy prawili Učedlnicy wezpolek: Zdaliž geſt kdo přinešl gemu gíſti?

A powiedzieli uczniowie ſami do ſiebie: Zali mu kto przynioſł co-ſzkolwiek ieść?

ד

34 אמר להון ישוע מ
מאכלתי דילי אן אתעבד
רעבד דבעני ית דשדרני
ואשלמוניה לעבדה ׃

Iesus dixo a ellos, Mi comida es fazer la voluntad de aquel que me embió, y acabar su obra.

35 לא אמרין אנתון דעד
אן נעלא ירחין ארבעא הלין
הא אמר אנא לכון
דאיתמו עיניכון וחזו
ארעתא דחורו למטיו
לחצדא מן כדו ׃

Non dezis vos otros que aun ay quatro meses hasta que venga? Heaqui yo os digo alçad vuestros ojos, & mirad las regiones porque ya estan blancas para la siega.

36 וחצדא חד אגר
בשם יכוש פארא לחיי
דלעלם וידיעא ויחדון
אבדרא ויחדון ׃

Y el que siega, recibe salario, y allega fruto para vida eterna: para que el que sembra tambien goze, y el que siega

37 כד בזאת יש דבר אמת כי
אחר יש דזרע ואחד חצד ׃

Porque en esto es el dicho verdadero, Que uno es el que siembra, y otro es el que siega.

38 אנא שלחתי יתכון לחצדא
דלא הוא אגרתון
לאיתון ארעא גיר לאיתון
ואנתון עלין על עמלהון
דיהבון ׃

Yo os he embiado á segar lo que vosotros no labrastes: otros labraron, y vosotros sus entrado en sus labores.

39 ומן קריתא הדוא שומרונים לחם
האמינו בו בעבור דבר האשה
תמעידה כי אמר לי את כל
אשר עשיתי ׃

Y muchos de los Samaritanos de aquella ciudad creyeron en el por la palabra de la muger que daua testimonio diziendo, Que me dixo todo lo que he hecho.

Ego dico vobis, Illum oportet crescere, me autem minui.

Yo digo esto, Que es menester que aquel crezca, y que yo mengue.

Qui de terra est, de terra loquitur: qui de cœlo venit, super omnes est.

El que es de la tierra, de la tierra es, y de la tierra habla: el que viene del cielo, sobre todos es.

Et quod vidit & audiuit, hoc testificatur: & testimonium eius nemo accipit.

Y lo que vio y oyó, esso testifica: y ninguno recibe su testimonio.

Qui accepit eius testimonium, signauit quia Deus verax est.

El que recibió su testimonio, sello que Dios es verdadero.

Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur: non enim ad mensuram dat Deus spiritum.

Porque el que Dios embió, habla palabras de Dios: porque no da Dios el espiritu por medida.

Pater diligit Filium, & omnia dedit in manu eius.

El Padre ama al Hijo, y todas las cosas ha dado en su mano.

Qui credit in Filium, habet vitam æternam: qui autem incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.

El que cree en el Hijo, tiene vida eterna: mas el que es incredulo al Hijo, no verá la vida, mas la ira de Dios sobre el permanece.

ד

34 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשׁוּעַ אָכְלִי
זֶה הוּא אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה אֶת־רְצוֹן
אָבִי אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי וְאֶשְׁר אֲכַלֶּה
אֶת־מַעֲשֵׂהוּ ׃

Dizeles Iesus, Mi comida es, que yo haga la voluntad del que me embió, y que acabe su obra.

35 הֲלֹא אַתֶּם אוֹמְרִים כִּי עוֹד
שְׁלוֹשָׁה חֳדָשִׁים וְיָבוֹא הַקָּצִיר
הִנֵּה אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם שְׂאוּ עֵינֵיכֶם
וּרְאוּ אֶת־הָאֲרָצוֹת כִּי לְבָנוֹת
הֵנָּה אֶל־הַקָּצִיר עַתָּה ׃

No dezis vosotros que aun ay quatro meses hasta que venga? Heaqui yo os digo alçad vuestros ojos, y mirad las regiones porque ya estan blancas para la siega.

36 וְהַקּוֹצֵר שְׂכָרוֹ יִקָּח וְיֶאֱסֹף
פְּרִי לְחַיֵּי עוֹלָם אֲשֶׁר גַּם הַזּוֹרֵעַ
יִשְׂמַח יַחַד וְגַם הַקּוֹצֵר ׃

Y el que siega, recibe salario, y allega fruto para vida eterna: para que el que sembra tambien goze, y el que siega

37 כִּי בָזֹאת יֵשׁ דָּבָר אֱמֶת כִּי
אַחֵר יֵשׁ הַזּוֹרֵעַ וְאַחֵר הַקּוֹצֵר ׃

Porque en esto es el dicho verdadero, Que uno es el que siembra, y otro es el que siega.

38 אֲנִי שָׁלַחְתִּי אֶתְכֶם לִקְצֹר
אֲשֶׁר שָׁם אֵינְכֶם יְגַעְתֶּם אֲחֵרִים
יָגְעוּ וְאַתֶּם בִּיגִיעָתָם תָּבוֹאוּ ׃

Yo os he embiado á segar lo que vosotros no labrastes: otros labraron, y vosotros sus entrado en sus labores.

39 וּמֵעִיר הַהוּא שׁוֹמְרוֹנִים לָרַבִּים
הֶאֱמִינוּ בּוֹ בַּעֲבוּר דְּבַר הָאִשָּׁה
הַמַּעִידָה כִּי אָמַר לִי אֵת כָּל
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי ׃

Y muchos de los Samaritanos de aquella ciudad creyeron en el por la palabra de la muger que daua testimonio diziendo, Que me dixo todo lo que he hecho.

Δ.

34. Λέγει αὐτοῖς, ὁ Ἰησοῦς. Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

Iesus les dit, Ma viande est que je face la volonté de celui qui m'a envoyé, & parface son œuvre.

35 Οὐχὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη.

Ne dites-vous pas qu'il y a encore quatre mois, & la moisson viendra? voici je vous dis, levez vos yeux, & regardez les contrées: car elles sont ja blanches pour moissonner.

36. Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.

Or celui qui moissonne reçoit salaire & assemble le fruit en vie eternelle: afin que celui qui sème ait ensemble joye, & celui qui moissonne.

37. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.

Car en cela est ce dire veritable, Que l'un semble, & l'autre moissonne.

38. Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

Je vous ai envoyés moissonner ce en quoi vous n'avez pas travaillé: autres ont travaillé, & vous êtes entrés en leur travail

39. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέ μοι πάντα ἃ ἐποίησα.

Or de cette ville-là plusieurs des Samaritains crurent en lui, pour la parole de la femme, qui rendait ce témoignage, Il m'a dit tout ce que j'ai fait.

CAP. IIII.

34. Dicit eis Iesus, Meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui misit me, ut perficiam opus eius.

Jesus said vnto them, My meate is that I may do the will of him that sent me, and finish his worke.

35. Nónne vos dicitis, quòd adhuc quatuor mẽses sunt, & messis venit? Ecce dico vobis, levate oculos vestros, & videte regiones: quia albæ sunt iam ad messem.

Say not ye, There are yet foure moneths and then commeth harueste? Beholde, I saye vnto you, Lift vp your eyes and looke on the regions: for they are white alreadie vnto harueste.

36. Et qui metit, mercedem accipit, & cõgregat fructum in vitam æternam: ut & qui seminat, simul gaudeat & qui metit.

And he that reapeth receiueth wages and gathereth fruit vnto life eternall: that both he that soweth and he that reapeth might reioyce together.

37. In hoc enim est verbum verum: quia alius est qui seminat, & alius est qui metit.

For herein is the saying true: One soweth and another reapeth.

38. Ego misi vos metere quod vos non laborastis: alii laboraverunt, & vos in laborem eorum introistis.

I sent you to reape that whereon ye bestowed no labour: other men laboured, and ye are entred into their labours.

39. Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis, Quia dixit mihi omnia quæcunque feci.

Now many of the Samaritanes of that citie believed in him for the saying of the woman which tolde, He hath told me all thinges that euer I did.

Das IIII. Capitel.

34. Jesus spricht zu jhnen: Meine speise ist die / daß ich thu den willen deß der mich gesandt hat / vnd volende sein Werck.

Yhesus sprach zu jhnen / Min Mad er / at tegge hans Vilie som mig vbsende / oc fuldkommer hans Gerning.

35. Saget jr nicht selber / Es sindt noch vier Monden / so kompt die Erndte? Sihe / ich sage euch / hebet eure augen auff / vnnd sehet inn das Feld / denn es ist schon weiß zur Erndte.

Siger icke selff / Der ere end nu fire maanede / saa kommer Høst? See / Jeg siger eder / opløfter eders øyen / oc seer paa marcken / thi de er allerede hun ti høsten.

36. Vnd wer da schneidet / der empfehet Lon / vnd sammlet Frucht zum ewigen Leben / auff daß sich miteinander freuen / der da säet / vnd der da schneidet.

Oc huo som høster hand saar Løn / oc samler Frucht til det euige Liff / Paa det de skulle glæde sig med huer andre / den som saar oc den som høster.

37. Denn hie ist der Spruch waar: Diser säet / der ander schneidet.

Thi her er det Ordsprog sant / Den ene saar / Den anden høster.

38. Ich habe euch gesandt zu schneiden / das jhr nicht habt gearbeitet / Ander haben gearbeitet / vnd jhr seyt in ihre arbeit kommen.

Jeg haffuer vdsendt eder at høste der som I ikke arbeydede / andre haffue arbeydet / oc I ere komne i deris arbeyde.

39. Es glaubten aber an jhn vil der Samariter / auß derselbigen Stadt / vmb des Weibes rede willen / welches da zeugete / Er hat mir gesagt / alles was ich gethan habe.

Oc der vrode mange Samaritaner paa hannem aff den samme Stad / for Quindens tale skyld / som saa vidnede / Hand haffuer sagt mig / alt det jeg haffuer giort.

Kapitola IIII.

34. Ježess gim Gesiffo: Muogk pokrmgesk / abych činil wuoli toho kterýž mne posłał / a konal diło jeho.

Ehedyż Jesus: Moyo pokarm ist / abych czynił wolę tego / ktoryż mię posłał / a dokonał dzieła jego.

35. Wssak wy prawitie: Je gessě giu dwie Měsyce a żeń přigde? Ale prawim wám / zdwyhnĕte oczi wasse, a patrĕte na trěginy jesto gižbělezy ke žni.

Iuż wy nie mowicie: Jeszcze są cztery miesiące, a żniwo przyidzie? Oto wam powiadam: Podnieście oczu waszych, a obaczcie pola, iż są białe ku żniwu.

36. A kdoż žne / odplatu bĕře / a shromažďuge vžitek k žiwotu wĕčnému / aby i ten kdoż rozsiewá społu se radowal y ten kdoż žne.

A kthoryż żnie bierze zapłatę y zbiera owoc ku żywotowi wiecznemu / aby i ten ktoryż rozsiewa społem się radował y ten ktoryż żnie.

37. W tom zagisst slowo prawé gest / že giný gest kterýž rozsiwá a / giný kterýž žne.

Abowiem w tym prawdziwe iest przysłowie: Iż inszy iest ktoryż rozsiewa / a inszy ktoryż żnie.

38. Ja sem wás poslal / ať gste žali o tom jenž ste nepracowali. Gini gsou pracowali / a wy gste w gegich práci wnisli.

Jacem was posłał żeć tego o czym wy nie robili; insi robili / a wy iesteście weszli w robotę ich.

39. A Mĕsta pak toho mnozy z nich wssĕcky w tom Samarytánu wěrowali pro řeč jeho kterýž swĕdčil / že mi gest powĕdĕl wssecky wĕcy kterýž gsem kdy činila.

Ktoryż mi był powiedział wszystkie rzeczy które kolwiek czyniłam.

ד

40 וְכַד אֲתוֹ לְוָתֵהּ סָמְרִיֵא
שְׁמַרָא בָּעוֹ מִנֵּהּ דְּיֵתֵב
לְוָתְהוֹן וְאִתְעַכַּב לְוָתְהוֹן
תְּרִין יוֹמִין׃

Y Samaritani dunque uenuti furon da lui, e pregauanlo che essendo con loro si fosse ui due giorni.

41 וְסַגִּיאִין מְהֵימְנוּ בֵּהּ
מִטּוֹל מִלְּתֵהּ׃

E molti più credettero per il suo parlare.

42 וְלְאִתְּתָא אָמְרִין הֲוֵי לַאֲתַתָּא
דִּי מִמַּלְּיָלְתִּיכִי לָא הֲנִינָא ב
בְּמִלְּתִכִי מְהֵימְנִינָן אֲנָה
הֲגוֹ גַּרְמִין שְׁמַעְנָן וְיָדְעִין דְּהָנָא
אִיתַיְהִי שֵׁיזְבָא דְּעָלְמָא
מְתָקַנָּה דְּגַלְמָאוּ

E diceuano à la donna, Hora non noi crediamo per la tua parola, imperoche noi medesimi l'habbiamo udito, e sappiamo che questo è ueramente il Saluatore del mondo.

43 וּבָתַר תְּרִין יוֹמִין נְפַק
יְשׁוּעַ בֻּן תַּמָּן וַאֲזַל ל
לְגַלִּילָאָה׃

Due giorni appresso si partì di là, & andossene in Galilea.

44 הוּא גַּרְ יְשׁוּעַ סְהִיד ד
דִּנְבִיָא בְּמְדִינְתֵהּ לָא ב
מְתְיַקַּר׃

Percioche esso Iesu hauea reso testimonio, che un Profeta non è honorato ne la sua patria.

45 כַּד דֵּין אֲתָא לְגַלִּילָא
קַבִּלוּהִי אֱלֵילָא ב רַחֲמוּ
אַרְעָתָא כָּל דַּעֲבַד
בְּאוּרְשְׁלֵם בְּעִדְּתָא אֲחֵי
דְּיוּ גַּרְ וְאָף הֲנוּן לְסִדְעָתָא׃

Quando dunque fu uenuto in Galilea, i Galilei lo riceuettero, hauendo hauute tutte le cose che'egli hauea fatte in Gierusalem nel giorno de la festa, percioche anch'essi erano uenuti a la festa.

46 אֲתָא דֵּין יְשׁוּעַ
לְכַפְרְנָא דְּגַלִּילָא אֲרִכַּב
דְּעָבַד מַיָּא חַמְרָא וְאִית
דְּיָא נְגִיד
מַלְכָּא חַד דְּבַרְהּ פְּרִיחַ
הֲוָא׃

Venne dunque Iesu di nuouo in Cana città di Galilea, doue mutò l'acqua in uino. Et eraui uno de la corte del re il figliuolo del quale era infermato in Capernaum.

ד

40 וְכַד אֲתוֹ לְוָתֵהּ שֹׁמְרָיֵא
שְׁאֲלוּ מִמֵּנּוּ לְהֲוֹתוֹ עִמְּהֹם וַיְהַ
עִם לְיוֹמִים׃

Mas viniendo los Samaritanos à el, rogaronle que quedaſſe alli: y quedo alli dos dias.

41 וְרַבִּים מֵרְאשׁוֹנִים הֶאֱמִינוּ
בּוֹ בַּעֲבוּר דְּבָרוֹ׃

Y creyeron muchos mas por la palabra del

42 וְלְאִשָּׁה אָמְרוּ לֹא מֵאֲמִינִים
אֲנַחְנוּ בַּעֲבוּר מִלָּחֵךְ כִּי אִם
אֲנַחְנוּ שָׁמַעְנוּ וְיָדַעְנוּ כִּי זֶה הוּא
בֶּאֱמֶת מוֹשִׁיעַ הָעוֹלָם הַמָּשִׁיחַ׃

Y dezian á la muger, Que ya no creemos por tu dicho, porque nosotros mismos hemos oydo y sabemos, que verdaderamente este es el Saluador del mundo, el Christo.

43 וּבְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי יָצָא מִשָּׁם
וַיֵּלֶךְ גָּלִילָה׃

Y dos dias despues salió de alli, y fuese a Galilea.

44 וְהוּא יֵשׁוּעַ הֵעִיד כִּי לַנָּבִיא
בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ וּבְעִירוֹ לֹא יִשָּׂ
לוֹ כָּבוֹד׃

Porque el mismo Iesus dió testimonio, Que el Propheta en su tierra no tiene honrra.

45 וּבַאֲשֶׁר בָּא בַּגָּלִיל קִבְּלוּ
אוֹתוֹ הַגְּלִילִים כִּי רָאוּ אֶת כֹּל
אֲשֶׁר עָשָׂה בִּירוּשָׁלַיִם בֶּחָג גַּם
הֵמָּה בָּאוּ אֶלֶּחָג׃

Y como vino à Galilea, los Galileos lo recibieron, vistas todas las cosas que auia hecho en Ierusalem en el dia de la Fiesta porque tambien ellos auian venido al dia de la Fiesta.

46 וַיָּבֹא יֵשׁוּעַ אֶלֶּקָנָה
הַגָּלִיל אֲשֶׁר שָׂם עָשָׂה יַיִן מַמִּים
וַיְהִי אִישׁ עֶבֶד הַמֶּלֶךְ וּבְנוֹ חָלָה
בְּכְפַר נַחוּם׃

Vino pues Iesus otra vez à Cana de Galilea, donde auia hecho el vino del agua. y auia en Capernaum vno del Rey cuyo hijo estaua enfermo.

δ.

40. Ὡς δὲ ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.

Quando dunque i Samaritani furono venuti a lui, lo pregarono che si fermasse con loro, e si fermò quiui due giorni.

41. καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ,

Et molto più credettero per la parola

42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ὁ Χριστός.

Et diceuano à la donna, Hora non crediamo piu per la tua parola, conciosia che noi medesimi habbiamo udito, & sappiamo che questo è ueramente il Christo, il Saluatore del mondo.

43. Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας, ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Or due iours apres il se partit de là: & s'en alla en Galilee.

44. Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.

Car Iesus auoit rendu testimonage qu'vn Prophete n'est point honoré en son pais.

45. Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα τεωρηκότες ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

Quand donc il fut venu en Galilee, les Galileens le receurent, ayans veu toutes les choses qu'il auoit faites en Ierusalem au iour de la feste, car aussi eux-mesmes estoyent venus à la feste.

46. Ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ.

Iesus donc vint derechef en Cana ville de Galilee, où il auoit conuerti l'eau en vin. Or y auoit-il vn seigneur de cour, auquel le fils estoit malade en Capernaum.

CAP. IIII. | Das IIII. Capitel. | Kapitola IIII.

40. Cùm venissent ergo ad illum Samaritani, rogaverunt eum ut apud eos maneret. Et mansit ibi duos dies.

The when the Samaritanes were come vnto him, they besought him that he would tarie with them: and he abode there two dayes.

40. Als nun die Samariter zu jhm kamen / baten sie jhn / daß er bey jnen bliebe / vnd er bleib zween tage da.

Der Samaritaniske kommę nu k' nemu / bada de nemu / at hand vnde bajsu hoss dem / Da hand bleff der tho dage.

40. Tehdy když přišli Samarytánšťí k nému / prosili ho aby u sebe zůstal. Y zůstal tam dwa dni.

41. Et multo plures crediderunt propter sermonem ejus.

And many more believed because of his own word.

41. Vnd vil mehr glaubten vmb seines Worts willen.

De mange flere trode for hans Ords skyld.

41. A mnohem gich wjce w' wěřilo / pro řeč geho.

42. Et mulieri dicebant, Quia jam non propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audivimus, & scimus quia hic est verè Salvator mundi.

And said vnto the woman, Now we believe, not because of thy saying: for we haue heard him our selues, and know that this is indeede Christ the Sauior of the world.

42. Vnd sprachen zum Weibe: Wir glauben nun forth nicht vmb deiner rede willen. Wir haben selber gehöret vnd erkennet / daß diser ist warlich Christus / der Welt Heiland.

Dan sagde de Qvinden / Wi troe icke nu lenger for dim S[illegible] fue selff hørt oc vide / At denne er saldeelig Christus Verdens Frelsere.

42. A ženě tomuto řekli: Že gižť nepro twau řeč wěříme / neb gsme sami slyšeli / a wjme gižť / že tento gest Spasytel Swěta.

43. Post duos autem dies exiit inde: & abiit in Galilæam.

Then after two dayes he departed thence, and went into Galile.

43. Aber nach zweyen tagen / zog er auß von dannen / vnd zog in Galilęam.

Men tho dage der efter / drog hand vd der fra / oc drog til Galilæam.

43. Po dwau pak dnech / wyssel odtud a šel do Galilee.

44. Ipse enim Jesus testimonium perhibuit, quia propheta in sua patria honorem non habet.

For Jesus himself bare testimonie that a Prophet hath none honour in his owne country.

44. Denn er selber Jesus zeugete / daß ein Prophet daheim nichts gilt.

Thi Jhesus vidnede selff / At en Prophete gielder intet, hiemme.

44. Sám zajisté Ježíš swědectwj wydal, že Prorok w wlasti w poctiwosti nemá.

Abowiem sám on swědczył że Jezus że Prorok w oyczyznie swey nie iest w wielkiey cześci.

45. Cùm ergo venisset in Galilæam, excepérunt eum Galilæi, cum omnia vidissent quæ fecerat Hierosolymis in die festo: & ipsi enim venerant ad diem festum.

Then when he was come into Galile, the Galilites received him, hauing seene all the things that he did at Jerusalem at the feast: for they went vp also vnto the feast.

45. Da er nun in Galilęam kam / namen jn die Galileer auff / die gesehen hatten / alles was er zu Jerusalem auffs Fest / gethan hatte / denn sie waren auch zum Fest kommen.

Der kom nu Galilea / da annammede de Galileer hannem / som hafde seet alting hand giorde i Jerusalem paa Høytiden / thi de vaare oc kommen til Høytiden.

45. Když tedy přišel do Galileje / přijali ho Galilejšťí / ješto widěli wšecky věcy které učinil w Jerusalémě na den Swátecný. Neb y oni byli přišli ku slawnosti.

46. Venit ergo iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam regulus cujus filius infirmabatur Capernaum.

And Jesus came yet againe into Cana of Galile, where he had made the water wine. And there was a certaine ruler whose sonne lay sicke at Capernaum.

46. Vnd Jesus kam abermal gen Cana am Galilea / da er das Wasser hatte zu Wein gemacht. Vnd es war ein Königischer / des Sohn lag kranck zu Capernaum.

Da Jhesus kom atter til Cana i Galilea / der kom hand hand ihn de gamle vand til Vin. Oc der vaare Mand gelig Mand hans søn laa syg i Capernaum.

46. Tehdy opět přišel do Kány Galilejské / kdežto wodu winem učinil. Y byl geden králjšťe / jehož Syn nemocen byl w Kafarnaum.

Kterýž Jezus przyszedł zasie do Kany miástecżka Galileyskiego / gdzie był wczynił z wody wino. I był w Kafarnaum był niektory dworzánin Królewski / którego syn był niemocen.

ד

47 חַנָּא שְׁמַע אֲרֵי יֵשׁוּ אֲתָא מִן יְהוּד
לְגָלִילָא וַאֲזַל לְוָתֵהּ וּבָעָא
דֶּהֲוָא מָטֵי וְיַחֵי וַאֲמָא
לְבַרֵהּ קְרִיב הֲוָא וּבְעִיר
לְמִמָּת׃

Cellui hauendo oüy dire que Iesv venoit de Iudee en Galilee, il le vint trouuer, & le prya de descendre, & guarir son fils: car il estoit pres de mourir.

48 אֲמַר לֵהּ יֵשׁוּ אִן לָא
אָתּוֹן חָזְיִן אָתּוֹתָא וְתִרְכְּתָא לָא
תְּהֵימְנוּן׃

Iesvs adonc luy dist, Si vous ne voyez signes & miracles, vous ne croyez point.

49 אֲמַר לֵהּ הַב עֻבָּד מַ
מַלְכָּא מָרִי חוֹת עַד לָא
מָאֵת בְּרִי טְלֵי׃

Et celuy de la cour luy dist, Seigneur, descen deuant que mon

50 אֲמַר לֵהּ יֵשׁוּ זֵ
בְּרַךְ חֵי יְהוֹן רְ
עֲבָרָא בְּמִלְּתָא דַּאֲמַר לֵהּ
יֵשׁוּ אֲזַל׃

Iesvs lui dit, Va, ton fils vit. Cest homme creut à la parole que Iesvs lui auoit dite, & s'en alla.

51 כַּד דֵּין נָחֵת רִיבֵ
אַרְטוֹרוֹי עֲבָדְיהִי וְסַבְּרִ
וַאֲמָרוּן לֵהּ בְּרָךְ חָיָא׃

Et comme desia il descendoit, ses seruiteurs lui vindrent au deuant, & lui apporterent des nouuelles, disans, Ton fils vit.

52 וְשָׁאֵל אֲנוּן דְּבְאִינָ
אֲרָנָא תְּהֵימְרִין אֲמָרִין לֵהּ
אֶתְמָלִי דְּאֶתְמָל עֻשְׂרִין
שְׁעִין שְׁ
שְׁבְקַתְהּ אֲשְׁתָּא׃

Adonc il leur demanda à quelle heure il s'estoit trouué mieux. Et ilz lui dirent, Hier sur les sept heures la fievre le laissa.

53 וְיָדַע אֲבוּהִי דְּהִי שָׁ
בְּאִינָתָא דְּאָמַר לֵהּ
יֵשׁוּ דְּבַר אָמַר לֵהּ
וְהֵימִן הוּא
וְכָל בֵּיתֵהּ׃

Il pere donques cogneut que c'estoit à celle mesme heure que Iesvs lui auoit dit, Ton fils vit. Et il creut, & toute la maison.

54 הָדֵא אוֹת תִּנְיָנָא
דְּעֲבַד יֵשׁוּ כַּד אָ
אֲתָא מִן יְהוּד לְגָלִילָא׃

Ce second signe fit encore Iesvs, quand il fut venu de Iudee en Galilee.

כפי יוחנן

ד

47 וְהָא שְׁמַע כִּי יֵשׁוּעַ בָּא
מִיהוּדָה בַּגְלִיל וַיְלֵךְ אֵלָיו וַיִּשְׁאַל
מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר יֵרֵד וְיִרְפָּא אֶת־בְּנוֹ
כִּי עָתִיד הָיָה לָמוּת׃

Elle,como oyó que Iesus venia de Iudea en Galilea,fue à el, y rogauale que decendiesse,y sanasse su hijo: porque le començaua à morir.

48 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם אִם
אֵינְכֶם אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים רֹאִים
לֹא תַאֲמִינוּ׃

Entonces Iesus le dixo Si no viereides señales y milagros,no creereys

49 וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֶבֶד הַמֶּלֶךְ
אֲדֹנִי רְדָה נָא בְּטֶרֶם יָמוּת בְּנִי׃

El del Rey le dixo,Señor, desciende antes que mi hijo muera.

50 וַיֹּאמֶר לוֹ יֵשׁוּעַ לֵךְ בְּנְךָ חֹ
וַיַּאֲמֵן הָאִישׁ בְּדָבָר אֲשֶׁר אָמַר
לוֹ יֵשׁוּעַ וַיֵּלֶךְ׃

Dizele Iesus,Vé tu hijo bive. Creyó el hombre à la palabra que Iesus le dixo,y fuese

51 וּבְרִדְתּוֹ וְקָרְאוּ לוֹ עֲבָדָיו
וַיַּגִּידוּ לֵאמֹר כִּי בְנֶךָ חֹ

Y viniendo ya el,los siervos lo salieron á recebir,y le dieron nuevas diziendo, Tu hijo bive.

52 וַיִּחְקֹר מֵהֶם אֶת הַשָּׁעָה אֲשֶׁר
בָּהּ נָרְפָא לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כִּי
חֲמוֹל בַּשָּׁעָה הַשְּׁבִיעִית עָזְבָה
אֹתוֹ הַקַּדָּחַת׃

Entonces el les preguntó á que hora començó á estar mejor? y dixeronle, Ayer á las siete lo dexó la fiebre.

53 וַיֵּדַע הָאָב כִּי הָיָה בַּשָּׁעָה
הַהִיא אֲשֶׁר אָמַר אֵלָיו יֵשׁוּעַ
כִּי בִנְךָ חֹ וַיַּאֲמֵן הוּא וְכָל
בֵּיתוֹ׃

El padre entonces entendió,que aquella hora era,quando Iesus le dixo, Tu hijo bive, y creyó el y toda su casa.

54 זֹאת אוֹת שֵׁנִי אֲשֶׁר עָשָׂה
עָשָׂה יֵשׁוּעַ בְּבוֹאוֹ מִיהוּדָה בַּגְלִיל׃

Esta segunda señal hizo Iesus á hazer quando vino de Iudea á Galilea.

KATA IOANNHN.

δ.

47. Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.

Gesus. Lo ayens entendu que Iesus estoit venu de Iudee en Galilee,il le vint trouuer, & le pria qu'il descendit pour guerir son fils: car il en alloit mourir.

48. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.

Adonc Iesus lui dit, Si vous ne voyez signes & miracles, vous ne croyez point.

49. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός, Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.

Adonc ce seigneur de cour lui dit, Seigneur, descen deuant que mon

50. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο.

Iesus lui dit, Va, ton fils vit. Cest homme creut à la parole que Iesus lui auoit dite, & s'en alla.

51. Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ.

Et comme desia il descendoit, ses seruiteurs lui vindrent au deuant, & lui apporterent des nouuelles, disans, Ton fils vit.

52. Ἐπύθετο οὖν τὴν παρ' αὐτῶν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε. Καὶ εἶπον αὐτῷ, ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.

Adonc il leur demanda à quelle heure il s'estoit trouué mieux. Et ilz lui dirent, Hier sur les sept heures la fievre le laissa.

53. Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

Le pere donc cogneut que c'estoit à celle mesme heure que Iesus lui auoit dit, Ton fils vit. Et il creut, & toute la maison.

54. Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Ce second signe fit encore Iesus, quand il fut venu de Iudee en Galilee.

CAP. IIII.

47. Hic cùm audisset quia Iesus adveniret à Iudæa in Galilæam, abiit ad eum: & rogabat eum ut descenderet & sanaret filium eius, incipiebat enim mori

When he heard that Iesus was come out of Judea into Galile, he went vnto him, and besought him that he would come down and heale his sonne: for he was euen ready to die.

48. Dixit ergo Iesus ad eũ, Nisi signa & prodigia videritis non creditis.

Then sayd Iesus vnto him, Except ye see signes and wonders, ye will not beleue.

49. Dicit ad eum regulus, Domine, descende priusquam moriatur filius meus

The rular sayd vnto him, Sir, go downe before my sonne die.

50. Dicit ei Iesus, Vade, filius tuus vivit, credidit homo sermoni quem dixit ei Iesus, & ibat.

And Iesus said vnto him, Go thy way, thy sonne liueth. And the man beleeued the wordes that Iesus had spoken vnto him, and went his way.

51. Iam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, & nunciaverunt dicentes, quia filius eius viveret.

And as he was now going downe, his seruants met him, saying, Thy sonne liueth.

52. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit. Et dixerunt ei, Quia heri hora septima reliquit eum febris.

Then enquired he of them the houre wherein he began to amende. And they said vnto him, Yesterday the seuenth houre the feuer left him.

53. Cognovit ergo pater, quia illa hora erat in qua dixit ei Iesus, Filius tuus vivit, & credidit ipse & domus eius tota.

Then the father knewe that it was the same houre in the which Iesus had sayde vnto him, Thy sonne liueth. And he beleeued and all his houshold.

54. Hoc iterum secundum signum fecit Iesus, cum venisset à Iudæa in Galilæam.

This second miracle did Iesus againe after he was come out of Judea vnto Galile

Das IIII. Capitel.

47. Diser höret / daß Jesus kam auß Judea in Galileam / vnd gieng hin zu jhm / vnd bat jn / daß er hinab keme / vnd hülffe seinem Son / denn er war todtkranck.

Dennie herde / as Jhesus kom aff Judea at Galileam / er hand gick bare til hannem / oc bad hannem / At hand vilde kommie ned / oc hielpe hans Son, Thi hand vaar bød slug.

48. Vnd Jesus sprach zu jm: Wenn jhr nicht Zeichen vnd Wunder sehet / so glaubet jhr nicht.

Oc Jhesus sagde til hannem / Vaar som icke see Tegen oc vnderlige Gerninger, da tro i icke.

49. Der Königische sprach zu jhm: HERR / komb hinab / ehe denn mein Kind stirbt.

Da sagde den Kongelige Mand til hannem / HErre / kom ned, før mit Barn døer.

50. Jesus spricht zu jm: Gehe hin / dein Son lebet. Der Mensch glaubet dem Wort / das Jesus zu jhm saget vnd gieng hin.

Jhesus siger til hannem / Gack hiem / Din Son lesfuer. Mennisket trode de. Ord / som Jhesus sagde til hannem / oc gick bort.

51. Vnd inn dem er hinab gieng / begegneten jm seine Knechte / verkündigeten jhm / vnd sprachen: Dein Kind lebet.

Oc i det som hand gick ned / møte hans Suenne hannem / forkyndte hannem / oc sagde / Dit Barn lesfuer.

52. Da forschet er von jnen die stunde / in welcher es besser mit jhm worden war. Vnd sie sprachen zu jhm: Gestern vmb die siebende stunde verließ jhn das Fieber.

Da vdspurde hand dem time aff dem a huilcken der vaar bleffuet bedre mer hannem. Oc de sagde til hannem, I gaar ved den siuende time forlod Kaaldfugen hannem.

53. Da mercket der Vater / daß vmb die Stund were / inn welcher Jesus zu jhm gesagt hatte / dein Son lebet / Vnnd er glaubet mit seinem gantzen Hause.

Da mercke Faderen / at det vaar ved den time i huilcken Jhesus hassde sagt til hannem / Din Son lesfuer / Oc hand erode med alt sit Huss.

54. Das ist nun das ander zeichen das Jesus thet / da er auß Judea in Galileam kam.

Det er nu det andet Tegen / som Jhesus giorde / der hand kom aff Judea in Galileam

Kapitola IIII.

47. Ten když vslyssal Jehn Gežis vkssel z Jhdsstě kraginy do Galilee / sssel k němu / a prosselho / aby sšel a vzdrawil Syna geho / neb poššinal nikyal.

Ten gdy vslyšal iż Jezus przyszedł z Judy do Galiley / szedł do niego prosżąc go aby zeszedł a vzdrowił syna iego / bo iuż miał być umarły.

48. Tehdy řekl k nim Gežiss: Newidyte-li znamenj a zázraku, newěříte.

A przethoj mu rzekł Jezus: Jeśliż znakowy i cudow nie vyrzyscie nie vwierzycie.

49. Řekl gemu Králůk: Pane / pod prwé nežli vmře Syn můg.

Rzecze mu powiedział on Krolewski: Panie wstąp pierwey niżeli vmrze syn moy.

50. Řekl gemu Gežiss: Gdi / Syn twůg žiw gest. Vwěřil člowěk řeči kterauž mluvil k němu Gežiss / a šel.

Rzekł mu Jezus: Idź syn twoy żyw iest. A vwierzył człowiek słowu które mu był powiedział Jezus i szedł.

51. A když on šel / potkali ge sluhowe Služenjtjmy / a zwěstowali gemu řkauce: Syn twůg žiw gest.

A gdy iuż przychodził / zabiegli mu słudzy y oznaymili mowiąc: Syn twoy żyw iest

52. Tehdy otázal se gich na hodinu / w kterauby se lépe měl. Řekl gemu: Včera w hodinu sedmau / opustila ho zymnice.

Wyrzekł tedy od nich godzinę ktorey by się lepiey miał poczuć. Powiedzieli mu powiedząc: Wczora o siodmey godzinie opuściła go gorączka.

53. Tehdy poznal Otec ta hodina byla w kterauž řekl gemu Gežiss: Syn twuog žiw gest. Vwěřil on y Dům geho wšecka

Poznał ociec iż ta sama godzina była w ktorey mu powiedział Jezus: Syn twoy żyw iest. Vwierzył tedy sam y wszytek dom iego.

54. To opět druhý div učinil Gežiss / když přišel z Judstě kraginy do Galilee.

Rzecz ta znowu wtory cud okazał Jezus / gdy przyszedł z Judy do Galileyey.

ΚΕΦΑΛ. ε.

Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

Apres ces choſes il y auoit vne feſte des Iuifs, parquoi Ieſus monta en Ieruſalem.

2. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα.

Or y a-il en Ieruſalem, au marché aux moutons vne lauoir, qui eſt appelé en Hebrieu Bethſeida, ayant cinq portaux.

3. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

Deſquels ſ. ſont grande multitude de malades, aueugles, boiteux, & gens qui auoyent les membres ſecs, attendants le mouuement de l'eau.

4. Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι.

Car vn Ange deſcendoit en certain temps au lauoir, & troubloit l'eau: & lors le premier qui deſcendoit au lauoir apres le troublement de l'eau, eſtoit gueri de quelque maladie qu'il fuſt detenu.

5. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ.

Or y auoit-il vn certain homme qui eſtoit detenu de maladie depuis trente & huit ans.

6. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;

Ieſus le voyant giſant par terre, & cognoiſſant qu'il auoit la eſté ſi long temps, luy dit, Veux tu eſtre gueri?

כפי יוחנן

ה

1 וְאַחֲרֵי כֵן חַג יְהוּדִים הָעַל׳ וַיַּעַל יֵשׁוּעַ אֶל־יְרוּשָׁלָיִם׃

Deſpues deeſtas coſas, era vn dia de feſta de los Iudios, y ſubió Ieſus à Ieruſalem

2 וְיֵשׁ בִּירוּשָׁלַיִם אֶל־שַׁעַר הַצֹּאן בְּרֵכָה אֲשֶׁר עִבְרִית נִקְרָאָה בֵּית חַסְדָּא וְאֵת חֲמִשָּׁה אוּלָמִים׃

Y eſta en Ieruſalem à la Puerta del Ganado vn eſtanque que en Hebrayco es llamado Beth eſida, el qual tiene cinco portales.

3 בְּאֵלֶּה שָׁכַב הָמוֹן רַב הַחוֹלִים עִוְרִים פִּסְחִים יְבֵשִׁים וּמְקַוִּים אֶת־תְּנוּעַת הַמָּיִם׃

En eſtos eſtaua echada grande multitud de enfermos, ciegos, coxos, ſecos: que eſtauan eſperando el mouimiento de la agua.

4 כִּי־מַלְאָךְ בְּעִתּוֹ יָרַד בַּבְּרֵכָה וַיְעַכֵּשׁ אֶת־הַמָּיִם וַאֲשֶׁר רִאשׁוֹן יָרַד אַחֲרֵי מַרְפֵּשׁ הַמַּיִם נִגְהָה וְנִרְפָּא מִכָּל־מַחֲלָה אֲשֶׁר חָלָה׃

Porque el Angel (del Sennor) decendia à cierto tiempo àl eſtanque: y reboluia el agua: y el que primero decendia en el eſtanque deſpues del mouimiento del agua, era ſano de qualquier enfermedad que touiſſe.

5 וַיְהִי שָׁם אֶנֹשׁ אֶחָד וְהוּא שְׁלֹשִׁים וּשְׁמוֹנֶת שָׁנָה הָיָה בְּמַחֲלָתוֹ׃

Y eſtaua allí vn hombre, que auia treynta y ocho annos que eſtaua enfermo.

6 אוֹתוֹ רָאָה יֵשׁוּעַ כִּי שָׁכַב וְיָדַע כִּי עַד עַתָּה רַבּוֹת עֹתָם הָיוּ לוֹ אָמַר אֵלָיו הֶחָאֻבֶה לְהֵרָפֵא מֵחֳלָיְךָ׃

Como Ieſus vido à eſte echado, y entendió que ya auia mucho tiempo, dizele, Quiéres ſer ſano?

דיוחנן

ה

1 בָּתַר דְּלֵין הֲוָא עִדָּנָא דְּחַגָּא דַּיְהוּדָיֵא וְסַלֵּיק יֵשׁוּעַ לְאוּרְשְׁלֵם׃

Doppo queſte coſe fu vna feſta de Giudei, e Iesu ſ'en ſalì in Ieruſalem.

2 אִית הֲוָא דֵּין בִּשְׁן בְּאוּרְשְׁלֵם דּוּכְתָא חַדָּא דְּמִתְקְרֵי בֵּית חִסְדָּא וְאִית עִבְרָאִית בֵּית־חִסְדָּא וְאִית רֵישָׁא בֵּהּ חֲמֵשָׁא אַטְוָנִין׃

Hor in Ieruſalem è vn mercato appreſſo la pianza, e ſe le pesare che ſi chiama in ebreo Betſaida, ouuero Betſida, ouuero ha cinque porti.

3 וּבְהַדֵּין דְּמִין רַבִּי עַמָּא סַגִּיאָא וְכַרְיָתָא וְסַמְיָא וְיַתְּבֵי וְבַשָּׁא וְמִסְכִּינֵי דְּוִי לְהוֹעָא דְּמַיָּא׃

In queſti giaceua vna gran moltitudine d'infermi, di ciechi, di zoppi, e d'altri che aſpettauano il mouimento de l'acqua

4 מַלְאָכָא גְּבַר בְּזִמְנִן וְכַד בַּחַת הֲוָא לְמַלְאָכָא לְמִנְעַד יַתָּהּ לְמַיָּא וְאַיְנָא דְּנָחֵת רִישָׁא מִן בָּתַר זְעָא וְבָרֵי מִכָּל מַרְעָא דְּאִתְתְּהִלִם הֲוָא כָּל כְּאֵבָא אֲיָנָא דְּאִית הֲוָא לֵהּ׃

Percioche vn Angelo ad vn certo tempo ſ'auuicinaua nel mercato, e turbaua l'acqua. Adunque il primo che ſ'entraua dopo la turbatione de l'acqua, era ſano da qualunque infermità, ancor che'l trauagliaſſe.

5 אִית הֲוָא דֵּין תַּמָּן גַּבְרָא חַד דְּתַלְתִּין וְתַמְנֵי שְׁנִין אִיתְעֲהִי דְּיָא כְּדֵין׃

Hor quiui era vn huomo che staua in infermità trenta otto anni.

6 לְהַנָּא הֲוָא יֵשׁוּעַ דְּרָמֵא וְיָדַע דְּזִכְנָא סַגִּיאָא אִיתְּלֵהּ וְאָמַר לֵהּ צַבְּרָא אַתְּ דְּתִתְעַלֵם׃

Iesu hauendo veduto coſtui giacere, e conoſciuto ch'egli era molto tempo ſtato ammalato, li diſſe, Vuoi tu eſſer ſatto ſano?

CAP. V. | Das V. Capitel. | Kapitola. V

POst hæc erat dies festus Iudæorum, & ascendit Iesus Ierosolymam.

Darnach war ein Feſt der Juden / vnd Jeſus zoch hinauff gen Jeruſalem.

Potom byl Swátek Židowſký: Wſſel Gežiſs do Gerusalema.

After theſe thinges there was a feaſte of the Iewes / & Ieſus went vpto Ieruſalem.

Dr eſter vaar en aff Jødernis Høyti der / oc Jheſus drog op til Jeruſalem.

Y Kipotim bżiew dżuletý Židowſký / wſſel Jeżiſs do Jeruzalema.

2 Eſt autem Ieroſolymis ſuper Probatica, piſcina quæ cognominatur Hebraicè Beth ſaida, quinque porticus habens.

2. Es iſt aber zu Jeruſalem bey dem Schafhauſe ein Teich / der heiſſet auff Ebreiſch Bethheſda / vnnd hat fünff Halle.

Oc der er Dam i Jeruſalem hoff Faarehuſene / hand kaldis paa Ebraiſke Bethheſda / oc haffuer fem Vbfnit.

2. W bżiwe Gerusalémě Rybnjk brawný kterýž ſlowe Židowſky Bethżyda / patero pżiſtřeſſý maje.

And there is at Jeruſalem by the ſheepe poole called in Ebrew Bethes da / fiue porches.

Ja der vdi Jeruſalem ved Faarefolds Porten / er en Dam / ſom kaldis paa Ebraiſk Bethſaida / ſom haffuer fem Gange.

A bżiłť w Jeruzalém u rybníku gežto owcze przezdżiwane / ſadżewſky ſtrana po żydowſku Bethżyda / pateru pżiſtřeſſý maje.

3. In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum.

3. In welchen lagen vil Krancken / Blinden / Lamen / Dürren / die warteten / wenn ſich das waſſer bewegete.

I hanſelde der laae mange Syge / Blinde / Halte / Viſne / de tørſtende effter / at Vander ſkulde roris.

3. W nichżto ležeło mnoſtwij wedlé newżdżwých / ſlepých / kulhawých / vſchlých / očekáwagjcé hnutij wody.

In theſe lay a great multitude of ſicke folke / of blinde / halt and withered / waiting for the moouing of the water.

4. Angelus autem Domini deſcendebat ſecundum tempus in piſcinam & movebatur aqua. Et qui prior deſcendiſſet in piſcinam poſt motionem aquæ, ſanus fiebat à quacunque detinebatur infirmitate.

4. Denn ein Engel fuhr herab zu ſeiner zeit in den Teich / vnnd beweget das waſſer. Welcher nun der Erſte / nach dem das waſſer beweget war / hinein ſtieg / der ward geſund / mit welcherley Seuche er behaffet war.

Thi Engelen foer ned i ſin tid vdi Dammen / oc rørde Vander. Hvo ſom ſtøgede nu først ind vdi effter at Vander vaarvorr / hand b eff helbredt / aff hvad ſom helſt Sygehand vaarbeſted met.

4. Nebo Anżel Boży giſtého kaju eſtupował do Rybnjka / a hybał wodau. A kdoż prwnij eſtaupił do Rybnjka po hnutij wody / vzdrawen bżwał / od kteréż koli nemocy trápen bżl.

Abowiem Anżiol ſtupował pewnego czaſu do Sadżawki / y poruſzał wodę. A ktoż ten krotky naprzod wſtąpił po poruſzeniu wody ſtawał ſie zdrowym od każdey niemocy w ktorey bydlem był zátrzymán.

5. Erat autem quidam homo ibi, triginta & octo annos habens in infirmitate ſua.

5. Es war aber ein Menſch daſelbs achtvnddreiſſig jar kranck gelegen.

Oc der vaar et Menniſke / ſom haffde ſiggeraatten or lue aar ſyg.

5. Y bżł tu Człowiek gedenkteż ſtu oſm a třidcet let w nemocy ſwé.

And a certaine man was there which had bene diſeaſed eight and thirtie yeeres.

6. Hunc cum vidiſſet Ieſus iacentem, & cognouiſſet quia iam multum tempus haberet, dicit ei, Vis ſanus fieri?

6. Da Jeſus denſelbigen ſahe ligen / vnd vernam / daß er ſo lang gelegen war / ſpricht er zu jhm: Wilt du geſund werden?

Der Jheſus ſaa hannem ligge / oc fornam at hand haffde ligget ſaa længe / ſiger hand til ham: vil du vere helbredt?

6. Kdyż tohoto vżrżel Gežiſs an leżjcý / a poznal żeby gjż tak mnohý bżł czaſ newżdżwý / řekł gemu: Chceſſli zdrámu bżti?

When Ieſus ſaw him lie and knewe that he had now long time had bene diſeaſed, he ſayde vnto him, Wilt thou be made whole?

ה

ז עָנָה לוֹ הֶחוֹלֶה אֲדֹנָי אִישׁ לֹא
הָיָה לִי אֲשֶׁר אֹם נִרְפְּשׁוּ הַמַּיִם
וְיַשְׁלִיכֵנִי בִּבְרֵכָה אֲשֶׁר בָּא אֹם
אֲבוֹא אֲנֹכִי אַחֵר לְפָנַי יוֹרֵד׃

Y el enfermo le respondió, Señor, no tengo hombre, que quando el agua fuere rebuelta, me meta en el estanque: porque entretanto que yo vengo otro antes de mi ha descendido.

ח וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ קוּם שָׂא
אֶת־מִטָּתְךָ וְהִתְהַלֵּךְ׃

Dixole Iesus, Leuantate, toma tu lecho, y anda.

ט וּבְרֶגַע נִהְיָה שָׁלֵם הָאָדָם הַהוּא
וַיִּשָּׂא אֶת־מִטָּתוֹ וַיִּתְהַלֵּךְ וַיְהִי
שַׁבָּת בַּיּוֹם הַהוּא׃

Y luego aquel hombre fue sano, y tomó su lecho, y yvase: y era Sabbado aquel dia.

י וַיֹּאמְרוּ הַיְּהוּדִים לְנִרְפָּא
שַׁבָּת הִיא לֹא יֵשׁוּב לְךָ לָשֵׂאת
אֶת־הַמִּטָּה׃

Entonces los Iudios dezian à aquel que auia sido sanado, Sabbado es, no te es lícito llevar tu lecho.

יא נִעַן לָהֶם אֲשֶׁר רְפָאַנִי הוּא
אָמַר לִי שָׂא אֶת־מִטָּתְךָ וְהִתְהַלֵּךְ׃

Respondioles, El que me sanó, el mismo me dixo, Toma tu lecho, y anda

יב וַיִּשְׁאֲלוּ לוֹ מִי הוּא הָאִישׁ
הָאֹמֵר לְךָ שָׂא אֶת־מִטָּתְךָ וְהִתְהַלֵּךְ׃

Y preguntaronle entonces quien es el que te dixo, Toma tu lecho, y anda?

יג וְהַנִּרְפָּא לֹא יָדַע מִי הוּא
כִּי יֵשׁוּעַ סָר מִן הָעָם אֲשֶׁר
הָיָה בַּמָּקוֹם הַהוּא׃

Y el que auia sido sanado, no sabia quien fuesse, porque Iesus se auia apartado de la compañia que estaua en aquel lugar

יד וְאַחֲרֵי כֵן מְצָאוֹ יֵשׁוּעַ בַּהֵיכָל
וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּה נִרְפָּאתָ אַל־
תֶּחֱטָא עוֹד פֶּן תִּקְרֶנְךָ מַאֲמָה
רָעָה מֵאֲשֶׁר הָיְתָה׃

Despues hallolo Iesus en el Templo, y dixole, Hesaqui, eres ya sano: no peques mas, porque no te auenga alguna cosa peor.

ה.

7. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.

Y el enfermo le respondió, Señor, no tengo hombre que quando el agua fuere rebuelta, me meta en el estanque: porque entretanto que yo vengo otro antes de mi ha descendido.

8. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἔγειρε, ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει.

Dixole Iesus, Leuantate, toma tu lecho, y anda.

9. Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

Luego aquel hombre fue sano, y tomó su lecho, y yvase: y era Sabbado aquel dia.

10. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, σάββατόν ἐστιν· οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράβαττον.

Los Iudios dezian à aquel que auia sido sanado, Sabbado es, no te es lícito llevar tu lecho.

11. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει.

Respondioles, El que me sanó, el mismo me dixo, Toma tu lecho, y anda.

12. Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν, τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, Ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει;

Preguntaronle entonces quien es el que te dixo, Toma tu lecho, y anda?

13. Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

Y el que auia sido sanado, no sabia quien fuesse, porque Iesus se auia apartado de la compañia que estaua en aquel lugar.

14. Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται.

Despues hallolo Iesus en el Templo, y dixole, Hesaqui, eres ya sano: no peques mas, porque no te auenga alguna cosa peor.

7. Respondit ei languidus, Domine, hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam. dum venio enim ego, alius ante me descendit.

The sicke man answered him: Sir, I haue no man, when the water is troubled, to put me into the poole: but while I am coming, another steppeth downe before me.

8. Dicit ei Iesus, Surge, tolle grabatum tuum, & ambula.

Iesus saith vnto him, Arise: take vp thy bed, and walke.

9. Et statim sanus factus est homo ille: & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem sabbathum in die illo.

And immediately the man was made whole, and tooke vp his bed, and walked: and the same day was the Sabbath.

10. Dicebant ergo Iudæi, illi qui sanatus fuerat, Sabbathum est, nō licet tibi tollere grabatum tuum.

The Iewes therefore said vnto him that was cured, It is the Sabbath day: it is not lawfull for thee to carry thy bed.

11. Respondit eis, Qui me sanum fecit, ille mihi dixit, Tolle grabatum tuum, & ambula.

He answered them, He that made me whole, the same said vnto me, Take vp thy bed, and walke.

12. Interrogaverunt ergo eum, Quis est ille homo qui dixit tibi, Tolle grabatum tuum, & ambula?

Then asked they him, What man is that which said vnto thee, Take vp thy bed, and walke?

13. Is autem qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus enim declinavit a turba constituta in loco.

And he that was healed wist not who it was: for Iesus had conueyed himselfe away, a multitude being in that place.

14. Postea invenit eum Iesus in templo, & dixit illi, Ecce sanus factus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.

Afterward Iesus findeth him in the Temple, and said vnto him, Behold, thou art made whole: sinne no more, least a worse thing come vnto thee.

7. Der Kranck antwortet jhm: HERR / ich habe keinen Menschen / wenn das Wasser sich beweget / der mich im den Teich lasse / vnd wenn ich komme / so steiget ein ander für mir hinein.

Der Siuge swarede hannem / Herre / eg hafuer ainet Mannifke / som ficker mig i Dammen / naar Vanderets / og naar eg kommer saa stiger en anden i saar mig.

8. Jesus spricht zu im: Stehe auff / nimb dein Bette / vnd gehe hin.

Jhesus swaer til hannem / Staa op / tag din Seng / og gack bort.

9. Vnd alsobald ward der Mensch gesund / vnd nam sein Bette / vnd gieng hin. Es war aber desselbigen tages der Sabbath.

Og saa bleff det Mennifke helbredet / og tog sin Seng / og gick bort. Men det vaar den samme dag Sabbath.

10. Da sprachen die Jüden zu dem der gesund war worden: Es ist heute Sabbath / es ziemet dir nicht das Bette zu tragen.

Da sagde Jøderne til den som vaar bleffue helbredet / Det er dag Sabbath / Dig bør icke at bære Sengen.

11. Er antwortet jnen: Der mich gesund machet / der sprach zu mir: Nimb dein Bette / vnd gehe hin.

Hand swarede dem. Den som mig giorde helbredet / hand sagde til mig / Tag din Seng / og gack bort.

12. Da fragten sie jhn: Wer ist der Mensch / der zu dir gesagt hat / Nimb dein Bette / vnd gehe hin?

Da spurde de hannem at / Hue er der Mennifke som sagde til dig / Tag din Seng / og gack bort?

13. Der aber gesund war worden / wuste nicht wer er war / Denn Jesus war gewichen / da so vil Volcks an dem ort war.

Men den som vaar bleffuen helbredet / vidste icke huo hand vaar / Thi Jesus vaar vigen bort / der saa mange Folck vaar paa den Sted.

14. Darnach fand jhn Jesus im Tempel / vnd sprach zu im: Siehe zu / du bist gesund worden / sündige fort nicht mehr / daß dir nicht etwas ergers widerfahre.

Der effter fant Jhesus hannem i Templen / og sagde til hannem / See til / du est bleffuen helbredet. Synde icke ydermere / at dig skal icke noget verre vederfare.

7. Odpowědł gemu nemocný: Pane / nemám člowěka / kterýž ſe zbauky woda / aby mne wpuſtil do Rybnicze: Nebť mezi tým já gdu / gineť předemnau wſtupuge.

Thy man oney odpowiedal: Pane niemam zadnego kteryby mne wloiyl do sadawky gdy bywa poruſzena: nebť gdi ia przyidę / ten przede mną do niey wſtępuie.

8. Řekł gemu Gežíš: Wſtaň / wezmi lože twé a choď.

Rzekł mu Jezus: Wſtań / weźmi łoże twe i chodź.

9. A hned zdrawý gest učiněn člowěk ten / a wzal lože swé / y chodil. A byla Sobota w ten den.

A natychmiaſt ſie zdrowym ſtał on człowiek i wziął łoże ſwe / y chodził. A było Sobotá w on dzień.

10. Tehdy řekli Židé tomu kterýž byl zdráw učiněn: Den Swátečný gest / nesmíš ti nositi lože twého.

Tedy rzekli Żydzi temu ktory był uzdrowiony: Dzień ſobotni jeſt / nie godzi ſie tobie nosić łoża twego.

11. Odpověděl jim Ten kterýž mne uzdrawil / ten mi řekl: Wezmi lože twé a choď.

Odpowiedział im Ten ktory mię uzdrowił / on mi rzekł: Weźmi łoże twe i chodź.

12. Otázali ho: Který gest ten člowěk / kterýž řekl tobě: Wezmi lože twé a choď?

Pytali go: Ktory jeſt ten człek powiedział: Weźmi łoże twe i chodź?

13. Ale ten kterýž byl uzdráwen nevěděl kdo by byl; ačkoliv Jezus odšel byl z daného zhromáždění, které na tom místě bylo.

Lecz ten co był uzdrowiony nie wiedział kto by był; albowiem Jezus odszedł był z danego zgromadzenia, które na onym miejscu było.

14. Potom pak nalezl gej w Chrámě / y řekl gemu: Hle uzdráwen jsi, nehřeš / ať se tobě něco horšího nepřihodilo.

Potym go Jezus znalazł w Kościele / y rzekł mu: Oto jeś zdrowym. Nie grzeſz więcéj, aby cię potym co gorſzego nie przydarzyło.

15 וַיֵּלֶךְ הָאָדָם וַיַּגֶּד לִיהוּדִים כִּי יֵשׁוּעַ הוּא אֲשֶׁר רְפָאָנוּ׃

El fe fue entonces, y dió nuíso à los Iudios, que Ieſus era el que lo auia ſanado.

15 וַאזַל גַּבְרָא וְאוֹדַע לִיהוּדָאֵי דְּיֵשׁוּעַ הוּא דַּאֲסָיָא לֵיהּ׃

Quell'homo fedando ſe offerſe à Giudeorũ che Ieſu era quello che l'hauena ſanato.

15. Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ.

Ceſt homme s'en alla, & rapporta aux Iuifs que ce eſtoit Ieſus qui l'auoit rendu ſain.

16 וּמִטּוּל דְּנָה רָדַפוּ יְהוּדָאֵי לְיֵשׁוּעַ וְצָיְנִין הֲווֹ לְמִקְטְלֵהּ דְּדִין עָבַד בְּשַׁבְּתָא׃

Et per queſta Giudei perſeguitauano Ieſu, e cercauano di ammazzarlo, perche haueua fatta queſta coſa in Sabbato.

16. Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.

Pour ceſte cauſe donc les Iuifs pourſuyuoyent Ieſus, & cherchoyent à le faire mourir, d'autant qu'il faiſoit ces choſes au Sabbat.

17 וְהוּא דִּין יֵשׁוּעַ אֲמַר לְהוֹן אֲבִי עַד הַשְׁתָּא עָבֵד וְאָנָא עָבֵד׃

Ma Ieſu gli riſpoſe, Mio Padre opera ſin adeſſo, & ancora io opero.

17. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι.

Mais Ieſus leur reſpondit, Mon Pere beſongne iuſques à maintenant, & ie beſongne auſſi.

18 וּמִשּׁוּם הָדָא יְתֵיר בָּעוּ יְהוּדָאֵי לְקַטָּלוּתֵהּ דְּלָא בְּלַחוֹדוֹהִי הֲוָה שָׁרֵי לְשַׁבְּתָא אֶלָּא אַף דַּאֲמַר אֲבוּהִי אִיתַיְהִי וַאֲמַר דָּא וּמְשַׁוֵּי נַפְשֵׁהּ אֲנָדָא׃

Per queſto dunque Giudei cercauano ancora piu di ammazzarlo, perche non ſolo egli rompeua il Sabbato, ma anche diceua che Iddio era ſuo Padre, facendo ſe eguale à Dio.

18. Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

Pour ceſte cauſe donc les Iuifs cherchoyent tant plus de le mettre à mort, pource que non ſeulement il abolliſſoit le Sabbat, mais auſſi diſoit que Dieu eſtoit ſon propre Pere, ſe faiſant egal à Dieu.

19 עָנָא דִּין יֵשׁוּעַ וַאֲמַר לְהוֹן אָמֵן אָמֵן אֲמַר אֲנִי לָכוֹן לָא יָכֵל בְּרָא לְמֶעְבַּד מִדַּעְתֵּהּ דְּבַר חַד אֶלָּא מַה דְּחָזֵי לַאֲבוּהִי אֲרֵי מַה דְּעָבֵד אִנּוּן אַף בְּרָא עָבֵד׃

Et rendendo Ieſu riſpoſta à Giudei, diſſe loro, Certo certo vi dico, che il Figliuolo da ſe ſteſſo non può fare coſa alcuna, ſe non quella che vede fare al Padre: perche quelle coſe che egli fa, le fa parimente anche il Figliuolo.

19. Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.

Pour-ce-quoy Ieſus reſpondit & leur dit, En verité, en verité ie vous dy, que le Fils ne peut rien faire de ſoy-meſme, ſinon qu'il voye faire au Pere: car quelque choſe qu'il face, le Fils la fait auſſi pareillement.

20 אֲבָל אֲבוּהִי רָחֵים לְבַרְיֵהּ וְכָל דְּעָבֵד הוּא מְחַוֵּי לֵהּ וְעוֹבָדִין רַבְרְבִין מִנְּהוֹן יְחַוֵּי לֵהּ דְּתִתְמְהוֹן׃

Imperoche il Padre ama il Figliuolo, & gli moſtra tutte le coſe che egli fa. Et gli moſtrerà ancora maggiori opere di queſte, acciò che voi ne ſiate marauigliati.

20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.

Car le Pere ayme le Fils, & luy monſtre tout ce qu'il fait de ſoy-meſme: & luy monſtrera encores de plus grandes choſes que celles-là, afin que vous en ſoyez tous deux esbahis.

CAP. V. | Das V. Kapitel. | Kapitola V.

15. Abiit ille homo, & nunciavit Iudæis, quia Iesus esset qui fecit ei sanum.

15. Der Mensch gieng hin / vnnd verkündigets den Jüden / es sey Jesus / der jhn gesund gemacht habe.

15. Odſſel ten clowiek / a powiedźiał Zidowom / jeſtli Gežiſs by ſtereſſ ho zdrawého vczinił.

The man departed and told the Iewes that it was Iesus which had made him whole.

16 Propterea persequebantur Iudæi Iesum, quia hæc faciebat in sabbatho.

16. Darumb verfolgeten die Jüden Jesum / vnd suchten jn zu tödten / daß er solches gethan hatte auff den Sabbath.

16. Protoż prowżiłi ſe Zidé Gežiſsowi / ježto vczinił w den Swátečnij.

Therefore the Iewes did persecute Iesus, and sought to slay him, because he had done these things on the Sabbath day.

17. Iesus autem respondit eis, Pater meus usque modo operatur: & ego operor.

17. Jesus aber antwortet jhnen: Mein Vater wircket bißher / vnd ich wircke auch.

17. Ale Gežiſs odpowżiděl im: Otec muog aż doſawád dělá / y ſám dělám.

But Iesus answered them, My Father worketh hitherto, and I work.

18. Propterea ergo magis quærebant eũ Iudæi interficere, quia non solũ solvebat sabbatum, sed & patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo.

18. Darumb trachteten jm die Jüden nun vil mehr nach / daß sie jhn tödten / daß er nicht allein den Sabbath brach / sondern saget auch / Gott sey sein Vater / vnd mache sich selbs Gott gleich.

18. Tehdy ſtoż wżdy pro to hledali ho zabiti: ne toliko żeby ruſſyl Sobotu / ale że Otce ſwého prawił boti Bohu, rownżiho ſebe czině Bohu.

Therefore the Iewes sought the more to kill him, not only because he had broken the Sabbath, but said also that God was his Father, and made himself equall with God.

19. Respondit itaque Iesus, & dixit eis, Amen, amen dico vobis, non potest Filius à se facere quicquam, nisi quod videt Patrem facere, quæcunque enim ille fecerit, hæc & Filius similiter facit.

19. Da antwortet Jesus / vnd sprach zu jhnen: Warlich / warlich / ich sage euch / Der Sohn kan nichts von jm selber thun / denn was er sihet den Vater thun / Denn was der selbige thut / das thut gleich auch der Sohn.

19 Tehdy odpowżiděl Gežiſs / a řekł: Giſtě prawżym wam / Nemůże Syn ſám od ſebe nżkehožkoliwěk vczinił / gedine což vżdż an Otce činiż. Neb což gakż on činiż / toż Syn téż dżáł.

Then answered Iesus, & said vnto them, Verily, verily I say vnto you, The Sonne can do nothing of himselfe, but that he seeth the Father do: for whatsoeuer things he doeth, the same things doth the Sonne also.

20. Pater enim diligit Filium, & omnia demonstrat ei quæ ipse facit, & maiora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini.

20. Der Vater aber hat den Sohn lieb / vnd zeiget jm alles was er thut / vnd wird jhm noch gröſſer werck zeigen / daß jr euch verwundern werdet.

20. Otec zagiſtě miluge Syna / a vkázuge gemu wſſecky wżcy ktereż ſám czini: a wżtſſy nad to vkáże gemu ſkutky, abyſtiewy ſe diwili.

For the Father loueth the Sonne, & sheweth him all things whatsoeuer he himselfe doeth: and he will shew him greater workes than these, that ye may marueile.

ה

21 אֲרֵיכְנָא גְּיר רְאָבָּא מְקִים מֵיְתָא וּמְחָא לְהֵן כְּנְנָא אַף בְּרָא לְאֵילֵין דְּצָבָא מְחָא׃

Perche ſi come el Padre reſuſcita los muertos, y los viuifica, aſſi tambien el Hijo viuifica a los que quiere.

22 לָא חַדָא גְּיר אָבָּא דָּאן לַאֲנָשׁ אֶלָּא כְּלָה דִּינָא יְהַב לִבְרָא׃

Porche ne el Padre iuzga a perſona, mas ha dado todo el iuzgado al Hijo.

23 דְּכֹל־וּשׁ יְקַר לִבְרָא אֲרֵיךְ דְּמְיַקְּרִין לְאָבָּא הֵן דְּלָא מְיַקְּרִין לְבָרָא לָא מְיַקְּרִין לְאָבָּא דְּשַׁדְּרֵהּ׃

Acciocche todos honoren al Hijo, como honoran al Padre. Cioe, el que no honra al Hijo, no honra al Padre que le embio.

24 אָמֵן אָמֵן אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכֹל דְּשָׁמַע מִלַּי וְמְהֵימִן לְשַׁדְּרִי אִית לֵהּ חַיֵּי עָלְמָא וְלָא אֲתֵי לְדִינָא אֶלָּא עֲבַר מִן מוֹתָא לְחַיֵּי׃

En verdad, en verdad le digo, que el que oye mi palabra, y cree al que me embio, tiene vida eterna, y no vendra a juyzio, mas paſſo de muerte a vida.

25 אָמֵן אָמֵן אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּאָתְיָא שָׁעְתָּא וְהַשְׁתָּא הִיא דְּמֵיְתַיָּא יִשְׁמְעוּן קָלָא דִּבְרָא דֵּאלָהָא וְדִשְׁמְעִין יְחַיּוֹן׃

En verdad, en verdad le digo, que viene hora, y agora es, quando los muertos oyran la voz del Hijo de Dios: y los que oyeren, viuiran.

26 אֲרֵיכְנָא גְּיר דְּאָבָּא חַיָּא בְּנַפְשֵׁהּ כֵּן יְהַב לִבְרָא אַף לְבָרָא דְּיְהוֹן חַיֵּי בְּנַפְשְׁהוֹן׃

Imperoche ſi come el Padre ha vita in ſe, coſi ha dato anche al Figliuolo auer vita in ſe ſteſſo.

27 וְאִשְׁלְטַן דְּיְהַב לֵהּ עֲבַד דִּינָא אַף דְּבַר נָשָׁא הוּא׃

Et hagia dato poteſtà de far iuditio, in quanto che egli è Figliuol de l'huomo.

ה

21 וְכַאֲשֶׁר יָקִים הָאָב אֶת־הַמֵּתִים וִיחַיֵּם כֵּן גַּם הַבֵּן אֶת אֲשֶׁר תֹּאבֶה יְחַיֶּה׃

Porque como el Padre leuanta los muertos, y los viuifica, assi tambien el Hijo a los que quiere da vida.

22 וְגַם־הָאָב אֶת־אִישׁ לֹא שׁוֹפֵט כִּי כָל מִשְׁפָּט נָתַן לַבֵּן׃

Porque el Padre a nadie juzga, mas todo el juyzio dió al Hijo.

23 אֲשֶׁר כֻּלָּם יְכַבְּדוּ אֶת־הַבֵּן כַּאֲשֶׁר מְכַבְּדִים אֶת־הָאָב וַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ מְכַבֵּד אֶת־הַבֵּן גַּם לֹא מְכַבֵּד אֶת־הָאָב אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ׃

Para que todos honren al Hijo como honran al Padre. El que no honra al Hijo, no honra al Padre que lo embió.

24 אָמֵן אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם כָּל אֲשֶׁר שֹׁמֵעַ אֶת דְּבָרַי וְהַמַּאֲמִין לְאֵשֶׁר שְׁלָחָנִי יְהִי לוֹ לְחַיֵּי עוֹלָם וְבַמִּשְׁפָּט אֵינֶנּוּ בָא כִּי אִם יָצָא מִמָּוֶת אֶל־הַחַיִּים׃

De cierto de cierto os digo, que el que oye mi palabra, y cree al que me embió, tiene vida eterna y no vendrá a juyzio, mas pasó de muerte a vida.

25 אָמֵן אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם כִּי תָבוֹא הָעֵת וְעַתָּה רֵא אֲשֶׁר בָּא אֲשֶׁר הַמֵּתִים יִשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל בֶּן־אֱלֹהִים וַהַשּׁוֹמְעִים יִחְיוּ׃

De cierto de cierto os digo, que vendrá hora, y agora es, quando los muertos oyrán la voz del Hijo de Dios: y los que oyeren, biuirán.

26 כִּי כַּאֲשֶׁר לָאָב הָיוּ לוֹ חַיִּים בְּנַפְשׁוֹ כֵּן נָתַן לַבֵּן לִהְיוֹת לוֹ חַיִּים בְּנַפְשׁוֹ׃

Porque como el Padre tiene vida en simismo, assi dió tambien al Hijo que tuuiesse vida en simismo.

27 וַיִּתֶּן לוֹ שִׁלְטוֹן גַּם לַעֲשׂוֹתוֹ מִשְׁפָּט כִּי בֶן־הָאָדָם הוּא׃

Y tambien le dio poder de hazer juyzio en quanto es el Hijo del hombre.

6.

21. Ὅσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς, καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ.

Car comme le Pere reſuſcite les morts & les viuifie, ſemblablement auſſi le Fils a vie ceux qu'il veut

22. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ.

Car le Pere ne iuge perſonne, mais a donné tout iugement au Fils

23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.

Affin que tous honorent le Fils, comme ils honorent le Pere: qui n'honore point le Fils n'honore point le Pere qui l'a enuoyé.

24. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται· ἀλλὰ μετάβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.

En verité, en verité ie vous dy, que celuy qui oit ma parole, & croit à celuy qui m'a enuoyé, a vie eternelle, & ne viendra point en condamnation, mais eſt paſſé de la mort à la vie.

25. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσι τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται.

En verité, en verité ie vous dy, que l'heure vient, & eſt preſſa, que les morts orront la voix du Fils de Dieu, & ceux qui l'auront ouie, viuront.

26 Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτω ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ,

Car comme le Pere a vie en ſoy meſme, ainſi a-il donné auſſi au Fils d'auoir vie en ſoy meſme.

27. Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί.

Et luy a donné puiſſance d'exercer auſſi iugement, entant qu'il eſt Fils de l'homme

21. Sicut enim pater ſuſcitat mortuos & viuificat: ſic & filius quos vult viuificat.

For as the father raiſeth vp the dead and quickeneth them, ſo the Sonne quickeneth whom he will.

22. Neque enim Pater iudicat quenquam: ſed omne iudicium dedit Filio.

For the Father iudgeth no man, but hath committed all iudgement vnto the Sonne.

23. Vt omnes honorificent Filium, ſicut honorificant Patrem. qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui miſit illum.

That all men ſhould honour the Sonne, euen as they honour the Father. He that honoureth not the Sonne, honoureth not the Father which hath ſent him.

24. Amen, amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, & credit ei qui miſit me, habet vitam æternam, & in iudicium non venit, ſed tranſlatus eſt à morte in vitam.

Verily verily I ſay vnto you, He that heareth my word and beleeueth on him that ſent me, hath euerlaſting life, and ſhall not come into condemnation, but is paſſed from death vnto life.

25. Amen, amen dico vobis, quia venit hora & nunc eſt, quando mortui audient vocem Filii Dei, & qui audierint, viuent.

Verily verily I ſay vnto you, the houre is coming and now is, when the dead ſhall heare the voyce of the Sonne of God, and they that heare, ſhall liue.

26. Sicut enim Pater habet vitam in ſemetipſo: ſic dedit & filio habere vitam in ſemetipſo.

For as the Father hath life in himſelfe, ſo hath he giuen to the Sonne alſo to haue life in himſelfe.

27. Et poteſtatem dedit ei etiam iudicium facere, quia filius hominis eſt.

And hath giuen him power alſo to execute iudgement, in that he is the Sonne of man.

21. Denn wie der Vater die Todten auffer-weckt/ vnd machet ſie lebendig/ Alſo auch der Sohn machet lebendig welche er will.

Thi ligeſom Faderen opvecker de Døde/ oc giør dem leffuendis/ Saa gior oc Sønnen leffuendis huilcke hand vil.

22. Denn der Vater richtet niemand/ Sondern alles Gerichte hat er dem Sohn gegeben.

Thi Faderen dømmer ingen/ men hand haffuer giffuit Sønnen al Dom.

23. Auff das ſie alle den Son ehren/ wie ſie den Vater ehren. Wer den Son nicht ehret/ der ehret den Vater nicht/ der jhn geſand hat.

Paa det de ſkulle alle ære Sønnen ligeſom de ære Faderen. Huo ſom icke ærer Sønnen/ Hand ærer icke Faderen ſom hand-em vdſiger.

24. Warlich/ warlich/ ſage ich euch: Wer mein wort höret/ vnd glaubet dem/ der mich geſand hat/ der hat das ewige Leben/ vnd kompt nicht ins gerichte/ ſondern er iſt vom tode zum leben hindurch gedrungen.

Sandeliget/ ſandeliget/ ſiger ieg eder: Huo ſom hører mit Ord/ oc tror Den/ ſom mig vdſende/ hand haffuer det ævige Liff/ Oc kommer icke til Dommen men hand er vdgangen aff Døden til Liffuit.

25. Warlich/ warlich/ ich ſage euch: Es kompt die ſtunde/ vnnd iſt ſchon jetzt/ daß die Todten werden die ſtimme des Sons Gottes hören/ vnd die ſie hören werden/ die werden leben.

Sandeliget/ ſandeliget/ Jeg ſiger eder: Den time ſtal komme/ oc er allerede nu/ at de Døde ſkulle høre Guds Sons røſt. oc de ſom hende høre, de ſkulle leffue.

26. Denn wie der Vater das leben hat in jm ſelber/ Alſo hat er dem Son gegeben das Leben zu haben in jhm ſelber.

Thi ſaa ſom Faderen haffuer liffi ſig ſelff/ Saa haffuer hand giffuit Sønnen at haffue liff i ſig ſelff.

27. Vnd hat jhm macht gegeben/ auch das Gerichte zu halten/ darumb/ daß er des Menſchen Sohn iſt.

Oc haffuer giffuit hannem mact/ at oc ſaa holde Dom/ der ſaaret at hand er Menniſkens ſøn.

21. Neb yakoż Otec kżiwe mrtwé a obżiwuge/ tak y Syn ktereżkcze obżiwuge.

Abowſem tákto Otcze wzbuduge/ a wżiwi/ y ojrmut/ ták y Syn ktorezkcze ojrmi.

22. Anizż zaſſtż Otec ſaudy koho/ ale weſſkeren ſaudbu dal ſynu.

Obżż Otcze nikogo nie ſadżi/ lecż weſſkeren ſaudbu dal Synowi.

23. Aby wſſeckni cżili Syna, tak yako cżili Otce. Ktoż necżcży Syna/ necżi ani Otcze ktéżto poſlal.

Aby wſſyſcy cżeſté dawali Synowi/ tákto cżeſty dawagu Otcu. Ktoż nectzcży Syna, nie cżcży Otcze ktéżto poſlal.

24. Giſſt giſſt prawiim wám/ Je ktoż Słowo mé ſłyſſi/ a wéri temu ktereż mne poſlal/ mát żiwot wecżny a na Sud neprigde/ ale przeſzedł ſmrti do żiwota.

Zaprawdu zaprawdu wam powiedam: Że ktoż ſłowa mego ſłucha a wierzy temu ktory mię poſłał ma żiwot wieczny i na sąd nie przyjdzie ale przeszedł z śmierci do żywota.

25. Giſſt giſſt prawiim wám/ Je pżigde hodina/ a nu nyſſ geſt/ktdyżto mrtwi vſłyſſi hlaſs Syna Bożiho/ a ktorzy vſłyſſi żywi budau.

Zaprawdę zaprawdę wam powiadam: Że przychodzi czas y teraz iuż iest/ gdy umarli usłyszą głos Syna Bożego/ a którzy usłyszą żyć będą.

26. Neb yakoż Otec máżiwoti ſám w ſobi/ tak geſt dal y Synu aby mél żiwot w ſamém ſobé/

Aboweiem iáko Otcze ma żywot sam w sobie/ ták dał y Synowi aby miał żywot w samym sobie.

27. A moc dalamu y Saud ſamé/ neb Syn člowécka geſt.

A podał mu też zwierzchność sądzenia/ dla tego iż Syn człowieczy iest.

ה

28 לָא תִתְתְּמְרוּן בְּהָנָא
דְּאָתְיָא שָׁעְתָא דְּכָל דִּבְקִבְרַיָּא
אִנּוּן יִשְׁמְעוּן קָלֵהּ׃

Non vi maravigliate di questo perche viene hora, nella quale tutti quelli che sono nei monumenti udiranno la voce di lui.

29 וְיִפְּקוּן אִלֵּין דַּעֲבָדוּ
טָבְתָא לְקִיְמָתָא דְּחַיֵּי
וְאִלֵּין דַּעֲבָדוּ דְּשַׁלְטָ
לְקִיְמָתָא דְּדִינָא׃

Onde quelli che haranno fatto bene, risurgeranno in resurrettion di vita: e quelli che haranno fatto male in resurrettion di condemnatione.

30 לָא יָכֵל אֲנָא מִדִּידִי
מִדַּע נַפְשִׁי מְדִין לְמֶעְבַּד
אֶלָּא אֲרַנָּא דְּשָׁמַע אֲנָא
דָּאֵן אֲנָא דָּיֵן בְּאִין הוּא לָא
דִּיד בָּעֵא אֲנָא אֶבְרֵנִי אֶלָּא
צְבְיָנֵהּ דְּמָן דְּשַׁדְּרַנִי׃

Non posso io da me stesso far cosa alcuna: secondo che odo vado giudicando: e il mio giudizio è giusto: perciochè io non cerco la volontà mia, ma la volontà di colui Padre che mi ha mandato.

31 אִן אֲנָא מְסַהֵד עַל נַפְשִׁי
סָהֲדוּתִי לָא הֵיךְ
סַהֲדוּתָא׃

Se io rendo testimonianza di me medesimo la mia testimonianza non è degna di fede.

32 אָחֳרִין הוּא דְּמַסְהֵד
עֲלַי וְיָדַע אֲנָא דִּסְהָדוּתָא דִּי
סָהֲדוּתַהּ וְמַסְהֵד עֲלָי׃

V'è un altro che rende testimonianza di me, e so che la testimonianza che mi rende di me è degna di fede.

33 אַנְתּוּן שְׁדַרְתּוּן לְוָת
יוֹחָנָן וְאַסְהֵד עַל שְׁרָרָא׃

Voi mandaste à Giovanni, ed egli rendè testimonianza alla verità.

34 אֲנָא דִּין לָא הוּא מִן
בַּר נְשָׁא נְסַב אֲנָא
סָהֲדוּתָא אֶלָּא הָלֵין אֲמַר
אֲנָא דְּאַנְתּוּן תְּחוֹן׃

Io non prendo la testimonianza da huomo, ma dico queste cose acciochè voi siate salvati.

ה

28 אַל תִּתְמְהוּ עַל־זֹאת כִּי
תָּבוֹא עֵת אֲשֶׁר בָּהּ יִשְׁמְעוּ אַדְמַת
עָפָר יִשְׁמְעוּ אֶת־קוֹלוֹ׃

No os maravilleys desto Porque vendra hora, quando todos los que estan en los sepulchros, oyran su boz.

29 וְיָקִיצוּ אֵלֶּה אֲשֶׁר אֶת־
טוֹבוֹת עָשׂוּ לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה
אֲשֶׁר אֶת־רָעוֹת עָשׂוּ לַחֲרָפוֹת
לְדִרְאוֹן עוֹלָם׃

Y los que hizieron bs enes, saldran à resurrecion de vida: mas los que hizieron males, à resurrecion de juizio.

30 לֹא אוּכַל אֲנִי לַעֲשׂוֹת
מִנַּפְשִׁי מְאוּמָה כַּאֲשֶׁר שׁוֹמֵעַ אֲנִי׃
שׁוֹפֵט אֲנִי׃ וּמִשְׁפָּטִי צֶדֶק הוּא
כִּי׃ אֵינֶנִּי מְבַקֵּשׁ אֶת רְצוֹנִי כִּי
אִם אֶת רְצוֹן אָבִי׃ אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי׃

No puedo yo de mi mismo hazer algo como oygo, juzgo, y mi juyzio es justo, porque no busco mi voluntad, mas la voluntad del que me embió del Padre.

31 אִם אֲנִי׃ מֵעִיד עַל־נַפְשִׁי
עֵדוּתִי אֵינָם אֱמֶת׃

Si yo doy testimonio de mi mismo, mi testimonio no es verdadero.

32 כִּי׃ אֶחָד הוּא הַמֵּעִיד עָלַי׃
וְיָדַעְתִּי כִּי׃ עֵדוּתָיו אֲשֶׁר מֵעִיד
עָלַי׃ אֱמֶת הֶוָה׃

Otro es el que da testimonio de mi, y se que el testimonio que da de mi es verdadero.

33 אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֶל־יוֹחָנָן
וְהוּא הֵעִיד לָאֱמֶת׃

Vosotros embiastes à Ioan, y el dió testimonio à la verdad.

34 וַאֲנִי׃ אֵינֶנִּי מְאֱנוֹשׁ מְקַבֵּל
עֵדוּת אֲבָל מְדַבֵּר אֲנִי׃ אֶת־הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר תִּוָּשְׁעוּ אַתֶּם׃

Mas yo no tomo es testimonio de hombre mas digo esto, para que vosotros seays saluos.

ι'.

28. Μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται
ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις
ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ.

Ne vous en point etonnez là dessus: car l'heure viendra en laquelle tous ceux qui sont es sepulchres orõt la voix d'icelui.

29. Καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ
ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς·
οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνά-
στασιν κρίσεως.

Et sortiront, assavoir ceux qui auront bien fait, en resurrection de vie: mais ceux qui auront mal fait, en resurrection de condamnation.

30. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ'
ἐμαυτοῦ οὐδέν, καθὼς ἀκούω, κρίνω,
καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ
ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ
θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός.

Ie ne puis rien faire de par moi-mesme: ie iuge ainsi qu'on m'ordonne: et mon iugement est iuste: car ie ne cerche point ma volonté, mais la volonté du Pere qui m'a enuoyé.

31. Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν
ἀληθής.

Si ie rens testimoignage touchant moi-mesme, mon testimoignage n'est point digne de foy.

32. Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ
ἐμοῦ· καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ
μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.

C'est un autre qui rend testimoignage de moy, et ie sai que le testimoignage qu'il rend de moi est digne de foy.

33. Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰω-
άννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀλη-
θείᾳ.

Vous auez enuoyé vers Iehan, & il a rendu testimoignage à la verité.

34. Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν
μαρτυρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα
λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.

Or ie ne cerche point testimoignage des hommes, mais ie dis ces choses afin que vous soyez sauues

CAP. V. | Das V. Capitel. | Kapitola V.

28. Nolite mirari hoc: quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt, audient vocem eius.

Marueile not at this: for the houre shall come in the which all that are in the graues, shall heare his voyce.

28. Verwundert euch deß nicht/ denn es kompt die stunde/ inn welcher alle/ die inn den gräbern sind/ werden seine stimme hören.

Jhr sundrer eber icke der paa/ Thi den time skal komme i huilcken alle de som ere i Graffuerne/ skal høre hans Røst.

28. Newiwcţe se temu: Nebo přigde hodina w kteréž wſſickni ti kteřiž gsau/ vſlyſſj hlas Syna Geſſijſſowa:

Nie dziwuycież ſie temu/ bo przyidzie godzina w ktorą wſzyſcy co ſą w grobiech vſłyſzą głos iego.

29. Et procedent qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ: qui verò mala egerunt, in resurrectionem iudicii.

And they shall come forth that haue done good/ vnto the resurrection of life: and they that haue done euill/ vnto the resurrection of condemnation.

29. Vnnd werden herfür gehen/ die da guts gethan haben zur Auffersiehung des lebens/ die aber übels gethan haben/ zur Auffersiehung des Gerichts.

De de skulle gaa frem/ de som haffue giort Gaarn til liffsens opstandelse/ Men de som haffue giort ont til Dommens opstandelse.

29. Y Pudou ku ſtrky dobrż wſzy kniu na wſkrzyſſenij żywota/ Ale ti ktoſzkolwiek złe wſzyli/ na wſkrzyſſenij Sądu

I wyydą ci ktorzy dobrze czynili ná powſtánie żywota, á ci ktorzy ſie czynili na powſtánie potępienia.

30. Non possum ego à meipso facere quicquam. Sicut audio, iudico: & iudicium meum iustum est, quia non quæro voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me.

I can do nothing of mine owne selfe: as I heare/ I iudge: and my iudgement is iust/ because I seeke not mine owne will/ but the will of the Father which hath sent me.

30. Ich kan nichts von mir selber thun. Wie ich höre/ so richte ich/ vnd mein Gerichte ist recht/ denn ich suche nicht meinen willen/ sondern des Vaters willen/ der mich gesandt hat.

Jeg kand intet gore aff mig selff. Ligesom jeg hører/ saa dommer jeg/ oc mit Dom er rett/ Thi jeg søger icke min villie/ men Faderens villie/ som vdsendte mig.

30. Nemohu ſám od ſebe nic czynić. Jakż ſłyſzę, ſądzę/ á ſąd moy ſprawiedliwy geſt: neb nehledám wuole mé/ ale wuole toho/ ktoż mne poſłał Otcowa.

I nie mogę ia ſam od ſiebie nic czynić. Y iako ſłyſzę ſądzę á ſąd moy ieſt ſprawiedliwy, gdyż nie ſzukam woley mojey, lecz woley tego ktory mię poſłał Oyca.

31. Si ego testimonium perhibeo de meipso: testimonium meum non est verum.

If I should beare witnesse of my selfe, my witnesse were not true.

31. So ich von mir selbs zeuge/ so ist mein zeugniß nicht waar.

Dersom jeg vidner om mig selff da er mit vidnisbyrde icke sant.

31. Wydámli ſám o ſobe ſwiádectwo/ ſwiádectwo moie nie ieſt prawdziwe.

Jeżeli ia ſam o ſobie świadectwo dawam, świadectwo moie nie ieſt prawdziwe.

32. Alius est qui testimonium perhibet de me: & scio quia verum est testimonium quod perhibet de me.

There is another that beareth witnesse of me: and I know that the witnesse which he beareth of me, is true.

32. Ein ander ists/ der von mir zeuget/ vnd ich weiß/ daß das zeugniß waar ist das er von mir zeuget.

Der er en anden/ som vidner om mig/ oc jeg ved/ at det vidnisbyrd er sant, som hand vidner om mig.

32. Gineſt geſt ktery ſwiádectwij wydáwá o mnie/ a wiem że prawdą geſt ſwiádectwo ktore wydáwá o mnie.

Jeſt y drugi ktory o mnie świadectwo daie/ y wiem że prawdą ieſt świadectwo ktore wydaie o mnie.

33. Vos misistis ad Ioannem: & testimonium perhibuit veritati.

Ye sent vnto Iohn, and he bare witnesse vnto the truth.

33. Ihr schicktet zu Johanne/ vnd er zeugete von der warheit.

I sende til Johannes/ oc hand vidnede om Sandhed.

33. Wyſłaliście k Janowi/ a on ſwiádectwij wydał prawdě.

Wyſłaliście do Jana/ á on dał świadectwo prawdzie.

34. Ego autem non ab homine testimonium accipio: sed hæc dico ut vos salvi sitis.

But I receiue not the record of man: but these things I say that ye might be saued.

34. Ich aber neme nicht zeugniß von den Menschen/ sondern solchs sage ich/ auff daß ihr selig werdet.

Jeg tager icke vidnisbyrd aff Mennisken. Men dette siger jeg/ paa det I skulle blifve salige.

34. Ale wáſ nepřigmám ſwiádectwij od Cłowieka: ale totoć prawim, abyſcie wy zbáwieni byli.

Jáć wſzakż nieprzymuię świadectwa od człowieka: ale to mowię, abyście wy byli zbáwieni.

ה

35 הוּא הָיָה הַנֵּר בּוֹעֵר וּמְאִיר
וְאַתֶּם אֲבִיתֶם לַעֲלֹץ לְגַיִל בְּאוֹרוֹ׃

Esso era vna lucerna ardente e lucente: e voi cõsentiste per vn poco di tempo d'essultare nella sua luce.

El era candil que ardia, y alumbraua. mas vosotros quesistes engreyros por vn poco à su luz.

35. Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

Iceluy estoit vne chandelle ardente & luisante: & pour vn peu de temps vous auez voulu vous esgayer en sa lumiere.

36 וְלִי יֵשׁ עֵדוּת גְּדוֹלָה מִיּוֹחָנָן כִּי הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר נָתַן
לִי הָאָב לְכַלּוֹת אוֹתָם הֵמָּה
הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עֹשֶׂה אֲנִי
מְעִידִים עָלַי כִּי הָאָב שְׁלָחָנִי׃

Ma io ho testimonianza maggiore che quella di Giouanni: perche le opere che il Padre m'ha date che io le accomplisca, quelle stesse opere ch'io fo, testificano di me che il Padre m'ha mandato.

Mas yo tengo mayor testimonio que el de Iõan: porque las obras que el padre me dió que cumpliesse, esas mismas obras que yo hago, dan testimonio de mi que el Padre me ha embiado.

36. Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ μου ἀπέσταλκέν με.

Mais moy i'ai vne tesmoignage plus grand que celuy de Iehan: car les oeuures que mõ Pere m'a donnees pour les accomplir, ces mesmes oeuures que ie fais, tesmoignent de moy que mon Pere m'a enuoyé.

37 וְהָאָב אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי הוּא הֵעִיד
עָלַי וְקוֹלוֹ בָּל עֵת לֹא שְׁמַעְתֶּם
וּתְמוּנָתוֹ לֹא רְאִיתֶם׃

E'l padre, Esso che mi ha mandato, ha renduto testimonianza di me. Nõ hauete mai vdito la sua voce, nõ vedete la sua faccia.

Y el que me embió el padre, el dió testimonio de mi. Ni nunca aueys oydo su boz, ni aueys visto su parecer

37. Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε·

Et le Pere qui m'a enuoyé a mis de moy tesmoignage de moy. Vous n'auez point ouy sa voix, ne vous ne l'auez aussi veu.

38 וּדְבָרוֹ אֵינֶנּוּ יֹשֵׁב מִתְעוֹדֵד
בָּכֶם כִּי אֲשֶׁר שָׁלַח הוּא אֲלֵיכֶם
לֹא מַאֲמִינִים בּוֹ׃

E non tenete la sua parola permanente in voi: perciochè voi non credete à colui ch'egli ha mandato.

Y no teneys su palabra permaneciente en vosotros: porque al que el embió, á este vosotros no creeys

38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

Et n'auez point sa parole demeurante en vous: car vous ne croyez point celuy qu'il a enuoyé.

39 חִקְרוּ אֶת הַכְּתָבִים כִּי
חוֹשְׁבִים אַתֶּם לִהְיוֹת לָכֶם
בָּהֶם אֶת חַיֵּי עוֹלָם וְהֵמָּה
הֵן הַמְעִידִים עָלָי׃

Essaminate diligentemente le Scritture: conciosia che voi stimate hauere per esse la vita eterna: quelle medesime rendono testimonianza di me.

Escudrinnad las escripturas: porque à vosotros os parece que ellas teneys la vida eterna, y ellas son las que dan testimonio de mi

39. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ·

Regardez vous diligemment des Escritures: car vous estimés auoir par icelles vie eternelle: & ce sont elles qui portent tesmoignage de moy.

40 וְלֹא תֹאבוּ לָבוֹא אֵלַי
לִהְיוֹת לָכֶם חַיִּים׃

E non volete venire à me per hauer vita.

Y no quereys venir à mi para que ayays vida.

40. Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.

Mais vous ne voulez point venir à moy pour auoir vie.

41 שִׂבְחָה מִן בְּנֵי אָדָם אֵינֶנִּי
לֹא נִיחָם אָנֹכִי׃

Io non pigho gloria da huomini.

41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω.

Ie ne cherche point la gloire de par les hommes.

CAP. V.

35. Ille erat lucerna ardens & lucens. Vos autem voluistis ad horam exultare in luce eius.

He was a burning and a shining candle: and ye would for a season haue reioyced in his light.

36. Ego autem habeo testimonium maius Iohanne. Opera enim quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea: ipsa opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me.

But I haue greater witnes than that of Iohn: for the workes which the Father hath geuen me to finish, the same workes that I do, beare witnes of me, that the Father sent me.

37. Et qui misit me Pater, ipse testimonium perhibuit de me, neque vocem eius unquam audistis, neque speciem eius vidistis.

And the Father himself which hath sent me, beareth witnes of me. Ye haue neither heard his voice at any time, nor seene his shape.

38. Et verbum eius non habetis in vobis manens, quia quem misit ille, huic vos non creditis.

And his word haue ye not abiding in you: for whom he hath sent, him ye beleue not.

39. Scrutamini scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere: & illæ sunt quæ testimonium perhibent de me.

Search the Scriptures: for in them ye thinke to haue eternall life: and they are they which testifie of me.

40. Et non vultis venire ad me ut vitam habeatis.

But ye will not come to me that ye might haue life.

41. Claritatem ab hominibus non accipio.

I receiue not prayse of men.

S. Johannes.

Das V. Capitel.

35. Er war ein brennend vnnd scheinend Liecht / Jhr aber wolt ein kleine weile frölich sein von seinem Liechte.

Hand waare ein brennende vnd schinnende Liuss / Vnd i wilde ein siden stund vere gladeaff hans Liuss.

36. Ich aber habe ein gröſſer zeugniß denn Johannis zeugniß. Denn die Werck / die mir der Vater gegeben hat / daß ich sie volende / dieselbigen werck / die ich thu / zeugen von mir / daß mich der Vater gesandt habe.

Men ieg haffuer it større Vidnisbyrd / end Johannis vidnisbyrde. Thi de Gerninger / om Faderen haffuer giffuet mig / at ieg dem skal fuldkomme, de samme Gerninger / som ieg gør / vidne om mig / At Faderen vdsende mig.

37. Vnd der Vater der mich gesandt hat / derselbige hat von mir zeugnis gen. Jhr habt nie / weder seine stimme gehöret / noch seine gestallt gesehen.

Og Faderen som vdsende mig / hand vidnede om mig. Thi haffue aldrig huercken hört hans Røst / ell. seet hans Skickelse.

38. Vnd ſein Wort habt jr nicht in euch wohnend / denn jhr glaubet dem nicht / den er gesandt hat.

Ord haffue icke hans Ord boendis i eder / Thi ey icke den / som hand vdsende.

39. Suchet inn der Schrifft / denn jhr meinet jhr habt das ewige Leben drinnen / vnnd ſie iſts / die von mir zeuget.

Søger i Scrifften / Thi mene / at i haffue det evige liff der vd. De ere er dem / som vidner om mig.

40. Vnd jhr wolt nicht zu mir kommen / daß jhr das Leben haben möchtet.

Og ville icke komme til mig / at i kunde haffue liffuet

41. Ich neme nicht Ehre von Menſchen.

Jeg tager icke ære aff Mennisken.

S. Jan.

Kapitola v.

35. Onť gest byl świecze ker̃áž hořij a świtij: Wy pak chtěli gſte na čas radowati ſe w świetle gehо.

Onen byl świecza gorą̃cza y świticzy, a wyſtrze ſie chcieli do czáſu po rádowáczw świetlośti iego.

36. Ja pak mám wětſſj ſwědectwij nad Jana. Nebo ſkutky ktereż mi dał Otec ať dopełnim, gimyż ſám ſkutkowé ktereż já činim ſwědectwij o mně wydáwagij ſe mne geſt Otec poſlal.

A ieg ta mam świadectwo wiſſe ſe mijſt Jan / Abowiem ſkuma y kterę mi Oćec dał abych ie odpra wował, tyż ſámy ſpráwy ktere ia czyne o mnie świadczą o mnie że mię Otec poſlał.

37. A ktereż mne poſlal Otec / ten ſwědectwij wydał o mne. Hlohoż gſtewy hlaſu nikdy neſlyſſeli / ani twáři gehо newideli.

A ten Otec ktery mię poſlał ony ſwiadczył o mnie, y nyż ſłowa iego nemáte w ſobe trwagicziho / ani tomu ktoreho on poſlał wy nie wieriteż.

38. A ſlowa gehо nemáte w ſobe trwagicziho: nebo ktereżhoż geſt on poſlał, tomu wy newěřijte.

A ſłowá ſe mne macie w ſobie mieſkáiacego / abowiem temu ktorego on poſlał wy nie wieriteż.

39. Ptayte ſe na Piſſmá / w nichż ſe domnijwáte żiwot wěčný miti. A tať gſau / geſſto ſwědectwij wydáwagij o mně:

Dowiedowáciej ſie piſem, bocſte mnemáte że wy w nich żiwot wieczny miecz mogcie / ſą ony ktore dáwaią świádectwo o mni.

40. A wſtak nechcete přigiti ke mně, abyſte żiwot měli.

A wſzyć do mnie przyść niechcecie, abyście mieli żywot.

41. Zwelebenj od lidij pák nepřigimám:

Chwały od ludzi nie biorę.

ה

42 אֲלָא יְדַעְתְּכוֹן דְּחֻבְּתָא
דְּאִלָּהָא לֵית בְּכוֹן׃

Mas yo he bien conoſcido que no tenes
huuiere el amor de Dios en vos.

41 אֲנָא אָתֵית בְּשֻׁמְהָא
דַּאֲבָי וְלָא מְקַבְּלִין יָתִי
לִי אִן אָחֳרִין יֵיתֵי בְּשֻׁם
נַפְשֵׁהּ הָכֵי תְּקַבְּלוּן׃

Io ſon venuto nel nome de mio Pa-
dre, e non mi riceuete. ſe qualtro verra
nel ſuo proprio nome, quello ben la riceue-
rete.

44 אֵיכְנָא מְשַׁכְּחִין אִנְתּוּן
לְהֵימָנוּתָא דְּשׁוּבְחָא חַד מִן
חַד מְקַבְּלִין אַנְתּוּן וְיֵקָרָא
דְּמִן חַד אֱלָהָא לָא בָּעִין
אַנְתּוּן׃

Como podeys vos otros creer, pues tomays
la gloria los vnos de los otros? y no buscays la
gloria que de ſolo Dios viene.

45 לָא תְּסַבְּרִין אֲנָא
דַּאֲנָא מְקַטֵּג עֲלָוְכוֹן
לְוָת אֲבָא אִיתַי מִן
דְּמְקַטֵּג לְכוֹן מֹשֶׁה וְהוּ
דְּבֵהּ שַׂרְיָרִין׃

No penſeys que yo os tengo de acuſar de-
lante de. padre ay quien os acuſa, Moyſen, en
quien voſotros eſperays

46 אִלּוּ הֲוָה מְהֵימְנִין
דְּיָתְבְתּוּן אַף בִּי מְהֵימְנִין
דְּיָתִיתוּן מִשֻׁם בִּי כְּתַב
פִּתְגָמַי׃

Porque ſi voſotros creyeſſedes à Moyſen, cre-
eriades a mi porque dem. eſcriuio el.

47 וְאִן לְכְתָבְהִי דִּילֵהּ לָא
מְהֵימְנִיתוּן אֵיכְנָא
לְמִלַּי דִּיהֵימְנוּן׃

Y ſi à ſus letras no creeys, como creereys a
mis palabras?

ו

1 בָּתַר דֵּלִין אָזֵל יְשׁוּעַ לְ
לְעִבְרָא יַמָּא דְּגַלִּילָ
דְּטִבֶּרְיוֹס׃

Deſpe queſto, ſe fue Iesus de la
otra parte de la mar de Galilea, que es de Tiberia.

ה

42 כִּי אִם יְדַעְתִּי אֶתְכֶם כִּי
אַהֲבַת אֱלֹהִים לֹא יֵשׁ בָּכֶם׃

Mas yo os conozco, que no teneys amor de
Dios en voſotros

43 אֲנִי בָאתִי בְשֵׁם אָבִי וְאֵינְכֶם
מְקַבְּלִים אוֹתִי אִם אַחֵר יָבוֹא
בְשֵׁם נַפְשׁוֹ אוֹתוֹ תְקַבֵּלוּ׃

Yo he venido de ſu nombre de mi Padre, y no
me recebis. ſi otro viniere en ſu propio nombre
à aquel recebireys

44 אֵיךְ תּוּכְלוּ אַתֶּם לְהַאֲמִין
בְּשֶׁאַתֶּם כָּבוֹד אִישׁ מֵאֵת אִישׁ
וְאֶת הַכָּבוֹד אֲשֶׁר מֵאֱלֹהִים לְבַדּוֹ
אֵינְכֶם מְבַקְּשִׁים׃

Como podeys voſotros creer, pues tomays
la gloria los vnos de los otros? y no buscays la
gloria que de ſolo Dios viene.

45 אַל־תַּחְשְׁבוּ כִּי אֲנִי אֶתְבַּע
אֶתְכֶם לִפְנֵי אָבִי יֵשׁ אֶחָד
הַמַּחְבִּיב אֶתְכֶם מֹשֶׁה אֲשֶׁר עָלָיו
בְּטַחְתֶּם אַתֶּם׃

No penſeys que yo os tengo de acuſar de-
lante de. padre ay quien os acuſa, Moyſen, en
quien voſotros eſperays

46 וְאִם מַאֲמִינִים אַתֶּם לְמֹשֶׁה
וְתַאֲמִינוּ גַּם בִּי כִּי עָלַי כָּתַב
הוּא׃

Porque ſi voſotros creyeſſedes à Moyſen, cre-
eriades a mi porque dem. eſcriuio el.

47 וְאִם לַכְתָבָיו הַאֲלֹהִי אֵינְכֶם
מַאֲמִינִים אֵיךְ לִדְבָרַי תַּאֲמִינוּ׃

Y ſi à ſus letras no creeys, como creereys a
mis palabras?

ו

1 וְאַחֲרֵי כֵן הָלַךְ יֵשׁוּעַ לְעֵבֶר
הַיָּם הַגָּלִיל וְהוּא יָם טִבְרְיוֹם׃

Paſſadas eſtas coſas, fueſe Ieſus de la otra
parte de la mar de Galilea, que es de Tiberia.

ε.

42. Ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν
ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυ-
τοῖς.

Mais ie cognoi bien que vous n'a-
uez point l'amour de Dieu en vous.

43. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόμα-
τι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ
με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι
τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε.

Ie iuis venu au nom de mon Pere,
& vous ne me receuez point: si vn autre
vient en ſon propre nom, vous receuez
celui-là.

44. Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦ-
σαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβά-
νοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

Comment pouuez-vous croire vous
qui cerchez gloire l'vn de l'autre,
& ne cerchez point la gloire qui vient
de Dieu ſeul?

45. Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορή-
σω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστι
ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.

Ne cuidez point que ie vous doiue
accuſer enuers mon Pere, Moyſe au-
quel vous auez eſperance, eſt celui qui
vous accuſera

46. Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ,
ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ
ἐκεῖνος ἔγραψεν.

Car ſi vous croyiez a Moyſe, vous
croiriez auſsi a moi, car il a eſcrit de
moi

47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν
οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμα-
σι πιστεύσετε;

Mais ſi vous ne croyez point aux
eſcrits d'iceluy, comment croirez vous
a mes paroles?

ΚΕΦΑΛ. ϛ.

1. Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς
πέραν τῆς θαλάσσης τῆς
Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος.

Apres ces choſes Ieſus s'en alla au-
tre-mer de Galilee, qui eſt de Tiberi-

CAP. V.

42. Sed cognoui vos quia dilectionem Dei non habetis in vobis.

But I know you that ye haue not the loue of God in you.

42. Aber ich kenne euch/ das jr nicht Gottes Liebe in euch habt.

Wen ich kender eder/ at i haffue Gudz kerlighed i eder.

42. Ale poznal gſem wãs/ ſe wy miłowánij Bożiho nemátte w ſobě.

Ale znam ſe wy miłoſći Bożey nemaciete ſobe.

43. Ego veni in nomine Patris mei, & non accepistis me: si alius venerit in nomine suo, illum accipietis.

I am come in my Fathers Name and ye receyue me not: if another shall come in his owne name, him will ye receyue.

43. Ich bin kommen in meines Vaters Namen/ vnd jr nemet mich nicht an. So ein ander wirdt inn seinem eigen namen kommen/ den werdet jhr [illegible].

Jeg er kommen i min Faders Nafn/ oc i anam mig icke/ Der ſom en anden kommer ſit eget nafn/ hannem anamme i.

43. Ja ſem przyſſoł we Gmeno Otce mého/ a nepřigymáte mne. Přigdeliť gineho we gmenu ſwem/ toho wy přigmete.

Jacem przyſzedł imieniem Oyca mego/ a nie przyimuiecie mie. Ieſliby przyſzedł inny w ſwoim imieniu/ tedy go przyimiecie.

44. Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab inuicem accipitis: & gloriã quæ à solo Deo est, non quæritis?

How can ye beleeue which receyue honour one of another, and seeke not the honour that commeth of God alone?

44. Wie könnet jhr glauben/ die jr ehre von einander nemet? vnd die ehre/ die von Gott allein ist/ suchet jhr nicht.

Hvorledis kunde i tro/ i ſom tage ære offen anden? Oc den ære/ ſom er alene aff Gud/ ſøge i icke.

44. Kterak wy muożete wěřiti kteříž chwálu geden od druhého přigymáte: chwálu pak kteráž gest od ſamkho Boha/ nehledáte?

Jáko i wy możeſte wierzyć gdy ſami chwałę od drugich bierzecie/ a chwały ktora od ſámego Boga pochadźił nie ſzukacie?

45. Nolite putare, quia ego accusaturus sim vos apud Patrem, est qui accusat vos, Moyses, in quo vos speratis.

Do not thinke that I will accuse you to my Father: there is one that accuseth you, euen Moſes in whom ye trust.

45. Jr ſolt nicht meinen/ das ich euch für dem Vater verklagen werde/ Es ist einer der euch verklaget/ der Moſes/ auff welchen jhr hoffet.

I ſkulle icke tencke, at jeg vil beſkylde eder ſaar Faderen: Der er en ſom eder beſkylder Moſe, paa hvilcken i haabe.

45. Nedomniwayteż ſe/ bychť já na wás ſaluowal we před Otcem. Geſtliť gſo na wás ſaluge/ Mogżiſz w kterémż wy nadźgiměte.

Nie mniemayćie abych ia was cżinił o Oycu. Ieſt kto żałuie Exhorzy was oſkarza/ Moyżeſz w ktorym wy nádźieię macie.

46. Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan & mihi: de me enim ille scripsit.

For had ye beleeued Moſes, ye would haue beleeued me: for he wrote of me.

46. Wenn jhr Moſi glaubtet/ ſo glaubtet jr auch mir/ denn er hat von mir geſchriben.

Dersom i trode Moſe/ da trode i oc mig. Thi hand haffuer ſcriffuet om mig.

46. Neb kdybyſte wěřili Mogżiſſowi/ wěřiliby ſte ſnad y mně: neb gen o mne pſal.

Bo iżbyście wierzyli Mojżeſzowi, wierzyliby ſcie y mnie: gdyż on o mnie piſał.

47. Si autem illius literis non creditis: quomodo verbis meis credetis?

But if ye beleeue not his writings, how ſhall ye beleeue my words?

47. So jhr aber ſeinen Schrifften nicht glaubet/ wie werdet jhr meinen Worten glauben?

Vere i ikke hans Scriffter/ hvorledis ſkulle i tro mine ord?

47. Ale ponkwadż geho Piſmum newěřite/ kterak ſlowům mým uwěříte?

Lecż gdyż ego piſmom nie wierzycie, iakoż ſłowom memu wierzyć będźiecie.

CAP. VI.

POst hæc abiit Iesus trans mare Galilææ, quod est Tyberiadis.

After these things Iesus went ouer the ſea of Galilee or of Tiberias.

Das VI. Capitel.

Darnach fuhr Jeſus weg über das Meer an der Stadt Tyberias in Galilea.

Der efftere ſoer Jheſus borr offuer Hauſſuit/ hoſſ den Stad Tiberias i Galilea.

Kapitola VI.

POtom odſeł Gežiſz za Moře Galileyſkě/ ktereż geſt Tyberyadſke:

Potym Jezus ſzedł zá morze Galileyſkie/ ktoreż ieſt Tyberyadſkie.

ו

ב וְאָזְלוּ אַתְרַהּ סַגְּיָא
סַגְיָאָא מְטוּל דְּחָזִין הֲווּ
אָתְוָתָא דְּעָבַד בְּפָרִיהָא׃

E seguitauale vna gran turba: perciochè vedeuano i fuoi segnali ch'faceua sopra quelli ch'erano infermi.

ג יְסַלֵּק יֵשׁוּעַ לְטוּרָא
וְיָתֵב תַּמָּן הֲוָא עִם
תַּלְמִידָוֹהִי׃

Allor Iesu monto in vn monte, & si mise a sedere co i suoi discepoli.

ד קָרִיב הֲוָא דְּיוֹ צַרְעָתָא
דְּפִצְחָא דְּיָהוּדָיֵא׃

Et era vicino la Pasche, festa de Giudei.

ה נָאֵיב יֵשׁוּעַ עֵינָוֹהִי
וְחָזָא אֲרֻבְּתָא סַגְיָאתָא אָתָא
לְוָתֵהּ וַאֲמַר לְפִילִפּוֹס
אֵימְכָא נְזוֹן לַחְמָיָא
דֵּיאִכְלוּן כָּלִין׃

Hauendo adunque Iesu alzati gli occhi, & veduto che vna gran turba venuta li era adosso, disse a Filippo, Donde compreremo noi pani, che costor mangino?

ו הָדָא הֲוָה אֲמַר נַסֵּי
מִנֵּיהּ אֲרֵי הוּ יָדַע מָא
מְסָא עֲתִיד לְמֶעְבַּד׃

Et questo diceua per prouarlo: perciochè egli sapeua bene quel che hauea a fare.

ז אֲמַר לֵהּ פִּילִפּוֹס
דְּמָאתַיִן דִּינָרִין לַחְמָא לָא
סָפֵק לְחִוּן דִּי זְעֵיר זְעֵיר כָּל חַד
מִד חַד מִנְּהוֹן נְסַב׃

Filippo gli rispose, Non basterebbono loro duecento denari di pane, se ciascuno di loro ne pigliasse vn pochetto.

ח אֲמַר לֵהּ חַד מִנְּ
אַנְדְּרָאוֹס אָ
אֲחוּהִי דְּשִׁמְעוֹן פְּטְרָס׃

Vno de suoi discepoli, cioè Andrea fratello di Simon Pietro, li disse.

ט אִית הָכָא טְלֵיָא חַד
דְּאִית עֲלֵהּ תְּרֵין גְּרִיצֵּן
דִּשְׂעֹרִין וְדַגִּין זְעֵירִין
דְּסַגְיָא יְהִין אֵינִין אֶלָּא
דְּלָא מְטוּל לְהוֹן
כְּלָהוֹן׃

Egli è qui vn fanciullo che ha cinque pani d'orzo, & due pesci: ma che sono questi a tanta gente?

ו

ב וַיֵּלֶךְ אַחֲרָיו עַם רַב כִּי רָאוּ
אֶת־אוֹתוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה עַל־
הַחֹלִים׃

Y seguialo grande multitud, porque viã sus señales que hazia en los enfermos.

ג וַיַּעַל יֵשׁוּעַ עַל־הָהָר וַיֵּשֶׁב
שָׁם עִם הַלְמִידָיו׃

Subió pues Iesus à vn monte, y estuuo allí con sus discipulos.

ד וַיִּקְרַב חַג־הַפֶּסַח חַג הַיְהוּדִים׃

Y estaua cerca la pascua, el dia de la Fiesta de los Iudios.

ה וַיִּשָּׂא עֵינָיו יֵשׁוּעַ וַיַּרְא
כִּי־עַם רַב בָּא אֵלָיו אָמַר אֶל־
פִּילִפּוֹס אֵי מִזֶּה נִקְנֶה לֶחֶם אֲשֶׁר
יֹאכְלוּ חֵפֶר׃

Y como alçó Iesus los ojos, y vido que auia venido à el grande multitud, dixo à Philippe, Dedonde compraremos pan para que cõ an estos?

ו וְזֹאת אָמַר אֲלֵיהֶם כִּי מְנַסֶּה
אֹתוֹ וְהוּא יָדַע מֶה הָיָה עָתִיד
לַעֲשׂוֹת׃

Mas esto dezia tentandolo, porque el sabia loque auia de hazer.

ז וַיַּעַן לוֹ פִּילִפּוֹס מָאתַיִם
דִּינָרִים לֶחֶם אֵינָם דַּיָּם אֲשֶׁר
אִישׁ אִישׁ מֵהֶם מְעַט מְעַט
יִקָּח׃

Respondiõle Philippe, Dozientos dineros de pan nõ les bastarã para que cada vno dellos tome vn poco.

ח אָמַר לוֹ אֶחָד הַתַּלְמִידִים
אַנְדְּרָאוֹס אֲחִי שִׁמְעוֹן כֵּיפָא׃

Dizele vno de sus discipulos, Andres hermano de Simon Pedro.

ט יֶשׁ פֹּה נַעַר אֶחָד אֲשֶׁר לוֹ
חֲמִשָּׁה לֶחֶם שְׂעֹרִים וּשְׁנֵי דָגִים
אַבָל מָה אֵלֶּה בְּהָמוֹן כָּזֶה׃

Vn mochacho està aqui que tiene cinco panes de cebada y dos pezes: mas que es esto entre tantos?

6.

2. Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἐθεώρουν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.

Et grandes troupes le suiuoyẽt, à cause qu'ils voyoyent les signes qu'il faisoit sur ceux qui estoyent malades.

3. Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

Mais Iesus monta en vne montagne, & là s'assit auec ses disciples.

4. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.

Or le iour de Pasque (qui estoit la feste des Iuifs) estoit prochain.

5. Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι;

Iesus donc ayant leué ses yeux, & voyant que grandes troupes venoyent à lui, dit à Philippe, Nous achetterons nous des pains, afin que ceux-ci ayent à manger?

6. Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτὸν· αὐτὸς γὰρ ἤδει τί ἔμελλε ποιεῖν.

(Or disoit-il cela pour l'esprouuer: car il sauoit bien ce qu'il deuoit faire.)

7. Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχύ τι λάβῃ.

Philippe lui respondit, Pour deux cẽs deniers de pain ne leur suffiroit à ce que chacun d'eux en prinst tant soit peu.

8. Λέγει αὐτῷ ἕτερος τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου,

L'vn des ses disciples, assauoir André frere de Simon Pierre, lui dit,

9. Ἔστι παιδάριον ὧδε ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶ εἰς τοσούτους;

Il y a ici vn petit garçon qui a cinq pains d'orge & deux poissons: mais que sont ils de cela pour tant de gens?

CAP. VI. | Das VI. Capitel. | Kapitola VI.

2. Et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa quæ faciebat super his qui infirmabantur.

And a great multitude followed him: because they saw his miracles which he did on them that were diseased.

2. Vnd es zog jhm vil Volcks nach/ darumb daß sie die zeichen sahen/ die er an den Kranckē thet.

Da der drog mege̊r Folck efter hannem/ fordi de saae de Tegen/ som hand giorde mer de Siuge.

2. A ſlo za nim mnoſtwi welikē/ nebo gſau mirácůw gjmy kterē cjnil nad tjmi kterjž ne mocnjh byli.

3. Jesus aber gieng hinauff/ auff einen Berg/ vnnd satzte sich daselbst mit seinen Jüngern.

Then Jesus went vpinto a mountaine, and there he sate with his disciples.

Da gick Jhesus hen op/ paa n Bierg/ oc satte sig der med sine Disciple.

3. Jeſus aber gieng hinauff auff einen Berg/ vnnd ſatzte ſich daſelbſt mit ſeinen Jüngern.

3. Tehdy wſtaupil na Horu Gežiſe/ a tam ſedēl s Včedlnjky ſwými.

4. Es war aber nahe die Ostern der Jüden Fest.

And the Passeouer a feast of the Iewes was nere.

Oc der vaar nær Paaske Jødernis Høytid.

4. Es war aber nahe die Oſtern der Jüden Feſt.

4. A byla blizko Welikānoc/ den Swátečnj židow ſkeho.

5. Da hub Jesus seine augen auff/ vnd sihet daß vil Volcks zu jm kombt/ vnd spricht zu Philippo: Wo kauffen wir Brodt/ daß diese essen?

Then Jesus lift vp his eyes/ and seeing that a great multitude came vnto him, he said vnto Philip: Whence shall we buy bread, that these might eat?

Da oploffte Jhesus sine øyen/ Oc seer at der kommer megen Folck til hannem/ oc siger til Philippum/ Huor kabe vi brød/ at disse skulle ade?

5. Protoż když pozdwihł Gežiſe/ a widěl že mnoſtwi welikē gde k němu/ řekl Filipowi: Odkud nakoupjme chlebůw/ aby pogedli tito?

6. Das saget er aber jhn zuversuchen/ denn er wuste wol/ was er thun wolte.

This he said to prouue him: for he himself knew what he would do.

Dette sagde han dog at forsøge hannem/ Thi hand vidste vel/ hvad hand vilde gøre.

6. Ale to řekł zkauſeçecko/ nebgſt on wżdť sobě mel po tom.

7. Philippus antwortet jm? zwey hundert pfenning werth Brots ist nicht genug vnter sie/ daß ein jeglicher ein wenig neme.

Philip answered him: Two hundreth pens worth of bread is not sufficient for them, that euery one of them may take a little.

Philippus suarede hannem/ Brød for thu hundrede Penninge ericke nock ihlant dem/ at hver enger noget taabt.

7. Otpowjdł gemu Filip: Zakaž Sto Penjz chlebuow neſtačj gim/ aby gedenkajcy mało wzal.

8. Spricht zu jhm einer seiner Jünger/ Andreas der Bruder Simonis Petri:

One of his disciples, Andrew/ Simon Peters brother.

Da sigeren af hans Disciple til hannem/ Andreas Simonis Peters broder

8. Řekł gemu geden z Včedlnjkůw ſwých/ Ondřeg Bratr Simona Petra:

9. Es ist ein Knabe hie/ der hat fünff Gerstenbrodt/ vnd zwen Fische/ Aber was ist das vnter so vil?

There is a little boy here which hath five barley loaves, and two fishes: but what are they among so many?

Her er en Dreng/ hand hafuer [illegible] Byghrød/ oc tho Fiske. Men hvad er dette blant [illegible]

9. Geſtit gde Mládenec geden ječmenný má pět chlebuow gačmenných a dwa Rybě/ ale což to geſt mezy tak mnohý?

10 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ עֲשׂוּ אֶת־
הָאֲנָשִׁים לָשֶׁבֶת וַיְהִי עֵשֶׂב רַב
בַּמָּקוֹם וַיֵּשְׁבוּ הָאֲנָשִׁים בְּמִסְפָּר
כַּחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ ׃

Entonces Iesus dixo Hazed recoſtar la gente: y auia mucha yerua en aquel lugar y recoſtaronſe como numero de cinco mil varones.

11 וַיִּקַּח יֵשׁוּעַ אֶת־הַלֶּחֶם וַיְבָרֶךְ
וַיִּתֵּן לַתַּלְמִידָיו וְהַתַּלְמִידִים
לַיּוֹשְׁבִים בַּמִּסְבָּה וְכֵן מִן־
הַדָּגִים כַּמָּה אָבוּ ׃

Y tomò Iesus aquellos panes, y auiendo hecho gracias, repartiò à los Diſcipulos y los Diſcipulos à los que eſtauan recoſtados, aſsi mismo de los peces quanto querian.

12 וְכַאֲשֶׁר שָׂבְעוּ אָמַר לְתַלְמִידָיו
אִסְפוּ אֶת־הַפְּתִתִים אֲשֶׁר נִשְׁאָרוּ
פֶּן תֹּאבַד מְאוּמָה ׃

Y como houeron harto, dixo a ſus Diſcipulos Coged los pedaços que han quedado, porque no ſe pierda nada.

13 וַיֹּאסְפוּ וַיְמַלְאוּ שְׁנֵים עָשָׂר
סַלֵּי הַפְּתִתִים מֵחֲמֵשֶׁת לֶחֶם
שְׂעוֹרִים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ לָאוֹכְלִים ׃

Cogieron pues, y hunchieron doze eſportones de pedaços de los cinco panes de cebada, que ſobraron à los que auian comido.

14 וְהָאֲנָשִׁים כַּאֲשֶׁר רָאוּ אֶת־
הָאוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה יֵשׁוּעַ אָמְרוּ
כִּי זֶה הוּא בֶּאֱמֶת הַנָּבִיא הַבָּא
אֶל־הָעוֹלָם ׃

Aquellos hombres entonces, como vieron la ſeñal que Iesus auia hecho, dezian. Que eſte verdaderamente es el Propheta, que auia de venir al mundo.

15 וְיֵשׁוּעַ יוֹדֵעַ כִּי־עֲתִידִים
לָבוֹא וְלַחְטֹף אוֹתוֹ אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ
אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ וַיָּגָל לוֹ מִתְּנוֹתָם
וַיַּעַל אֶל־הָהָר הוּא לְבַדּוֹ ׃

Y entendiendo Iesus que auian de venir para arrebatarlo, y hazerlo Rey, boluiò a huyrſe al monte el ſolo.

CAP. VI.

10. Dicit ergo Iesus, Facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco, & discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia.

And Jesus sayde: Make the people sitte downe. (Now there was much grasse in that place.) Then the men sate downe in number about fyue thousand.

11. Accepit ergo Iesus panes: & cùm gratias egisset, distribuit discumbentibus, similiter & ex piscibus quàntum volebant.

And Jesus toke the breade, and gaue thankes, & gaue to the people to the disciples, & the disciples vnto them that were set downe: and likewise of the fishes as much as they would.

12. Vt autem impleti sunt, dixit discipulis suis, Colligite quæ superauerunt fragmenta, ne pereant.

And when they were satisfied, he sayde vnto his disciples, Gather vp the broken meat, which remaineth: that nothing be lost.

13. Collegerunt ergo, & impleuerunt duodecim cophinos fragmentorũ ex quinq; panibus hordaceis quæ superfuerunt his qui manducauerant.

Then they gathered it together, and filled twelue baskets with the broken meat of the fiue barley loaues, which remained vnto them that had eaten.

14. Illi ergo homines cùm vidissent quod Iesus fecerat signum, dicebant, Quia hic est verè Propheta qui venturus est in mundum.

Then the men when they had seene the miracle that Jesus did, sayde: This is of a truth the Prophet that should come into the world.

15. Iesus ergo cùm cognouisset quia venturi essent ut raperent eum, & facerent eum regem, fugit iterum in montem ipse solus.

When Jesus therefore perceiued that they would come, and take him to make him a King, he departed again into a mountaine himselfe alone.

Das VI. Capitel.

10 Jesus aber sprach: Schaffet daß sich das Volck lagere. Es war aber vil graß an dem ort. Da lagerten sich bey fünff tausent Mann.

Jhesus sagde: Stycker Folcket til sæde. Oc der vaar meget græss paa den sted. Da satte sig ned bey fem tusind Mend.

11. Jesus aber nam die Brodt/ dancket/ vnnd gab sie den Jüngern/ die Jünger aber denen/ die sich gelagert hatten. Desselbigen gleichen auch von den Fischen/ wie vil er wolte

Oc Jhesus tog Brødene/ tackede/ oc satte Discipulene dem/ Men Discipulene ginge dem/ som hafde sæt sig ned. Desligest ocsaa aff Fiskene/ saa meget som hand vilde.

12. Da sie aber satt waren/ sprach er zu seinen Jüngern: Sammlet die übrigen Brocken/ das nichs vmbkomme.

Oc der de vaare mætte/ Da sagde hand til sine Discipler/ Sancker tilsammen de offuerbliffne Lestninger, at der intet spuris

13. Da samleten sie/ vnnd füllleten zwölff Körbe mit Brocken/ von den fünff Gerstenbrodt/ die überblieben denen/ die gespeiset worden.

Da samlede dette fyldte tolff Kurffue met Lestninger/ aff de fem Byghrød/ som de tessnede/ der vaare mæd.

14. Darum die Menschen das Zeichen sahen/ das Jesus that/ sprachen sie: Das ist der Prophet/ der in die Welt kommen solt.

Der Mennisterne nu saa dette Tegen, som Jhesus giorde, sagde de/ Denne er vyselige den Prophete, som skal komme til Verden.

15. Da Jesus nun mercket/ das sie kommen würden/ vnnd jhn haschen/ das sie jhn zum Könige machten/ entweicht er abermal/ auff den Berg er selbst allein.

Da Jhesus nu mercker/ at de vilde komme at tage sig vaa hannem/ at de vilde gøre hannem til Konge da vigede hand atter paa Bierget/ selff alene.

Kapitola VI.

10. Tehdy řekl gim Ježiss: Rozkážeg lidu sjdn. A bylo tráwy mnoho na tom mjstě. Posadilo se muſžůw pocztem pietkrát pět Tisjcůw.

Tedy rekl Jesus: Rosta ieſſ aby ſi sædali. A bylo ſám trawy dosty, nà onom miegſtu. Sædlo tedy muſžůw ſkrzſſe okolo pietkrát tyſſicey.

11. Tehdy Ježiss wzal chleby/ a kdyż dijky wčinil, rozdawal Wučedlnykům/ Wučedlnjcy pak sedjcým: Tehdy y Ryb nakż gsau mnoho chtěli.

A tak Jesus wzal wdy chleby y ochnuwſſy vdiekł/ podżtelił zwolennikom/ zwolennicy zaſe tym co ſiedzieli: taķ ge też y ryby ile ſtudno chtěli.

12. A kdyż byli nasycení řekl Wučedlnykům swým: Zbjrejte ſtrż zuoſtalý drobty/ ať negsau nicż.

A gdy ty ſi mieli doſyć, rzekł Jezus zwolennikom ſwym: Zbierzcie okrusſki ktore poſtały/ żeby ſie nie ginęło.

13. Tehdy sebrali a naplnili dwanáct košťatow drobtuow z pěti chlebuow gečmenych/ ktereżż pozuoſtalo po těch ktez gżgedli.

Tedy nabrali ſzy y pełne naſtáwdli dwánaſcie koſzow okruſzkow z pięciorga chlebá tego, ktemi ſie ktore po ſoſtały cym co ſiedli.

14. Tj pak lidé kdyż wideli ten diwe ktereż byl učinil, prawili: Tento gżgiſt Prorok/ ktereżż ma přigjti na Swět.

A przeto ſi ono zobaczywſſy cud ktory Jezus okazał mowili: Tenci eſt zápewnie ten Prorok/ ktoſzy ma ſzyć na ſwiat.

15. Tehdy Ježiss kdyż pozjtřal żeby měli přigjti aby gey chtěli a učinili Králem/ vſſel na Horu opět sám.

Kiedyſzcz Jezus ſię przeto dobrze ſchwycił mieli ſię wezmie krolem/ wſzedł zaſie ſam dyſſko na gore.

ו

16 יפר הָוָא רַמְשָׁא וְנַחֲתוּ תַלְמִידֵיהִי לְמַיָּא׃

Y venuda la ſera, ſi fueron diſcipuli ſuyos a la mar.

17 וְיַתְבוּ בְּסַפִינְתָּא וַאֲתַיִן לְעִבְרָא לְכַפַּרְנַחוּם וַחֲשֵׁכַת הָוַת לְהוֹ וְלָא אֲתֵי יְשׁוּעַ לְוָתְהוֹן׃

Y eſtando montados ſu la barca, acudauan de la otra mar verſo Capernaum, y era ſcuro, y aun no auia venido a ellos.

18 וְיַמָּא דִין אִתְּחַף רוּחָא עֲלֵיהוֹן מְטוֹל דְּרִיחָא רַבְּתָא נָטְרַת הָוַת׃

Y el mar ſe yua con gran viento con ſoplo fuerte, ſi grande.

19 וּכְדִי אִיזְדִּי אַרְבְּסַר עֶסְרִין וּתְרֵין אוֹ תְלָתִין סַלְקִין לְמִשְׁיָא לְסַפִינְתָּא וְדָחֲלוּ׃

Pues deſpues que huuieron remado como veynte y cinco o treynta eſtadios, veen a Ieſus que andaua ſobre la mar, y ſe acercaua al nauio, y ouieron miedo.

20 וְהוּא אָמַר לְהוֹן אֲנָא הוּא לָא תִדְחֲלוּן׃

Mas el les dixo, Yo ſoy, no ayays miedo.

21 וְצַבִּין לְקַבָּלָה אוֹתֵהּ בְּסַפִינְתָּא וּמִתְאַם סַפִינְתָּא לְאַרְעָא דַּהֲוָת אֲזִלִין לַהּ׃

Eſſi pues le quiſieron rescebir en el nauio, y luego el nauio llegó a la tierra donde yuan.

22 וְעַל דְּאִתְקַיַּם עַמָּא דְּקָאֲמִין מֵעִבְרָא דְּיַמָּא דְּלָא הֲוָה תַּמָּן אֶלָּא סַפִינְתָּא חֲדָא וְדִי לָא עָאל יְשׁוּעַ עִם תַּלְמִידֵיהִי לְסַפִינְתָּא אֶלָּא תַּלְמִידֵיהִי לְחוֹדֵיהוֹן אִזְלוּ׃

Ayendo ſe quedado la turba de la otra parte de la mar, y viendo que no auia alli otra ſino vna, en la qual ſe auian entrado ſus Diſcipulos, y que Ieſus no auia entrado con ſus Diſcipulos en el nauio, mas que ſus Diſcipulos ſolos ſe auian ydo.

ו

16 וְכִד הֲוָה עַרְבָא נְחֵתוּ תַּלְמִידוֹהִי אֶל־הַיָּם׃

Y como ſe hizo tarde, decendieron ſus Diſcipulos a la mar

17 וּבְעָלוּתָם אֶל־הָאֳנִיָּה בָּאוּ לְעֵבֶר הַיָּם אֶל־כְּפַר נָחוּם וְיָחֵל חֶשְׁכָּ וְעוֹרֵנוּ לֹא בָא אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ׃

Y entrando en vn nauio, venian de la otra parte de la mar hazia Capernaum. Y era ya eſcuro, y Ieſus no auia venido a ellos.

18 וְהַשֶּׁבֶר רוּחַ גְּדוֹלָה וְהַיָּם הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר׃

Y la mar ſe començo a leuantar con vn gran viento

19 וַיְהִי כִּבְלֹתָּ כְּבֵלָה הָאָרְךְ עֶשְׂרִים וַחֲמֵשׁ אוֹ שְׁלוֹשִׁים וְרָאוּ אֶת־יֵשׁוּעַ מְהַלֵּךְ עַל־הַיָּם וְקָרֵב לָאֳנִיָּה וַיִּרָאוּ׃

Y como ouieron nauegado como veynte y cinco o treynta eſtadios, veen a Ieſus que andaua ſobre la mar, y ſe acercaua al nauio, y ouieron miedo

20 וְהוּא אָמַר אֲלֵיהֶם אֲנִי הוּא אַל תִּירָאוּ׃

Mas el les dixo, Yo ſoy, no ayays miedo.

21 וַיֹּאבוּ לְקַחַת אוֹתוֹ בָּאֳנִיָּה וּמִתְאוֹם נִהְיָתָה הָאֳנִיָּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵלֶיהָ הָלְכוּ׃

Y ellos lo recibieron de buena gana en el nauio, y luego el nauio llegó a la tierra donde yuan

22 וּמַחֳרָתָּ וְהֶהָמוֹן אֲשֶׁר קָם לְעֵבֶר הַיָּם רוֹאֶה כִּי אָנִיָּה אַחַרְתָּ לֹא הָיְתָה שָׁם כִּי אִם אָחַת הִיא אֲשֶׁר נִכְנְסוּ עָלֶיהָ תַּלְמִידָיו וְכִי יֵשׁוּעַ לֹא בָא עִם תַּלְמִידָיו בָּאֳנִיָּה כִּי אִם תַּלְמִידָיו לְבַדָּם הָלְכוּ׃

El dia ſiguiente la compañia que eſtaua de la otra parte de la mar, como vido que no auia alli otra ſino vna, en la qual ſe auian entrado ſus Diſcipulos, y que Ieſus no auia entrado con ſus Diſcipulos en el nauio, mas que ſus Diſcipulos ſolos ſe auian ydo.

ϛ΄

16. Καὶ ὡς ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

Et quando eſtos fueron venuts, ſus diſcipulos deſcendieron alla mer

17. Καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς.

Et eſtans montés en la naſſel ſe hoyent contre la mer vers Capernaum: & ſoubain dafia obſcur, & ſi n'eſtoit point encores venu à eux

18. Ἡ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο.

Et la mer s'eſleua par vn grand vent qui ſouffloit

19. Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον. καὶ ἐφοβήθησαν.

Apres donc qu'ils eurent ramé enuiron vingtcinq ou trente ſtades, voyent Ieſus cheminant ſur la mer, & s'approchant de la naſſelle dont ils eſtoient pres, ils eurent peur.

20. Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

Mais il leur dit, C'eſt moy ne craignez point.

21. Ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ὃν ὑπῆγον.

Ils eſcouterent donc volentiers en la naſſelle, & incontinent la naſſelle print terre au lieu où ils alloyent.

22. Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστὼς πέραν τῆς θαλάσσης, εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνεβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον.

Le ſendemain les troupes qui eſtoyent demeurees de l'autre coſté de la mer, voyans qu'il n'y auoit point la de autre naſſelle, ſinon celle ſeule, en laquelle eſtoyent entrés les diſciples, & que Ieſus n'eſtoit point entré auec les diſciples en la naſſelle, mais que les diſciples s'en eſtoyent allés.

CAP. VI. | Das VI. Capitel. | Kapitola VI.

16. Vt autem ſera factum eſt, deſcenderunt diſcipuli eius ad mare.

When euen was come / his diſciples went downe vnto the ſea.

16. Am abend aber / giengen die Jünger hinab an das Meer.

Da affcien tu ginge Diſciplene ned til Haffuit.

16. A když byl weſer / eſtaupili Wedlnijcy geho k Moři.

17. Et cum aſcendiſſent navim, venerunt trans mare in Capharnaum, & tenebræ iam factæ erant: & non venerat ad eos Ieſus.

And entred into a ſhip / and went ouer the ſea towards Capernaum: & now it was darke, and Jeſus was not come to them.

17. Vnd traten inn das Schiff / vnd kamen über das Meer / gen Capernaum / vnd es war ſchon finſter worden / vnd Jeſus war nicht zu jnen kommen.

Da traadde i Skibet / og kommde offuer Haffuit til Capernaum / og der vaar allerede bleffuit moercke. Og Jheſus vaar icke kommen til dem.

17. A Wſtaupili na Lodj / plawili ſe přes Moře do Kafarnaum: a tmy gij wſtihly / a nepřiſſel byl Gežiſch k nim.

18. Mare autem, vento magno flante, exurgebat.

And the ſea aroſe with a great wind that blew.

18. Vnd das Meer erhub ſich von einem groſſen Winde.

Og Haffuit gaff ſig op / aff ſtoor Vaer.

18. A Moře duchem welikým wětrem / zdwihalo ſe.

19. Cum remigaſſent ergo quaſi ſtadia viginti quinque aut triginta, vident Ieſum ambulantem ſuper mare, & proximum naui fieri, & timuerunt.

19. Da ſie nun gerudert hatten bey fünffondzwentzig oder dreyſſig Feldwegs / ſahen ſie Jeſum auff dem meer daher gehen / vnd nahe bey das ſchiff kommen / vnd ſie forchten ſich.

Der de haffde nu roet ved ſeme oc tiue eller tredue agre lenge / da ſaa de Jeſum gaa paa Haffuet / oc komme nær til Skibet / Oc de fryctede.

19. Tehdy když ſe gižbyli obplawli honiow hato pulmile chmanebo tři deſet ſtadij / widie Gežiſche an tiodij po Mori / a přibližugjcz k Lodi / ſe bali.

20. Ille autem dixit eis, Ego ſum, nolite timere.

20. Er aber ſprach zu jhnen: Ich bins / Förchtet euch nicht.

Da ſagde hand tildem / Det er ieg / Frycter eder icke.

20. Ale on řekl gim: Já ſem gſem / nebogtež ſe.

21. Voluerunt ergo accipere eum in navim: & ſtatim navis fuit ad terram quam ibant.

21. Da wolten ſie jhn in das Schiff nemen / vnd alſo bald war das Schiff am Lande / da ſie hin fuhren.

Saa vilde de tage hannem i Skibet / oc Skiber vaar ſtraxs hoſ Landet / ſom de fore til.

21. Tehdy chtěli ho wzjjti na Lodj a hned Lodj přibyla k zemi kterež ſepławili.

22. Altera die, turba quæ ſtabat trans mare, vidit quia nauicula alia non erat ibi niſi una, & quia non introiſſet cum diſcipulis ſuis Ieſus in nauim, ſed ſoli diſcipuli eius abiiſſent.

The day following the people which ſtood on the other ſide of the ſea ſawe that there was none other ſhip there ſaue one whereinto his diſciples were entred, & that Jeſus went not with his diſciples into the ſhip, but that his diſciples were gone alone.

22. Des andern tages ſahe das Volck / das diſſeit des Meers ſtund / daß kein ander Schiff daſelbs war / denn das einige / darein ſeine Jünger getretten waren / vnd daß Jeſus nicht mit ſeinen Jüngern inn das Schiff getretten war / ſondern alleine ſeine Jünger waren weggefahren.

Den anden dag. ſaa Folcket / ſom ſtod paa denne ſide Haffuit / at der vaar ined ingen Skib / uden de eene / den hans Diſciple vaare reaadde vdi / oc at Jheſus reaadde icke med ſine Diſciple i ſkibet / men hans Diſciple alene vaare farne offuer.

22. Druhého pak dne / Zaſtum kterýž byl za Morem / wida / že gedna Lodičky tu nebyla než ta gedna / na kterauž byli weſſli Wedlnijcy geho / a Gežiſch newſſel ſe ſwými na Lodj / ale ſami Wedlnijcy geho byli ſe plawili.

ו

ו

ς.

23 וְאֲנִיּוֹת אֲחֵרוֹת בָּאוּ מִטִּיבֶרְיוֹס קְרוֹבוֹת לַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָכְלוּ אֶת־הַלֶּחֶם בְּבָרְכוֹ אֲדֹנָי׃

Y que otras nauezillas auian arribado de Tiberias, junta al lugar donde auian comido el pan, despues de auer el Sennor hecho gracias.

23. Ἄλλα δὲ ἦλθε πλοῖα ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου.

(Or d'autres nauelles estoyent venues de Tiberias pres le lieu où auoyent mangé le pain apres que le Seigneur eut rendu graces.)

24 וְכִרְאוֹת כִּי אֵין יֵשׁוּעַ שָׁם וְלֹא תַלְמִידָיו יַעֲלוּ עַל־הָאֳנִיּוֹת וַיָּבוֹאוּ בְכַפְּר נָחוּם מְבַקְשִׁים אֶת־יֵשׁוּעַ׃

Como vido pues la compañia que Iesus no estaua alli, ni sus Discipulos, enteraronse ellos tambien en las nauezillas, y vinieron à Capernaum buscando à Iesus.

24. Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνεβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.

Les troupes donc voyans que Iesus n'estoit point là, ne ses Disciples, eux aussi monterent dedans les nauelles, & vindrent en Capernaum, cerchans Iesus.

25 וְכַאֲשֶׁר מָצְאוּ אוֹתוֹ בְּעֵבֶר הַיָּם אָמְרוּ לוֹ רַבִּי מָתַי בָּאתָ הֵנָּה׃

Y hallandolo de la otra parte de la mar, dixeronle, Rabbi, quando llegaste aca?

25. Καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ, ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας;

Et l'ayans trouué outre la mer, ils lui dirent, Maistre, quand es-tu arriué ici?

26 עָנָה יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם אָמֵן אָמֵן אֲנִי לָכֶם אַתֶּם מְבַקְשִׁים אוֹתִי לֹא כִּי רְאִיתֶם אוֹתוֹת כִּי־אִם כִּי אֲכַלְתֶּם מִן־הַלֶּחֶם וְשָׂבַעְתֶּם׃

Respondioles Iesus, y dixo, Decierto decierto os digo, que me buscays, no por las sennales que aueys visto, mas por el pan que comistes y os hartastes.

26. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε.

Iesus leur respondit, & dit, En verité, en verité ie vous dy, vous me cerchez nõ point pource que vous auez veu des figures, mais pource que vous auez mangé de pain, & auez eſté raſſasiés.

27 פְּעֲלוּ לֹא אֶת אֹכֶל הָאֹבֵד כִּי־אִם אֶת־אֹכֶל הַקָּם לְחַיֵּי עוֹלָם אֲשֶׁר בֶּן־הָאָדָם יִתֵּן לָכֶם כִּי אוֹתוֹ נָאַם יְהוָה הָאֱלֹהִים׃

Obrad no para la comida que perece, mas para la comida que à vida eterna permanece, la qual el Hijo del hombre os dará: porque à este sennalò el Padre, es a saber Dios.

27. Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός.

Trauaillez, non point apres la viande qui perit, mais apres celle qui est permanente à vie eternelle: laquelle le fils de l'homme vous donnera. Car le Pere, assauoir Dieu, la approuué de son cachet.

28 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מַה נַּעֲשֶׂה לַעֲשׂוֹת אֶת מַעֲשֵׂי אֱלֹהִים׃

Y dixeronle, Que hacemos para que obremos las obras de Dios?

28. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ;

Ils lui dirent donc, Que feromes-nous pour œuure les œuures de Dieu?

ז

ז

ς.

29 עָנָה יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם זֹאת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים כִּי תַאֲמִינוּ בַּאֲשֶׁר שָׁלַח הוּא׃

Respondio Iesus, y dixo, Esta es la obra de Dios, que creays en el que el embio.

29. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.

Iesus respondit, & leur dit, C'est ici l'œuure de Dieu, que vous croyez en celui qu'il a enuoyé.

30 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וּמָה אוֹת אַתָּה עֹשֶׂה לְמַעַן נִרְאֶה וְנַאֲמִינָה בְךָ מַה פָּעַלְתָּ׃

Dixeronle pues, Que sennal pues haces tu, para que veamos, y te creamos? que obras haces?

30. Εἶπον οὖν αὐτῷ, τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;

Ils lui dirent donc, Quel miracle fais-tu donc, afin que nous le voyons, & te croyons? que fais-tu?

31 אֲבוֹתֵינוּ אָכְלוּ אֶת־הַמָּן בַּמִּדְבָּר כַּכָּתוּב לָחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם נָתַן לָהֶם לֶאֱכֹל׃

Nuestros padres comieron el Maneh en el desierto, segun es escrito, Pan del cielo les dio à comer.

31. Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον, ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.

Nos peres ont mangé la manne au desert, comme il est escrit, Il leur a donné à manger le pain du ciel.

32 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם אָמֵן אָמֵן אֲנִי לָכֶם לֹא מֹשֶׁה נָתַן לָכֶם אֶת־הַלֶּחֶם מִן־הַשָּׁמָיִם כִּי אִם אָבִי נֹתֵן לָכֶם אֶת־הַלֶּחֶם הָאֱמֶת מִן־הַשָּׁמָיִם׃

Respondioles Iesus, Decierto decierto os digo, que no Moysen os dio el pan del cielo, mas mi Padre os da el verdadero pan del cielo.

32. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.

Iesus leur respondit donc, En verité, en verité ie vous dy, Moyse ne vous a point donné le pain du ciel, mais mon Pere vous donne le vray pain du ciel.

33 כִּי לֶחֶם אֱלֹהִים הוּא הַיֹּרֵד מִן־הַשָּׁמַיִם וְנֹתֵן חַיִּים לָעוֹלָם׃

Porque el pan de Dios es el que desciende del cielo, y da vida al mundo.

33. Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.

Car le pain de Dieu est celui qui descend du ciel, & donne vie au monde.

34 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲדֹנִי תֵּן־לָנוּ תָמִיד אֶת־הַלֶּחֶם הַזֶּה׃

Dixeronle pues, Sennor, danos siempre este pan.

34. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

Ils lui dirent donc, Seigneur, donne nous tousiours ce pain.

35 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם אֲנִי הוּא לֶחֶם הַחַיִּים הַבָּא אֵלַי לֹא יִרְעַב וְהַמַּאֲמִין בִּי לֹא יִצְמָא עוֹד׃

Respondioles Iesus, Yo soy el pan de vida: el que viene à mi no tendrà hambre, y el que cree en mi no tendrà sed jamas.

35. Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.

Iesus leur dit, Ie suis le pain de vie: celui qui vient à moy n'aura point faim, & celui qui croit en moy n'aura iamais soif.

36 אַךְ אָמַרְתִּי לָכֶם כִּי גַם־רְאִיתֶם אֹתִי וְלֹא תַאֲמִינוּ׃

Mas yo os he dicho, que tambien me habeis visto, y no creeis.

36. Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε.

Mais ie vous ay dit, que vous m'auez veu, & ne croyez point.

37 כָּל־אֲשֶׁר יִתֵּן־לִי הָאָב אֵלַי יָבוֹא וְהַבָּא אֵלַי לֹא אֲגָרְשֶׁנּוּ חוּצָה׃

Todo lo que el Padre me da, à mi vendrà: y el que à mi viene, no le echarè fuera.

37. Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ πρός με ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω,

Tout ce que le Pere me donne, viendra à moy: & celui qui vient à moy ie ne le mettray point dehors.

38 כִּי יָרַדְתִּי מִן־הַשָּׁמַיִם לֹא לַעֲשׂוֹת אֶת־רְצוֹנִי כִּי אִם אֶת־רְצוֹן שֹׁלְחִי׃

Porque he descendido del cielo, no para hazer mi voluntad, mas la voluntad de aquel que me embio.

38. ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

Car ie suis descendu du ciel, non pour faire ma volonté, mais la volonté de celui qui m'a enuoyé.

39 וְזֹאת חֵפֶץ שֹׁלְחִי אֲשֶׁר כָּל־אֲשֶׁר נָתַן־לִי לֹא אֹבִיד מִמֶּנּוּ דָּבָר כִּי אִם־אֲקִימֶנּוּ בְּיוֹם הָאַחֲרוֹן׃

Y esta es la voluntad de aquel que me embio, que todo lo que me ha dado, no perderè de ello cosa ninguna, mas lo resuscitarè en el postrimero dia.

39. τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Or la volonté du Pere qui m'a enuoyé, est que ie ne perde rien de tout ce qu'il m'a donné, mais que ie le ressuscite au dernier iour.

40 וְזֹאת חֵפֶץ אָבִי כָּל־הָרֹאֶה בַּבֵּן וְהַמַּאֲמִין בּוֹ יִחְיֶה חַיֵּי עוֹלָם וַאֲנִי אָקִימֶנּוּ בְּיוֹם הָאַחֲרוֹן׃

Porque esta es la voluntad de mi Padre, que todo aquel que ve al Hijo, y cree en el, tenga vida eterna: y yo lo resuscitarè en el postrimero dia.

40. τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Car c'est la volonté de mon Pere, que quiconque voit le fils, & croit en lui, ait la vie eternelle: & ie le ressuscite au dernier iour.

41 וַיִּתְלוֹנְנוּ עָלָיו הַיְהוּדִים עַל אֲשֶׁר אָמַר אֲנִי הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר יָרַד מִן־הַשָּׁמָיִם׃

Murmuraron pues de el los Iudios, porque dixo, Yo soy el pan que descendi del cielo.

41. Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,

Les Iuifs murmuroient donc de lui, de ce qu'il auoit dit, Ie suis le pain qui est descendu du ciel.

42 וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא זֶה יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹסֵף אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יָדַעְנוּ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ אֵיךְ יֹאמַר עַתָּה אֲנִי יָרַדְתִּי מִן־הַשָּׁמָיִם׃

Y dezian, No es este Iesus hijo de Ioseph, cuyo padre y madre nosotros conocemos? como pues dize este, Yo he descendido del cielo?

42. καὶ ἔλεγον, οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;

Et disoient, N'est-ce pas Iesus fils de Ioseph, duquel nous connoissons le pere & la mere? comment donc dit-il, Ie suis descendu du ciel?

43 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם אַל־תִּתְלוֹנְנוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ׃

Respondio Iesus, y dixo, No murmureis vosotros entre vosotros.

43. Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.

Iesus leur respondit donc, & dit, Ne murmurez point entre vous.

44 לֹא יוּכַל אִישׁ לָבוֹא אֵלַי אִם־לֹא אָבִי הַשֹּׁלֵחַ אֹתִי יִמְשְׁכֶנּוּ וַאֲנִי אָקִימֶנּוּ בְּיוֹם הָאַחֲרוֹן׃

Ninguno puede venir à mi, si no el Padre que me embio lo trahe: y yo lo resuscitarè en el postrimero dia.

44. οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Nul ne peut venir à moy, si le Pere qui m'a enuoyé ne le tire: & ie le ressuscite au dernier iour.

45 כָּתוּב בַּנְּבִיאִים וְהָיוּ כֻלָּם לִמּוּדֵי יְהוָה כָּל־הַשֹּׁמֵעַ וְהַלֹּמֵד מֵאֶת אָבִי יָבוֹא אֵלָי׃

Escrito es en los Profetas, Y todos seran enseñados de Dios. Todo aquel que oye, y aprende del Padre, viene à mi.

45. ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρός με.

Il est escrit en la loy des Prophetes, Et tous seront enseignés de Dieu. Quiconque donc a ouy & appris du Pere, vient à moy.

46 לֹא כִּי רָאָה אִישׁ אֶת־הָאָב כִּי אִם־הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּא מֵאֵת אֱלֹהִים הוּא רָאָה אֶת־הָאָב׃

No que alguno haya visto al Padre, sino aquel que es de Dios, este ha visto al Padre.

46. οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα.

Non que quelcun ait veu le Pere, sinon celui qui est de Dieu, celui a veu le Pere.

47 אָמֵן אָמֵן אֲנִי לָכֶם הַמַּאֲמִין בִּי יֶשׁ־לוֹ חַיֵּי עוֹלָם׃

Decierto decierto os digo, que el que cree en mi, tiene vida eterna.

47. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

En verité, en verité ie vous dy, celui qui croit en moy a vie eternelle.

48 אֲנִי הוּא לֶחֶם הַחַיִּים׃

Yo soy el pan de vida.

48. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

Ie suis le pain de vie.

49 אֲבוֹתֵיכֶם אָכְלוּ אֶת־הַמָּן בַּמִּדְבָּר וַיָּמֻתוּ׃

Vuestros padres comieron el Maneh en el desierto, y son muertos.

49. οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον·

Vos peres ont mangé la manne au desert, & sont morts.

50 זֶה הַלֶּחֶם אֲשֶׁר יָרַד מִן־הַשָּׁמָיִם לְמַעַן אֲשֶׁר יֹאכַל מִמֶּנּוּ וְלֹא יָמוּת׃

Este es el pan que descendio del cielo, para que el que de el comiere no muera.

50. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ.

C'est ici le pain qui est descendu du ciel, afin que quiconque en mange ne meure point.

51 אֲנִי הוּא הַלֶּחֶם הַחַי אֲשֶׁר יָרַד מִן־הַשָּׁמָיִם אִם־יֹאכַל אִישׁ מִן־הַלֶּחֶם הַזֶּה וָחַי לְעוֹלָם וְהַלֶּחֶם אֲשֶׁר אֶתֵּן בְּעַד חַיֵּי הָעוֹלָם הוּא בְּשָׂרִי׃

Yo soy el pan de vida que descendio del cielo: si alguno comiere de este pan, biuirà para siempre: y el pan que yo darè, es mi carne, la qual yo darè por la vida del mundo.

51. ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σάρξ μού ἐστιν ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

Ie suis le pain viuant qui suis descendu du ciel: si quelcun mange de ce pain, il viura eternellement: & le pain que ie donneray, c'est ma chair, laquelle ie donneray pour la vie du monde.

52 וַיִּתְוַכְּחוּ הַיְהוּדִים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ לֵאמֹר אֵיךְ יוּכַל זֶה לָתֵת לָנוּ אֶת־בְּשָׂרוֹ לֶאֱכֹל׃

Contendian pues los Iudios entre si, diziendo, Como puede este darnos su carne à comer?

52. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα αὐτοῦ φαγεῖν;

Les Iuifs donc debatoient entre eux, disans, Comment peut cestui-ci nous donner sa chair à manger?

53 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֲלֵיהֶם אָמֵן אָמֵן אֲנִי לָכֶם אִם־לֹא תֹאכְלוּ אֶת־בְּשַׂר בֶּן־הָאָדָם וְלֹא תִשְׁתּוּ אֶת־דָּמוֹ אֵין לָכֶם חַיִּים בָּכֶם׃

Respondioles Iesus, Decierto decierto os digo, que si no comeis la carne del Hijo del hombre, y no bebeis su sangre, no tendreis vida en vosotros.

53. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

Iesus leur dit donc, En verité, en verité ie vous dy, si vous ne mangez la chair du fils de l'homme, & ne beuuez son sang, vous n'aurez point la vie en vous.

54 הָאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרִי וְהַשֹּׁתֶה אֶת־דָּמִי יֶשׁ־לוֹ חַיֵּי עוֹלָם וַאֲנִי אָקִימֶנּוּ בְּיוֹם הָאַחֲרוֹן׃

El que come mi carne, y bebe mi sangre, tiene vida eterna: y yo lo resuscitarè en el postrimero dia.

54. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Celui qui mange ma chair, & boit mon sang, a vie eternelle: & ie le ressuscite au dernier iour.

55 כִּי בְשָׂרִי אָכֵל הוּא וְדָמִי מַשְׁקֶה הוּא׃

Porque mi carne es verdadera comida, y mi sangre es verdadera bebida.

55. ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμα μου ἀληθής ἐστι πόσις.

Car ma chair est vrayement viande, & mon sang est vrayement breuuage.

56 הָאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרִי וְהַשֹּׁתֶה אֶת־דָּמִי בִּי יִדְבָּק וַאֲנִי בּוֹ׃

El que come mi carne, y bebe mi sangre, en mi mora, y yo en el.

56. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

Celui qui mange ma chair, & boit mon sang, demeure en moy, & ie demeure en lui.

57 כַּאֲשֶׁר שָׁלַח אֹתִי הָאָב הַחַי וַאֲנִי חַי בָּאָב כֵּן הָאֹכֵל אֹתִי גַּם־הוּא יִחְיֶה בִּי׃

Como el Padre viuiente me embio, y yo biuo por el Padre: assi el que me come, tambien biuirà por mi.

57. καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ.

Comme le Pere viuant m'a enuoyé, & ie viure par le Pere: ainsi celui qui me mange, viura aussi par moy.

58 זֶה הַלֶּחֶם אֲשֶׁר יָרַד מִן־הַשָּׁמָיִם לֹא כַּאֲשֶׁר אָכְלוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֶת־הַמָּן וַיָּמֻתוּ הָאֹכֵל אֶת־הַלֶּחֶם הַזֶּה יִחְיֶה לְעוֹלָם׃

Este es el pan que descendio del cielo: no como vuestros padres comieron el Maneh, y son muertos: el que come este pan biuirà para siempre.

58. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

C'est ici le pain qui est descendu du ciel: non comme vos peres ont mangé la manne, & sont morts: celui qui mange ce pain viura eternellement.

59 אֵלֶּה הַדְּבָרִים דִּבֶּר יֵשׁוּעַ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּלַמְּדוֹ בִּכְפַר נָחוּם׃

Estas cosas dixo Iesus en la Synagoga, enseñando en Capernaum.

59. Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναούμ.

Il a dit ces choses en la Synagogue, enseignant en Capernaum.

60 וַיֹּאמְרוּ רַבִּים מִתַּלְמִידָיו בְּשָׁמְעָם זֹאת קָשָׁה הַדָּבָר הַזֶּה מִי יוּכַל לִשְׁמֹעַ אֵלָיו׃

Muchos pues de sus discipulos, oyendo esto, dixeron, Dura es esta palabra, quien la puede oyr?

60. Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;

Plusieurs donc de ses Disciples, ayans ouy cela, dirent, Cette parole est dure, qui la peut ouyr?

61 וַיֵּדַע יֵשׁוּעַ בְּקִרְבּוֹ כִּי תַלְמִידָיו לוֹנְנִים עַל־זֹאת וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַזֹּאת תַּכְשִׁיל אֶתְכֶם׃

Sabiendo pues Iesus en si mismo, que sus discipulos murmuraban de esto, dixoles, Esto os escandaliza?

61. εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;

Mais Iesus connoissant en soy-mesme que ses Disciples murmuroient de cela, leur dit, Cela vous scandalise-il?

62 וְאִם־תִּרְאוּ אֶת־בֶּן־הָאָדָם עֹלֶה אֶל־אֲשֶׁר הָיָה לְפָנִים׃

Y si viereis al Hijo del hombre subir donde primero estaua?

62. ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;

Et si vous voyez le fils de l'homme monter où il estoit auparauant?

63 הָרוּחַ הִיא הַמְחַיָּה הַבָּשָׂר אֵינֶנּוּ מוֹעִיל כְּלוּם הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם הֵם רוּחַ וְהֵם חַיִּים׃

El espiritu es el que da vida, la carne no aprouecha nada: las palabras que yo os he hablado, son espiritu, y son vida.

63. τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν.

C'est l'Esprit qui viuifie, la chair ne profite de rien: les paroles que ie vous ay dites, sont Esprit, & sont vie.

64 אַךְ יֵשׁ מִכֶּם אֲשֶׁר לֹא יַאֲמִינוּ כִּי יֵשׁוּעַ יָדַע מֵרֹאשׁ מִי הֵם אֲשֶׁר לֹא יַאֲמִינוּ וּמִי הוּא אֲשֶׁר יַסְגִּיר אֹתוֹ׃

Mas algunos hay de vosotros que no creen. Porque Iesus sabia desde el principio quienes eran los que no creian, y quien lo auia de entregar.

64. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν.

Mais il y en a quelques-uns d'entre vous qui ne croyent point. Car Iesus sauoit dés le commencement qui estoient ceux qui ne croyoient point, & qui estoit celui qui le deuoit trahir.

65 וַיֹּאמֶר עַל־כֵּן אָמַרְתִּי לָכֶם כִּי אִם־לֹא יִנָּתֵן לוֹ מֵאֶת אָבִי לֹא יוּכַל אִישׁ לָבוֹא אֵלַי׃

Y dixo, Por esto os he dicho, que ninguno puede venir à mi, si no le fuere dado del Padre.

65. καὶ ἔλεγεν, διὰ τοῦτο εἰρήκειν ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.

Et il disoit, C'est pourquoy ie vous ay dit, que nul ne peut venir à moy, si cela ne lui est donné de mon Pere.

66 מֵאָז נָסוֹגוּ רַבִּים מִתַּלְמִידָיו וְלֹא הָלְכוּ עוֹד אִתּוֹ׃

Desde entonces muchos de sus discipulos se boluieron atras, y no andauan mas con el.

66. Ἐκ τούτου πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν.

Depuis plusieurs de ses Disciples se retirerent arriere, & ne cheminoient plus auec lui.

67 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־שְׁנֵים עָשָׂר הֲגַם־אַתֶּם אַל־תֹּאבוּ לָלֶכֶת׃

Dixo pues Iesus à los doze, Vosotros tambien os quereis yr?

67. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

Iesus donc dit aux douze, Voulez-vous aussi vous en aller?

68 וַיַּעַן שִׁמְעוֹן כֵּיפָא וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי אֶל־מִי נֵלֵךְ דִּבְרֵי חַיֵּי עוֹלָם אַתָּה׃

Respondio Simon Cephas, y dixo, Sennor, à quien iremos? palabras de vida eterna tienes tu.

68. ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις·

Simon Pierre lui respondit donc, Seigneur, à qui irons-nous? tu as les paroles de vie eternelle.

69 וַאֲנַחְנוּ הֶאֱמַנּוּ וְיָדַעְנוּ כִּי אַתָּה הוּא הַקָּדוֹשׁ מֵאֵת אֱלֹהִים׃

Y nosotros hemos creido, y conocido que tu eres el Christo, el Hijo del Dios viuiente.

69. καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.

Et nous auons creu, & connu que tu es le Christ, le fils du Dieu viuant.

70 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲלֹא אֲנִי בָחַרְתִּי בָכֶם שְׁנֵים עָשָׂר וְאֶחָד מִכֶּם שָׂטָן הוּא׃

Respondioles Iesus, No os he escogido yo à vosotros doze, y uno de vosotros es diablo?

70. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν;

Iesus leur respondit, N'ay-ie pas choisi vous douze, & l'un de vous est diable?

71 וַיְדַבֵּר עַל־יְהוּדָה בֶּן־שִׁמְעוֹן אִישׁ קְרִיּוֹת כִּי הוּא הָיָה עָתִיד לְהַסְגִּירוֹ וְהוּא אֶחָד מִן־שְׁנֵים עָשָׂר׃

Y esto dezia de Iudas Iscariote hijo de Simon: porque este auia de entregarlo, siendo uno de los doze.

71. ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

Or il disoit cela de Iudas Iscariot fils de Simon: car c'estoit celui qui le deuoit trahir, estant l'un des douze.

CAP. VI

Das VI. Capitel.

Kapitola VI.

23. Aliæ verò supervenerunt naves à Tiberiade iuxta locum ubi manducaverant panem, gratias agente Domino.

And there came other ships from Tiberias nere unto the place where they ate the bread, after the Lord had given thanks.

23. Es kamen aber andre Schiffe von Tiberias nahe zu der stette / da sie das Brot gessen hatten / durch des HERRN danckſagunge.

Doch der komme andre Schiff fra Tiberias hare til den Sted / som de ate Brød, ved HERRENS tackſigelſe.

23. Potom pak ginſ lodij by ly připlauly od Tyberyady / k temu mijſtu kdeżto bylo gedli chleby / dękugijce Bohu.

Potom ſtyrkte lodij były drugie kare przy od Tyberyady / nad daleko miecesſa znego gdżie ſedli dzięk / gdy był Pan rzeymał dżięk.

24. Cùm ergo vidisset turba quia Iesus non esset ibi, neque discipuli eius, ascenderunt in naviculas, & venerunt Capharnaum quærentes Iesum.

Now when the people saw that Jesus was not there neither his disciples, they also took shipping and came to Capernaum seeking for Jesus.

24. Da nun das Volck ſahe / daß Jeſus nicht da war / noch ſeine Jünger / traten ſie auch in die Schiffe / vnnd kamen gen Capernaum / vnnd ſuchten Jeſum.

Der folcket nu ſaa / at Jeſus vaar der icke / og ey hans Diſciple / da ſtraadde de oc i Skiber / og kom med til Capernaum / og leed efter Jeſum.

24. Protoż kdyż zrzeli Żydowe / że Gežuſſe tam ani Vczedníkowe nenj / wſtaupili na Lodie / a přijeli do Kafarnaum hledagijce Gežuſſe.

Ta gdy obaczyli lud żeby tam Krystus nie był ani jego uczniowie tedy wſiedli y ſami w łodzie / i przyſzli do Kapernaum ſzukając Jezuſa.

25. Et cùm invenissent eum trans mare, dixerunt ei, Rabbi, quando huc venisti?

And when they had found him on the other side of the sea, they said unto him, Rabbi, when camest thou hither?

25. Vnd da ſie jn funden jenſeit des Meers / ſprachen ſie zu jhm: Rabbi / wenn biſt du herkommen?

Og der de fandt hannem paa hin ſide Hauſuld / ſagde de til hannem. Rabbi, naar eſt du kommen hid?

25. A kdyż ho nalezli za Morem / rekli gemu: Miſtře / kdy gſy ſem přiſſel?

A znalazſzy go za morzem / rzekli mu: Mistrzu / kiedyś tu przyſzedł?

26. Respondit eis Iesus, & dixit, Amen, amen dico vobis, quæritis me, non quia vidistis signa, sed quia manducastis ex panibus, & saturati estis.

Jesus answered them and said, Verily, verily I say unto you, ye seek me, not because ye saw the miracles, but because ye ate of the loaves, and were filled.

26. Jeſus antwortet jhnen / vnnd ſprach: Warlich / warlich / ich ſage euch: Jhr ſuchet mich / nicht darumb / daß jr Zeichen von mir geſehen habt / Sondern daß jhr von dem Brot geſſen habt / vnd ſeyt ſatt worden.

Jeſus ſvarede dem / og ſagde / Sandelige / ſandelige / Jeg ſiger eder / i lede efter mig / icke fordi i ſaa Tegn / men fordi i aade af Brøden / og bleffue mette.

26. Odpowěděl gim Gežiſſe a řekl: Giſte giſte prawijm wám: Hledáte mne / ne proto że ſte widěli diwy mé / ale że ſte gedli chleby a naſycení ſte.

Odpowiedział im Jezus y rzekł: Zaprawdę zaprawdę wam powiadam / ſzukacie mnie / nie dla tego że widzieli cuda, ale dla tego że ſcie jedli chleby / y byliście naſyceni.

27. Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quem filius hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signavit Deus.

Labour not for the meat which perisheth, but for the meat that endureth unto everlasting life, which the Son of man shall give unto you: for him hath God the Father sealed.

27. Wercket ſpeiſe / nicht die vergänglich iſt / ſondern die da bleibet in das ewige Leben / welche euch des Menſchen Sohn geben wirdt / denn denſelbigen hat Gott der Vatter verſigelt.

Arbeider ikke om mad / ikke den ſom er forgængelig / men den ſom bli ver i det evige liv / hvilken Menneskens Søn skal give eder / thi Gud Fader beſeglede hannem.

27. Vżywcie nie o pokarmie który ginie / ale o onym pokarmie który trwa ku żywotowi wiecznemu. Który wam da Syn człowieczy. Abowiem tego zapieczętował Ociec ten Bog.

Vżywajcie nie o pokarmie który ginie / ale o onym pokarmie który trwa ku żywotowi wiecznemu / który wam da Syn człowieczy. Abowiem tego zapieczętował Ociec ten Bóg.

28. Dixerunt ergo ad eum, Quid faciemus ut operemur opera Dei.

Then said they unto him, What shall we do, that we might work the works of God?

28. Da ſprachen ſie zu jhm: Was ſollen wir thun / das wir Gottes wercke wircken?

Da ſagde de til hannem. Hvad ſkulle vi gøre, at vi kunde arbeyde Gudsgerning

28. Tehdy řekli k němu: Co budeme činiti / abychom pracowali dyla Božij?

Tedy mowili: Coż czynić będziemy / abyśmy sprawowali uczynki Bożey

ו

29 עָנָא יְשׁוּעַ וְאָמַר לְהֹון
הָנוֹ עֲבִידָא דַאלָהָא
דְתְהֵימְנוּן בְּמַן דְשַׁדַּר׃

Iesv respõdio, y dixo les. Questa è l'opera de Dios, che Gue crediate in colui che gli ha mandato.

30 אֲמַרִין לֵהּ מָנָא אָתָא
עֲבַד אָתְּ דְנֶחֱזֵי וְנַהֲמִן מִי
הַו מָנָא סָעַר אַתְּ׃

Essi adunque li differo. Che segno fai tu, accioche noi lo vediamo, e ti crediamo? Che opera fai.

31 אֲבָהָתַן מְנָנָא
בְּמַדְבְּרָא אֵיכְנָא דִּכְתִיב
דְּלַחְמָא מִן שְׁמַיָּא יְהַב
לְהוֹן לְמֵאכַל׃

I nostri padri mangiarono la Manna nel deserto, si come è scritto, Egli diede loro à mangiar il pane del cielo.

32 אֲמַר לְהֹון יְשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן
אֲמַרִין אֲנָא לְכוֹן דְּמָא
הוּא מֹשֶׁה דְיְהַב לְכוֹן
יְהָבָא מִן שְׁמַיָּא אֶלָּא
אֲבִי יְהַב לְכוֹן קְרוּמָא
דְקוּשְׁטָא מִן שְׁמַיָּא׃

Allhora Iesv gli disse, In verità in verità vi dico, che Mosè non vi diede il pane dal cielo, ma il Padre mio vi dà il vero pane dal cielo.

33 לְחֵמָא דַיְיָ הוּא דְנָחִית מִן
שְׁמַיָּא וְיָהֵב חַיֵּי לְעָלְמָא׃

Imperoche il pane di Dio è quello che è disceso dal cielo, e che dà vita al mondo.

34 אֲמַרִין לֵהּ מָרָנָא הַב
לָן כָּל עִדָּן לְהַאי לַחְמָא׃

Essi adunque li dissero, Signore, dacci sempre questo pane.

35 אֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ אֲנָא
אֲנָא לַחְמָא דְחַיֵּא מַן
דְאָתֵי לְוָתִי לָא נְכַף וּמַן
דְמְהֵימְנִין בִּי לָא נְצַח
לְעָלַם׃

Et Iesv disse loro, Io sono il pane della vita: chi viene à me, non haverà fame, e chi crede in me, non haverà sete giamai, etc.

36 אֲבָל אֲמַרְתִּי לְכוֹן דְּחֲזִיתוּנִי
וְלָא מְהֵימְנִין
אַתּוּן׃

Ma io vi hò detto che voi m'havete veduto, e non credete.

ו

29 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם זֶה
הוּא מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים אֲשֶׁר
תַּאֲמִינוּ בְּאֹתוֹ אֲשֶׁר שָׁלַח הוּא׃

Respondió Iesus, y dixo les. Esta es la obra de Dios, es à saber. Que creays en el que el embió.

30 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו וּמַה תַּעֲשֶׂה
אוֹת אֲשֶׁר נִרְאֶה וְנַאֲמִין מַה
פּוֹעֵל אָתָּה׃

Dixeronle entonces. Q̃ sennal pues haces tu, para que veamos, y te creamos? Que obras?

31 אֲבוֹתֵינוּ אָכְלוּ אֶת הַמָּן
בַּמִּדְבָּר כַּאֲשֶׁר נִכְתַּב לֶחֶם
מָשָׁמַיִם נָתַן לָהֶם לֶאֱכֹל׃

Nuestros padres comiéron el Manna en el desierto, como està escripto, Pan del cielo les dió à comer.

32 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן
אֹמֵר לָכֶם מֹשֶׁה לֹא נָתַן לָכֶם
אֶת הַלֶּחֶם מִן הַשָּׁמַיִם כִּי אִם אָבִי
נוֹתֵן לָכֶם אֶת הַלֶּחֶם הָאֱמֶת מִן
הַשָּׁמָיִם׃

Y Iesus les dixo, Deserto deserto os digo que no os dió Moy sen pan del cielo mas mi padre os dà el verdadero pan del cielo.

33 כִּי לֶחֶם אֱלֹהִים הוּא הַיּוֹרֵד
מִן הַשָּׁמַיִם וְנוֹתֵן אֶת
הַחַיִּים לָעוֹלָם׃

Porque el pan del cielo es aquel, que descendió del cielo, y da vida al mundo.

34 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲדֹנָי תֵּן לָנוּ
בְּכָל עֵת אֶת הַלֶּחֶם הַזֶּה׃

Y dixeronle, Sennor, da nos siempre esse pan.

35 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אֲנִי הוּא
הַלֶּחֶם הַחַיִּים כָּל אֲשֶׁר בָּא אֵלַי
לֹא יֶרְעַב וַאֲשֶׁר מַאֲמִין בִּי לֹא
יִצְמָא לְעוֹלָם׃

Y Iesus les dixo, Yo soy el pan de vida: el que à mi viene, nunca aurà hambre: Y el que en mi cree, no aurà sed jamas.

36 אֲבָל אָמַרְתִּי לָכֶם גַּם כִּי
רְאִיתֶנִי וְאֵינְכֶם מַאֲמִינִים׃

Mas ya os he dicho, que aunque me aveys visto, no me creeys.

6.

29. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεκεῖνος.

Iesus respondit, & dixit illis, C'est ci l'œuure de Dieu, que vous croyiez en celuy qu'il a enuoyé.

30. Εἶπον οὖν αὐτῷ, τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;

Adoncqs ils dirent, Quel signe doit donc faire celuy que nous le voyions & que nous croyions à tout quelle œuure fais-tu?

31. Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον, ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.

Nos peres ont mangé la manne au desert, ainsi qu'il est escrit, Il leur donna à manger le pain du ciel.

32. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.

Iesus donc leur dit, En verité, en verité je vous dis, Moyse ne vous a point donné le pain du ciel, mais mon Pere vous donne le vrai pain du ciel.

33. Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.

Car le pain de Dieu c'est celui qui est descendu du ciel, & qui donne vie au monde.

34. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

Ils lui dirent donc, Seigneur, donne nous toujours ce pain là.

35. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.

Et Iesus leur dit, Ie suis le pain de vie: qui vient à moi, n'aura point de faim: & qui croit en moi n'aura jamais soif.

36. Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν, ὅτι καὶ ἑωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε.

Mais je vous ai dit, que vous m'avez vu, & si ne croyez point.

CAP. VI. Das VI. Capitel. Kapitola VI.

29. Respondit Iesus, & dixit eis, Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille.

Jesus answered, and sayde vnto them, This is the worke of God, that ye beleue in him whom he hath sent.

29. Jesus antwortet / vnd sprach zu jnen: Das ist Gottes werck / daß jr an den glaubet / den er gesandt hat.

Jhesus starede / oc sagde til dem / Dette er Guds gerning / at i troe paa den, som hand vdsende.

29. Odpowědě Gežiš / a řekl gim: Toť gest dijlo Božij / abyšte wěřili w tohoho kteréž gest on poslal.

30. Da sprachen sie zu jhm: Was thust du für ein Zeichen / auff daß wir sehen vnd glauben dir? Was wirckest du?

Da sagde de til hannem: hvad gør du for et Tegn paa det vi kunde see det og tro dig? Hvad arbeyder du?

30. Protož řekli k němu: Což tedy tys znamenjm činiss / abychom widěli a wěřili tobě / co děláss?

30. Nemu odpowěděli: Což widy ty za znamě a kazuess / abychmy wyděli a wěřili tobě? Což wydy čynjss?

31. Vnsere Väter haben Manna gessen im der Wüsten / wie geschrieben stehet: Er gab jhnen Brot vom Himmel zu essen.

Vore Fedre ode Manna i Ørcken / saa som skrifft staar / hand gaff dem Brød aff Himmelen at æde.

31. Otcowé naššj gedli Mannu na paušti / jakož psáno gest: Chleb z Nebe dal gim gjsti.

31. Otcowé naši gedli Mannu na pauštj / jako gest napsáno: Chleb z nebe dal jim aby gj wzjwali.

32. Da sprach Jesus zu jnen: Warlich / warlich / ich sage euch / Moses hat euch nicht Brot vom Himmel gegeben / sondern mein Vater gibt euch das rechte Brot vom Himmel.

Da sagde Jhesus til dem / Sandeligen / sandeligen siger eder / Moses haffuer eder ikke Brødet aff Himmelen giffuet / men min Fader giffuer eder det rette Brød aff Himmelen.

32. Tehdy řekl gim Gežiš: Wěrně wěrně pravjm wám: Ne Mogžjš dal wám chleb z Nebe / ale Otec můj dawá wám chleb z Nebe pravý.

Tá to im powěděl Jesus: Zápratwdě zápratwdě wam powiadam, ne Mogžjš dal wam chleba z nieba, ale mój Otec mój dawa prawdziwie ze chleb z nieba.

33. Denn diß ist das Brot Gottes / das vom Himmel kompt / vnd gibt der Welt das leben.

Thi dette er Guds Brød / som kommer aff Himmelen / oc giffuer Verden Liff.

33. Nebť chleb Božj prawý gest, kterýž z Nebe sstaupil / a dáwá žiwot Světu.

Abowiem en chleb Boży ten jest ktory z nieba zstępuie y daie żywot światu.

34. Da sprachen sie zu jm: HERR / gib vns allweg solch Brodt.

Da sagde de til hannem / HERRE / giff os altid saadant Brød.

34. Tehdy řekli k němu: Pane / dáwejž nám wždycky chléb ten.

Rzekli tedy k niemu: Panie daway nam zawsze tego chleba.

35. Jesus aber sprach zu jnen: Ich bin das Brot des Lebens / wer zu mir kompt / den wirdt nicht hungern / vnd wer an mich glaubet / den wirdt nimmermehr dürsten.

Jesus sagde til dem / Jeg er Liffsens Brød / hand som kommer til mig / skal ikke hungre / oc hand som troer paa mig / hand skal aldrig tørste.

35. Gežiš gim řekl: Jat gsem chléb života. Kdožkoli přigde ke mně / nebude lačněti a kdož wěřj we mně / nebude žjznit na wěky.

Rzekł im Jezus: Jam iest on chleb żywota; ten ktoryc do mnie przychodzi / z żadnym sposobem nie będzie łaknął a ktoryc we mnie wierzy / nigdy nie pragnie.

36. Aber ich habs euch gesagt / daß jhr mich gesehen habt / vnd glaubet doch nicht.

Men jeg haffuer sagt eder det / at i haffue seet mig / og troe dog ikke

36. Ale řekl gsem wám / že gste widěli mne / a newěřili gste.

Lecz rzekłem wam powiedział: Żeście mię widzieli, a wżyscy nie wierzycie.

ו

37 כֹּל אֲשֶׁר נָתַן לִי הָאָב
יָבוֹא אֵלַי וְאֶשֶׁר יָבוֹא אֵלַי
אֵינֶנִּי מַשְׁלִיךְ אוֹתוֹ לָחוּץ :

Todo loque el Padre me dà vendrá à mi, y álque à mi vieme, no lo echo fuera.

37 כֹּל דִּי יְהַב לִי אֲבָא לְוָתִי
יֵאתֵא וְדִי אֵתֵא לְוָתִי לָא
אֲפַקְּדֵנֵּה לְבַר :

Tutto cio che il Padre mi da, verrà a me, e colui che viene a me, non lo scacciarò fuora.

38 כִּי יָרַדְתִּי מִן־שָׁמַיִם לֹא
אֶשֶׁה אֶעֱשֶׂה אֶת־רְצוֹנִי כִּי אִם
אֶת־רְצוֹנוֹ אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי :

Porque he decendido del cielo, no para hazer mi voluntad mas la voluntad del que me embió.

38 דְּנָחִת מִן שְׁמַיָּא לָא
דְּנֶעְבֵּד צְבְיָנִי אֶלָּא
צְבְיָנֵה דְּמָן דְּשַׁדְּרָנִי :

Imperoche io son disceso dal cielo, non per fare la mia Volontà, ma la volontà di colui che m'ha mandato.

39 וְזֹאת הִיא רְצוֹן הָאָב אֲשֶׁר
שְׁלָחָנִי לְמַעַן־כֹּל אֲשֶׁר נָתַן לִי
לֹא אֹבֵד מִמֶּנּוּ כִּי אִם אֲקִימֶנּוּ
אֲנִי בְּיוֹם אַחֲרוֹן :

Y esta es la voluntad del que me embió, esà saber, del Padre, Que todo loque me diere, no pierda de ello, mas que lo resuscite en el dia postrero.

39 וְדָא הִיא צְבְיָנֵה דְּמָן
דְּשַׁדְּרָנִי דְּכֹל דִּי יְהַב לִי לָא
אֲבַד מִנֵּה אֶלָּא אֲקִימִנֵּה
אֲנָא בְּיוֹמָא אֲחֲרָיָא :

E la volontà del Padre, che m'ha mandato, è questa: che di tutto quel che m'ha dato io non ne perda niente, ma che lo risusciti nell'ultimo giorno.

40 וְזֹאת הִיא רְצוֹנוֹ אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי
לְמַעַן־כָּל־הָרוֹאֶה אֶת־הַבֵּן
וְהַמַּאֲמִין בּוֹ יְהִי לוֹ חַיֵּי עוֹלָם
וַאֲקִימֶנּוּ אֲנִכִי בְּיוֹם אַחֲרוֹן :

Item, esta es la voluntad del que me embió, Que todo aquel que vea al Hijo, y crea en el, aya vida eterna, y yo lo resuscitaré en el dia postrero.

40 וְדָא צְבְיָנֵה דְּמָן דְּשַׁדְּרָנִי
דְּכָל דְּחָזֵא לְבַרָּא וְהֵימִן בֵּהּ
יְהֵא לֵהּ חַיֵּי עָלְמָא וַאֲנָא
אֲקִימִנֵּה בְּיוֹמָא אֲחֲרָיָא :

Questa è ancor la Volontà di colui che m'ha mandato, che chiunque vede il Figliuolo, e crede in lui, habbia vita eterna, e per ciò io lo risuscitarò nell'ultimo giorno.

41 וַיִּתְלוֹנְנוּ עָלָיו הַיְּהוּדִים כִּי
אָמַר אֲנִי הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
יָרַדְתִּי מִן־שָׁמָיִם :

Murmuravan entonces del los Iudios, porque avia dicho, yo soy el pan que decendi del cielo.

41 וְקַטִּירוּ עֲלוֹהִי יְהוּדָיֵא דְּאֲמַר
עֲלוֹהִי דְּאֲנָא הוּא לַחְמָא
דְּנָחִת מִן שְׁמַיָּא :

Onde i Giudei dunque mormoravano di lui, perciochè egli havea detto, Io sono il pane che son disceso dal cielo.

42 וַיֹּאמְרוּ הֲלֹא זֶה הוּא יֵשׁוּעַ
בֶּן־יוֹסֵף אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יָדַעְנוּ אֶת־
אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֵיכָכָה תֹּאמַר זֶה
כִּי מִשָּׁמַיִם יָרַדְתִּי :

Y dezian, No es este Iesus, el hijo de Ioseph, cuyda madre y padre nosotros conocemos? como pues dize este, Que del cielo he decendido?

42 וַאֲמָרִין הֲדֵין לָא הוּא
יֵשׁוּעַ בַּר יוֹסֵף דִּי אֲנַחְנָה
חַיְּנִין יָדְעִין לַאֲבָהָתֵהּ וּלְאִמֵּהּ
וְאֵיכְכָנֵה אֲמַר דְּנָא דְּמִן
שְׁמַיָּא נְחִית :

E dicevano, Non è costui Iesù figliuolo di Ioseph, ilquale noi conosciamo il Padre e la madre? Come dunque dice egli, Io son disceso dal cielo?

43 עָנָא יֵשׁוּעַ וַאֲמַר לְהוֹן
לָא תְרַטְנוּן חַד עִם חַד :

Allor Iesù rispose, e disse loro, Non mormorate tra voi.

5.

37. Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ πρός ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.

Todo aquel que mi Padre me diere, verná à mi, y el que à mi viene, no le echaré fuera.

37. Tout ce que mon Pere me donne viendra à moi, & celui qui viendra à moi, je ne le jetterai point hors.

37. Omne quod dat mihi Pater ad me veniet: & eum qui venit ad me non ejiciam foras.

Car le fuis descendu du ciel, non point pour faire ma volonté mais la volonté de celui qui m'a envoyé.

38. Ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

Porque he descendido del cielo, no para hazer mi voluntad mas la voluntad del que me embió.

38. Quia descendi de cœlo non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me.

Et ce est ici la volonté de Pere qui m'a envoyé, que je ne perde rié de tout ce qu'il m'a donné: mais que je le reſuſcite au dernier iour.

39. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Y esta es la voluntad del que me embió, esà saber, del Padre, Que todo loque me diere, no pierda de ello, mas que lo reſuſcite en el dia postrero.

39. Hæc autem est voluntas ejus qui misit me Patris: ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die.

Et ce est ici aussi la volonté de celui qui m'a envoyé, que quiconque contemple le Fils, & croit en icelui, ait vie eternelle: & pourtant je le reſuſciterai au dernier iour.

40. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Item, esta es la voluntad del que me embió, Que todo aquel que vea al Hijo, y crea en el, aya vida eterna, y yo lo resuſcitaré en el dia postrero.

40. Hæc est autem voluntas ejus qui misit me Patris: ut omnis qui videt Filium, & credit in eum, habeat vitam æternam, & ego resuscitem eum in novissimo die.

Et c'est ici aussi la volonté de celui qui m'a envoyé que quiconque contemple le Fils, & croit en icelui, ait vie eternelle & pourtant je le reſuſciterai au dernier iour.

41. Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Murmuravan entonces del los Iudios, porque avia dicho, yo soy el pan que decendi del cielo.

41. Murmurabant ergo Judæi de illo quia dixerit, Ego sum panis qui descendi de cœlo.

Les Iuifs donc murmuroyent de lui pource qu'il avoit dit, Je suis le pain descendu du ciel.

42. Καὶ ἔλεγον, οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;

Y dezian, No es este Iesus, el hijo de Ioseph, cuyda madre y padre nosotros conocemos? como pues dize este, Que del cielo he decendido?

42. Et dicebant, Nonne hic est Jesus filius Joseph, cujus nos novimus patrem & matrem? quomodo ergo dicit hic, Quia de cœlo descendi?

Car ils disoyent, N'est-ce pas-ci Iesus le fils de Ioseph, duquel nous cognoissons le pere & la mere? comment donc dit celui-ci, Je suis descendu du ciel?

43. Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων,

Y Iesus respondió, y dixoles No murmureys entre vosotros.

Iesus donc respondit, & leur dit, Ne murmurez point entre vous.

CAP. VI. | Das VI. Capitel. | Kapitola VI.

37. Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet: & eum qui venit ad me, non eiciam foras.

All that the Father giueth me, shall come to me: and him that commeth to me, I cast not away.

37. Alles was mir mein Vater gibt/ das kompt zu mir/ vnd wer zu mir kompt/ den werde ich nicht hinauß stossen.

A wſſecko coż mi dáwá Otec/ to ke mnie przyydźe/ a tego ia nie odprawuię precz.

38. Quia descendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me.

For I came downe from heauen not to do mine owne will, but the will of him that sent me.

38. Denn ich bin vom Himmel kommen/ nicht daß ich meinen willen thue/ sondern des der mich gesandt hat.

Dan ia ſem ſſel s Nebe/ ne abych czynił wolą moię/ ale wolą tego ktoryż mię poſłał.

39. Hæc est autem voluntas eius qui misit me Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in nouissimo die.

And this is the will of him that sent me, that of all which he hath giuen me, I should lose nothing, but I should raise it vp again at the last day.

39. Daß ist aber der wille des Vaters/ der mich gesandt hat/ daß ich nichts verliere von allem/ daß er mir gegeben hat/ sondern daß ichs aufferwecke am Jüngsten tage.

A toż gest pak wola Otcowa/ ktoryż mię poſłał/ abych wſſecko coż mi dał nezpratil/ ale abych wzkřiſił to w nayposledněgſſy den.

40. Hæc est autem voluntas Patris mei, qui misit me, ut omnis qui videt Filium, & credit in eum, habeat vitam æternam, & ego resuscitabo eum in nouissimo die.

And this is the will of him that sent me, that euery man which seeth the sonne, and beleeueth in him, should haue euerlasting life: and I will raise him vp at the last day.

40. Das ist aber der wille deß/ der mich gesandt hat/ daß/ wer den Son sihet vnd glaubet an ihn/ habe das ewige Leben/ vnd ich werde in auffer wecken am Jüngsten tage.

A toż gest wola tego ktoryż mię poſłał/ aby każdy ktoż widzi Syna a wierzy weń/miał żywot wieczny/a ja go wzkřiſię w on o ſtateczny dzień.

41. Murmurabant ergo Iudæi de illo, quia dixisset, Ego sum panis qui de cælo descendi.

The Iewes then murmured at him, because he said, I am the bread which came downe from heauen.

41. Da murreten die Jüden darüber/ daß er sagte: Ich bin das Brot/ das vom Himmel kommen ist.

Potoż reptali Židé o to/ ježto rzekł: Já gſem chleb ktoryż gſem s Nebe ſtaupił.

42. Et dicebant, Nónne hic est Iesus filius Ioseph, cuius nos nouimus patrem & matrem? Quomodo ergo dicit hic, Quia de cælo descendi?

And they sayde, Is not this Iesus the sonne of Ioseph, whose father and mother we know? How is it then that he saith, I came downe from heauen?

42. Vnd sprachen: Ist diser nicht Jesus Josephs Son/ des Vater vnd Mutter wir kennen? Wie spricht er denn: Ich bin vom Himmel kommen?

A prawili: Wſſak tento gest Gežiſſ Syn Joſeffuow/ geho ż my Otce y Matku známe? Kterak pak tento prawi: Ze gſem s Nebe ſtaupił?

43. Respondit ergo Iesus, & dixit eis, Nolite murmurare inuicem.

Iesus then answered and said vnto them, Murmure not among your selues.

43. Jesus antwortet/ vnd sprach zu jhnen: Murret nicht vntereinander.

Ježiſſ tedy odpowiedźiał/ a řekł gim: Nereptajte mezy ſobú.

ו

44 לָא אֱנָשׁ מִשְׁתַּח
דְּיֵיתֵי לְוָתִי אִלְּ֗
אֲן נְגַדֵּה אֲבָא דְּשַׁדְּרָנִי וַאֲנָא
אֲקִימִינֵיהִי בְּיוֹמָא אֲחֳרָיָא׃

Ninno può venire a me, ſe il Padre a che mi ha mandato non lo tirarà: & io lo reſuſcitarò nel vltimo giorno

45 כְּתִיב בְּנְבִיאֵי
דְּיִרְווֹן כְּהֵין מִלְּפָּ֗
דְּאֱלָהָ֗ כָּל מָן דִּשְׁמִיעַ
דְּבִיל מִן אֲבָא וְלֵיף מְנָ֗
אֲתָא לְוָתִי׃

Egli è ſcritto nei Profeti. E ſaranno tutti ammaeſtrati da Dio. Chiunque dunque che ha vdito dal Padre, & ha imparato, viene à me.

46 לָא דְחֵיל דְּחֵי אֱנָשׁ
דְּאִתָּא אֶלָּא מִן דְּמִן אֱלָהָ֗
אִיתֵיהִי דְּחֵי הוּ רְוִיחַ לַאֲבָא׃

Non già che alcuno habbia veduto il Padre, ſe non colui che è da Dio, eſſo ha veduto il Padre.

47 אָמֵן אָמֵין אֲמִירְנָא אֲנָא
לְכוֹן דְּמַהֵימִין בִּי אִית
לֵהּ חַיֵּא דְּלְעָלַם׃

In verità, in verità vi dico, Chi crede in mè, ha vita eterna.

48 אֲנָא אֲנָא לַחְמָ֗
דְּחַיֵּי׃

Io ſon il pane della vita.

49 אֲבָהָתְכוֹן אֲכָלוּ מָנָא
בְּמַדְבְּרָא וּמֵיתוּ׃

I voſtri padri mangiorno la manna nel diſerto, e ſon morti.

50 הָדֵין לַחְמָא דְּנָחֵת
מִן שְׁמַיָּ֗ דְּאֲכוֹל מִנֵּהּ
מָנָה וְלָא יְמוּת׃

Queſto è il pane che diſceſe dal cielo, acciò che l'huomo che ne mangierà non muoia.

51 אֲנָא אֲנָא לַחְמָא חַיָּ֗
דְּמִן שְׁמַיָּ֗ נְחֵת וְאִ֗
אֲנָשׁ יֵאכוֹל מִן הָנָא לַחְמָא
חַיָּא לְעָלַם וְלַחְמָא דְּאֲנָא
דְּאֲנָא אֶתֵּל בְּגֵוֵי הוּ דְּנָפַל
אֲפֵי חַיֵּיהִי דְּעָלְמָא יְהַב
אֲנָ֗׃

Io ſon il pane vino, che ſon diſceſo dal cielo: ſe alcuno mangierà di queſto pane, viverà in eterno: e il pane ch'io darò, è la mia carne, laquale io darò per la vita del mondo

ו

44 אִישׁ לֹא יוּכַל לָבוֹא אֵלַי
אִם לֹא אָבִי אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי
יְמַשְׁכֵהוּ וַאֲנִי אֲקִימֶנּוּ בְּיוֹם
אַחֲרוֹן׃

Minguno puede venir à mi, ſi el padre, que me embió, no lo truxere: y yo lo reſuſcitare en el dia poſtrero.

45 וְכָתוּב הָיָה בַּנְּבִיאִים וְכֻלָּם
בָּנָיו לְמוּדֵי יְהוָה לָכֵן כָּל־שׁוֹמֵעַ
מִן הָאָב וְלוֹמֵד בָּא אֵלָי׃

Eſcripto eſta en los Propheras, Y ſeran todos enſeñados de Dios, anſi que todo aquel que oyó del Padre, y aprendió, viene à mi.

46 לֹא כִי אֶת־הָאָב אִישׁ רָאָה
כִּי אִם הָאֱלֹהִים הוּא רָאָה
אֶת־הָאָב׃

No que alguno aya viſto al Padre, ſino aquel que vino de Dios eſte ha viſto al Padre.

47 אָמֵן אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם
הַמַּאֲמִין בִּי יֶשׁ לוֹ חַיֵּי עוֹלָם׃

Decierto decierto os digo que el que cree en mi, tiene vida eterna.

48 אֲנִי הוּא לֶחֶם הַחַיִּים׃

Yo ſoy el pan de vida.

49 אֲבוֹתֵיכֶם אָכְלוּ אֶת־הַמָּן
בַּמִּדְבָּר וַיָּמוּתוּ׃

Vueſtros padres comieron el Manna en el deſierto, y ſon muertos

50 זֶה הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר יֵרֵד מִן־הַשָּׁמַיִם
יָרֵד לְמַעַן כָּל־אֲשֶׁר יֹאכַל מִמֶּנּוּ
לֹא יָמוּת׃

Eſte es el pan que deciende del cielo para que el que de el comiere no muera

51 אֲנִי הוּא הַלֶּחֶם חַי אֲשֶׁר
מִן־הַשָּׁמַיִם יָרַדְתִּי אִם אִישׁ יֹאכַל
לָעַד הַלֶּחֶם הַזֶּה יִחְיֶה לָעוֹלָם
וְהַלֶּחֶם אֲשֶׁר אֲנִי אֶתֵּן בְּשָׂרִי הוּא
אֲשֶׁר אֲנִי אֶתֵּן עַל־חַיֵּי הָעוֹלָם׃

Yo ſoy el pan biuo que he deciendo del cielo ſi alguno comiere deeſte pan, biuirá para ſiempre, y el pan que yo daré, es mi carne, laqual yo daré por la vida del mundo.

ς'.

44. Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν· κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Nul ne peut venir à moi, ſi le Pere, qui m'a enuoyé, ne l'attire: & ie le reſſuſciteray au dernier iour.

45. Ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. Πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρός με.

Il eſt eſcrit es Prophetes, Et ils ſeront tous enſeignés de Dieu. Quiconque a ouï, & appris, vient à moi.

46. Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ· οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα.

Non point qu'aucun ait veu le Pere, ſinon celui qui eſt de Dieu, celuy a veu le Pere.

47. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἐν ἐμοὶ ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

En verité en verité ie vous dis, Qui croit en moi a vie eternelle.

48. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

Ie ſuis le pain de vie.

49. Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μαν. ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.

Vos Peres ont mangé la manne au deſert, & ſont morts.

50. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ.

C'eſt ici le pain qui eſt deſcendu du ciel, afin que ſi quelcun en mange, il ne meure point.

51. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μού ἐστιν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

Ie ſuis le pain viuant qui ſuis deſcendu du ciel. Si quelcun mange de ce pain ici, il viura eternellement. & le pain que ie donneray, c'eſt ma chair, laquelle ie donneray pour la vie du monde

CAP. VI. | Das VI. Capitel. | Kapitola VI.

44. Nemo poteſt venire ad me, niſi Pater qui miſit me, traxerit eum: & ego reſuſcitabo eum in noviſſimo die.

No man can come to me, except the Father, which hath ſent me, draw him: and I will raiſe him up at the laſt day.

44. Es kan niemand zu mir kommen/ es ſey denn/ daß jhn ziehe der Vater/ der mich geſandt hat/ vnd ich werde jhn auffwecken am Jüngſten tage.

Der kand ingen komme til mig/ vden faa er/ at Faderen/ ſom mig vdſende/ drager hannem/ oc jeg ſkal opvecke hannem paa den yderſte dag.

44. Žádný nemůže přigíti ke mně/ leſtliže Otec mne poſlal nepřitáhne-li/ a tak gey w poſledný den wzkřjſjm.

45. Eſt ſcriptum in Prophetis, Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audivit à Patre, & didicit, venit ad me.

It is written in the Prophets: And they ſhall be all taught of God. Every man therefore that hath heard, and hath learned of the Father, cometh unto me.

45. Es ſtehet geſchrieben in den Propheten: Sie werden alle von Gott gelehret ſein. Wer es nun höret vom Vater/ vnd lernets/ der kommet zu mir.

Der ſtaar ſcreffuit i Propheterne/ Deſſuille alle bliffue lærde aff Gud. Hus ſom hører dett au aff Faderen/ och lærer det/ hand kommer til mig.

45. Pſáno geſt w Prorocech: Budau wſſickni včeni od Boha. Protož každý kdož geſt ſlyſſal od Otce/ a naučil ſe/ přigde ke mně.

46. Non quia Patrem vidit quiſquam, niſi is qui eſt à Deo: hic vidit Patrem.

Not as that man hath ſeene the Father, ſaue he which is of God, he hath ſeene the Father.

46. Nicht/ daß jemand den Vater habe geſehen/ ohn der vom Vater iſt/ der hat den Vater geſehen.

Ikke/ at nogen haffuer ſet Faderen/ vden den ſom er aff Faderen, hand haffuer ſet Faderen.

46. Ne ježto kdo widěl Otce/ gedinť kterýž geſt od Boha/ ten geſt widěl Otce.

47. Amen, amen dico vobis, qui credit in me, habet vitam æternam.

Verily, verily I ſay unto you, He that believeth on me, hath everlaſting life.

47. Warlich/ warlich/ Ich ſage euch: Wer an mich glaubet/ der hat das ewige Leben.

Sandeligē, ſandeligē/ ieg ſiger eder/ Hun ſom troer paa mig/ hand haffuer det euige Liff.

47. Giſtě giſtě prawím wám/ kdož wěřj we mne/ mať žiwot wěčný.

48 Ego ſum panis vitæ.

I am that bread of life.

48. Ich bin das Brodt des Lebens.

Jeg er Liffſens Brod.

48. Jať gſem chléb žiwota.

Jamcſſem chléb ſywotá.

49. Patres veſtri manducaverunt manna in deſerto: & mortui ſunt.

Your fathers did eat Manna in the wilderneſs, and are dead.

49. Eure Väter haben Manna geſſen im der Wüſten/ vnd ſind geſtorben.

Eders Fedre ade Manna i Orcken/ oc ere døde.

49. Otcowé waſſy gedli Mannu na Pauſti/ a zemřeli gſou.

50. Hic panis de cælo deſcendens, ut ſi quis ex ipſo manducaverit non moriatur.

This is the bread which cometh down from heaven, that a man may eat thereof, and not die.

49. Diß iſt das Brodt das vom Himmel kompt/ auff daß/ wer davon iſſet/ nicht ſterbe.

Dette er det Brød ſom kommer aff Himmelen/ paa det hun ſom der aff æder/ icke ſkal dø.

50. Tentoť geſt chléb s Nebe ſstupugjcý, ſudeb kdož ztoho gjdi/ newmřel.

Thou art ſuch bread which cometh down from heaven, that a man may eat thereof, and not die.

51. Ego ſum panis vivus, qui de cælo deſcendi. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum, & panis quem ego dabo, caro mea eſt pro mundi vita.

I am the liuing bread, which came down from heauen: if any man eate of this bread, he ſhall liue for euer: and the bread that I will giue is my fleſh, which I will giue for the life of the world.

51. Ich bin das Lebendige Brodt vom Himmel kommen/ Wer von diſem Brodt eſſen wirdt/ der wirdt Leben inn ewigkeit/ vnd das Brot/ daß ich geben werde/ iſt mein Fleiſch/ welches ich geben werde für das leben der Welt.

Jeg er det leffuendes Brød/ ſom kom aff Himmelen/ hue ſom neder aff denne Brød hand ſkal leffue euindelig. Och det Brød/ ſom jeg vil giffue/ er mit Kød/ huilket jeg vil giffue/ for Verdens Liff.

51. Ja gſem chléb žiwý/ kterýž gſem s Nebe ſstaupil. Bude-li kdo gjſti z Chléba tohoto/ žiw bude na wěky: A chléb který ja dám/ Tělo mé geſt/ gehož dám za žiwot Světa.

Jaciem iest chleb oyswiadczaiący ktorym z nieba ſstąpił/ ieſliby kto iadł z tego chleba/ żyć będzie na wieki. A chleb ktory ia dam/ ieſtem ciało moie ktore ia dam ku żywoćiu świata.

ו

52 וַיָּרִיבוּ הַיְהוּדִים בֵּינֵיהֶם לֵאמֹר אֵיךְ יוּכַל הַלָּזוֹ לָתֵת לָנוּ אֶת־בְּשָׂרוֹ לֶאֱכֹל׃

Entonces los Iudios contendian entresi, diziendo. Como puede este darnos su carne à cõer?

53 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם אִם לֹא יֹאכְלוּ אֶת־בְּשַׂר בֶּן־הָאָדָם וְאִם לֹא תִשְׁתּוּ אֶת־דָּמוֹ לֹא יִהְיוּ לָכֶם בְּעַצְמְכֶם חַיִּים׃

Y Iesus les dixo, De cierto de cierto os digo que si no comierdes la carne del Hijo del hombre y beuierdes su sangre, no tendreys vida en vosotros.

54 הָאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרִי וְהַשֹּׁתֶה אֶת־דָּמִי יֶחְזַק לוֹ חַיֵּי עוֹלָם וַאֲנִי אָקִימֶנּוּ בְּיוֹם אַחֲרוֹן׃

El que come mi carne, y beue mi sangre, tiene vida eterna: y yo lo resuciteré en el dia postrero.

55 כִּי בְשָׂרִי בֶּאֱמֶת אֹכֶל הוּא וְדָמִי בֶּאֱמֶת שְׁתִי הוּא׃

Porque mi carne, verdaderamente es comida, y mi sangre verdaderamente es beuida.

56 הָאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרִי וְהַשֹּׁתֶה אֶת־דָּמִי יָהוּא בִי וַאֲנִי אֶהְיֶה בּוֹ׃

El que come mi carne, y beue mi sangre, en mi permanece, y yo en el.

57 כַּאֲשֶׁר שְׁלָחַנִי אָבִי חַי וְחַי כִּי אֲנִי חַי בַּעֲבוּר הָאָב וַאֲשֶׁר אֹכְלֵנִי אַף הוּא יִחְיֶה בַּעֲבוּרִי׃

Como me embió el Padre biuiente, y yo biuo por el Padre, assi tambien el que me come el tambien biuirá por mi.

58 זֶה הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר מִשָּׁמַיִם יָרַד לֹא כַּאֲשֶׁר אָכְלוּ אֲבוֹתֵיכֶם אֶת־הַמָּן וַיָּמוּתוּ כָּל אֲשֶׁר יֹאכַל אֶת־הַלֶּחֶם הַזֶּה יִחְיֶה לְעוֹלָם׃

Este es el pan que descendió de cielo: no como vuestros padres comieron el Manna, y son muertos: el que come deste pan, biuirá eternalmente.

ו

52 נְעָרִין הֲוֹו דִּין יְהוּדָיֵא חַד עִם חַד וְאָמְרִין אֵיכְדֵין מְשַׁפְּיָת דָּנָא פַּגְרֵיהּ דְּיִתֵּל לַן לְמֵאכַל׃

Entonces los Iudios contendiamos los vnos, diziendo, Como puede este darnos su carne à comer?

53 וַאֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ אֲמִין אֲמִין אֲנָא אֲמַר לְכוֹן דְּאִן לָא תֵּיכְלוּן פַּגְרֵי דְּבַר נָשָׁא וְתִשְׁתּוֹן דְּמֵיהּ לֵית לְכוֹן חַיֵּי בְּנַפְשָׁתְכוֹן׃

Mas Iesus les dixo, En verdad, en verdad os digo, Si no comiereis la carne del Hijo del hombre, y beuiereis su sangre, no tendreis vida en vosotros.

54 דְּמֵיכֵל יָת פַּגְרִי וְיָת דְּמִי שָׁתֵא לֵיהּ חַיֵּי דְּעָלְמָא וַאֲנָא אֲקִימִנֵּיהּ בְּיוֹמָא אַתְרָאָה׃

El que come mi carne, y beue mi sangre, tiene vida eterna: y yo le resuciteré en el dia postrero.

55 אֲרֵי פַּגְרִי שְׁרִירָא אִיתַיְהִי מֵאֲכוֹלְתָּא וְדָמִי שְׁרִירָא אִיתַיְהִי מַשְׁתְּיָתָא׃

Porque verdaderamente mi carne es comida, y mi sangre verdaderamente es beuida.

56 מַן דְּיֵכֵל פַּגְרִי וְיִשְׁתֵּי דְּמִי בִּי הוּא מְקַיַּם וַאֲנָא בֵּיהּ׃

El que come mi carne, y beue mi sangre, en mi mora, y yo en el.

57 אֲרֵמָא דִּשְׁדַּרַנִי אֲבָא חַיָּא וְאָנָא חַיֵּא מִטְּרַת אֲבָא אַף מַן דְּיֵכְלַנִי אַף הוּא יִחְיֵא לְעָלְמָא׃

Segun el Padre biuiente me embió, y yo biuo por el Padre, assi el que me comiere biuirá por mi.

58 הָדֵין הוּא [illegible] דְּנָחַת מִן שְׁמַיָּא לָא כְּמָא דַּאֲכָלוּ אֲבָהָתְכוֹן יָת מָנָא וּמִיתוּ כָּל דְּיֵכֵל יָת לַחְמָא הָדֵין יִחְיֵא לְעָלְמִין׃

Este es el pan que descendió del cielo, no como comieron vuestros padres el Maná, y son muertos: el que come de este pan, biuirá para siempre.

6.

52. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες, πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν;

Los Iudios dont se debatoyent entr'eux en disans, Comment nous peut cestuy donner sa chair à manger?

53. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

Lors Iesus leur dist, En verité, en verité ie vous dy, Si vous ne mangez la chair du Fils de l'homme, & ne beuuez son sang, vous n'aurez point vie en vous.

54. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Celuy qui mange ma chair & qui boit mon sang, a vie eternelle, & ie le resuciteray au dernier iour.

55. Ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμα μου ἀληθής ἐστι πόσις.

Car ma chair est vrayement viande, & mon sang est vrayement breuuage.

56. ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

Celuy qui mange ma chair & qui boit mon sang, demeure en moy, & moy en luy.

57. Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ.

Comme le pere qui est viuant m'a enuoyé, & ie suis viuant de par le Pere, aussi celuy qui me mangera, viura aussi de par moy.

58. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

C'est icy le pain qui est descendu du ciel: non point comme vos Peres ont mangé la manne, & sont morts: qui mangera de ce pain, viura eternellement.

52. Litigabant ergo Iudæi adinvicem, dicentes, Quomodo poteſt hic nobis carnem ſuam dare ad manducandum?

Then the Jewes ſtroue among them ſelues ſaying. How can this man giue vs his fleſh to eate?

53. Dixit ergo eis Ieſus, Amen, amen dico vobis, Niſi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis eius ſanguinem, non habebitis vitam in vobis.

Then Jeſus ſaid vnto them: Verily, verily I ſay vnto you, Except ye eate the fleſh of the Sonne of man and drinke his blood, ye haue no life in you.

54. Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, habet vitam æternam & ego reſuſcitabo eum in noviſſimo die.

Whoſoeuer eateth my fleſh, and drinketh my blood hath eternall life, and I will raiſe him vp at the laſt day.

55. Caro enim mea, verè eſt cibus: & ſanguis meus, verè eſt potus.

For my fleſh is meate indeede, and my blood is drinke indeede.

56. Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo.

He that eateth my fleſh and drinketh my blood, dwelleth in me, and I in him.

57. Sicut miſit me vivens Pater, & ego vivo propter Patrem: & qui manducat me, & ipſe vivet propter me.

As the liuing Father hath ſent me, ſo liue I by the Father: and he that eateth me, euen he ſhall liue by me.

58. Hic eſt panis qui de cœlo deſcendit. Non ſicut manducaverunt patres veſtri manna, & mortui ſunt. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.

This is that bread which came downe from heauen: not as your fathers haue eaten Manna, and are dead. He that eateth of this bread, ſhall liue for euer.

S. Johannes.

Das VI. Capitel.

52. Da zancketen die Jüden vntereinander / vnd ſprachen: Wie kan dieſer vns ſein Fleiſch zu eſſen geben?

Da kiffeten die Jüden vnternander / vnd ſagten / Wie kan dieſer dem menſchen ſein fleiſch zu eſſen geben?

53. Jeſus ſprach zu jhnen: Warlich warlich / ich ſage euch / Werdet jhr nicht eſſen das Fleiſch des Menſchen Sohns / vnd trincken ſein Blut / ſo habt jr kein Leben in euch.

Jheſus ſagete nu dem / Sandelige / ſandeliger ten ſiger eder / der ſom i dcade Menniſkens Sons Kod / oc dricke hans Blod / da haſt er inted liff i eder.

54. Wer mein Fleiſch iſſet / vnd trincket mein Blut / der hat das ewige leben / vnd ich werde jhn am Jüngſten tage aufferwecken.

Hu ſom æder mit Kod / oc dricker mit Blod hand haffuer det e . oc liff oc ieg ſkal opuecke hannem paa den yderſte dag

55. Denn mein Fleiſch iſt die rechte Speiſe / vnd mein Blut iſt der rechte Tranck.

Thi mit Kod er den rette Mad, oc mit Blod er der rette Dricke.

56. Wer mein Fleiſch iſſet / vnnd trincket mein Blut / der bleibet inn mir vnd ich in jhm.

Hu ſom æder mit Kod oc dricker mit Blod hand bliffuer i mig, oc iegh hannem.

57. Wie mich geſandt hat der lebendige Vater / vnd ich lebe vmb des Vaters willen / Alſo / wer mich iſſet / derſelbige wirdt auch leben vmb meiner willen.

Lige ſom den leffuendis Fader vdſende mig / oc ieg leffuer for Faderens ſkylde / Lige ſaa / huo mig æder / den ſamme ſkal oc leffue for mig ſkyld.

58. Diß iſt das Brodt / das vom Himmel kommen iſt. Nicht wie eure Väter haben Manna geſſen / vnd ſind geſtorben / Wer diß Brodt iſſet / der wirdt leben in ewigkeit.

Dette er det Brod ſom er kommet aff Himmelen. Icke ſom eders Fedre ode Manna / oc ere dode / huo ſom æder dette Brod hand ſkal leffue euindelige.

S. Jan.

Kapitola VI.

52. Tehdy hádali ſe Zidé mezi ſpolkem / klaucet Kterak muže tento nam dáti Telo ſwé k gedzeni?

Wadili ſe tedy Zydowſe ſe bene przes ten drugi / rikaiice: Jakoż ten muże nam dáti Telo ſwé ku bylmpnieniu?

53. Pretoż řekl gim Ježiš: Giſtě giſtě praſym wám: Nebudeteli gjſti Telo Syna Cžlowěka / a pjti geho Krew / nebudete miti žiwota w ſobě.

Dic mu tedi Jeſus: Zá prawdu zkrawdu wam powiedam, nemi me ſe gjdiete nás cžlá Syná cžlowiecžeho / a pjte iego Krwe / nemate žiwotá w ſobe.

54. Kdož gjm mé Telo a pije mau Krew / mat žiwot wěčný / a wáš gey wzkřiſſym w poſledný den.

Kdoż gi mé Telo a pije mau Krew / ma žiwot wěčný / a ia go wzkrzeſim w poſledny den.

55. Nebo Telo mé prawě geſt Pokrm / a Krew má prawě geſt nápoj.

Abowiem cžálo moie prawdziwie eſt pokarm, a Krew moia prawdziwie eſt picie.

56. Kdož gjm mé Telo a pije mau Krew / we mně přebywá a já w něm.

Kto pożywa mego cžáłá, á pije moią Krew, we mnie mieſzka á ia w nim.

57. Jakož mne poſlal žiwý Otec / a já žiw gſem pro Otce: a kdož gi mne / i on žiw bude pro mne.

Jako mię poſłał on żywiący Oyciec / y ia żyie przez Oyca: tak ktoby mię ſpożywał i ſam będzie przez mię żył.

58. Tentoť geſt chléb ſtrpký geſt s Nebe ſtaupil. Ne jako Otcowé waſſi gedli Mannu a pomřeli. Kdož gi tento chléb bude na weky.

Tenoć eſt chleb on krzyż z nieba ſzedſzy: nie iak Oycowie waſzy iedli Manne y pomarli. Kto mię będzie ten chleb, żyć będzie na wieki.

ו

59 תלין אמר בכנושתא
כד מלף בכפרנחום ׃

Questo disse nella sinagoga, insegnando in Capernaum.

60 וסגיאא דשמעו מן
תלמידוהי אמרין קשיא
הי מלתא הדא מנו מ
סבדת למשמעה׃

Molti adunque de suoi discepoli hauendo udito dissero, Questo parlare è duro, chi lo può udire?

61 וישוע בדעתה בנפשה כ
מלין על דאת תלמידין אמר
להם הדא מכשלכם ׃

Et Iesu hauendo conoscuto in se stesso che suoi discepoli mormoranano di questo, disse loro, questo vi scandalizza?

62 ואם תחזון ברנשא
לאתר דהוה קדמ
דאתי הכא ׃

Che sarà dunque se vedrete il figliuolo dell'huomo salire ouue egli era prima?

63 רוחא הי דמחיה
לבשרא לית מדמיכם
מלא דאנא ממל עמכון
רוחא הוא ומחיא אינון ׃

Lo Spirito è quel che vivifica, la carne non giouna niente. Le parole che io vi dico, sono spirito e vita.

64 אלא אית מנכון
דלא מהימנין ידע
ישוע מן רישא מן דיהון
הם אינון דלא מהימנין ומן
מדמיטין דיהב ימסר
לה ׃

Ma ce ne sono alcuni de voi che non credono. Perche Iesu sapeua da principio quelli che non crederebbono, e chi fusse quello che l'harebbe a tradire.

65 ואמר דיהב
לכון לא אמרית לכון
דלא אנש מתשבר דיתא
לותי אן לא יהיב לה מן
אבי ׃

E disse, Per questo vi dissi che niuno può venire a me, se non gli è dato dal Padre mio.

ו

59 וְאֵת תַּדְבְּרִים תַּלְּמֵד אָמַר
בַּעֲדָה בְּלַמְּדוֹ בְּכֹפַר נָחוּם ׃

Estas cosas dixo en la Synoga enseñando en Capernaom.

60 וְלִבִּים מִתַּלְמִידָיו שׁוֹמְעִים
אָמְרוּ קָשֶׁה הוּא הַדָּבָר הַזֶּה מִי
יוּכַל לִשְׁמֹעַ אוֹתוֹ ׃

Y muchos de sus Discipulos oyendo lo dixeron, Dura es esta palabra, y quien la puede oyr?

61 וַיֵּשׁוּעַ בְּדַעְתּוֹ בְּנַפְשׁוֹ כִּי
מַלִּינִים עַל־זֹאת תַּלְמִידָיו אָמַר
לָהֶם הֲזֹאת תַּכְשִׁילְכֶם ׃

Y sabiendo Iesus en si mismo que sus Discipulos murmuravan desto, dixoles, Esto os escandaliza?

62 וְאִם־תֶּחֱזוּ אֶת־בֶּן־הָאָדָם
לְעֲלוֹת שָׁמָּה אֲשֶׁר בָּרִאשׁוֹנָה הָיָה׃

Pues que sera, si vierdes al Hijo de hombre que sube donde estaua primero?

63 הָרוּחַ הִיא אֲשֶׁר תְּחַיֶּה וְהַבָּשָׂר
אֵינֶנּוּ מוֹעִיל בְּאוֹמְחַ הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר אֲלֵיכֶם רוּחַ
וְחַיִּים הֵמָּה ׃

El Espiritu es el que dà vida: la carne à nada à prouecha: las palabras que yo os hablo, Espiritu son, y vida son.

64 אֲבָל הוֹיִם מִכֶּם אֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אֵינָם מַאֲמִינִים כִּי יָדַע
יֵשׁוּעַ מֵרֵאשִׁית אֶת־אֲשֶׁר אֵינָם
מַאֲמִינִים וּמִי זֶה הוּא אֲשֶׁר
יַמְסֹר אוֹתוֹ ׃

Mas ay algunos de vosotros que no creen Porque Iesus desde el principio sabia quien eran los que no auian de creer, y quien lo auia de entregar.

65 וַיֹּאמֶר לָכֵן אָמַרְתִּי לָכֶם כִּי
אִישׁ לֹא יוּכַל לָבוֹא אֵלַי אִם־
לֹא נִתַּן לוֹ יִהְיֶה מֵאָבִי ׃

Y dezia, Por esso os he dicho, Que ninguno puede venir à mi, si no le fuere dado de mi padre.

ς'.

59. Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ
διδάσκων ἐν καπερναούμ.

Estas cosas dixo en la synagogue, enseignant en Capernaum.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ εἶπαν, σκληρός ἐστιν
ὁ λόγος οὗτος, τίς δύναται αὐτοῦ
ἀκούειν;

Plusieurs donc de ses disciples l'ayans ouy dire, Cette parole est dure, qui la peut ouir?

61 εἰδὼς δὲ ὁ ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτο ὑμᾶς
σκανδαλίζει;

Mais Iesus sachant en soymesme que ses disciples murmuroyent de cela, leur dit, Cela vous scandalize-t'il?

62 ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ
πρότερον;

Que sera ce donc si vous voyez le Fils de l'homme monter là où il estoit premierement.

63. Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν, πνεῦμά
ἐστι, καὶ ζωή ἐστιν.

C'est l'Esprit qui vivifie, la chair ne profite en rien: les paroles que ie vous dis sont pur esprit et vie.

64. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ
οὐ πιστεύουσιν. ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ
ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν.

Mais il y en a d'entre vous qui ne croyent point. Car Iesus auoit dés le commencement qui estoyent ceux qui ne croyoyent point, et qui seroit celuy qui le trahiroit.

65. Καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἰρήκειν
ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός
με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ
πατρός μου.

Dont il leur dit, Pourtant vous ay-ie dit que nul ne peut venir à moi, s'il ne luy est donné de mon Pere.

59. Hæc dixit in synagoga docens in Capharnaum.

These things spake he in the Synagogue, as he taught in Capernaum

60. Multi ergo audientes ex discipulis eius, dixerunt, Durus est hic sermo, & quis potest eum audire?

Many therefore of his disciples (when they heard this) sayde, This is an hard saying: who can heare it?

61. Sciens autẽ Iesus apud semetipsum, quia murmurarent de hoc discipuli eius, dixit eis, Hoc vos scandalizat?

But Jesus knowing in himselfe that his disciples murmured at this, sayd vnto them, Doth this offend you?

62. Si ergo videritis Filium hominis ascendentem ubi erat prius?

What then if ye shall see the Sonne of man, (ascende vp where he was before?

63. Spiritus est qui vivificat: caro non prodest quicquam verba, quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt.

It is the Spirit that quickneth: the flesh profiteth nothing: the wordes that I speake vnto you, are spirit and life.

64. Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat enim ab initio Iesus qui essent non credentes, & quis traditurus esset eum.

But there are some of you that beleeue not: for Iesus (knew from the beginning who they were that beleeued not, & who should betray him.

65. Et dicebat, Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum à Patre meo.

And he sayde, Therefore sayd I vnto you, that no man can come vnto me, except it be giuen vnto him of my Father

59. Solches saget er in der Schule/ da er lehrete zu Capernaum.

Sandans sagde hand i Scholen/ der hand lærde i Capernaum.

60. Vil nun seiner Jünger/ die das höreten/ sprachen: Das ist eine harte rede/ wer kan sie hören?

Mange aff hans Disciple/ der de nu der hørde/ sagde/ Denne er en haard Tale/ hue kand høre hen de?

61. Da Jesus aber bey sich selbs mercket/ daß seine Jünger darüber murreten/ sprach er zu jhnen: Ergert euch das?

Der Jhesus mercke ved sig selff/ at hans Disciple knurede der aane/ da sagde hand til dem/ Forarger der eder?

62. Wie/ wenn jhr denn sehen werdet des Menschen Sohn auffahren dahin/ da er vor war?

Huorledis/ naar i da se Menniskens Søn fare der op/ som hand vaar før?

63. Der Geist ists/ der da lebendig machet/ das Fleisch ist kein nütze. Die wort die ich rede/ die sind Geist vnd sind Leben.

Der er Aanden som gør levendis. Kiødet er ingen ting. De ord jeg taler/ de ere Aand oc de ere Liff.

64. Aber es sind etliche vnter euch/ die glauben nicht. Denn Jesus wuste von anfang wol/ welche nicht glaubend waren/ vnd welcher jn verraten würde.

Men der ere nogle iblant eder/ som icke tro. Thi Jhesus vidste vel aff begyndelsen i hvilcke som ikke vilde/ oc hvilcken hannem skv de forraade.

65. Vnd er sprach: Darumb hab ich euch gesaget/ Niemand kan zu mir kommen/ es sey jm denn vom meinem Vater gegeben.

De hand sagde. Der fore sagde ieg til eder/ Ingen kand komme til mig/ vden der giffuis hannem aff min Fader.

59. Toto mluwił w Skole we Kafarnaum.

To mowił w bożnicy wczas w Kapernaum.

60. Tehdy mnozy z Mezi niſkow geho vſlyſſawſſe, ſekli: Twrdá geſt tato ręcz, ktoby ji mohł ſłyſſeć?

Mnohe ech tedy z swolennikow iego vſlyſſawſſe mowili: Przykre to ſłowá y Kroż tego ſłuchać może?

61. Ale vda Gežiſs ſam w ſobě, ſebi proto reptali Mezi nimi ech o tom, ſekl jim: Toto wás pohoršuge?

A když wiedł ſam Jezus ſamw ſebe ſe tym ſſemrali zwolennicy iego rzekł do nich: Kroż toho wás razi?

62. Co/ kdyż pak vzřijte Syna Cłowěka/ an wſtupuge kdežpriwk byl?

Co gdybyſcie wyzrzeli Syna człowieczego wſtępuiącego tam gdzie był przedtym?

63. Duch geſt který obživuge/ ale ſáło neprospiwá nicżehoż. Slowa ktera já mluwiġ wám/ Duch a žiwot gſau.

Duch iest ktory ożywia/ ciało ſłowa ktore ja wam powiadam/ duch są y żywot.

64. Ale gſauk někteřj z wás/ kterýž newěřij. Wedł zajiſtě Gežiſs od počátku/ kdoby byli newěřicy/ a kdoby ho měl zradili.

Lecz ieſt ſą niektorzy z was co nierzetelni/ Abowiem wiedział od początku Jezus ktorzy byli ci co nierzetelni byli/ y tego ktory go zdradzić miał.

65. Y pravil: Protož giem wámřekł/ že žádnj nemuže přijíti ke mně ledbo gemu dáno bylo od Otce mého.

I mowił: Dla tego rzekłem wam powiedział/ iż żaden nie może przyjść ku mnie/ jeżliż mu to nie będzie dane od Ojca mojego.

ו

66 מִשּׁוּל חָדָא מִלַּתַּיְהוֹן
כְּנָאֵי מִן תַּרְעֵי דְיהוּדָאֵי
אָזְלוּ לְבַסְרִין וְלָא
מְהַלְכִין הָווּ עִמֵּיהּ׃

*De quell'hora molti de suoi discepoli
tornarono indietro, e non andauano
piu con esso.*

67 וְאָמַר יֵשׁוּעַ לִתְרֵי
עַסְרַיְתֵהּ לְמָא אַף אַנְתּוּן
צְבִין אַנְתּוּן לְמֵיזַל׃

*Iesv dunque disse a dodici, Volete
uoi ancor voi andarmene?*

68 עָנָא שִׁמְעוֹן כֵּיפָא
וְאָמַר מָרִי לְוָת מַן נֵיזַל
מִלֵּי דְחַיֵּי עָלְמָא אִית
לָךְ׃

*Allora Simon Pietro gli rispose, Si-
gnore, à chi andaremo noi? tu hai le pa-
role della vita eterna.*

69 וַאֲנַחְנָא מְהֵימְנִין וְיָדְעִין דְּ
אַנְתְּ הוּא מְשִׁיחָא בַּר אֱלָהָא
דְחַיָּא הוּא׃

*E noi habbiamo creduto e conosciuto
che tu sei Christo il Figliuolo del Dio vivente.*

70 אֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ לָאו
הָא אֲנָא גְּבֵיתְכוֹן לִתְרֵי
עַסְרַיְתָא וְחַד מִנְּכוֹן חַד סָטָנָא הוּא׃

*Rispose loro Iesv, Non v'ho eletti
voi dodici, e uno di voi è demonio?*

71 אֲמַר הֵיךְ עַל יְהוּדָא
בַּר שִׁמְעוֹן סְכָרְיוֹטָא הוּ
אֲרֵי הָדֵין הֲוָא מְבַסְּרֵהּ דְיִשְׁלְמָיוּתְהִי
חַד מִן תְּרֵי עַסְרַיְתָא׃

*E diceua di Giuda d'Carioth figliuol
di Simone, per ilche egli era per tradirlo,
essendo egli uno de dodici.*

ז

1 בָּתַר דֵּלִין בֵּיהַלֵּךְ הוּא
יֵשׁוּעַ בְּגַלִּילָא לָא צְבָא
הוּא לְמֵיזַל בִּיהוּדָא מִ
טוּל דִּיהוּדָאֵי בָּעִין דִּי
לְמִיקְטְלֵהּ׃

*Dappoi queste Iesv camminaua in
Galilea, perochè non voleua conuersare
in Giudea, imperochè i Giudei cercauano
d'ammazzarlo.*

2 וְקָרִיב הֲוָא מַרְגְּדָא
דְמַטְלָלֵי דִיהוּדָאֵי׃

*Or era vicina la guerra de la festa de
Giudei, che è de tabernacoli.*

כ

66. Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ οὐκέτι ἐπ' αὐτῷ περιεπάτουν.

Dés cette heure-là plusieurs de ses
disciples s'en allerent en arriere, & ne
cheminoyent plus auec lui.

67. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώ-
δεκα, μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;

Dont Iesus dit a ses douze, Et vous
ne vous en voulez-vous point aussi aller?

68. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων
Πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευ-
σόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔ-
χεις.

Simon Pierre donc lui respondit,
Seigneur, à qui nous en irons-nous? tu
as les paroles de vie eternelle.

69. Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ
ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ
Θεοῦ ὁ ζῶντος.

Et nous auons creu & auons co-
gnu que tu es le Christ le Fils du Dieu
viuant.

70. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξε-
λεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός
ἐστι;

Iesus leur respondit, Ne vous ai-ie
pas choisi vous douze, & l'vn de vous
est diable?

71. Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμω-
νος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἤμελλεν
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν
δώδεκα.

Or disoit-il de Iudas Iscariot,
fils de Simon: car celui-ci estoit celui qui
le deuoit liurer, combien
qu'il fust l'vn de douze.

ז

1 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ
ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ
γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι
ἀποκτεῖναι.

Apres ces choses Iesus conuersoit
en Galilee: car il ne vouloit point con-
uerser en Iudee, pource que les Iuifs
cherchoyent de le mettre à mort.

2 Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαί-
ων ἡ σκηνοπηγία.

Or la feste des Iuifs, dite des taber-
nacles, estoit prochaine.

CAP. VI.

66. Ex hoc multi discipulorum eius abierunt retrò: & iam non cum illo ambulabant.

From that time many of his disciples went back, and walked no more with him.

67 Dixit ergo Iesus ad duodecim, Numquid & vos vultis abire?

Then said Jesus to the twelue, Will ye also go away?

68. Respondit ergo ei Simon Petrus, Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes.

Then Simon Peter answered him, Master, to whom shall we go? Thou hast the wordes of eternall life.

69. Et nos credimus & cognouimus quia tu es Christus filius Dei vivi.

And we beleeue and are sure that thou art the Christ the Sonne of the liuing God.

70. Respondit ei Iesus, Nónne ego vos duodecim elegi: & ex vobis unus diabolus est?

Jesus answered them, Haue not I chosen you twelue, and one of you is a deuil?

71. Dicebat autem Iudam Simónis Iscariotem: hic enim erat traditurus eum, cùm esset unus ex duodecim.

He ment of Judas Iscariot the sonne of Simon: for he it was that should betray him, though he was one of the twelue.

Das VI. Capitel.

66. Von dem an giengen seiner Jünger vil hinder sich/ vnd wandelten fort nicht mehr mit jhm.

Da fra den ed ginge mange aff hans Discipele bag sig/ och vandrede ieingere icke mere met hannem.

67. Da sprach Jesus zu den zwölffen: wolt jhr auch weg gehen?

Da sagde Jhesus til de Tolff/ ville oc I gaa bort

68. Da antwortet jhm Simon Petrus: HERR/ wo hin sollen wir gehen? Du hast Wort des ewigen Lebens.

Da suarede Simon Petrus hannem. HERRE huorstulle vi gaa hen? Du hassuer det euige ieffs Ord.

69. Vnd wir haben geglaubet/ vnd erkannt/ daß du bist Christus der Son des lebendigen Gottes.

Oc vi trode och iocstode/ at du est Christus/ den ieffuendis Guds Son.

70. Jesus antwortet jm: Habe ich nicht euch zwölffe erwehlet/ vnd euer einer ist ein Teuffel?

Jhesus suarede hannem. Vdualde ieg icke eder Tolff oc en aff eder er en Diefuel.

71. Er redet aber von dem Juda Simon Ischarioth/ derselbige verrieth jn hernach/ vnd war der zwölffen einer.

Men handgalede om Juda Simon Ischarioth den samme forraadde hannem der efter/ oc vaar en aff de Tolff

Kapitola VI.

66. Od tehoto pak času mnozj z Vczedlnikuw geho odssli zpět/ a giż s nim nechodili.

Od tegoż cżsu wiele z wczedlnikow iego odssli zpet/ a giż s nim wiecey chodzili.

67. Protoż řekł Gežjš k Dwanácti: Gdaż y wy chcete odgjti?

Tedy rzecz Jezus ktemu dwanaśćmu: Mżż y wy chcecie odeyść?

68. Odpowědżel gemu Šimon Petr: Pane/ k komu pogdeme? ty slowa wěčnieho žiwota maš:

Ale mu gemu odpowiedzjał Symon Piotr: Panie do kogoż idziemy? Ty maśz słowa żywota wiecznego.

69. A myť wěřijme a poznali gsme/ že gsi ty Kristus Syn Boha živého.

A my iuż uwierzyli y poznaliśmy/ że ty jeśt Chrystus on Syn Boga żywego.

70. Odpowěděl gim Gežjš: Wšak gsem já was dwanáct wowolil/ a geden z vás Ďábel gest?

Odpowiedział im Jezus: Izaliż ia was dwunaśćcu nie obrałem? a iedenż z was djabeł jest?

71. A to řekl o Gidášowi Šimonowi Iškarjotském: Neb ten měl zradit a gest gedenze z Dwanácti.

A to mowił o Judaszu Symonowym synu Iszkarjotskim: Bo ten zdradzić miał/ gdyż był iedenz z dwunaśćie.

CAP. VII.

POst hæc ambulabat Iesus in Galilæam, non enim volebat in Iudæam ambulare, quia quærebant eum Iudæi interficere.

After these things Jesus walked in Galilee: for he would not walke in Iurie, because the Iewes sought to kill him.

2. Erat autem in proximo dies festus Iudæorum.

Now the Iewes feast of tabernacles was at hand.

Das VII. Capitel.

Darnach zog Jesus vmbher in Galilea/ denn er wolte nicht in Judea vmbherziehen/ darumb/ daß jhm die Jüden nach dem leben stelleten.

Dereffter drog Jesus omkring i Gallilea/ thi hand vilde icke drage omkring i Judea/ fordi at Jøderne stode efter hans liff.

2. Es war aber nahe der Jüden Fest der Laubrüst.

Oc Jødernis Høytid som vaar Løffsalemis benefnelse vaar nær.

Kapitola VII.

POtom pak Gežjš bydlil w Galilei, nebo nechtěl bydlit w Judstě kwuli tomu/ že hledali ho zabiti.

Y Eby Jesus potem ieśt na mal poczynił w Galilei: bo nie chciał w Judei mieszkać/ iż nań szukali Żydowie zeby go zabić.

2. A byl blizko den Swátek Stánkowých.

A było blisko święto Namiotów Żydowskie.

ז

ג וְאָמְרוּ לֵהּ אֲחָיוֹהִי לְ
לֵישׁוּעַ שְׁבָק לָךְ מֵהָא וְזֵל
לִיהוּד וְיַחְזוֹן תַּלְמִידָיִךְ
עַבְדָא דַּעֲבַד אַנְתְּ ׃

I fonc ſi meſſi aunque thalleſſero. Partiſtelo aſsi, e Gaa ete en Gomera accioche encontraſſe ſus diſcipulos aun ſus Seguaces quel che ha fati.

ד לֵית גִּבַר אֲבַשׁ דְּעָבַד
מִדֵּם בְּטוּשְׁיָא וּבָעָא דִּי
דִּבְגְלַ֫ ׀ יְהֵוֵא אֵן הָלֵיךְ
עֲבַד אַנְתְּ חֵיזַ֫ ׀ נַפְשָׁךְ
לְעָלְמָא ׃

Imperoche no uuomo fa coſa alcuna di naſcoſto che ei uolle che ei ſia ſaputo, & manifeſtato a quelle che ha moſtrati le ſegne al mondo.

ה אַף לָא גִּבַר אֲחוֹהִי
דְּמִבְנוֹ הֲוָו בֵּהּ בְּיִשׁוּעַ ׃

(Perciocche anco i ſuoi fratelli credeuano in lui)

ו אֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ וְבָנִי
הֵילִי עַד כְּעָא לְהַשָּׁא לָ֫ ׀
מְטָא֫ ׀ דְּנְכוֹן דַּיְמִין הֵילְכוֹן
כְּכָל עִדָּן מְטַיְּם ׃

Iesu dunque dice loro, Il mio tempo non è ancor uenuto, ma uoſtro ſempre è apparecchiato.

ז לָא מְשַׁכַּח עֲמָכוֹן
לְמִסְנְכוֹנִי הֵין מְסַנְּא מְטוֹל
דַּאֲנָא מַסְהִיד אֲנָא עֲלוֹהִי
דְּעוֹבָדוֹהִי בִּישִׁין אִנּוּן ׃

Il mondo non ſi può hauer in odio uoi, ma mi ha in odio, perciochè io rendo teſtimonianza di lui, che l'opere ſue ſon male.

ח אִיתוֹן סְקוּ לְצִרְעְדָא
הָנָא אֲנָא לָא סָלֵיק אֲנָא
דְּיָמָא לְעִדְעָדָא דְּיָנָא מְטוֹל
דְּיוֹמָא הֵילִי לָא עַד־כְּ
שְׁלִם ׃

Salite uoi alla feſta, io non ſalirò alla feſta, perciochè il mio tempo non è ancor compiuto.

ט הָלִיו אֲמַר וְקָעַ לֵהּ ב
בְּגַלִּילָ֫ ׀ ׃

Et hauendo detto loro queſte coſe, ſi rimaſe in Galilea.

י כַּד הֵין סַלְּקוּ אֲחוֹהִי
לְצִרְעְדָא֫ ׀ הֵידִין אַף הוּ
סְלֵיק לָא בְּגַלְּיָא אֶלָּא אֵי־
כְּדִטְשׁוֹנָ֫ ׀ ׃

Come i ſuoi fratelli furono ſaliti alla feſta, allhora egli è la feſta, non già manifeſtamente, ma come di naſcoſto.

ז

ג וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲחָיו שַׁנֵּה אֶת
דַּרְכְּךָ מִפֹּה וְלֵךְ לְךָ בִּיהוּדָה
לְמַעַן גַּם תַּלְמִידֶיךָ יִרְאוּ אֶת־
מַעֲלִילֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה ׃

Y dixoron e ſus hermanos, Paſſate de aqui y vete à Iudea: paraque tus Diſcipulos vean tus obras que haces

ד כִּי אִישׁ לֹא עָשָׂה בְּאֻמָּה
בַּסֵּתֶר אֲשֶׁר מְבַקֵּשׁ הוּא לְהִוָּדַע
אִם אַתָּה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה תַּעֲשֶׂה
אָז הִתָּלֵה אֶת־נַפְשְׁךָ לָעוֹלָם ׃

Que ninguno que procura ſer claro, hazè algo en occulto puesque eſtas coſas hazes, manifeſtate al mundo.

ה כִּי גַם אֶחָיו לֹא הֶאֱמִינוּ בּוֹ ׃

Porque ni aun ſus hermanos creyan en el.

ו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יֵשׁוּעַ עִתִּי לֹא
נֶאֱתָה וְעִתְּכֶם בְּכָל עֵתוֹת עֲתִידָה
רֵיא ׃

Dizeles entonces Ieſus, Mi tiempo aun no es venido: mas vueſtro tiempo ſiempre es preſto.

ז הָעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׂנְאֵ אֶתְכֶם
וְאוֹתִי שׂוֹנֵא הוּא כִּי אֲנִי בְּעֵד
עָלָיו כִּי מַעֲשָׂיו לָעִים הֵמָּה ׃

No puede el mundo aborreceros a voſotros mas à mi aborreceme: porque yo doy teſtimonio del que ſus obras ſon malas.

ח אַתֶּם עֲלוּ אֶל־הֶחָג הַזֶּה וַאֲנִי
עַד פֹּה אֵינֶנִי אֶעֱלֶה אֶל־הֶחָג
הַזֶּה כִּי עִתִּי עַד עַתָּה לֹא נִמְלָאָה ׃

Voſotros ſubid à eſte dia de la Fieſta: yo no ſubo aun à eſte dia de la Fieſta porque mi tiempo no es aun cumplido.

ט וַיְדַבֵּר אֵת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֲלֵיהֶם וַיֵּשֶׁב בַּגָּלִיל ׃

Y auiendoles dicho eſto, quedóſe en Galilea.

י וְכַאֲשֶׁר עָלוּ אֶחָיו אָז גַּם
הוּא עָלָה אֶל־הֶחָג לֹא בַּגָּלוּי
כִּי־אִם אֵיךְ בַּסֵּתֶר ׃

Mas como ſus hermanos vuieron ſubido entonces el tambien ſubió à dia de la Fieſta, no manifeſtamente, mas como en cubierto.

ζ.

3. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς.

Set freres donc lui dirent, Part de ci, & va en Iudee, afin que tes diſciples auſſi contemplent les œuures que tu fais.

4. Οὐδεὶς γάρ τι κρυπτῷ ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

Car nul ne fait aucune choſe en ſecret, qui cherche de ſe porter en chemeur. Si tu fais ces choſes, monſtre toi-meſme au monde.

5. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

Car ſes freres meſme ne croyoyent point en lui.

6. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος.

Ieſus donc leur dit, Mon temps n'eſt point encores venu: mais voſtre temps eſt touſiours preſt

7. Οὐ δύναται κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.

Le monde ne vous peut auoir en hayne, mais il me hait en haine pource que ie rends teſmoignage de lui que ſes œuures ſont meſchantes.

8. Ὑμεῖς ἀναβῆτε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται.

Vous autres montez à ceſte feſte, quant à moi ie ne monte point en ceſte feſte, d'autant que mon temps n'eſt point encores accomply.

9 Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

Eſtant leur ayant dit ces choſes, il demeura en Galilee.

10. Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν, οὐ φανερῶς, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.

Et comme les freres furent montez, lors il monta auſſi à la feſte, non point ouuertement, mais comme en cachette.

CAP. VII.

3. Dixerunt autem ad eum fratres eius, Transi hinc, & vade in Iudæam, ut & discipuli tui videant opera tua quæ facis.

Ihu brethren therefore ſayd vnto him. Departe hence and go into Iurie that thy diſciples may ſe the workes that thou doeſt.

4. Nemo quippe in occulto quid facit, & quærit ipſe in palam eſſe, ſi hæc facis, manifeſta teipſum mundo.

For there is no man that doth anie thing in ſecret and him ſelfe ſeketh openly to be knowen. If thou doeſt theſe thinges ſhow thy ſelfe to the worlde.

5. Neque enim fratres eius credebant in eum.

For neither did his brethren beleeue on him.

6. Dicit ergo eis Iesus, Tempus meum nondum advenit: tempus autem vestrum semper est paratum.

Then Ieſus ſayd vnto them: My time is not yet come: but your time is alwaies redy.

7. Non potest mundus odisse vos: me autem odit, quia ego testimonium perhibeo de illo quod opera eius mala sunt.

The worlde can not hate you: but me it hateth because I teſtifie of it that the workes thereof are euill.

8. Vos ascendite ad diem festum hunc, ego non ascendo ad diem festum istum: quia meum tempus nondum impletum est.

Go ye vp vnto this feaſt: I will not go vp yet vnto this feaſt: for my time is not yet fulfilled.

9. Hæc cum dixisset, ipse mansit in Galilæa.

Theſe thinges he ſayd vnto them, and abode ſtill in Galile.

10. Vt autem ascenderunt fratres eius, tunc & ipse ascendit ad diem festum, non manifestè, sed quasi in occulto.

But aſſone as his brethren were gone vp he went alſo vp vnto the feaſt, not openly, but as it were priuily.

Das VII. Capitel.

3. Da ſprachen ſeine Brüder zu jm: Mache dich auff von dannen / vnd gehe in Judeam / auff das auch deine Jünger ſehen die werck die du thuſt.

Da ſagde hans Brodre zu hannem: gar dig rede ab fare hen / ze gack til Judeam / at dine Diſciple kand oc ſee / de gerninger ſom du gor.

4. Niemand thut etwas im verborgen / vnd will doch frey offenbar ſein / Thuſt du ſolches / ſo offenbare dich für der Welt.

Ingen gor noget i ſkiuldom / oc vil doch vere obenbare. Gor du ſaadant / da obenbare dig ſaar Verden.

5. Denn auch ſeine Brüder glaubten nicht an jhn.

Thi at hans Brodre troede icke heller paa hannem.

6. Da ſpricht Jeſus zu jnen: Meine zeit iſt noch nicht hie / Euer zeit aber iſt allwege.

Da ſiger Jheſus til dem / min tid er icke end nu for Men der er ſtedze eders tid.

7. Die Welt kan euch nicht haſſen / Mich aber haſſet ſie / Denn ich zeuge von jhr / daß jhre werck böſe ſind.

Verden kand icke hade eder / men hun hader Mig for ieg vidner om hende / at hendis gerninger ere onde.

8. Gehet jhr hinauff / auff diſes Feſt / Ich will noch nicht hinauff gehen auff diſes Feſt / denn meine zeit iſt noch nicht erfüllet.

Gaar hen op / paa denne Høytid / Jeg vil icke end nu gaa op paa denne Høytid / thi mit tid er icke end nu fuldkommen.

9. Da er aber das zu jhnen geſagt / bleib er in Galilea.

Der hand haffde ſagt det til dem / da bleff hand i Galilea.

10. Als aber ſeine Brüder hinauff gegangen / da gieng er auch hinauff zu dem Feſt / nicht offenbarlich / ſondern gleich heimlich.

Da der hans Brodre vaare gangne op / da gick hand oc op til Høytiden / icke obenbarligen / men ligeſom hemmeligt.

Kapitola VII.

3. Tehdy řekli k němu Bratřj geho: Wyghd odtud / a gdy Zidowſtwa / ať vſſedinugj twogi widj ſkutky twé / ktery činjſſ.

Dyrzecz ſzedli k nyemu bracia iego: Wynidj ſtąd a idź do Zydowſtwa / ażeby y zwolennicy twoi oglądali dzyáwy twe ktore czynisz.

4. Nijádnýť zagiſtě w ſkrytě nic nečiná / ale hledj ſám aby zgeven byl. Protoť ponewadž toto w'ěcy činjſſ / zgeviſ ſe Swetu.

Abowiem zaden nie wſzytkoſczinie czyni / awſzem tego ſzukaiąc aby ſławnym był / Jeżeli tyo czynisz obiawiſze ſam ſiebie ſwiátu.

5. Nebo ani Bratřj geho newěřili w něho.

Bo ani bracia iego wen nie wierzyli.

6. Tehdy řekl gim Gežyſs: Čaſu mého geſtě nepřiſſel / ale čas wáš wždycky geſt hotowý.

Dla tego rzekł Jezus: Jeſzcze nieprzyſzedł czaſu mego ciáłu / lecz czás waſz zawſzedy iest pogotowiu.

7. Nemůže wáš Swět nenáwidět: Ale mne nenawidj / nebť já ſwědectwj wydáwám o něm / že ſkutkowé geho zlj gſau.

Niemoże was świát mieć w nienawiści, ale mnie ma w nienawiści, bo ia oświadczam o nim iż ſprzedzy iego ſą złe.

8. Wygděte k dni Swátečnímu tomuto: Já nepogdu k dni Swátečnímu tomuto / nebť čas můg geſtě se nenaplnil.

Idźcież wy na to święto ſami teſzże ná nie nie powodzę / bo moy czás ieſzcze ſie nie wypełnił.

9 Tohoť powěděl / zuoſtal w Galilei.

A tháſz im to powiedziawſzy / ſzedł w Galilei.

10 Akoť ſſli Bratřj geho / tehdy y on ſſel ke dni Swátečnímu / ne zgewně / ale jako tajně.

Potym gdy ſzli bracia iego / tedy też y on ſzedł na święto / nie iawnie ale iako y potáiemnie.

ז

11 יְהוּדָאֵי דִּין בְּעָן הֲוֹו לֵהּ בְּמַדְעֲדָא וַאֲמְרִין דְּיֵי אֵיכּוֹ הָוֹא׃

I Gudeo dunque il cercauano nella festa, e diceuano, Doue e colui?

12 וְהַדְּנָא סַגִּיאָא מִשְׁתַּלְּחִי אִית דַּהֲוָא בְּמִנְשָׁא אִית דַּיְתֵי וְאָמְרִין דְּטָב הוּא וְאָחֳרָנָא אָמְרִין דְּיוֹ לָא אֶלָּא מַטְעֵא לְעַמָּא׃

Et era gran mormorio di lui tra la turba: perche alcuni dicenano: Egli e buono: Altri dicenano, Non, ma inganna la turba.

13 לָא דִּין אֲמַשׁ גְּלֵיאָ מִמְלַל הֲוָא עֲלוֹהִי בְּטוּל דְּחַלְתָּא דְּיְהוּדָיֵא׃

Nondimeno niuno parlaua liberamente di lui, per il timor de Giudei.

14 כַּד דִּין פְּלַג יוֹמָתָא דְּעַדְעֲדָא סְלֵק יְשׁוּעַ לְהֵיכְלָא וּמְלַף הֲוָא׃

Et essendo gia passata mezza la festa, Iesv salse nel tempio, & insegnaua.

15 וּמִתְּמַהִּין דִּין יְהוּדָיֵא וַאֲמְרִין אֵיכְנָא יָדַע הָנָא סִפְרָא כַּד לָא גְּלַף׃

Onde i Giudei si marauigliauano, dicendo, Come sa costui le Scritture non hauendole imparate?

16 עֲנָא יְשׁוּעַ וְאָמַר יוּלְפָנִי לָא הָוְא דִּילִי אֶלָּא דְּהוּ דְּשַׁדַּרְנִי׃

Iesv rispose loro e disse, La mia dottrina non e mia, ma di colui che m'ha mandato.

17 מָן דְּצָבָא דְּיֵיעֲבַד צְבְיָנֵהּ מְסְתַּכַּל יְהֵא בְּסֵנְיָנָא אִם מִן אֱלָהָא הִיא אוֹ אֲנָא מִן עַצְמִי גַּרְמִי מְמַלֵּל אֲנָא׃

Se alcuno vorra far la volonta di lui conoscera de la dottrina, s'ella da Dio, o se io parlo da me stesso.

18 מָן דְּמִן צְבְיָנֵהּ רְעִינֵהּ מְמַלֵּל טוֹבְתֵהּ לְנַפְשֵׁהּ בָּעֵא דִּין דְּשׁוּבְחָא דְּמָן דְּשַׁדַּרְהִי הָנָא שַׁרִירָא הוּא וְעַוְלָא בְּגַוֵּהּ לָא אִית׃

Chi parla da se stesso cerca la sua propria gloria: ma chi cerca la gloria di colui ch'l ha mandato, quegli e vero, e non e ingiustitia in lui.

ז

11 וַהַיְהוּדִים בִּקְשׁוּ אוֹתוֹ בֶּחָג וַיֹּאמְרוּ אַיּוֹ׃

Y buscauanlo los Iudios en el dia de la Fiesta y decian, Donde esta aquel?

12 וְתִלּוּנָה גְּדוֹלָה הָיְתָה עָלָיו בָּעָם כִּי אֲחָדִים אָמְרוּ כִּי טוֹב הוּא וַאֲחֵרִים אֹמְרִים לֹא כִּי אִם מַתְעֶה הָעָם הוּא׃

Y auia grande murmuracion de el en la compañia, porque vnos dezian, Bueno es. Y otros dezian No, sino engaña las compañas

13 וְאִישׁ לֹא הִטְפִּיעַ לְדַבֵּר עָלָיו בְּפַחַד מִפְּנֵי הַיְהוּדִים׃

Mas ninguno hablaua abiertamente de el, de miedo de los Iudios.

14 וּבְחֲצִית הֶחָג עָלָה יֵשׁוּעַ אֶל־הַהֵיכָל וְלִמֵּד׃

Y al medio de la Fiesta, subio Iesus al Templo, y enseñaua.

15 וַיִּתְמְהוּ הַיְהוּדִים לֵאמֹר אֵיכָכָה זֶה יוֹדֵעַ סְפָרִים וְלֹא לָמַד הוּא׃

Y marauillauanse los Iudios, diziendo, Como sabe este letras, no auiendo aprendido?

16 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ לָהֶם וַיֹּאמֶר לַקְחִי אֵינֶנָּה לִי הִיא כִּי־אִם לוֹ אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי׃

Respondioles Iesus y dixo, Mi doctrina, no es mia sino de el que me embió.

17 אִם אִישׁ יֹאבֶה לַעֲשׂוֹת אֶת־רְצוֹנוֹ יֵדַע עַל־הַלֶּקַח אִם מֵאֱלֹהִים הִיא אוֹ אִם אֲנִי מְדַבֵּר מֵעַצְמִי׃

El que quisiere hazer su voluntad, conocera de la doctrina si viene de Dios, ó si yo hablo de mi mismo.

18 כָּל־אֲשֶׁר מְדַבֵּר מֵעַצְמוֹ מְבַקֵּשׁ כְּבוֹד נַפְשׁוֹ וַאֲשֶׁר מְבַקֵּשׁ אֶת־כְּבוֹד הַשֹּׁלֵחַ אוֹתוֹ זֶה הוּא יָשָׁר וְאֵינֶנָּה עַוְלָתָה בּוֹ׃

El que habla de si mismo, gloria propria busca: mas el que busca la gloria del que lo embió, este es verdadero, y no ay en el iniquidad.

ז

11. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος;

Les Iudas donc le cerchoyent a la feste, & disoyent, Ou est celui-la

12. Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, οὐχί, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.

Et y auoit grand murmure de luy entre les troupes. Les vns disoyent, Il est homme de bien: & les autres disoyent, Non est, mais il seduit le peuple.

13. Οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

Toutesfois nul ne parloit franchement de lui pour la crainte de Iuifs.

14. Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκε.

Et comme la feste estoit ia demi passee Iesus monta au temple, & enseignoit.

15. Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες, πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς;

Dont les Iuifs s'esmerueilloyent, disans, Comment sait celui-ci les escritures, veu qu'il ne les a point apprises?

16. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με.

Iesus leur respondit, & dit, Ma doctrine n'est point mienne, mais de celui qui m'a enuoyé.

17. Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.

Si quelcun veut faire la volonté d'icelui, il cognoistra de la doctrine, si elle est de Dieu, ou si ie parle de par moi-meisme.

18. Ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής ἐστιν, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

Qui parle de par soi-meisme, il cerche la propre gloire: mais celui qui cerche la gloire de celui qui l'a enuoyé, cestui-ci est veritable, & n'y a point d'iniquité en lui.

CAP. VII. Das VII. Capitel. Kapitola VII.

11. Iudæi ergo quærebant eum in die festo & dicebãt, Vbi est ille?

Then the Jewes sought him at the feast, and said, Where is he?

11. Da suchten jn die Jüden am Fest/ vnd sprachen: Wo ist der?

Da sucht Jederme esser hannem/ vñ sagde/ Huo er hana?

11. Tchdy Židé hlewali ho na den Swatečnij/ a prawili: Kde gest onen?

Gdykáli go tehdy Židowie na świętek mowili: Ja ngóżeście?

12. Et murmur multus erat in turba de eo. Quidam enim dicebant, Quia bonus est. Alii autẽ dicebant, Non, sed seducit turbas.

And much murmuring was there among the people concerning him: for some said, He is a good man: other said, Nay: but he deceiveth the people.

12. Vnd es war ein grosi gemürmel von jm vnter dem Volck. Etliche sprachen: Er ist fromb. Die andern aber sprachen: Nein/ sondern er verführet das Volck.

Vñ der vaar ii Kort bulder om hannem thlant Folck. Nogle sagde. Hand er from. vñ de andre sagde/ Ney/ men hand forforer Folcket.

12. A welikť rozmlauwánj bylo o nem w Zástupu. Neb někteřj prawilij że dobrý gest. A ginj prawilij: Nenij/ ale swodij Zástupy.

A bylo um wielkie šemrání mezy lidmi o nem. Neb někteří prawili: Že dobrý gest. A gini prawili: Nenij/ ale swodij lid.

13. Nemo tamen palàm loquebatur de illo, propter metum Iudæorum.

Howbeit no man spake openly of him for feare of the Jewes.

13. Niemand aber redete frey von jm/ vmb der forcht willen für den Juden.

Der jngen talede obenbarlige om hannem/ for de frøtrede saar Jøderne.

13. Ale wssak žádnj nemluwil o nžm zgewně/ pro strach Židowský.

Wssakž o nim žaden zřjmene nemluwil/ pro bogazni Židowstwu.

14. Iam autem die festo mediante, ascendit Iesus in templum, & docebat.

Now about the midst of the feast Jesus went up into the Temple and taught.

14. Aber mitten im Fest/ gieng Jesus hinauff vnd den Tempel vnnd lehret.

Men mitt Høitiden/ gik Jhesus op i Tempelen og lærte.

14. Když pak gižpolowicy se Swátku wystaupil Jezus do Chrámu a učil.

A gdy iuž było w pułowie święta wstąpił Jezus do kościoła y vczył.

15. Et mirabantur Iudæi, dicentes, Quomodo hic literas scit, cum nõ didicerit?

And the Jewes marueyled/ saying: How knoweth this man the Scriptures, seeing he hath never learned?

15. Vnd die Jüden verwunderten sich/ vnd sprachen: Wie kan diser die Schrifft/ so er sie doch nicht gelernet hat?

Og Jøderne forundrede sig/ og sagde huorledis kand denne Scrifften/ effersom hand lærde hende ikke?

15. Y diwili se Židé/ řkauce: Kterak tento písmo vmj/ newžiw se?

A dziwowali się rzędy Żydowie mowiąc: Jakoż wszędy ten umie pismo/ gdyż się nie vczył?

16. Respondit eis Iesus, & dixit, Mea doctrina non est mea, sed eius qui misit me.

Jesus answered them, and said, My doctrine is not mine, but his that sent me.

16. Jesus antwortet jhnen/ vnd sprach: Meine Lehre ist nicht mein/ sondern des der mich gesandt hat.

Jhesus svarede dem og sagde: Min lærdom er ikke min/ men hans som mig udsende.

16. Odpowěděl gim Ježjš/ a řekl: Můg včenj nenjť mé/ ale toho kterýž mne poslal.

Rzekł Jezus odpowiedziawszy im/ y rzekł: Nauka moia nie iest moia/ ale tego który mię posłał.

17. Si quis voluerit voluntatem eius facere: cognoscet de doctrina, vtrum ex Deo sit, an ego a meipso loquar.

If any man will do his will, he shall know of the doctrine, whether it be of God, or whether I speak of myself.

17. So jemand wil des willen thun/ der wirdt jnnen werden/ ob diese Lere von Gott sey/ oder ob ich von mir selbs rede.

Vil nogen vil gøre hans vilie/ hand skal forstaa om denne lærdom er aff Gud/ eller om ieg taler aff mig selff.

17. Budeli kdo chtíti/ wuli gehožtiti/ rozeznát včenj mé/ geslij z Boha/ čili já sám od sebe mluwjm.

Jeśliż kto będzie chciał czynić wolą iego/ ten pozna o nauce ieśliż iest z Boga/ albo ieśliż ja sam z siebie mowię.

18. Qui à semetipso loquitur, gloriam propriam quærit: qui autem quærit gloriam eius qui misit eum, hic verax est, & iniustitia in illo non est.

He that speaketh of himself seeketh his own glory: but he that seeketh his glory that sent him, the same is true, and no unrighteousness is in him.

18. Wer von jhm selbs redet/ der suchet seine eigne ehre/ Wer aber suchet die ehre des der jn gesandt hat/ der ist warhafftig/ vnd ist keine vngerechtigkeit an jhm.

Hun som taler aff sig selff/ hand søger sin egen ære/ men hun som søger hans ære/ som hand dem vd sandt/ hand er sandru/ oc der er ingen vret i hannem.

18. Kdož sám od sebe mluwj/ chwálu wlastnj hledá: ale kterýž hledá chwály toho kterýž ho poslal/ ten gest prawdomilnost/ a neprawedliwosti w nem nenj:

A ktoż z sámego siebie mowi/ chwały własney szuka. Ale ten co szuka chwały tego który go posłał/ ten iest prawdziwy/ a niesprawiedliwości w nim niemasz.

ז | ז | ζ.

19 הֲלֹא מֹשֶׁה נָתַן לָכֶם אֶת־
הַתּוֹרָה וְאִישׁ מִכֶּם לֹא עֹשֶׂה
אֶת־הַתּוֹרָה לָמָּה תְבַקְשׁוּ לַהֲרָגֵנִי׃

No os dió Moyſen la ley, y ninguno de vo-
ſotros haze la ley? porque me procurays matar?

19. Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν
νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν
νόμον; τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;

Moyſe ne vous a-il pas baillé la Loy:
& toutesfois nul de vous ne maintient
la Loy: pourquoi taschez vous à
me faire mourir?

20 וַיַּעַן הֲמוֹן וַיֹּאמֶר שֵׁד לָךְ מִי
יְבַקֵּשׁ לַהֲרָגֶךָ׃

Respondio la compañia, y dixo, Demonio
tienes: quien te procura matar?

20 Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, Δαιμόνιον
ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;

Les troupes respondirent, Tu as le
diable: qui est-ce qui taschea te faire
mourir.

21 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
אֶחָד מַעֲשֶׂה עָשִׂיתִי וְכֻלְּכֶם
מִתְמַהִּים׃

Iesus respondió y dixoles, vna obra hize, y
todos os marauillays.

21. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάν-
τες θαυμάζετε.

Iesus respondit & leur dit, Vne
chose i'ay faite, & vous en estes estonnez.

22 עַל־כֵּן מֹשֶׁה נָתַן לָכֶם אֶת־
הַמּוּלָה לֹא כִּי־מִמֹּשֶׁה הִיא כִּי־
אִם מֵאָבוֹת וּבַשַּׁבָּת מְלֹתֶם
אֶת הָאָדָם׃

Cierto Moyſen os dió la circunciſion, no
porque ſea de Moyſen, mas de los padres, y en
Sabbado circuncidays al hombre

22. Διὰ τοῦτο περιτομὴν δέδωκεν ὑ-
μῖν Μωσῆς, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων·
καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον.

Car voyci Moyſe vous a baillé la
circoncision (ce n'eſt pas que elle ſoit
de Moyſe, mais des Peres) & vous circon-
cez l'homme au Sabbat.

23 אִם תִּקַּח אָדָם אֶת־הַמּוּלָה
בַּשַּׁבָּת וְלֹא תֻחַל תּוֹרַת מֹשֶׁה
וְלָמָּה תִּחֲרוּ כִּי אֶת־כָּל הָאָדָם
רָפָאתִי בַּשַּׁבָּת׃

Si recibe el hombre la Circuneſion en Sab
bado, ſinque la ley de Moyſen ſea quebrantada,
enojayshos conmigo porque en Sabbado hize ſa
no todo vn hombre?

23. Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄν-
θρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυ-
θῇ ὁ νόμος Μωσέως· ἐμοὶ χολᾶτε
ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν
σαββάτῳ;

Si l'homme reçoit la circonciſion au
Sabbat, afin que la Loy de Moyſe ne
ſoit violée: eſtes-vous courroucez con-
tre moi pource que i'ay guery vn homme
tout entier au Sabbat

24 אַל־תִּשְׁפְּטוּ לְמַרְאֵה עֵינֵיכֶם
כִּי אִם מִשְׁפַּט צֶדֶק וְשִׁפְטוּ׃

No juzgueys ſegun loque parece, mas juz-
gad juſto, uyzio.

24. Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ
τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.

Ne iugez point le on l'apparent, mais
iugez d'vn droit iugement.

25 וַיֹּאמְרוּ אֲחָדִים מֵאַנְשֵׁי
יְרוּשָׁלַיִם הֲלֹא זֶה הוּא אֲשֶׁר
מְבַקְשִׁים אֹתָם לַהֲרֹגוֹ׃

Dezia entonces vno de los de Ieruſalem, No
es eſte a quel buſcan para matarlo?

25. Ἔλεγόν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσο-
λυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν
ἀποκτεῖναι;

Adonc quelques vns de ceux de Ieru-
ſalem diſoyent, N'eſt-ce pas celuy-
qu'ils cerchent à faire mourir?

19. Nónne Moyses dedit vobis legem? & nemo ex vobis facit legem? Quid me quæritis interficere.

Did not Moses giue you a Law? and yet none of you kepeth the Law? Why go you about to kill me?

20. Respondit turba, & dixit, Dæmonium habes: quis te quærit interficere?

The people answered, and sayde: Thou hast a deuill: who goeth about to kill thee?

21. Respondit Iesus, & dixit eis, Vnum opus feci: & omnes miramini.

Iesus answered and said vnto them: I haue done one worke, and ye all marueile

22. Propterea Moyses dedit vobis circumcisionem: (non quia ex Moyse est, sed ex patribus,) & in sabbatho circumcidis hominem.

Moses therefore gaue vnto you circumcision: (not because it is of Moses but of the fathers) and ye circumcise a man on the Sabbath day.

23. Si circumcisionem accipit homo in sabbatho, ut non solvatur lex Moysi: mihi indignamini, quia totum hominem sanum feci in sabbatho?

If a man on the Sabbath receiue circumcision, that the Lawe of Moses should not be broken: be angrie ye with me, because I haue made a man cleane euery whit whole on the Sabbath day?

24. Nolite iudicare secundum faciem, sed justum judicium judicate.

Iudge not according to the appearance, but iudge righteous iudgement.

25. Dicebant ergo quidam ex Ierosolymis. Nónne hic est quem quærunt interficere?

Then said some of them of Ierusalem: Is not this he whom they go about to kill?

19. Hat euch nicht Moses das Gesetz gegeben / vnd niemand vnter euch thut das Gesetze? Warumb suchet jr mich zu tödten?

Haffter nicht Mose gifftig eder Lowen / so ingen yhrer thut gar Lowen? Hut sagen jr mich zu tödten?

20. Das Volck antwortet / vnd sprach: Du hast den Teuffel / wer suchet dich zu tödten?

Folcker swarede / vnd sagde / Du haffter Dreffuelen / huo sogen effter dy sla dig yhrer?

21. Jesus antwortet / vnd sprach: Ein einiges werck hab ich gethan / vnd jhr wundert euch alle.

Jhesus swarede vnd sagde / Ieg haffter giort en enstegerung / vnd vnder alle dry paa.

22. Moses hat euch darumb gegeben die Beschneidung / nicht daß sie von Mose kommet / sondern von den Vätern / noch beschneidet jhr den Menschen am Sabbath.

Mose hafft eder der saare Omskerelsen nicke af dem kommer aff Mose / men aff Fadrene / Nigtuel omskerer Mennisken om Sabbathen.

23. So ein Mensch die Beschneidung annimpt am Sabbath / auff daß nicht das Gesetze Mose gebrochen werde / Zürnet jhr denn über mich / daß ich den gantzen Menschen habe am Sabbath gesund gemacht?

Der som et Menniske anammer Omskerelsen om Sabbathen / paa dy Mose lowe skal ickebrydis / Erre da vrede paa mig / at eg helbreder dog ganeske Mennisse om Sabbathen?

24. Richtet nicht nach dem ansehen / sondern richtet ein recht Gerichte.

Dommericke effter ansigte / men dommer en ret dom.

25. Da sprachen etliche von Jerusalem: Ist das nicht der / den sie suchten zu tödten?

Da sagde nogle aff Jerusalem / Er dett icke den / som de sogte effter at sla ih el?

19. Wssak Mogžjsse dal wám Zákon / a žádny z wás netrmj Zákona. Proč mnetjte dáte zabjti?

Jsalt wam Mojesse nte dal sakon / a žadny z was nesdrjmuje sakona? Proczesje tego szukacie abyscie mie zamordowali.

20. Odpowěděl Zástup / a řekl: Ďáblesstwj máss / kdoť tebe hledá zabjti?

Odpowiedzjal lud y rzekł: Maszdyabelstwo / y kto cię gusta aby cię zamordowal?

21. Odpowěděl Gežjss / a řekl gim: Geden skutek vczinil gsem / a wssyckni se diwjte.

Ale Jesus dawszy odpowiedzj rzekł: Jeden sczynek vczinilem / a wszyscy sie dziwicie.

22. Proto Mogžjss dal wám obřezowánj / ne aby z Mogžjsse bylo / ale z Otcuow: a w Sobotu obřezugete clowěka.

Wssak wam Mojżesz przykazał obrzezanie / nie iżby było od Mojżesza / ale z Ojcow: a w Sobotę obrzezujecie człowieka.

23. Ponewadž člowěk obřezowánj přigjmá w Sobotu / aby nebyl russen Zákon Mogžjssuow: Namatž se pak hněwáte / že gsem celého člowěka vzdrawil w Sobotu?

Ježli człowiek przyjmuje obrzezanie w Szabath / aby nie łamie się zakon Mojżeszow / nakoż bądźcie z mię gniewni, żem uzdrowił człowieka w Szabatę?

24. Nesuďte podlé pákuli / ale spravedlnyp Saud sudte.

Nie sądźcie według postawy / ale sąd sprawiedliwy sądźcie.

25. Tehdy někteřj z Ierusalemských prawili: Wssak tento gest kterehož hledagj zabjti?

Rzekł rzekli niektorzy z Jerozolimczykow: Jażli nie ten jest ktorego szukaią zamordowac?

ו

26 וְהִנֵּה בְּבִטְחוֹן מְדַבֵּר וְאִישׁ
אֶחָד לֹא אוֹמֵר לוֹ דָּבָר אוּלַי
בֶּאֱמֶת יָדְעוּ הַשֹּׁאֲבִים כִּי זֶה
הוּא הַמָּשִׁיחַ׃

Y heaquí, habla publicamente, y no le dizen nada: han por ventura entendido verdaderamente los principes, que este es el Christo?

ו

26. Καὶ ἰδοὺ, παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;

Et vèez, il parle franchement & ne me disent rien: les Gouverneurs auroyent-ils connu de fait que cestuy-ci est vrayement le Christ?

27 אֲבָל אֶת־זֶה יָדָעְנוּ אֵימָתַי
הוּא וְהַמָּשִׁיחַ אִם יָבוֹא אִישׁ
לֹא יֵדַע אֵימָתַי יָבוֹא׃

Mas este sabemos de donde es, y quando venga el Christo, nadie sabra de donde sea.

27 ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.

Or nous sauons bien d'où cest cestuy-ci: mais quand le Christ viendra, nul ne sara d'où il est.

28 וַיִּצְעַק יֵשׁוּעַ בַּהֵיכָל מְלַמֵּד
וְלֵאמֹר וְגַם אֹתִי יוֹדְעִים אַתֶּם
מֵאַיִן אֲנִי הוּא וְאֵנִי מֵעַצְמִי לֹא
בָאתִי כִּי אִם יֵשׁ נֶאֱמָן אֲשֶׁר
שְׁלָחָנִי אֲשֶׁר אַתֶּם אֵינְכֶם יוֹדְעִים
אוֹתוֹ׃

Entonces clamava Iesus en el templo enseñando, y diziendo: Y a me conoceys, y sabeys de donde soy: empero no he venido de mi mismo mas esque me embió es verdadero, al qual vosotros ignorays.

28 Ἔκραξεν οὖν ὁ Ἰησοῦς διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγων, κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

Iesus donc crioit au temple, en enseignant: & disoit, Vous me cognoissez, & scauez d'où ie suis: & ie ne suis point venu de moy-mesme, mais celuy qui m'a envoyé est veritable, lequel vous ne cognoissez point.

29 וַאֲנִי יְדַעְתִּיו (כִּי מֵאֵת) [כִּי מֵאֵצֶל]
אָנֹכִי יָצָאתִי וְהוּא שְׁלָחָנִי׃

Empero yo le conozco (porque) y si dixere que no lo conozco, (seria) mentiroso, mas conozcolo, porque (de) y el me embió.

29 ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν (ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι καὶ ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν.

Mais moy ie le cognoy (& suis certain que ie le cognoy par ce qu') car ie suis de par lui, & icelui m'a enuoyé.

30 וַיְבַקְשׁוּ לְהַחֲזִיקוֹ וְאִישׁ לֹא
שָׁלַח אֶת־יָדוֹ בּוֹ כִּי לֹא בָאָה
עִתּוֹ׃

Entonces procuravan prenderlo: mas ninguno metio en el mano, porque aun no era venido su hora.

30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

A donc ils cherchoyent à le prendre: mais nul ne mit la main sur lui, d'autant que son heure n'estoit point encore venue.

31 וְרַבִּים מֵהֶעָם הֶאֱמִינוּ בּוֹ
וַיֹּאמְרוּ כִּי הַמָּשִׁיחַ אִם יָבוֹא
הֲיַעֲשֶׂה אוֹתוֹת רַבִּים מֵאֲשֶׁר
הוּא עָשָׂה׃

Y de la compañia muchos creyeron en el: y dezian, El Christo, quando viniere, hara mas señales que las que este haze?

31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, Ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν;

Et plusieurs d'entre les troppes creurent en lui, & disoyent, Quand le Christ sera venu, fera-il plus de signes que cestui-ci n'a fait?

CAP. VII. | Das VII. Capitel. | Kapitola VII.

26. Et ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt. Nunquid verè cognoverunt principes quia hic est Christus?

26. Vnd ſihe zu/ er redet frey/ vnd ſie ſagen jhm nichts. Erkennen vnſer Oberſten nun gewiß/ daß er gewiß Chriſtus ſey?

26. Hle zatwrdě mluwá nic gemu nerikagj. Zdali gsau prawdě poznali Knjzata/ že tento gest prawý Kryſtus?

Doo the rulers know in deed that this is the very Christ?

Da ſie ein/ hand taker offenbare/ vnd da ſage inen nit ein hannem. Kende vare Oſſuerſte nu viſſ/ at hand er ein viſſe Chriſtus?

Wěra Kniežata mowjť k nčemu: wěrj/ že tento gest prawdiwě pozwali Kněz/ kterýž prawěgi/ wssecon Kryſtus?

27. Sed hunc ſcimus unde ſit. Chriſtus autem cum venerit, nemo ſcit unde ſit.

27. Doch wir wiſſen/ von wannen diſer iſt/ Wenn aber Chriſtus kommen wirdt/ ſo wirdt niemand wiſſen von wannen er iſt.

27. Ale tohoť známe odkud geſt: Kryſtus pakkdyž přijde/ žádný newj odkudby byl.

Howbeit we know this man whence he is: but when the Christ cometh no man shall know whence he is.

Dog vide wir hueden denne er/ Men naar Chriſtus kommer/ da ſka ingen vide/ hueden hand er.

Leč my wiemy ſkud then geſt/ a gdyž přyſdeť Kryſtus/ žáden nebudeť wjedjeti odkudby byl.

28. Clamabat ergo Ieſus in templo docens, & dicens, Et me ſcitis, & unde ſim ſcitis, & à meipſo non veni, ſed eſt verus qui miſit me, quem vos nescitis.

28. Da rieff Jeſus im Tempel/ lehret vnd ſprach: Ja ihr kennet mich/ vnd wiſſet von wannen ich bin/ Vnd von mir ſelbs bin ich nicht kommen/ ſondern es iſt ein Warhafftiger/ der mich geſandt hat/ welchen ihr nicht kennet.

28. Tehdy Gežiſſe wolal wkěw Chrámě/ říka: I mne znáte/ a odkud gſem wjte: a ſam gſem od ſebe nepřiſſel/ ale geſtť prawdomluwný kterýž mne poſlal/ gejž wy neznáte.

Then cried Jesus in the Temple as he taught, and said: Ye both know me and know whence I am: and I am not come of my self: but he that sent me is true, whom ye know not.

Da rodte Jheſus i Temmelen/ lærde oc ſagde: Ja I kende mig oc vide hueden i ager? Oc aff mig ſelff er ieg icke kommen/ men der er en Sandru/ ſom mig ſende/ hunſkem i icke kende.

Wolal tedy Jezus w Kostele wjece a mluwjac: I mne znáte a wjte odkud gſem wjtie. A ne přyſſeldl ſem ſám od ſebe/ ale geſt prawdiwý Kteryž mne poſlal/ gejž wy neznáte.

29. Ego ſcio eum: (Etſi dixero quia non ſcio eum: ero ſimilis vobis, mendax) quia ab ipſo ſum, & ipſe me miſit.

29. Ich kenne jhn aber: (Vnd ſo ich würde ſagen/ ich kenne jhn nicht/ ſo würde ich ein Lügner/ gleich wie jhr ſeyt/) denn ich bin von jhm/ vnd er hat mich geſandt.

29. Ale já znám gej/ (A dijmli že nowtam, budu podobný wám lhář.) neb gſem od něho/ a on mně poſlal.

But I know him: (and if I ſhould ſay I know him not, I ſhould be a liar like unto you) for I am of him, and he hath ſent me.

Men ieg kender hannem (Oc ſom ieg ſagde/ ieg kender hannem icke/ da bleff ieg en Løgnere/ liaſſom I ere/) thi ieg er aff hannem/ oc hand vdſende mig.

Lecjť gſa znám/ (Ze kdybych rzekl že gſe nejſem znám bych gſem podobný wám lhářum) bohužel gſem od něho a on mně poſlal.

30. Quærebant ergo eum apprehendere, & nemo miſit in illum manus, quia nondum venerat hora eius.

30. Da ſuchten ſie jhn zu greiffen/ Aber niemand leget die hand an jhn/ denn ſeine ſtunde war noch nicht kommen.

30. Protož hledali ho gjti/ a žadný newztahowal ruky na něho/ neboť ještě nebyla přiſſla hodina geho.

Then they sought to take him: but no man laid hands on him: because his hour was not yet come.

Da ſagte de eſſter at gribe hannem. men ingen lagde haand paa hannem/ thi hans time vaar icke end kommen.

Wſtkali tedy gho lápati: ale žádný newztahowal na něho ruky/ protože ještě newyſla gejho hodina.

31. De turba autem multi crediderunt in eum, & dicebant, Chriſtus cum venerit, nunquid plura ſigna faciet quam quæ hic facit?

31. Aber vil vom Volck glaubten an jhn/ vnd ſprachen: Wenn Chriſtus kommen wirdt/ wirdt er auch mehr zeichen thun denn diſer thut.

31. Zdáſtupu pak mnohý wwěřili w něho/ a prawili: Kryſtus ldyž přijde/ zdali diwůw wjce činiti bude nežli tento činj?

Now many of the people believed on him and said: When the Christ shall come will he do more miracles than this man has done?

Men mange aff Folcket trode paa hannem/ oc ſagde: Naar ſom Chriſtus kommer/ ſka hand oc gøre ſtørre Tegen/ end denne gør.

A wjce lidu wěřilo weň a prawili: Kryſtus přijde/ a zdaliž wjce diwůw wčjnj nežli tento činj?

ז

32 וַיִּשְׁמְעוּ פְרִישָׁא לְמִנְשָׁא
דְּמִתְלַחֲשִׁין עַלְוֹהִי רְלִין וְ
וְשַׁדְּרוּ רַבְּנִין וְרַבִּי כָּהֲנֵא
דְּתְּשָׁא וְיֵאחְדוּנֵיהִי׃

32 וַיִּשְׁמְעוּ הַפְּרוּשִׁים כִּי הָגָה הָעָם עָלָיו אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלְחוּ הַפְּרוּשִׁים וְשָׂרֵי הַכֹּהֲנִים אֶת־הַמְשָׁרְתִים לְתָפְסוֹ׃

Los Phariſeos oyeron la compañia que murmurava de el eſtas coſas: y los principes de los Sacerdotes y los Phariſeos embiaron ſeruidores que lo prendieſſen

Y Pauſlo ſabiendo la tan ſecreta murmuracion que eſſe caſo auia eſtado: y como los principales Sacerdotes mandaran no ſe ſupieſſe por ninguna.

33 וַאֲמַר יְשׁוּעַ עוֹד עִדָּן זְעֵיר עִמְּכוֹן אֲנָא וְאָזֵל לְוָת מָן דְּשַׁדְּרַנִי׃

33 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ עוֹד עֵת מְעַט עִמָּכֶם אֲנִי וְאֹלֵךְ אֶל־אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי׃

Y Ieſus les dixo, Aun vn poco de tiempo eſtaré con voſotros, y yre al que me embió

Y assy dixo que deſſa hora en ſano auian effetos: pues no auia llegado el tiempo por me ſe hazer caſo de ſu muerte dada.

34 וְתִבְעוֹנַנִי וְלָא תַּשְׁכְּחוֹנַנִי וְאַיְנָא אֲנָא אִתַּי לָא מְשׁכְחִין אַתּוּן לְמֵיתַי׃

34 תְּבַקְשׁוּנַנִי וְלֹא תִמְצָאוּנַנִי וּבַאֲשֶׁר אֲנִי הֹוֶה אַתֶּם לֹא תוּכְלוּ לָבוֹא שָׁמָּה׃

Buſcármeheys, y no me hallareys: y donde yo eſtaré, voſotros no podreys venir

35 וַאֲמַרוּ יְהוּדָיֵא דֵּין לְהַדָּדֵיהוֹן לְהֵן לְוָן לָא נַשְׁכְּחִנֵּיהִי אִם לְמִפְזַר יְהוּדָיֵא דְּאִתְפְּזָרוּ בְּיָנָיָא וּלְאַלָּפָא לְיָנָיָא׃

35 וַיֹּאמְרוּ הַיְּהוּדִים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ אָנָה זֶה עָתִיד לָלֶכֶת כִּי אֵנֵחְנוּ לֹא נִמְצָאֵנוּ הֲלְלֵכֶת תְּפוּצוֹת עָתִיד לָלֶכֶת וְלַלַּמֵּד אֶת־הַגּוֹיִם׃

Entonces los Iudios dixeron entreſi Donde ſe ha de yr eſte, que no lo hallaremos? Ha ſe de yr à los eſparzidos entre los Griegos, y enſeñar los Griegos?

Pensaua los Iudios deſſos ſi auia de yr a predicar a los Gentiles.

36 מָא הִי דָּא מִלְּתָא דְּאָמַר דְּתְבָעוֹנַנִי וְלָא תַּשְׁכְּחוֹנַנִי וְאַיְנָא אֲנָא אִתַּי לָא מְשׁכְחִין אַתּוּן לְמֵיתַי׃

36 מַה זֶּה הַדָּבָר אֲשֶׁר אָמַר תְּבַקְשׁוּנַנִי וְלֹא תִמְצָאוּנַנִי וּבַאֲשֶׁר אֲנִי הֹוֶה אַתֶּם לֹא תוּכְלוּ לָבוֹא שָׁמָּה׃

Que dicho es eſte que dixo, Buſcarmeheys, y no me hallareys: y donde yo eſtaré, voſotros no podreys venir?

Che parole e queſte che ha detto, Voi mi cercherete, & non mi troueretti: & doue io ſaro voi non potrete venire?

37 וּבְיוֹמָא אַתְרָיָא רַבָּא דְּחַגָּא קָם יֵשׁוּעַ וְקָצַק לְאָמַר הוֹי כָּל צָמָא לְוָתִי וְאִשְׁתִּי׃

37 וּבְיוֹם אַחֲרוֹן הַגָּדוֹל לֶחָג קָם יֵשׁוּעַ וַיִּצְעַק לֵאמֹר הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ אֵלַי וּשְׁתוּ׃

Mas en el poſtrer dia grande de la Fieſta Ieſus ſe ponia en pie, y clamaua, diziendo, Si alguno ha ſed, venga à mi, y beua.

Ora nel'ultimo giorno ſecondo e grande della feſta, Ieſu ſi ſtaua in piedi, & gridaua dicendo, Se alcuno ha ſete, venga a me, & beua.

38 מָן דְּמַאֲמִין בִּי כְּמָא דְּאָמַר כְּתָבָא נַהֲרִין מִן כְּרֵסֵהּ מַיָּא חַיָּיֵא׃

38 כָּל־אֲשֶׁר מַאֲמִין בִּי כַּאֲשֶׁר אָמַר הַכְּתָב נַהֲרֵי מַיִם חַיִּים מִבִּטְנוֹ יָזוֹבוּ׃

El que cree en mi, como dize la Eſcritura, rios de agua biua correran de ſu vientre.

Chi crede in me, come dice la Scrittura, Fiumi di acqua viua deſcenderanno del ſuo

ז

32 ואשמעו פרישא למנשא
דמתלחשין עלוהי רלין ו
ושדרו רבנין ורבי כהנא
דתשא ויאחדוניהי׃

Y Pauſlo ſabiendo la tan ſecreta murmuracion que eſſe caſo auia eſtado: y como los principales Sacerdotes mandaran no ſe ſupieſſe por ninguna.

33 ואמר ישוע עוד עדן זעיר
עמכון אנא ואזל לות מן דשדרני׃

Y assy dixo que deſſa hora en ſano auian effetos: pues no auia llegado el tiempo por me ſe hazer caſo de ſu muerte dada.

34 תבעונני ולא
תשכחונני ואיכא דאנא
אתי לא משכחין אתון
למיתי׃

Y Ieſus les dixo, Aun vn poco de tiempo eſtaré con voſotros, y yre al que me embió

Buſcármeheys, y no me hallareys: y donde yo eſtaré, voſotros no podreys venir

35 אמרו יהודיא דין להדדיהון
להן לון לא נשכחניהי
אם למפזר יהודיא
דאתפזרו בינייא
ולאלפא ליניא׃

Pensaua los Iudios deſſos ſi auia de yr a predicar a los Gentiles.

36 מא הי דא מלתא
דאמר דתבעונני ולא
תשכחונני ואיכא דאנא
אתי לא משכחין אתון
למיתי׃

Che parole e queſte che ha detto, Voi mi cercherete, & non mi troueretti: & doue io ſaro voi non potrete venire?

37 וביום אחרון רבא דחגא
קם ישוע וקצק לאמר הוי כל
צמא לוותי ואשתי׃

Ora nel'ultimo giorno ſecondo e grande della feſta, Ieſu ſi ſtaua in piedi, & gridaua dicendo, Se alcuno ha ſete, venga a me, & beua.

38 מן דמאמין בי כמא דאמר
אכתא נהרין מן כרסה
דמיא חייא׃

Chi crede in me, come dice la Scrittura, Fiumi di acqua viua deſcenderanno del ſuo

ז

32. Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ γογγύζοντος τοῦ ὄχλου περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.

Los Phariſeos entendieron la trompe murmuracion de el eſtas coſas: y los principes de los Sacerdotes y los Phariſeos embiaron ſeruidores que lo prendieſſen

33. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.

Ieſus dexo les dixo, Aun vn poco de tiempo eſtaré con voſotros, y yre al que me embió

34. Ζητήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

Buſcármeheys, y no me hallareys: y donde yo eſtaré, voſotros no podreys venir

35. Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας;

Dezian los Iudios entre ſi, Donde ſe ha de yr eſte, que no lo hallaremos? Ha ſe de yr à los eſparzidos entre los Griegos, y enſeñar los Griegos?

36. Τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

Que es eſte propoſito que dixo, Buſcarmeheys, y no me hallareys: y donde yo eſtaré, voſotros no podreys venir?

37. Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε, λέγων, Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω.

Ora en el vltimo dia grande de la feſta, Ieſus ſe ponia en pie, y clamaua, diziendo, Si alguno ha ſed, venga à mi, y beua.

38. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.

Qui cree en mi, ſi como dize la Eſcritura, rios de agua biua correran de ſu vientre.

CAP. VII. | Das VII. Capitel. | Kapitola VII.

32. Audierunt Pharisæi turbam murmurantem de illo hæc: & miserunt principes & Pharisæi ministros ut apprehenderent eum.

Ebi Pharisees heard the people murmuring such things of him: & the Pharisees and the Priests sent officers to take him.

32. Vnd es kam für die Phariseer/ daß das Volck solches von jm mummelte. Da sandten die Pharisеer vnd Hohenpriester Knechte auß/ daß sie jhn griffen.

Ach der kom saar Pharisеerne/ at Folcket mumlede saadant om hannem. Da sendte Pharisеer ne de øverste Præsters Svenne ud/ at de skulde gribe hannem.

32. Slyssewsſe Fárisejowé Ljdu tohoto mluwili potſpechy ſemnau/ poſlálj Kněžjtá Knězſtá a Fárisejſtj Sluzebnjky/ aby ho pogmali.

Ezop ſlyſſe ze farizeowe ſu tkoo o nim mlud potſpechy ſſemnau/ poſſlálj ti ze farizeuſkeho a Kněžſtá Kněžſtá ſluſebnjcke aby go pomali.

33. Dixit ergo eis Iesus, Adhuc modicum tempus vobiscum sum, & vado ad eum qui me misit.

Then Jesus said to them/ Yet a little while I am with you, and then go to him that sent me.

33. Da sprach Jesus zu jhnen: Ich bin noch eine kleine zeit bey euch/ vnd denn gehe ich hin zu dem der mich gesandt hat.

Da sagde Jhesus til dem/ Jeg er endnu liden ſtund hoſ eder/ oc da gaar jeg dem til/ ſom mig ſendte.

33. Tehdy řekl gim Gežjſs: Geſtě malickyo tak gſem ſ wámi/ a gdu k tomu kterýž mne poſlal.

Potom rzekł im Jezus: Jeſzcze maluczko czasu z wámi: a poydę do tego ktory mię poſłał.

34. Quæretis me, & non invenietis: & ubi ego sum vos non potestis venire.

You will look for me, and shall not find me: & where I am you cannot come.

34. Jhr werdet mich suchen/ vnnd nicht finden/ vnd da ich bin/ könnet jr nicht hinkommen.

I ſkulle lede efter mig/ oc icke finde mig/ oc der ſom jeg/ kunde I icke komme hen.

34. Hledati mne budete/ a nenalezněte: a kdež gſem gá/ wy tam nemůžete přigjti.

Będziecie mię ſzukać/ a nie znajdziecie/ y gdzie ja będę tam wy przyść nie możecie.

35. Dixerunt ergo Iudæi ad semetipsos, Quò hic iturus est, quia non inveniemus eum? numquid in dispersionem Gentium iturus est, & docturus Gentes?

Then said the Jews among themselves, Whither will he go that we shall not find him? will he go unto the dispersed among the Gentiles, and teach the Gentiles?

35. Da sprachen die Jüden vnter einander: Wo will diser hingehen/ daß wir jhn nicht finden sollen? Will er vnder die Griechen gehen/ die hin vnd her zerſtreuet ligen/ vnd die Griechen lehren?

Da ſagde Jederne blant huer andre/ huorvel denne gaa hen, at vi ſkulle icke finde ham? vil han gaa ad ſam Grækerne ſom ligge her oc der udſpredde/ oc lære Grækerne?

35. Protožtěſſ Židé k ſobě wespolek/ Kde tento gjti bude/ že jeho nenalezneme? hoſ gjti k rozptýlenjm Pohanům půjde/ a budeli Pohany.

A powiedzieli ſobie między ſobą Uczniowie mowiąc/ Dokądże ten ma ſię udać iż my go nie znajdziemy? Czyli powdzie do rozproſzonych między Greki a będzie nauczał Greki?

36. Quis est hic sermo quem dixit, Quæretis me, & non invenietis: & ubi sum ego, vos non potestis venire?

What manner of ſaying is this that he ſaid, You ſhall ſeek me, and ſhall not find me: & where I am you cannot come?

36. Was ist das für eine rede/ daß er ſaget: Jr werdet mich ſuchen/ vnd nicht finden/ vnd/ Wo ich bin/ da könnet jhr nicht hinkommen?

Hvad er det for en Tale/ at Hand ſiger/ I ſkulle lede efter mig/ oc finde mig icke/ och hvor ſom jeg er, der kunde I icke komme hen?

36. Což to ſlowo které mowj/ Budete mne hledati a nenagdete: a hoſ gjtm gá/ wy nemůžete přigjti.

Coż to ſłowo które mowi/ Będziecie mię ſzukać a nie znajdziecie: y gdzie ja będę tam wy przyść nie możecie?

37. In novissimo autem die magno festivitatis stabat Iesus, & clamabat, dicens, Si quis sitit, veniat ad me, & bibat.

In the laſt day, that great day of the feaſt, Jeſus ſtood & cried, ſaying, If any man thirſt, let him come unto me and drink.

37. Aber am letzten tage des Festes/ der am herrlichſten war/ tratt Jesus auff/ rieff vnd ſprach: Wen da dürſtet/ der komme zu mir vnd trincke.

Men den ſidſte Høytidelige dag/ ſom vaar helligdag da ſtaaede Jhesus op/ raabte oc ſagde: Hvo ſom tørſter/ hand komme til mig/ oc drikke.

37. W poſlednjj pak den weſelého Swátku/ ſtál Gežjſs/ a wolal řka: Zjdli kdo/ pogď k mně/ a napjſ ſe.

A w oſtatecznym dniu wielkiego święta/ ſtanął Jezus wołał powiadając/ Jeżeli kto pragnie/ niech idzie do mnie y pijeſzka pije.

38. Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ.

He that believeth on me, as the Scripture hath ſaid, out of his belly ſhall flow rivers of living water.

38. Wer an mich glaubet/ wie die Schrifft ſaget/ von des Leibe werden ſtröme des lebendigen Waſſers flieſſen.

Hvo ſom tror paa mig/ ſom Skriften ſiger/ af hans Liv ſkulle ſtrømme ſyndernet leſvendis Vand

38. Kdožkolwěk wěrjme/ ja ſkoro di Pjſmo/ řekl břicha geho poplynau wody ſywé.

Kto wierzy w mię/ iżto pismo rzekło/ rzeki wody żywey popłyną z żywota iego.

ז

39 הָדָא דֵּין אֲמַר עַל רוּחָא דְּעִתִידִין הֲווֹ לְמִקְבַּלוּ אִלֵּין דְּמְהֵימְנִין בֵּיהּ לָא עַד עַד כְּדוֹל אִתְיַהֲבַת הֲוַת רוּחָא מִטוּל דְּלָא עַד כְּדוֹל אִשְׁתַּבַּח הֲוָא יְשׁוּעַ׃

Equesto disse egli de la spirito che douiano ricreuere quelli che credeuano in lui: imperoche lo Spirito santo non era ancora stato dato: conciosia che IESV non ancora glorificato.

40 סְגִיאָא דֵּין מִן כְּנִשְׁתָּא דִּשְׁמִעוּ מִלֵּהּ אֲמַרִין הֲווֹ הָנוֹ שַׁרְיָאנִית נְבִיָּא׃

Molti dunque de la turba hauendo udito questa parola, dicenano, Costui è veramente il Profeta.

41 אָחֳרָנִין אֲמַרִין דֵּין הוּא מְשִׁיחָא אָחֳרָנִין דַּלְמָא מִן גְּלִילָא אָתָא מְשִׁיחָא׃

Altri dicenano, Questo è Christo, altri dicenano, Ma Christo forse egli de Galilea?

42 לָא הֲוָא דְּכְתִיבָא אֲמַר רְמוֹ נְבִיָּא דְּמִן זַרְעָא דְּדָוִד וּמִן בֵּית לְחֶם דְּכַפְרָתָא דְּדָוִד אָתָא מְשִׁיחָא׃

La Scrittura non dice ella che Christo è del seme di Dauid, e del castello di Bethlem, donde Dauid?

43 וַהֲוַת בְּהוֹן פַּלְגוּתָא עַל יְדוֹהִי׃

Nacque dunque dissensione in la turba, per cagion di lui.

44 נְאִירִין הֲווֹ אִינָשִׁין מִנְּהוֹן דְּצַבְיִין הֲווֹ דְּיֵאחֲדוּנֵיהִי אֶלָּא לָא אֲנָשׁ אַרְמֵי עֲלוֹהִי אִידֵיהוֹן׃

Et alcuni di loro el volean pigliare ma niuno gli mise le mani addosso.

45 וְאָתוֹ דְּחַגָּיֵא לְוָת רַבָּנַיָּא וּפְרִישַׁיָּא וְאֲמַרוּ לְהוֹן הָאֲלָהּ לְמָה לָא אֵיתִיתוּנֵיהִי׃

Gli sergenti dunque ritornarono a i principali Sacerdoti, & a i Farisei, i quali disser loro, Perche non l'hauete menato?

ז

39 Y esto dixo, del Espiritu que auian de recebir los que creyessen en el. Porque aun no era, Espiritu Sancto, porque Iesus aun no era glorificado.

40 וְרַבִּים מִן־הָעָם שֹׁמְעִים אֶת־הַדָּבָר אָמְרוּ זֶה הוּא בֶּאֱמֶת הַנָּבִיא׃

Entonces muchos de la compañia oyendo esto dicho, dezian, Verdaderamente este es el Propheta.

41 וְאֲחֵרִים אָמְרוּ זֶה הוּא הַמָּשִׁיחַ אֲחֵרִים אָמְרוּ הֲמִן־הַגָּלִיל יָבוֹא הַמָּשִׁיחַ׃

Otros dezian, Este es el Christo. algunos empero dezian, de Galilea ha de venir el Christo?

42 הֲלֹא נֶאֱמַר בְּיִחוּדָע דָּוִד וּמִבֵּית לֶחֶם אֶפְרָתָה אֲשֶׁר שָׁם הָיָה דָּוִד יָבוֹא הַמָּשִׁיחַ׃

No dize la Escriptura, Que de la simiente de David, y del aldea de Bethlehem, de donde era David, vendra el Christo?

43 וַיְהִי מַצָּה וּמְרִיבָה בָּעָם עָלָיו׃

Assi que auia dissension en la compañia por el.

44 וּמֵהֶם אֲבוֹ לְתָפְשׂוֹ אֲבָל אִישׁ לֹא שָׁלַח בּוֹ אֶת־יָדָיו׃

Y algunos dellos lo querian prender, mas ninguno metió sobre el manos.

45 וַיָּבוֹאוּ הַמְשָׁרְתִים אֶל־שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְאֶל־הַפְּרוּשִׁים וַיֹּאמְרוּ לָהֶם הָאֵלֶּה לָמָּה לֹא הוֹלַכְתֶּמוּהוּ׃

Y los seruidores vinieron à los Pontifices, y à los Phariseos, y ellos les dixeron, Por qué no lo truxistes?

ζ.

39. Τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος, οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.

(Or disse ciò della spirito che doueuano ricenere quelli che credeuano in lui: perche lo Spirito santo non era ancora stato dato, perche Iesu non era ancora glorificato.)

40. Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τοῦ λόγου, ἔλεγον, Οὗτος ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης.

Plusieurs donc de la troupe ayans ouy ce propos, disoient, Cestui-ci est vrayement le Prophete.

41. Ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται;

Les uns disoient, Cestui-ci est le Christ. Les autres disoyent, Mais aussi le Christ ne vient-il pas de Galilee?

42. Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυὶδ, ἔρχεται ὁ χριστός;

Le Escriture ne dit-elle pas que le Christ vient de la semence de Dauid, & de la bourgade de Bethleem ou estoit Dauid?

43. Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.

Il eut donc dissension entre le peuple pour lui.

44. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλε τὰς χεῖρας.

Et quelques vns d'entr'eux le vouloyent empoigner: mais nul ne mit les mains sur lui.

45. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;

Ainsi les sergens s'en retirerent aux principaux sacrificateurs & aux Pharisiens, et qui leur dirent, Pourquoi ne l'auez-vous amené?

CAP. VII.

39. (Hoc autem dixit de Spiritu quē acceptūri erant credentes in eum, nondum enim erat Spiritus datus: quia Iesus nondum erat glorificatus.)

(This spake he of the Gost which they that believed in him should receive: for the holy Ghost was not yet given, because that Jesus was not yet glorified.)

40. Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones eius, dicebant, Hic est verè propheta.

So many of the people when they heard this saying, sayde: Of a truth this is the Prophet.

41. Alii dicebant, Hic est Christus. Quidam autem dicebant, Nunquid a Galilæa venit Christus.

Other sayde: This is he Christ. But some sayde: Shall Christ come out of Galile?

42. Nonne scriptura dicit, quia ex semine David, & de Beth lehem castello ubi erat David, venit Christus?

Hath not the Scripture sayde, that he Christ shall come of the seede of David, and out of the towne of Beth-lehem, where David was?

43. Dissensio itaque facta est in turba propter eum.

So was there dissension among the people for him.

44. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum: sed nemo misit super eum manus.

And some of them would have taken him: but no man layde hands on him.

45. Venerunt ergo ministri ad pontifices & Phariseos. Et dixerunt eis illi, Quare non adduxistis illum?

Then came the officers to the high Priests and Pharises: and they sayde vnto them: Why have ye not brought him?

Das VII. Capitel.

39. Das saget er aber von dem Geist/ welchen empfahen solten/ die an jhn glaubten. Denn der heilige Geist war noch nicht da/ denn Jesus war noch nicht verklaret.

Mit der sagde hand vm den Jand/ sein de stulde annamme/ der rede pan hannem/ Dji den heilig Jand vaar der icke end/ thi Jhsus vaar icke end forklaret.

40. Vil nun vom Volck/ die diſe rede höreten/ sprachen: Diſer iſt ein rechter Prophet.

Mi nge nu aff Folcker/ som herde denne tale/ sag de: Denne er en ret Prophete.

41. Die andern sprachen: Er iſt Christus. Etliche aber sprachen: Soll Christus auß Galilea komen?

De andre sagde hand er Christus. De nogle sagde/ skal Christus komme aff Galilea.

42. Spricht nicht die Schrifft/ von dem Samen David/ vnd auß dem Flecken Bethlehem/ da David war/ solle Christus kommen?

Siger icke Scrifften/ aff Dauids Sad/ oc aff den By Bethlehem/ der som David vaar, skal Christus komme?

43. Also ward eine zwitracht vnter dem Volck über jhm.

Saa bleff en tuedract iblant Folcker om hannem.

44. Es wolten aber etliche jn greiffen/ aber niemand leget die hand an jhn.

Oc der vilde nogle grebet hannem. Men der sagde engen haand paa hannem.

45. Die Knechte kamen zu den Hohenpriestern vnd Phariseern/ vnd sie sprachen zu jhnen: Warumb habt jr jhn nicht gebracht?

Suennene komme til de vyperste Prester oc Phariseerne/ oc de sagde til dem: Hui hedde i hannem icke hid?

Kapitola VII.

39. A to řekl o Duchu/ kterýž hoſi měli přigjti wěřjcjm w něho. Ještěgesſtě Duch Swatý nebył dán, protože Ježjſſ ještě Bohu nebył oſlawen.

(A toe mowil o duchu kthoreho wjeſe mieli wm czasy wenczowanj eſſese nie bul Duch Swaty/ bo Jezus ieſcze niebył wzeczlowiecz.)

40. Tehdy mnozjſ z Zaſtupu když vſlyſeli tato geho řeči/ prawili: Tentoť gest w prawdě Prorok.

Wiele ſch tehdy onego z gro mádzenia ghy vſlyſelary ſie wa/ mowelj, Zaprawdee ten iest vn Prorok.

41. Jiní prawili: Tentoť gest Kryſtus. Ale někteří prawili: Zdali od Galilee přijde Kryſtus?

A drudsy ſäſte mowilj, Dnes iest Kryſtus od A drudsy powiedalj/ A zaj Kryſtus przyſdzie od Galileie?

42. Wſak pjſmo dij, že z Semene Dawidowa/ a z Bethlema Městečka kdež gest byl Dawid/ přigjtjmá Kryſtus

Thoż pisme nie powiedza/ Iż Kryſtus przyſdzie z nadzien a Dawidowego/ y z miaſtecza Bethleem gdzie byl Dawid?

43. A tak rozjnice w Zaſtupu ſtala ſe pro něho.

Stálo ſe tedy rozerpánie o nim mezy ludem.

44. Ale někteří z nich chtěli ho gjti/ a wſak žádný nevztahl ruky na něho.

Nektere ale z nich chtyeli y mieh pomác go, ale ſie nen ſadem nie rorgual recka.

45. Tehdy přiſſli ſlužebnjci k Biſkupům/ a Zakonjkům. A řekli gim oni: Proč gſte ho nepřiwedli?

Tedyn przyſſli ſlugyte do Arzyſzendſkich Kapłanow y do Farzyzeuſkich, ktorzy im rzekli: Przeczeſcie go nie przywiedli?

ז

46 אֲמְרִין לְהוֹן מְשַׁמְּשַׁיָּא
לָא מְמַלֵּל כְּנָשָׁא מִלִּין כְּוָתֵיהּ
שַׁפִּיר אֲמַר דְּמַלֵּל הָנָשָׁא
כְּוָתֵיהּ ׃

Respuſieron los ſeruidores, Nunca hombre
vno parlo aſſi, como eſte hombre.

47 אֲמְרִין לְהוֹן פְּרִישָׁיָא
הֲמָא אַף אַנְתּוּן סְעִיתוּן ׃

Los vnos Fariſeos ſeuſieron loos, ſon
ſoys vos tambien engannados?

48 הֲמָא אֲנָשׁ מִנּוֹ רַבְרְבַיָּא
מִנּוֹן פְּרִישָׁיָא הֲמַנְמֵי בֵּהּ ׃

Ha per ventura de principales, ò de los
Fariſeos creuido en el?

49 אֶלָּא עַמָּא הָא
דְּלָא יָדַע נָמוּסָא רְשִׁיעִין
אִינּוּן ׃

Mas aquella turba che non sa coſa
ſia la Legge, e maladetta.

50 אֲמַר לְהוֹן נִיקוֹדֵמוֹס
חַד מִנְּהוֹן הוּא דַּאֲתָא בְּלֵילְיָא
לְוָתֵיהּ וְהוּא חַד מִנְּהוֹן ׃

Nicodemus, quella ke ne venne vna
ſera da notte, eſſendo vno di loro, diſſe.

51 הֲנָמוּסָנָא דִּינָא
מְרִים לְבַר נָשָׁא אֶלָּא אִן
יִשְׁמַע מִנֵּיהּ לְוַדְּעֵי מָה
מְנָא עָבַד ׃

La noſtra Legge giudica ella alcun
huomo, ſenza hauerla prima vdita, e co-
gnoſciuto che coſa egli habbia fatta?

52 עֲנוֹ וַאֲמְרִין לֵהּ לְמָא
אַף אַנְתְּ מִן גְּלִילָאָה אִתְּ
בְּעִי וְחֲזִי דִּנְבִיָּא מִן גְּלִילָא
לָא קָאֵם ׃

Riſpoſero, e diſſero li, Sei tu forſe
ancora Galileo? Eſſaminalo, e troppo chia-
ro vedrai non eſſer mai alcun Profeta.

53 וַהֲכָא גְּבַר לְבֵיתֵיהּ ׃

Poi ciaſcuno ſe'n andò a caſa ſua.

ח

1 וְיֵשׁוּעַ הָלַךְ לְטוּרָא
דְּזֵיתָא ׃

Ma Ieſu ſe'n andò nel monte de gli
Oliui.

ז

46 וַיַּעֲנוּ הַמְשָׁרְתִים בֵּלְּי
עוֹלָתִינוּ אִישׁ לֹא דִבֵּר כָּזֶה
הָאָדָם ׃

Los ſeruidores reſpondieron, Nunca aſſi ha
hablado hombre, como eſte hombre habla.

47 וַיַּעֲנוּ לָהֶם הַמְסָתִים הֲגַם
אַתֶּם נִתְעֵיתֶם ׃

Enconces los Phariſeos les reſpondieron,
Soys tambien voſotros engannados?

48 הֲגַם אִישׁ מִנְּשִׂיאִים אוֹ
מִן הַפְּרוּשִׁים הֶאֱמִין בּוֹ ׃

Ha creydo en el alguno de los Principes, ó
de los Phariſeos?

49 כִּי אִם הֶרְמוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר לֹא
יוֹדֵעַ אֶת הַתּוֹרָה הָאֲרוּרִים הֵמָּה ׃

Si no eſte vulgo que no ſabe la Ley: maldi
tos ſon.

50 אוֹמֵר נִקוֹדֵם אֲלֵיהֶם הַבָּא
בַּלַּיְלָה אֲלֵיהֶם אֶחָד הוּא מֵהֶם ׃

Dixeles Nicodemo, el que vino à el de noche
el qual era vno dellos,

51 הֲיִתְשְׁפּוֹט תּוֹרָתֵנוּ אֶת
הָאָדָם אִם לֹא תִשְׁמַע בְּטֶרֶם
מִמֶּנּוּ וְתֵדַע מַה עָשָׂה ׃

Nueſtra ley juzga porventura à hombre, ſi
primero no oyere de el, y entendiere loque ha he-
cho?

52 וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ הֲגַם אַתָּה
מִגָּלִיל הוּא חְקֹר וּרְאֵה כִּי נָבִיא
מִגָּלִיל לֹא קָם ׃

Reſpondieron, y dixeronle. No eres tu tam
bien Galileo: eſcudrinna y vee, que de Galilea
nunca ſe leuantó Prophe.a.

53 וַיָּשׁוּבוּ אִישׁ אֶל בֵּיתוֹ ׃

Y holuieronſe cada vno à ſu caſa.

ח

1 וְיֵשׁוּעַ הָלַךְ אֶל הַר הַזֵּיתִים ׃

Y Ieſus ſe fuè al Monte de las Oliuas.

ζ.

46. Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.

Les ſergeans reſpondirent, Iamais homme ne parla comme fait ceſt homme.

47. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;

Parquoi les Phariſiens leur reſpondirent, N'auez-vous point eſté trompez?

48. Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;

Aucun des Gouuerneurs ou des Phariſiens a-il creu en luy?

49. Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπάρατοί εἰσι.

Ma ce populaire ici, qui ne ſait que
c'eſt de la Loy, eſt plus qu'execrable.

50. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν.

Nicodeme (celuiqui eſtoit venu vers Ieſus de nuict, & qui eſtoit vn d'entr'eux) leur dit.

51. Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ;

Noſtre Loy iuge-elle vn homme deuant qu'auoir ouy & cogneu ce qu'il a fait?

52. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον, καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται.

Ils reſpondirent, & luy dirent, N'es-tu pas auſſi de Galilee? enquier-toi, & ſache que nul Prophete n'eſt ſuſcité de Galilee.

53. Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Et chacun s'en alla en ſa maiſon.

ΚΕΦΑΛ. η.

[Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

Mais Ieſus s'en alla en la montagne des Oliuiers.

CAP. VII.

46. Responderunt ministri, Nunquam sic locutus est homo, sicut hic homo.

The officers answered. Never man spake, like this man.

47. Responderunt ergo eis Pharisæi, Nunquid & vos seducti estis?

Then answered them the Pharisees. Are ye also deceived?

48. Nunquid ex principibus aliquis credidit in eum, aut ex Pharisæis.

Doth any of the rulers, or of the Pharisees believe on him?

49. Sed turba hæc quæ non novit legem, maledicti sunt.

But this people, which knoweth not the Law, are cursed.

50. Dixit Nicodemus ad eos, ille qui venit ad eum nocte, qui unus erat ex ipsis.

Nicodemus saith unto them, (he that came to Jesus by night, and was one of them,)

51. Numquid lex nostra judicat hominem, nisi prius audierit ab ipso, & cognoverit quid faciat?

Doth our Law judge any man, before it hear him, and know what he doeth?

52. Respondérunt, & dixérunt ei, Numquid & tu Galilæus es? Scrutare, & vide quia à Galilæa propheta non surgit.

They answered and said unto him, Art thou also of Galilee? Search and look: for out of Galilee ariseth no Prophet.

53. Et reversi sunt unusquisque in domum suam.

And every man went unto his own house.

CAP. VIII.

1 JEsus autem pertexit in montem Olivéti.

Jesus went unto the mount of Olives.

Das VII. Capitel.

46. Die Knechte antwortten: Es hat nie kein Mensch also geredt / wie diser Mensch.

Die knechte antworten den / Es hat noch nie kein Mensch also geredt / wie dieser Mensch redet.

47. Da antwortten jnen die Phariseer: Seyt jhr auch verführet?

Da antworten jnen die Phariseer: Seyt jhr auch verführet?

48. Glaubt auch jrgend ein Oberster oder Phariseer an jhn?

Ist auch jrgend ein Oberster oder Phariseer an jhn?

49. Sondern das volck / das nichts vom Gesetz weiß / ist verflucht.

Dann dieses Volck / so nicht weiß das Gesetz / ist verflucht.

50. Spricht zu jhnen Nicodemus / der bey der nacht zu jhm kam / welcher einer unter jhnen war:

Nicodemus sagt zu jhnen / der vormals bey nacht zu jhm kommen ist / und einer unter jhnen war:

51. Richtet unser Gesetz auch einen Menschen / ehe man jn verhöret / und erkenne was er thut?

Richtet unser Gesetz auch einen Menschen / ehe man jn verhöret / und erkennet was er thut?

52. Sie antwortten und sprachen zu jhm: Bist du auch ein Galileer? Forsche und sihe / aus Galilea stehet kein Prophet auff.

Sie antworten und sagten zu jhm / Bist du auch ein Galileer? Forsche und sihe / aus Galilea stehet kein Prophet auff.

53. Vnnd ein jeglicher gieng also heim.

Und jeder gieng also heim.

Das VIII. Capitel.

Jesus aber gieng an den Oelberg.

Da gieng Jhesus auff den Oelberg.

Kapitola VII.

46. Odpowědĕli služebnjcy: Nikdy tak člowĕk nemluwil / jako tento Člowĕk mluwj.

Odpowiedzieli słudzy, Nigdy tak jeden człowiek nie mowił, jako ten człowiek.

47. Tehdy odpowědĕli gim Fárizeowe: Zdali wy gste sweden ?.

Tedy im odpowiedzieli Faryzeuszowie / Zdaliście i wy zwiedzeni?

48. Zdali gakkoly Knjžat wĕřil wnĕho aneb Fárizeuow?

Którykolwiek Książąt albo Faryzeuszow uwierzył w nie?

49. Krom Fárizeuow ten kterýž negsau Fárizeowe / zlořečený gest.

Ale to pospolstwo które nie zna zakonu / iest przeklęte.

50. Řekl gim Nykodém / ten kterýž bywal k nim w nocy / genž byl geden z nich /

Rzekł im Nykodem / ten który przedtym przyszedł do nich nocą / gdy był jeden z nich /

51. Zdali Zákon náš Fárizeuow / Člowĕka / geden než slyssj od nĕho / a pozná coby učinil?

Zdali zakon nasz Faryzeuszow / Człowieka / gdy go nie słuchają naprzod samego / a nie wyrozumieją co czyni?

52. Odpowědĕli / a řekli gemu: Zdali y ty Galilegský gsy? Prohledna Pysma / a wizj / že Prorok od Galilee nepowstane.

A oni mu odpowiedzieli / a rzekli: Zdaż y ty jesteś Galileyczyk? Doczytuyże się / a obaczysz / że od Galileey Prorok nie powstał.

53. A gmawše se gedenkaždý do domu swého.

A tak się rozeszli każdy do domu swego.

Kapitola VIII.

GEžiš pak odssel na horu Olywetskau.

Ježyss pak odszedł na górę Oliwecką.

ח

ב וּבְבֹקֶר שָׁכֵם וְבָא אֶל־הַהֵיכָל
וְכָל־הָעָם בָּא אֵלָיו וַיֵּשֶׁב
לְמָדֵם ׃

E sul far del giorno venne di nuouo nel tempio, e tutto il popolo fece venne a lui, & egli sedendo, insegnaua loro.

ג וְהַסּוֹפְרִים וְהַפְּרוּשִׁים הוֹלִיכוּ
אֵלָיו אֶת־אִשָּׁה הָאֲחֻזָּה
בְּנִאוּפִים וַיְקִימוּהָ בְּתוֹכָם ׃

Hor li scribe e i Farisei le menarono una donna sopra presa in adulterio. E messala in mezzo

ד וַיֹּאמְרוּ לוֹ רַבִּי אִשָּׁה
זֹאת נִתְפְּשָׂה בְּמַעֲשֵׂה נִאוּף
מַמָּשׁ ׃

Gli dissero, Maestro, questa donna è stata colta nel fatto stesso che adulterava.

ה וּבְתוֹרָה מֹשֶׁה צִוָּה אוֹתָנוּ
לְהִסָּקֵל כָּאֵלֶּה וְאַתָּה מַה תֹּאמַר
עָלֶיהָ ׃

Et nella Legge ci comandò Moisè, che tali fossero lapidate. Tu dunque che ne dici?

ו וְזֹאת אָמְרוּ מְנַסִּים אוֹתוֹ
אֲשֶׁר יוּכְלוּן לְחַיְּבוֹ וַיָּקָל יָשׁוּעַ
לְמַטָּה וַיִּכְתֹּב בְּאֶצְבָּעוֹ אֶל־
הָאָרֶץ לְאִישׁ לֹא מַסְכִּין ׃

Questo dicevano tentandolo, per haver di che accusarlo. Ma Iesu chinandosi giu scriueua a terra con il dito.

ז כְּדִין הֲוָה לָהֶן
לְמִשְׁאֲלוּתֵהּ אָרִים וְאָמַר
לְהֶן הַדְּלָא חַטְיָן דִּי
בֵינְתְכֶן קַדְמָיָא יִרְמֵי
בְּאַבָּנָא ׃

E perseuerando essi di domandarlo, egli si drizzò, e disse loro, Chi di voi è senza peccato, getti egli il primo la pietra contra essa.

ח וְתוּב אִיךְ לְמַטָּה
וְכָתַב בְּאַרְעָא ׃

E di nuouo chinandosi, scriueua in terra.

ח

ב וּבַבֹּקֶר שָׁב וּבָא אֶל־הַהֵיכָל
וְכָל־הָעָם בָּא אֵלָיו וַיֵּשֶׁב
לְמָדֵם ׃

Y por la mañana boluió al Templo, y todo el Pueblo vino à el: y sentado los enseñaualos.

ג וְהַכּוֹתְרִים וְהַפְּרוּשִׁים הוֹלִיכוּ
אֵלָיו אֶת־אִשָּׁה הַנֶּחְפֶּשֶׂת
בִּנְאוּפִים וַיְקִימוּהָ בְּתוֹכָם ׃

Entonces los Escribas, los Phariseos traxeron à el vna muger tomada en adulterio: y poniendola en medio.

ד לֵאמֹר אֵלָיו הַמְלַמֵּד אַתָּה־
אִשָּׁה הַזֹּאת מָצְאוּנוּ כִּי־נֹאֲפֶת
נֹאָפֶת ׃

Dixeronle, Maestro, esta muger ha sido tomada en el mismo hecho adulterando.

ה וּבְתוֹרָה מֹשֶׁה צִוָּה אוֹתָנוּ
לְהִסָּקֵל כָּאֵלֶּה וְאַתָּה מַה תֹּאמַר
עָלֶיהָ ׃

Y en la Ley Moysen nos mandó apedrear a las tales. tu pues que dizes?

ו וְזֹאת אָמְרוּ מְנַסִּים אוֹתוֹ
אֲשֶׁר יוּכְלוּן לְחַיְּבוֹ וַיָּקָל יָשׁוּעַ
לְמַטָּה וַיִּכְתֹּב בְּאֶצְבָּעוֹ אֶל־
הָאָרֶץ לְאִישׁ לֹא מַסְכִּין ׃

Mas esto dezian tentandolo, para poderlo acusar. empero Iesus abaxando hazia baxo escreuia en tierra con el dedo.

ז וּבְנָצְחָם לִשְׁאוֹל לוֹ וַיָּקָם
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲשֶׁר בִּלְי חַטָּאוֹת
בָּכֶם יַשְׁלִיךְ בָּרִאשׁוֹנָה אֶת־
אַבֶן עָלֶיהָ ׃

Y como perseuerassen preguntandole, enderesçóse, y dixoles, El que de vosotros es sin peccado, arroje contra ella la piedra el primero.

ח וַיָּשָׁב וַיָּקָל לְמַטָּה וַיִּכְתֹּב אֶל־
הָאָרֶץ ׃

Y boluiendose à abaxar hazia baxo, escreuia en tierra.

η'.

2. Ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

Et au poinct du iour derechef il vint au temple, & tout le peuple vint vers lui: & s'estant assis, les enseignoit.

3. Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ.

Adonc les Scribes & Pharisiens lui amenerent vne femme surprise en adultere: & l'ayans mise là au milieu.

4. Λέγουσι αὐτῷ· διδάσκαλε, (τοῦτο τὸ ὑπερῷον) ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη.

Lui dirent, Maistre, cette femme-ici a été surprise en fait de meschef commettant adultere.

5. Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωϋσῆς (ἡμῖν) ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι. σὺ οὖν τί λέγεις;

Or en la Loy Moyse nous a commandé, que telles qui font telles choses soyent lapidées: toi donques qu'en dis-tu?

6. Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν, μὴ προσποιούμενος.

Or disoyent-ils cela le tentans, afin qu'ils eussent dequoi l'accuser. Mais Iesus s'estant enclin en bas, escriuoit du doigt en terre.

7. Ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς, ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω.

Et comme ils perseueroyent de l'interroguer, luy s'estant redressé, leur dit, Celui de vous qui est sans peché, iette le premier vne pierre contre elle

8. Καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.

Et derechef s'estant enclin, escriuoit en terre.

8. Et

CAP. VIII. | Das VIII. Capitel. | Kapitola VIII.

1. Et diluculo iterum vênit in templum, & omnis populus venit ad eum, & sedens docebat eos.

2. Vnd frů morgens kam er wider inn den Tempel/ vnd alles Volck kam zu jhm/ vnd er satzte sich/ vnd lehret sie.

2. Potom na vſwitek zaſe přiſſel do Chrámu/ a wſſitek lid přiſſel k němu/ a on ſe ge vſadil/ a vczil gie.

And early in the morning came again into the Temple, & all the people came unto him, and he sate down, and taught them.

De aarle om morgenen kom han igien i Tempelen og alt Folcket kom til hannem, og han satte sig/ og lærde dem.

Ránu wczko potom byl w Kościele/ a wſſe wſſecken lid přiſſel k němu/ a on ſe poſadiw/ gie vczyl.

3. Adducunt autem Scribæ & Phariſæi mulierem in adulterio deprehenſam: & ſtatuerunt eam in medio.

3. Aber die Schrifftgelehrten vnd Phariſeer brachten ein Weib zu jhm/ im Ehebruch begriffen/ vnd ſtelleten ſie ins mittel dar.

Men de Skrifftkloge og Phariſeer lode en Qvinde til hannem/ ſom vaar grebet i Hoer/ og ſtillede hende derud ind.

Pozdwiſli gedy po niego Duchowni y Fary ſe/ Gowiſ, a ſtawſſe ge przed wſſemi lidem/

4. Dixerunt ei, Magiſter, hæc mulier modo deprehenſa eſt in adulterio.

4. Vnd ſprachen zu jhm: Meiſter/ diß Weib iſt begriffen auff friſcher that im Ehebruch.

De ſagde til hannem/ Meſtere/ Denne Qvinde er greben meer ſelſe gierningen i Hoer.

4. Řekli gemu: Miſtře/ tato žena nynij geſt popadena w cziniſſtwu.

5. In lege autem Moyſes mandavit nobis huiuſmodi lapidare. Tu ergo quid dicis?

5. Moſes aber hat vns im Geſetz geboten/ ſolche zuſteinigen. Was ſagſt du?

Og Moſe bød os i Loven/ at ſtene ſaadanne. Hvad ſiger du?

5. A w Zákoně Mogžiſſ přikázal nám takowé kamenowati: Tys tedy ty mawiſſ řjcy?

6. Hoc autem dicebant tentantes eum: ut poſſent accuſare eum. Ieſus autem inclinans ſe deorſum, digito ſcribebat in terra.

6. Das ſprachen ſie aber/ jhn zuuerſuchen/ auff daß ſie eine ſache zu jm hetten. Aber Jeſus bücket ſich nider/ vnd ſchreib mit dem finger auff die Erden.

Men de ſagde det at forſøge hannem/ paa det de kunde haffue ſag mee hannem. Men Jheſus bukkede ſig ned/ og ſkreff med fingeren paa Jorden.

6 Ato řekli pokauſſegijce ho/ aby gey mohli obžalowati. A Gežiſſ ſkloniw ſe dolůw/ přſtem pſal na zemi.

7. Cum ergo perſeverarent interrogantes eum: erexit ſe, & dixit eis, Qui ſine peccato eſt veſtrum, primus in illam lapidem mittat.

7. Als ſie nun anhielten jhn zu fragen/ richtet er ſich auff/ vnd ſprach zu jhnen: Wer vnter euch ohn ſünde iſt/ der werffe den erſten ſtein auff ſie.

Der bedſtefue nu vaarſtrig at ſpørge hannem ad, da reiſte hand ſig op og ſagde til dem, hvo ſom aff eder er uden ſynd/ hand kaſte den førſte ſten paa hende.

7. A když ſe nepřeſtáwali ge tázewati ho, pozdwihl ſe a řekl gim: Kdo geſt z wás bez hřjchu/ prwnij na ni wrz kamenem.

8. Et iterum ſe inclinans, ſcribebat in terra.

8. Vnd bücket ſich wider nider/ vnd ſchreib auff die Erden.

Og hand bukkede ſig nedigen og ſkreff paa Jorden.

8. A když opět ſchýlil ſe/ pſal na zemi.

ח | ח | η'.

ט וּבְשָׁמְעָם וְהוֹכִיחָם מַדְּעָתָם
יָצְאוּ אֶחָד אַחַד מִהַזְּקֵנִים
מְזֻקָנִים עַד־הָאַחֲרוֹנִים וַיִּשָּׁאֵר
יֵשׁוּעַ לְבַדּוֹ וְהָאִשָּׁה בַּתָּוֶךְ הִיא׃

Oyendo pues ellos esto, (redarguidos de la conciencia) salianse vno à vno començando desde los más viejos, hasta los postreros, y quedo solo Iesus y la muger que estaua en medio.

9. Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἷς καθὼς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὖσα.

9. Audi-

י וַיְהִי יֵשׁוּעַ וּבָאִשָּׁה אֲשֶׁר אֵצֶל לֹא
רָאָה כִּי אִם אֶת הָאִשָּׁה לְבַדָּהּ
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵיֵּה הַמַּחֲזִיקִים
הָאֵלֶּה הֵאִירֵנִי פֹּה אִישׁ הֲגָנַךְ
עָלַיִךְ׃

Vendete candose IESVS y no viendo à nadie mas de a la muger, dixo e, Muger, donde estan los que te acusauan? ninguno te ha condenado?

10. Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν;

Adonc Iesus se leuantredresse, & ne voyant personne, sinon la femme, dit a la femme: Femme, où sont ceux-là qui t'accusoyent? nul ne t'a condamnee?

יא וַתֹּאמֶר לֹא אִישׁ אֲדֹנָי
וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ גַּם לֹא אֶחָד אֲדַנֶּיךָ
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ וַאֲנִי לֹא אֲגַנֵּךְ
עָלַיִךְ לְכִי וּמֵעַתָּה שָׁמְרִי דְּבָרַיִךְ
מֵהֲטוֹא עוֹד׃

Y ella dixo, Senhor, ninguno. Entonces IESVS le dixo, Ni yo te condeno: vete, y no peques mas.

11. Εἶπε δέ, Οὐδείς, κύριε. εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι ἁμάρτανε.

Elle dit, Nul, Seigneur. Et Iesus dit, Ie ne te condamne point aussi: va, & ne pesche plus.

יב וְתוֹךְ דִּין מַלֵּל עִמְּהֵן
יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲנִי
נְהוֹרָהּ דְּעָלְמָא מַן דְּבָתְרַי
אָזֵל לָא יְהַלֵּךְ בַּחֲשׁוֹכָא
אֶלָּא יֶחֱזֵי נְהוֹרָא דְּחַיֵּי׃

Hablóles IESVS otravez, diziendo, Yo soy la luz del mundo: el que me sigue, no andará en tinieblas mas aura lumbre de vida.

12. Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε, λέγων· Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Iesus donc parla derechef à eux, disant, Ie suis la lumiere du monde: celui qui me suit ne chemine point en tenebres, ains il aura la lumiere de vie.

יג וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַמְפָרְשִׁים אֹתָךְ
מֵעִיד עַל־נַפְשְׁךָ עֵדוּתְךָ לֹא
אֱמֶת הָעֵדָה׃

Entonces los Phariseos le dixeron, Tu de ti mismo das testimonio: tu testimonio no es verdadero.

13. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

Adonc les Pharisiens lui dirent, Tu rends de toy-mesme tesmoignage: ton tesmoignage n'est point digne de foy.

9. Audientes autem, unus post unum exibant, incipientes a senioribus & remansit solus Iesus, & mulier in medio stans.

9. Da sie aber das höreten / giengen sie hinauß / einer nach dem andern / von den Elteſten an / vnd Jeſus ward gelaſſen alleine / vnd das Weibe im mittel ſtehend.

9. A oni oſlyſſawſſe to / geden po druhém wycházeli / počawſſe od Starſſých. A zůſtal tu Gežiſe ſám / a jena w proſtřed ſtogecy.

10. Erigens autem Iesus, dixit ei, Mulier, ubi sunt qui te accusabant? nemo te condemnavit?

10 Jeſus aber richtet ſich auff / vnd da er niemand ſahe / denn das Weib / ſprach er zu jhr: Weib / wo ſind ſie / deine verkläger? Hat dich niemand verdambt?

10. Apoždwihſſy we ſe Gežiſſ kteſſ ohſi Jeno / když gſau u ſtřij na tebe ſalowali? Žádnýſſ te be wſſak odſaudil?

11. Quæ dixit, Nemo, Domine. Dixit autem Iesus, Nec ego te condemnabo. Vade, & iam amplius noli peccare.

11. Sie aber ſprach: HERR / niemand. Jeſus aber ſprach: So verdamme ich dich auch nicht. Gehe hin / vnd ſündige fort nicht mehr.

11. Kteráſſto kdila: Žádnýſſ Pane. A Jeſſ Gežiſſ: Ani já tebe vſſuzugi: Gdyž a giž nehřeſſ.

12. Iterum ergo locutus est eis Iesus, dicens, Ego sum lux mundi, qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ.

12. Da redet Jeſus abermal zu jhnen / vnd ſprach: Ich bin das Liecht der Welt / wer mir nachfolget / der wirdt nicht wandeln im finſternüß / ſondern wirdt das Liecht des Lebens haben.

12. Tehdy Gežiſſ opět gim mluwil kka: Já gſem ſwětlo Swěta. Kdož mne naſleduge / nechodí w tmách wſſech / ale budě mjti Swětlo giwota.

13. Dixerunt ergo ei Pharisæi, Tu de teipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum.

13. Da ſprachen die Phariſeer zu jhm: Du zeugeſt von dir ſelbs / dein zeugnüß iſt nicht war.

13. Prohoſſkli gemu Žákowé: Tyſſem o ſobě ſwědčeſſ / ſwědectwj twé nenj prawé.

14 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
אַף אִם אֲנִי מֵעִיד עַל־נַפְשִׁי אֱמֶת
הִיא עֵדוּתִי כִּי יָדַעְתִּי מֵאַיִן
בָּאתִי וְלְאָן אֵלֵךְ וְאַתֶּם לֹא
יְדַעְתֶּם מֵאַיִן בָּא אֲנִי וְלְאָן
הוֹלֵךְ אֲנִי׃

14 אַנָא יְשׁוּעַ וַאֲמַר לְהֵן
אֲפִלּוּ אֲנָא מְסַהֵד עַל
נַפְשִׁי סְהָדוּתָא הִי טָבְרָתִי
מִטּוּל דִּיְדַע אֲנָא מִן
אֵימְטָא אֲתֵית וּלְאָן אֲזַל
אֲנָא אַנְתּוּן דִּין לָא יְדַעְתּוּן
אֲנָתּוּן מִן אֵימְטָא אֲנָא אָתֵי
וְלָא לְאֵיכָא אָזַל אֲנָא׃

14. Aunque yo doy testimonio de mi mismo, mi testimonio es verdadero, porque sé de donde he venido, y adonde voy, mas vosotros no sabeys de donde vengo, y adonde voy.

14. Iesu respondit, & dixit illis: Etsi ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum, quia scio unde veni, & quo vadam: vos autem nescitis unde veniam, aut quo vadam.

15 אַתֶּם כְּבָשָׂר תָּדִינוּ בְּדִין
הַבָּשָׂר וַאֲנִי אֵינֶנִּי שׁוֹפֵט אֶת־
אִישׁ׃

15 אַנְתּוּן כִּפְרִישְׁתָּא דְּבִישְׁרָא
אִיתֵיכוֹן אֲנָא לָא מְדִין לְאֵינָשׁ
וְלָא חַד׃

Vosotros segun la carne juzgays, mas yo no juzgo à nadie.

Vos secundum carnem judicatis, ego non judico quemquam.

16 וְאִם אֶשְׁפּוֹט אֲנִי אָז מִשְׁפָּטִי
מִשְׁפַּט אֱמֶת הוּא כִּי אֵינֶנִּי
לְבַדִּי הֲוֵה כִּי אִם אֲנִי וְהָאָב
אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי׃

16 וְאִן דִּין דִּינִי אֲנָא דִּינִי
מִטּוּל דְּלָא חֵדְנִית בְּלְחוֹדִי
אֶלָּא אֲנָא וַאֲבוּהִי דְּשַׁדְּרָנִי׃

Y si yo juzgo mi juyzio es verdadero porque no soy solo, mas Yo, y el que me embio, el Padre.

Quod si ego judico judicium meum, verum est: quia solus non sum, sed ego & qui misit me Pater.

17 וְאַתֶּם בְּתוֹרָתְכֶם נִכְתַּב כִּי
עַל־פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דָּבָר׃

17 וְאַנְתּוּן בְּאוֹרָיְתְכוֹן כְּתִיב דִּי
עַל תַּרְתֵּין גְּבְרִין סָהֲדִין קָיְמָא מִלְּתָא׃

Y en vestra Ley está escripto, Que el testimonio de dos hombres es verdadero.

Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominum testimonium verum est.

18 אָנֹכִי הוּא אֲשֶׁר מֵעִיד עַל־
נַפְשִׁי וְהָאָב אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי גַּם
הוּא מֵעִיד עָלָי׃

18 אֲנָא הוּא דְּסָהֵד אֲנָא
עַל נַפְשִׁי וַאֲבוּהִי דְּשַׁדְּרָנִי
סָהֵד עָלַי׃

Yo soy el que doy testimonio de mi mismo y da testimonio de mi el que me embió, el Padre.

Ego sum qui testimonium perhibeo de meipso, & testimonium perhibet de me qui misit me Pater.

19 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה אָבִיךָ וַיַּעַן
יֵשׁוּעַ גַּם לֹא אֹתִי יְדַעְתֶּם וְגַם
לֹא אֶת־אָבִי וְאִם תֵּדְעוּ אֹתִי
וְאֶת אֶת־אָבִי תֵּדָעוּן׃

19 וַאֲמַרוּ לֵהּ אֵיכָא אֲבוּךְ וַאֲמַר
יְשׁוּעַ אַף לָא יָתִי יְדַעְתּוּן וְאַף
לָא יָת אֲבוּהִי וְאִם יָתִי הֲוֵיתוּן
יָדְעִין וְיָת אֲבוּהִי הֲוֵיתוּן יָדְעִין׃

Y dezianle, Donde está tu Padre? Respondió Iesus, Ni a mi me conoceys, ni a mi Padre Si a mi me conocieredes, à mi padre tambien conoceriades.

Dixerunt ergo ei: Ubi est Pater tuus? Respondit Iesus: Neque me scitis, neque Patrem meum: si me sciretis, forsitan & Patrem meum sciretis.

CAP. VIII. | Das VIII. Capitel. | Kapitola VIII.

14. Respondit Iesus, & dixit eis, Etsi ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum: quia scio unde veni, & quò vado: vos autem nescitis unde veniam, aut quo vadam.

Iesus answered, and sayde vnto them: Though I beare witnesse of my selfe, yet my witnesse is true: for I knowe whence I came, and whither I go: but ye cannot tell whence I come, and whither I go.

14. Jesus antwortet / vnd sprach zu jhnen: So ich von mir selbs zeugen würde / so ist mein zeugnis war / denn ich weiß von wannen ich kommen bin / vnd wo ich hingehe. Jr aber wisset nicht von wannen ich komme / vnd wo ich hingehe.

Jhesus antwerdt / vnd sagdet jhnen / wen ich von mir selbs zeugnis gebe / so ist mein zeugnis war / denn ich weis wo ich her kom / vnd wo ich hin gehe / Aber jr wisset nicht wo ich her komme / vnd wo ich hin gehe.

14. Odpowědział Gežíš a řekl gim: Ačkoli já swědectwj wydáwám sám o sobě / wšak prawé gest swědectwj mé: nebo wim odkud gsem přišel anebo kde gdu: ale wy newjte odkud přicházjm / anebo kde gdu.

15. Vos secundum carnem iudicatis, ego non iudico quenquam.

Ye iudge after the flesh: I iudge no man.

15. Jhr richtet nach dem fleisch / ich richte niemands.

Jr domme effter Koder / Jeg dommer ingen.

15. Wy podlé těla saudjte: já nikoho nesaudjm.

Wy wedle cžlá sadzjete / ja nikoho nesadzjm.

16. Et si iudico ego, iudicium meum verum est, quia solus non iam, sed ego & qui misit me, Pater.

And if I iudge, my iudgement is true: for I am not alone, but I and the Father that sent me.

16. So ich aber richte / so ist mein Gerichte recht / Denn ich bin nicht alleine / sondern ich vnd der Vater der mich gesandt hat.

Oder som jeg dommer / da er min dom ret / Thi jeg er icke alene / men Jeg oc Faderen som vdsendte mig.

16. A bych pak y saudil já / Saud muoj gest prawý: nebť sám nejsem sám / ale já a ten kterýž mne poslal / Otec.

A ačkoliž bych já sadzył / sud moj gest prawdiwy: bo nejsem sám / ale ja y ten kterýž mne poslal Otec.

17. Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominum testimonium verum est.

And it is also written in your Law, that the testimonie of two men is true.

17. Auch stehet in eurem Gesetze geschrieben / daß zweyer Menschen zeugniß war sey.

Der staar oc skreffuet eders Low / At thu Menniskis vidnisbyrd er sant.

17. A w Zákoně wašem psáno gest: že dwau Gžlowěkuow swědectwj pravé gest.

Ja nåp sanet gest i wåres Lowbog, at to Menneskers Vidnesbyrd er sandt.

18. Ego sum qui testimonium perhibeo de meipso, & testimonium perhibet de me, qui misit me, Pater.

I am one that beare witnesse of my selfe, and the Father that sent me, beareth witnesse of me.

18. Ich bins der ich von mir selbs zeuge / vnd der Vater der mich gesandt hat / zeuget auch von mir.

Jeg er den som vidner om mig selff / oc Faderen som vdsendte mig / vidner oc om mig.

18. Já gsem ten kterýž swědectwj wydáwám sám o sobě: a swědectwj wydáwá o mně / ten kterýž mne poslal / Otec.

Jac iestem den Kthory sam o sobie dawam świadectwo o mnie / ten Otec mi posłał.

19. Dicebant ergo ei, Vbi est Pater tuus? Respondit Iesus, Neque me scitis, neque Patrem meum, si me sciretis forsitan & Patrem meum sciretis.

Then said they vnto him, Where is thy Father? Iesus answered, Ye neither know me, nor my Father. If ye had known me, ye should haue known my Father also.

19. Da sprachen sie zu jhm: Wo ist denn Vater? Jesus antwortet: Jhr kennet weder mich noch meinen Vater. Wenn jhr mich kennetet / so kennetet jhr auch meinen Vater.

Da sagde de til hannem / huor er din Fader? Jhesus suarede / Jhr kende hverken mig oc ey min Fader. Dersom I kende mig / da kende I oc min Fader.

19. Protož řekli gemu: Kde gest Otec twuog? Odpowědělť Gežíš: Ani mne znáte / ani Otce mého. Kdybyšte mne znali / y Otce mého znalibyšte.

Tedy mu mowili / Gdežť gest wždy tatrzen twoj Otec? Odpowiedział Jezus / Ani mnie znacie / ani Otca mego / bygdźieście mnie znali / y Otcabyście mego znali.

ח

20 דְּלֵיתוּ מִלְּא חַלְּצִית
אֲנָא פּוּר בְּמִלְּיָא יְלָא
אֲנָשׁ אָחִידַר לָא גִּיר עִדַּן
כֹּל אָחִית נְבִית אֲנָה׃

Quelle parole dissi Iesu nel la Tesoreria insegnando nel tempio: e nisuno gli pose le mani addosso perche ancora non era venuta l'hora sua.

21 וַאֲמַר לְהוֹן תִּיב יְשׁוּעַ
אֲנָא אֲזִל אֲנָא וְתִבְעוּנַנִי
וְתְמוּתוּן בְּחַיְבֵיכוֹן
וּלְאֵיכָא דַּאֲנָא אָזִל אֲנָא
אַנְתּוּן לָא מְשַׁכְּחִין אַנְתּוּן
לְמֵיתָא׃

Et di nuouo Iesu disse loro. Io me ne vo: e voi mi cercherete: e morrete nel vostro peccato. Adonde io vo Voi non potete venire.

22 וַאֲמָרִין יְהוּדָיֵא לְמָא
כִּי וְקָטֵל נַפְשֵׁהּ דַּאֲמַר
דְּאֵיכָא דַּאֲנָא אָזִל אֲנָא
אַנְתּוּן לָא מְשַׁכְּחִין אַנְתּוּן
לְמֵיתָא׃

I Giudei dunque dicevano. Ucciderà egli forse se stesso, perche dice, Adonde io vo voi non potete venire?

23 וַאֲמַר לְהוֹן אַנְתּוּן מִן
לַתַּתָּא אַנְתּוּן אֲנָא מִן
לְעֵלָּא אַנְתּוּן מִן עָלְמָא
דֵּין אַנְתּוּן אֲנָא לָא
מִן עָלְמָא דֵּין אֲנָא׃

Et egli disse loro. Voi siete da basso: io sono di sopra. Voi siete di questo mondo: io non sono di questo mondo.

24 אֲמַרִית לָכוֹן דִּי
תְּמוּתוּן בְּחַיְבֵיכוֹן
דְּאִם לָא מְהֵימְנִין אַנְתּוּן
דְּאֲנָא הוּא
תְּמוּתוּן בְּחַיְבֵיכוֹן׃

Però vi dissi che voi morrete ne vostri peccati. Perciochè se non crederete che io sono morrete ne vostri peccati.

25 וַאֲמָרִין יְהוּדָיֵא אַנְתְּ מַן
אַנְתְּ אֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ אֲנָא
אֲנָא דְּאֲמַרִית לְכוֹן מִן שֻׁרְיָא׃

Allora gli dissero. Chi sei tu? E Iesu disse loro. Quello che da principio anche vi dico.

26 סַגִּיאִין דִּי אִיתַי לְמֵימַר
וְלְמִדַּן עֲלַיכוֹן אֶלָּא מָרַי
דְּשַׁדַּרַנִי קְשִׁיט הוּא וַאֲנָא
אֲמַרִית בְּבֵיתָא דִּין
הוּ מִמַּלֵּל אֲנָא קֳדָמוֹהִי׃

Io ho da parlare e giudicare assai di voi ma colui che mi mandò è verace: e io le cose che ho udite da lui le dico al mondo.

ח

20 וְאֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר
יֵשׁוּעַ בֵּית גָּנְזֵי מְלַמֵּד בְּהֵיכָל
וְאִישׁ לֹא תָּפְשׂוֹ כִּי עוֹד לֹא בָּאָה
עִתּוֹ׃

Estas palabras hablo Iesus enel lugar de las lymosnas enseñando enel templo: y nadie lo prendtó, porque aun no auia venido su hora.

21 וַיֹּשֶׁב וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אֲנִי
הוֹלֵךְ וַיְבַקְשׁוּנִי וּבְחַטָּאתְכֶם
תְּמוּתוּן וְאָנֹכִי אֲנִי אֹלֵךְ אַתֶּם
לֹא תוּכְלוּ לָבוֹא שָׁמָּה׃

Y dixoles otra vez Iesus Yo voy, y buscarme heys mas en vuestro peccado morireys: adonde yo voy, vosotros no podeys venir.

22 וַיֹּאמְרוּ יְהוּדִים הֵירֵג אוּלַי
נַפְשׁוֹ כִּי־יֹאמַר הוּא אָנֹכִי אֲנִי
אֹלֵךְ אַתֶּם לֹא תוּכְלוּ לָבוֹא שָׁמָּה׃

Dezian entonces los Iudios. Hase de matar a si mismo, que dize, Adonde yo voy, vosotros no podeys venir?

23 וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם מִלְּמַטָּה
וְאָנִי מֵעַלְמָעְלָה אַתֶּם מִן־עוֹלָם
הַזֶּה וְאָנִי אֵינֶנִּי מֵעוֹלָם הַזֶּה׃

Y deziales. Vosotros sois de abaxo, yo soy de arriba: vosotros sois deste mundo, y no soy de este mundo.

24 לָכֵן אָמַרְתִּי לָכֶם כִּי תְּמוּתוּן
בְּחַטֹּאתֵיכֶם כִּי אִם לֹא תַּאֲמִינוּ
כִּי אֲנִי הוּא תְּמוּתוּן בְּחַטֹּאתֵיכֶם׃

Por esso os dixe, que morireis en vuestros peccados, porque si no creyerdes que yo soy, en vuestros peccados morreys.

25 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַתָּה מִי הוּא
וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אֲנִי רֵאשׁוֹן
מַה־מְּדַבֵּר אֲלֵיכֶם׃

Y dezianle. Tu quien eres? Entonces Iesus les dixo. El que al principio tambien os he dicho.

26 רַבּוֹת יֵשׁ לִי לְדַבֵּר וְלִשְׁפּוֹט
עֲלֵיכֶם כִּי אִם אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי
נֶאֱמָן הוּא וַאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ
אֹתָהּ מְדַבֵּר אֲנִי אֶל־הָעוֹלָם׃

Muchas cosas tengo que dezir, y juzgar de vosotros: mas el que me embió es verdadero, y yo, lo que he oydo dese, esto hablo en el mundo.

κ'.

20. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν. ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

Estas palabras dixo Iesus en la Thesoreria estando enseñando en el templo: y ninguno le prendio: porque aun no era venida su hora.

21. Εἶπον οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

Et Iesus leur dit encore: Je m'en vay, et vous me chercherez, et mourrez en vostre peché. Là où je vais, vous ne pouvez venir.

22. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

Les Iuifs donc disoyent, Se tuera-il soi-mesme? d'autant qu'il dit, Là où je vais, vous ne pouvez venir

24. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

Il leur dit encore, Vous estes d'embas: moy je suis d'en haut. Vous estes de ce monde: je ne suis point de ce monde.

24. Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

Pourtant vous ay-je dit, que vous mourrez en vos pechez: car si vous ne croyez que ce suis-je, vous mourrez en vos pechez

25. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν.

Adonc ils lui dirent, Toi qui es-tu? Et Iesus leur dit, Ce que je vous dis dez le commencement.

26. Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον.

J'ai beaucoup de choses à parler & juger de vous: mais celui qui m'a envoyé est veritable: & moi ce que j'ay ouy de luy, je le dis au monde.

20. Hæc verba locutus est Iesus in gazophylacio, docēs in templo: & nemo apprehendit eum, quia nondum venerat hora eius.

These wordes spake Iesus in the treasurie as he taught in the Temple: and no man layd handes on him: for his houre was not yet come.

21. Dixit ergo iterum eis Iesus. Ego vado, & quæretis me. & in peccato vestro moriemini. Quò ego vado, vos non potestis venire.

Then said Iesus againe vnto them: I go my way, and ye shall seke me, and shall die in your sinnes. Whyther I go, can ye not come.

22. Dicebant ergo Iudæi, Nunquid interficiet semetipsum, quia dicit, Quo ego vado, vos nō potestis venire?

Then said the Iewes: Will he kyll himselfe, because he sayth: Whyther I go, can ye not come?

23. Et dicebat eis, Vos de deorsum estis, ego de supernis sum. Vos de mundo hoc estis: ego non sum de hoc mundo.

And he said vnto them: Ye are from beneath: I am from aboue: ye are of this world: I am not of this world.

24. Dixi ergo vobis, quia moriemini in peccatis vestris, si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro.

I said therefore vnto you: That ye shall dye in your sinnes. For excepte ye beleue that I am he, ye shall dye in your sinnes.

25. Dicebant ergo ei, Tu quis es? Dixit eis Iesus, Principium qui & loquor vobis.

Then said they vnto him: Who art thou? And Iesus said vnto them: Euen he same thyng that I saide vnto you from the beginning.

26. Multa habeo de vobis loqui & iudicare, sed qui me misit, verax est. & ego quæ audiui ab eo, hæc loquor in mundo.

I haue many thynges to say and to iudge of you: but he that sent me is true, and the thynges that I haue heard of him, the same I speake vnto the worlde.

20. Dise wort redet Jesus an dem Gottes kasten / da er lehret im Tempel. Vnd niemand greiff jn / denn seine stunde war noch nicht kommen.

Dise ord redet Jhesus bey Gods kaste / der hand lerdet im Tempelen. Der engen erch hannem. Thi hans stund waar icke end kommen.

21. Da sprach abermal Jesus zu jhnen: Jch gehe hinweg / vnd jr werdet mich suchen / vnd jnn euer sünde sterben. Wo ich hingehe da könnet jhr nicht hin kommen.

Da sagde Jhesus atter til dem / Jeg gaar bort or i stulle lede efter mig / oc dø i eders synder. Der som jeg gaar hen / did kunde i icke komme.

22. Da sprachen die Jüden / wil er sich denn selbs tödten / daß er spricht: Wo hin ich gehe / da könnet jhr nicht hinkommen?

Da sagde Jøderne / Vil hand da sla selffige ihiel / at hand siger / Der som jeg gaar hen / did kunde i icke komme?

23. Vnd er sprach zu jhnen: Jhr seyt von vnten her / Jch bin von oben herab. Jhr seyt von diser Welt / ich bin nicht von diser Welt.

Oc hand sagde til dem / I ere nedem aff / Jeg er ofuen aff. I ere aff denne Verden / Jeg ericke aff denne Verden.

24. So habe ich euch gesagt / daß jhr sterben werdet in euren sünden / denn so jr nicht glaubet / daß ichs sey / so werdet jhr sterben in euren sünden.

Saa haffuer jeg sagdt til eder / at i stulle dø i eders synder / Thi der som i icke ere / at der er Jeg / Da stulle i dø i eders synder.

25. Da sprachen sie zu jhm: Wer bist du denn? Vnd Jesus sprach zu jhnen: Erstlich der / der ich mit euch rede.

Da sagde de til hannem / huo est dy da? Oc Jhesus sagde til dem / Først den / jeg som taler med eder.

26. Jch habe vil von euch zu reden / vnd zu richten / aber der mich gesandt hat / ist warhafftig / vnnd was ich von jm gehört habe / das rede ich vor der Welt.

Jeg haffuer meget at tale oc at dømme om eder / Men den som mig vdsende / er sandru oc huad jeg haffuer hørt aff hannem / dett taler jeg faar verden.

20. Tato slowa mluwil Gežiss u pokladnicowe w Chrámě / a žádný ho nechal / neb gesť bila nepřistia hodina geho.

Dyc slowa mowal Jezus we Kámbonu / gdyż wczcze we Kosteli / a żadeń ho nemal / bo ieszczesz nebyła przypssłá gy hodzina iego.

21. Tehdy řekl gim opět Gežiss: Já gdu / a hledati budete mne / a w hřjchu wassem zemřete. Kdežť gdu / wy nemuožete přigiti.

Powiedżiał im po wtore Jezus / Jacze y bodżiecie mię szukać / a w grzechu wassym pomrzecie / Kędy ia idę / wy przyyść nie możecie.

22. Protož prawili židé: Zdaliž se sám zabíjeti ge prawil: Kdež já gdu / wy nemůžete přigiti.

Mowyli tedy Zydowie / Abo sia sam zabige / ponieważ (Odpowiada) wy przyyść nie możecie.

23. Řekl gim: Wy z dolu gste vy já z hůry gsem. Wy gste z tohoto Swěta / já nejsem z tohoto Swěta.

Rzekł im: Wy z dołu iesteście / ia z gory iestem. Wy iesteście z tego świata / ia nie iestem z tego świata.

24. Protož řekl gsem vám / že zemřete w hřjchu wassich. Neb nebudete wěřiti že já gsem / zemřete w hřjchu wassich.

Powiedżiałem wam tedy iż pomrzecie w grzechach wassych; Bo ieśliż nie wierzycie że ia iestem / pomrzecie w grzechach wassych.

25. Protož řekli gemu: Ty kdo gsi? Řekl gim Gežiss: Počátek / kterýž y mluwjm vám.

Powiedzieli mu tedy: Ty kto iesteś? Powiedział im Jezus: Początek / ktory y mowię wam.

26. Mnohť věcy mám o vás mluwiti a soudu / ale ten kterýž mne poslal / pravdomluvný gest: a já které věcy slyšel sem od něho / ty mluwjm na Swěť.

Mam co mowić y sądzić o was / ale ten ktory mię posłał / prawdziwy iest / a ia to com od niego słyszał / powiedam na świecie.

ח

27 וְלֹא יָדְעוּ כִּי עַל־הָאָב דִּבֶּר אֲלֵיהֶם׃

Essi non intesero ch'egli diceua loro del Padre.

28 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר תָּרִימוּ אֶת־בֶּן־הָאָדָם אָז תֵּדְעוּ כִּי אֲנִי הוּא וּמֵאֲלֵי מְאוּמָה לֹא עֹשֶׂה אֲנִי כִּי אִם כַּאֲשֶׁר לִמְּדַנִי אָבִי אֶלֶּה אֲדַבֵּר אָנִי׃

Perilche Iesu disse loro, Quando hauerete esaltato il Figliuol de l'huomo, allhora conoscerete che io sono, & che io non fo niente da me stesso: anzi le cose ch'io parlo, & ch'io insegno, sono cose, come mio Padre me le ha insegnate.

29 וְהַשֹּׁלֵחַנִי עִמִּי הוּא לֹא עֲזָבַנִי לְבַדִּי אָבִי כִּי אֲנִי אֶת־רְצוֹנוֹ עוֹשֶׂה בְּכָל־עֵת׃

Imperoche colui che m'ha mandato è meco. Il Padre non m'ha lasciato solo: perciochè io fo sempre le cose che gli piacciono.

30 וּבְדַבְּרוֹ אֶת־הָאֵלֶּה רַבִּים הֶאֱמִינוּ בּוֹ׃

Mentre ch'egli parlaua queste cose, molti credettero in lui.

31 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הַיְהוּדִים אֲשֶׁר הֶאֱמִינוּ בּוֹ אִם תַּעֲמְדוּ בְּדִבְרִי בֶּאֱמֶת תַּלְמִידַי הֵיִם אַתֶּם׃

Dicena adunque Iesu a i Giudei che gli haueuano creduto, Se voi starete nella mia parola, voi sarete veramente miei discepoli.

32 וְתֵדְעוּ אֶת־הָאֱמֶת וְהָאֱמֶת תְּחָרֵר אֶתְכֶם׃

E conoscerete la verità, & la verità vi farà liberi.

33 וַיַּעֲנוּ לוֹ זֶרַע אַבְרָהָם אֲנָחְנוּ וְלְאִישׁ לֹא עָבַדְנוּ בְּכָל־עֵת וְאֵיכָכָה תֹּאמַר כִּי חָפְשִׁים נִהְיֶה׃

Essi gli risposero. Noi siamo seme d'Abraamo, & giamai seruimmo à persona: come dunque dici tu: Voi sarete fatti liberi

ח

27 וְלֹא יָדְעוּ כִּי עַל־הָאָב דִּבֶּר אֲלֵיהֶם׃

Mas no entendieron que el les hablaua del Padre

28 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אִם תָּרִימוּ אֶת־בֶּן־הָאָדָם אָז תֵּדְעוּ כִּי אֲנִי הוּא וּמֵאֲלֵי מְאוּמָה לֹא עֹשֶׂה כִּי אִם כַּאֲשֶׁר לִמְּדַנִי אָבִי אֶלֶּה אֲדַבֵּר׃

Dixoles pues Iesus, Quando leuantareys alto del hombre, entonces entendereys que yo soy, y que nada hago de mi mismo: mas como el Padre me enseño, esto hablo.

29 וְהַשֹּׁלֵחַנִי עִמִּי הוּא לֹא עֲזָבַנִי לְבַדִּי אָבִי כִּי אֲנִי אֶת־רְצוֹנוֹ עוֹשֶׂה בְּכָל־עֵת׃

Porque el que me embió, conmigo está no me ha dexado solo el padre: porque yo, lo que à el agrada, hago siempre.

30 וּבְדַבְּרוֹ אֶת־הָאֵלֶּה רַבִּים הֶאֱמִינוּ בּוֹ׃

Hablando el estas cosas, muchos creyeron en el.

31 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אֶל־הַיְהוּדִים אֲשֶׁר הֶאֱמִינוּ בּוֹ אִם תַּעֲמְדוּ בְּדִבְרִי בֶּאֱמֶת תַּלְמִידַי הֵיִם אַתֶּם׃

Y dezia Iesus à los Iudeos que le auian creydo, Si vosotros permaneciereys en mi palabra, sereys verdaderamente mis Discipulos:

32 וְתֵדְעוּ אֶת־הָאֱמֶת וְהָאֱמֶת תְּחָרֵר אֶתְכֶם׃

Y conoscereys la verdad, y la Verdad os libertara

33 וַיַּעֲנוּ לוֹ זֶרַע אַבְרָהָם אֲנָחְנוּ וְלְאִישׁ לֹא עָבַדְנוּ בְּכָל־עֵת וְאֵיכָכָה תֹּאמַר כִּי חָפְשִׁים נִהְיֶה׃

Y le respondieron, Simiente de Abraham somos, y jamas seruimos a nadie; como dizes tu: Sereys libres

κ'.

27. Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν.

Ils ne cogneurent point qu'il leur parloit du Pere.

28. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ.

Parquoi Iesus leur dit, Quand vous aurez eſleué le Fils de l'homme, vous cognoiſtrez lors que ce ſuis moy, & que ie ne fay rien de par moi-même mais, que ie dy ces choſes ainſi que mon Pere m'a enſeigné.

29. Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

Car celui qui m'a enuoyé, eſt auec moi: le Pere ne m'a point laiſſé ſeul, pourautant que ie fay touſiours les choſes qui luy plaiſent.

30. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Comme il diſoit ces choſes, pluſieurs creurent en lui.

31. Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ.

Adonc diſoit Ieſus aux Iuifs qui auoyent creu en lui, Si vous perſeuerez en ma parole, vous ſerez vrayement mes diſciples,

32. Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

Et cognoiſtrez la verité, & la verité vous affranchira.

33. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

Ils lui reſpondirent, Nous ſommes la poſterité d'Abraham, & ſi iamais ne ſeruimes à perſonne: comment dis-tu, vous ſerez affranchis?

CAP. VIII. Das VIII. Capitel. Kapitola VIII.

27. Et non cognoverunt quia patrem eis dicebat Deũ.

27. Sie vernamen aber nicht daß er ihnen von dem Vater ſagete.

27. A vni neporozumĕli ſe Otce ſwĕtho prawil bỹti Bohu.

28. Dixit ergo eis Iesus, Cùm exaltaveritis filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, & à meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc loquor.

28. Da ſprach Jeſus zu jnnen: Wenn jr des Menſchen Sohn erhöhen werdet / denn werdet jr erkennen daß ichs ſey / vnd nichts von mir ſelber thu / ſondern wie mich mein Vater gelehret hat / ſo rede ich.

28. Protoż řekl gim Gežiš: Když powyſſĕ ſtrĕlbu Cłowĕka / tehdaž poznáte ge ſám / geſtlim ob ſebe nic nečinjm / ale pakliž mne Otec nauczil / tyť wĕcy mluwjm:

29. Et qui me misit, mecũ est, & non reliquit me solum, quia ego quæ placita sunt ei, facio semper

29. Vnd der mich geſandt hat / iſt mit mir. Der Vater leſſet mich nicht alleine / denn ich thu allzeit was jhm gefellet.

29. A ten kterýž mne poſlal, ſ mnau geſt / a neopuſtil mne ſamĕho / Otec. Neb ktereż wĕcy gſau libé gemu / činjm wždycky.

30. Hæc illo loquente, multi crediderunt in eum.

30. Da er ſolches redet glaubten vil an jhn.

30. Kdyžto wĕcy mluwil / mnozí wĕřili w nĕho.

31. Dicebat ergo Iesus ad eos qui crediderant ei Iudæos, Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis.

31. Da ſprach nun Jeſus zu den Jüden / die an jhn glaubten: So jr bleiben werdet an meiner rede / ſo ſeyt jhr meine rechte Jünger.

31. Tehdy mluwil Geſus k tĕm ktĕřiž wĕřili gemu Židům / Žůſtanetli wy w řĕči mi / w prawdĕ Učedlnjcy mogi budete:

32. Et cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos

32. Vnd werdet die Warheit erkennen / vnd die warheit wirdt euch frey machen.

32. A poznáte Prawdu / a Prawda wam wyſwobodj.

33. Responderunt ei, Semen Abrahæ sumus, & nemini servivimus unquam, quomodo tu dicis, Liberi eritis?

33. Da antworten ſie jhm: Wir ſind Abrahams Samen / ſind nie kein mal kemands Knecht geweſen / Wie ſprichſt du denn / jr ſolt frey werden?

33. Odpowĕdĕli gemu: Semĕnĕ Abrahamowo gſme / a žádnemu gſme neſlaužili nikdy: Yakżeż ty prawiš / Swobodnj budete?

ח

34 אָמַר לָהֶן יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן
אֲמִין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכָל
מַן דְּעָבֵד חֲטָיָתָא עַבְדָא
הוּ דְּחֲטָיָתָא׃

*Fay reſpoſe luro. In Greuda on Gerrid
[illegible] ſapeccato, e ſirvo
[illegible]*

35 וְעַבְדָא לָא בְּרִיתָא
לְעָלַם בְּרִיתָא בַּר
עָלַם קָאֵי׃

*E el ſieruo non dimora en caſa ſiempre mas
[illegible] ſiempre.*

36 אִי דְּרַ הָכִיל הָבַ
לְחֵרִין חֵרִיתָאֵן תְּהֵוֹן
בְּרִי חָאֵי׃

Si aſsi que el Hijo os libertare, ſereys verdaderamente libres.

37 יְדַעְתִּי כִּי זֶרַע אַבְרָהָם אַתֶּם
אֲבָל אַתֶּם מְבַקְּשִׁים לַהֲרְגֵנִי
כִּי לֹא תוֹכְלוּ לְהָכִיל אֶת דְּבָרִי׃

Yo ſé que ſoys hijos de Abraham: mas procurays matarme porque mi palabra no cabe en voſotros

38 אֲנָא מָא דַּחֲזֵיתִי עִם אֲבָהָתִי
אֲמַלֵּל וְאַנְתּוּן עִבְדִין מָא דַּחֲזִיתוּן
עִם אֲבוֹכוֹן׃

Yo loque he viſto acerca de mi Padre, hablo, y voſotros loque aueys viſto acerca de vuestro padre, hazeys.

39 עָנוּ וַאֲמָרוּ לוֹ אֲבִינָא
אַבְרָהָם הוּא וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ
אִם בְּנֵי אַבְרָהָם אַתֶּם גַּם אֶת־
מַעֲשֵׂי אַבְרָהָם תַּעֲשׂוּן׃

Reſpondieron, y dixeronle, Nueſtro padre Abraham es Dixoles Ieſus, Si fuerades hijos de Abraham, las obras de Abraham hariades.

40 וְעַתָּה מְבַקְּשִׁים אַתֶּם לַהֲרְגֵנִי
אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָכֶם
אֶת־הָאֱמֶת אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵאֱלֹהִים
זֹאת לֹא עָשָׂה אַבְרָהָם׃

Empero ahora procurays de matarme, hombre que os he hablado la verdad la qual he oydo de Dios: no hizo eſto Abraham.

ח

34 אָמַר לָהֶן יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן
אֲמִין אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּכָל
מַן דְּעָבֵד חֲטָיָתָא עַבְדָא
הוּ דְּחֲטָיָתָא׃

*Fay reſpoſe luro. In Greuda on Gerrid
[illegible] ſapeccato, e ſirvo
[illegible]*

35 וְעַבְדָא לָא בְּרִיתָא
לְעָלַם בְּרִיתָא בַּר
עָלַם קָאֵי׃

*E el ſieruo non dimora en caſa ſiempre mas
[illegible] ſiempre.*

36 אִי דְּרַ הָכִיל הָבַ
לְחֵרִין חֵרִיתָאֵן תְּהֵוֹן
בְּרִי חָאֵי׃

Si aſsi que el Hijo os libertare, ſereys verdaderamente libres.

37 יְדַעְתִּי כִּי זֶרַע אַבְרָהָם אַתֶּם
אֲבָל אַתֶּם מְבַקְּשִׁים לַהֲרְגֵנִי
כִּי לֹא תוֹכְלוּ לְהָכִיל אֶת דְּבָרִי׃

Yo ſé que ſoys hijos de Abraham: mas procurays matarme porque mi palabra no cabe en voſotros

38 אֲנָא מָא דַּחֲזֵיתִי עִם אֲבָהָתִי
אֲמַלֵּל וְאַנְתּוּן עִבְדִין מָא דַּחֲזִיתוּן
עִם אֲבוֹכוֹן׃

Yo loque he viſto acerca de mi Padre, hablo, y voſotros loque aueys viſto acerca de vuestro padre, hazeys.

39 עָנוּ וַאֲמָרוּ לֵהּ אֲבִינָא
אַבְרָהָם הוּא וַאֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ
אִם בְּנֵי דְּאַבְרָהָם אַתּוּן עוֹבָדֵי
דְּאַבְרָהָם עִבְדִין הֲוֵיתוּן׃

Reſpondieron, y dixeronle, Nueſtro padre Abraham es Dixoles Ieſus, Si fuerades hijos de Abraham, las obras de Abraham hariades.

40 וּכְעַן מְבַעְיָא לְכוֹן לְמִקְטְלַנִי
גְּבַר דַּאֲמַלֵּל לְכוֹן קוּשְׁטָא
דְּשָׁמַעִית מִן קֳדָם אֱלָהָא
דָּא לָא עֲבַד אַבְרָהָם׃

Empero ahora procurays de matarme, hombre que os he hablado la verdad la qual he oydo de Dios: no hizo eſto Abraham.

ח

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας.

Ieſus les reſpondió, Decierto decierto os digo, Que todo aquel que haze peccado, es ſeruo de peccado.

35 ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Y el ſeruo no queda en caſa para ſiempre mas el hijo queda para ſiempre

36 Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.

Aſsi que ſi el Hijo os libertare, ſereys verdaderamente libres.

37 Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε, ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

Ie ſé que ſoys hijos de Abraham: mas procurays matarme porque mi palabra no cabe en voſotros

38 Ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ, καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν ποιεῖτε.

Yo loque he viſto acerca de mi Padre, hablo, y voſotros loque aueys viſto acerca de vuestro padre, hazeys.

39 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε.

Reſpondieron, y dixeronle, Nueſtro padre Abraham es Dixoles Ieſus, Si fuerades hijos de Abraham, las obras de Abraham hariades.

40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν.

Empero ahora procurays de matarme, hombre que os he hablado la verdad la qual he oydo de Dios: no hizo eſto Abraham.

ח

34. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας.

Ieſus les reſpondió, Decierto decierto os digo, Que todo aquel que haze peccado, es ſeruo de peccado.

35. ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Y el ſeruo no queda en caſa para ſiempre mas el hijo queda para ſiempre

36. Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.

Aſsi que ſi el Hijo os libertare, ſereys verdaderamente libres.

37. Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε, ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

Ie ſé que ſoys hijos de Abraham: mas procurays matarme porque mi palabra no cabe en voſotros

38. Ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ, καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν ποιεῖτε.

Yo loque he viſto acerca de mi Padre, hablo, y voſotros loque aueys viſto acerca de vuestro padre, hazeys.

39. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε.

Reſpondieron, y dixeronle, Nueſtro padre Abraham es Dixoles Ieſus, Si fuerades hijos de Abraham, las obras de Abraham hariades.

40. Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν.

Empero ahora procurays de matarme, hombre que os he hablado la verdad la qual he oydo de Dios: no hizo eſto Abraham.

CAP. VIII. | Das VIII. Capitel. | Kapitola VIII.

34. Respondit eis Iesus, Amen, amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, seruus est peccati.

Jesus answered them: Verily, verily I say vnto you, whosoeuer committeth sinne, is the seruant of sinne.

34. Jesus antwortet jhnen / vnd sprach: Warlich / warlich / ich sage euch: Wer sünde thut / der ist der sünden Knecht.

Jhesus antwrdte jhm / vnd sagde / Sande ich sande dyg / ich sage eder Huo som gor Synd, hand er Syndens slaw.

34. Odpowědź gim Gežiss: Gisté gisté prawim wam, že kažďý kdož činí hřjch / služebnjk gest hřjchu.

Ale im odpowiedźjał Jesus, Fáy rzeke fáyrzeczę wam, yże wszy dam, Wżdyćki ktory cżyni dopuszczá grzechu, ten iest sługa grzechowi.

35. Der Knecht bleibet nicht ewiglich im Hause / der Son bleibet ewiglich.

De Suenden blyffuer icke euindelige i Huser / Sønnen blyffuer euindelige.

35. A služebnjk nezostáwá w domu na wěkyjsk, Syn zůstáwá na wěky.

A sługa nie mieszka w domu na wieki / ale syn mieszka na wieky.

35. Servus autem non manet in domo in æternum: filius autem manet in æternum.

And the seruant abideth not in the house for euer: but the Sonne abideth euer.

36. Si ergo vos filius liberaverit, vere liberi eritis.

If the Sonne therefore shall make you free, ye shall be free indede.

36. So euch nun der Son frey machet / so seyt jr recht frey.

Der som nu Sønnen gor eder fri / da ere i vist fri.

36. Protož wyswobodjtil wás Syn / prawě swobodni budete.

Przeto jeśli was syn oswobodźi / prawie wolni będziecie.

37. Scio quia filii Abrahæ estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis.

I know that ye are Abrahams seede: but ye seeke meanes to kill me, because my word hath no place in you.

37. Ich weiß wol daß jhr Abrahams Samen seyt / Aber jhr suchet mich zu tödten / denn mein rede fehet nicht vnter euch.

Jeg ved vel / at I ere Abrahams sæd, men I søge efter at slå mig ihjel, for mit Ord tager ikke plads iblandt eder.

37. Wjm ge gsté Symowé Abrahamowi: Ale hledáte mne zabiti / nebo mátě nechápá se wás.

Wiem że jesteście potomstwo Abrahámowe: lecz szukacie mnie zabić / iż słowo moje nie ma w was miejsca.

37. Wjm ge gsté Symowé Abrahamowi: Ale hledáte mne zabiti / nebo mátě nechápá se wás.

Wiem że jesteście potomstwo Abrahámowe: lecz szukacie mnie zabić / iż słowo moje nie ma w was miejsca.

38. Ego quod vidi apud Patrem meum loquor: & vos quæ vidistis apud patrem vestrum, facitis.

I speake that which I haue seene with my Father: and ye do that which ye haue seene with your father.

38. Ich rede was ich von meinem Vater gesehen habe / so thut jr / was jhr von eurem Vater gesehen habt.

Jeg taler det som jeg hafuer seet aff min Fader / Saa gører I hand som I hafue seet aff eders Fader.

38. Já co jsem widěl u Otce mého, to mluwjm: a wy což jste widěli u Otce wašeho, to činíte.

Jac powiedam to com widział u Oyca mego: a wy zeście to cośćie widzieli u woyca swego.

38. Já což jsem widěl u Otce mého, to mluwjm: a wy což jste widěli u Otce wašeho, to činíte.

Jac powiedam to com widział u Oyca mego: a wy zeście to cośćie widzieli u woyca swego.

39. Responderunt & dixerunt ei, Pater noster, Abraham est. Dicit eis Iesus, Si filii Abrahæ estis, opera Abrahæ facite.

They answered and sayde vnto him: Abraham is our father. Jesus saith vnto them: If ye were Abrahams children, ye would do the workes of Abraham.

39. Sie antworten vnd sprachen zu jhm: Abraham ist vnser Vater. Spricht Jesus zu jhnen: Wenn jhr Abrahams Kinder weret / so thet jhr Abrahams werck.

De svarede og sagde til hannem, Abraham er vor Fader. Jhesus siger til dem, der som vaare Øine gaars Børn / Da gjorde Abrahams Børninger.

39. Odpowědźeli a řekli gemu: Otec náš Abraham gest. Řekl jim Gežiss: Gste. Synowé Abrahamowi / kdyžto Abrahamowy činíte.

Ecdy ony odpowiedźiały y rzekły mu: Ociec nasz iest Abrahám. Rzekł im Jesus: Gdyście były synowie Abrahámowymi / czynilibyście uczynki Abrahámowe.

40. Nunc autem quæritis me interficere, hominem qui veritatem vobis locutus sum, quam audivi à Deo, hoc Abraham non fecit.

But now ye go about to kill me a man that haue told you the truth, which I haue heard of God: this did not Abraham.

40. Nun aber suchet jr mich zu tödten / einen solchen Menschen / der ich euch die Warheit gesagt habe / die ich von Gott gehöret hab / Das hat Abraham nicht gethan.

Men nu søge I efter at slå mig ihjel / saadant et Menniskeord som sagde eder Sandhed, som jeg hørde aff Gud, der gjorde Abraham icke.

40. Nynjmi hledáte mne zabiti, Cłowěka toho, kterýž gsem prawdu mluwil wám / kterouž gsem slyssel od Boha. Tohoť gest Abraham nečinil.

A teraz ste szukali zabić mię człeka, który wam prawdę mówił, którąm słyszał od Boga: tego Abraham nie czynił.

מ

41 אַתֶּם עוֹשִׂים אֶת־מַעֲשֵׂי
אֲבִיכֶם וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲנַחְנוּ
מִתְּזוֹנוֹת לֹא נוֹלַדְנוּ אָב אֶחָד
לָנוּ אֱלֹהִים׃

Vosotros haceys las obras de vuestro padre
Dixeronle pues, Nosotros no somos nacidos de
fornicacion: vn padre tenemos es à saber, Dios.

41. Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ, ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν.

Vous faites les œuures de voſtre pere. Dont ilz luy dirent, Nous ne ſommes pas nez de paillardiſe. Nous auons vn pere, qui eſt Dieu.

42 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אִלּוּ
אֱלֹהִים אֲבִיכֶם אַתֶּם תְּאֲהַבוּנַנִי
כִּי אֲנִי מֵאֱלֹהִים יָצָאתִי וּבָאתִי
וְלֹא מֵעַצְמִי בָּאתִי כִּי־אִם הוּא
שְׁלָחָנִי׃

Iesus entonces les dixo, Si vuestro Padre fuera Dios, cierramente amarmehyades à mi, porque yo de Dios he salido, y he venido; que no he venido de mi mismo, mas el me embió.

42. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐὰν ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

Pource Ieſus leur dit, Si Dieu eſtoit voſtre pere, certes vous m'aimeriez, car ie ſuis ſailli de par Dieu, & vien de deuers luy car ie ne ſuis point venu de par moymeſme, mais luy m'a enuoyé.

43 עַל־כֵּן אֵת מִלָּתִי לֹא
יוֹדְעִים אַתֶּם כִּי לֹא תוּכְלוּ
לִשְׁמוֹעַ אֶת־דְּבָרִי׃

Porque no reconoceys mi lenguaje, que no
podeys oyr mi palabra?

43. Διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

Pourquoy n'entendez-vous point mon parler? d'autant que vous ne pouuez ouyr ma parole

44 אַתֶּם מֵאֲבִיכֶם הַשָּׂטָן
הוּא וְאֶת־מַאֲוֵי אֲבִיכֶם תַּחְאָוּ
לַעֲשׂוֹת הוּא מֵרֹצַח הָאָדָם
מֵרֹאשִׁית וּבֶאֱמֶת לֹא קָם כִּי
אֵינָנּוּ בוֹ הָאֱמֶת כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר
אֶת־הַכָּזָב מִנַּפְשׁוֹ מְדַבֵּר הוּא
כִּי כֹזֵב הוּא וַאֲבִי־הַכְּזָבִים׃

Vosotros de padre diablo soys, y los desseos de vuestro padre quereys cumplir. el homicida ha sido desde el principio: y no permaneció en verdad porque no ay verdad enel. Quando habla mentira de suyo habla porque es mentiroso, y padre de mentira.

44. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

Le pere dont vous eſtes iſſus. eſt le diable, & vous voulez faire les deſirs de voſtre pere. Il a eſté menteur dés le commencement & n'a point perſeuere en verité, car verité n'eſt point en lui. Toutes les fois qu'il profere menſonge, il parle de ce qui lui eſt propre: car il eſt menteur, & eſt le pere de menſonge

45 וַאֲנִי כִּי אֶת אֱמֶת מְדַבֵּר
אֵינְכֶם מַאֲמִינִים לִי׃

Y porque yo digo Verdad, no me creeys.

45. Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι.

Et pourtant que ie dy verité, vous ne me croyez point.

מ

41 אַנתון דין עבדין אנתון
אבירא דאבוכון אמרין לה
חנן מן זנותא לא
חד אבא את לן אלהא׃

Vos fate l'opere di Vostro Padre. Le
onde essi li dissero, Noi non siamo nati di
fornicatione: noi habbiamo per Padre che
è Iddio.

42 אמר להון ישוע אלה
אלהא היו אבוכון
מחבין הויתון לי אנא
ואיר מן אלהא נפקת ו
אתית ולא הוא מן גבוהי
נפשי אתית אלא
שדרני׃

Per ciche I gli dissi loro, Se Iddio
fosse Vostro Padre, certamente l'hauereste
in me perciche io son partito e venuto
da Dio: non son venuto da me stesso, ma
egli mi ha mandato.

43 ולמטול מנא מלתי לא
משתודעין אתון על דלא
משתמעין מימרי׃

Perche non intendete voi la mia favo-
rella? Percioche voi non potete udir la
mia parola.

44 אנתון מן אבא אבל
קרצתה דאבוכון
צבין אנתון למעבד הו
דמן ס ישית קטל אנשא
הו ובשרא לא הואם
פיטול דשרא ליה בד
מאמתי דממלל מדבוהא
מן דילה הו ממלל מטול
דנגלא הו אף אבוהי׃

Voi fate l'opere del Padre diauolo e
volete fornirne i gli appetiti del padre
Vostro, Egliè stato homicida da principio,
e non si tiene saldo nella verità perciò-
che ha non è verità in lui. Ogni volta che
egli parla di suo, parla del suo proprio
perciò che egli è mendace, e padre di lui
menzogna.

45 אנא דין דשרא
ממלל אנא לא מהימנין
אנתון לי׃

E perche io dico la verità, Voi non mi
credete.

CAP. VIII. Das VIII. Capitel. Kapitola VIII.

41. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei, Nos ex fornicatione non sumus nati, unum patrem habemus Deum.

41. Ihr thut euers Vaters werck. Da ſprachen ſie: Wir ſind nicht vnehelich geboren / Wir haben einen Vater / Gott.

41. Wy činijte ſkutky Otce waſſeho. Wſkrikli gemu: My z Gmiſtwa negſme zrozeni, gednohoť Otce mámy / Boha.

42. Dixit ergo eis Iesus, Si Deus pater vester esset, diligeretis utique me, ego enim ex Deo processi, & venio, neque enim à meipso veni, sed ille me misit.

42. Jeſus ſprach zu jhnen: Were Gott euer Vater / ſo liebetet jr mich. Denn ich bin außgegangen vnd kommen von Gott. Denn ich bin nicht von mir ſelber kommen / ſondern er hat mich geſandt.

42. Tehdy řekl gim Gežiſ: Byť Buoh Otec wáš by, ... ſwal bychyſte mne zagiſtě. Nebo ja z Boha powſtal gſem / a přiſſel gſem. Ani jſem od ſebe gſem přiſſel / ale on mne poſlal.

43. Quare loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum.

43. Warumb kennet jhr denn meine ſprache nicht? Denn jr köndt ja meine Wort nicht hören.

43. Proť řeči mého nepoznáwáte? Proto / že nemužete ſlyſeti řeči mé.

44. Vos ex patre diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere, ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit: quia non est veritas in eo, cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, & pater eius.

44. Jhr ſeyt von dem Vater dem Teufel / vnd nach euers Vaters luſt wolt jr thun. Derſelbige iſt ein Mörder von anfang / vnd iſt nicht beſtanden inn der Warheit / denn die Warheit iſt nicht in jm. Wenn er die Lügen redt / ſo redet er von ſeinem eigen / denn er iſt ein Lügner vnd ein Vater derſelbigen.

44. Wy z Otce Diábla gſte / a žádoſti Otce waſſeho chcete činiti. On byl wražednikem od počátku / a w prawdě nikdá nestál: neb prawdy wnitř nemí. Když mluwí leč / z ſwého wlaſtnyho mluwí / neb geſt lhář a Otec ji.

45. Ego autem quia veritatem dico, non creditis mihi.

45. Ich aber / weil ich die Warheit ſage / ſo glaubet jhr mir nicht.

45. Ale já že prawdu prawím / newěříte mi.

ח

46 מִי מִכֶּם יוֹכִיחֵנִי עַל־
הַחַטָּאת וְאִם אֶת אֱמֶת אֲנִי
אוֹמֵר לָמָּה לֹא תַאֲמִינוּ לִי ׃

Qui è de Voi che mi rapporta di peccato? E se io vi dico la Verità, perche non mi credete voi?

47 מִי מִן אֱלֹהִים הוּא אֶת־
דִּבְרֵי אֱלֹהִים שׁוֹמֵעַ עַל־כֵּן
אַתֶּם אֵינְכֶם שׁוֹמְעִים כִּי
מֵאֱלֹהִים לֹא הֲוִיתֶם אַתֶּם ׃

Chi è da Dio, ode le parole di Dio per questo voi non l'odite, perioche voi non siete da Dio.

48 עָנוּ הַיְּהוּדִים וַיֹּאמְרוּ לוֹ
הֲלֹא הֵיטֵב אָמַרְנוּ אֲנַחְנוּ כִּי
שׁוֹמְרוֹנִי אַתָּה וְיֵשׁ לְךָ הַשָּׂטָן ׃

Risposero allora i Giudei, e dissero, Non diciamo noi bene, che tu sei Samaritano, & hai il demonio?

49 אָמַר לָהֶם יֵשׁוּעַ אֵינֶנּוּ יֵשׁ לִי
הַשָּׂטָן כִּי אִם מְכַבֵּד אֲנִי אֶת־אָבִי
וְאַתֶּם חֲכַלִּימוֹנִי ׃

Iesu rispose, Io non ho il demonio, ma honoro il Padre mio, e voi mi disonorate.

50 אֲנִי לֹא אֲנִי לֹא מְבַקֵּשׁ אֶת־
כְּבוֹדִי יֵשׁ אֶחָד הַמְבַקֵּשׁ וְשׁוֹפֵט ׃

Io non cerco la mia gloria: evvi chi la cerca, e giudica.

51 אָמֵן אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם
אִם אִישׁ יִשְׁמוֹר אֶת דְּבָרִי לֹא
יִטְעַם מָוֶת לְעוֹלָם ׃

In verità, in verità vi dico, Se alcuno osserverà la mia parola, non vedrà mai la morte.

52 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַיְּהוּדִים עַתָּה
יָדַעְנוּ כִּי יֵשׁ לְךָ הַשָּׂטָן אַבְרָהָם
מֵת וְהַנְּבִיאִים וְאַתָּה אוֹמֵר אִם
אִישׁ יִשְׁמֹר אֶת־דְּבָרִי לֹא יִטְעַם
מָוֶת לְעוֹלָם ׃

Allora i Giudei dissero, Hora noi habbiamo conosciuto che tu hai il demonio. Abraam è morto, et i Profeti: e tu dici, Se alcuno osserverà la mia parola, non gustarà giamai la morte.

ח

46 מי מכם יוכיחני על
החטאת ואם את אמת אני
אומר למה לא תאמינו לי ׃

Qui è de Voi che mi rapporta di peccato? E se io vi dico la Verità, perche non mi credete voi?

47 מי מן אלהים הוא את־
דברי אלהים שומע על־כן
אתם אינכם שומעים כי
מאלהים לא הויתם אתם ׃

Chi è da Dio, ode le parole di Dio per questo voi non l'odite, perioche voi non siete da Dio.

48 ענו היהודים ויאמרו לו
הלא היטב אמרנו אנחנו כי
שומרוני אתה ויש לך השטן ׃

Risposero allora i Giudei, e dissero, Non diciamo noi bene, che tu sei Samaritano, & hai il demonio?

49 אמר להם ישוע איננו יש לי
השטן כי אם מכבד אני את־אבי
ואתם חכלימוני ׃

Iesu rispose, Io non ho il demonio, ma honoro il Padre mio, e voi mi disonorate.

50 אני לא אני לא מבקש את־
כבודי יש אחד המבקש ושופט ׃

Io non cerco la mia gloria: evvi chi la cerca, e giudica.

51 אמן אמן אומר אני לכם
אם איש ישמור את דברי לא
יטעם מות לעולם ׃

In verità, in verità vi dico, Se alcuno osserverà la mia parola, non vedrà mai la morte.

52 ויאמרו אליו היהודים עתה
ידענו כי יש לך השטן אברהם
מת והנביאים ואתה אומר אם
איש ישמר את־דברי לא יטעם
מות לעולם ׃

Allora i Giudei dissero, Hora noi habbiamo conosciuto che tu hai il demonio. Abraam è morto, et i Profeti: e tu dici, Se alcuno osserverà la mia parola, non gustarà giamai la morte.

KATA IOANNEM.

8.

46. Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με
περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω,
διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι;

Qui de vous me redargue de peché? Et si je dis la verité, pourquoy ne me croyez-vous?

47. Ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ, τὰ ῥήματα
τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς
οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ
ἐστέ.

Celui qui est de Dieu, oit les paroles de Dieu: pourtant ne les oyez-vous point, à cause que vous n'estes point de Dieu.

48. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
καὶ εἶπον αὐτῷ, οὐ καλῶς λέγομεν
ἡμεῖς, ὅτι σαμαρίτης εἶ σὺ, καὶ δαι-
μόνιον ἔχεις;

A donc les Iuifs respondirent, & lui dirent, Ne disons-nous pas bien que tu es un Samaritain, & que tu as le diable?

49. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαι-
μόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα
μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με.

Iesus respondit, Ie n'ai point le diable, mais i'honore mon Pere, & vous me deshonorez.

50. Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν
μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.

Or ie ne cerche de point ma gloire: il y a qui la cerche, & qui en iuge.

51. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν
τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θά-
νατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

En verité, en verité ie vous dy, que si quelcun garde ma parole, il ne verra iamais la mort.

52. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι,
νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις.
Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται·
καὶ σὺ λέγεις, ἐάν τις τὸν λόγον
μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου
εἰς τὸν αἰῶνα.

Dont les Iuifs lui dirent, Maintenant cognoissons-nous que tu as le diable. Abraham est mort, & les prophetes, & tu dis, Si quelcun garde ma parole, il ne goustera iamais la mort.

CAP. VIII.

46. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico: quare vos non creditis mihi?

Which of you can rebuke me of sinne? And if I saye the truth, why do ye not beleue me?

47. Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.

He that is of God, heareth Gods wordes: ye therefore heare them not, because ye are not of God.

48. Responderunt ergo Iudæi, & dixerunt ei, Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes?

Then answered the Iewes and said vnto him, Say we not well that thou art a Samaritane, and hast the deuill?

49. Respondit Iesus, Ego dæmonium non habeo, sed honorifico patrem meum, & vos inhonoratis me.

Iesus answered, I haue not a deuill, but I honour my Father, and ye haue dishonored me.

50. Ego autem non quæro gloriam meam, est qui quærat, & iudicet.

And I seeke not mine owne prayse: there is one that seeketh, and iudgeth.

51. Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in æternum.

Verely, verely I say vnto you, If a man keepe my worde, he shall neuer see death.

52. Dixerunt ergo Iudæi, Nunc cognovimus quia dæmonium habes. Abraham mortuus est & Prophetæ: & tu dicis, Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum.

Then said the Iewes vnto him, Now know we that thou hast a deuill. Abraham is dead, and the Prophetes: and thou sayest, If a man keepe my worde, he shall neuer taste of death.

Das VIII. Capitel.

46. Welcher vnter euch kan mich einer sünde zeihen? So ich euch die Warheit sage / warumb glaubet jhr mir nicht?

Hue aff eder kand beuise mig en synd offuer? Men sigerreg eder sandheb / hume saare ero i mig icke?

47. Wer von Gott ist / der höret Gottes wort: Darumb höret jhr nicht / denn jhr seyt nicht von Gott.

Hun som er aff Gud / hand høre Guds ord. Der saare høre icke / thi I ere icke aff Gud.

48. Da antworteten die Jüden / vnd sprachen zu jhm: Sagen wir nicht recht / daß du ein Samariter bist / vnd hast den Teufel?

Da suarede Jøderne / oc sagde til hannem / Sige vi icke ret / at du ær en Samaritaner / oc hassuer Diefuelen?

49. Jesus antwortet: Ich habe keinen Teufel / Sondern ich ehre meinen Vater / vnd jhr vnehret mich.

Jhesus suarede / Jeg hassuer ingen Diefuel / Men ieg ærer min Fader / oc vanære mig.

50. Ich suche nicht meine ehre / es ist aber einer / der sie suchet vnd richtet.

Jeg søger icke min ære / men der er en som hander søger / oc dømmer.

51. Warlich / warlich / ich sage euch / So jemand mein wort wirdt halten / der wirdt den Todt nicht sehen ewiglich.

Sandelige / sandelige / Jeg siger eder / der som noget holder min Ord / hand skal icke se Døden euindelige.

52. Da sprachen die Jüden zu jhm: Nun erkennen wir daß du den Teufel hast. Abraham ist gestorben / vnd die Propheten / vnd du sprichst: So jemand mein wort helt / der wirdt den Todt nicht schmecken ewiglich.

Da sagde Jøderne til hannem / Nu kende vi at du hassuer en Diefuel. Abraham er død / oc Prophe-
ter / oc du siger / Dersom nogen holder min Ord, hand
skal icke smage Døden euindelige.

Kapitola VIII.

46 Kdo z wás bude mne trestati z hříchu? Ale powěmť prawdu prawým / proč mi newěříte?

Kdyžť z wáss bude trestati mne z hříchu? Ale powěmť prawdu prawým / proč mi newěříte?

47. Kdoż Boha gest / slowa Božího slyssý: protoż wy neslyssíte / neb z Boha nejste.

Kdoż z Boha gest / slowa Božího slyssý: protoż wy neslyssíte / neb z Boha nejste.

48. Tehdy odpowědělí sou Židé a řekli: Nejsli my dobře prawijme že gsi Samaritán / a ďáblestwij máš?

Odtud tedy odpowědělí Židé a řekli: Nejsli my dobřeme powěděmy že gsi Samaritán / a ďáblestwo máš?

49. Odpowěděl Ježíss: Nemám ďáblestwij nemám / ale ctím Otce mého / a wy gste mne nectili.

Odpowěděl Ježíss: Nemám ďáblestwij nemám / ale ctím Otce mého / a wy gste mne nectili.

50. Wák nehledám slávy mé / gestlitto hledá a soudí.

Wák nehledám slávy mé / gestlitto hledá a soudí.

51. Wěrně wěrně pravijm wám / budeli kdo zachowáwati řeč mau / smrti newzřj na wěky.

Wěrně wěrně pravijm wám / budeli kdo zachowáwati řeč mau / smrti newzřj na wěky.

52. Tehdy řekli Židé: Nyní sme poznali / že ďáblestwij máš. Abraham umřel i Prorocy / a ty pravijš / Budeli kdo zachowáwati řeč mau / smrti nekusý na wěky.

Řekli tedy Židowé / Teď sme zřetedlně poznali že ďáblestwo máš. Abraham umřel i Prorocy / a ty powídáš / Jestli kto slowo mé zachowáwati bude / nespatřj smrti na wěky.

ח

53 לְמֵאן אַתְּ רַב אֲפִלְגַּת מָנָא
אֲבוּנָן אַבְרָהָם דְּמִית וּנְבִיָּא
נְבִיאַיָּא — דְּמִיתוּ מָנוּ עָבַד
אַנְתְּ וְתֵימַר ׃

Art tu mayor que nuestro padre Abraham, el qual murió? y los Prophetas murieron: quien te haces?

54 אָמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ אִם אֲנָא
אֲמָא מְסַבַּח אֲנָא — וְסִבְחָתִי
שׁוּבְחִי לָא הֲוָא מִדְּ —
אִיהוּהִי אֲבִי דְּאַתּוּן אָמְרִין לִי
דִּי דֵאלָהַיִן אִיהוּ הוּא ׃

Respondió Iesus, Si yo me glorifico a mi mismo, mi gloria es nada: mi padre es el que me glorifica, el que vosotros dezis, que es vuestro Dios.

55 וְלָא יְדַעְתּוּהִי וַאֲנָא יְדַעְנָהִי
וְאִם אֵימַר כְּ לָא יְדַעְתְּהִי אֶהֱוֵי
כְּמוֹתְכוֹן כִּדְב כְּ — אֶלָּם יְדַעְנָהִי
וְאֶת־דְּבָרוֹ נָצַרְתִּי ׃

Y no lo conoceys, mas yo lo conozco: y si dixere que no lo conozco, seré como vosotros, mentiroso mas conozcolo y guardo su palabra.

56 אַבְרָהָם אֲבוּכוֹן מְגִי
הוּא דְּהַוָּאוּ יָמֵי וְחָדֵי
חֲדִי ׃

Abraham vuestro padre se gozó por ver mi dia: y vidolo, y gozose:

57 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַיְהוּדִים בֶּן־
חֲמִשִּׁים שָׁנָה עוֹדְךָ לֹא הָיִיתָ
וְאֶת־אַבְרָהָם רָאִיתָ ׃

Dixeronle entonces los Iudios, Aun no tienes cincuenta annos, y viste a Abraham?

58 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן
אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם בְּטֶרֶם יִהְיֶה
אַבְרָהָם אֲנִי הוּא ׃

Dixoles Iesus, Decierto decierto os digo, Antes que Abraham fuese, yo soy.

59 וַיִּשְׂאוּ אֲבָנִים לְהַשְׁלִיךְ עָלָיו
וַיֵּשׁוּעַ הִתְחַבֵּא וַיֵּצֵא מִן־הַהֵיכָל
וַיַּעֲבֹר בְּתוֹכָם וְכָכָה עָבַר ׃

Tomarón entonces piedras para arronjarle. mas Iesus se encubrió, y salió del Templo.

ח

53 חַאנְתָּ גָּדוֹל מֵאָבִינוּ אַבְרָהָם
אֲשֶׁר מֵת וְהַנְּבִיאִים מֵתוּ אֶת־
מִי תַּעֲשֶׂה אֶת־נַפְשְׁךָ ׃

Eres tu mayor que nuestro padre Abraham el qual murió, y los Prophetas murieron: quien te haces?

54 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ אִם אֲנִי אֲכַבֵּד
אֶת־נַפְשִׁי אֵין כְּבוֹדִי אֲנִגּוּ
מְאוּמָה יֵשׁ אָבִי הַמְכַבְּדֵנִי אֲשֶׁר
אַתֶּם אֹמְרִים אַתֶּם כִּי אֱלֹהֵיכֶם
הוּא ׃

Respondió Iesus, Si yo me glorifico a mi mismo, mi gloria es nada: mi padre es el que me glorifica, el que vosotros dezis, que es vuestro Dios.

55 וְלֹא יְדַעְתֶּמוּהוּ וַאֲנִי יְדַעְתִּיו
וְאִם אֹמַר כִּי לֹא יְדַעְתִּיו אֶהְיֶה
כְּמוֹכֶם כֹּזֵב כִּי — אִם יְדַעְתִּיו
וְאֶת־דְּבָרוֹ נָצָרְתִּי ׃

Y no lo conoceys, mas yo lo conozco: y si dixere que no lo conozco, seré como vosotros, mentiroso mas conozcolo y guardo su palabra.

56 אַבְרָהָם אֲבִיכֶם עָלַץ לִרְאוֹת
אֶת־יוֹמִי נִרְאָה וַיִּשְׂמַח ׃

Abraham vuestro padre se gozó por ver mi dia: y vidolo, y gozose:

57 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַיְהוּדִים בֶּן־
חֲמִשִּׁים שָׁנָה עוֹדְךָ לֹא הָיִיתָ
וְאֶת־אַבְרָהָם רָאִיתָ ׃

Dixeronle entonces los Iudios, Aun no tienes cincuenta annos, y viste a Abraham?

58 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן
אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם בְּטֶרֶם יִהְיֶה
אַבְרָהָם אֲנִי הוּא ׃

Dixoles Iesus, Decierto decierto os digo, Antes que Abraham fuese, yo soy.

59 וַיִּשְׂאוּ אֲבָנִים לְהַשְׁלִיךְ עָלָיו
וַיֵּשׁוּעַ הִתְחַבֵּא וַיֵּצֵא מִן־הַהֵיכָל
וַיַּעֲבֹר בְּתוֹכָם וְכָכָה עָבַר ׃

Tomarón entonces piedras para arronjarle. mas Iesus se encubrió, y salió del Templo.

η.

53. *Mi ot μειζων ει συ παντος του πατρος ημων Αβρααμ, ος απεθανεν; και οι προφηται απεθανον. τινα σεαυτον ποιεις;*

Eres tu mayor que nuestro padre Abraham que es muerto? y los Prophetas son muertos: que te haz tu mesmo?

54. *Απεκριθη Ιησους, εαν εγω δοξαζω εμαυτον, η δοξα μου ουδεν εστιν· εστιν ο πατηρ μου ο δοξαζων με, ον υμεις λεγετε οτι θεος υμων εστι.*

Respondió Iesus, Si yo me glorifico a mi mismo, mi gloria es nada: mi padre es el que me glorifica, el que vosotros dezis, que es vuestro Dios.

55. *Και ουκ εγνωκατε αυτον, εγω δε οιδα αυτον· και εαν ειπω οτι ουκ οιδα αυτον, εσομαι ομοιος υμιν ψευστης· αλλ οιδα αυτον, και τον λογον αυτου τηρω.*

Y no lo conoceys, mas yo lo conozco: y si dixere que no lo conozco, seré como vosotros, mentiroso mas conozcolo y guardo su palabra.

56. *Αβρααμ ο πατηρ υμων ηγαλλιασατο ινα ιδη την ημεραν την εμην· και ειδε, και εχαρη.*

Abraham vuestro padre se regozijó de ver mi dia: y vido, y gozose.

57. *Ειπον ουν οι Ιουδαιοι προς αυτον, πεντηκοντα ετη ουπω εχεις, και Αβρααμ εωρακας;*

Los Iudios dixeronle, Aun no tienes cincuenta años, y has visto a Abraham?

59. *Ηραν ουν λιθους ινα βαλωσιν επ αυτον· Ιησους δε εκρυβη, και εξηλθεν εκ του ἱερου, διελθων δια μεσου αυτων, και παρηγεν ουτως.*

Tomaron entonces piedras para arronjarle: mas Iesus se encubrió, y salió del Templo, y assi pasó entre ellos, y assi se salió.

53. Nunquid tu maior es patre noſtro Abraham, qui mortuus eſt? & Prophetæ mortui ſunt. Quem teipſum facis?

Art thou greater then our father Abraham which is dead? and the Prophets are dead: whom makeſt thou thy ſelfe?

54. Reſpondit Ieſus, Si ego glorifico meipſum, gloria mea nihil eſt. Eſt Pater meus qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus veſter eſt.

Jeſus anſwered, If I honour my ſelfe my honour is nothing worth: it is my Father that honoureth me, whom ye ſay that he is your God.

55. Et non cognoviſtis eum, ego autem novi eum. Et ſi dixero quia non ſcio eum: ero ſimilis vobis, mendax. Sed ſcio eum, & ſermonem eius ſervo.

Yet haue ye not knowen him: but I know him: and if I ſhould ſay I know him not: I ſhould be a liar like vnto you: but I know him, and keepe his ſaying.

56. Abraham pater veſter exultavit, ut videret diem meum: & vidit, & gavisus eſt.

Your father Abraham reioyced to ſee my day: and he ſaw it, and was glad.

57. Dixerunt ergo Iudæi ad eum, Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidiſti?

Then ſaid the Jewes vnto him, Thou art not yet fifty yeere old, and haſt thou ſeene Abraham?

58. Dixit eis Ieſus, Amen, amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego ſum.

Jeſus ſaid vnto them, Verily verily I ſay vnto you: before Abraham was, I am.

59. Tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum, Ieſus autem abſcondit ſe, & exivit de templo.

Then tooke they vp ſtones to caſt at him: but Jeſus hid himſelfe, and went out of the Temple.

53. Biſt du mehr denn vnſer Vater Abraham/welcher geſtorben iſt/ vnd die Propheten ſind geſtorben? Was machſt du auß dir ſelbs?

Biſt du da mere/ end vor Fader Abraham? huilcken er an Vdi/de Propheterne ere dødt. Huad gior du aff dig ſelff.

54. Jeſus antwortet: So ich mich ſelber ehre/ ſo iſt meine ehre nichts. Es iſt aber mein Vater der mich ehret/ welchen jhr ſprecht/ er ſey euer Gott.

Jheſus ſuarede/ der ſom ieg ærer mig ſelff/ da er min ære intet. Men der er min Fader/ ſom mig ærer. huilcken i ſige/ hand er eders Gud/ oc kender hannem icke.

55. Vnd kennet jhn nicht/ Ich aber kenne jhn. Vnd ſo ich würde ſagen/ ich kenne jhn nicht/ ſo würde ich ein Lügner/ gleich wie jhr ſeit. Aber ich kenne jhn/ vnd halte ſein Wort.

Men ieg kender hannem. Oc ſom ieg ſagde/ ieg kender hannem icke/ da bleff ieg en løgner/ lige ſom i ere/ Men ieg kender hannem/ oc holder hans Ord.

56. Abraham euer Vater ward froh/ daß er meinen tag ſehen ſolt vnd er ſahe jhn vnd freuet ſich.

Abraham eders Fader bleff glad/ at hand ſkulde ſee min dag/ oc hand ſaa hannem/ oc gleddes ſig.

57. Da ſprachen die Jüden zu jhm: Du biſt noch nicht fünffzig Jar alt/ vnd haſt Abraham geſehen?

Da ſagde Jederne til hannem/ du er icke end nu halff treddiefinds/ mue aar gammil/ oc haffuer du ſeet Abraham?

58. Jeſus ſprach zu jhnen: Warlich/ warlich/ ich ſage euch: Ehe denn Abraham ward/ bin ich.

Jheſus ſaade til dem/ Sandelige/ ſandelige/ Jeg ſiger eder. Førend Abraham bleff/ er ieg.

59. Da huben ſie ſteine auff/ daß ſie auff jhn würffen. Aber Jeſus verbarg ſich vnd gieng zum Tempel vnauß.

Da loffte de ſtene op/ at de vilde kaſt paa hannem. Men Jheſus ſkuleſig/ oc gick ud aff Temp[le].

53. Wdaliż ty wětſſij gſo mieſſi Otce náſſe Abraham/ ktrýż geſt umřel? y Prorocy zemřeli. Kým ty ſe činiſſ?

Yſaż ty weſtſſy nád ouregs Otce náſſeho Abrahama/ ktrýż umřel? y Prorocy pomřeli: Czymże ſe ſám wżdy czynieſſ?

54. Odpowěděl Gežiſſ: Chwáliż-li já ſebe ſám/ chwála má nic nenij/ geſtiť Otec muog ktrýż mne chwáli/ ge hoż wy prawyte/ że Bůh waſſ geſt:

Tehdy odpowiedział Jezus: Jeżeli ſ. ja ſam ſiebie chwalę/ chwała moia (która nie ieſt) nicz ſie nie ma. Ociec moy ten ktory mie chwali, ktorego wy powiedacie by: Bogiem waſſym.

55. A nepoznali gſte ho/ ale já gey znám. A dyżbych ſe ho nezná̀m/ budu podobny wám lhář. Ale znám gey/ a ržeč geho zachowáwám.

Lecz go ſue znácie/ á ia ie go znam/ y ieſtliżbych rzekł że go nie znam/ bede tobie podobny wam Kłamcą. Ale go znam y ſłowo iego zachowywam.

56. Abraham Otec wáſſ radował ſe/ aby widěl den muog/ y widěl/ radował ſe.

Abrahám ocicz wáſſ ochotnie żądał/ ażeby gladáce ſie mógł/ y ogladał ſie/ y radował ſie.

57. Tehdy řekli ſemu Židé: Padeſáti Let geſtě nemáſſ/ a Abrahama gſy widěl?

Rzekli mu tedy Żydowie/ Pięćdziesiąt lat ieſzcze nie maſſz/ a Abrahámá widziałeś?

58. Rzekł gim Gežiſſ: Wiſſte giſtě prawijm wám: Prwěnežli Abraham narodil ſe/ já gſem.

Ale im rzekł Jezus/ Iáż prawdę/ iáż prawdę wam powiedam/ Przedemy nż/ Abrahám był/ ia iestem.

59. Wzchápali Židé kamenij/ aby házeli na nžho. Ale Gežiſſ ſtrył ſe/ a wyſſel z Chrámu.

I ſzukali tedy kamienie aby nań rzucili. Ale Jezus ſchronił ſię/ y wyſzedł z Kościoła.

ט

ב וּבְרֹאשׁ עָבַר חָזָא גְּבַר
סַמְיָא דְּמִן בִּרְכָס אִמּהּ׃

E passando Iesu, vido vn hombre ciego de nacimiento.

ג וְשַׁאֲלִיתֵהּ תַּלְמִידְוֹהִי
וְאָמְרִין רַבִּן מָן חָטָא הָנָא
אוֹ אֲבָהָתֵהּ דְּבַר סַמְיָא
יְהִילַד׃

Y le fueron discipulos de dezir, dezendo, Maestro, quien ha pecado, este o sus padres, porque nasciesse ciego?

ד אֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ לָא הוּ
חָטָא יְלָא אֲבָהָתֵהּ אֶלָּא
דְּתִתְחֲזֵי בֵּהּ עֲבִידָתָא
דְּאֱלָהָא׃

Iesu respondio, No esse hizo pecado, ni sus padres: mas para que las obras de Dios se manifestassen en el.

ה לִי לָא לְמֶעְבַּד עֲבִידָתָא
מִן דְּשָׁלְחַנִי עַד יוֹמָא
מְטָא לֵילְיָא דְּלָא יָכִיל
מִנָּשָׁא לְמֶעְבַּד׃

A mi me conuiene obrar las obras de aquel que me embió, entretanto que el dia dura: la noche viene, quando nadie puede obrar.

ו בְּכָל זִמְנָא דַּאֲנָא בְּעָלְמָא
נְהוֹרָא דְּעָלְמָא אֲנָא׃

Entretanto que estuviere enel mundo, Luz soy del mundo.

ז וְדֵא אֲמַר חַלִּין רָק עַל
אַרְעָא וְעֲבַד טִינָא מִן
רִיקָּא וְטַח עַל עֵינוֹהִי דְּסַמְיָא׃

Dezir dicho esto escupió en tierra, y hizo lodo de la saliua, y vntó con el lodo sobre los ojos del ciego:

ח וַאֲמַר לֵהּ זֵל לָךְ וְאִתְרְחַץ
בְּמַצְתָא דִּשְׁלֹחַ אִתְפְּרַשׁ
דְּאֵל שָׁלִיחַ וַאֲתָא וְחָזָא׃

Y dixole, Vé, lauate en el estanque de Siloé que significa, si lo declares, embiado. Y fué entonces, y lauose y boluió viendo.

ט

ב וּכְאֲשֶׁר עָבַר רָאָה אֶת־אָדָם
עִוֵּר מִבֶּטֶן אִמּוֹ׃

Y passando Iesus, vido vn hombre ciego desde su nacimiento.

ג וַיִּשְׁאֲלוּ לוֹ תַּלְמִידָיו לֵאמֹר
רַבִּי מִי חָטָא אִם זֶה אוֹ וְלָדָיו
כִּי עִוֵּר נוֹלַד הוּא׃

Y preguntaronle sus Discipulos, diziendo, Rabbi, quien pecó, este o sus padres, porque nasciesse ciego?

ד וַיַּעַן יֵשׁוּעַ אָמַר לָהֶם לֹא זֶה חָטָא
וְאָנָם יוֹלָדָיו כִּי אִם אֲשֶׁר
יֵרָאוּ מַעֲשֵׂי־אֱלֹהִים בּוֹ׃

Respondió Iesus, No esse pecó, ni sus padres: mas para que las obras de Dios se manifestasen en el.

ד יֶשׁ צָרְכִי לִפְעֹל אֶת־פְּעֻלַּת
אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי בְּעוֹדֶנּוּ יוֹם יָבוֹא
לַיְלָה אֲשֶׁר אִישׁ לֹא יוּכַל לִפְעֹל׃

A mi me conuiene obrar las obras de aquel que me embió, entretanto que el dia dura: la noche viene, quando nadie puede obrar.

ה בְּהֻיוֹתִי בָּעוֹלָם אוֹר הָעוֹלָם
אָנֹכִי׃

Entretanto que estuviere enel mundo, Luz soy del mundo.

ו וְכַאֲשֶׁר דִּבֶּר אֶת־הָאֵלֶּה יָרַק
אַרְצָה וַיַּעַשׂ אֶת טִיט מִן־הָרֹק
וַיָּשֶׂם אוֹתוֹ עַל־עֵינֵי הָעִוֵּר׃

Esto dicho, escupió en tierra y hizo lodo de la saliua, y vntó con el lodo sobre los ojos del ciego:

ז וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ לְךָ וְרָחַץ בִּבְרֵכַת
שִׁילֹחַ הַמְתֻרְגָּם הַשָּׁלַח בַּלָּלָה
וַיִּרְחַץ וַיָּבוֹא וְרוֹאֶה הוּא׃

Y dixole, Vé, lauate en el estanque de Siloé que significa, si lo declares, embiado. Y fué entonces, y lauose y boluió viendo.

KATA IΩANNHN.

ΚΕΦΑΛ. θ.

Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.

Et ainsi que Iesus passoit, il vid vn homme aueugle dés la naissance.

2. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;

Dont ses disciples l'interrogerent, disans, Maistre, qui a peché, cestuy-ci ou ses parens, qu'il soit né aueugle.

3. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Iesus respondit, Ne cestuy-ci n'a peché, ne ses pere, mere: mais afin que les œuures de Dieu soyent manifestées en lui.

4. Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

Il me faut faire les œuures de celuy qui m'a enuoyé, tandisqu'il est iour. La nuict vient que on ne peut besongner.

5. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.

Tandis que ie suis au monde, ie suis la Lumiere du monde.

6. Ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσε χαμαὶ καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ τοῦ τυφλοῦ.

Quand il eut dit cela, il cracha en terre, fit de la boue de la saliue, & oignit de cette boue les yeux de l'aueugle

7. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθε οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

Et lui dit, Va-t'en & te laue en la piscine de Siloé (qui veut autant à dire que enuoyé) Il y alla donc, & se lauant il reuint voyant.

S IOHANNES.

CAP. IX.

ET præteriens Iesus vidit hominem cæcum à natiuitate.

And as Iesus passed by, he saw a man which was blinde from his birth

2. Et interrogauerunt eum discipuli eius, Rabbi, quis peccauit, hic, aut parentes eius, ut cæcus nasceretur?

And his disciples asked him saying: Master, who did sinne, this man or his parents, that he was borne blinde?

3. Respondit Iesus, Neque hic peccauit, neque parentes eius: sed ut manifestentur opera Dei in illo.

Iesus answered, Neither hath this man sinned, nor his parents: but that the workes of God should be shewed on him.

4. Me oportet operari opera eius qui misit me, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari.

I must worke the workes of him that sent me, while it is day: the night commeth when no man can worke.

5. Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi.

As long as I am in the worlde, I am the light of the worlde.

6. Hæc cum dixisset, exspuit in terram, & fecit lutum ex sputo, & linuit lutum super oculos eius.

Assoone as he had thus spoken, he spat on the ground, and made clay of the spettle, and anointed the eyes of the blinde with the clay.

7. Et dixit ei, Vade, lauare in natatoria Siloë, (quod interpretatur, Missus) Abiit ergo, & lauit: & venit videns.

And said vnto him, Go, wash him the poole of Siloam (which is by interpretation, Sent) He went his way therefore, & washed, and came againe seeing.

S. Johannes.

Das IX. Capitel.

VNd Jesus gieng fürüber/ vnd sahe einen der Blind geboren war.

OF Jhesus gick frem / oc saa en som vaar Blind fød.

2. Vnd seine Jünger fragten jhn/ vnd sprachen: Meister / wer hat gesündiget? diser oder seine Eltern/ daß er ist Blind geboren.

Och hans Disciple spurde hannem at / oc sagde: Mester / hvo hafuer syndet? Denne/ eller hans Forældre/ at hand er Blind fød?

3. Jesus antwortet: Es hat weder diser gesündiget / noch seine Eltern/ sondern daß die werck Gottes offenbar würden an jhm.

Jhesus swarede/ Der syndede hverken denne/ eller hans Forældre/ men at Guds gerning skal bliffue obenbare paa hannem.

4. Ich muß wircken die werck / deß der mich gesandt hat / so lange es tag ist / Es kompt die nacht / da niemand wircken kan.

Jeg skal gøre hans gerning / som mig vdsender saa længe der er dag/ Natten kommer/ da ingen kand arbeyde.

5. Dieweil ich bin inn der Welt / bin ich das Liecht der Welt.

Den stund jeg er i Verden / da er jeg Verdens Lyss.

6. Da er solches gesaget / spützet er auff die Erden / vnd machet einen kot auß dem Speichel / vnd schmieret den kot auff des Blinden augen.

Der hand det sagde / spytte hand paa jorden / oc giorde Dynd aff spyttet / oc smurde dynderne paa den blindis Øyen.

7. Vnd sprach zu jhm Gehe hin zu dem Teich Siloha (das ist verdolmetscht / gesandt) vnd wasche dich. Da gieng er hin / vnd wusch sich / vnd kam sehend.

Oc sagde til hannem / gack bort til den dam Siloe (det mercker / vdsendt) oc to dig. Da gick hand bort / oc toede sig / oc kom seendis.

S. Jan.

Kapitola IX.

NAmhlyzege / vzdil Hospodin Ježiss chromého od narozeni.

Y Przechodyce wyzrał czlowieka Ježispho / od narozeni.

2. Tehdy otázali se Učedlnjcy geho Mistře / kdo gest zhřessil / tenholi ti Rodičowé geho / ze se slepý narodil?

A zpythálégo wssickni ti / mowice / Mistrzu kto zgrzessyl? tenhlecyli rodzyczowe tiho / ze slepym narodzil?

3. Odpowědel Ježiss: Ani tento zhřessil, ani Rodičowé geho / ale aby zjeweni byli skutkowé Božj na nem.

Odpowiedzial Jezus / Ani ten zgrzessyl / ani rodzyczowie iego / ale zeby sie vkazały dzieła Boże w nim vczynyły.

4. Wám musjm dělati dilo toho kterýž mne poslal / dokud den gest. Přigde noc, když žádný nebude moci dělati.

Wam potrzebá zprácowáć zpráwy onego ktoryz mie posłał / pokad dzień iest przychodzi noc gdy żaden nie będzie mogł nic zprácowáć.

5. Dokawádž gsem na Swětě / světlo gsem Světa.

Pokiedy iestem na świecie, iestem światłością świata.

6. To když powěděl plinul na zem / a učinil blátо z slinny / y pomazal Oči geho.

Y rzekszy to plunął na ziemię, i uczynił błoto z śliny / i namazał błotem oczy iego.

7. A řekl gemu: Gdi / a umyj se w Syloám / to gest / řečeným wykládá poslány: A odšel a umyl se, a přišel wida.

Przeto mu rzekł / Idź umyj się w Syloám / co iest / rzeczony wykładał posłany: A poszedł obmył się, y przyszedł widzący.

ט

ח וְשָׁכְנֵיהּ דִּין וְחַזָיִן דְּ
דַּהֲוָה בַּיֶּאָ לְחָזֵן בְּזַן קָדִים
דְּהַדֵּר הֲוָה אָמְרִין הֲוֹ לָא
דֵּיֶּא הָעֵי הוּ דְּהַדֵּב הַיְנָ
(וְהַדֵּר׃)

Vndel Vicini, e quelli che per auanti
l'haueano veduto ch'era cieco dice-
uano, Non è costui quello che ſe ſtaua a ſe-
dere, e mendicaua?

ט אוֹרָנָא אָמְרִין הָדֵּ
דְּהוּא אוֹרָנָא הָדֵּן
לָא אֶלָּא מְדַמְיָא דְּ
לֵהּ הוּ דֵּין אָמַר הָדֵּ
דְּאֲנָא אֲנָ׃

Altri diceuano, Egli è deſſo. Et altri
diceuano, Egli è ſimile à quello. Egli dice-
ua, Io ſono eſſo.

י אָמְרִין לֵהּ אֵיכְדֵּן
אִתְפַּתְחוּ עֵינָיִךְ׃

Eſſi dunque gli diſſero, In che modo
ſono ſtate aperte le tue occhi?

יא עָנָא יְאָמַר לְהוֹן גְּבַרָא
דְּשְׁמֵהּ יְשׁוּעַ עָבַד טִינָא
וְיָשַׁח עַל עֵינַי וְאָמַר לִי זֵל
אֲשֵׁיךְ בְּסִילְוָא וְשָׁרֵי לִיחֵ
וְאָזֵלֵת אֲשֵׁינֵת וְאִתְעֵי לִי׃

Egli riſpoſe, e diſſe, Quell'huomo che
ſi chiama IESV, fece del fango e mene-
ſene gli occhi, e diſſemi, Va al lauamen-
to di Siloe, e lauati. E poi ch'io ſono andato,
e lauatomi, horicenuto la viſta.

יב אָמְרִין לֵהּ אֵיכוֹ אָזֵד
לְהוֹן לָא יָדַע אֲנָא׃

Allhora gli diſſero, Dou'è colui? Egli
diſſe, Io non ſo.

יג מְאַתְיְהִי לְהוּ קֳדָם
קַדִּים סַמְיָא הֲוָא לְעֵ
תְּרֵישָׁ׃

Eſſi conducono à i Farifei colui che
era ſtato cieco

יד אִיתַיְהָ הָתָת דִּין שַׁבְּתָא
כַּד עָבַד טִינָא יְשׁוּעַ וּפַתַח
לֵהּ עֵינֵיהּ׃

Et era ſabbato, quando Iesv fece il
fango, e gli aperſe gli occhi.

טו וְתִיב שַׁאֲלוּתֵהּ בְּרִישָׁא
אֵיכְנָא אִתְחֲזֵי לֵהּ הוּ דִּין
אָמַר לְהוּ טִינָא שָׂם עַל
עֵינַי וְאֶשְׁתִּית וְאִתְחֲזֵי לִי׃

Di nuouo dunque i Farifei anchora li
domandauano come egli haueua ricouerato
la viſta. Et egli diſſe loro, Egli mi poſe del
fango ſopra gli occhi, e lauomi, e veggo.

ט

ח וְחַמְרָיִם וּמְזָאנִים אוֹתוֹ
בְּרַאשׁוֹנָה כִּי עִוֵּר הָיָה אָמְרוּ
הֲלֹא זֶה הוּא הַיּוֹשֵׁב וְשׁוֹאֵל׃

Entonces los vezinos, y los que antes lo auian viſto que era ciego, dezian, No es eſte el que ſe ſentaua, y mendigaua.

ט אֲחָדִים אָמְרוּ כִּי זֶה הוּא
וְאֲחֵרִים כִּי דּוֹמֶה לוֹ נָחוּא אָמַר
כִּי אֲנִי הוּא׃

Otros dezian, Que eſte es, y otros. Parecesà el, ſy es, dezia, Que yo ſoy.

י וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיכָכָה נִפְקְחוּ
עֵינֶיךָ׃

Y dezianle Como te ſperon abiertos los ojos?

יא וְהוּא עָנָה וְאָמַר אָדָם הַנִּקְרָא
יֵשׁוּעַ עָשָׂה טִיט וַיְמָשַׁח אֶת־עֵינַי
וַיֹּאמֶר לִי לֵךְ לֵךְ אֶל־בְּרֵכַת
הַשִּׁלֹחַ וּרְחַץ וְהָלַכְתִּי וָאֶרְחַצָה
וָאֶרְאֶה׃

Reſpondió el, y dixo, aquel hombre que ſe llama Ieſus, hizo lodo, y me vntó los ojos, y me dixo, Vé al eſtanque de Siloe, y laua te: y fuè, y laueme, y recibi la vista.

יב וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיּוֹ הוּא וַיֹּאמֶר לֹא
יָדַעְתִּי׃

Y dixeronle, Donde eſtà aquel? Dize el, No ſe.

יג נְוֹלִיכוּהוּ אֶל־הַמְפָרְשִׁים אֶת
אֲשֶׁר מִלָּפָנִים עִוֵּר׃

Llenanlo à los Phariſeos, alque antes auia ſido ciego.

יד וְתוֹרַת־שַׁבָּת בַּאֲשֶׁר עָשָׂה יֵשׁוּעַ
אֶת־הַטִּיט וּפָקַח אֶת־עֵינָיו׃

Y era Sabbado, quando Ieſus auia hecho el lodo, y le auia abierto los ojos.

טו וַיָּשׁוּבוּ וַיִּשְׁאֲלוּ לוֹ הַפְרוּשִׁים
אֵיךְ שָׁב לִרְאוֹת וַיֹּאמֶר לָהֶם אֶת
הַטִּיט שָׂם לִי עַל־עֵינַי וָאֶרְחַץ
וְרוֹאֶה אָנֹכִי׃

Y boluieronle à preguntar tambien los Phariſeos, Deque manera auia recebido la viſta, y el le dixo, Puſome lodo ſobre los ojos, y laue me, y veo

ι.

8. Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι προσ-
βύτης ἦν ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθή-
μενος καὶ προσαίτης;

Or les voiſins, & ceux qui l'auparauant auoyent veu, qu'il eſtoit aueugle, & le voyoyent, N'eſt ce pas celuy-ci qui eſtoit aſſis, & qui mendioit?

9. Ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν·
ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν·
ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅτι ἐγώ εἰμι.

Les vns diſoyent, C'eſt celui-ci. Et les autres diſoyent, Il lui reſſemble. Lui diſoit, C'eſt moi-meſme.

10. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, πῶς ἠνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;

Ils lui diſoient donc, Comment ont eſté ouuertes tes yeux?

11. Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν,
ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν
ἐποίησε καὶ ἐπέχρισέ μου
τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι, Ὕ-
παγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σι-
λωὰμ, καὶ νίψαι· ἀπελθὼν δὲ καὶ
νιψάμενος ἀνέβλεψα.

Il reſpondit, & dit, C'eſt homme qu'on appelle Ieſus, a fait de la boue, & m'a oint mes yeux, & m'a dit, Va au lauoir de Siloé, & te laue. Apres donc que i'y fus allé, & me fus laué, i'ai recouuré la veue.

12. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖ-
νος; λέγει, οὐκ οἶδα.

Adonc ils lui dirent, Où eſt celui-là? Il dit, Ie ne ſai.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φα-
ρισαίους τὸν ποτε τυφλόν.

Ils l'amenent aux Phariſiens, celui qui auoit auparauant eſté aueugle.

14. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν
πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν
αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

Or eſtoit il Sabat quand Ieſus auoit fait le lodo, & lui auoit ouuert les yeux.

15. Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ
οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψε. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς, πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ
τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐνιψάμην, καὶ
βλέπω.

Les Phariſiens donc l'interrogueront auſſi derechef, comment il auoit recouuré la veue. Et il leur dit, Il a mis de la boue ſur mes yeux, & me ſuis laué, & ie voi.

CAP. IX. | Das IX. Capitel. | Kapitola IX.

8. Itaque vicini & qui viderant eum prius, quia mendicus erat, dicebant, Nonne hic est qui sedebat, & mendicabat?

Nowe the neigbours and they that had seene him before, that he was blinde, sayde: Is not this he that sate and begged?

8. Die Nachbarn/ vnd die jn zuvor gesehen hatten/ daß er ein Bettler war/ sprachen: Jst diser nicht/ der da saß vnd bettelte?

Nabooerne oc den som hafsde før seet hannem/ at hand vaar en tiggere/ sagde: Er det icke den ſom ſad oc tiggede?

8. A proto ſauſedé a ti kteřij, gez prwé widali ge gſi bywal ſebrat, kteřij: Wſak tento gez ſtarý ſedáwal a ſebral?

9. Alii dicebant, Quia hic est. Alii autem, Nequaquã, sed similis ei est. Ille verò dicebat, Quia ego sum.

Some sayde: This is he: and others sayde: He is like him: but he himselfe sayde: I am he.

9. Etliche sprachen: Er ists. Etliche aber/ er ist jhm ehnlich. Er selbs aber sprach: Jch bins.

Nogle sagde/ det er hand/ men nogle/ hand er hannem ig. Men hand sagde ſelff/ det er eg.

9. Nékteří prawili: Jeſtaz geſt. A gini/ Nikoli/ ale podoben geſt k němu. Ale on prawil: Ge já gſem.

10. Dicebant ergo ei, Quomodo aperti sunt tibi oculi?

Therefore sayde they vnto him: How were thine eyes opened?

10. Da sprachen sie zu jhm: Wie sind deine augen auffgethan?

Da sagde de til hannem/ huorledes ere dine Øyen oplabne?

10. Tehdy řekli gemu: Kterak gſau otewřiny oči twé?

11. Respondit, Ille homo qui dicitur Iesus, lutum fecit, & unxit oculos meos, & dixit mihi, Vade ad natatoriam Siloë, & lava. Et abui, & lavi, & vidi.

He answered and sayde: The man that is called Jesus made clay and anointed mine eyes and sayde vnto me: Go to the poole Siloam and wash thee. So I went my way and washed and receyued my ſight.

11. Er antwortet/ vnd sprach: Der Mensch/ der Jesus heisset/ machet einen Kot/ vnd schmieret meine Augen/ vnnd sprach: Gehe hinzu dem Teich Siloha vnd wasche dich. Jch gieng hin vnd wusch mich/ vnd ward sehend.

Hand suarede oc sagde: Det Menniske/ ſom de der Jesus giorde Dynd/ oc smurde mine Øyne/ oc sagde/ gack bort til den ham Siloe/ oc to deg. Jeg gick bort/ oc rode mig/ oc bleff seendis.

11. Odpowěděl: Ten kteřž ſtrkyž ſlowé Gežiſe/ bá to bláto/ a pomazal oči mé/ a řekl mi: Gdi k Rybníku Siloe/ a umyj ſe. A ſtel gſem/ a umyl ſem ſe/ a widjm.

12. Et dixerunt ei, Vbi est ille? Ait, Nescio.

Then they sayde vnto him: Where is he? He sayde: I can not tell.

12. Da sprachen sie zu jhm: Wo ist derselbige? Er sprach: Jch weiß nicht.

Da sagde de til hannem/ huor er den? Hand sagde/ Jeg veed det icke.

12. A řekli gemu: Kde geſt ten? Řekl: Newjm.

13. Adducunt eum ad Pharisæos qui cæcus fuerat.

They brought to the Pharisees him that was once blinde.

13. Da führeten sie jn zu den Phariseern/ der weiland Blind war.

Da førde de hannem til Phariseerne/ ſom ſenge vaar blind.

13. Tehdy přiwedli tehoto kteřž bywal ſlepý k Žákonitým.

14. Erat autem sabbatum quando lutum fecit Iesus, & aperuit oculos eius.

And it was the Sabbath day when Jesus made the clay, and opened his eyes.

14. (Es war aber Sabbath/ da Jesus den kot machet/ vnd seine augen öffnet.)

(Men det vaar om Sabbathen der Jhesus giorde hand de obnede hans Øyne.)

14. A bylo Sobota když Gežiſe bláto udělal/ a otewřel oči jeho.

15. Iterum ergo interrogabant eum Pharisæi quomodo vid fieret. Ille autem dixit eis, Lutum mihi posuit super oculos, & lavi, & video.

Then agayne the Pharisees asked him howe he had receyued ſight. And he sayde vnto them: He layde clay vpon mine eyes, and I washed, and doe ſee.

15. Da fragten sie jn abermal/ auch die Pharisеer/ wie er were sehend worden: Er aber sprach zu jhnen: Er leget er mir auff die augen/ vnnd ich wusch mich/ vnd bin nun sehend.

Da spurde de hannem atter at/ ocsaa Phariseerne huorledes hand vaar bleffuen seendis? oc hand sagde til dem/ hand lagde hand mig paa Øyne/ oc jeg rode mig/ oc er nu seendis.

15. Tehdy opět Žákonitjch otázali ho/ kterakby prozřel. A oni řekl gim: Bláto polożil mi na oči/ a umyl gſem ſe/ a widjm.

ט

16 וְאָמְרִין הֵוֵי אֲנָשָׁא מִן
קֳדָם אֱלָהָא דְּלָא נָטַר
יָת שַׁבְּתָא וְאָחֳרָנִין אָמְרִין
אֵיכְדֵין יָכִיל אֲנָשׁ חַיָּבָא
לְמֶעְבַּד אָתְוָתָא אִלֵּין
וַהֲוָה פִּלְגוּתָא בֵּינֵיהוֹן:

Perolos alcuns de Farisèu diguèuano, Quel homme nous de Dieu: perceche non ſeruo pas lou Sabbato. Et autres diſiouano, Co-mo, pot un home pecca[dor] far aquelles fe-nomes? Et era uno diſcordo entre lous.

17 אָמְרִין תּוּב לְעִוְרָא מָאנוּ
אַתְּ בְּרֵיהּ אֲבוּדָא אֲנָא עֲלֵיהּ
דְּאַתְּ לֵיהּ עֲנָךְ אָרֵיהּ לְהוֹי
עָנָא אֲרֵיהּ אֲנָא דְּנְבִיָּא הוּא:

Diguenen dorno al nouu, Tu chi dio-lo? Inque no chiau ho aperts glaochi? Ca-l'auuſſe. Ciergue e Proſeta.

18 לָא דִּין הֵימְנוּ יְהוּדָאֵי ע
עֲלֵיהוֹן דַּהֲוָה עִוְרָא וְאִתְחֲזֵי
לֵיהּ עַד דִּי קְרוֹ לְאֲבוֹהִי
וּלְאִמֵּיהּ דְּאִתְחֲזֵי לְהוֹן:

Mai l'iaudeu noun-z-aſſeiou de lou chi-ſ'auuſſe eſpar ueſtu, e ſaouſſe ueſtu cuſſi-ſi, ſ'an anat noumà lou Pa-re e la Maire de lou meraſſimo chez-ſ'ou, e-z-an demanda la ueſſia.

19 וְשַׁאֲלוּ אִנּוּן וְאָמְרִין
לְהוֹן הָדֵין הוּא בְּרֵיכוֹן
דְּאַתּוּן אָמְרִין דְּאִתְיְלִיד
עִוַּר כְּעַן אֵיכְדֵין חָזֵי:

E damandorouglo, diſendo, Queſtou eſt-leſſo-ſe-plaſendo, dizendi vouſtre ſ'ſes ſa-ſ'ſe? E uous dizez qu'es nat aueugle? Como uesen-lou ara?

20 עָנוֹ הֵין אֲבָהָתְהוֹן וְאָמְרוּ
יָדְעִינָן דְּהָדֵין בְּרַן הָדֵין סָמָא
אִתְיְלִיד:

E pedres e la maſſedre de lou noſſeſſer lou-z, e diſſeren, Nou ſaſſeguen bene ren queſſo e d'noſtre fy lou-mèſſe ch'aga e nato ceco.

21 אֵיכְנָא הֵין דְּחָזֵי הָא
אוֹ מַן פְּתַח לֵיהּ עֵינוֹהִי
לָא יְדַעְנָן אֶלָּא הוּא עַל דִּי
לְשָׁנוֹהִי לֵיהּ שְׁאֲלוּ הוּא חֲלַף
בְּשַׁוֵּי יְמַלֵּל:

Mà coume lasou ceſſe ſeggue, nai nou ſaſſe-pren-ſe ceſſe l'aiagle l'abbia aperti gli occhi. Nou ſ'eſpeuren pas ſe-n ceſſ, demandate-ne uſſi-meſmes, eſſi n'en ſeſſ, demandate. ne uſſi-ſſi-meſmes per ſe meſdeſmes.

ט

16 ויאמרו אנשים מפרושים זה
האדם איננו מאלהים כי את־
השבת איננו שמר ואחרים אמרו איך
יוכל איש חטא את אותות כאלה
לעשות ותהי־מפלגה בם:

Entonces vnos de los Phariſeos le dezian. Eſte hombre no es de Dios que no guarda el Sabbado. Y otros dezian. Como puede vn hombre pecador hazer eſtas ſeñales? y auia diſſenſion entre ellos.

17 וישובו ויאמרו לעור אתה מה
תאמר עליו כי פקח את־עיניו
והוא אמר כי נביא הוא:

Boluieron à dezir al ciego. Tu que dizes del que te abrió los ojos? Y el dixo Que es Prophera.

18 ולא האמינו היהודים עליו
כי עור היה ושב לראות עד־
אשר קראו ליולדיו אשר שב
ראה:

Mas los Iudios no creyan del, que auia ſido el ciego, y ouieſſe recebido la viſta, haſtaque l a-maron a ſus padres del que auia recebido la viſta.

19 וישאלו להם לאמר הזה
הוא בנכם אשר אתם אמרים
כי עור נולד ואיך עתה רואה הוא:

Y preguntaronles, diziendo, Es eſte vueſtro hijo, el que voſotros dezis que nació ciego? Como pues vee ahora?

20 ויענו להם יולדיו ויאמרו
ידענו כי־זה הוא בננו וכי עור
נולד:

Reſpondieronles ſus padres, y dixeron, Sabemos que eſte es nueſtro hijo, y que nació ciego.

21 ואיכה עתה רואה לא ידענו
או מי פקח את־עיניו אנחנו
לא ידענו הוא יש־לו דור שאלו
לו והוא הלוך ודבר:

Mas como ueas ora, no ſabemos: o quien le aya abierto los ojos, nosotros no lo ſabemos: el tiene edad, preguntad à el, hablarà deſi

ט.

16. Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινες, οὐκ ἔστιν οὗτος ἄνθρωπος παρὰ θεοῦ ὁ μὴ τηροῦν τὸ σάββατον. ἄλλοι ἔλεγον, πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

Et quand quelques vns de entre les Phariſeens diſoyent. Cet homme-ci n'eſt point de Dieu: car il ne garde point le Sabbat. Les autres diſoyent. Comment peut vn meſchant homme faire de ces ſignes? Et y auoit diſſenſion entr'eux.

17. Λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν, τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι προφήτης ἐστίν.

Ils diſent derechef à l'aueugle. Toy que dis-tu de celui, de ce qu'il t'a ouuert les yeux? Et il reſpondit, Il eſt Prophete.

18. Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος.

Mais les Iuifs ne creurent point de lui que il euſt été aueugle, & qu'il eut recouuré la veuë, iuſques à ce qu'ils eurent appellé le pere & la mere de celui qui auoit recouuré la veuë.

19. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει;

Ils les interrogerent donc, diſans. Eſt ce-ci voſtre fils que vous dites auoir eſté aueugle? comment donc voit-il maintenant?

20. Ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν, οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη.

Le pere & la mere d'icelui leur reſpondirent, & dirent, Nous auons ſçeu que c'eſt noſtre fils, & qu'il a eſté né aueugle.

21. Πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε· ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει.

Mais comment maintenant il voit, ou qui lui a ouuert les yeux, nous ne le ſauons point: il a aſſez de ſens, demandez le lui-meſme.

16. Dicebant

CAP. IX.

16. Dicebant ergo ex Phariſæis quidam, Non eſt hic homo a Deo, qui ſabbathũ non cuſtodit. Alii autem dicebant, Quomodo poteſt homo peccator hæc ſigna facere? Et ſchiſma erat inter eos.

Then ſayde ſome of the Phariſees, This man is not of God, becauſe he kepeth not the Sabbath day. Others ayd, How can a man that is a ſynner, do ſuch miracles? And there was a diſcention amonge them.

17. Dicunt ergo cæco iterum, Tu, quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit, Quia propheta eſt.

Then ſpake they vnto the blinde agayne, What ſayeſt thou of him, becauſe he hath opened thine eyes? And he ſayde, He is a Prophet.

18. Non crediderunt ergo Iudæi de illo, quia cæcus fuiſſet & viſum recepiſſet, donec vocaverunt parentes eius qui viderat.

Then the Iewes did not beleue that he had ben blinde and receaued his ſight, vntill they had called the parents of him that had receaued ſight.

19. Et interrogaverunt eos, dicentes, Hic eſt filius veſter, quem vos dicitis quia cæcus natus eſt? Quomodo ergo nunc videt?

And they aſked them, ſaying, Is this your ſonne, whom ye ſay was borne blinde? How doeth he now ſe then?

20. Reſponderunt eis parentes eius, & dixerunt, Scimus quia hic eſt filius noſter, & quia cæcus natus eſt

His parents anſwered them, and ſayde, We knowe that this is our ſonne and that he was borne blinde.

21. Quomodo autẽ nunc videat, neſcimus, aut quis eius aperuit oculos, nos neſcimus: ipſum interrogate: ætatem habet, ipſe de ſe loquatur.

But by what meanes he nowe ſeeth, we knowe not: or who hath opened his eyes, we can not tell. He is olde ynough aſke him, he ſhall anſwere for himſelfe.

S. Johannes.

Das IX. Capitel.

16. Da ſprachen etliche Phariſeer: Der Menſch iſt nicht von Gott / dieweil er den Sabbath nicht helt. Die andern aber ſprachen: Wie kan ein ſündiger Menſch ſolche Zeichen thun: Vnd es ward ein zwietracht vnter jhnen.

Da ſagde nogle aff Phariſeerne / Der Menniſte ericke aff Gud / efterdi hand holder icke Sabbathen. Men de andre ſagde / Huorledis kand et ſyndiger Menniſke gøre ſaadanne Tegen: Oc der bleff en ſtor ſtrid iblant dem.

17. Sie ſprachen wider zu dem blinden: Was ſagſt du von jhm / daß er hat deine augen auff gethan? Er aber ſprach: Er iſt ein Prophet.

De ſagde igen til den Blinde, Hvad ſiger du om hannem, at hand oplood dine Øyen? Oc hand ſagde: Hand er en Prophete.

18. Die Jüden glaubten nicht von jm / daß er Blind geweſen / vnnd ſehend worden were / biß daß ſie rieffen den Eltern / deß / der ſehend war worden.

Jøderne trode icke om hannem / at hand haffde verit blind / oc vaarbleffuen ſeendis. For end de kalde de hans Forældre / ſom vaarbleffuen ſeendis.

19. Fragten ſie / vnd ſprachen: Iſt das euer Son / welchen jhr ſaget / er ſey blind geboren? wie iſt er denn nun ſehend?

Spurde dem at / oc ſagde, Er dette eders Søn, hvilcken I ſige hand er blind fød? Huorledis er hand da nu ſeendis?

20. Seine Eltern antworten jnen / vnd ſprachen: Wir wiſſen / daß diſer vnſer Son iſt / vnd daß er blind geboren iſt.

Hans Forældre ſvarede dem / oc ſagde / Wi vide / at denne er vor Søn / oc at hand er blind fød.

21. Wie er aber nun ſehend iſt / wiſſen wir nicht / Oder wer jm hat ſeine augen auffgethan / wiſſen wir auch nicht. Er iſt alt gnug / frage jn / laſſet jn ſelbs für ſich reden.

Men huorledis hand er nu ſeendis / vide wi icke / Eller hvo ſom haffuer oplaadet hans øyen / vide vi oc icke / Hand er gammel nock, ſpører hannem at / lader hannem ſelff tale for ſig.

S. Jan.

Kapitola IX.

16. Tehdy někteřj z Fárizeuſkuow prawili: Nenj ten Cžlowěk od Boha / ktereho Sobotu neſtrži. Ginj prawili: Kterak může Cžlowěk hřjſſnjk takowe diwy činiti: Y bylo rozdjlenj mezy nimi.

Nowrotaj niektherzy z Fárizeuſkow prawili / Czlowiek ten nie iſt od Boga / bo nie ſtrzeże ſabatu: Drudzy zaſie mowili / Kakżby mogł czlowiek grzeſzny takowe cudá czynić? y było rozerzenie miedzy nimi.

17. Tehdy opět řekli Slepému: Cy pak to prawjſſ o tom / ježto tobě otewřel oči? A on řekl: Prorok geſt.

Powtore rzeſſi ſlepemu: Czego ci on otworzył oczy twoie? A on powiedział, Prorok eſt.

18. Tehdy židé newěřili o njm by Slepý byl a prohlédl, až gsau powolali Rodičůw toho ſtrpj byſpro ſſe.

A niewierzyli Zydowie o nim iby mial był ſlepym, a zeby wzrok wzrok odzyſkał, ażeby nie wezwali rodzicow onego Ktorzy wzrok otrzymał.

19. A otázali gich, řkauce: Tento geſt Syn wáš / ktereż wy prawjte / jeby Slepý narodil ſe? Kterakž tehdy nyni widj?

Y pytali ich rzekąc mowiąc / A tho jeſt ſyn wáſz o ktorym goworzicie pomiędzy bydz ſlepo národzonym? Jákoż widzy teraz widzi.

20. Odpowědělj gim Rodičowé gcho / řekli: Wjjmeť že tento geſt Syn náš / a že geſt Slepý ſe narodil.

Odpowiedzjeli im rodzicy iego / y rzekli: Wiemy że to jeſt ſyn naſz / a iż ſlepo narodził.

21. Ale kterak nynj widj / newjjme / aneb kdo geſt otewřel oči gcho / my neznajme: prawte ſebo / maťť lécta má / ona ſám za ſe ať wám mluwj.

Ale iakoż teraz przeyrzał nie wiemy / albo kto otworzył oczy iego / my nie wiemy: macie lata / pytay ſie iego / ſam o ſobie powie

ט

22 הָלִין אֲמַרוּ אֲבָהָתֵהּ
מִטַּלְ דִּדְחִלִין הֲוֹוּ מִן
יְהוּדָיֵא דְּקַיְמִין חַוְיָא עֲלַ
מַן דְּיוֹדֵי דְּאִין אֱנָשׁ יְקַבֵּל פֻּרְ
דַּמְשִׁיחָא הוּ יְתַפְקוּנֵיהּ מִן
כְּנִשְׁתָּא׃

Vſ padre a la madre ſua diſſer queſte coſe, perciache temeuano à Giudei come anchora che i Giudei teneano di già commandato che ſe alcuno il confeſſaua per Chriſto, foſſe ſcacciato da la ſinagoga.

ט

22 וְאִלֵּין דְּבָרוֹ יְוֹלְדַיִן כִּי יָדְעוּ
אֶת־הַיְהוּדִים כִּי מְאֻוָּ נְסִכוּ
הַיְהוּדִים אֲשֶׁר אִם אִישׁ יִתְוַדֶּה
כִּי־הַמָּשִׁיחַ הוּא יֻשְׁלַךְ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת׃

Eſto dixeron ſus padres, porque auian miedo de los Iudios: porque ya los Iudios auian conſpirado, que ſi alguno confeſſaſſe ſer el el Chriſto que fueſe fuera de la Synoga.

Son pere & la mere dirent ces choſes pource qu'ils craignoyent les Iuifs. Car les Iuifs auoyent deſia arreſté que ſi quelcun la confeſſoit eſtre le Chriſt, il ſeroit mis hors de la ſynagogue.

22. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται.

23 עַל־כֵּן אָמְרוּ יוֹלְדַיִן כִּי חוֹרוֹ
לוֹ אוֹתוֹ תְּשַׁאֲלוּ׃

Por eſſo dixeron ſus padres, Que edad tiene pregunta lde à el.

Pour ceſte cauſe ſon pere & la mere reſpondirent, Il a eſſaage, interrogez-le.

23. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν, ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε.

24 וְיִקְרְאוּ תִנְיָנוּת לָאִישׁ אֲשֶׁר
הָיָה עִוֵּר וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו שִׂים נָא
כָּבוֹד לֵיהוָה נְתַן לוֹ תּוֹדָה יוֹדְעִים
אֲנַחְנוּ כִּי־הָאָדָם הַזֶּה חֹטֵא הוּא׃

Anſique boluieron à llamar al hombre que auia ſido ciego, Y dixeronle, Da gloria a Dios, noſotros ſabemos que eſte hombre es pecador.

Ils appelerent donc pour la ſeconde fois l'homme qui auoit eſté aueugle, & lui dirent, Donne gloire à Dieu: nous ſauons que cet homme eſt meſchant.

24. Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ, δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν.

25 עָנָה הוּא וְאָמַר לְהֵן אִן
חַטָּיָא הוּ לָא יָדַע אֲנָא
חַדָּא דִּין יָדַע אֲנָא דְּסַמְיָא
הֲוֵית וְחָכְיָא לִי אֲנָא׃

Eglie reſpoſe, e diſſe, S'egli ſia peccatore io non lo ſo: una coſa ſo bene, che eſſendo io cieco, hora veggo.

Il reſpondit, & dit, S'il eſt meſchant, ie ne ſai: une choſe ſai-ie bien, c'eſt que i'eſtoye aueugle, & maintenant ie voi.

25. Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω.

26 וַיֹּאמְרוּ לוֹ עוֹדָם מַה־עָשָׂה
לָךְ אֵיךְ פָּקַח אֶת־עֵינֶיךָ׃

Y boluieronle à dezir, Que te hizo? Como te abrió los ojos.

Dont ils lui dirent derechef, Qu'a-il fait? comment a-il ouuert tes yeux?

26. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν, τί ἐποίησέ σοι, πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;

27 וַיַּעַן לָהֶם גַּם עַתָּה אָמַרְתִּי
לָכֶם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם מַה וְאֹתָ
עוֹדְכֶם חֹאבוּ לִשְׁמוֹעַ הֲגַם
אַתֶּם חֹאבוּ לִהְיוֹת תַּלְמִידָיו׃

Reſpondioles. Ya os lo he dicho, y lo aueys oydo que mas quereys oyr? Quereys tambien voſotros hazeros ſus diſcipulos?

Leur reſpondit, Ie le vous ai deſia dit, & le auez vous point ouï, pourquoi le voulez-vous encore ouïr, voulez-vous auſſi eſtre les diſciples?

27. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκοῦσαι; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

Et eſſe ne rnomo li diſſero, Che ti fece egli? come t'aperſe gli occhi?

Egli reſpoſe loro: Io ui ho gia detto, e non l'hauete ſoluto, perche volete voi di nuouo udirlo? Volete anchor voi eſſer ſuoi diſcepoli?

22. Hæc dixerunt parentes eius, quoniam timebant Iudæos, iam enim conspiraverant Iudæi, ut si quis eum confiteretur esse Christum, extra synagogam fieret.

These wordes spake his parentes / because they feared the Iewes: for the Iewes had ordeyned alreadie, that if any man did confesse that he was the Christ / he should be excommunicate out of the Synagogue.

23. Propterea parentes eius dixerunt, Quia ætatem habet, ipsum interrogate.

Therefore sayde his parentes / He is of lyeng age: aske him.

24. Vocaverunt ergo rursum hominem qui fuerat cæcus, & dixerunt ei, Da gloriam Deo, nos scimus quia hic homo peccator est.

Then againe called they the man that had ben blynde / & said vnto him / Giue glory vnto God: we know that this man is a sinner.

25. Dixit ergo eis ille, Si peccator est, nescio: unum scio, quia cæcus cum essem, modo video.

Then he answered and said / Whether he be a sinner or no / I can not tell: one thing I know / that I was blynde / and now I see.

26. Dixerunt ergo illi, Quid fecit tibi? & quomodo aperuit tibi oculos?

Then said they to him again / What did he vnto thee? how opened he thyne eyes?

27. Respondit eis, Dixi vobis iam, & audistis: quid iterum vultis audire? numquid & vos vultis discipuli eius fieri?

He answered them / I haue told you alreadie / and ye haue not heard it: wherefore would ye heare it again? will ye also be his disciples?

22. Solches sagten seine Eltern / denn sie forchten sich für den Jüden / Denn die Jüden hatten sich schon vereinigt / So jemand jn für Christum bekennete / daß derselbige in Bann gethan würde.

Sunhans sagde hans Forældre / thi de frøgtede sig for Jøderne / Thi Jøderne hafde allerede sambundet sig / Der som nogen bekende hannem for Christum / ad den samme skulde settes i Bandt.

23. Darumb sprachen seine Eltern / Er ist alt genug / fraget jhn.

Der saare sagde hans Forældre / Hand er gammel nock / spører hannem at.

24. Da rieffen sie zum andern mal dem menschen der blind gewesen war / vnd sprachen zu jhm: Gib Gott die ehre / Wir wissen daß diser Mensch ein Sünder ist.

Da kaldede de anden gang der Mennisske / som hafde verit blind / oc sagde til hannem / Giff Gud æren / Wi vide at denne Mennisske er en Synder

25. Er antwortet / vnd sprach: Ist er ein Sünder / daß weiß ich nicht / Eines weiß ich wol / daß ich Blind war / vnd bin nun sehend.

Hand suarede oc sagde / Er hand en Synder / det ved jeg icke / En ting ved jeg vel / at jeg vaar blind / oc er nu seendis.

26. Da sprachen sie wider zu jhm: Was thet er dir? Wie thet er deine augen auff?

Da sagde de til hannem igen / Huad giorde hand ved dig? Huorledis oplod hand dine øyen?

27. Er antwortet jhnen: Ich habs euch itzt gesagt / habt jhrs nicht gehöret: Was wolt jrs abermal hören: wolt jhr auch seine Junger werden?

Hand suarede dem / Jeg sagde eder det nu / hørde i dersicke? Huad vilde i atter høre ved? Vilde i oc bliffue hans Disciple?

22. Toyroto keſti Rodiczowe: gebo / ge ſe bali Zydom / abo gwſcy ſe ſpolu Duchowni byli Zydowe / ze ktoby ge kdo wyznal Kryſtuſem / aby wyl z bozjmce wyrzucen.

Tot mowili rodicze gegho ieſtli Zydom / abo gwſcy ſe ſpolu Duchowni byli Zydowe / ze ktoby ge kdo wyznal Kryſtuſem / aby wyl z bozjmce wyrzucen.

23. Protoż keſti Rodiczowe gebo / Wěk ſſtiaſtnye ge ho.

Proto rzekli rodzice iego / Ma lata swe powiedzcie za nim / Maciarz pytayciez ſſmego.

24. Tedy zawolali opět z mo wu člowěka ktery byl ſlepym / a keſti gemu: Wzday chwálu Bohu / my wijme ge člowek tento hřijſſnik geſt.

Wtedy powtore zawołali człowieka ktory był ślepym / y rzekli. Day chwałe Bogu, bo my wiemy że ten człowiek grzesznik.

25. Tehdyz keſti gim: Ze ſſe hřijſſnik newim / neb to wijem / ge kdyz gſem byl ſlepy / giz wſſak widjm.

Ale on odpowiedział y rzekł / Niewiemci czyli grzeszny, to iedno wiem, iż bedąc ślepym, teraz widzę.

26. Y keſti gemu zaſi opět: Co geſt vcinil tobe? kterak geſt tobe otewrel oči?

Y rzekli mu znowu: Co ci uczynił? iakoż ci otworzył oczy?

27. Odpowiedel gim: Powiedel ſſem wám giz / a ſlyſſeli gſte: Proč opět zdijcti chcete? zdaliz y wy chcete Učedlnicy gebo býti?

Odpowiedział im: Iużem wam powiedział / a nie słuchaliście: Przeczże znowu chcecie słyszeć chcecie? Zdaliż wy chcecie Uczniami iego być?

ט

28 וְנָדִיבוּהִי וְאָמְרוּ אַנְתְּ תְּהֵי
תַּלְמִידֵהּ וַאֲנַחְנָא תַּלְמִידֵי בְּשָׁרָה
נְהִירָה ׃

Y maldixeronlo, Y dixeron, Tu seas discipulo suyo: que nosotros discipulos de Moysen somos.

Y le dixeron, Tu eres discipulo de aquel: mas nosotros discipulos de Moysen somos.

Et le maudirent, & dirent, Toi, sois ton disciple quant à nous nous sommes disciples de Moyse.

29 אֲנַחְנָא יָדְעִינָן דְּמַלֵּל יְיָ עִם מֹשֶׁה
דֵּין לָא יְדִעִינָן מִן אֵיכָא הוּא ׃

Nosotros sabemos que a Moysen habló Dios: mas este no sabemos de donde es.

Nous sauons que Dieu a parlé à Moyse: mais quant à cestui-ci, nous ne sauons d'où il est.

29. Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσεῖ λελάληκεν ὁ θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.

30 עָנָא גְבְרָא וְאָמַר
לְהוֹן בְּרַם הֲדָא הִיא רְכִילוּתָא
לְמִתְמְהֵי דְּאַנְתּוּן לָא
יְדִיעִין אֵיכָא מִן אֵיכָא הוּא
וּפְתַח יָת עֵינָי ׃

Respondiole aquel hombre, y dixoles, Cierto maravillosa cosa es esta, que vosotros no sabeys de donde sea, y à mi me abrió los ojos.

L'homme respondit, & leur dit, Certes en cela est vn cas estrange, que vous ne sachez d'où il est, & toutesfois a ouuert mes yeux.

30. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς.

31 וְיָדִיעִין אֲנַחְנָא דַּאלָהָא
בְּרַם לָא שָׁמַע אֶלָּא לְבַר דְּחָכִים
הוּא וְעָבֵד צְבְיָנֵהּ לְהַדֵּין הוּא שָׁמֵע ׃

Y sabemos que Dios no oye à los pecadores mas si alguno es temerdlo de Dios, y hace su voluntad, à este oye.

Or nous sauons que Dieu n'exauce point les mauuais: mais que si quelcun est craignant Dieu, & fait la volonté d'icelui, il l'exauce.

31. Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τοῦτου ἀκούει.

32 מִן עָלַם לָא אֶשְׁתְּמַעַת
דְּפָתַח אֲנָשׁ עֵינֵי דְּמַכְיָא ׃

Desde el siglo no fue oydo, que abriesse alguno los ojos de vno que nació ciego.

Que ne fut-il ouï dire, qu'aucun ouurist les yeux d'vn aueugle né

32. Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἠνέῳξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου.

33 אִלּוּ לָא דֵין מִן אֱלָהָא
הֲוָא לָא מְשַׁכַּח הֲוָא
דְּנָא לְמֶעְבַּד ׃

Si este no fuera vendo de Dios, no pudiera hazer nada.

Si cestui-ci n'estoit de Dieu, il ne pourroit rien faire.

33. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.

34 עָנוֹ וְאָמְרִין לֵהּ בְּחַטָּאוֹת
אַתְּ אִתְיְלַדְתְּ כֻּלָּךְ וְאַתְּ תְּלַמְּדִנָּנָא
וְאַפְקוּהִי לְבַר ׃

Respondieron, y dixeronle, En peccados eres nacido todo: y tu nos enseñas? Y echaronlo fuera.

Ils respondirent, & lui dirent, Tu es du tout né en pechés: & tu nous enseignes? Et le mirent hors de la vnagogue.

34. Ἀπεκρίθησαν καὶ αὐτῷ εἶπον· ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

CAP. IX | Das IX. Capitel. | Kapitola IX.

28. Maledixerunt ergo ei, & dixerunt, Tu discipulus illius sis: nos autem Moysi discipuli sumus.

Then cherfeb they him & ſayde/ Be thou his diſciple: We be Moyſes diſciples.

28. Da fluchten ſie ihm / vnd ſprachen: Du biſt ſein Jünger / Wir aber ſind Moſis Jünger.

Da handede de hannem/ vnd ſagde/ Du eſt hans Diſcypel / Wi ere Moſe Diſcypele.

28. Proteż zlorzekli gemu a rekli: Ty ſám Wedlnikem gehо buď/ my gſme Wedlnicy Mogżiſſowi.

29. Nos scimus quia Moysi locutus est Deus, hunc autem nescimus unde sit.

We know that God ſpake with Moſes: but this man we know not from whence he is.

29. Wir wiſſen daß Gott mit Moſe geredt hat / Diſen aber wiſſen wir nicht von wannen er iſt.

Wi vide/ at Gud haffuer talet met Moſe/ Men mi vide icke hueden denne hand er.

29. Wy wżimy/ że Mogżiſſowi mowił Bůch/ tohoto pak nawżimy/ odkud geſt.

30. Respondit ille homo, & dixit eis, in hoc enim mirabile est quia vos nescitis unde sit, & aperuit meos oculos.

The man anſwered/ and ſayd vnto them/ Why herein is a marueylous thing/ that ye know not vnto whence he is: and yet he hath opened mine eyes.

30. Der Menſch antwortet / vnnd ſprach zu jnen: Das iſt ein wunderlich ding / daß jhr nicht wiſſet / von wannen er ſey / vnd er hat meine augen auff gethan.

Der Menniſke ſuarede / oc ſagde til dem / Der er en vnderlig ting / at i icke vide / hueden hand er/ oc hand haffuer optaadet mine Øyen.

30. Odpowżdżel ten Cżlowek/ a rekł gim: W tom żadnė dziwne geſt/ że wy newżyte odkud geſt, a wſak otewżel oczi mė.

31. Scimus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor est, & voluntatem eius facit, hunc exaudit.

Now we know that God heareth not ſinners: but if any man be a worſhipper of God/ and doeth his will/ him he heareth.

31. Wir wiſſen aber / daß Gott die Sünder nicht höret / Sondern ſo jemand Gottsförchtig iſt/ vnd thut ſeinen Willen / den höret er.

Oc vi vide/ at Gud hører icke Synderes Men der ſom nogen er Gudfryctig / oc gør hans ville / den hører hand.

31. Wżimy pak że Bůh hřiſſnikow neſłyſſy: Ale geſtli kdo ctitel Bożj a wuoli gehо cżiniż/ tohoto ſłyſſy.

Awżemy thet ſi grzeſzedch Bog nie wyſłuchawa / ſedmo rzeg Ethory teſt chwalca Bożym / woli iego czyniącego wyſłuchawa.

32. A seculo non est auditum, quia quis aperuit oculos cæci nati.

Since the world began was it not heard that any man opened the eyes of one that was borne blinde.

32. Von der Welt an iſts nicht erhöret / daß jemand einem gebornen Blinden die augen auffgethan habe.

Fra Verdens begyndelſe er det icke hørt, at nogen oplod Øyne paa en / ſom vaar fød Blind.

32. Od wżiku nemi ſłychano/ aby kdo otewżel oczi ſlepého narozeného.

Od wiekow to nie teſt rzeczy ſłychánó / aby kto otworzył oczy ślepemu obzonego.

33. Nisi esset hic à Deo, non poterat facere quicquam.

If hee were not of God, he could doe nothing.

33. Were diſer nicht von Gott / er köndte nichts thun.

Vaare denne icke aff Gud / hand kunde ingen ting.

33. Býtiby nebył od Boha/ nemohłby nicżehoż wżinił.

Ať niſtliby ten nie był od Boha ale nicżehoż nie mogł.

34. Responderunt, & dixerunt ei, In peccatis natus es totus, & tu docès nos? & eiecerunt eum foràs.

Then answered they and ſayd vnto him/ Thou art altogether borne in ſinnes/ and doeſt thou teach vs? So they caſt him out.

34. Sie antwortten / vnd ſprachen zu jhm: Du biſt gantz inn ſünden geboren/ vnd lehreſt vns/ vnd ſtieſſen jn hinauß.

De ſuarede / oc ſagde til hannem / Du ſkalt aldeles født Synd / oc lærer oſſ / Oc de ſtøtte hannem hen vd.

34. Odpowżdżeli gemu: Ty w hřiſſych wſſeckten gſy ſe narodił a cożto nás wżiſſe? A wyhnali gey wen.

Odpowżedżeliż nemu a rzekli: Ty ſi teſt w grzechoch národzon wſſytek / y ty nas maſz wżyczyć? y wyżenli go precz wyrzucili.

ט

35 וַיִּשְׁמַע יֵשׁוּעַ כִּי הֶחְשִׁלֻהוּ
הַחוּצָה וַיִּמְצָאֵהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ
הַאַתָּה מַאֲמִין בְּבֶן־אֱלֹהִים׃

Oyó Iesu que lo auian echado fuera, y hallandolo, dixole, Tu crees en el Hijo de Dios?

36 וַיַּעַן הָרוּא וַיֹּאמֶר וּמִי זֶה
הוּא אֲדֹנִי אֲשֶׁר אַאֲמִין בּוֹ׃

Respondió el, y dixo. Quien es Señor, para que crea en el?

37 וַיֹּאמֶר לוֹ יֵשׁוּעַ וְרָאִיתָ אֹתוֹ
וְהַמְדַבֵּר אֵלֶיךָ זֶה הוּא׃

Y dixole Iesus, Y has lo visto, y el que habla contigo es.

38 וְהוּא אָמַר מַאֲמִין אֲנִי אֲדֹנָי
וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ׃

Y el dixo Creo Señor. Y (prostrandose,) adoróle.

39 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ לְמִשְׁפָּט אֲנִי
אֵלֶּה הָעוֹלָם בָּאתִי אֲשֶׁר
יִרְאוּ הָאֲנָשִׁים רֹאשׁ וְהָרוֹאִים
עִוְרִים יֵעָשׂוּ׃

Y dixo Iesus, Yo para iuyzio he venido à este mundo, para que los que no veen, vean: y los que veen, sean cegados.

40 וּמִקְצָת הַמְּפָרְשִׁים אֲשֶׁר
הָיוּ עִמּוֹ שָׁמְעוּ אֶת־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲגַם אֲנַחְנוּ
עִוְרִים הֵם׃

Y oyeron esto algunos de los Phariseos que estauan con el, y dixeronle, Somos nosotros tambien ciegos?

41 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אִם עִוְרִים
אַתֶּם לֹא תִהְיֶה לָכֶם חַטָּאָה
וְעַתָּה אֲמַרְתֶּם כִּי רֹאִים לָכֶם
חַטַּאתְכֶם עֲלֵיכֶם׃

Dixoles Iesus, Si fuerades ciegos, no tuuierades peccado: mas agora porque dezis, Veemos, vuestro peccado permanece.

ט

35. Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον
αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν
αὐτῷ, σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
θεοῦ;

Iesus entendió que le auian echado fuera: & hallandole, dixole, Tu crees en el Hijo de Dios?

36 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶ-
πεν, καὶ τίς ἐστιν κύριε ἵνα πιστεύσω εἰς
αὐτόν;

E il respondit, & dixit, Quis est, Domine, ut credam in eum?

37. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἑω-
ρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ
σου, ἐκεῖνός ἐστιν.

Iesus lui dit, Tu l'as veu, & c'est celui qui parle auec toi.

38. Ὁ δὲ ἔφη, πιστεύω κύριε· καὶ
προσεκύνησεν αὐτῷ.

Et il dit, Ie croy, Seigneur: & l'adora.

39. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, εἰς κρίμα
ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον,
ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν, καὶ
οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.

Et Iesus dit, Ie suis venu en ce monde pour iuger: afin que ceux qui ne voyent point voyent: & ceux qui voyent, deuiennent aueugles.

40. Καὶ ἤκουσάν τινες τῶν μετ' αὐτοῦ
Φαρισαίων ταῦτα, καὶ εἶπον αὐτῷ,
μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν;

Et quelques uns d'entre les Pharisiens qui estoyent auec lui, ouirent cela, & lui dirent, & nous sommes-nous aueugles?

41. Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, εἰ τυ-
φλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτί-
αν· νῦν δὲ λέγετε, ὅτι βλέπομεν, ἡ
οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

Iesus leur dit, Si vous estiez aueugles, vous n'auriez point de peché: mais maintenant vous dites, Nous voyons, pourtant vostre peché demeure.

CAP. IX. | Das IX. Capitel. | Kapitola IX.

35. Audivit Iesus quia eiecerunt eum foràs: & cum invenisset eum, dixit ei, Tu credis in filium Dei?

Jesus heard that they had cast him out: & when he had found him, he said unto him, Dost thou believe in the Sonne of God?

35. Es kam für Jesum / daß sie jhn außgestossen hatten / vnnd da er jhn fand / sprach er zu jhm: Glaubest du an den Sohn Gottes?

35. Y vssłyssał Gežiss Jezusow, ge wygnały wen: a když jeho nalezł / řekł gemu: Wěřjss ty we Syna Božjho?

36. Respondit ille, & dixit, Quis est Domine, ut credam in eum?

He answered, and said, Who is he Lord, that I might believe on him?

36. Er antwortet / vnd sprach: HERR / welcher ists? auff daß ich an jhn glaube.

36. Odpowěděł on a řekł: Kdo gest PANE, abych wěřił we wtelesyl.

37. Et dixit ei Iesus, Et vidisti eum: & qui loquitur tecum, ipse est.

And Jesus said unto him, Both thou hast seen him, & he it is that talketh with thee.

37. Jesus sprach zu jhm: Du hast jhn gesehen / vnd der mit dir redet / der ists.

37. Gežiss gemu Gežiss: Y widěł gsy ho / a kterýž mluwy s tebau / ongest.

38. At ille ait, Credo Domine. Et procidens adoravit eum.

Then he said, Lord, I believe: and worshipped him.

38. Er aber sprach: HERR / ich glaube / vnd bettet jhn an.

38. A on řekł: Wěřjm PAne. A padssie Hanił se gemu.

39. Et dixit ei Iesus, In iudicium ego in hunc mundum veni: ut qui non vident videant, & qui vident cæci fiant.

And Jesus said, I am come into this world for judgement, that they which see not might see: and that they which see might be made blinde.

39. Vnd Jesus sprach: Ich bin zum Gerichte auff diese Welt kommen / auff daß / die da nit sehen / sehend werden / Vnd die da sehen / Blind werden.

39. Gežiss gemu Gežiss: Na Saud gsem ge přissel na tento Swět; aby ti kteřjž newidj, widěli: a kteřjž widj, aby slepj byli.

40. Et audierunt quidam ex Pharisæis qui cum ipso erant, & dixerunt ei, Numquid & nos cæci sumus?

And some of the Pharisees which were with him heard these things, and said unto him, Are we blinde also?

40. Vnd solches höreten etliche Phariseer / die bey jhm waren / vnd sprachen zu jhm: Sind wir denn auch Blind.

40. Y vssłyssali to někteřj z Fariseů, kteřjž s nim byli a řekli gemu: Zdali y my slepj gsme?

41. Dixit eis Iesus, Si cæci essetis, non haberetis peccatum, nunc vero dicitis, Quia videmus, Peccatum vestrum manet.

Jesus said unto them, If ye were blinde, ye should have no sinne: but now ye say, We see, therefore your sinne remaineth.

41. Jesus sprach zu jhnen: Weret jr blind so hettet jr keine sünde / Nun jhr aber sprechet / Wir sind sehend / bleibet eure sünde.

41. Řekł gim Gežiss: Bysste slepj byli, hřjchu bysste neměli: Ale nynj prawite: Že widjme / proteż Hřjch wáše zuostáwá.

41. Ta to im powiedżiał Jezus: Gdyżeście oby z ślepymi nie mieli grzechu: Teraz zaś mowicie, Widzimy / a tak grzech wasz zostawa.

KEΦAA. i.

Amen amen lego umin. ho mi eiserchomenos dia tis thuras eis tin avlin ton probaton, alla anabenon allachothen, ekinos kleptis estin kai listis.

En verite, en verité je vous dis. Que celui qui ne entre point par la porte à la bergerie des brebis, mais y monte par ailleurs, est larron & ravisseur.

2. ho de eiserchomenos dia tis thuras, poimin estin ton probaton.

Mais celui qui entre par la porte, est le berger des brebis.

3 Tuto anigi o thirorós anigi, kai ta probata tis fonis aftu akuusi, kai ta ida ta probata onomatika kalí kai exagi aftá.

Le portier ouure à celui-ci, & les brebis ouyent la voix, & il appelle ses propres brebis par leur nom, & les mène hors.

4. Kai otan ta ida probata ekvalí exo, embrosthen aftón poreftete, kai ta probata aftó akolufúsusin oti idasin to fonin aftú.

Et quand il a mis hors ses brebis, il va deuant elles, & les brebis le suyuent, car elles cognoissent la voix

5. Allotrio de ou mi akolufísusin, alla fevksondai apo aftú, oti ouk idasin tin tu allotriu tin fonin.

Mais celles ne suyuent point vn estrãger, ains s'en fuyront arriere de luy, car elles ne cognoissent point la voix des estrangers

6. Taftin tin parimían eipen aftis o Iisus, ekinoi de ou egnosan tina ín ta lalí aftís.

Iesus leur dit cette similitude, mais ilz ne entendirent point quelles choses il leur disoit

7. Eipen uzi palin aftis o Iisus, amin amin lego umin, oti ego imi i thira ton probaton.

Iesus donc leur dit derechef, En verité en verité ie vous dy, que ie suis la porte des brebis.

כפי יוחנן

א

ו אָמֵן אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם אֲשֶׁר לֹא בָא בַּשַּׁעַר מִכְלַת הַצֹּאן כִּי אִם עוֹלֶה בְּמָקוֹם אַחֵר הוּא גַּנָּב וּפָרִיץ הוּא ׃

De cierto de cierto os digo, que el que no entra por la puerta al corral de las ouejas, mas sube por otra parte, el tal ladron es y robador.

ב וַאֲשֶׁר בָּא בַּשַּׁעַר רוֹעֵה הַצֹּאן רוּא ׃

Mas el que entra por la puerta, el pastor de las ouejas es.

ג וְהַשּׁוֹעֵר מִפְתַּח לוֹ וְהַצֹּאן שָׁמְעוּ אֶת־קוֹלוֹ וְהוּא קוֹרֵא אֶת־צֹאנוֹ בְּשֵׁמוֹתָם וּמוֹצִיאֵם ׃

A este abre el portero, y las ouejas oyen su boz: y à sus ouejas llama por nombre, y las saca

ד וּבְהוֹצִיאוֹ אֶת־צֹאנוֹ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם וְהַצֹּאן הָלְכוּ אַחֲרָיו כִּי־יָדְעוּ אֶת־קוֹלוֹ ׃

Y como ha sacado fuera sus ouejas, va delante dellas: y las ouejas lo siguen, porque conocen su boz.

ה וְאַחֲרֵי נֵכְרִי אֵינָם בָּאִים כִּי אִם יָנוּסוּ מִמֶּנּוּ כִּי לֹא יוֹדְעִים אֶת־קוֹל הַנֵּכְרִים ׃

Mas á el estranno no seguiran, antes huyran del: porque no conocen la boz de los estrannos

ו אֶת־הַמָּשָׁל הַזֶּה אָמַר לָהֶם יֵשׁוּעַ וְהֵמָּה לֹא יָדְעוּ מָה הָיוּ אֵלֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם ׃

Esta parabola les dixo Iesos, mas ellos no entendieron que era lo que les dezia.

ז וַיָּשָׁב וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם כִּי אֲנִי רוֹעֵה הַצֹּאן ׃

Boluiólles pues Iesus a dezir, Dezierto dezierto os digo, que yo soy la puerta de las ouejas.

ד י ו ח ג ו ן

א

א אָמֵן אָמֵן אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּמָן הַלָּא עָאל מִן תְּרַעָא לְטִירָא דְּעָנָא אֶלָּא סָלֵק מִן דּוּכְתָא אָחֳרָנָא הָוֵי גַּנָּבָא הוּא וְנָיָחָא ׃

En verdad, en verdad os digo: Che non entra per la porta nel ouile de pastore ma ua sopra d'altronde, esso è un ladro & un assassino.

ב וְדִין דְּעָאל מִן תְּרַעָא רָעָיָא דְּעָנָא הוּא ׃

Ma chi entra per la porta, è il pastore de le pecore.

ג וְלֵיהּ נָטַר תְּרַעָא מְפַתַּח וְעָנָא בְּקָלֵיהּ קָבֵל וְיָת עָנָוֹהִי דִּילֵיהּ קָרֵי בִּשְׁמָהָתְהוֹן וּמַפֵּק לְהוֹן ׃

A cui ha cura il portenaro: e le pecore odono la sua voce: & egli chiama le sue, ne proprie pecore per nome, e le conduce fuore.

ד וּמְטוּל דְּאַפֵּיק יָת עָנָוֹהִי דִּילֵיהּ קֳדָמֵיהוֹן אָזֵל וְעָנָא בָּתְרוֹהִי אָזְלָא מְטוּל דְּיַדְעָן יָת קָלֵיהּ ׃

E quando egli ha messe fuori le sue pecore, va loro innanzi, e le pecore il seguitano: perche elle conoscono la sua voce.

ה וְיָתִיר בְּרַם נָכְרָאָה לָא אָזְלָא בָּתְרוֹהִי אֶלָּא עָרְקָא מִנֵּיהּ מְטוּל דְּלָא יָדְעָא קָלָא דְּנָכְרָאֵי ׃

E non seguiranno anco le straniere, ma si fuggiranno anco da esse: perche elle non conoscono la voce de le straniere.

ו רָזָא דֵּין אֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ וְלָא יְדָעוּ מָא דְּהוּא מְמַלֵּיל עִמְּהוֹן ׃

Iesv disse loro questa similitudine: ma essi non intesero che cosa fusse quella ch'egli parlaua seco.

ז אֲמַר לְהוֹן תּוּב יֵשׁוּעַ אָמֵן אָמֵן אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּאֲנָא אֲנָא תָּרְעָא דְּעָנָא ׃

Per il che Iesv disse loro di nouo: In verità in verità vi dico, che io sono la porta de le pecore

CAP. X. | Das X. Capitel. | Kapitola X.

AMen, amen dico vobis qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde: ille fur est & latro.

Verily verily I say vnto you: He that entereth not in by the doore into the sheepefolde: but climeth vp an other way, the same is a thefe and a robber.

Warlich / warlich / ich sage euch: wer nicht zur thür hinein gehet in den Schafstal / sondern steiget anderswo hinein / der ist ein Dieb vnnd ein Mörder.

Sandelige / sandelige Jegsiger eder / Duo som icke gaar ind ad Dørren i Faarestien / men stiger an densteds der ind / Hand er en Tyff oc en Mordere.

Ale gisté prawijm wám: Kdoż newcházý dwermi do Owčince Owcý / ale wcházý ginudy / ten ieſt złodég geſt a Lotr.

2. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium.

But he that goeth in by the doore, is the shepherd of the sheepe.

2. Der aber zu der Thür hinein gehet / der ist ein Hirte der Schafe.

Men den som gaar ind ad Dørren / Hand er Faarenis Hyrde.

2. Ale kdoż wcházý skrzedwéřé / Pastýř geſt Owcý.

Ktorýż ale wchodý dwermi / ten gest pástýř owcý.

3. Huic ostiarius aperit: & oves vocem eius audiunt, & proprias oves vocat nominatim, & educit eas.

To him the porter openeth / and the sheepe heare his voice / and he calleth his owne sheepe by name / and leadeth them out.

3. Demselbigen thut der Thürhüter auff / vnd die Schafe hören seine stimme. Vnd er ruffet seinen Schafen mit Namen / vnd führet sie auß.

Den samme lader Dørtyereren op / faare / oc Faarene høre hans røst. Oc hand kalder sine Faar ved Nauin / oc fører dem vd.

3. Tomuť wrátný otwjrá a Owce hlas geho ſlyſſj / a ſwé ſwé Owce wołá je gmenna, a wywodij ge.

Komu ovssemu otwirá wrátný / a owce hlas geho slyssj / a swé swé owce wołá gmenna / a wywodij ge.

4. Et cùm propria oves emiserit, ante eas vadit, & oves illum sequuntur, quia sciunt vocem eius.

And when he putteth forth his owne sheepe, he goeth before them / and the sheepe follow him: for they know his voice.

4. Vnd wenn er seine Schafe hat außgelassen / gehet er für jnen hin / vnd die Schafe folgen jm nach / denn sie kennen seine stimme.

Oc naar som hand hafuer vdladet sine Faar / da gaar hand dem for faare / oc Faarene følge efter hannem / Th. de kende hans røst.

4. A kdyż wſſechny Owce wen wypuſtij / ſpřed nimi gde / a Owce ho následugij / nebo znagi hlas geho.

Pothym gdy wſſecky owce swé wypuſtj / gde przed nimi / a owce ge sa za nim / bowiem znaga hlas iego.

5. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo, quia non noverunt vocem alienorum.

And a stranger will they not follow, but will flee from him: for they know not the voice of strangers.

5. Einem frembden aber folgen sie nicht nach / sonder fliehen von jhm / denn sie kennen der Frembden stimme nicht.

Oc en Fremmet følge de icke efter / men fly fra hannem / Th. de kende icke den Fremmedes røst.

5. Ale cyzého nikoli nenásledugj / ale vtekagj od nëho / nebo neznagj hlasu cyzych.

Ale za cudzym žadnym spasobem nepoda / ownem vciekaią od niego, bo nie znaią głosu obcych.

6. Hoc proverbium dixit eis Iesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis.

This parable spake Iesus vnto them: but they vnderstood not what things they were which he spake vnto them.

6. Disen spruch saget Jesus zu jhnen / Sie vernamens aber nicht was es war / daß er zu jhnen saget.

Dette Sprock sagde Jhesus til dem / Men de forstode icke / hvad det vaar som hand sagde til dem.

6. To přyſſlowij powěděl gim Gežiſs: ale oni nerozumělj tobě co im powiedal.

To podobieńſtwo powiedział im Jezus, lecz oni nie rozumieli tego co im powiedał.

7. Dixit ergo eis iterum Iesus, Amen, amen dico vobis, ego sum ostium ovium.

Then said Iesus vnto them again: Verily verily I say vnto you, I am the doore of the sheepe.

7. Da sprach Jesus wider zu jhnen: Warlich / warlich / ich sage euch / Ich bin die Thür zu den Schafen.

Da sagde Jhesus til dem igien Sandelige / sandelige / Jeg siger eder / Jeg er Dørren til Faarene.

7. Tehdy opět řekl gim Gežiſs: Giſtě giſtě pravjm wám: Jelikáť gſem dwerce Owcý.

Rzekł im tedy powtore Jezus: Zaprawdę zaprawdę wam powiadam: Jaciem iest drzwi owiec.

ה

8 כָּל־מַה־דַּאֲתוֹ אִלֵּין דְּאַתוּ : גַּנָּבַיָּא אִנּוּן וּמָרְסָנַיָּא אֶלָּא לָא שְׁמִעַת אִנּוּן עַמְמַיָּא :

Tutti quanti quelle che ſon venuti auanti a me, ſono ladri & aſſaſſini: ma le pecore non gli hanno vdito.

9 אֲנָא אֲנָא תַרְעָא דְּחַיָּא אִן אֲנָשׁ יֵעוֹל בִּי יִתְפְּרֵק וְיִפּוֹק וְיִרְעֵא יַשְׁכַּח :

Io ſon la porta ſe alcuno entra per me, ſi ſaluara & entrara & vſcira, & trouara il paſtume.

10 גַּנָּבָא לָא אֲתָא אֶלָּא דְּיִגְנוֹב וְדִיקְטוֹל וְדֵיאֲבֵד אֲנָא אֲתֵית דְּחַיָּיִן יְהוֹן וּמִתַּם דְּיִתְיְרוּן יְהוֹן :

Il ladro non viene ſenon per rubbare, & ammazzare, & auſtruggere. Io ſon venuto a fine che elle habbiano vita, & habbiano ne in abondanza.

11 אֲנָא אֲנָא רַעְיָא טָבָא רַעְיָא טָבָא נַפְשֵׁהּ סָאֵם חֲלַף עָנָּהּ :

Io ſono il buon paſtore el buon paſtore mette l'anima ſua per le ſue pecore

12 אַגִירָא דִּין דְּלָא רַעְיָא דִּלְהֵי אִנּוּן עָנָּא מָא דְּחָזֵא דְּאָתָא דְּאָתָא מְשַׁבֵּק עָנָּא וְצָרִיק לָהּ וְחַטַּף וּמְבַדַּר לָהּ רְעָנָּא :

Ma el mercennario, e quel che non è paſtore (a cui le pecore non ſon proprie) vede venire il lupo, e laſſa le pecore, e fugge, e'l lupo ne rapiſce, e diſperge le pecore.

13 אַגִירָא דִּין עָבֵד וּמִטוֹל דְּאַגִירָא הוּ וְלָא אִשְׁכַּח לֵהּ עַל עָנָּא :

Il mercennario dunque fugge, perch'egli è mercennario, e non ſi cura de le pecore.

14 אֲנָא אֲנָא רַעְיָא טָבָא וְיָדַע אֲנָא לְדִילִי וּמִתְיַדְּעָן אֲנָא מִן דִּילִי :

Io ſono il buon paſtore, & conoſco le mie pecore, e ſon conoſciuto da le mie.

א

8 כֻּלָּם הַבָּאִים (לְפָנַי) גַּנָּבִים וּפָרִיצִים וְהַצֹּאן לֹא שָׁמְעוּ אֲלֵיהֶם :

Todos los que antes de mi vinieron, ladrones ſon y robadores, mas no los oyeron las ouejas.

9 אֲנִי הוּא הַשַּׁעַר אִם אִישׁ בִּי יָבוֹא יִוָּשַׁע וְיָבוֹא וְיֵצֵא וּמִרְעֶה יִמְצָא :

Yo ſoy la puerta: el que por mi entrare, ſera ſaluo: y entrará y ſaldrá, y hallará paſtos.

10 הַגַּנָּב אֵינֶנּוּ בָּא כִּי־אִם אֲשֶׁר יִגְנֹב וְיִטְבַּח וְיַאֲבֵד אֲנִי בָּאתִי אֲשֶׁר יִהְיוּ לָהֶם חַיִּים וְלֶהֱוֹת לָהֶם יָתֵר :

El ladron no viene ſino para hurtar, y matar y deſtruyr las ouejas, yo he venido para que ayan vida, y para que la ayan en abundancia.

11 אֲנִי הוּא רוֹעֶה הַטּוֹב וְרוֹעֶה הַטּוֹב שָׂם אֶת נַפְשׁוֹ חֶלֶף הַצֹּאן :

Yo ſoy el buen Paſtor: el buen paſtor ſu alma da por (ſus) ouejas.

12 וְהַשָּׂכִיר וַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ רוֹעֶה אֲשֶׁר לֹא הָיוּ לוֹ הַצֹּאן אִם יִרְאֶה אֶת־הַזְּאֵב כִּי בָא וְיַעֲזֹב אֶת־הַצֹּאן וְיִבְרַח וְהַזְּאֵב יִטְרֹף אוֹתָם וִיפַזֵּר אֶת הַצֹּאן :

Mas el ſalariado, y que no es el paſtor, cuyas propias no ſon las ouejas, vee al lobo que viene y dexa las ouejas, y huye: y el lobo arrebata, y diſipa las ouejas.

13 וְהַשָּׂכִיר בּוֹרֵחַ כִּי שָׂכִיר הוּא וְאֵינֶנּוּ סוֹכֵן לַצֹּאן :

Aſsi que el ſalariado, huye, porque es ſalariado, y las ouejas no le pertenecen.

14 אֲנִי הוּא רוֹעֶה הַטּוֹב וְיָדַעְתִּי אֶת צֹאנִי וְנוֹדַעְתִּי מֵאֲלֶּה אֲשֶׁר לִי :

Yo ſoy el buen paſtor y conozco mis ouejas, y las mias, me conocen

ι

8. Πάντες ὅσοι (πρὸ ἐμοῦ) ἦλθον. κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί. ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.

Tout autant qu'il en eſt venu deuant moy, ſont larrons & brigands: mais les brebis ne les ont point ouy.

9. Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα. δι ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει.

Ie ſuis la porte. ſi quelcun entre par moy il ſera ſauué, & entrera & ſortira, & trouuera paſture.

10. Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ, καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν, καὶ περισσὸν ἔχωσιν.

Le larron ne vient ſinon pour deſrobber, & tuer, & deſtruire: ie ſuis venu afin qu'ils ayent vie, voire qu'ils en ayent en abondance.

11. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.

Ie ſuis le bon berger: le bon berger met ſa vie pour les brebis.

12. Ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ εἰσὶν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα.

Mais le mercenaire, & celuy qui n'eſt point berger (a qui n'appartiennent point les brebis) voit venir le loup, & delaiſſe les brebis, & s'enfuit: & le loup les rauit, & eſparpille les brebis.

13. Ὅτι μισθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.

Ainſi le mercenaire s'enfuit pource qu'il eſt mercenaire, & n'a cure des brebis.

14. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκομαί ὑπὸ τῶν ἐμῶν.

Ie ſuis le bon berger, & cognoi mes brebis, & ſuis cogneu des miennes.

8. Omnes quotquot venerunt (ante me,) fures sunt & latrones: sed non audierunt eos oves.

All that ever came before me are theues and robbers: but the sheepe did not heare them.

9. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur: & ingredietur & egredietur, & pascua inveniet.

I am the doore: by me if any man enter in, he shall be saued: and shall go in and out and finde pasture.

10. Fur non venit, nisi ut furetur & mactet & perdat. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant.

The theefe commeth not but for to steale and to kill and to destroy: I am come that they might haue life and that they might haue it more abundantly.

11. Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis.

I am the good shepherd: the good shepherd giueth his life for his sheepe.

12. Mercenarius autem & qui non est pastor, cuius non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit: & lupus rapit, & dispergit oves.

But an hireling, and he which is not the shepherd, whose the sheepe are not his owne, seeth the wolfe coming, and leaueth the sheepe, and fleeth: and the wolfe catcheth them, and scatereth the sheepe.

13. Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ovibus.

The hireling fleeth: because he is an hireling, and careth not for the sheepe.

14. Ego sum pastor bonus, & cognosco meas: & cognoscunt me meæ.

I am the good shepherd, and know mine and am known of mine.

8. Alle die vor mir kommen sind/ die sind Diebe vñ Mörder gewesen/ aber die Schafe haben jhnen nicht gehorchet.

Alle de som ere komne faar mig/ de hafue verer Tiffuer oc Mordere/ Men Faarene vde bemercte.

9. Ich bin die Thür/ so jemand durch mich eingehet/ der wirt selig werden/ vnd wirdt ein vnnd außgehen/ vnd Weide finden.

Jeg er Dørren. Der som nogen gaar ind ved mig hand skal bliffue salig/ oc skal gaa ind oc yd/ oc finde føde.

10. Ein Dieb kompt nicht/ denn daß er stele/ würge vnd vmbbringe. Ich bin kommen/ daß sie das Leben vnnd volle genüg haben sollen.

En Tyff kommer icke/ vden at stiele/ myrde oc ødelegge. Jeg er kommen/ at de skulle haffue Liffuet oc offuerflødigt.

11. Ich bin ein guter Hirte. Ein guter Hirte lesset sein Leben für die Schafe.

Jeg er en god Hyrde. En god Hyrde lader sit Liff for Faarene.

12. Ein Miedling/ der nicht Hirte ist/ deß die Schafe nicht eygen sind/ sihet den Wolff kommen/ vnd verlesset die Schafe/ vnnd fleucht/ vnnd der Wolff erhaschet vnnd zerstreuet die Schafe.

En leye Suend som icke er Hyrde huilcke Faarene icke høre til/ seer Ulff. komme/ oc forlader Faarene/ oc flyr/ oc Ulffuen gryber oc adspreder Faarene.

13. Der Miedling aber fleucht/ denn er ist ein Miedling/ vnd achtet der Schafe nicht.

Men leye Suenden flyer/ thi hand er en leye Suend oc achter Faarene icke.

14. Ich bin ein guter Hirte/ vnd erkenne die meinen/ vnnd bin bekandt den meinen.

Jeg er en god Hyrde. oc kender mine/ oc jeg kendes af mine.

8. Wſſyckni ſe ſſlożyłoſi gich przedemnau przyſſło/ złodzeyge gſau a łotrſy: ale owſſſſcky gich Owce.

Wſſyſcy ſe ſich przedemna przyſſtoż złodźeyemi ſa/ y zboycowie/ a nejich nie ſłuchały owce.

9. Jáſ gſem dwrtę. Skrzmie wegdeł ſkoż/ Spaſen bude: a wegdę y jaſe wygde/ a paſtwu należne.

Jam ti eſt drzwiámi przez mnieſt kto wnidźie/ będzie zachowan á wnidźie y wyſzedźie/ y paſzky wiſtę znayđie.

10. Złodzey nie przychodźi ledno żeby kradł á zamordował/ a zahubił. Jáſ gſem przyſſł aby żywot miał/ a hoynżſi aby miał.

Złodzieyſtwo nie przychodźi ledno żeby kradł á zamordował przyſſłem ti owcy leczna przyſſłem aby żywot miały y obfitowały.

11. Jáſ gſem paſtyſt dobrý Dobrý paſtyſt dwor swoy wſſſſtek daie za swe owce ſwe.

Jeg er den ſande dobre Hyrde/ Dobre Hyrde giffuer ſin Siæl for ſine Faar.

12. Ale Nágemnijſk/ a kterýż nemi Paſtyſt/ gehoż negſau Owce właſtny/ widá Wilka przicházegiceho/ y opauſſtj Owce a vtyká: a Wilk tapá a rozhánij Owce.

Leye mieſtemaſk y kehoże Paſtyrzemi nieſt Krzemgo nieſu owce właſne/ widzac wilká przychodzącego obbiega owce y vciká/ a wilk ie zbiia y rozpraſza owce.

13. Nágemnijſk pak vtýká/ nebo Nágemnijſk geſt/ a nemá péče o Owce.

A mietemaſk vdzieka/ do ten mietemaſk / y nie ma nad owcámi.

14. Já gſem Paſtyſt dobrý: a znamk Owcemk/ a znagijſk mne mé.

Jáſ ti eſt ſon paſtyrz dobry/ y znam owiecżki moie/ á znane ſą moie ode mnie.

ר

15 אֲשֶׁר כַּאֲשֶׁר יֹדֵעַ אֹתִי הָאָב וְגַם אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת הָאָב וְאֶת נַפְשִׁי מֵשִׂים אֲנִי עַל הַצֹּאן׃

Como el padre me conoce à mi, y yo conozco al padre: y pongo mi alma por las ouejas.

15. Καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.

Comme me cognoist le Pere, ainsi cognois-ie le Pere: & mets ma vie pour mes ouëilles.

16 וְצֹאן אֲחֵרִים הֵן לִי אֲשֶׁר אֵינָם מִמִּכְלָה הַזֹּאת וְצָרִיךְ לְהוֹלִיךְ אוֹתָם וְאֶת קוֹלִי יִשְׁמָעוּ וְיִהְיֶה צֹאן אֶחָד וְרוֹעֶה אֶחָד׃

Tambien tengo otras ouejas que no son de este corral: aquellas tambien me conuiene traer, oyran mi boz: y habrà vn rebaño y vn corral, y vn pastor.

16. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν.

I'ai encores d'autres brebis qui ne sont point de ceste bergerie: il me les faut aussi amener, & elles orront ma voix: & il y aura vn seul troupeau, & vn seul berger.

17 עַל־כֵּן הָאָב אֹהֵב אוֹתִי כִּי אֲנִי מֵשִׂים אֶת נַפְשִׁי אֲשֶׁר אֲשׁוּב אֶקָּחֶנָּה׃

Por esso me ama el padre, porque yo pongo mi alma, para boluerla à tomar.

17. Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.

Pour-ceci-cause m'aime le Pere, pource que ie laisse ma vie, afin que ie la reprene derechef.

18 אִישׁ לֹא יִשָּׂאֶנָּה מִמֶּנִּי כִּי אֲנִי מֵשִׂים אוֹתָהּ מֵאֵלַי יֶשׁ לִי הַשִּׁלְטוֹן לָשִׂים אוֹתָהּ וְיֶשׁ לִי שִׁלְטוֹן לָשׁוּב וְלָקַחַת אוֹתָהּ וְאֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת לָקַחְתִּי מֵאָבִי׃

Nadie la quita de mi, mas yo la pongo de mi mismo. Porque tengo poder para ponerla, y tengo poder para boluerla a tomar. Este mandamiento recebi de mi padre.

18. Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.

Nul ne me l'oste, mais ie la laisse de par moy. I'ay puissance de la laisser, & i'ay puissance de la reprendre derechef. Ie l'ay receu ce mandement de mon Pere.

19 וַתְּהִי עוֹד מְרִיבָה בַּיְּהוּדִים עַל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

Y boluió à auer dissension entre los Iudios por estas palabras.

19. Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.

A donc dissension aduint derechef entre les Iuifs pour ces propos.

20 וַיֹּאמְרוּ רַבִּים מֵהֶם יֶשׁ לוֹ הַשָּׂטָן וּמְשֻׁגָּע הוּא מַה־תִּשְׁמְעוּ אוֹתוֹ׃

Y muchos dellos dezian, Demonio tiene: y està fuera de si: para que los oyr?

20. Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;

Et plusieurs d'eux disoyent, Il a le diable, & est hors du sens: pourquoy l'escoutez-vous?

ד י ו ח נ ן

ר

15 אֲשֶׁר כַּאֲשֶׁר יֹדֵעַ אֹתִי הָאָב וְגַם אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת הָאָב וְאֶת נַפְשִׁי מֵשִׂים אֲנִי עַל הַצֹּאן׃

Como el Padre conoscé à mi, assi conosco al Padre, y pongo mi alma por las ouejas.

16 וְצֹאן אֲחֵרִים הֵן לִי אֲשֶׁר אֵינָם מִמִּכְלָה הַזֹּאת וְצָרִיךְ לְהוֹלִיךְ אוֹתָם וְאֶת קוֹלִי יִשְׁמָעוּ וְיִהְיֶה צֹאן אֶחָד וְרוֹעֶה אֶחָד׃

Y he de traer otras ouejas que no son de este corral: aquellas tambien me conuiene traer, oyran mi boz: y habrà vn rebaño, y vn pastor.

17 עַל־כֵּן הָאָב אֹהֵב אוֹתִי כִּי אֲנִי מֵשִׂים אֶת נַפְשִׁי אֲשֶׁר אֲשׁוּב אֶקָּחֶנָּה׃

Por esso me ama el padre, porque yo pongo mi alma, para boluerla à tomar.

18 אִישׁ לֹא יִשָּׂאֶנָּה מִמֶּנִּי כִּי אֲנִי מֵשִׂים אוֹתָהּ מֵאֵלַי יֶשׁ לִי הַשִּׁלְטוֹן לָשִׂים אוֹתָהּ וְיֶשׁ לִי שִׁלְטוֹן לָשׁוּב וְלָקַחַת אוֹתָהּ וְאֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת לָקַחְתִּי מֵאָבִי׃

Nadie me la quita, mas yo la pongo de mi mismo. Tengo poder para ponerla, y tengo poder para boluerla a tomar. Este mandamiento recebì de mi padre.

19 וַתְּהִי עוֹד מְרִיבָה בַּיְּהוּדִים עַל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

Y boluió à auer dissension entre los Iudios por estas palabras.

20 וַיֹּאמְרוּ רַבִּים מֵהֶם יֶשׁ לוֹ הַשָּׂטָן וּמְשֻׁגָּע הוּא מַה־תִּשְׁמְעוּ אוֹתוֹ׃

Y muchos dellos dezian, Demonio tiene, y es fuera de si: para que los oyes?

CAP. X. | Das X. Capitel. | Kapitola X.

15. Sicut novit me pater, & ego agnosco patrem: & animam meam pono pro ovibus meis.

As the Father knoweth me, so know I the Father: and I lay down my life for the sheep.

15. Wie mich mein Vater kennet / vnd ich kenne den Vater / vnd ich lasse mein Leben für die Schafe.

Ligesom min Fader kender mig / oc ieg kender Faderen, oc ieg lader mit Liff for Faarene.

15. Jako mię zná Otec / ge já znám Otce / a Zwce mág pokládám za Owce.

Jáko mię zná Otecz / tak ge já znám Otce / a Owcze mam pokládam za swe życi.

16. Et alias oves habeo quæ non sunt ex hoc ovili & illas oportet me adducere, & vocem meam audiunt, & fiet unum ovile & unus pastor.

Other sheepe I have also which are not of this folde: them also must I bring, and they shall heare my voice, and there shall be one sheepefolde, and one shepeherd.

16. Vnd ich hab noch andere Schafe / die sind nicht auß disem Stalle / vnd dieselben muß ich herführen / vnd sie werden meine stimme hören / vnnd wird eine Herd vnd ein Hirte werden.

Oc ieg haffuer endnu andre Faar / de ere icke aff denne Gaard. Oc de samme skal ieg lede hid / oc de skulle høre mit Røst / Oc der skal bliffue en Hiord oc en Hyrde.

16. A gessté mám gyné Owce / ktere z tohoto Owcince / y tyt také musym přiwesti a hlas muog słyssetj budau. A budu geden Owcinec / a geden Pastyř.

A drugie owce mam ktore nie są tego obory / a potrzebá tych y one przyprowodzić bo głosu mego słuchać będą / y będzie ieden owczarnia y ieden pasterz.

17. Propterea me diligit pater, quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam.

Therefore doth my Father love me, because I lay down my life, that I might take it againe.

17. Darumb liebet mich mein Vater / daß ich mein leben lasse / auff daß ichs wider neme.

Den faare elsker min Fader mig / at ieg lader mit Liff / paa det ieg skal tage det igien.

17. Proto mne Otec miluge / że já položám zywot muog, abych zase wzal gey:

Dla tego mię miłuie Otiec / ż ia pokładam żywoc moie, áby ych ie zásie wźiął.

18. Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam à meipso. & potestatem habeo ponendi eam, & potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepi à patre meo.

No man taketh it from me, but I lay it downe of mine owne: I have power to lay it downe, and I have power to take it againe: this commandement have I received of my Father.

18. Niemand nimpt es von mir / sonder ich lasse es von mir selber / Ich habe es macht zu lassen / vnd habe es macht wider zu nemen. Solches Gebot habe ich empfangen von meinem Vater.

Ingen tager det fra mig / men ieg lader det aff mig selff / Jeg haffuer magt at forlade det / oc ieg haffuer magt at tage det igien. Saadant Bud anammede ieg aff min Fader.

18. Nebudeż gy mi newezme ode mnie / ale ja pokładam ie sam od siebie / y mam moc położyć ie / a mam moc zasę wźiąć ie: Toć przykazanie wźiąłem od Otca mego.

Nadeněť go ale ode mnie odemnie / ale ia pokładam ie sam od siebie / y mam moc położyć ie / a mam moc zasę wźiąć ie: Toć przykazanie wźiąłem od Otca mego.

19. Dissensio iterum facta est inter Iudæos propter sermones hos.

There was a division againe among the Jewes for these sayings

19. Da ward aber eine zwitracht vnter den Jüden / vber disen Worten.

Da bleff en vndrace iblant Jøderne / for dette Ords.

19. Tehdy stała se opět rożnice mezy Żydy pro tyto řeči.

A przeto ięść śtałá się znowu rożnica miedzy Żydy dla tych słow tych.

20. Dicebant autem multi ex ipsis, Dæmonium habet & insanit: quid eum auditis?

And many of them said, He hath a devill and is mad: why hear ye him?

20. Vil vnter jnen sprachen: Er hat den Teufel / vnd ist vnsinnig / was höret jhr jhm zu?

Mange iblant dem sagde / Hand haffuer Dieffuelen / oc er fra sinde / hui høre I hannem?

20. Mnozy pak z nich: Dábelstwij má a bláznij / proč ho poslouchátě?

Mowiele ich mowiło miedzy sobą / Drabelstwo ma y szaleie / Czemuż go słuchacie?

21 אָחֳרִנָּא דִּין אָמְרִין דְּיוּ
הָלִין מְמַר דְּיוּ דְּיַיְתָא
לְמָא דְּיַיְמָא מְשַׁפֵּי עֵינֵי
דְּסַמְיָא לְמִסַּחֵי׃

*Altri dicuano. Queste parole non so-
no da indemoniato. el demonio puo-
aperger gli occhi y da ciechi fa li?*

22 הֲוָא בָּעָא דִּין מֵאֲתָא
דְּחֻדְתָּנָא בְּאוּרְשְׁלֵם
וְשִׁתְוָא הֲוָא׃

*Fuesi poi la festa de La Renouatione
en Ierusalem, & era de Verno.*

23 וּמְהַלֵּךְ הֲוָא יְשׁוּעַ
בְּהֵיכְלָא בְּאַסְוָתָא
דִּשְׁלֵימוֹן׃

*El Iesu passeggiaua nel tempio, nel
portico de Saromone.*

24 וְחַרְוֹהִי יְהוּדָיֵא
וְאָמְרִין לֵהּ עַד מָתַי
לַאֲמַטֵי נָפֶשׁ אַתְּ נַפְשָׁנָא
אִוְאִנְתְּ הוּ מְשִׁיחָא אֱמַר
לָן גְּלֵאי׃

*I Giudei adonq; l'circondorno, e dis-
sero infin quando tieni in sospeso l'ani-
ma nostra? se tu sei Christo, uccello libe-
ramente.*

25 עֲנָא יְשׁוּעַ וְאָמַר לְהוֹן
אֲמַרֵת לְכוֹן וְלָא מְהֵימְנִין
אַנְתּוּן עֲבָדָא דַּאֲנָא עָבֵד
אֲנָא בִּשְׁמָא דַּאֲבָי הָאִלֵּין
סָהֲדִין עֲלָי׃

*Et Iesu rispose loro, Io ve l'ho detto, e
voi non lo credete. l'opere ch'io fo nel no-
me del mio Padre, esse rendono testimo-
nianza di me.*

26 אֶלָּא אַתּוּן לָא מְהֵימְנִין
דְּלָא הֲוֵיתוּן מִן עָרְבֵי
אֵילְנָא דַּאֲמַרֵת לְכוֹן׃

*Ma Voi non credete, perciochè Voi non
siete de le mie pecore, come io ve l'ho detto.*

27 עָרְבָא דִּילִי קָלִי
שָׁמְעִין וַאֲנָא יָדַע אֲנָא
לְהוֹן וְרָזִין אָתִין בָּתְרִי׃

*Le mie pecore odono la mia voce, & io
le conosco, & elle mi seguono.*

28 וַאֲנָא יָהֵב אֲנָא לְהוֹן
חַיֵּא דְּלְעָלַם וְלָא יְאַבְּדוּן
לְעָלַם וְלָא אֲנָשׁ יַחְטֹף
אֲנָפוֹן מִן אִידִי׃

*Et io gli dono Vita eterna: e non pe-
riranno giamai, ne alcuno le rapirà de la
mia mano.*

21 וְאֲחֵרִים אָמְרוּ הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֵינָם דִּבְרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר
יֵשׁ לוֹ הַשָּׂטָן הֲיוּכַל הַשָּׂטָן
לִפְקֹחַ אֶת עֵינֵי הָעִוְרִים׃

Dezian otros, Estas palabras no son de endemoniado: puede el demonio abrir los ojos de los ciegos?

22 וַתְּהִי חֲנֻכָּה בִּירוּשָׁלַיִם
וְחֹרֶף הָיָה׃

Y hazianse las Encenias en Ierusalem, y era ynuierno

23 וְיֵשׁוּעַ הִתְהַלֵּךְ בְּאוּלָם
שְׁלֹמֹה׃

Y Iesus andaua en el templo por el Portal de Salomon.

24 וַיַּסְבּוּהוּ הַיְהוּדִים וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו עַד־מָתַי תְּשִׂא אֶת־נַפְשֵׁנוּ
אִם אַתָּה הוּא הַמָּשִׁיחַ דַּבֵּר לָנוּ
בְּגָלוּי׃

Y rodearonlo los Iudios, y dixeronle, Hasta quando nos quitaras la vida? Si tu eres el Christo, dinoslo abiertamente.

25 וַיַּעַן לָהֶם יֵשׁוּעַ אָמַרְתִּי
לָכֶם וְאֵינְכֶם מַאֲמִינִים
וְהַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה בְּשֵׁם
אָבִי אֵלֶּה מְעִידִים עָלָי׃

Respondioles Iesus, Dicho os lo hé, y no lo creeys: las obras que yo hago en nombre de mi Padre, estas dan testimonio de mi.

26 אֲבָל אַתֶּם לֹא מַאֲמִינִים
כִּי אֵינְכֶם מִצֹּאנִי כַּאֲשֶׁר אָמַרְתִּי
לָכֶם׃

Mas vosotros no creeys, porque no sois de mis ouejas, como os hé dicho.

27 צֹאנִי שׁוֹמְעִים אֶת־קוֹלִי
וַאֲנִי יוֹדֵעַ אוֹתָם וְהֵם אַחֲרָי׃

Mis ouejas oyen mi boz, y yo las conozco, y siguenme:

28 וַאֲנִי נוֹתֵן לָהֶם אֶת־חַיֵּי
עוֹלָם וְלֹא יֹאבְדוּ לְעוֹלָם וְאִישׁ
לֹא יִטְרֹף אוֹתָם מִיָּדִי׃

Y yo les doy vida eterna, y para siempre no perecerán: y nadie las arrebatará de mi mano.

21. Ἄλλοι ἔλεγον, οὐκ ἔστιν αὐτὰ τὰ ῥήματα δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

Les autres disoyent, Ces paroles ne sont point d'vn demoniaque: le diable peut il ouurir les yeux des aueugles?

22. Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν.

Or la feste de la dedicace se fit en Ierusalem, & estoit hyuer.

23. Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶνος.

Et Iesus se promenoit au temple, au portique de Salomon.

24. Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παῤῥησίᾳ.

Les Iuifs donc l'enuironnerent, & luy dirent, Iusques à quand tiendras tu nostre ame en suspens? Si tu es le Christ, dis le nous manifestement.

25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.

Iesus leur respondit, Ie le vous ai dit, & vous ne le croyez point: les œuures que ie fay au nom de mon Pere, rendent tesmoignage de moy.

26. Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν.

Mais vous ne croyez point, car vous n'estes point de mes brebis, comme ie vous ai dit.

27. Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσι, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι,

Mes brebis oyent ma voix, & ie les cognois, & elles me suyuent.

28. Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.

Et moi, ie leur donne vie eternelle, & ne periront iamais: aussi nul ne les rauira de ma main.

21. Alii dicebant, Hæc verba non sunt Dæmonium habentis, nunquid dæmonium potest cæcorum oculos aperire?

Others said. These are not the words of him that hath a devill: can the devill open the eyes of the blinde?

22. Facta sunt autem Encænia in Ierosolymis: & hyems erat.

And it was at Jerusalem the feast of the Dedication, and it was winter.

23. Et ambulabat Iesus in templo, in porticu Salomonis.

And Jesus walked in the Temple in Solomons porche.

24. Circumdederunt ergo eum Iudæi, & dicebant ei, Quousq; animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palàm.

Then came the Jewes rounde about him, and said vnto him: How long dost thou make vs to doubt? If thou be the Christ, tell vs plainly.

25. Respondit eis Iesus, Loquor vobis, & non creditis, opera quæ ego facio in nomine patris mei, hæc testimonium perhibent de me.

Jesus answered them: I told you, and ye beleeue not: the workes that I do in my Fathers Name, they beare witnesse of me.

26. Sed vos non creditis, quia nõ estis ex ovibus meis.

But ye beleeue not: for ye are not of my sheepe, as I said vnto you.

27. Oves meæ vocẽ meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me.

My sheepe heare my voyce, and I know them, and they follow me.

28. Et ego vitam æternam do eis: & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu mea.

And I giue vnto them eternall life, and they shall neuer perish, neither shall any plucke them out of mine hand.

21. Die andern sprachen: Das sind nicht wort eines besessenen / kan der Teufel auch der Blinden augen auffthun?

Die andre sagde / Det ere icke ord aff en Besatt Kand Diefuelen oeyplade de Blindis Øyne?

22. Es ward aber Kirchweihe zu Jerusalem / vnd war Winter.

Da derblef Kirckeuielse i Jerusalem / oc det vaar Vinter.

23. Vnd Jesus wandelte im Tempel in der Halle Salomonis.

Da Jhesus vandrede i Templen vdi Salomonis Bauben Huss.

24. Da vmbringeten jn die Jüden / vnd sprachen zu jhm: Wie lange heltest du vnser Seelen auff? Bist du Christus so sage es vns frey herauß?

Da kommne Jødarne ere icke omkring hannem / oc sagde til hannem. Hvor længe opholder du vaar siel? Est du Christus / da sig oss det obenbare vd.

25. Jesus antwortet jhnen: Ich habe es euch gesagt / vnd jhr glaubet nicht. Die werck / die ich thu im meines Vaters Namen / die zeugen von mir.

Jhesus suarede dem / Jeg haffuer sagt eder det, oc troe icke. De gerninger som jeg gior i min Faders Nafn / de vidne om mig.

26. Aber jhr glaubet nicht / denn jr seyt meiner Schafe nicht / als ich euch gesagt habe.

Men i troe icke / thi ere icke mine Faar som jeg sagde eder.

27. Denn meine Schafe hören meine stimme / vnd ich kenne sie / vnd sie folgen mir.

Thi mine Faar høre min røst, oc jeg kender dem, oc de følge mig.

28. Vnd ich gebe jnen das ewige Leben / vnd sie werden nimmermehr vmbkommen / vnd niemand wirdt sie auß meiner hand reissen.

Oc jeg giffuer dem det euige Liff / oc de skulle aldri forfaris / oc ingen skal stide mig dem aff min Haand.

21. Giný pak prawili: Tato slowa negsau ďábelstwij magyessho: Gdaž ďábelstwij mũże slepych oči otwyrati?

Prudzy zásti powidálij: Ty slowa nie sú tego ktoby mial dyabelstwo / Jzali dyabel slepych oczy otwárzáć może?

22. Stalo sepak Poswiceníj w Gerusalemě / a zymá byla.

A bylo w Jerusalém obchod Poświácánij / y zimá byla.

23. Prochodil Gežíss w Chrámě po Sýpicy Salomunowě.

Tedy sě Jesus przechadzał po kościele w przysionku Salomonowym.

24. Tehdy obkľ kolem gey gidě / a rekli gemu: Dokud dussy naššy držíss? gsi ty Krystus / powěz nám zgewně.

Tedy obstąpili go żydowie / á rzekli mu: Dokądże dusze nasze trzymasz? Jeśliś ty jest on Chrystus / powiedz nam to.

25. Odpowěděl gim Gežíss: Powěděl gsem wám / a newěřiste. Skutkowé ktерýž já činjm gménem Otce mého / tí swědectwij wypoláwagij o mně:

Odpowiedział im Jezus: Powiedziałem wam / a nie wierzycie: sprawy które ja czynię w imię Ojca mego / tyco dáią świadectwo.

26. Alewy newěřiste / nebo negste z Owcech mých / jakož gsem powěděl wám.

Ale wy nie wierzycie / bo nie jesteście z owiec moich / jakom wam powiedział.

27. Owce mé hlas mug slyssí / a já znám ge / a následugí mne.

Owieczki moje słuchają głosu mego / á ja je znam / y idą za mną.

28. A já jim dám wěčný život: a nezahynau na wěky, aniž kdo wyrwe ge ruky mé.

Ja im dam żywot wieczny: nie zginą na wieki, ani kto wydrze ie z ręki mey.

י

29 אֲבִי גְּדִיר דְּיַהֲב לִי מִן כֹּל רַב הוּא וְלָא אֲנָשׁ מְשַׁבְּקָת דְּמִן אֲבִי יַתְהוֹן׃

Mio Padre che me l'ha dato, è maggiore di tutti, e niuno sopra ogni cosa può rapire dalla mano di mio Padre.

29 מִנְיָנִי אֲבִי דִּי נְתָנָם לִי מִכֹּל גָּדוֹל הוּא וְאִישׁ לֹא יוּכַל לְטָרֹף מִיַּד־אָבִי׃

M. padre que me las dió, mayor que todos es: y nadie las puede arrebatar de la mano de mi padre.

29. Ὁ πατήρ μου ὃ δέδωκέ μοι, μεῖζον πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου.

My Father, Who has given them to me, is greater than all: and no one can snatch them out of my Father's hand.

Mon pere, Qui me les a donnees, est plus grand que tous: & personne ne peut rien ravir de la main de mon Pere.

30 אֲנָא וַאֲבִי חַד הֲוֵינָן׃

Io e il Padre siamo uno.

30 אֲנִי וְאָבִי אַתָּה אֲנַחְנוּ׃

Yo y mi Padre vna cosa somos.

30. Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμεν.

I and the Father are one.

Moi & le pere sommes vn.

31 וּשְׁקַלוּ תּוּב יְהוּדָיֵא דְּנִרְגְּמוּהִי בְּאַבְנַיָּא׃

Allora i Giudei presero di nuovo le pietre per lapidarlo.

31 וַיָּשׁוּבוּ יְהוּדִים וַיִּשְׂאוּ אֶת־אֲבָנִים לִרְגֹּם אוֹתוֹ׃

Entonces boluieron à tomar piedras los Iudios para apedrearlo.

31. Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.

Then the Iews took vp stones again, to stone him.

Adonc les Iuifs prindrent derechef des pierres pour le lapider.

32 אָמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ סַגִּיאָא עֲבִידָא שְׁבִירָא מִן לְוָת אֲבִי חֲוִיתְכוֹן מִטּוּל אֵיזָא עֲבִידָא מִנְּהוֹן רְגִמִין אַתּוּן לִי׃

Iesu rispose loro, Io vi ho mostrate molte buone opere dal Padre mio per quale di quelle opere mi lapidate voi?

32 וַיַּעַן לָהֶם יֵשׁוּעַ מַעֲשִׂים טוֹבִים רַבִּים הֶרְאֵיתִי לָכֶם מֵאֵת אָבִי עַל־מֶה מִמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה תִּרְגְּמוּנִי׃

Respondio es Iesus, Muchas buenas obras os he mostrado de mi padre, por qual obra destas me apedreays?

32. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, πολλὰ καλὰ ἔργα ἐδείξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;

Iesus answered them, Many good works haue I shewed you from my Father; for which of those works do you stone me?

Iesus respondit, Ie vous ai fait voir plusieurs bonnes oeuures de par mon Pere, pour laquelle d'icelles me lapidez vous?

33 אֲמָרִין לֵהּ יְהוּדָיֵא לָא חָוָא מִטּוּל עֲבִידָא שְׁפִירָא נְרַגְּמִינַן לָךְ אֶלָּא מִטּוּל דְּמְגַדַּף אַנְתְּ וּבְדִיל דְּאֵת בַּר נָשָׁא עָבֵד אַנְתְּ גַּבָּךְ אֱלָהָא׃

I Giudei gli risposero, dicendo, Noi non ti lapidiamo per alcuna buona opera, ma per la bestemmia: e perche essendo tu huomo, fai te stesso Iddio.

33 וַיַּעַנוּ לוֹ הַיְּהוּדִים לֵאמֹר עַל־מַעֲשֶׂה טוֹב לֹא נִרְגֹּם אוֹתָךְ כִּי אִם עַל־גִּדּוּפִים וְכִי אַתָּה אָדָם הוּא וְעוֹשֶׂה אֶת נַפְשְׁךָ לֵאלֹהִים׃

Respondieronle los Iudios, diziendo, Por la buena obra no te apedreamos, si no por la blasphemia; y porque tu siendo hombre te haces Dios.

33. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.

The Iews answered him, saying, For a good work we stone thee not, but for blasphemy; and because that thou, being a man, makest thyself God.

Les Iuifs lui respondirent disans, Nous ne te lapidons point pour quelque bonne oeuure, mais pour blasfeme, & pource que toi estant homme tu te fais Dieu.

34 אֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ הֲלָא כְּתִיב בְּנָמוֹסְכוֹן דְּאָנָא אֲמָרִית דְּאֱלָהִא אַתּוּן׃

Rispose loro Iesu, Non è egli scritto nella vostra Legge, Io ho detto, Voi sete Iddij?

34 וַיַּעַן לָהֶם יֵשׁוּעַ הֲלֹא כָּתוּב בְּתוֹרַתְכֶם אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם׃

Respondio es Iesus, No esta escripto en vuestra Ley, que Yo dixe, dioses soys.

34. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε;

Iesus answered them, Is it not written in your Law, I said, Ye are gods?

Ie us leur respondit, N'est il pas escrit en vostre Loy, Ie dis, Vous estes dieux.

35 אִם לָהִין אֲמַר אֱלָהִא בְּמִטּוֹל דְּלְוָתְהוֹן הֲוָה פִּתְגָמָא דַּאֱלָהָא וְלָא מְשַׁבְּקָא דְּיִשְׁתְּרֵא׃

Se quelli ha chiamati Iddij, à quali la parola di Dio è stata, e la Scrittura non si può rompere.

35 אִם לָהֶם קָרָא אֱלֹהִים אֲשֶׁר אֱלֵיהֶם הָיָה דְּבַר אֱלֹהִים וְלֹא יוּכַל הַכָּתוּב לְהִתָּבֵל׃

Si dixo dioses à aquellos à los quales fué hecha palabra de Dios, y la Escriptura no puede ser quebrantada:

35. Εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή.

If he called them gods, vnto whom the word of God came, and the scripture cannot be broken;

Si elle a appellé ceux-là dieux, à ausquels la parole de Dieu est adressée, & l'Escriture ne peut estre enfraincte:

29. Pater meus quod dedit mihi, maius omnibus est: & nemo potest rapere de manu patris mei.

My Father which gaue them me is greater then all: and no man is able to take them out of my Fathers hand.

30. Ego & pater unum sumus.

I and my Father are one.

31. Sustulerunt lapides Iudæi, ut lapidarent eum.

Then the Iewes agayne toke vp stones, to stone him.

32. Respondit eis Iesus, Multa bona opera ostendi vobis ex patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis?

Iesus answered them, Many good works haue I shewed you from my father: for which of these works do ye stone me?

33. Responderunt ei Iudæi, De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia, & quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum.

The Iewes answered him saying: For the good worke we stone thee not, but for blasphemie, and because thou being a man makest thy selfe God.

34. Respondit eis Iesus, Nonne scriptum est in lege vestra, quia ego dixi, dii estis?

Iesus answered them: Is it not written in your Law, I said, ye are gods?

35. Si illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus est, & non potest solui scriptura.

If he called them gods vnto whom the worde of God was giuen: & the Scripture cannot be broken.

S. Johannes.

Das X. Capitel.

29. Der Vater/der sie mir gegeben hat/ist gröſſer denn alles/ vnnd niemand kan sie auß meines Vaters hand reiſſen.

Jhr Vatter/der sie mir gab/ist grösser denn alle/ vnd niemand kan sie nemmen auß meines Vatters Hand.

30. Ich vnd der Vater sind eins.

Jch vnd der Vatter sind eins.

31. Da hůben die Jůden abermal steine auff/daß sie jhn steinigten.

Da trůgen Jhr aber steine/ vnd wolten jn steinigen.

32. Jesus antwortet jnen: Vil guter werck hab ich euch erzeiget von meinem Vater/vmb welches werck vnter denselbigen steiniget jhr mich?

Jhesus fragte sie/Manche gute Wercke hab ich euch bewiesen von meinem Vatter/ vmb welches wercks willen wolt jhr mich steinigen?

33. Die Jůden antworten jm/vnd sprachen: Vmb des guten wercks willen steinigen wir dich nicht/sondern vmb der Gottslesterung willen/ vnd daß du ein Mensch bist/vnnd machest dich selbs einen Gott.

Die Jůden fragten jn/ vnd sprachen zu jm: Vmb der guten wercke willen wollen wir dich nicht steinigen/ sondern vmb der Gotslesterung willen/ vnd das du als ein Mensch dich selbs machest zu einem Gott.

34. Jesus antwortet jnen: Stehet nicht geschriben in eurem Gesetz/Jch habe gesagt jhr seyt Götter?

Jhesus fragte sie/Stand nicht geschrieben in ewerm Gesetz/ Jch habe gesagt jhr seyt Götter?

35. So jhr die Götter nennet/zu welchen das wort Gottes geschach/ vnd die Schrifft kan doch nicht gebrochen werden.

Wenn sie nu sagt die Gotter/ zu welchen das wort Gottes geschach/ vnd die Schrifft kan doch nicht gebrochen werden.

S. Jan.

Kapitola X.

29. Otec muoj coš mi dal/ wěcſſy gest nadewſſecke: a žádnýk nemůže wytrhnauti z ruky Otce mého.

O Otec moy ktery je mnie dał/ wiecſſy iest nis wſſyckich/ a żaden nie mozoch wydrzec z rąk Oyca mego.

30. Já a Otec gedno gsme.

Ja y Otec ſiedno ieſtechmy.

31. Tehdy zchápali židé kamenj/abygo vkamenowali.

A tak potwoliż zbżli Kamienie Zydowie aby go vkamienowali.

32. Odpowěděl gim Gežiš: Mnohé dobré skutky wážal gsem wám z Otce mého/ pro které skutek z nich kamenugete mne?

Odpowiedział im tedy Jezus/ Wiele dobrych sprzow vkazałem wam z Oyca mego: Dla ktorego z nich mię kamienuiecie?

33. Odpowědělj gemu židé: Pro dobrý skutek tebe nekamenugem/ ale pro rauhánj/a ze ty zlá člowěkem, zdjlugeš se Bohem.

Odpowiedzieli mu Zydowie odpowiedzieli/ mowiąc/ Dla dobrego vczynku nie kamienuiemy cię/ ale dla bluźnierſtwa, ibo ty będąc człowiekiem, czynisz ſię Bogiem.

34. Odpowěděl gim Gežiš: Nenj psáno gest w Žákoně wašem: Já gsem řekl: Bohowé gste.

Odpowiedział Jezus/ Izali nie iest napiſano w zakonie waszym/ Jamowiłem/ Bogami ieſteście?

35. Ponewadž ty nazwal Bohy/k nimžto řeč Božj stala se/a nemuže se zrušeno býti Pjsmo.

Jeżeliż powiedział ony by Bogi do ktorych ſłowo Boże było/ a nie może być Pismo złamane.

36 וְאֵת אֲשֶׁר קִדֵּשׁ הָאָב וְשָׁלַח אֶל־הָעוֹלָם אֹמְרִים אַתֶּם כִּי מְגַדֵּף אַתָּה כִּי אָמַרְתִּי בֶּן־אֱלֹהִים אָנֹכִי׃

Aquel que el Padre santificó, y embió al mundo, vosotros dezis que blasphemo, porque dixe, Hijo de Dios soy.

37 וְאִם אֵינֶנִּי עוֹשֶׂה אֶת־מַעֲשֵׂי אָבִי לֹא תַאֲמִינוּ לִי׃

Si no hago obras de mi Padre, no me creays

38 וְאִם עֹשֶׂה אֲנִי וְגַם אֵינְכֶם מַאֲמִינִים לִי אַךְ הַאֲמִינוּ לַמַּעֲשִׂים לְמַעַן תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ כִּי אָבִי בִּי הוּא וַאֲנִי בּוֹ׃

Mas si las hago, y si á mi no creeys, creed á las obras, para que conozcays y creays, que el padre es en mi, y yo en el Padre.

39 וַיְבַקְשׁוּ עוֹדָם לְתָפְשׁוֹ אוֹתוֹ וַיֵּצֵא מִיָּדָם׃

Y procuravan otra vez prenderlo, mas el se salió de sus manos.

40 וַיָּשָׁב וַיֵּלֶךְ לְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בּוֹ הָיָה יוֹחָנָן בָּרִאשֹׁנָה טֹבֵל וַיֵּאָחֵר שָׁם׃

Y bolusose tras el Iordan á aquel lugar donde primero avia estado baptizando Ioan. y ello uuo alli.

41 וְרַבִּים בָּאוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ כִּי יוֹחָנָן אוֹת לֹא אָמַת עָשָׂה וְכָל־אֲשֶׁר אָמַר יוֹחָנָן עַל־הָאִישׁ הַזֶּה אֱמֶת הוּא׃

Y muchos venian á el, y dezian, que Ioan á la verdad ninguna señal hizo, mas todo lo que Ioan dixo desse, era verdad.

42 וַיַּאֲמִינוּ רַבִּים בּוֹ שָׁם׃

Y muchos creyeron all. cael.

36 לְאִישָׁא דְאַבָּא קַדִּישָׁה וְשַׁדְרַהּ לְעָלְמָא אַתּוֹן אָמְרִין דְּמְגַדַּף אַנְתְּ מִן דַּאֲמַרִית לְכוֹן דִּבְרַ אֲנָא דְּאֱלָהָא׃

Vs. dire à celuy que el Padre ha santificado, y embiado al mundo. Tu blasphemas, porque he dicho, Yo soy el Hijo de Dios?

37 וְאִן לָא עָבֵד אֲנָא עוֹבָדַיָּא דְּאַבָּא דִּי לִי לָא תְּהֵימְנוּן לִי׃

Si no hago las obras de mi Padre, no me creays.

38 אֲבָל אִן עָבֵד אֲנָא אַפִּלּוּ לִי לָא מְהֵימְנִין אַנְתּוּן לְהַוְן לְעוֹבָדַיָּא הֵימְנוּ דְּתִדְּעוּן וְתְהֵימְנוּן דַּאֲבָא בְּגַוָּאִי וַאֲנָא בְּגַוֵּהּ׃

Mas si no le fe. antes de Vos mismos creedme a mi. Vsadme el Padre actuando a vosotros, sabed, y creeredme, que el Padre a mi, y yo en el.

39 וּבְעָו תּוּב לְמִתְפְּשֵׂהּ וְאִשְׁתֵּזִיב מִן יְדֵיהוֹן׃

Esse dunque cercauano di pigliarlo ma egli fuggio fuor de le mani.

40 וְאָזַל לַהּ לְעִבְרָא דְיַרְדְּנָא לְאַתְרָא דַּהֲוָה יָהֵב בֵּהּ יוֹחָנָן רִישׁ מִדְּבַּר בַּמַּיָּא יָתִיב תַּמָּן׃

Et tornato se ne andò di la del Giordano, a quel luogo dove prima era stato battezzando Giouanni, e quiui fermossi.

41 וַאֲתוֹ אֲנָשָׁא סַגִּיאָא לְוָתֵהּ וַאֲמָרִין הָוֹה דְיוֹחָנָן אָת לָא עֲבַד אָתָא אֲבָל כֹּל דְּמַלֵּל יוֹחָנָן עַל דָּא גְּבַרָא שַׁרִיר הוּא׃

E molti vennero à lui, e dicevano: Giouanni in vero fatto segno alcuno non ha fatto, ma tutto ciò, che egli ha detto di costui è vero.

42 וְהַמְהֵימְנוּ דְּיָתְבִין בְּ בֵּיהּ׃

E molti in quel luogo credettero in lui.

4

36. Ον ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι;

Dizes vos que te blasphemo, mal que el Padre a santificado, & embiado al mundo, pues dizes que yo dixe, Hijo de Dios?

37. Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μή πιστεύετέ μοι.

Si no hago las obras de mi Padre, no me creays.

38. Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, κἀγὼ ἐν τῷ πατρί.

Mas si las hago, si á mi no creeys, creed á las obras, para que conozcays y creays, que el padre es en mi, y yo en el Padre.

39. Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

Procuravan otra vez prenderlo, mas el se salió de sus manos.

40. Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.

Y bolusose tras el Iordan á aquel lugar donde primero avia estado baptizando Ioan. y ello uuo alli.

41. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν.

Y muchos venian á el, y dezian, que Ioan á la verdad ninguna señal hizo, mas todo lo que Ioan dixo desse, era verdad.

42. Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Y muchos creyeron all. cael.

Et plusieurs vindrent à lui, et disoyent, Que Iean n'a fait aucun miracle, mais tout ce que Iean a dit de cestuy-cy, estoit vray. Et plusieurs y creurent en lui.

CAP. X. | Das X. Capitel. | Kapitola X.

36. Quem pater ſanctifi-
cavit & miſit in mundum,
vos dicitis, Quia blaſphe-
mas: quia dixi Filius Dei
ſum?

36. Sprecht jhr denn zu dem / den der Vater geheiliget / vnd in die welt geſandt hat / Du leſterſt Gott? darumb daß ich ſage / Ich bin Gottes Sohn?

36. Ocom kterohoż poſwyti
ſtil Otec a poſlalwa ſwěť. Wy
prawyte że ſe rauhám / że giem
kell / Syn Bożj gſem?

Say ye of him / whome the Father
hath ſanctified, and ſent into the world:
Thou blaſphemeſt: becauſe I ſayde /
I am the Sonne of God?

Ginet da ſil den / der Fadrem helligede / oc ſende
til Verden / Du beſpaader Gud? Der ſaare at ieg ſiger /
Jeger Guds Søn?

37. Si non facio opera pa-
tris mei: nolite credere mi-
hi.

37. Thu ich nicht die werck meines Vaters / ſo glaubet mir nicht.

37. Neklnjmli Skutkáw Otce
mého / newěřte mi.

If I do not the workes of my Fa-
ther, beleeue me not.

Gør ieg icke min Faders Gerninger / da tror
mig icke.

Jeſtliże czinie ſprawy Oyca
mego / nie wierzcież mi.

38. Si autem facio: & ſi mi-
hi non vultis credere, ope-
ribus credite: ut cognoſcatis & credatis quia pater in
me eſt, & ego in patre.

38. Thu ich ſie aber / glaubet doch den wercken / wolt jhr mir nicht glauben / Auff daß jhr erkennet vnd glaubet / daß der Vater in mir iſt / vnd ich in jhm.

38. Pakli ſkutkům / nechcetli
mně wěřiti / aſpoň skutkům
mým wěřte / abyſte poznali a wěřili / że we mně geſt Otec / a já w Otci.

But if I do them, though ye beleeue not me / yet beleeue the workes: that ye may know and beleeue, that the Father is in me, and I in him.

Men gorer dem / da troer dog de Gerninger: vil-
let icke troe mig / Paa dett ſtulle kende oc troe / at Fa-
deren er i mig / oc ieg vdi hannem.

Ale ačkoli ſkutkům mým newěříte mi / newěřte ale ſprávcům mým / abyſte poznali a wěřili / że we mně geſt Otec / a já w Otci.

39. Quærebant ergo eum
apprehendere, & exivit de
manibus eorum.

39. Sie ſuchten abermal jn zu greiffen / aber er entgieng jhnen auß jhren henden.

39. Protoż hledali ho giti /
a on vſzedł z rukau gegich.

Agayne they went about to take him:
but he eſcaped out of their handes.

Da ſøgte atter effter at gribe hannem / Men hand
vdgik dem / aff deris hender.

A zaſ powtore cyhali mátz ge
Foby go pogmáli, Alewyſzedł z ruce
ich.

40. Et abiit iterum trans
Iordanem in eum locum vbi
erat Iohannes baptizans pri-
mùm: & manſit ibi.

40. Vnd zoch hin wider jenſeit des Jordans / an den ort / da Johannes vorhin getaufft hatte / vnnd bleib allda.

40. Wyſſel opżeza Jordán na to myſto, kdeż ſ. Jan
kſtil / a pobyl tu.

And went againe beyond Jordan
into the place where Iohn firſt Baptiſed: and there abode.

Da drog herregen paa hin ſide Vo dem / paa den
Sted / ſom Johannes for dømte / oc bleff der.

A kdyż potřetj ſ. Jordán ſe
cházel wyſſe ghże byl Jan kżtyce
wal. prwnj / y zůſtáwſe tiegż.

41. Et multi venerunt ad
eum, & dicebant, Quia Io-
hannes quidem ſignum fecit
nullum. Omnia autem quæ-
cunque dixit Iohannes de
hoc, vera erant.

41. Vnd vil kamen zu jhm / vnnd ſprachen: Johannes thet kein zeichen. Aber alles was Johannes von diſem geſagt hat / das iſt war.

41. A mnozj ſſli k němu a řekli
gż: Jan zadnż znamenj nečinil.
Ale wſſecko což gżeſt mluwił Jan o tomto /
prawdu bylo.

And many came to him, and ſayde / Iohn did no miracle: but all
things that Iohn ſpake of this man,
were true.

Da mange kiøbe der paa hannem.

Ale mnozj ſe tam wrátyli we
ho.

41. Et multi crediderunt
in eum.

42. Vnd glaubten allda vil an jhn.

42. A mnozj wěřili we ně
ho.

And many beleeued in him there.

Awiele ich tám wuwerzyli we.

יא

1 אִית דֵּין חַד דְּאִתְמְרִיץ דִּבְרְיָה לְעָזַר מִן בֵּית עַנְיָא דְּאֲחוֹהִי דְּמַרְיָם וּמַרְתָּא אֲחָתַהּ דְּמַרְיָם וּמַרְתָּא׃

Et era vna parlacerte infermo chiamato Lazaro da Betania, del caſtello di Maria, e di Martha ſua ſorelle

2 מַרְיָם דֵּין הַדָּא אִיתַיְתָ חֵי דְּמַסַּיְתָ בְּסָמָא וּמְנַגְבַת יָתֵיהּ בְּמַשְׁעָרָהּ וְשֵׁירוּתָא דְּאֲחוֹהִי לַעְזָר דַּבְרְיָה הֲוָא׃

Et era Maria quella che vnſe il Signore con l'vnguento, & aſciugò i ſuoi piedi con i capelli, il cui fratello Lazaro era infermo.

3 וְשַׁדַּרְיָן מְתַרְגְּמָנִין א לְוָת יְשׁוּעַ וְאָמְרִין מָרָן הָא דְּרִחֵם אָתְּ כְּרִיהּ׃

Le ſue ſorelle dunque mandorno à lui, dicendo, Signore, ecco, colui che tu ami, è infermo

4 וְיְשׁוּעַ דֵּין אֲמַר דְּנָא מַרְעִיתָא לָא הֲוָא דְּמִיתָא אֶלָּא חֶלְפָּ דְּיִתְשַׁבַּח יְקָרָא דַּאלָהָא דְּיִתְשַׁבַּח בַּרָהּ דַּאלָהָא בַּהּ׃

Et auendo ſentito queſto Ieſu diſſe: Queſta infermità non è a morte, ma per la gloria di Dio: accioche per eſſa ſia glorificato il Figliuol di Dio.

5 וּרְחֵם הֲוָא יְשׁוּעַ יָת מַרְתָּא וְיָת אֲחָתַהּ וְיָת לַעְזָר׃

Et amaua Ieſu Martha, e la ſua ſorella, e Lazaro.

6 כְּד שְׁמַע דְּכַרְיָה הֲוָא תְּרֵין יוֹמִין דְּבָתְרָתָא דְּאִיתְעְדִּי תַּרִין יוֹמִין׃

Et appreſſo hauer inteſo che Lazaro era infermo, ſi fermò per alcuni dì in quel luogo, doue era, quarantaſette giorni, doue egli era.

7 בָּתַר דֵּין אֲמַר לְתַלְמִידוֹהִי נְעוֹל לִיהוּדָה׃

Poi dopo queſto diſſe à i diſcepoli, Andiamo di nouo in Giudea.

יא

1 וְהִנֵּה אִישׁ חוֹלֶה הָלַיִן לוֹעֲזָר מִבֵּית עֲנְיָה מְטִרַּת מִרְיָם וּמָרְתָה אֲחוֹתָהּ׃

Eſtaua entonces enfermo vno llamado Lazaro, de Bethania el aldea de Maria y de Martha ſus hermanas

2 וְהָיְתָה מִרְיָם הַהִיא הַמְסִיכָה אֶת־אָדוֹן בְּשֶׁמֶן וּמְקַלְקְלָה אֶת־רַגְלָיו בְּשַׂעֲרֵי רֹאשָׁהּ אֲשֶׁר אָחִיהָ לְוָעוֹר חוֹלֶה׃

Y Maria era la que vngió al Señor con vnguento, y limpió ſus pies con ſus cabellos, cuyo hermano Lazaro eſtaua enfermo.

3 וַתִּשְׁלַחְנָה הָאֲחָיוֹת אֵלָיו לֵאמֹר אֲדֹנָינוּ רְאֵה זֶה אֲשֶׁר אָרַבְתּוֹ חוֹלֶה׃

Embiaron pues ſus hermanas à el diziendo, Señor heaqui, el que amas eſta enfermo.

4 וּבְשָׁמְעוֹ אָמַר יֵשׁוּעַ הַחֻלְשָׁה הַזֹּאת אֵינֶנָּה לַמָּוֶת כִּי אִם אֱלֹהִים בְּכָבוֹד אֱלֹהִים וְאֲשֶׁר יְכֻבַּד בֶּן־אֱלֹהִים בָּהּ׃

Y oyendo lo Ieſus, dixo, Eſta enfermedad no es para muerte, mas por gloria de Dios, para que el hijo de Dios ſea glorificado por ella.

5 כִּי אָהַב יֵשׁוּעַ אֶת־מָרְתָה וְאֲחוֹתָהּ וְאֶת־לְוָעוֹר׃

Y amaua Ieſus a Martha y à ſu hermana, y à Lazaro.

6 וְכַאֲשֶׁר שָׁמַע כִּי חוֹלֶה הוּא אָז אֶחָד בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה בּוֹ בְּיוֹמָיִם׃

Como oyó pues, que eſtaua enfermo, entonces à la verdad quedoſe dos dias en aquel lugar donde eſtaua.

7 וְאַחֲרֵי־כֵן אָמַר לְתַלְמִידָיו נָשׁוּבָה וְנֵלְכָה אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה׃

Luego deſpues deeſto dixo à ſus Diſcipulos Vamos a Iudea otra vez

ΚΕΦΑΛ. ια.

1. Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

Or y auoit d'vn certain homme malade appelé Lazare de Bethanie, qui eſtoit du chaſteau de Marie & de Marthe ſœur d'icelle.

2. Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.

(Et Marie fut celle qui oignit d'onguement le Seigneur, & eſſuya les pieds d'icelui de ſes cheueux: de laquelle le frere Lazare eſtoit malade.)

3. Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.

Les ſœurs donc enuoyerent vers lui, diſans, Seigneur, voici celui que tu aimes eſt malade.

4. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς.

Ieſus ayant entendu cela, dit, Cette maladie n'eſt point la mort mais pour la gloire de Dieu: afin que le Fils de Dieu ſoit glorifié par icelle.

5. Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον.

Or Ieſus aimoit Marthe, & ſa ſœur, & Lazare.

6. Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.

Et apres auoir entendu qu'il eſtoit malade, il demeura deux iours au meſme lieu ou il eſtoit

7. Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.

Et apres cela il dit à ſes diſciples, Allons de rechef en Iudee.

CAP. XI.

Erat autem quidam languens Lazarus à Bethania, de castello Mariæ & Marthæ sororum eius.

And a certaine man was sicke named Lazarus of Bethania, the towne of Marie, and his sister Martha.

2. (Maria autem erat quæ unxit Dominum unguento, & extersit pedes eius capillis suis: cuius frater Lazarus infirmabatur.)

(And it was that Marie which anointed the Lord with ointment, and wiped his feete with her heare: whose brother Lazarus was sicke.)

3. Miserunt ergo sorores eius ad eum, dicentes, Domine, ecce quem amas, infirmatur.

Therefore his sisters sent vnto him saying: Lord behold he whome thou louest is sicke.

4. Audiens autem Iesus, dixit eis, Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur filius Dei per eam.

When Iesus heard it he said: This sickenes is not vnto death, but for the glory of God, that the Sonne of God might be glorified thereby.

5. Diligebat autem Iesus Martham, & sororem eius Mariam, & Lazarum.

Now Iesus loued Martha, and her sister and Lazarus.

6. Vt ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus.

And after he had heard that he was sicke, he abode two dayes still in the same place where he was.

7. Deinde post hæc dicit discipulis suis, Eamus in Iudæam iterum.

Then after that, saith he to his disciples, Let vs go into Iudea again.

Das XI. Capitel.

Es lag aber einer kranck mit Namen Lazarus von Bethanien / in dem flecken Maria / vnd jrer Schwestern Martha.

DEr lag en sieng / som heb Lazarus aff Bethania, i Marie oc hendis søsters Marthe By.

2. Maria aber war die den HERREN gesalbet hat mit salben / vnd seine füsse getrucknet mit jhrem Haar / derselbigen Bruder Lazarus lag kranck.

Men Maria oder den / som saluede HERREN mer salue / oc wurde hans Fødder met sit Haar / Den samme Broder Lazarus vaar sieg.

3. Da sandten seine Schwestern zu jhm / vnd liessen jm sagen: HERR / sihe / den du lieb hast / der ligt kranck.

Da sende hans Søstere til hannem / oc lode hannem sige / HERRE / See den du elsser / hand ligger sieg.

4. Da Jesus das höret / sprach er: Die Kranckheit ist nicht zum todte / sondern zur ehre Gottes / daß der Sohn GOttes dardurch geehret werde.

Der Jhesus det horde / sagde hand / Den Sieg dom er icke til døden men til Gudz ære / at Gudz Søn skal prisis deraff.

5. Jesus aber hatte Martham lieb / vnd jhre Schwester vnd Lazarum.

Oc Jhesus elsker Martham / oc hendis søster / oc Lazarum.

6. Als er nun höret / daß er kranck war / blieb er zween tage an dem orte da er war.

Der hand nu horde / at hand vaar sig, bleff hand tho dage paa den sted, som hand vaar.

7. Darnach spricht er zu seinen Jüngern / lasset vns wider in Judeam ziehen.

Der efter siger hand til sine Disciple / Lader oss drage til Judeam igen.

Kapitola XI.

Byl pak gistý nemocný / gménem Lázar z Bethanie z Městečka Marye a Martyho Sestry jeho.

Mistkarz tej wsi gmenem Lázarz byl nemocen z Bethánie z miesteczka Maryey y Martyny siostry iey.

2. A byla ta Marya / která to pomazala Pána Masti / a vytřela Nohy jeho vlasy swými: jejížto Bratr Lázar byl nemocen.

A Mářya ta by'a Panie pomazała Páná olejkiem / y wycierała nogi iego włosami swoiemi: ktorey brat Łázarz był chorem.

3. Tedy poslaly k němu Sestry jeho / řkouce: Pane / hle ten, kterýž miluješ / nemocen jest.

Posłáły tedy siostry iego Panu mowiąc: Panie oto ten ktorego go miłuiesz niemocen iest.

4. To uslyšav Ježíš řekl jim: Nemoc tato / nenít k smrti / ale pro slávu Boží / aby oslaven byl Syn Boží skrze ni.

To gdy vsłyszał Jezus rzekł: Niemoc ta nie iest ku śmierci ale ku chwale Bożey / aby był wsławiony Syn Boży przez nię.

5. Miloval pak Ježíš Marthu y Sestru její, y Lázara.

Miłował Jezus Martę y siostrę iey, y Łázarza.

6. Protož když uslyšal, že by nemocen byl / zůstal tehdáž na místě, v němž byl, za dva dni.

A przetoż gdy słyszał że był niemocen / przebył wtenczas został przez dwa dni na tymże mieyscu gdzie był.

7. Potom pak řekl Učedlníkům svým: Pojďme opět do Judstva.

Potym mowił do uczennikow swoich, Idźmy znowu do Judei.

יא

8 וַיֹּאמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו רַבִּי זֶה עַתָּה בִּקְשׁוּ הַיְּהוּדִים לְרָגְמְךָ וְתָשׁוּב תֵּלֵךְ שָׁמָּה׃

Dizenle los Discipulos, Rabbi, ora procurauan los Iudios apedrearte, y vas otra vez allà.

9 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ הֲלֹא שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁעוֹת הַיּוֹם הֲנָה אִם אִישׁ מְהַלֵּךְ בַּיּוֹם אֵינֶנּוּ כּוֹשֵׁל כִּי אֶת אוֹר הָעוֹלָם רוֹאֶה׃

Respondió Iesus, No tiene el dia doze horas? Elque anduuiere de dia, no trompieça, porque vee la luz deeste mundo

10 וְאִם אִישׁ מְהַלֵּךְ בַּלַּיְלָה אָז כּוֹשֵׁל כִּי הָאוֹר אֵינֶנּוּ בּוֹ׃

Mas elque anduuiere de noche, trompieça porque no ay luz enel.

11 זֹאת הָאֲלָהּ דִּבֶּר וְאַחֲרֵי כֵן אָמַר אֲלֵיהֶם לוּעָזִר מְרֵעֵנוּ שָׁכֵב כִּי־אִם אֵלֵךְ לְהָקִים אוֹתוֹ׃

Dicho esto, dizeles despues, Lazaro nuestro amigo duerme: mas voy a despertarle de sueño.

12 וַיֹּאמְרוּ תַּלְמִידָיו אֲדֹנָי אִם שׁוֹכֵב וְנוֹשֵׁעַ׃

Dixeronle entonces los Discipulos, Señor si duerme, saluo estará.

13 כִּי אָמַר יֵשׁוּעַ עַל מוֹתוֹ וְהֵמָּה חָשְׁבוּ כִּי עַל־שְׁכַבַת הַשֵּׁנָה אָמַר׃

Mas esto dezia Iesus de la muerte deel, y ellos pensaron que hablaua de sueño de dormir.

14 וְאָז הוֹדִיעַ יֵשׁוּעַ לָהֶם דָּבָר אֲלֵיהֶם כִּי לוּעָזִר מֵת׃

Entonces pues Iesus les dixo claramente, Lazaro es muerto:

15 וְשָׂמֵחַ אֲנִי עֲלֵיכֶם בַּעֲבוּרְכֶם כִּי לֹא הָיִיתִי שָׁם אֲבָל אֵלֵךְ אֵלָיו׃

Y he olgado por vosotros, que yo no estuuiesse alla, por que creays, mas vamos a el.

ια'.

8. Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ῥαββεί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;

Los discipulos le dizen, Maestro, los Iudios ahora procuraron apedrearte, y vas otra vez allà?

9. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει·

Iesus respondió, No ay el dia doze horas? Si alguno anduuiere de dia, no tropieça, porque ve la luz deste mundo.

10. ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

Mas si alguno anduuiere de noche, tropieça, porque no ay luz en el.

11. Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.

Dichas estas cosas, & despues desto les dize, Lazaro nuestro amigo duerme, mas voy para despertarle.

12. Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.

Dixeronle pues sus discipulos, Señor si duerme, saluo estará.

13. Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.

Os Iesus auia dicho esto de la muerte dicenle mas, Apenas oyeron que hablaua del dormir del sosiego.

14. Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανε.

Entonces pues Iesus les dixo claramente, Lazaro es muerto.

15. Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἀγωμεν πρὸς αὐτόν.

Y me huelgo por vosotros, por que creays, que no estuue alli: mas vamos a el.

יא

8 אָמְרִין לֵהּ תַּלְמִידוֹהִי רַבִּי הָשְׁתָּא יְהוּדָיֵא בָּעֵין רַגָּמָךְ וְתוּב אָזֵל לְתַמָּן׃

Le dizen sus discipulos, Maestro, ya dezian los Iudios que te apedrearian, y tornas alla?

9 אֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ לָא תְּרֵיסַר שְׁעִין אִינּוּן בְּיוֹמָא אִין אֲנָשׁ מְהַלֵּךְ בִּיוֹמָא לָא מְעַתַּל מִשּׁוּם דְּנְהוֹרָא דְּעָלְמָא חֲזֵא׃

Respondió Iesus, No son a le dezir doze horas de dia? Vno que anduuiere de dia, no tropieça, porque ve la luz de este mundo.

10 אֲבָל אֲנָשׁ דִּין בְּרֵילְיָא יְהַלֵּךְ מִתְעַתַּל מִשּׁוּם דִּנְהוֹרָא לֵית בֵּהּ׃

Mas si vno anduuiere de noche, tropieça porque la luz no es en el.

11 דֵּלִין אֲמַר יְשׁוּעַ וּבָתַר כֵּן אֲמַר לְהוֹן לָעְזַר רַחֲמָנָא שְׁכִיב אֲנָא אֵזֵל אֲנָא דְּאֶעֱרְעִינֵהּ׃

Quando esto dixo, les dixo luego, Lazaro nuestro amigo duerme, mas yo voy para que le despierte.

12 אֲמְרִין לֵהּ תַּלְמִידוֹהִי מָרָנָא אִין שְׁכִיב מִדִּין אַן תְּהֵי מְרַחֲמָא׃

Le dixeron sus discipulos, Señor si duerme, saluo estara.

13 הוּ דֵּין יְשׁוּעַ אֲמַר עַל מוֹתֵהּ וְהִנּוּן סְבָרוּ דְּעַל שְׁכִיבוּתָא הוּא דְּשִׁנְתָא אָמַר׃

Esto auia dicho Iesus de la muerte de aquel Lazaro. Y ellos pensaron que dezia del dormir del sueño.

14 הֲדֵין אֲמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ קַשְׁיָת לָעְזַר מִית לְהוֹן׃

Entonces Iesus les dixo claramente, Lazaro es muerto.

15 וְחַדֵּא אֲנָא דְלָא הֲוֵית תַּמָּן מִשּׁוּמְכוֹן דְּתְהֵימְנִין אֶלָּא נֵזֵיל לְוָתֵהּ׃

Y me huelgo por vosotros de no auer estado alli, para que creays. Mas vamos a el.

CAP. XI. | Das XI. Capitel. | Kapitola XI.

8. Dicunt ei discipuli, Rabbi, nunc quærebant te lapidare Iudæi: & iterum vadis illuc?

The disciples sayd vnto him, Master, the Iewes late sought to stone thee, and dost thou go thither again?

8. Seine Jünger sprachen zu jhm/ Meister/ jenes mal wolten die Jüden dich steinigen/ vnd du wilt wider dahin ziehen?

Sein Discipule sagde til hannem, Meistere, Siste gong vilde Jederne stene dig/ oc du vilt drage der hen igen?

8. Kterſi mu rekli zwolenowcy: Mistrzu theraz ſukali Zidowie ukamenowati, a zaz tam oz ſi chczes gizi?

9. Respondit Iesus, Nónne duodecim sunt horæ diei? si quis ambulaverit in die, nõ offendit: quia lucem huius mundi videt.

Iesus answered, Are there not twelue houres in the day? if a man walke in the day, he stombleth not, because he seeth the light of this worlde.

9. Jesus antwortet: Sind nicht des tages Zwölff stunden? Wer des tages wandelt/ der stösset sich nicht/ denn er sihet das Liecht dises Welt.

Jhesus suarede, Ere der icke tolff timer om dagen? Hvo som vandrer om dagen/ hand stoder ingen icke/ thi hand seer denne Verdens Lius.

9. Odpowědĕł Gežiſſe/ wſſak diwa ſátie hodin zaden geſt. Chodil kdo wedne wezrazý ſe/ nebo ſwĕtlo tohoto Swĕta widj.

10. Si autem ambulaverit in nocte, offendit: quia lux non est in eo.

But if a man walke in the night, he stombleth, because there is no light in him.

10. Wer aber des nachts wandelt/ der stösset sich/ denn es ist kein Liecht in jhm.

Men hvo som vandrer om natten/ hand stoder sig/ thi der er intet Lius hannem.

10. Pakli chodĕkdo bude w noczy/ vrazĕ ſe/ nebot Swĕtla nenij w nĕm.

11. Hæc ait, & post hæc dicit eis, Lazarus amicus noster dormit: sed vado ut à somno excitem eum.

These things spake he, and after he saide vnto them, Our friend Lazarus sleepeth: but I go to awake him vp.

11. Solches saget er/ vnd darnach spricht er zu jhnen: Lazarus vnser Freund schlefft/ aber ich gehe hin/ daß ich jhn auffwecke.

Dette sagde hand, oc der efter siger hand til dem/ Lazarus vor Ven sover, Men jeg gaar dertil, at opvecke hannem.

11. To powĕdiw/ kteſi gim opĕt: Lazar přjtel náſs ſpi/ ale gdu abych gey ze Sna probudil.

12. Dixerunt ergo discipuli eius, Domine, si dormit, salvus erit.

Then said his disciples, Lord, if he sleepe, he shall do wel.

12. Da sprachen seine Jünger: HERR/ schlefft er so wirdts besser mit jhm.

Da sagde hans Disciple/ HERRE, sofuer hand/ da bliffuer det bedre med hannem.

12. Tehdy ſkſi Wedlnſtcy gho: PĂNE/ ſpijtli/ zdraw bude.

13. Dixerat autem Iesus de morte eius: illi autem putaverunt quòd de dormitione somni diceret.

Howbeit Iesus spake of his death: but they thought that he had spoken of the naturall sleepe.

13. Jesus aber saget von seinem tode/ Sie meineten aber/ er redet vom leiblichen schlaff.

Men Jhesus talede om hans død/ Men de mente, at hand talede omkring legemlige søfn.

13. Ale Gežiſs ſkĕl o Smrti gho/ oni pak domnywali ſe/ gho by o ſpanj ſna mluwil.

14. Tunc ergo Iesus dixit eis manifestè, Lazarus mortuus est.

Then said Iesus vnto them plainly, Lazarus is dead.

14. Da sagts jhnen Jesus frey herauß: Lazarus ist gestorben.

Da sagde Jhesus dem det obenbare, Lazarus er død.

14. Protož ſkĕl gim Gežiſs zgewně/ Lázar geſt umrĕl:

15. Et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi, sed eamus ad eum.

And I am glad for your sakes that I was not there, that ye may believe: but let vs go vnto him.

15. Vnd ich bin fro vmb euren willen/ daß ich nicht da gewesen bin/ auff daß jhr glaubet/ aber lasset vns zu jhm ziehen.

Og jeg er glad for eders skyld, at jeg vaar icke der/ paa det I skulle tro/ Men lader os drage til hannem.

15. A radugĕ ſe prowáo/ abyſte wĕřili/ ze ſem nebyl/ protož podmĕ k němu.

יא

16 אֲמַר תָּאוֹמָא ד
דְּמִתְאֲמַר תָּאוֹמָא ל
לְתַלְמִידְוָתָא דְּבַיְתֵהּ נִזְדַּל
אַף חַנָּן נְמוּת עִמֵּהּ׃

Aller Tomaſo, detto Didimo, diſſe à i ſuoi compagni diſcepoli. Andiamo anco noi, à fine, che noi moriamo con eſſoloro.

17 וַאֲתָא יְשׁוּעַ לְבֵית
עַנְיָא וְאַשְׁכַּח דְּאַרְבְּעָ
לְהּ יוֹמִין דְּאִתְיְהִיבַ בְּיַת
קְבוּרְתָּא׃

Et venuto Geſù trouò, ch'egli era ſtato già quattro dì nel ſepolchro.

18 אִיהֵיהּ הָוֵת דִּין לְ
עַנְיָא עַל גַּב אוּרְשְׁלֵם כְּ
פַרְסָא מִנְיָן אִיכַּר׃

Era Betania preſſo à Geruſalem circa quindici ſtadij

19 וְכַמְּיָא מִן יְהוּדָיֵא
אִתְיָאוּן לְוָת מַרְתָּא
וּמַרְיָם דְּיִתְלוֹן בְּרַחֲ
מֵיהוֹן אֲחוֹהִין׃

E molti de i Giudei erano venuti à Marta & à Maria per conſolarle, del lor fratello.

20 מַרְתָּא דִּיוּדְ בְּבוּתָ
דְּישׁוּעַ אָתָא וְאִתְקַ
לְאוֹרְעֵהּ מַרְיָם דִּין בְּ
בֵּיתָא יָתְבָא הֲוָת׃

Marta dunque come inteſe che Geſù veniua, gli andò contro: e Maria ſtaua in caſa.

21 וַאֲמְרַת מַרְתָּא לְיֵשׁוּ
מָרִי אִלּוּ הֲוֵיתָ הָכָא
מְאִתְּ לָא הֲוָה אָחִי׃

Hor Marta diſſe à Geſù. Signore, ſe tu foſſi ſtato quì, il mio fratello non ſarebbe morto.

22 אֶלָּא אַף הַשְׁתָּא יָדַעְנָא
אֲנָא דְּכָל מָא דְּתִשְׁאַל
לֵאלָהָא יְהַב לָךְ׃

Ma anco hora ſo, che tutto quel che tu domanderai à Iddio, Iddio ti darà.

23 אֲמַר לַהּ יֵשׁוּעַ יְקוּם
אָחוּכִי׃

Geſù le diſſe, Tuo fratello reſuſciterà.

24 אֲמְרַת לֵהּ מַרְתָּא
יָדַעְנָא אֲנָא דִּיקוּמ
בְּוֻתְמָא בְּיוֹמָא אֲחֲרְיָא׃

Marta gli diſſe, Io ſo che reſuſciterà nella reſurrettione nel vltimo giorno.

יא

16 אָמַר תָּאוֹמָא הַנֹּאמַר תּוֹאַם
לַחֲבֵרָיו לַתַּלְמִידִים גַּלְהָ גַּם
אֲנַחְנוּ לָמוּת אִתּוֹ׃

Dixo entonces Thomas el que ſe dize el Didymo à los Condiſcipulos, Vamos tambien nosotros, para que muramos con el.

17 וְכַאֲשֶׁר בָּא יֵשׁוּעַ מְצָאוֹ
כִּי אַרְבַּעַת יָמִים הָיָה בַּקֶּבֶר׃

Vino pues Ieſus, y hallólo, que auia quatro dias que eſtaua en el ſepulchro.

18 וּבֵית עַנְיָה קְרוֹבָה הִיא אֶצֶל
יְרוּשָׁלַיִם כַּחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה בְּרָחוֹת׃

Y Bethania eſtaua cerca de Ieruſalem como quinze eſtadios.

19 וְרַבִּים מִיהוּדִים בָּאוּ אֶל
מָרְתָּה וְאֶל מִרְיָם לְנַחֲמָן עַל
לוּעַד אֲחִיהֶן׃

Y muchos de los Iudios auian venido à Martha y à Maria à conſolarlas de ſu hermano

20 וּכְאֲשֶׁר שָׁמְעָה מָרְתָּה כִּי בָא
יֵשׁוּעַ נִקְרָתָה לוֹ וּמִרְיָם בַּבַּיִת
יָשָׁבָה׃

Entonces Martha como oyó que Ieſus venia ſaliólo à recebir, mas Maria eſtuuoſe en caſa.

21 וַתֹּאמֶר מָרְתָּה אֶל יֵשׁוּעַ
אֲדֹנָי אִלּוּ הָיִיתָ פֹּה וְאָחִי לֹא
מֵת׃

Y Martha dixo à Ieſus, Señor ſi eſtuuieras aqui, mi hermano no fuera muerto.

22 אַךְ גַּם עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי כָּל
אֲשֶׁר תִּשְׁאַל מֵאֱלֹהִים יִתֵּן לָךְ
יְהוָה׃

Mas tambien ſe aora, que todo loque pidieres de Dios, te dará Dios.

23 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ יֵשׁוּעַ יָקוּם
אָחִיךְ׃

Dizele Ieſus, Reſuſcitará tu hermano.

24 וַתֹּאמֶר לוֹ מָרְתָּה יָדַעְתִּי כִּי
יָקוּם בִּתְחִקוּמָה בְּיוֹם אַחֲרוֹן׃

Martha le dize, Yo ſe que reſuſcitará en la Reſurrecion en el dia poſtrero.

κα'.

16. Εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς, ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

A dome Thomas appelé Didymi, dicè à ſes condiſcipules, Allons-y auſſi, afin que nous mourions auec lui.

17. Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἤδη ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.

Ie ſus donc eſtãt venu, le trouua qu'il eſtoit deſia depuis quatre iours au ſepulcre.

18. Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.

(Or Bethanie eſtoit pres de Ieruſalem enuiron quinze ſtades.)

19 Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὴν Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.

Et pluſieurs des Iuifs eſtoyent venus vers Martha & Marie, pour les conſoler touchant leur frere.

20. Ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.

Quand donc Marthe ouit dire que Ieſus venoit, elle alla au deuant de lui: mais Marie le trouua aſſiſe à la maiſon.

21 Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει.

Marthe donc dit à Ieſus, Seigneur, ſi tu euſſes eſté ici, mon frere ne fuſt pas mort.

22. Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν, δώσει σοι ὁ Θεός.

Mais auſſi ſay-ie maintenant que tout ce que tu demanderas à Dieu, Dieu le te donnera.

23. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.

Ieſus lui dit, Ton frere reſuſcitera.

24. Λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα, οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Marthe lui dit, Ie ſay qu'il reſuſcitera en la reſurrection au dernier iour.

16. Dixit ergo Thomas qui dicitur Didymus, ad condiscipulos: Eamus & nos, ut moriamur cum eo.

Then said Thomas (which is called Didymus) unto his fellow Disciples. Let us also go / that we may die with him.

17. Venit itaque Iesus: & invenit eum quatuor dies iam in monumento habentem.

Then came Jesus / & found that he had lien in the grave four days already

18. (Erat autem Bethania iuxta Hierosolymam quasi stadiis quindecim.)

(Now Bethania was nere unto Jerusalem about fifteen furlongs off.)

19. Multi autem ex Iudæis venerãt ad Martham & Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo.

Many of the Jewes were come to Martha and Marie to comfort them concerning their brother.

20. Martha ergo ut audivit quia Iesus venit, occurrit illi: Maria autem domi sedebat.

Then Martha / when she heard that Jesus was coming / went to meete him: but Marie sate still in the house.

21. Dixit ergo Martha ad Iesum, Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus.

Then said Martha unto Jesus / Lorde / if thou hadst been here / my brother had not been dead.

22. Sed & nunc scio quia quæcunque poposceris à Deo, dabit tibi Deus.

But now I know also / that whatsoever thou askest of God / God will give it thee.

23. Dixit illi Iesus, Resurget frater tuus.

Jesus saith unto her / Thy brother shall rise again.

24. Dicit ei Martha, Scio quia resurget in resurrectione, in novissimo die.

Martha saith unto him / I know that he shall rise again in the resurrection at the last day.

S. Johannes.

Das XI. Capitel.

16. Da sprach Thomas / der genennet ist Zwilling / zu den Jüngern: Lasset uns mit ziehen / daß wir mit jhm sterben.

Da sagde Thomas / som kaldis Tvilling / laber oss drage mit / at vi kunde des met hannem.

17. Da kam Jesus / vnd fand jhn / daß er schon vier tag im Grab gelegen war.

Da kom Jhesus oc fant hannem at had hafde allerede ligget fire dager Grafuen.

18. Bethania aber war nahe bey Jerusalem / bey fünffzehen feldwegs.

De Bethania vaar nær Jerusalem, ved femten agre langt.

19. Vnd vil Jüden waren zu Martha vnd Maria kommen / sie zu trösten vber jhrem Bruder.

De der vaare mange Jøder kom ne til Martha oc Maria, at troste dem for deris Broder.

20. Als Martha nun höret / daß Jesus kommt / gehet sie jm entgegen / Maria aber blieb daheime sitzen.

Som Martha nu hørte at Jhesus kommer / gaar hun imod hannem. Men Maria blef jndenbys hiemme

21. Da sprach Martha zu Jesu. HERR / werest du hie gewesen / mein Bruder were nicht gestorben.

Da sagde Martha til Jhesum / HERRE / hafde du vere her / da vaare min Broder icke død.

22. Aber ich weiß auch noch / das / was du bittest von Gott / das wirdt dir Gott geben.

Men jeg ved end nu / at hvad du beder aff Gud, det giffuer Gud dig.

23. Jesus spricht zu jhr: Dein Bruder soll aufferstehen.

Jhesus siger til hende / Din Broder skal opstaa.

24. Martha spricht zu jhm: Ich weiß wol / daß er auffersthen wirdt in der Aufferstehung am Jüngsten tage.

Martha siger til hannem / Jeg ved vel / at hand skal opstaa i Opstandelsen paa den yderste dag.

S. Jan.

Kapitola XI.

16. Tehdy řekl Thomáš kterýž slowe Didymus k spolu Učedlnjkuom: Podmet gmy / a zemřeme s nim.

Kterýž sskym Tomaš kterego giwano Bliznuom bo wych zmeuenikow / Podjmžme y my ábychmy s nim zemřeli.

17. Přetož přišel Ježíš / a nalezl ho již čtyři dni w Hrobě pochowaného.

A tak przyszeł Jesus / y nalezł go iż czterzy dni w Grobie maiącego.

18. Byla pak Bethanie blizko od Gerusalema / okolo honinec patnácte.

(A była Bethania blisko Jerusalem iakoby má stadnaście skoczni.)

19. Mnozy pak z Židow přišli byli k Martě a Marii / aby ge potěšili pro bratrá gejich.

Ale wiele z Żydow przyszło do Marthy y Maryey / aby ie cieszyli po bracie ich.

20. Tehdy Martha gakž vslyssala že Ježíš gde / wyšla proti němu / ale Maria doma seděla.

Martha tedy gdy vsłyszała że Jezus przychodzi / wyszła przeciwko temu / a Maryia domá siedziała.

21. Řekla Martha k Ježíšowi: PANE / kdyby ty byl zde / bratr můg bylby nemřel:

Rzekła Martha do Jezusa / Panie / gdybyś ty tu był / nie umarłby był brat moy.

22. Ale y nynj wjm / že což koli požádáš od Boha / dá tobě Bůh.

Ale y teraz wiem / iż cokolwiek bedziesz prosił od Boga da ci go Bog.

23. Řekl gí Ježíš: Wstane bratr twůg.

Powiedział mu Jezus. Wstanie brat twoy.

24. Řekla gemu Martha: Wjm že wstane při vkřiseni w den nayposledněgšj.

Rzekła mu Martha: Wiem iż wstanie przy zmartwychwstaniu w dniu ostatnim.

א

27 וַיֹּאמֶר לָהּ יֵשׁוּעַ אֲנִי הִיא הַתְּקוּמָה וְהַחַיִּים הַמַּאֲמִין בִּי גַּם כִּי יָמוּת יִחְיֶה׃

Dizele Ieſus, Yo ſoy la reſurreccion, Y la vida: el que cree en mi, aunque eſté muerto, biuirá.

20 וְכָל חַי הַמְחַיֶּה בִּי לֹא יָמוּת לָעוֹלָם הַתַּאֲמִינִי זֹאת׃

Y todo aquel que biue, y cree en mi, no morirá eternalmente. Crees eſto?

27 וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֲמֵנָם אֲדֹנָי הֲאֲמַנְתִּי כִּי אַתָּה הוּא הַמָּשִׁיחַ בֶּן־הָאֱלֹהִים הַבָּא אֶל־הָעוֹלָם׃

Dizele, Si Señor, yo he creydo que tu eres el Chriſto, el Hijo de Dios, que has venido al mundo.

28 וְכֹה אָמְרָה אֶת־רָאֳלָה וַתִּלֶּךְ וַתִּקְרָא לְמִרְיָם אֲחוֹתָהּ חֹרֶשׁ וּבַלָּאט לֵאמֹר הַמְלַמֵּד הָיָה פֹּה וְקוֹרֵא לָךְ׃

Y esto dicho, fuese y llamó en secreto à Maria ſu hermana, diziendo, El Maeſtro eſtà aqui, y te llama.

29 וְהִוא כְּשָׁמְעָהּ קָמָה מְהֵרָה וּבָאָה אֵלָיו׃

Ella como lo oyó, leuantaſe preſtamente, y viene à el.

30 וְעוֹד לֹא בָּא יֵשׁוּעַ אֶל־הַטִּירָה כִּי אִם עוֹדֶנּוּ הָיָה בַּמָּקוֹם בַּאֲשֶׁר קִדְּמָתְהוּ לוֹ מָרְתָּה׃

(Que aun no auia llegado el Señor à la aldea, mas eſtaua en aquel lugar donde Martha lo auia ſalido à recebir.)

31 וְהַיְהוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ אִתָּהּ בַּבַּיִת וְנַחֲמוּ אוֹתָהּ בִּרְאוֹתָם אֶת מִרְיָם כִּי מְהֵרָה קָמָה וַתֵּצֵא וַיֵּלְכוּ אַחֲרֶיהָ לֵאמֹר כִּי תֵלֵךְ אֶל־הַקֶּבֶר לִבְכּוֹת שָׁם׃

Entonces los Iudios que eſtauan en caſa con ella, y la conſolauan, como vieron que Maria ſe auia leuantado preſtamente, y auia ſaludo, figuieronla, diziendo, Que va à el ſepulchro à llorar alli.

א

25 אָמַר לָהּ יֵשׁוּעַ אֲנִי הִיא הַתְּקוּמָה וְהַחַיִּים הַמַּאֲמִין בִּי גַּם כִּי יָמוּת יִחְיֶה׃

Iesv le dixo, Io ſoy la reſurrection y la vida: el que cree en mi, aunque eſté muerto, viuirá.

26 וְכָל חַי הַמְחַיֶּה בִּי לֹא יָמוּת לָעוֹלָם הַתַּאֲמִינִי זֹאת׃

E viuiendo, y creyendo en mi, nõ morirá en eterno. Creeis eſto?

27 אָמְרָה לוֹ כֵּן אֲדֹנִי אֲנִי הֶאֱמַנְתִּי כִּי אַתָּה הוּא הַמָּשִׁיחַ בֶּן־הָאֱלֹהִים הַבָּא אֶל־הָעוֹלָם׃

Ella le dixo, Si Señor, yo creo che tu ſey Chriſto, el Iuſtitiado de Dio, che deuia venire al mondo.

28 וְכֹה אָמְרָה אֶת־רָאֳלָה וַתִּלֶּךְ וַתִּקְרָא לְמִרְיָם אֲחוֹתָהּ בְּהַגִּידָהּ אֹתָהּ וַתֹּאמֶר לָהּ הָרַב אֹתָהּ הִזְרִיא לְכִי׃

E detto queſto, andò, e chiamò Maria ſua ſorella di ſegretamente, le Maeſtro è quà, e ti chiama.

29 וּמִרְיָם כְּשָׁמְעָהּ קָמָה מְהֵרָה וַתֵּצֵא אֶל־הַחוּצָה׃

Ella come ſolo queſto, ſi leuò ſu preſtamente, e ſe ne ſene à lui.

30 הַיְהוּדִים יְשֵׁיעֵלָהּ עַד כֹּה אֲשֶׁר הָיָה לִקְרַאתָהּ אֶלְעָזָר הָיָה בְּבֵית הוֹכְחָה דְּאַרְעֵהּ מָרְתָּא׃

Perche i ſuoi non era ancor venuto nel caſtello, ma era in quel luogo dou'la Martha l'haueua incontrato.

31 אֲחֵי־הַיְהוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ עִמָּהּ בְּבֵיתָהּ וּמְנַחֲמִין אוֹתָהּ כַּאֲשֶׁר רָאוּ אֶת מִרְיָם כִּי מְהֵרָה קָמָה וְיָצְאָה וַיֵּלְכוּ אַחֲרֶיהָ לְמִדֵּי אָמְרָם אֹזְלָה לְהִתְגַּיֵּד דִּלְרִבְרָא אֲזָלָא לְמִבְכָא׃

Allora i Giudei che erano con eſſa in caſa conſolauanla hauendo veduto che Maria era ſubitamente ſe ne leuata, & era vſcita fuore, la ſeguirono, dicendo, Ella và al ſepolcro, per piangere quiui.

κζ.

25. Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται·

Ieſus lui dit, Ie ſuis la reſurrection & la vie, qui croit en moi, encore qu'il ſoit mort, viura.

26. Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο;

Et quiconque vit & croit en moi, ne mourra iamais: croys tu cela?

27. Λέγει αὐτῷ, ναὶ κύριε. ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

Et lui dit Ouy, Seigneur, ie croy que tu es le Chriſt, le fils de Dieu, qui deuois venir au monde.

28. Καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε μαρίαμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρᾳ εἰποῦσα, ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε.

Et ayant dit cela, elle s'en alla, & appela Marie ſa ſeur en ſecret, diſant, Le maiſtre eſt icy, & t'appele.

29. Ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν, ἠγέρθη ταχὺ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν.

Et ſi toſt que elle l'euſt entendu, elle ſe leua haſtiuement, & s'en vint vers lui.

30. Οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ μάρθα.

Or Ieſus n'eſtoit point encore venu à la bourgade, mais eſtoit au lieu où Marthe l'auoit rencontré.

31. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰδόντες τὴν μαρίαμ, ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθε, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες, ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.

Adonc les Iuifs qui eſtoyent auec elle en la conſolant, & la conſolans, quand ils virent que Marie s'eſtoit leuee ſi toſt, & qu'elle eſtoit ſortie, la ſuiuirent, diſans, Elle s'en va au ſepulcre, afin qu'elle pleure là.

CAP. XI.

25. Dixit ei Iesus, Ego sum resurrectio & vita, qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet.

Jesus saith vnto her, I am the resurrection and the life: he that beleeueth in me, though he were dead, yet shall he liue.

26. Et omnis qui vivit, & credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc?

And whosoeuer liueth, and beleeueth in me, shall neuer die. Beleeuest thou this?

27. Ait illi, Vtique Domine, ego credidi quia tu es Christus filius Dei qui in hunc mundum venisti.

She said vnto him, Yea Lord, I beleeue that thou art the Christ the Sonne of God, which should come into the world.

28. Et cum hæc dixisset, abiit, & vocavit Mariam sororem suam silentio, dicens, Magister adest, & vocat te.

And when she had so said, she went her way, and called Mary her sister secretly, saying, The Master is come, and calleth for thee.

29. Illa ut audivit, surgit cito, & venit ad eum.

As soone as she heard that, she arose quickly, and came vnto him.

30. Nondum enim venerat Iesus in castellum, sed erat adhuc in illo loco ubi occurrerat ei Martha.

For Jesus was not yet come into the towne, but was in that place where Martha met him.

31. Iudæi ergo qui erant cum ea in domo, & consolabantur eam, cum vidissent Mariam quia citò surrexit & exiit, secuti sunt eam, dicentes, Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi.

The Jewes then which were with her in the house, and comforted her, when they saw Marie that she rose vp hastily and went out, followed her, saying, She goeth vnto the graue, to weepe there

Das XI. Capitel.

25. Jhesus spricht zu jr / ich bin die auffersthung vnd das leben / wer an mich glaubet / der wirdt leben / ob er gleich stürbe.

Jhesus sprach til hende / Jeg er Opstandelsen oc Liffuet / huo som troer paa Mig / hand skal leffue alligeuel ob hand døer.

26. Vnd wer da lebet vnd glaubet an mich der wirdt nimmermehr sterben. Glaubest du das?

Oc huo som leffuer oc troer paa mig / hand skal aldrig dø. Troer du det?

27. Sie spricht zu jhm: HERR / ja ich glaube / daß du bist Christus der Sohn Gottes / der in die Welt kommen ist.

Hun sagde til hannem / HERRE / ja / Jeg troer at du est Christus Gud, Søn / som kom til Verden.

28. Vnd da sie das gesagt hatte / gieng sie hin / vnd rieff jhrer Schwester Maria heimlich / vnd sprach: Der Meister ist da / vnd russet dir.

Oc der hun hafde det sagt, gick hun bort oc kalde sin søster Maria hemmeligen oc sagde / Mesteren er der oc kalder at dig.

29. Dieselbige als sie das höret / stund sie eilend auff / vnd kam zu jm.

Der hun det hørde, stod hun straxen op / oc kom til hannem.

30. Denn Jesus war noch nicht in den Flecken kommen / Sondern war noch an dem ort / da jm Martha war entgegen kommen.

Thi Jhesus vaar icke end kommen in Byen / men hand vaar end nu paa den sted / som Martha mødte ham.

31. Die Jüden / die bey jhr im hause waren / vnd trösteten sie / da sie sahen Mariam / daß sie eilend auffstunde vnd hinauß ging / folgeten sie jr nach / vnd sprachen: Sie gehet hin zum Grabe / daß sie daselbs weine.

Jøderne / som vaare i Huset hoss hende / oc trøstede hende / der de saae Mariam at hun stod hastelig op oc gick vd / da fulgde de efter hende / oc sagde / Hun gaar borte til Graffuen / at græde der.

Kapitola XI.

25. Rjekl gi Gežiss: Ja gsem Wzkřisseňj y Žiwot / kdo wěřj we mne / byť pak vmřel, žiw bude:

Rzekł ley Jezus! Jam iest Wskrzesienie y żywot / kto we mnie wierzy / choćby y vmarł, żyw będzie.

26. A kažďo kdo gest žiw a wěřj we mne / nezemře na wěky. Wěřjš tomu?

A wszelki kthory żyw iest i wierzy w mię / nieumrze na wieki: Wierzysz to temu?

27. Rjekla gemu: Owssem Pane, já gsem wěřila / že gsy ty Kristus Syn Boha giž wžho / ktery gsi na tento Swět přišel.

Powiedziała mu / Owszem Panie / ja wierzę iż ty iest Chrystus Syn Boży / ktory ma do świata przyydz miał.

28. A kdyžto powěděla / odessla a zawolala Marye Sestry swé tagně / řkauc: Mistr gde gest / a wolá tebe.

A to rzekłszy / szła y zawołała Maryi Siostry swoiey / mowiąc / Mistrz iuż iest y woła cię

29. A ona pakliž vslyssala / wstala rychle a sla k nemu.

Ona tedy usłyszawszy / wnet wstała y szła do niego.

30. Neb byl gesstě Gežiss na přišel do Městečka / ale byl gesstě na tom mjstě / kdež wyssla byla proti němu Martha.

A Jezus ieszcze był nie przyszedł do Miasteczka / ale był ieszcze na tym mieyscu gdzie wyszła była Marta iemu naprzeciw.

31. Tehdy Židé kteřjž s nj byli w domu a těssili gi / když wjdeli Maryi / že gest rychle wstala a wyssla / šli za nj / řkauce: Gde k hrobu / aby tam plakala.

A przeto Żydowie ktorzy z nią byli w domu a cieszyli ią / gdy vyrzekli Maryą prędko wstała y wyszła szli za nią mowiąc Idzie do grobu aby tam płakała.

יא

31 יְהוּדָיֵא דְּהָווֹ עִמַּהּ בְּבָיְתָא וּמְנַחֲמִין לַהּ כַּד חֲזוֹ לְמִרְיָם דְּקָמַת בְּאַרְכָּא וּנְפָקַת אִזְדְּרִיזוּ בָּתְרַהּ סְבָרִין דְּאָזְלָא לְקִבְרָא לְמִבְכֵּי תַּמָּן׃

Come Maria dunque fu arrivata là dove era Iesu, vedutolo, cheli cadde a piedi, dicendoli, O Signore, fussi stato qua, il mio fratello non sarebbe morto.

33 יְשׁוּעַ דִּין כַּד חֲזָא לַהּ דְּהִיא בָּכְיָא וְלִיהוּדָיֵא דְּאַתַאוּ עִמַּהּ בָּכִין אִתְעַוַּר בְּרוּחָא וְאִזְדְּעַזַּע נַפְשָׁא׃

Quando Iesu la vide piangere, & i Giudei ch'erano venuti con esse, che piangeuano, fremè nel suo spirito, e turbossi in se stesso.

34 וַאֲמַר אֵיכְדֵין שַׁוֵּיתוּן יָתֵהּ וְאָמְרִין לַהּ מָרָן תָּא וְחֲזִי׃

E disse, Doue l'hauete voi posto? Essi li dissero, Signore, Vieni, e Vedilo.

35 וְאִתְּנַח יְהוֹר יְמָעוֹהִי דְּיֵשׁוּעַ׃

E Iesu pianse.

36 וַאֲמָרִין יְהוּדָיֵא חֲזוֹ כַּמָּא רְחִים רְוָא לַהּ׃

Onde i Giudei dissero, Ecco come egli l'amaua.

37 וַאֲמָרִין דִּין מִנְּהוֹן אַ אֲמָרִין לָא מְשַׁכַּח רְוָא דְּנָא דְּפַתַּח עֵינוֹהִי דְּיָרֵחָא דְּלָא יְכִיל דְּיֵעְבַּד דְּלָא חָנָּא לָזְעוֹרֵיהּ׃

Et alcuni di loro dicenano, Non potea costui che ha aperti gli occhi del cieco, fare ancora che quest'huomo non morisse?

38 יֵשׁוּעַ דִּין כַּד מִתְעַוַּר בְּגַוֵּיהּ וְלָהּ אָתָא לְבֵירְתָּא קִבְרָא וְהִיא פִּיתָא רְבִירָא אִיתְוֹהִי הָוָא מִסְּדַּתָּא וּכְאַבָּא סְיָמָא הֲוָת עַל תַּרְעָהּ׃

Essendo allora fremendo di nuouo in se stesso, venne al monumento, e quello era una spelonca, e sopra essa era posta una pietra.

יא

32 וּמִרְיָם כְּבוֹאָהּ אֶל־אֲשֶׁר הָיָה שָׁם יֵשׁוּעַ וּרְאָתָהּ אֹתוֹ נָפְלָה אֶל־רַגְלָיו וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנָי אִם הָיִיתָ פֹּה לֹא מֵת אָחִי׃

Más Maria, como vino donde estaua Iesus, viendolo, derribose a sus pies diziendole Señor si vinieras estado aqui, no fuera muerto mi hermano.

33 וְיֵשׁוּעַ כַּאֲשֶׁר רָאָה אֹתָהּ כִּי בוֹכָיָה וְאֶת הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בָּאוּ אִתָּהּ כִּי בֹכִים וַתֶּמַּח וַיִּתְעַצַּב בְּרוּחוֹ וַיִּשְׁתָּהוֹח בְּנַפְשׁוֹ׃

Iesus entonces como la vido llorando, y a los Iudios que auian venido juntamente con ella llorando, embraueciose en Espiritu, y alboroçose a si mismo

34 וַיֹּאמֶר אַיּוֹ חַמְקוֹם אֲשֶׁר שְׂמְתוּהוּ שָׁמָּה וַיֹּאמְרוּ לוֹ בוֹא וּרְאֵה׃

Y dixo, Donde lo pusistes? Dizenle, Señor, ven y ve lo.

35 וַיֵּבְךְּ יֵשׁוּעַ׃

Y lloro Iesus

36 וַיֹּאמְרוּ יְהוּדִים וְאֵה אֵיךְ אֲהֵבוֹ׃

Dixeron entonces los Iudios, Mirad, como lo amaua

37 וַאֲנָשִׁים מֵהֶמָּה אָמְרוּ הֲלֹא זֶה הֶפְקַח אֶת־עֵינֵי הָעִוֵּר לַעֲשׂוֹת גַּם־זֶה יָמוּת חָוָּה׃

Y vnos dellos dixeron, No podia este, que abrió los ojos del ciego, hazer que este no muriera

38 וְיֵשׁוּעַ עוֹדֶנּוּ זוֹעֵם בְּנַפְשׁוֹ וּבָא אֶל־הַקֶּבֶר וַתְּהִי מְעָרָה וְאֶבֶן חוּשְׁמָה עָלֶיהָ׃

Y Iesus, embraueciendose otra vez en si mismo, vino al sepulchro, donde auia vna cueua, la qual tenia vna piedra encima.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

ια'.

32. Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν, ἔπεσε αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ὁ ἀδελφός μου ἐτεθνήκει.

Quando dunque Maria fu venuta là où era Iesus, fu assai veduto lo, si gettò a i piedi, e disse, Signore, se tu fossi stato qui, mio fratello non sarebbe morto.

33. Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν.

Quando Iesus la vid piangere, & i Iudei che erano venuti con esse, piangere, si fremè nel suo spirito, & turbossi in se stesso.

34. Καὶ εἶπε, ποῦ τεθείκατε αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ, κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.

Et disse, Où l'auez vous mis? Ils luy respondirent, Seigneur, viens, & voi.

35. Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.

Et Iesus pleura.

36. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.

Les Iuifs donc dirent, Voyez comme il l'aimoit.

37. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

Et quelques vns d'entr'eux dirent, Celui-ci qui a ouuert les yeux de l'aueugle-ne pouuoit-il pas faire aussi que celi-ci homme ne mourut point?

38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.

Lors Iesus fremissant derechef en soi-mesme, vient au sepulcre, qui estoit vne grotte: & y auoit vne pierre mise dessus.

CAP. XI. Das XI. Capitel. Kapitola XI.

32. Maria ergo cùm venisset ubi erat Iesus, videns eum, cecidit ad pedes eius, & dixit ei, Domine si fuisses hic, non esset mortuus frater meus.

Then when Marie was come where Ieſus was, and ſaw him, ſhe fell downe at his feete, ſaying vnto him, Lord if thou hadeſt bene here, my brother had not been dead.

32. Als nun Maria kam da Jeſus war / vnd ſahe jhn / fiel ſie zu ſeinen füſſen / vnd ſprach zu jhm: HERR / wereſt du hie geweſen / mein Bruder were nicht geſtorben.

Da Maria kam tu did ſaw Jheſus vnder / oc ſaa hannem / da fald hun ned faar hans fødder / oc ſagde til hannem / HERRE / haffde du verer her / da haffde min Broder icke døet.

32. Ale Marya když ſe přiſſla / když byl Gežiſe / vzřewſſe ho gey / padla k Nohám gcho / a řekla gemu: Pane / by ty byl zde / Bratr mug byłby neumřel.

A tak Maryа przyſzedſzy tam gdzie był Jezus ſzyrzawſzy go / upadła mu do nog / mowiąc mu: Panie gdyś ty tu był / nie umarłby był brat moy.

33. Jesus ergo ut vidit eam plorantem, & Iudæos qui venerant cum ea plorantes, infremuit spiritu, & turbavit semetipsum.

When Jeſus therefore ſawe her weepe, & the Jewes alſo weepe which came with her, he groaned in the ſpirit, and was troubled in himſelfe.

33. Als Jeſus ſie ſahe weinen / vnd die Jüden auch weinen / die mit jr kamen / ergrimmet er im Geiſt / vnd betrübet ſich ſelbſt.

Da Jheſus ſaa hende grøde / oc Jederne oſſaa grøde / ſom kom met hender / da grimmedis hand i Aanden / oc gaff ſig ſtuertige.

33. Gehdy Gežiſe když wi / ſel ana plácz / y Židé kteřyž by / li ſnim přiſſli ana plakz / zalo / mal duchem / a zarmautwu ſam ſebe.

Jezus tedy gdy ujrzał [illegible] / y Żydy ktorzy z nim przyszli płaczące / mocno się wzruszył w duchu / y zasmucił się sam w sobie

34. Et dixit, Vbi posuistis eum? Dicunt ei, Domine, veni, & vide.

And ſaid, Where haue ye laid him? They ſaid vnto him, Lord come, and ſee.

34. Vnd ſprach: Wo habt jhr jhn hingelegt? Sie ſprachen zu jhm: HERR / komm vnd ſihe es.

Oc ſagde / huor lagde I hannem hen? De ſagde til hannem / HERRE / kom oc ſe.

34. Y řekl: Kde gſte gey / położili? Řekli gemu: Pane / pod a pohled.

I rzekł: Gdzieście go położyli? Rzekli mu: Panie podźmy ogląday.

35. Et lacrymatus est Iesus.

Iesus wept.

35. Vnd Jeſu giengen die Augen über.

Oc Jheſu øyen løbe offuer.

35. Y zaplakał Gežiſe.

Rozlukał Jezus.

36. Dixerunt ergo Iudæi, Ecce quomodo amabat eum.

Then ſaid the Iewes, Behold how he loued him.

36. Da ſprachen die Jüden: Sihe / wie hat er jhn ſo lieb gehabt.

Da ſagde Jøderne / See huor kær haffde hand hannem.

36. Gehdy řekli Židé: Hle kterak gež ho miłował.

Rzekli tedy Żydowie: Oto iako go miłował.

37. Quidam autem ex ipsis dixerunt, Non poterat hic, qui aperuit oculos cæci, facere, ut hic non moreretur?

And ſome of them ſaid, Could not this man which opened the eyes of the blinde, haue made that euen this man ſhould not haue died?

37. Etliche aber vnter jhnen ſprachen: Kondte / der dem Blinden die Augen auff gethan hat / nicht verſchaffen / daß auch diſer nicht ſtürbe?

Men nogle aff dem ſaade / Kunde icke den / ſom oplod den Blindis øyen / beſtricke / at oc denne icke haffde døet?

37. Nekteřy pak z nich řekli: Nemohl gež tento kterýž otewřel oči ſlepého narozeného ho učiniti / aby tento neumřel?

A niektorzy z nich mowili: Ale mogłże ten który otworzył oczy ſlepemu go urzymać że aby był ten nie umarł?

38. Iesus ergo rursum fremens in semetipso, venit ad monumentum. Erat autem spelunca, & lapis superpositus erat ei.

Iesus therefore again groaning in himſelfe, came to the graue. It was a caue, and a ſtone was laid vpon it.

38. Jeſus aber ergrimmet abermal in jhm ſelbs / vnd kam zum Grabe. Es war aber eine Klufft / vnd ein ſtein darauff gelegt.

Men Jheſus grimmedis atter i ſig ſelff / oc kom til Graffuen / De der vaar en Hule / oc en ſten lagd der paa.

38. Gehdy opět Gežiſe zaſtenaw ſám w ſobě / přiſſel k Hrobu. Byla pak tu Geſkynka / a kámen byl ſtorchu położen na niż.

Ale Jezus znowu ſpodlegliwie ſam w ſobie / przyszedł do grobu / a była iaſkinia y kamień nań był położony.

יא

39 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ שְׁקוּלוּ
בְּאַבָּא רָמָא אָמַרְ
מַרְתָּא חֲתַת דְּהוּ מִדְּמָא
מְרֵי מִן בַּדּוּ סְרִי לַהּ
אֲרְבְּעָמָא לַהּ גֵּיר יְמִין׃

Iesv disse, Leuate ſta la pierra. E Marta, la ſorella del morto, gli dice, Signore, es pute ſia mas perzioche egli è ia ſtato quatro giorni.

40 אָמַר לַהּ יֵשׁוּעַ לָא
אֲמַרִית לָךְ דְּאִן הֲרֵימִין
תֶּחֱזִין יָת בֻּקְדָּא דַּאֲלָהָא׃

Iesv le dice, Non t'ho io detto che ſe tu credirai, vedrai la gloria de Dio?

41 וְשָׁקְלוּ בְּאַבָּא יָת אַבְנָא דְּ
יֵשׁוּעַ אַרְמִים עֵינוֹהִי לְגַל
וְאָמַר אַבָּא מְדִיתָא אֲנִ
דְּשְׁמַעְתָּנִי׃

Leuorono dunque ſta la pietra di ſopra, doue'l morto era poſto. E Iesv alzati gli occhi in ſu diſſe, Padre, io ti ringratio che tu m'hai esaudito.

42 וַאֲנָא יְדַעְנָא דְּ כָּל־עִדָּן
דְּאַתְּ שָׁמַע לִי אֶלָּ
מִטּוֹל עַמָּא דְּקָאֲמ
אֲמַרִית דְּתִשְׁלְחַתָּנִי׃

Io ſapeua bene che tu m'eſaudiſci ſempre ma l'ho detto per cagion de la gente che ſta d'intorno accioche credano che tu mi ſia mandato.

43 וְכַד אֲמַר דָּנִין קָ
קְלָא רָמָא לְעָנַר תָּא לְ

E detto ch'egli hebbe queſte coſe, gridò ad alta voce, Lazaro, vien fuore.

44 תְּבַק הוּ מִיתָא כַּד
אֲסִירִין אִידּוֹהִי וְגְלִי
בְּסוּדָרָא וְאַפֵּהּ
פְּסוּדְרָא אֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּ
שְׁרָאוּהִי וְנֶשְׁבּוֹקוּ אֲזָל׃

Diſciolſe colui che era morto, & ſtette fuore con le piedi e con le mani legate di faſce, e la ſua faccia era auuolta in uno aſciugatoio. Iesv dice loro. Scioglietelo e laſciatelo andare.

יא

39 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ שְׁאוּ אֶת־הָאֶבֶן
אֹמְרָה לוֹ אֲחוֹת הַמֵּת מָרְתָּה
אֲדֹנָי גַּם עַתָּה בְּאֵשׁ כִּי יוֹם
רְבִיעִי הוּא׃

Dixo Iesus, Quitad la piedra. Marthâ la hermana del que auia ſido muerto, le dize, Sennor fuede ya, que es de quatro dias.

40 אָמַר לָהּ יֵשׁוּעַ הֲלֹא אָמַרְתִּי
לָךְ אִם תַּאֲמִינִי כִּי תִרְאִי אֶת־
כְּבוֹד אֱלֹהִים׃

Iesus le dize. No te he dicho que ſi creyeres, veras la gloria de Dios.

41 וַיִּשְׂאוּ אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר
הוּשַׂם שָׁם הַמֵּת וַיִּשָּׂא עֵינָיו
לְמַעְלָה וַיֹּאמֶר אָבִי אוֹדֶה
לְךָ כִּי שָׁמַעְתָּנִי׃

Entonces quitaron la piedra de donde el muerto auia ſido puesto: y Iesus, alçando los ojos arriba, dixo, Padre gracias te hago que me has oydo.

42 וַאֲנִי יָדַעְתִּי כִּי בְּכָל־עֵת
תִּשְׁמָעֵנִי אֲבָל בַּעֲבוּר הָעָם
הָעוֹמֵד סָבִיב אָמַרְתִּי לְמַעַן
יַאֲמִינוּ כִּי אַתָּה שְׁלַחְתָּנִי׃

Que yo ſabia que ſiempre me oyes: mas por cauſa de la compañia que ſtà alrededor, lo dixe, paraque crean que tu me has embiado.

43 וּכְאֲשֶׁר אָמַר אֶת־הָאֵלֶּה
צָעַק בְּקוֹל גָּדוֹל לְעָזֹר בֹּא
הַחוּצָה׃

Y auiendo dicho eſtas coſas, clamó à gran boz, Lazaro, ven fuera.

44 וַיֵּצֵא הַמֵּת וְהוּא אָסוּר
בְּרִדְלָיו וּפָנָיו בַּמַּרְבַּדִּים וְעַל־
פָּנָיו צָעוּף בַּמַּסְוֶה וַיֹּאמֶר לָהֶם
יֵשׁוּעַ הַתִּירוּהוּ וְהַנִּיחוּ לָלֶכֶת׃

Entonces el que auia ſido muerto, ſalio atadas las manos y los pies con vendas: y ſu roſtro eſtaua embuelto en vn ſudario. Dixoles Iesus, Desatadlo, y dexadlo yr

κατ.

39. Λέγει ὁ Ἰησοῦς, ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ ⸗ τοῦ τεθνηκότος μαρθα, κύριε, ἤδη ὄζει τετραήμερος γάρ ἐστι.

Iesus dit, Leuez la pierre. Marthe la ſœur de celuy qui eſtoit mort, lui dit, Seigneur il put déjà, car il eſt de quatre iours.

40. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ;

Iesus lui dit, Ne t'ai-ie pas dit que ſi tu croyois, tu verrois la gloire de Dieu?

41. ἦραν οὖν τὸν λίθον οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε, πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς μου.

Ils leuerent donc la pierre de deſſus le lieu où giſoit le mort. Alors Iesus eſleuant ſes yeux en hault, dit, Pere, ie te rens graces que tu m'as exaucé.

42. Ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

Or ſauoy-ie bien que tu m'exauces toutesfois: mais ie l'ai dit à cauſe des troupes qui ſont à l'entour, afin qu'ils croyent que tu m'as enuoyé.

43. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, λάζαρε, δεῦρο ἔξω.

Et ayant dit ces choſes, il cria à haute voix, Lazare, viens-en dehors.

44 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.

A dont ſortit le mort ayant les mains & les pieds liés de bandes & la face enueloppée d'vn couurechef. Iesus leur dit, Deliez-le, & le laiſſez aller.

CAP. XI.

39. Ait Iesus, Tollite lapidem. Dicit ei Martha soror eius qui mortuus fuerat, Domine iam fœtet, quatriduanus est enim.

Jesus saith: Take ye away the stone. Martha the sister of him that was dead saith unto him: Lord, by this time he stinketh: for he hath been dead four days.

40. Dicit ei Iesus, Nónne dixi tibi quoniam si credideris, videbis gloriam Dei?

Jesus saith unto her: Said I not unto thee, that if thou wouldest believe, thou should see the glorie of God?

41. Tulerunt ergo lapidem. Iesus autem elevatis sursum oculis, dixit, Pater, gratias ago tibi quoniam audisti me.

Then they took away the stone from the place where the dead was laid. And Jesus lift up his eyes and said: Father, I thank thee, because thou hast heard me.

42. Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter populum qui circumstat, dixi, ut credát quia tu me misisti.

And I knew that thou hearest me always, but because of the people that stand by, I said it, that they may believe that thou hast sent me.

43. Hæc cùm dixisset, voce magna clamavit, Lazare, veni foras.

As he had spoken these things, he cried with a loud voice: Lazarus come forth.

44. Et statim prodiit qui fuerat mortuus, ligatus pedes & manus institis, & facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Iesus, Solvite eum, & sinite abire.

And he that was dead came forth, bound hand and foot with grave clothes: and his face was bound with a napkin. Jesus saith unto them: Loose him, and let him go.

S. Johannes.

Das XI. Capitel.

39. Jesus sprach: Hebt den Stein abe. Spricht zu jhm Martha / die schwester des verstorbenen: HERR / er stincket schon / denn er ist vier tage gelegen.

Jhesus sagte / Lasset stemen aff. Martha den dode ses ter, sagete nu hannem: HERRE, hande I ester nu ilde / ehe hand haffuer ligget fire dage.

40. Jesus spricht zu jhr: Hab ich dir nicht gesagt / so du glauben würdest / du soltest die Herrligkeit Gottes sehen.

Jhesus sagte nu hende / haffuer ieg tecke saad dig: Der som du tror, da skulde du see Guds Herligbed.

41. Da huben sie den stein abe / da der Verstorbene lag. Jesus aber hub seine augen empor / vnd sprach: Vater / ich dancke dir / daß du mich erhöret hast.

Da offere de stenen aff / som den Dode lae. Men Jhesus opleffte sine øyen / oc sagde: Fader, ieg tacker dig / at du haffuer bønhørt mig.

42. Doch ich weiß / daß du mich allezeit höreſt / sondern vmb des Volcks willen / das vmbher stehet / sage ichs daß sie glauben / du habest mich gesandt.

Dog wedt ieg / at du hører mig altid / Men for Folckens skuld / som her staar omkring / sagde ieg det, at de skulle tro / at du vdsende mig.

43. Da er das gesaget hatte / rieff er mit lauter stimme: Lazarus komm herauß.

Der hand der haffde sagt / rober hand met hoy røst Lazare, kom hid vd.

44. Vnd der Verstorbene kam herauß / gebunden mit Grabtüchern an füssen vnd händen / vnnd sein Angesicht verhüllet mit einem Schweißtuch. Jesus spricht zu jhnen: Löset jn auff / vnd lasset jhn gehen.

Oc den Dode kom vd / bunden met Jordeklæder om fødder oc hender / oc hans Ansicht vaar skiult met en Sæbe dug. Jhesus siger til dem / Løser hannem oc lader hannem gaa.

S. Jan.

Kapitola XI.

39. Ježíš Gežíše: Odegměte kámen. Ježíšova genna Martha / Ssestra toho kterýž byl umřel: PANE / Již smrdij / nebo čtyři dni w hrobě gest.

Potym rzekł Jesus / Odegmete kámen. A Martha ta mu powiedziała siostra zmarłego / który był w mar[illegible] / Panie już cuchnie / bo ma [illegible] cztery dni.

40. Řekl gij Gežíše: Wssak sem řekł tobě / ž. budeššli wěřiti / vyřídíš slávu Božij.

Powiedział ley Jesus / Ta żem ci nie powiedział / ieśli uwierzysz / ogladaß chwałe Bożą?

41. Tedy odegmúli kámen odtud / kdežbyl umřelý pochowán. A Ježíše pozdwihl wssudy oči y řekl: Otče / děkugi tobě / ješ gsy mne vslyšal.

Odeśli tedy kámien z kamtad gdzie on umárły był położon / y podniosßy Jezus oczu swych wzgore / rzekł / Ojcże dzięcznie tobie czynię żeś mię wysłuchał.

42. Já zagisté wssim / ješ ty mne wždycky slyšíšse / ale pro lid kterýž okolo stogi, řekl gsem / aby uwěřili / ješ gsy to mne poslal.

A iacem wiedział że ty mnie zawżdy wy słuchawasz / bezsłem tho rzekł dla ludu około stoiącego aby wierzyli, żeś ty mię posłał.

43. Tohoto powěděl zawolal hlasem welikým: Lazaře pogď wen.

To tedy rzekłszy z głosem wielkim / Łazarzu wynidź sam.

44. A hned wyssel / kterýž byl umřel / maje swázané ruce a nohy stárky obwázanými / a twář jeho rauchau bola přikryta. Řekl gim Ježíš: Rozwěžte jej / a nechte ať obegde.

A ktoś ten który był umarł wyszedł mając ręce y nogi zawiązane chustkami / A twarz iego była chustą zakryta. Mówi ich Jezus: Rozwiąż go a niechay idzie.

יא

45 וְסַגְאוּ מִן יְהוּדָיֵא דַּאֲתוֹ לְוָת מַרְיָם חֲזוֹ מַה דַּעֲבַד וְהֵמִנוּ בֵּהּ׃

Per il che molti de Giudei che erano ſtati a Maria, & hauean veduto le coſe che Iesu hauea fatte, credettero in lui.

46 וַאֲנָשִׁין מִנְּהוֹן אֲזָלוּ לְוָת פְּרִישָׁא וְאָמְרוּ לְהוֹן כָּל מַה דַּעֲבַד יֵשׁוּעַ׃

Ma alcuni di loro ſe n'andarono da i Farisei, e diſſero loro la coſa che Iesu hauea fatta.

47 וְאִתְעַנְשׁוּ רַבְּנַיָּא וּפְרִישָׁא וְאָמְרִין הֵד מָא נַעְבַּד דֵּנָשׁ אֲבָל אָתְּיָא סַגִּיאָתָא אֲבַד׃

Onde gli ſommi Sacerdoti e Farisei ſunſero il Conſiglio, e diceuano che faremo noi, perche queſt'huomo fa molti miracoli.

48 יָא נִבְדִּנּוּ הַדֵּה כְּנִשְׁתָּא כֻּלְּהוֹן וְנֵיתוֹן בֵּיהּ וְנֵיתוֹן דְּנִשְׁבְּקִנֵּיהּ כֻּלְּהוֹן וְנֵיתוֹן רוֹמָיֵא וְנִשְׁקְלִין אַתְרָנָא וְעַמָּנָא׃

Se noi lo laſciamo così tutti crederanno in lui, e verranno i Romani, e ruineranno il noſtro luogo e la Noſtra Nation.

49 בֵּד דֵּין מִנְּהוֹן חַד שְׁמֵהּ קַיָּפָא וְכָהֵן רַבָּנָא בְּהַהִיא שַׁתָּא הַדָּא אֲמַר לְהוֹן לָא יְדַעְתּוֹן מִדַּם׃

Allora uno di eſſi chiamato Caifa che era Pontefice di quell'anno, diſſe loro Voi non ſapete niente.

50 וְלָא מִתְחַשְׁבִין אַתּוּן דְּמִתְכַּנַּשׁ חַד גְּבַר יְמוּת בְּדִילָנָא וְלָא כָּל עַמָּא לָא אֶתְבַּד׃

Ne conſiderate che è eſpediente che un ſolo huomo muoia per il popolo, e non che tutta la nation ſia preſa.

51 הָדָא דֵּין מִן צִבְיָנֵיהּ לָא אֲמַר אֶלָּא מִטּוּל דְּכָהֵן רַבָּנָא הֲוָה בְּהַהִיא שַׁתָּא אִתְנַבִּי דַּעֲתִיד הֲוָה יֵשׁוּעַ דְּיִמּוּת עַל עַמָּא׃

Queſto non diſſe egli da ſe ſteſſo ma eſſendo egli ſommo Sacerdote di quell'anno, profetizzò che Iesu douea morire per la nation.

י א

45 וְרַבִּים מִיהוּדִים הַבָּאִים אֶל־מָרְיָהּ בְּרָאוֹתָם מַה עָשָׂה יֵשׁוּעַ הֶאֱמִינוּ בּוֹ׃

Entonces muchos de los Iudeos que auian venido à Maria, y auian viſto loque auia hecho Iesus, creyeron en el.

46 וַאֲנָשִׁים מֵהֶמָּה הָלְכוּ אֶל־הַפְּרוּשִׁים וַיְסַפְּרוּ לָהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יֵשׁוּעַ׃

Mas vnos dellos fueron a los Phariſeos, y dixeronles loque Iesus auia hecho.

47 וַיִּקָּהֲלוּ שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהַפְּרוּשִׁים אֶת־הָעֲדָה וַיֹּאמְרוּ מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי וְהָאָדָם הַזֶּה אֹתוֹת רַבּוֹת עֹשֶׂה׃

Y los Pontifices y los Phariſeos juntaron conſiſtorio, y dezian: Que hazemos? que eſte hombre haze muchas ſeñales.

48 וְאִם נַנִּיחֶנּוּ כָּכָה כֻּלָּם יַאֲמִינוּ בּוֹ וְיָבוֹאוּ הָרוֹמִים וְיִלְכְּדוּ אֶת־מְקוֹמֵנוּ וְגַם אֶת־עַמֵּנוּ׃

Si lo dexamos aſſi, todos creeran en el: y vendran los Romanos, y quitaran y nueſtro lugar y la nacion.

49 וְאֶחָד מֵהֶם וּשְׁמוֹ קַיָּפָא וְכֹהֵן גָּדוֹל הוּא בַּשָּׁנָה הַהִיא אָמַר לָהֶם אַתֶּם אֵינְכֶם יוֹדְעִים מְאוּמָה׃

Entonces Caiphas, vno dellos, ſummo Pontifice de aquel año, les dixo, Vosotros no ſabeys nada

50 וְאֵינְכֶם מְחַשְּׁבִים כִּי מוֹעִיל לָנוּ לָמוּת אָדָם אֶחָד עַל־הָעָם מֵאֲבֹד כָּל־הָעָם׃

Ni pensays que nos conuiene que vn hombre muera por el pueblo, y no que toda la nacion ſe pierda.

51 וְזֹאת לֹא אָמַר מִנַּפְשׁוֹ כִּי אִם בִּהְיוֹתוֹ שַׂר גָּדוֹל בַּשָּׁנָה הַהִיא עַל־כֵּן נִבָּא כִּי יֵשׁוּעַ הָיָה עָתִיד לָמוּת עַל־הָעָם׃

Mas eſto no lo dixo de ſi mismo: ſino que como era el ſummo Pontifice de aquel año, propheticó, que Iesus auia de morir por la nacion.

16.

45. Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

Parquoi pluſieurs des Iuifs qui eſtoyent venus vers Marie, & auoyent veu les choſes que Iesus auoit faites, creurent en lui.

46. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

Mais quelques vns d'entr'eux s'en allerent aux Phariſiens, & leur dirent les choſes que Iesus auoit faites.

47. Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ.

Adonc les principaux Sacrificateurs & les Phariſiens aſſemblerent le conſeil, & diſoyent: Que faiſons nous? car cet homme fait beaucoup de ſignes.

48. Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

Si nous le laiſſons ainſi faire, tous croiront en lui, & les Romains viendront, qui nous raui[illegible]ront & le lieu & la nation.

49. Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν.

Or vn certain d'entr'eux appelé Caiphe qui eſtoit le ſouuerain Sacrificateur de cette année-là leur dit, Vous n'y entendez rien.

50. Οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

Et ne conſiderez point qu'il eſt expedient qu'vn homme meure pour le peuple, & non point que toute la nation perisſe.

51. Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους.

Or cela ne dit-il point de par ſoi-meſme, mais eſtant Souuerain Sacrificateur de cette année là, il prophetiſa que Iesus deuoit mourir pour la nation.

S. IOHANNES.

CAP. XI.

45. Multi ergo ex Iudæis, qui venerant ad Mariam, & Martham, & viderant quæ fecisset Iesus, crediderunt in eum.

Then many of the Iewes / which came to Marie / and had seene the things / which Iesus did / beleeued on him.

46. Quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisæos, & dixerunt eis quæ fecit Iesus.

But some of them went their way to [illegible] and told them what things Iesus had done.

47. Collegerunt ergo Pontifices & Pharisæi concilium & dicebant, Quid facimus? quia hic homo multa signa facit.

Then gathered the hie Priestes and the [illegible] a Councell / and said / What shall we do? for this man doeth many miracles.

48. Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, & venient Romani, & tollent nostrum locum & gentem.

If we let him thus alone / all men will beleeue in him: and the Romanes shall come / and take away both our place and people.

49. Vnus autem ex ipsis Caiphas nomine, cùm esset Pontifex anni illius, dixit eis, Vos nescitis quicquam.

Then one of them named Caiphas / being the high Priest that same yeere / said vnto them / Ye perceiue nothing at all.

50. Nec cogitatis quia expedit nobis ut unus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat.

Nor consider how it is expedient for vs / that one man die for the people / and that the whole nation perish not.

51. Hoc autem a semetipso non dixit: sed cùm esset pontifex anni illius, prophetauit quod Iesus moriturus erat pro gente.

This spake he not of himself / but being the High Priest that same yeere / he prophesied that Iesus should die for that nation.

S. Johannes.

Das XI. Capitel.

45. Viel nun der Juden / die zu Maria kommen waren / vnd sahen was Jesus thet / glaubten an jhn.

Mange aff Jøderne / som vaare komne til Maria / oc saae hvad Jhesus giorde / troede paa hannem.

46. Etliche aber von jhnen giengen hin zu den Phariseern / vnd sagten jhnen / was Jesus gethan hatte.

Men nogle aff dem / gange dem til Pharisæerne / oc sagde dem / hvad Jhesus haffde giort.

47. Da versammleten die Hohenpriester vnd die Pharisæer einen Rath vnd sprachen: was thun wir? dieser Mensche thut viel Zeichen.

Da forsamlede de øyperste Prester oc Pharisæerne ett Raad / oc sagde / Hvad gøre wi? Denne Mennisske gior mange Tegen.

48. Lassen wir jhn also / so werden sie alle an jhn glauben. So kommen denn die Römer / vnd nemen vns Land vnd Leute.

Forlade wi hannem saa / da tro de alle paa hannem. Saa kommer da de Romer / oc tage fra oss Land oc Folck.

49. Einer aber vnter jhnen / Caiphas / der desselbigen jahrs Hoherpriester war / sprach zu jhnen: Jhr wisset nichts.

Men en blant dem Caiphas / som vaar der samme aar den øyperste Prest / sagde til dem / I vide intet.

50. Bedencket auch nichts. Es ist vns besser / ein Mensch sterbe für das Volck / denn daß das gantze Volck verderbe.

Betancke oc ineb. Det er ossbedre / at ett Menniske doer for Folcket / end at alt Folcket forderffues.

51. Solches aber redet er nicht von sich selbs / sondern dieweil er desselbigen Jars Hoherpriester war / weissaget er. Denn Jesus solte sterben für das Volck.

Saadanne talede hand icke aff sig selff / men effter dj hand vaar det samme aars øyperste Prest / da spaade hand / thi Jhesus skulde do for Folcket.

S. Jan.

Kapitola XI.

45. Tehdy mnozzj z Zidu owtkel. ſſ boli prſſtu k Marzyi a Marte / a widtiwſſe co gest vcinil / wierſſili wnſſho.

A potom z mnoſſe Zidow ktery bylj prſſtelo k Marzye a prawyli nato cžinyenj Jezus, wierſſili wnſſho.

46. Nekterzj pak z nich odeſſli k Fariſſeum / a powiedeli gim / co gest vcinil Gežyſſ.

Nekterzy pak z nich ſſli k Fariſſeum / a powiedeli gim co cžynil Jezus.

47. Tehdy ſſeſſli ſſe Biſſkupowe / a Zákonnjcy / a radili / Co cžnjme? ſſe tento Cžlowek wſſeczky mnohe znamenj cžyni.

Tedy zebrali ſſe Kněžſtwo a Fariſſeowe / a radili / Což cžynime? nebo tento Cžlowek mnohe znamenj cžyni.

48. Nechám li ho tak / wſſeckni wierzy w nſſho: a přigdau Rzymanſſ / a odegmau miſſto naſſe y Lid.

Nechám li ho tak / wſſeckni wierzy w nj: a přigdau Rzymanſſ / a odegmau miſſto naſſe y Lid.

49. Geden pak z nich gmenem Kayffáſſ / kteryž byl Biſſkupem toho Lětha / řekl gim: Wy newjte ničzehož.

Ale geden z nich Kaifáſſ co byl toho roku nawyſſſſjm Kněžſtwim / řekl gim / Wy nic nevjte.

50. Aniž nato myſſlite / ſſe wſſeckni gest nám / aby geden Cžlowěk wmřel za Lid / nežby wſſeckno pleme zahynulo.

Ani myſſlite o tom / ſſe wam gest potřebj / ſſe geden Cžlowěk wmře za Lid / a celý národ nezahynul.

51. Ale toho nemluwil ſſám od ſebe: ale ſſa to byl Biſſkupem Lětha toho prorokowal / ſſe Gežyſſ miel wmřjti za Lid.

Ale nemluwil to ſám od ſebe / ale ſſa to byl Biſſkupem toho Lětha prorokowal / ſſe Gežyſſ miel wmřjti za Lid.

י א

52 וְלֹא עַל־הָעָם לְבַדּוֹ כִּי אִם
אֲשֶׁר אֶת־בְּנֵי אֱלֹהִים הַנְּפוּצִים
יְאַסֵּף לְאַחַת׃

Esen ſol per queſta nacion, ma etiandio acciò che raccogueſſe in vno i figlioli de Dio, che erano diſperſi.

53 וּמִן הַיּוֹם הַהוּא הִתְעַצּוּ לַהֲרָגוֹ׃

Da quel giorno dunque ſi conſigliarono inſieme di ammazzarlo.

54 וְיֵשׁוּעַ עוֹד לֹא הוֹפִיעַ לְהִלָּךְ
בַּיְהוּדִים כִּי אִם הָלַךְ מִשָּׁם
אֶל־מָקוֹם הַקָּרוֹב לַמִּדְבָּר אֶל־
עִיר הַנִּקְרָאת אֶפְרַיִם וְשָׁם וְתִתְהַלֵּךְ
אֶת הַלְמִידָיו׃

Per il che Iesv non conuerſaua piu publicamente trai Giudei, ma di lì ſe'n andò in la contrada preſſo al diſerto, in vna citta chiamata Efraim, e quiui ſtauaſi con i ſuoi diſcepoli.

55 וְקָרֵב פֶּסַח הַיְהוּדִים וַיַּעֲלוּ
רַבִּים מִמְּקוֹמָם יְרוּשָׁלַיְמָה לְמַנּוֹת
הַפֶּסַח לְקַדֵּשׁ אֶת־נַפְשָׁם׃

Per la Paſcua de Giudei era vicina, e molti di quel paeſe ſaliuano in Geruſalem auanti la Paſcua, per purificarſi.

56 וַיְבַקְשׁוּ אֶת־יֵשׁוּעַ וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ הֲקָמִים בַּהֵיכָל
מַה נִּרְאֶה לָכֶם כִּי אֵינֶנּוּ בָּא
אֶל־הֶחָג׃

Eſſi dunque cercauano Iesv, e ragionauano inſieme, dicendo tra loro, Che ve pare? parmi che egli non ſia per venire alla feſta?

57 כִּי גַּם הַכֹּהֲנִים וְהַמְפָרְשִׁים
נָתְנוּ מִצְוָה אֲשֶׁר אִם יֵדַע אִישׁ
אַיֵּה הוּא יַגִּיד לְהַתְפּוֹשׂ אוֹתוֹ׃

E i principali Sacerdoti e Farisei haueuano dato commandamento, che ſe alcuno ſapeſſe doue egli ſi foſſe, lo ſignificaſſe, acciò che lo pigliaſſero.

י א

52 וְלֹא עַל־הָעָם לְבַדּוֹ כִּי אִם
אֲשֶׁר אֶת־בְּנֵי אֱלֹהִים הַנְּפוּצִים
יְאַסֵּף לְאַחַת׃

Y no ſolamente por aquella nacion; mas tambien para que juntaſſe en vno los hijos de Dios que eſtauan derramados.

53 וּמִן הַיּוֹם הַהוּא הִתְעַצּוּ לַהֲרָגוֹ׃

Anſi que deſde aquel dia conſultauan juntos de matarlo.

54 וְיֵשׁוּעַ עוֹד לֹא הוֹפִיעַ לְהִלָּךְ
בַּיְהוּדִים כִּי אִם הָלַךְ מִשָּׁם
אֶל־מָקוֹם הַקָּרוֹב לַמִּדְבָּר אֶל־
עִיר הַנִּקְרָאת אֶפְרַיִם וְשָׁם וְתִתְהַלֵּךְ
אֶת הַלְמִידָיו׃

Demanera que Ieſus ya no andaua manifieſtamente entre los Iudios, mas fueſe de allí à la tierra que eſta junto al deſierto, a vna Ciudad que ſe llama Ephraim y eſtauaſe allí con ſus Diſcipulos

55 וַיְקָרֵב פֶּסַח הַיְהוּדִים וַיַּעֲלוּ
רַבִּים מִמְּקוֹמָם יְרוּשָׁלַיְמָה לְמַנּוֹת
הַפֶּסַח לְקַדֵּשׁ אֶת־נַפְשָׁם׃

Y la Paſcua de los Iudios eſtaua cerca: y muchos de la tierra ſubieron a Ieruſalem antes de la paſcua para purificarſe

56 וַיְבַקְשׁוּ אֶת־יֵשׁוּעַ וַיֹּאמְרוּ
אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ הֲקָמִים בַּהֵיכָל
מַה נִּרְאֶה לָכֶם כִּי אֵינֶנּוּ בָּא
אֶל־הֶחָג׃

Y buſcauan a Ieſus, y hablauan los vnos con los otros eſtando en el Templo, Que os parece? que no vendrá al dia de la fieſta?

57 כִּי גַּם הַכֹּהֲנִים וְהַמְפָרְשִׁים
נָתְנוּ מִצְוָה אֲשֶׁר אִם יֵדַע אִישׁ
אַיֵּה הוּא יַגִּיד לְהַתְפּוֹשׂ אוֹתוֹ׃

Y los Pontifices y los Phariſeos auian dado mandamiento, Que ſi alguno ſupieſſe donde eſtuuieſſe, que lo manifeſtaſſe paraque lo prendieſſen.

cap.

52. Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον
ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ
διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν.

Et non pour la nation ſeulement, mais afin auſſi qu'il aſſemblaſt en vn les enfans de Dieu qui eſtoyent diſperſez.

53. Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας
συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν
αὐτόν.

Depuis ce iour-là donc ils conſulterent enſemble de le mettre à mort.

54. Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ
περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ
ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν
ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν κἀκεῖ διέτριβε μετὰ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

Par ainſi Ieſus ne cheminoit plus ouuertement entre les Iuifs, mais il ſe retira de là en la contree qui eſt pres du deſert, en vne ville appellee Ephraim, & là demeura auec ſes diſciples.

55. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἰερουσαλὴμ ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.

Or le iour de la Paſque de Iuifs eſtoit prochain, & pluſieurs de ce quartier-là monterent en Ieruſalem auant Paſque, afin qu'ils ſe purifiaſſent.

56. Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἑστηκότες ἐν τῷ ἱερῷ·
τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ
ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

Ils cherchoyent donc Ieſus, & diſoyent entr'eux eſtans au temple, Que vous en ſemble-il? qu'il ne viendra point à la feſte?

57. Δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν
τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως
πιάσωσιν αὐτόν.

Or les principaux Sacrificateurs & Phariſiens auoient donné commandement, que ſi quelcun cognoiſſoit où il eſtoit, il le declaraſt, afin qu'ils le priſſent.

CAP. XL

52. Et non tantùm pro gente, sed ut filios Dei qui erant dispersi, congregaret in unum.

And not for the nation only / but that he should gather together in one the children of God / which were scattered.

53. Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum.

Then from that day forth they consulted together to put him to death.

54. Iesus ergo iam non in palàm ambulabat apud Iudæos, sed abiit in regionem iuxta desertum in civitatem quæ dicitur Ephrem, & ibi morabatur cum discipulis suis.

Jesus therefore walked no more openly among the Jews / but went thence into a country near to the wilderness / into a city called Ephraim / and there continued with his disciples.

55. Proximum autem erat Pascha Iudæorum. & ascenderunt multi Ierosolymam de regione ante Pascha ut sanctificarent seipsos.

And the Jews Passover was at hand / and many went out of the country up to Jerusalem before the Passover / to purify themselves.

56. Quærebant ergo Iesum & colloquebantur adinvicem, in templo stantes, Quid putatis, quia non venit ad diem festum?

Then sought they for Jesus / and spake among themselves as they stood in the Temple / What think ye / that he will not come to the feast?

57. Dederant autem Pontifices & Pharisæi mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum.

Now both the high Priests and the Pharisees had given a commandment / that if any man knew where he were / he should show it / that they might take him.

52. Vnd nicht für das Volck alleine / Sondern daß er die kinder Gottes / die zustreuet waren / zusammen brechte.

Vnd nicht für das Volck alleine / Man at hand Kulde er hobt sancke Gudz Børn / som vuare utspridde.

53. Von dem tage an rathschlugen sie / wie sie jhn tödten.

Fra den dag raadslogde de / huerledis de kunde dræbe hannem.

54. Jesus aber wandelte nicht mehr frey unter den Jüden / sondern gieng von dannen / in eine gegend / nahe bey der Wüsten / in eine Stadt / genant Ephrem / vnd hatte sein wesen daselbs mit seinen Jüngern.

Da vandrede Jhesus icke mere aabenbare ibsant Jøderne / men gik der fra / in en Egn / naer hoss Oerken / i en Stad / som kaldis Ephrem / oc hassde der sit væsen met sine Discipler.

55. Es war aber nahe Ostern der Jüden / vnd es giengen vil hinauff gen Jerusalem / auß der gegend / vor den Ostern / daß sie sich reinigeten.

Men der vaar naer Jødernis Paaske / Oc der gik mange op aff den Egn / i Jerusalem / faare Paaske at renselig.

56. Da stunden sie vnd fragten nach Jesu / vnnd redten mit einander im Tempel: Was dünckt euch / daß er nicht kompt auff das Fest?

Da stode de / oc spurde effter Jhesu / oc talede met huer andren i Templen / Huad tycks eder / at hand kommer icke til hoytiden?

57. Es hatten aber die Hohenpriester lassen ein gebot außgehen / So jemand wisse / wo er were / daß ers anzeiget / das sie jhn griffen.

Men de ypperste Præster oc Pharisæerne hassde lader vdgaa et Bud / At hver som negen vsse huer hand vaar / da skulde hand giffue der ud kende / at de kunde gribe hannem.

52. A ne tolikо za lid / ale aby syny Božij rozptýlený byli, aby pohromadě sebrán gedno.

A ne tolikо za národ, ale aby dětí Božích rozhozených, shromáždil w gedno.

53. Protož od toho dne spolu se radili, aby ho zabili.

Radili se tedy od toho dne, aby ho zabili.

54. Gežto pak gižto nechodil gawrt mezy Židy / ale odšel do kraginy podlé pauště / do Města kteréžto slowe Effraym / a tu bydlil Wědomý swých.

A dla tego Jezus tákmo eby mal chodzić mi dzy Żydy / ale s tąd odszedł do krainy bliskiey pustyni / do Miasta ktoreg slowie Effraim / a tu bydlił z uczniami swoimi.

55. Byla tehdy blizko Welikánoce Židowských. Wstúpili mnozý do Gerusalému z kraginy ještě před Welikau nocý / aby se poswětili.

Byłá blisko Wielkanoc Żydowska / i wielu ich do Jerozolimy z onéy krainy przed Wielkanocą by się oczyścili.

56. Tehdy hledali Gežíssa rozmluwali wespolek w Chrámě stogíce: Co se wám zdá, že nepřigde kdy slawnému tomu?

Szukáli tedy Jezusa y mowili sobie do drugich stoiąc w Kościele: Co się wam zda, Iżali nie przyydzie na święto?

57. Bylt pak wydali Gežíssowi Kněžstwo a Fárizeowé, aby kdo wěděl, kde by byl, aby powěděl, gej aby jali.

A Kápłani y Faryzeuszowie byli rozkazali / iż ktoby wiedział gdzie by był / aby to oznaymił / aby go pojmali.

יב

א וְיֵשׁוּעַ דִּין קְדֵם שִׁתָּא יוֹמִין לְפִסְחָא אֲתָא לְבֵית עַנְיָא אֲתָא דְּאֵית הֲוָא לְעָזָר דַּהֲוָה מִיתָא הֲוָה דְּאָקִים מִן בֵּית מִיתָא הֲוָה יֵשׁוּעַ׃

Hor Iesu fes gueri auant la Paſque vint en Bethanie, dont eſt Lazare, lequel Iesus auoit reſuſcité de la mort.

Iesus donc ſix iours deuant Paſque vint en Bethanie, où eſtoit Lazare qui auoit eſté mort, lequel Iesus auoit reſuſcité des morts.

ב וַעֲבַדוּ לֵהּ תַּמָּן חֲתָמְיְתָא וּמָרְתָא מְשַׁמְּשָׁא וְלָעָזָר דַּהֲוָה חַד מִן מְסָכְּנֵי תַּמָּן׃

Et quant le feſtoyent vne cene, Martha ſeruoit, & Lazare eſtoit vn de ceulx qui eſtoyent à table auecques luy.

Et ils firent là vn ſouper, & Marthe ſeruoit à table, & Lazare eſtoit vn de ceux qui eſtoyent à table auecques luy.

ג וּמְרְיָם לְקָחַת מַשְׁקַל שְׁמֵן נַרְדִּין רְאשׁ יַקִּיר מְאֹד וְהַמְשַׁח אֶת רַגְלֵי יֵשׁוּעַ וְתַקְלְקֵל בְּשַׁעֲרֵיהָ אֶת רַגְלָיו וְכָל בַּיְתָא וְאִתְמְלִי רֵיחָא דְּמֻרְיָא׃

Adonc Maria ayant prins vne liure d'oignement d'espic, qui est de grand pris, en oignit les pieds de Iesus, & les eſſuya de ſes cheueux: & la maiſon fut remplie de l'odeur de l'oignement.

Adonc Maria tomo vna libra de vnguento de nardo liquido de mucho precio, y vngió los pies de Iesus, y limpió sus pies con sus cabellos, y la casa se hinchio del olor del vnguento.

ד וַאֲמַר חַד מִן תַּלְמִידוֹהִי יְהוּדָה בַּר שִׁמְעוֹן אִישׁ כְּרִיּוֹת הָעָתִיד לְמִמְסַר יָתֵהּ׃

Alors vn de ſes diſciples, c'eſt Iudas Iſcariote, fils de Simon, qui deuoit le trahir, dit,

Et vn de ſes diſcipules, qui le deuoit aduertir de la trahiſon, dit.

Y dixo vno de ſus Diſcipulos, Iudas de Simõ Iſchariota, el que lo auia de entregar.

ה לְמָה דָּא לָא אִזְדַּבַּן הָא בְּתְלָתְמְאָה דִּינְרִין וְיִתְיְהִיב לְמִסְכְּנֵי׃

Pourquoy n'a l'on vendu ceſte ointure trois cens deniers, & donné aux pouures?

Porquoi ceſt oignement n'a-il eſté vendu trois cens deniers, & donné aux pouures?

Porque no se ha vendido este vnguento por trezientos dineros, y se dió a los pobres?

ו וְדָא אֲמַר לָא מִטּוּל דְּרַחֲמָנָא בְּטִיל הֲוָה אֶלָּא מִטּוּל דְּגַנָּבָא הֲוָה וְגֻלְּכְתֵּהּ לֵיתָהּ הֲוָה וּמִן דִּמְשַׁדַּר בַּהּ הֲוָה טָעִין הֲוָה׃

Quaſi diſſe cela, non pas parce qu'il euſt ſouci de pouures, mais parce qu'il eſtoit larron, & bourſoit la bourſe, & portoit quelque fois ce qu'on y mettoit.

Mas dixo esto, no por el cuydado que el tenia de los pobres, mas porque era ladron, y tenia la bolsa, y cravia lo que se echaua en ella.

יב

א וְיֵשׁוּעַ שִׁשָּׁה יָמִים לִפְנֵי הַפֶּסַח בָּא אֶל בֵּית עַנְיָה אֲשֶׁר שָׁם הָיָה לוֹעֵד וַמֵּת אֲשֶׁר הֶקִיצוֹ מִמֵּתִים׃

ב וַיַּעֲשׂוּ לוֹ מִשְׁתֶּה הָעֶרֶב וּמָרְתָה מְשָׁרְתָה וְלוֹעֵד הָיָה אֶחָד מֵיוֹשְׁבִים בַּמִּסְבָּה׃

ג וּמְרְיָם לָקְחָה מַשְׁקַל שְׁמֵן נֵרְדְּ רֹאשׁ יָקָר מְאֹד וַתְּמְשַׁח אֶת רַגְלֵי יֵשׁוּעַ וַתְּקַלְקֵל בְּשַׁעֲרֶיהָ אֶת רַגְלָיו וְכָל הַבַּיִת נִמְלָא מֵרֵיחַ הַבֹּשֶׁם׃

ד וַיֹּאמֶר אֶחָד מִתַּלְמִידָיו יְהוּדָה בֶּן שִׁמְעוֹן אִישׁ כְּרִיּוֹת הָעָתִיד לְמָסוֹר אוֹתוֹ׃

ה לָמָּה הַשֶּׁמֶן הַזֶּה לֹא נִמְכַּר בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁקָלִים כֶּסֶף וְנִתַּן לָאֶבְיוֹנִים׃

ו וְזֹאת אָמַר לֹא כִּי עַל הָאֶבְיוֹנִים יָשַׂם לוֹ כִּי אִם כִּי גַּנָּב הוּא וְהַכִּיס הָיָה לוֹ וְתָמִשְׁלַכִים בּוֹ כִּסְלָם׃

Hor Iesu ſes gueri auant la Paſque vint en Bethanie, dont eſt Lazare, lequel Iesus auoit reſuſcité de la mort.

Iesus donc ſix iours deuant Paſque vint en Bethanie, où eſtoit Lazare qui auoit eſté mort, lequel Iesus auoit reſuſcité des morts.

Y hizieronle alli vna cena, y Martha ſeruia, y Lazaro era vno de los que eſtauan ſentados à la meſa juntamente conel.

Et ils firent là vn ſouper, & Marthe ſeruoit à table, & Lazare eſtoit vn de ceux qui eſtoyent à table auecques luy.

Entonces Maria tomo vna libra de vnguento de nardo liquido de mucho precio, y vngió los pies de Iesus, y limpió sus pies con sus cabellos, y la casa se hinchio del olor del vnguento.

Adonc Maria ayant prins vne liure d'oignement d'espic, qui est de grand pris, en oignit les pieds de Iesus, & les eſſuya de ſes cheueux: & la maiſon fut remplie de l'odeur de l'oignement.

Y dixo vno de ſus Diſcipulos, Iudas de Simõ Iſchariota, el que lo auia de entregar.

Et vn de ſes diſcipules, qui le deuoit aduertir de la trahiſon, dit.

Porque no se ha vendido este vnguento por trezientos dineros, y se dió a los pobres?

Pourquoy n'a l'on vendu ceſte ointure trois cens deniers, & donné aux pouures?

Mas dixo esto, no por el cuydado que el tenia de los pobres, mas porque era ladron, y tenia la bolsa, y cravia lo que se echaua en ella.

Quaſi diſſe cela, non pas parce qu'il euſt ſouci de pouures, mais parce qu'il eſtoit larron, & bourſoit la bourſe, & portoit quelque fois ce qu'on y mettoit.

KEΦA. ιβ'.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκὼς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

Iesus donc ſix iours deuant Paſque vint en Bethanie, où eſtoit Lazare qui auoit eſté mort, lequel Iesus auoit reſuſcité des morts.

2 *Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ· καὶ ἡ μὲν Μάρθα διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ.*

Et ils firent là vn ſouper, & Marthe ſeruoit à table, & Lazare eſtoit vn de ceux qui eſtoyent à table auecques luy.

3. *Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶ αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.*

Adonc Maria ayant prins vne liure d'oignement d'espic, qui est de grand pris, en oignit les pieds de Iesus, & les eſſuya de ſes cheueux: & la maiſon fut remplie de l'odeur de l'oignement.

4. *Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι.*

Et vn de ſes diſcipules, qui le deuoit aduertir de la trahiſon, dit.

5. *Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;*

Pourquoy n'a l'on vendu ceſte ointure trois cens deniers, & donné aux pouures?

6. *Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.*

Or dit-il cela, non point qu'il fut en chaſſi des pouures, mais pource qu'il eſtoit larron, & auoit la bourſe, & portoit ce qu'on y mettoit.

CAP. XII.

IEsus ergo ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, ub. Lazarus fuerat mortuus, quē suscitauit Iesus.

Then Jesus six dayes before the Passouer came to Bethania, where Lazarus was, which was dead, whome he had raised from the dead.

2. Fecerunt autem ei cenam ibi, & Martha ministrabat, Lazarus verò unus erat ex discumbentibus cum eo.

There they made him a supper, and Martha serued, but Lazarus was one of them that sate at the table with him.

3 Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici, pretiosi, & unxit pedes Iesu, & extersit pedes eius capillis suis: & domus impleta est ex odore unguenti.

Then took Maria a pounde of ointment of spikenard very costly, and anointed Jesus feete, and wiped his feete with her heere, and the house was filled with the sauour of the ointment.

4. Dixit ergo unus ex discipulis eius Iudas Iscariotes, qui erat eum traditurus.

Then saith one of his disciples, euen Judas Iscariot Simons sonne, which should betray him.

5. Quare hoc unguentum non venit trecentis denariis, & datum est egenis?

Why was not this ointment solde for three hundreth pence, and geuen to the poore?

6. Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum: sed quia fur erat, & loculos habens, ea quæ mittebantur portabat.

Now he spake this not that he cared for the poore, but because he was a theefe, and had the bagge, and bare that which was geuen.

S. Johannes

Das XII. Capitel.

Sechs tage vor Ostern kam Jesus gen Bethania / da Lazarus war der verstorbene / welchen Jesus aufferwecket hatte von den todten.

SEr dasse faare Paaske / kom Jhesus til Bethaniam / der sidst Lazarus vaas død / hvilcken Jhesus opvakte fra de døde.

2. Daselbs machten sie jhm ein Abendmal / vnd Martha diente / Lazarus aber war der einer / die mit jm zu tische sassen.

Der giorde de hannem en Maaltid / oc Martha tiente / Oc Lazarus vaar en aff dem som sadde til bord /

3. Da nam Maria ein pfund Salben / von vngefelschter köstlicher Narden / vnd salbete die füsse Jesu / vnnd truckenet mit jhrem haare seine füsse / das Hauß aber ward vol vom geruch der Salben.

Da tog Maria et pund Salue / aff vforfalsket kostelig Nardus / oc salvede Jesu fødder oc turrede hans Fødder met sit haar / oc Huset bleff fult aff Salvens lugt.

4. Da sprach seiner Jünger einer / Judas Simonis Son Ischariothes / der jhn hernach verrieth:

Da sagde en aff hans Discipele / Judas Simonis søn Ischariothis / som hannem siden forraadde.

5. Warumb ist diese Salbe nicht verkaufft vmb dreyhundert groschen / vnd den armen gegeben?

Hvi bleff denne Salue icke solt for tre hundred Pendinge / oc gifne Fattige?

6. Das saget er aber nicht / daß er nach den Armen fraget / sondern er war ein Dieb / vnd hatte den Beutel / vnd trug was gegeben ward.

Det sagde hand icke / at hand actede Fattige / men hand vaar en Tyff / oc hafde Pungen / oc bar hvad der bleff giffuit.

Kapitola XII.

Wssed ssessl pak dnu Welikonocnijm / prissel Gezijss do Bethanye / kdeż byl Lazarus vmrel / kterehoż on wzbudyl z mrtwych.

Prwnym Jezus dnů Welikonocnjch przed Wielkú nocą, przyssel do Bethánie / kdy byl Lázarus vmrel / ktereho on wzbudyl z mrtwych.

2. Tehdy připrawili gemu wecerzi / a Martha posluhowala. Ale Lazar byl geden z nich kteryż s nim sedáł za stolem.

Tamjse tehdy przichystawili wecerzi / a Marta slużila / y byl tehż Lázarus wdnym s gnych ktoryż s nim spolu sedżeli.

3. Marya pak wzala Libru Masti drahé z Nardowého Kořene / y pomazala nohy Gezussowych / a wytřela wlasy jimi / nohy geho / Y naplnen gest dwom wůnj ta Masti.

Tedy Máry wźiawssy funtu oleye, tu Srdcowi dowogo bylo prostiego nárdu, pomazała nohy Jezusowe, y vtřela wlasy swými nohy geho, a dum naplnen gest wonnosti tohoto oleye.

4. Tehdy sekladen z Wednjkuow geho Gidáss Ssimonow Issarioth, kteryż gey mel zradit:

Rzekl nekteryż z wcelennikowiego / Judass Symonow Issarioth ktory ge mel zradżic.

5. Proč tato Mast newsi prodána za tři Sta Grossuow / a nenj dánto chudým?

Przeto zatego oleyku nie przedano za trzy sta groszy, a nie dano ubogim?

6. To pak řekl / ne aby mel peče o chudé / ale ge Zlodég byl a mssec mel / a co wtom vlożeno bylo nosyl.

A to mowil nie iżby mial pieczą o ubogach, ale iż był złodzieiem / y mieszek miał / a cokolwiek tám włożono / to nosił.

יב

ז וַאֲמַר דִּין יֵשׁוּעַ שְׁבִיקַת לַהּ אֲלֵיוֹם קְבוּרְתִּי נְטָרַתְהּ׃

Iesv dunque disse, Lassala: ella la ha servata per el giorno de la mia sepultura.

ח מִסְכֵּנַיָּא בְּכָל זִבְן גַּיְרָךְ מְשַׁכְּחָא אִיתָּךְ לְכוֹן עִמְּכוֹן לִי דִּין לָא בְּכָל זִבְן אִית לְכוֹן׃

Imperoche de pouery hauerete sempre con uoſtroſ, ma me non hauerete gia sempre.

ט וּשְׁמַעוּ בְּנוּשָׁא סַגִּיאָא מִן יְהוּדָיָא דְּתַמָּן הוּ יֵשׁוּעַ וְאָתוֹ לָא בְּחַד אֲלָחַד אַף דְּיָחוֹן לְעָזַר הוּ דְּאָקִים מִן בֵּית מַיְתָא׃

Hor una gran moltitudine de Giudei hauendo intesto ch egli era lì: e Gesv venne, non tantoper Iesv, ma per vedere ancor Lazaro, ilquale egli haueua risuscitato de morte.

י וְאִתְרְעִיו רַבֵּי כַּהֲנַיָּא דְּיִקְטְלוּנֵיהִי אַף לְלַעְזַר מֶקְטָלוּנֵיהִי׃

Onde i principali Sacerdoti consultarono di far morire ancor Lazaro.

יא מְסוּל דִּסַגְיָא מִן יְהוּדָיָא מִשְׁלַחְתָּה אָזְלִין וְהַוִי מַהֵימְנִין בְּיֵשׁוּעַ׃

Perroche molti de Giudei per cagion di lui si partiuano, e credeuano in Iesv.

יב וְלִיבָּא אַרְעָא כְּנוּשָׁא סַגִּיאָא אִינָא דְּאָתָא הִיא לְעִדְעָדָא כַּד שָׁמְעוּ דְּיֵשׁוּעַ אָתָא לְאוּרְשְׁלֵם׃

Ilquale nasseguente una gran turba, che era venuta à la festa, hauendo vdito che Iesv veniua in Ierusalem.

יג שְׁקִלוּ סוּמְקֵי דְּתַמְרָא וּנְפַקוּ לְאוּרְעָהּ וְקָאֲיִן הֲוֹוּ וְאָמְרִין אוֹשַׁעְנָא בְּרִיךְ הוּ דְּאָתָא בְּשֻׁמָּהּ דְּמָרְיָא מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל׃

Presero de rami de le palme, e andarongli incontro, e gridauano, Hosanna: Benedetto sia il Re d Israel, che viene nel nome del Signore

י ב

ז וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ הַנִּיחָהּ לָהּ אֶל־יוֹם קְבוּרָתִי שָׁמְרָה זֹאת׃

Entonces Iesus dixo, Dexala: para el dia de mi sepultura ha guardado esto.

ח הָאֶבְיוֹנִים תָּמִיד יְהוּ לָכֶם עִמָּכֶם וְאֲנִי לֹא אֶהְיֶה עִמָּכֶם תָּמִיד׃

Porque a los pobres siempre los tendreys con vosotros, mas à mi no siempre me tendreys.

ט וַיֵּדַע עָם רַב מִן הַיְהוּדִים כִּי שָׁם הוּא וַיָּבוֹאוּ לֹא בַעֲבוּר יֵשׁוּעַ לְבַד כִּי־אִם אֲשֶׁר גַּם יִרְאוּ אֶת־לוּעָזָר אֲשֶׁר הֵקִיצוֹ מִמֵּתִים׃

Entonces muchа compañia de los Iudios entendió, que el estaua alli: y vinieron no solamente por causa de Iesus, mas tambien por ver à Lazaro àl qual auia resuscitado de los muertos.

י וַיִּוָּעֲצוּ שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים לַהֲרֹג גַּם אֶת־לוּעָזָר׃

Consultaron assimismo los principes de los Sacerdotes, de matar tambien à Lazaro.

יא כִּי־רַבִּים מִיְּהוּדִים בַּעֲבוּרוֹ הָלְכוּ וְהֶאֱמִינוּ בְּיֵשׁוּעַ׃

Porque muchos de los Iudios yuan y creyan en Iesus por causa del.

יב וּבְיוֹם מָחָר עָם רַב הַבָּא אֶל־הֶחָג בְּשָׁמְעָם כִּי בָא יֵשׁוּעַ יְרוּשָׁלָיִם׃

Et siguiente dia mucha compañia que auia venido àl dia de la Fiesta, como oyeron que Iesus venia a Ierusalem,

יג וַיִּקְחוּ אֶת־עַנְפֵי־תְמָרִים וַיֵּצְאוּ לִקְרָאתוֹ וַיִּצְעָקוּ הוֹשַׁע נָא בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃

Tomaron ramos de palmas, y salieronlo à recebir, y clamauan, Hosanna, Bendito el que viene en el Nombre del Senor, el Rey de Israel.

ז. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, ἄφες αὐτὴν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό.

Iesus donc dit, Laisse la: elle l'a gardé pour le iour de l'appareil de ma sepulture.

η. Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

Car vous aurez touiours les pouures auec vous: mais vous ne m'aurez pas touiours.

θ. Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.

Adonc grandes troupes des Iuifs cogneurent qu'il estoit là: & y vindrent, non pour Iesus seulement, mais aussi afin qu'ils veissent Lazare, lequel il auoit resuscité des morts.

ι. Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν·

Dont les principaux Sacrificateurs consulterent de mettre aussi à mort Lazare,

ια. ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Car plusieurs de la secte depart voyent à cause d'icelui, & croyoyent en Iesus.

ιβ. Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἰερουσαλήμ,

Le lendemain vne grande troupe qui estoit venue à la feste, ayant ouy dire que Iesus venoit en Ierusalem,

ιγ. ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον· Ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

Prendrent des rameaux de palmes, & sortirent au deuant de lui, & crioyét, Hosanna, Beni soit le roy d'Israel, qui vient au nom du Seigneur.

CAP. XII. Das XII. Capitel. Kapitola XII.

7. Dixit ergo Iesus, Sine illam, ut in diem sepulturæ meæ seruet illud.

Then said Jesus / let her alone / for against the day of my burying hath she kept it.

7. Da sprach Jesus: Laß sie mit friden / solches hat sie behalten / zum tage meiner Begrebnuß.

Da sagde Jhesus / laber hende met frede / saadanne hafft er hun forladet / til min Begraffuelses dag.

7. Tehdy řekl Gežíše: Nechaj / ať ho pochowánj mého zachowá to.

Ale Jezus rzekł: Zostaw ją / aby na dzień pogrzebu mego zachowała to.

8. Pauperes enim semper habetis vobiscū: me autem non semper habebitis.

For the poore alwayes ye haue with you: but me ye shall not haue alwayes.

8. Denn Armen habt jhr allezeit bey euch / mich aber habt jr nicht allezeit.

Thi haffue alle d Fattige hoss eder / Men mig haffue ike alle tid.

8. Wždyť chudé zajisté wždycky máte s sebau / ale mne ne wždy mjti budete.

Albowiem ubogie zawsze z sobą macie bedzieta / lecz mnie nie zawsze bedziecie mieli.

9. Cognovit ergo turba multa ex Iudæis quia illic est: & venerunt, non propter Iesum tantum, sed ut Lazarum viderent, quem suscitauit à mortuis.

Then much people of the Jewes knew he was there: and they came not for Jesus sake only / but that they might see Lazarus also whom he had raysed from the dead.

9. Da erfuhr vil Volcks der Jüden / daß er daselbst war / vnd kamen / nicht vmb Jesus willen allein / sondern daß sie auch Lazarum sehen / welchen er von den todten erwecket hatte.

Da for mercke te megit aff det Jodiske Folck / at hand vaar der / oc de kommi / icke alenuste for Jhesu skuld men at de vilde ocsaa see Lazarum / hunicken hand hasde opreckt fra de Dode.

9. Mnohý pak Židuow zvěděli / že tam gest / a přišli nejen pro Gežíše toliko / ale aby také Lazara viděli / kteréhož byl wzkřísil z mrtwých.

Dowiedziało się tedy w cżłe gromadzie Żydów tż tam był przyszli nie tylko dla Jezusa / ale żeby i byli ujrzeli Łázarza / którego wzbudził od umarłych.

10. Cogitauerunt autem principes sacerdotum ut & Lazarum interficerent.

The high Priests therefore consulted that they might put Lazarus to death also.

10. Aber die Hohenpriester trachten darnach / daß sie auch Lazarum tödten.

Men de ypperste Presten hasdde t sinde / at sla Lazarum ihiel.

10. Radili sepak Knížata / Kněžská aby y Lazara zabili.

Radzili tedy Naczelni Kapłani / ażeby y Łazarza zabili.

11. Quia multi propter illum abibant ex Iudæis, & credebant in Iesum.

Because that by reason of him many of the Jewes went away / and believed on Jesus.

11. Denn vmb seinet willen giengen vil Jüden hin / vnd glaubten an Jesum.

Thi at for hans skyld ginge mange Joder bort / oc trode paa Jhesum.

11. Neb mnozí z Židuow odcházeli pro něho / a wěřili w Gežíše.

Bo wielu z Żydow dla niego odchodziło y wierzyło w Jezusa.

12. In crastinum autem turba multa quæ venerat ad diem festum cum audissent quia venit Iesus Ierosolymam.

On the morrow a great multitude that were come to the feast / when they heard that Jesus should come to Jerusalem.

12. Des andern tages / vil Volcks / das auffs Fest kommen war / da es höret / daß Jesus kompt gen Jerusalem.

Den anden dag / der der megit Folck kom vaar kommet til Høytiden / horde / at Jhesus kommer til Jerusalem.

12. Potom nazajtřj mnohý zástup kterýž byl přišel ke dni Swátečnjmu / když vslyšel že Gežíše gde do Gerusaléma.

Nazdziany zaś dniu wielki tłum / który był przyszedł na święto / gdy usłyszeli że Jezus idzie do Jerozolimy.

13. Acceperunt ramos palmarum, & processerunt obviam ei, & clamabant, Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israel.

Took branches of palme trees and went forth to meet him / and cried / Hosanna / Blessed is the King of Israel that commeth in the Name of the Lord.

13. Namen sie Palmenzweige / vnd giengen hinauß jhm entgegen / vnnd schryen: Hosianna / Gelobet sey / der da kombt in dem Namen des HERREN / ein König von Jsrael.

Toge de Palme grene / oc ginge vd mod hannem / oc raabte / Hosianna / Velsignet vere den / som kommer i HERRENS Nafn / en Konge aff Jsrael.

13. Nabrali ratolestj Palmowých / a wyšli w cestu proti němu wolagi, a: Spas nás / Požehnaný genž se béře we Gménu Páně / Král Israhelský.

Nabrali rozgi Palmowe / y wyszli wstrzod przeciw niemu, a wołali: Hozanna / Błogosławiony Pański przychodzi w imię Pańskie Król on Izraelski.

יב

14 וַיִּמְצָא יֵשׁוּעַ אֶת־הַעַיִר וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ כַּמּוֹ נִכְתָּב׃

Y hallo Iesus vn asnil.o, y sentose sobre el, como esta escripto.

15 גִּילִי מְאֹד בַּת־צִיּוֹן הָרִנִּי בַּת־יְרוּשָׁלָיִם הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי וְרוֹכֵב עַל־חֲמוֹר וְעַל־עַיִר בֶּן־אֲתוֹנוֹת׃

No temas, o Hija de Sion, heaqui tu Rey viene assentado sobre vn polino de vna asna.

16 וְאֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֹא יָדְעוּ תַלְמִידָיו בָּרִאשׁוֹנָה אֲבָל אַחַר כִּי־נֶאְדַּר יֵשׁוּעַ אָז זָכְרוּ כִּי עָלָיו נִכְתְּבוּ אֲשֶׁר עָשׂוּ לוֹ הָאֵלֶּה׃

Mas estas cosas no las entendieron sus discipulos primero: empero quando Iesus fue glorificado, entonces se acordaron que estas cosas estauan escriptas dell, y que le hizieron estas cosas.

17 וְעֵד הָעָם אֲשֶׁר הָיָה עִמּוֹ כַּאֲשֶׁר קָרָא אֶת־לְעָזָר מִן הַקֶּבֶר וַיְקִיצֵנוּ מֵהַמֵּתִים׃

Y la compañia que estaua con el, daua testimonio de quando llamó à Lazaro del sepulchro, y lo resuscitò de los muertos.

18 וּמִטּוּל זֶה־נָסַק לִקְרָאתוֹ הֲמוֹן שֶׁבָּאוּ לָרֶגֶל כִּי שָׁמְעוּ כִּי־הוּא עָשָׂה אֶת־הָאוֹת הַזֶּה׃

Por lo qual tambien auia venido la compañia à recebirlo, porque auian oydo que el auia hecho esta señal.

19 וְהַפְּרוּשִׁים אָמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ רְאוּ כִּי לֹא תוֹעִילוּ מְאוּמָה הִנֵּה הָעוֹלָם רָדַף אַחֲרָיו׃

Mas los Phariseos dixeron entre si. Veys que nada aprouechays? heaqui que todo el mundo le va tras dee.

20 וַיְהִי אֲשֶׁר יְוָנִים מִן־הָעוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל בֶּחָג׃

Y auia vnos Griegos de los que auian subido à adorar en el dia de la Fiesta,

יב

14 אַשְׁכַּח דֵּין יֵשׁוּעַ ת חֲמָרָא וְיָתֵב עֲלוֹהִי א אֲרַנְּוָא דְּכְתִיב׃

Et hauendo Iesu trouato vn asnillo, si messe a sedere sopra esso, si come è scritto.

15 לָא תְּרַחֲלִין בְּרַת צִהְיוֹן הָא מַלְכִּי אָתֵא יָתִיב עַל־עֻלֵּא בַּר אֲתָנָא׃

Non temere figliuola di Sion, ecco il tuo Re che viene, sedendo sopra il polledro di vn asina.

16 תַּלְיָן דֵּין לָא יְדָעוּ תַלְמִידוֹהִי בְּרִישָׁא וּבְנָא אֲרֵי בַּר אִשְׁתַּבַּח יֵשׁוּעַ אִתְדְּכָרוּ תַלְמִידוֹהִי דְּהַלֵּין הֲוָוֹ עֲלוֹהִי וְהַלֵּין עֲבָדוּ לֵהּ׃

Questa cosa non intesero i suoi discepoli da prima, ma quando Iesu fu glorificato, allhora si ricordarono che questo era scritto di lui, & che gli haueuano fatto questo.

17 וְסָהֲדָא הֲוָא דַּעִמֵּהּ דַּהֲוָה קָרֵי לְאֶלְעָזָר מִן קִבְרָא וְאַקְדֵּהּ מִן בֵּין מָתַיָּא׃

E la turba, che era con lui, rendeua testimonianza, ch'egli haueua chiamato Lazaro dal monumento, e risuscitato da' morti.

18 וּמִן קֳבֵל דְּכֵן נְפַק לְקוּבְלֵהּ כְּנִשְׁתָּא סַגִּיאָתָא דְּשָׁמְעוּ דַּאֲתָא הוּא עֲבַד אָתְוָתָא הָדָא׃

E per questa cagione gli andò incontro la moltitudine: perciochè hauendo vdito ch'egli haueua fatto questo miracolo.

19 פְּרִישָׁיָא דֵּין אָמְרִין בֵּינ חַד לְחַד חֲזוֹן אִנְתּוֹן דְּלָא מְיַתְּרִין אִנְתּוֹן מִדֵּם הָא עָלְמָא בָּתְרֵהּ אֲזַל׃

Et i Farisei dissero fra loro stessi, Ben vedete voi che non fate profitto alcuno. Ecco, il mondo gli è andato dietro.

20 אִית דֵּין אַף מִן יְוָנָיֵא דְּסַלְקוּ לְמִסְגַּד בְּאַרְעֲדָא׃

Ora vi erano alcuni Greci di quelli che erano saliti per adorare a la festa.

14. Et Iesus ayant rencontré vn asnon, s'assit dessus, suiuant ce qui est escrit.

15. Ne crain point fille de Sion, voicy, ton roy vient assis sur le poulain d'vne asnesse.

16. Ces choses ses disciples ne les entendirent point au premier coup: mais quand Iesus fut glorifié, alors ils se ressouuindrent que ces choses estoyent escrites de luy, & qu'ils auoyent fait ces choses en son endroit.

17. Et la compagnie qui estoit auec luy, portoit tesmoignage qu'il auoit appellé Lazare du sepulchre, & qu'il l'auoit resuscité des morts.

18. Pour cette cause aussi le peuple alla au deuant de luy: car ils auoyent ouï qu'il auoit fait ce miracle.

19. Dont les Pharisiens disoyent entr'eux mesmes, Ne voyez-vous pas que vous ne profitez rien? voicy, le monde va apres luy.

20. Or y auoit il quelques Grecs de ceux qui estoyent montez pour adorer à la feste.

CAP. XII.

14. Et invenit Iesus asellum, & sedit super eum, sicut scriptum est.

And Jesus founde a yong asse, and sate thereon, as it is written.

15. Noli timere filia Sion: ecce rex tuus venit sedens super pullum asinæ.

Feare not daughter of Sion: beholde thy King commeth sitting on an asses colte.

16. Hæc non cognoverunt discipuli eius primùm, sed quando glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt quia hæc erant scripta de eo, & hæc fecerunt ei.

But his disciples vnderstoode not these thinges at the first: but when Jesus was glorified then remembred they that these thinges were written of him, and that they had done these thinges vnto him.

17. Testimonium ergo perhibebat turba quæ erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento, & suscitavit eum à mortuis.

The people therefore that was with him when he called Lazarus out of the grave, and raised him from the dead.

18. Propterea & obviam venit ei turba, quia audierunt eum fecisse hoc signum

Therefore met him the people also, because they heard that he had done this miracle.

19. Pharisæi ergo dixerunt ad semetipsos, Videtis quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit.

The Pharises sayd among themselues, Perceiue ye how we preuaile nothing? beholde, the world is gone after him.

20. Erant autem quidam Gentiles ex his qui ascenderant ut adorarent in die festo.

Now there were certaine Grecians among them that came vp to worship at the feast:

Das XII. Capitel.

14. Jesus aber überkam ein Eselin/ vnd reit darauff/ wie denn geschrieben stehet:

Da Jhesus fand ein Asenlin/ da reed der paa/ sotte der staar sereffuit.

15. Förchte dich nicht du Tochter Zion/ sihe/ dein König komt/ reitend auff einem Eselsfollen.

Frøcte dig icke Zions Daatter/ See/ din Konge kommer ridendis paa en Asens Fol.

16. Solchs aber verstunden seine Jünger zuvor nicht/ sondern da Jesus verkleret ward/ da dachten sie daran/ daß solches war von jhm geschrieben/ vnd solches jhm gethan hatten.

Saadant forstode hans Disciple icke forst/ men der Jhesus bleff forklaret/ da rencktes de der paa/ at saadant vaar scrifuit om hannem/ oc at de gorde hannem saadant.

17. Das Volck aber/ das mit jhm war/ da er Lazarum auß dem Grabe rieff/ vnd von den todten aufferweckt/ rhümete die that.

Men det Folck som vaar met hannem/ der hand kalte Lazarum aff Graffuen/ oc opuckte hannem fra de Døde/ roste den gerning.

18. Darumb gieng jhm auch das Volck entgegen/ da sie höreten/ er hette solches zeichen gethan.

Der saare gick det Folck emod hannem/ at de hørde/ hand hafde giort saadant Tegen.

19. Die Phariseer aber sprachen untereinander: Jr sehet daß jr nichts außrichtet/ sihe/ alle Welt lauffet jm nach.

Men Phariseerne sagde til huer andre/ Jsee/ at I intet udretter/ see/ al Verden løber efter hannem.

20. Es waren aber etliche Griechen unter denen/ die hinauff kommen waren/ daß sie anbeteten auff das Fest.

Oc der vaare nogle Grecker iblant dem/ som vaare komne op/ at tilbede Herren

Kapitola XII.

14. A nalezl Gežyſs Oſlátko/ a vſadil ſe nań/ Jakož pſáno geſt:

A nálezſſaſ Jeſus oſlátko/ vſadil ſe nań/ jakož napſáno geſt.

15. Nebogj ſe Dcero Sionſká/ Aj Král twůj gede ſedě/ ſedě na Oſlátku oſlice.

Nic boy ſe ſtarého Syonſkáho/ Aj Král tuoj gede/ ſedě na oſlátku oſlice.

16. Tomu pak nerozumělj Učedlnicy geho sprvu: Ale když geſt oſlaven Gežyſs/ tehdy ſe rozpomnělj/ že to o nem pſány bylo/ a že to včinilj gemu.

A tohomuž prvodu nerozumělj včedlnicy geho spočátku/ ale když byl vmrtwýchwstalý Jezuš/ tehdyž rozpomnělj se/ že to o nem napſáno/ a to mu včinilj.

17. Protož Zástup ſwědectwj wydáwal/ kterýž byl s nim/ když Lazara powolal z hrobu/ a wzkřisyl geho z mrtwých.

A proto wydával tehdy ſwědectwj ten lid/ kterýž byl s nim/ když Lazara wywolal z hrobu/ a wzkřisyl ho z mrtwých.

18. Aproto geſtye w ceſtu wyſſel gemu zástup, nebo gſau ſlyſſeli/ gehy on ten div včinil.

Kvůli tomuž také wyſſel mu zástup wſtrogenému lidu/ že ſlyſſeli/ že on to znamenj včinil.

19. Tehdy Jakoužto pharisæi mezy ſebau: Widitet/ že nic nepoſpjwáme? Hle wſſecken Swět poſtupuge po nem.

Mowili tedy Fárysæowe mezy ſebau: Widjte že nic newzchodj/ ano hle zástup poſtupuge.

20. Byli pak někteſſj Rečtowé z těch kterýž wyſli modlit na den Swátečný.

Byli pak někteſſj Rečtowé z těch kterýž wyſli aby ſe modlili na den ſwátečný.

יב

21 הָלִין אָתוֹ וְחַבְבוּ לְוָת
בֵּילִפּוֹס דְּהוּ דְמָן בֵּית
צַיְדָא דְגַלִּילָאָה וְשַׁאֲלוּהִי
וְאָמְרִין לֵהּ מָרִי צָבְיִן ד
לְחֲזָאָה לִישׁוּעַ׃

Lequale fans demora à Philippe, che-
ra de Bethsaïde de Galilee, y prégaronle,
diciendo, Señor, nos desseamos ver à Iesu-
Christ

22 יְאָתָא רַ בֵּילִפּוֹס
וְאָמַר לְאַנְדְּרֵיאוֹס
יְאַנְדְּרֵיאוֹס וּבֵילִפּוֹס אָמְרִי
לִישׁוּעַ׃

Philippe vient, & dit à André: & de
nouueau André & Philippe disent à
Iesus.

23 וְיִשׁוּעַ הֵין עָנֵא וְאָמַר
לְהֵין אֲתַת שַׁעְתָּא ד
לְיִשְׁתְּבַּח בַּרְ דְּאֱנָשָׁא׃

Et Iesus respôdit lors, disendo. Es-
ta venuda la hora, en la qual el hijo del hom-
bre ha de ser glorificado.

24 אָמֵן אָמֵן אֲמַר אֲנָא
לְכוֹן דְּחִטְּתָא דְחִטְּתָא אֶן
לָא נְפֵלָא וּמִיתָא בַּאֲרְעָא
פַּלְחִינָהּ פְּשִׁיטָ אֶן הֵין
מִיתָתָא סַגְיָא מַפְרָא׃

In verdad, verdadera os digo, que si el
grano de trigo caydo en la tierra, no muere,
viene assi solo: mas si muere, mucho fruto
trae.

25 מִן רְחֵים נַפְשֵׁהּ
יְיַרְדֵּיהּ וּמִן דְּסָנֵא נַפְשֵׁהּ
בְּעָלְמָא הָנָא יְנַטְרֵיהּ לְחַיֵּי
עָלְמָא׃

Che ama la vida suya, la perderá: y el
que aborrece su vida en este mundo, la con-
seruará en vida eterna

26 אִן לִי אֱנָשׁ יְשַׁמֵּשׁ
יֵאתֵי בָּתְרַי וְאֵיכָא דְאֲנָא
אִיתַי תַּמָּן יְהֵי׃ אַ
מְשַׁמְּשַׁנִי מִן דְּלִי מַיְמַר
יְיַקִּירוּנֵי אֲבָא׃

Si alguno me ministra, siguame: y
donde yo estuuiere, mi seruidor estará allí
tambien. si alguno me ministra, mi Padre le
honrará

27 הָשָׁא נַפְשִׁי נְבְהֲלָה מְאֹד וּמָאנִי
מַה אֵימַר אֲבִי הוֹשִׁיעֵנִי מִשַּׁעְתָּא
חָדָא אַךְ עַל זֹאת בָּאֵתִי אֶל
הַשָּׁעָה הוֹאת׃

La mia hora turbada es: y que he
de decir? Padre, saluame desta hora. mas
por esta causa he venido en esta hora.

יב

21 וְהֵמָּה קָרְבוּ אֶל־פִּילִפּוֹס
אֲשֶׁר הוּא מִבֵּית צַיְדָה הַגָּלִיל
וַיִּשְׁאֲלוּ מִמֶּנּוּ לֵאמֹר אֲדֹנָי
מְחַמְּדִים אֲנַחְנוּ לִרְאוֹת אֶת־יֵשׁוּעַ׃

Estos pues se llegaron a Philippe, que era de Bethsaida de Galilea, y rogaronle, diziendo Señor querriamos ver à Iesus

22 בָּא פִּילִפּוֹס וְאָמַד לְאַנְדְּרֵאוֹס
וְעוֹד אַנְדְּרֵאוֹס וּפִילִפּוֹס אָמְרוּ
לְיֵשׁוּעַ׃

Vino Philippe, y dixolo a Andres. Andres con esto y Philippe, lo dixeron à Iesus

23 וַיַּעַן לָהֶם יֵשׁוּעַ לֵאמֹר בָּאָה
הַשָּׁעָה אֲשֶׁר נֶאְדַּר בֶּן־הָאָדָם׃

Entonces Iesus les respondió, diziendo, La hora viene enque el Hijo del hombre ha de ser clarificado.

24 אָמֵן אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם
אִם גַּרְגַּר הַדָּגָן לֹא יִפֹּל אֶל־
הָאָרֶץ וְיָמוּת לְבַדּוֹ יִהְיֶה וְאִם
יָמוּת פְּרִי רָב יַעֲשֶׂה׃

De cierto de cierto os digo que si el grano que cae en la tierra, nó muere, el solo queda: mas si muere, mucho fruto lleua.

25 הָאוֹהֵב אֶת־נַפְשׁוֹ יְאַבְּדֶנָּה
וְהַשּׂוֹנֵא אֶת־נַפְשׁוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה
אֶל־חַיֵּי־עוֹלָם יִצְּרֶנָּה׃

El que ama su vida, perderlaha, y el que aborrece su vida en este mundo, para vida eterna la guardará.

26 אִם אִישׁ יְשָׁרֵת אוֹתִי יָבוֹא
אַחֲרַי וְאֵיפֹה אֲנִי אֶהְיֶה וְשָׁם גַּם
מְשָׁרְתִי יִהְיֶה וְאִם אִישׁ יְשָׁרֵת
אוֹתִי יְכַבְּדֵנּוּ הָאָב׃

El que me sirue, sigame y donde yo estuuiere, alli tambien estara mi seruidor El que me sirue, mi padre lo honrrara.

27 עַתָּה נַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וּמָאנִי
מַה אֹּמַר אָבִי הוֹשִׁיעֵנִי מִשָּׁעָה
חָדָה אַךְ עַל זֹאת בָּאתִי אֶל־
הַשָּׁעָה הוֹאת׃

Ahora es turbada mi anima: y que diré? Padre, saluame desta hora: mas por esto he venido en esta hora.

ιβ.

22. Ὁ ἐστι λεγόμενος ἐκ κώμης τῆς Βηθσαϊδὰ τῆς γαλιλαίας. ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.

Lequel vindrent vers Philippe, qui estoit de Bethsaïda de Galilee: & le prierent, disans, Seigneur, nous desirons de voir Iesus.

22. Ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ.

Philippe vient, & le dit à André, & derechef André & Philippe le disent à Iesus.

23. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Et Iesus leur respondit disant, L'heure est venue que le Fils de l'homme doit estre glorifié.

24. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.

En verité, en verité ie vous dy, Si le grain de froment ne tombe en la terre & ne meurt, il demeure seul: mais s'il meurt, il apporte beaucoup de fruict.

25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

Qui aime sa vie, la perdra: & qui hait sa vie en ce monde la gardera en vie eternelle

26. Ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

Si quelcun me sert, qu'il me suiue: & là où ie seray là sera celuy qui me sert, & si quelcun me sert, mon Pere l'honorera

27. Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· καὶ τί εἴπω; πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

Maintenant est mon ame troublee: & que diray ie? Pere delyure moy de ceste heure? mais pour cela ie suis venu à ceste heure.

CAP. XII.

21. Hi ergo accesserunt ad Philippum qui erat à Bethsaida Galilææ, & rogabant eum, dicentes, Domine, volumus Iesum videre.

And there ca me the Philip which was of Bethsaida in Galile and besought him saying Sir we would fayn se Iesus.

22. Venit Philippus, & dicit Andreæ, Andreas rursum & Philippus dixerunt Iesu.

Philippe came and tolde Andrewe and agayne Andrewe and Philippe tolde Jesus.

23. Iesus autem respondit eis, dicens, Venit hora, ut clarificetur filius hominis.

And Jesus answered them saying. The houre is come / that the Sonne of man must be glorified.

24. Amen, amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert.

Verely verely I say vnto you except the wheate corne fall into the grounde & dye it remayneth alone but if it dye it bringeth forth much frute.

25. Qui amat animam suã, perdet eam: & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.

He that loueth his life shall lose it & he that hateth his life in this worlde / shall keepe it vnto life eternall.

26. Si quis mihi ministrat, me sequatur: & ubi sum ego, illic & minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus.

If any man serue me let him follow me / & where I am / there shall also my seruaunt be also / if any man serue me / him will my father honour.

27. Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salvifica me ex hac hora. Sed propterea veni, in horam hanc.

Now is my soule troubled: and what shall I say? Father saue me from this houre / but therefore came I vnto this houre.

S. Johannes.

Das XII. Capitel.

21. Die tratten zu Philippo / der von Bethsaida auß Galilea war / baten jhn / vnd sprachen: Herr / wir wolten Jesum gerne sehen.

Die traadde zu Philippum som var af Bethsaida vdaff Galilea / bade hannem / oc sagde / Herre / Wi vilde gerne see Jhesum

22. Philippus kombt vnnd sagets Andreas / vnd Philippus vnd Andreas sagtens weiter Jesu.

Philippus kommer oc siger Andreas det / Oc Philippus oc Andreas sagde frembdis Jhesu det.

23. Jesus aber antwortet jhnen / vnd sprach: Die zeit ist kommen / daß des Menschen Son verkleret werde.

Da suarede Jhesus dem / oc sagde / Tiden er kommen / at Menniskens Søn skal forklaris.

24. Warlich / warlich / ich sage euch: Es sey denn daß das weitzenkorn in die Erden falle / vnd ersterbe / so bleibts alleine. Wo es aber ersturbet / so bringets vil Früchte.

Sandhellige / sandhellige / Jeg siger eder / Uden Hvede korn et falder Jorden / oc dør / da bliffuer det alene. Men der som det dør / da bær det megen Frvct.

25. Wer sein leben lieb hat / der wirdts verlieren. Vnd wer sein leben auff diser Welt hasset / der wirdts erhalten zum ewigen leben.

Hvo som elsker sit liff hand skal miste det. Oc hvo som hader sit liff i denne Verden / hand skal forware det til det evige liff.

26. Wer mir dienen will / der folge mir nach / vnnd wo ich bin / da soll mein diener auch sein. Vnd wer mir dienen wirdt / den wirdt mein Vater ehren.

Hvo som vil tiene mig / hand folge mig efter / Oc hvor som jeg er / der skal oc min Tiener vere. Oc hvo som mig skal tiene / den skal min Fader ære.

27. Jetzt ist meine Seele betrübet. Vnd was soll ich sagen? Vater hilff mir auß diser stund. Doch darumb bin ich in diese stunde kommen.

Nu er min Siel bedrøffuet. Oc hvad skal jeg sige? Fader hielp mig aff denne time. Dog er jeg der faar kommen i denne time.

S. Jan.

Kapitola XII.

21. Protoż ti přistaupili k Filipowi / kterýž byl od Betsaydy Galilegské: A prosili ho řkauce: Pane / chcemeť Gežíše widěti.

Ale oni przyszli do Filipá ktory byl z Betsaidy Galileyskiey / y prosili go mowiąc / Panie chcemy Jezusa widzieć.

22. Přišel Filipa powěděl Ondřegowi / Ondřeg pak a Filip, owěm to Gežíšowi.

Przyszedszy Filip powiedział Andrzeiowi / Andrzey zaś y Filip powiedzieli Jezusowi.

23. A Gežíš odpowědě jim řka: Přišlať gest hodina, aby oslaven byl Syn Člowěka.

Lecz im Jezus odpowiedział mowiąc / Przyszła iest godzina aby był uwielbiony Syn człowieczy.

24. Giště giště pravím wám: Zrno pšeničné padna w zemi nezemře / onoť samo zůstane: a pakli umře / vžitek mnohý přinese.

Zaprawdę zaprawdę wam powiadam / chyba ziarno pszenicy padnąwszy w ziemię obumrze / samo tak zostaje: lecz jeśli obumrze / wiele owoc przynosi.

25. Kdož miluje život swuoj / ztratí jej. A kdož nenáwidí života swého na tomto světě / k životu věčnému jej zachowá.

Kto miłuje duszę swoię / utraci ią. A kto nienawidzi duszy swoiey na tym świecie / na wieczne zachowa ią.

26. Služebník mi kdo náležeť chce mně: a kdež jsem já, tuť i služebník můj bude. A budeli mně kdo služebník, poctí ho Otec muoj / kterýž w Nebesích gest.

Jeśli mi kto służy niechaj mię następuje: a gdzie ja jestem / tam y sługa moy będzie. A jeśli mi kto służy będzie, uczci go Ociec moj

27. Nyní duše má zarmoucena gest. A což dímť? Otče zachowej mne od hodiny této. Ale protož jsem přišel k této hodině.

Teraz dusza moia zasmucona iest / a cóż powiem? Ociecze zachowaj mię od godziny / tej? Lecz dla tego przyszedłem na tę godzinę.

י ב

28 אֲבִי הַאֲדֵר אֶת־שִׁמְךָ
וַיָּבוֹא קוֹל מִשָּׁמַיִם וְרַאֲדַרְתִּי
וְאָשׁוּב אַאֲדִיר׃

Padre glorifica al tuo Nome. Allor venne Voce dal cielo, che diſſe, Io l'ho glorificato, e ancora lo glorificarò.

29 וְשֹׁמְעֵי הָעָם הַנִּצָּב וְשָׁמַע אָמַר
כִּי רַעַם הָיָה וְאֲחֵרִים אָמְרוּ
כִּי מַלְאָךְ דִּבֶּר אֵלָיו׃

E la turba che ſtava lì preſſa, e l'hauea udito, diceua eſſer ſtato un tuono. Altri diceuano, Un Angelo gli hauea parlato.

30 עָנָה יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לֹא בַעֲבוּרִי
הָיָה הַקּוֹל הַזֶּה כִּי אִם בַּעֲבוּרְכֶם׃

Iesv riſpoſe, e diſſe: Questa voce è ſtata non per me, ma per voi.

31 עַתָּה מִשְׁפַּט הָעוֹלָם הוּא
עַתָּה נָשִׂיא הָעוֹלָם הַזֶּה מָשׁוּל
הַחוּצָה׃

Hora è l'giudicio di queſto mondo: hora il principe di queſto mondo ſarà ſcacciato fuora.

32 וַאֲנִי בֵּרוּמָי אֶת־הָאָרֶץ
כֻּלָּם אֶמְשֹׁךְ אֵלָי׃

Et io ſe ſarò inalzato da terra, tirerò tutti gli huomini a me.

33 וְזֹאת אָמַר מַחֲוֶה בַּמָּה
מָוֶת עָתִיד הָיָה לָמוּת׃

Queſto diceua egli, ſignificando di qual morte douea morire.

34 וַיַּעַן לוֹ הָעָם אֲנַחְנוּ שָׁמַעְנוּ
מִן־הַתּוֹרָה כִּי הַמָּשִׁיחַ יָקוּם
לְעוֹלָם וְאֵיךְ תֹּאמַר צָרִיךְ לְהִנָּשֵׂא
אֶת־בֶּן־הָאָדָם מִי הוּא בֶּן־
הָאָדָם׃

La turba gli riſpoſe, Noi habbiamo udito da la Legge, che Chriſto dura in eterno: e come dici tu, Vſogna che il Figliuolo dell'huomo ſia inalzato? Chi è queſto Figliuol dell'huomo?

6.

28. *Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἦλθε οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω.*

Pere, glorifie mon Nom. Lors vne voix vint du ciel, disant, Et ie l'ay glorifié, & derechef ie le glorifieray.

29. *Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον, ἄγγελος αὐτῷ λελάληκε.*

Et la troupe qui estoit là, & qui l'auoit ouie, disoit que c'estoit vn tonnerre: les autres disoyent, Vn Ange a parlé à lui.

30. *Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γεγόνεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.*

Iesus print la parole, & dit, Cette voix n'est point venue pour moi, mais pour vous.

31. *Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω.*

Maintenant est le iugement de ce monde: maintenant le prince de ce monde sera mis dehors.

32. *Κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.*

Et moi, si ie suis esleué de la terre, ie tireray tous hommes à moi.

33. *Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.*

Or cela disoit-il, signifiant de quelle mort il deuoit mourir.

34. *Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;*

Les troupes le respondirent, Nous auons entendu par la Loy que le Christ demeure eternellement. Comment donc dis-tu qu'il faut que le Fils de l'homme soit esleué? qui est ce Fils de l'homme?

CAP. XII. | Das XII. Capitel. | Kapitola XII.

28. Pater, clarifica nomen tuum, Venit ergo vox de cœlo, Et clarificavi, & iterum clarificabo.

Father glorifie thy Name. Then came there a voice from heaven, saying: I haue both glorified it, and will glorifie it agayne.

28. Vater verklere deinen Namen. Da kam eine stimme vom Himmel: Ich hab jhn verkleret / vnd will jhn abermal verkleren.

Fader / forklare dit Nafn. Da kom en rost aff himmelen / Jeg haffuer forklaret hannem / oc teg vil atter forklare hannem.

28. Otče oslawiš Gmeno twé. Wtom přišel hlas s Nebe řkauce: I oslawil gsem / a gessté oslawim.

Other vnderstode that it thundred. Others sayde, that an Angell spake vnto him.

29. Turba ergo quæ stabat & audierat, dicebat tonitruũ esse factum. Alii dicebant, Angelus ei locutus est.

29. Da sprach das Volck das dabey stunde / vnnd zuhöret / es donnerte. Die andern sprachen: Es redte ein Engel mit jhm.

Da / sagde Folcket som der stod hoss / at haarde til Dett tordnede. De andre sagde / Der talede en Engel med hannem.

29. Tehdy zástup kterýž ta přátel a to slyšel / prawili gedni: Hrom. bitij stane. Gini prawili: Angel gemu mluwil.

Answered Jesus, and sayde vnto them: This voice came not because of me, but for your sakes.

30. Respondit Iesus, & dixit, Non propter me hæc vox venit, sed propter vos.

30. Jesus antwortet vnd sprach: Diese stimme ist nicht vmb meinent willen geschehen sondern vmb euren willen.

Jhesus svarede / oc sagde / Denne røst skeede icke for min skyld / men forderes skyld.

30. Odpowěděl Gežíšs / a řekl: Nepro mne přišel gest hlas tento / ale pro wás.

Now is the iudgement of this worlde now shall the prince of this worlde be cast out.

31. Nunc iudicium est mũdi: nunc princeps huius mundi eiicietur foràs.

31. Jetzt gehet das Gerichte vber die Welt / nun wird der Fürst diser welt außgestossen werden.

Nu begynder Dom offuer denne Verden / Nu skal denne Verdens Fyrste vdstødes.

31. Nyníť saud gest Swěta tohoto. nyní Knjže tohoto Swěta wyuržen bude wen.

And I if I were lifted vp from the earth, will draw all men vnto me.

32. Et ego si exaltatus fuero à terra omnia traham ad meipsum.

32. Vnd ich / wenn ich erhöhet werde von der Erden / so will ich sie alle zu mir ziehen.

Oc jeg naar jeg bliffuer ophøyet fra Jorden / da vil jeg drage dem alle til mig.

32. A já budauli powýšen od země / wšecky přitáhnu k sobě:

(This he said, signifying what death he should die.)

33. (Hoc autem dicebat, significans qua morte esset moriturus.)

33. Das sagt er aber / zu deuten welches todes er sterben würde.

Men dette sagde hand for at giffue til kende / med hvad død hand skulde dø.

33. To pak powěděl / maje nage tehdy mezi smrtmi umříti.

(Answered the people him: We haue heard out of the Lawe, that Christ bideth euer: and howe sayest thou then, that the Sonne of man must be lift vp? who is that Sonne of man?)

34. Respondit ei turba, Nos audiuimus ex lege, quia Christus manet in æternum) & quomodo tu dicis, Oportet exaltari filiũ hominis? Quis est iste filius hominis?

34. Da antwortet jhm das Volck: Wir haben gehöret im Gesetz / daß Christus ewiglich bleibe / vnnd wie sagest du denn / Des Menschen Sonn muß erhöhet werden? Wer ist diser Menschen Sohn?

Da svarede Folcket hannem: Vi hafue hørt loven, at Christus bliffuer evindelig / oc huorledes siger du da / Menniskens Søn skal ophøyes? Hvo er denne Menniskens Søn?

34. Odpowěděl gemu Zástup: Wěrně gsme slyšeli z Zakona / že Kristus zustáwá na wěky / a kterak ty prawiš / že musý býti powýšen Syn člowěčí? kterýž gest to Syn člowěčí?

י ב

35 אָמַר לְהוֹן עוֹד זְעֵיר נְהוֹרָא עִמְכוֹן הַלְכוּ כָּל זְמַן דְּנְהוֹרָא עִמְכוֹן דִּלְמָא יְקִיף לְכוֹן חֲשׁוֹכָא וְדָאֲזִיל בַּחֲשׁוֹכָא לָא יָדַע לְאָן אָזִיל׃

Iesv dunque disse loro, La luce è ancora con voi per un poco di tempo. Camminate fin che hauete la luce, accioche le tenebre non vi occupino: perche chi cammina nelle tenebre, non sa doue si vada.

36 כָּל זְמַן דְּנְהוֹרָא עִמְכוֹן הַבוּ הֵימָנוּתָא בְּנְהוֹרָא דִּבְנֵי נְהוֹרָא תְּהוֹן אֵלֵין מִלִּין יְשׁוּעַ וַאֲזַל וְאִתְכְּסִי מִנְּהוֹן׃

Fin che Voi hauete la Luce, credete nella Luce, accioche Voi siate figliuoli della Luce. Queste cose disse Iesv, e partendosi, si nascose da loro.

37 וְאַף דְּ הֲוָה עָבֵד קֳדָמֵיהוֹן לָא הֵימִנוּ בֵּהּ׃

Ebenche egli hauesse fatti tanti segni in lor presenza, nondimeno non credettero in lui.

38 דְּתִתְמְלֵא פִּתְגָמָא דְּאִשַׁעְיָא נְבִיָּא דַּאֲמַר מָרִי מַן הֵימִין לִשְׁמוּעָתָנָא וּדְרָעָא דַּמָּרְיָא לְמַן אִתְגְּלִי׃

Accioche la parola del Profeta Esaia si adempisse, la quale egli disse: Signore, chi ha creduto alla nostra predicatione? E a chi è stato rivelato il braccio del Signore?

39 מִטּוֹל דְּנָא לָא מְשַׁכְּחִין דְּהֵימְנוּן בְּמֵימְרָא דְּיִשַׁעְיָא׃

Per questa non potevano credere, per ciocche di nuouo Esaia disse.

40 דְּעַמִּי עֵינֵיהוֹן וְאַתְשִׁכּוּ לִבְּהוֹן דִּלְמָא יֶחְזוֹן בְּעֵינֵיהוֹן וְיִסְתַּכְּלוּן בְּלִבְּהוֹן וְיִתְהַפְּכוּן וְאֶסֵא אִנּוּן׃

Egli ha accecati gli occhi loro, & ha indurato il lor cuore: accioche non vegghino con gli occhi, ne intendano col cuore, ne si convertano, & io li sani.

41 הָדֵין אֲמַר אִשַׁעְיָא כַּד חֲזָא שׁוּבְחֵהּ וּמַלֵּל עֲלוֹהִי׃

Queste cose disse Esaia, quando vide la gloria di esso, e parlò di lui.

י ב

37 וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ עוֹד מְעַט עֵת הָאוֹר עִמָּכֶם הוּא הַלֵּכוּ בְּהִיוֹתָ לָכֶם הָאוֹר פֶּן תַּאֲחֹז אֶתְכֶם הַחֲשׁוֹכָה וְהַהוֹלֵךְ בַּחֹשֶׁךְ אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ אֵיכָה הוֹלֵךְ׃

Entonces Iesus les dixo, Aun por vn poco estará à luz entre vosotros: andad entre tanto que teneys luz, porque no os comprehendan las tinieblas, porque el que anda en tinieblas, no sabe donde va.

36 בְּעוֹדְכֶם יֶשׁ לָכֶם הָאוֹר הַאֲמִינוּ בָאוֹר וּבְנֵי הָאוֹר תִּהְיוּ׃ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יֵשׁוּעַ וַיֵּלֶךְ וַיִּסָּתֵר מֵהֶם׃

Entretanto que teneys la Luz, creed en la Luz, para que seays hijos de Luz. Estas cosas habló Iesus, y fuese, y escondiose de ellos.

37 וְאַף כִּי אֶת־כָּל הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה עָשָׂה לִפְנֵיהֶם וְלֹא הֶאֱמִינוּ בּוֹ׃

Empero aunque hecho delante dellos tantas señales, no creyan en el:

38 אֲשֶׁר יִמָּלֵא דְּבַר יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא הָאֹמֵר אֲדֹנָי מִי הֶאֱמִין לִשְׁמֻעָתֵנוּ וּזְרוֹעַ יְהוָה עַל־מִי נִגְלָתָה׃

Para que se cumpliesse el dicho que dixo el Propheta Isaias, Sennor, quien creerá à nuestro dicho? y el braço del Sennor à quien es reuelado?

39 עַל־כֵּן לֹא יָכְלוּ לְהַאֲמִין כִּי עוֹד אָמַר יְשַׁעְיָהוּ׃

Por esto no podian creer porque otra vez dixo Isaias.

40 הַעְוֵר לֵב הָעָם הַזֶּה וַאֲוֵנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו חָשַׁע פֶּן יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמַע וּלְבָבוֹ יָבִין וְשָׁב וְרָפָא לוֹ׃

Cego los ojos de ellos, y endureció su coraçon: por que no vean de los ojos, y entiendan de coraçon y se conviertan, y yo los sane.

41 אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אָמַר יְשַׁעְיָהוּ בִּרְאוֹתוֹ אֶת־כְּבוֹדוֹ וַיְדַבֵּר עָלָיו׃

Estas cosas dixo Isaias, quando vido su gloria, y habló dell.

ιβ.

35. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστιν· περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.

Adonc Iesus leur dit, Encore pour vn peu de temps la lumiere est auec vous. Cheminez tandisque vous auez la lumiere, que les tenebres ne vous surprennent: car celui qui chemine en tenebres, ne sait ou il va.

36 Ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

Tandis que vous auez la Lumiere, croyez en la Lumiere, afin que vous soyez enfans de Lumiere. Ces choses dit Iesus, puis s'en alla, & se cacha de eux.

37. Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

Et combien qu'il eust fait tant de signes deuant eux, ils ne croyoient point en lui.

38. Ἵνα λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε, Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;

Afin que la parole d'Esaie le Prophete fut accomplie, laquelle il a dite, Seigneur qui a creu à nostre parole, & à qui a este reuelé le bras du Seigneur?

39. Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας.

Pourtant ne pouuoient-ils croire: parce que derechef Esaie dit.

40. Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ στραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.

Il a aueuglé leurs yeux, & a endurci leur cœur, afin qu'ils ne voyent des yeux, & n'entendent du cœur, & ne soyent convertis, & que ie les guerisse.

41. Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας, ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.

Ces choses dit Esaie quand il vid la gloire d'icelui, & parla de lui.

CAP. XII. | Das XII. Capitel. | Kapitola XII.

35. Dixit ergo eis Iesus, Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non vos tenebræ comprehendant, & qui ambulat in tenebris, nescit quò vadat.

Then Jesus sayd vnto them / Yet a litle while is the light with you: walke while ye haue the light / lest the darkenes come vpon you / for he that walketh in the darkenes knoweth not whither he goeth.

35. Da sprach Jesus zu jhnen Es ist das Liecht noch eine kleine zeit bey euch. Wandelt dieweil jhr das Liecht habt / daß euch die Finsternisse nicht überfallen. Wer im Finsternis wandelt / der weiß nicht wo er hin gehet.

Da sagde Jhesus til dem / Lusser er end nu en liden ved hoss eder. Vandrer den stund I hasse Lusset / at Mørcket kal icke offuerfalde eder. Hvo som vandrer i mørcket / hand ved icke hvor hand gaar hen.

35. Tehdy rekl gim Ježiš: Geště na malau chwyli Světlo s wámi gest. Choďte dokud světla máte / aby wás tmy nepostihly. Kdo chodij we tmách, newij kam gde.

A pyzekoj gim Jezukrystus / Jestye da malego czasu ieszte to wasze światłość. / Chodźcie j rzeby nie zaciemniło was ciemność. Bo kto po ciemku chodzi, nie wie gdzie idzie.

36. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filij lucis sitis. Hæc locutus est Iesus: & abiit, & abscondit se ab eis.

While ye haue light, beleeue in the light / that ye may be the children of the light. These things spake Jesus / and departed & hid himself from them.

36. Glaubet an das Liecht / dieweil jhrs habt / auff daß jhr Liechtes Kinder seyt. Solches redet Jesus / vnd gieng hinweg / vnd verbarg sich für jnen.

Troer paa Lusset / den stund I hasse det / paa det I skulle vere Lusens Børn. Saadant talede Jhesus, og gick bort / og skulde sig saar dem.

36. Dokud Světlo máte / wěřte w Světlo / abyšte Synowé Světla byli. Toto mluwil Ježiš: pogssel / a skryl se před nimi.

Aby świetło mieli / wierzcie w światłość / abyście synowie światłości byli. A to powiedziawszy Jezus / wyszedł y schował się od nich.

37. Cùm autem tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum.

And though he had done so many miracles before them / yet beleeued they not on him.

37. Vnd ob er wol solche Zeichen für jhnen that / glaubten sie doch nicht an jhn.

Or allegeuel as hand giorde saadanne Tegen saar dem / saa troede de dog icke paa hannem.

37. A když takmnohá znamenjtmi před nimi / newěřili gsau w něho:

I gdy tak wiele cudow czynił przed nimi / przeto że nie wierzyli.

38. Vt sermo Isaiæ prophetæ impleretur, quem dixit, Domine, quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui revelatum est?

That the saying of Esaias the Prophet / might be fulfilled / which he said Lord / who hath beleeued our reporte? and to whom is the arme of the Lord reuealed?

38. Auff daß erfüllet würde der Spruch des Propheten Esaie / den er sagete: HERR / wer glaubt vnserm predigen / vnnd wem ist der Arm des HERRN offenbaret?

Paa det Esaie Prophets Ord skulde fuldkommis / som hand siger / HERRE / hvo mer vor prædiken, og hvem er HERRENS Arm obenbaret?

38. Aby se splnilo Přjslowj Proroka Esaiáše / kteréhož powěděl: PANE / kdo uwěřil řeči naší? a ramě Páně komu gest zjeweno?

Aby się wypełniło słowo Proroka Izajasza / które powiedział: Panie / kto uwierzył temu co słyszał od nas? A ramię Pańskie komu jest objáwione?

39. Propterea non poterant credere, quia iterum dixit Isaias.

Therefore they could not beleeue / for that Esaias said yet again.

39. Darumb konden sie nicht glauben / denn Esaias saget abermal:

Der kunde de icke troe / thi Esaias siger atter:

39. Protož gsau nemohli wěřiti / nebo opět Jsaiáš řekl:

Proto nie mogli uwierzyć / bo znowu powiedział Esaiasz:

40. Excæcavit oculos eorum, & indurauit cor eorum, ut non videant oculis, & non intelligant corde, & conuertantur, & sanem eos.

He hath blinded their eyes / and hardened their hearte / that they should not see with their eyes / nor vnderstand with their hearte / nor be converted / & I should heale them.

40. Er hat jhre augen verblendet / vnd jr hertz verstocket / daß sie mit den augen nicht sehen / noch mit dem hertzen vernemen / vnd sich bekeren / vnd ich jhnen hülffe.

Hand hafuer forblindet deris øyen / og forherdet deris Hierte / at de skulle icke see med øyene / og ey forstaa med Hiertet / og omvende sig / at jeg kunde hielpe dem.

40. Oslepil oczy gich / a zatwrdil serce gich / aby očima newidili / a srdcem nerozumili / a nenawrátili se / abych gich nezdrawil.

Zaślepił oczy ich / y zátwardził serce ich / aby nie widzieli oczyma / y nie zrozumieli sercem / y żeby się nie nawrocili / a bym ich uleczył.

41. Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam eius, & locutus est de eo.

These things said Esaias when he saw his glory / and spake of him.

41. Solches saget Esaias / da er seine Herrligkeit sahe / vnd redete von jhm.

Saadant sagde Esaias / der hand saa hans Herlighed / og talede om hannem.

41. To gest řekl Jsaiáš / když widěl sláwu geho / a mluwil o něm.

Thus powiedział Esaiasz gdy widział chwałę iego / i mówił o nim.

י ב

42 אַף מִן רַבְרְבַיָּא דִּין
סַגִּיאָא הֵימְנוּ בֵּהּ אֶלָּא
מִטּוּל פְּרִישָׁא לָא מְיַדִּין
דְּנִוֹן דְּלָא יְהֵוֹן נְדָפִין
מִן בְּנוּשְׁתָּא ׃

Verdaderamente muchos de principales aun creyeron en él: mas por causa de los Phariseos no confessauan, por no ser echados de la Synoga

43 רְחִימוּ גְּבוּרַת שׁוּבְחָא
דִּבְנֵי נָשָׁא יַתִּיר מִן
שׁוּבְחָה דְּאֱלָהָא ׃

Porque amauan mas la gloria de los hombres, que la gloria de Dios.

44 וְיֵשׁוּעַ קָרָא וְאָמַר מַן דְּמְהֵימִן
בִּי לָא מְהֵימִן בִּי בִּלְחוֹדַי
אֶלָּא בְּמַן דִּשְׁלָחַנִי ׃

Mas Iesus clamó, y dixo. El que cree en mi, no cree en mi, mas en el que me embió.

45 וּמַן דְּחָזֵי לִי חָזֵי
לְמַן דִּשְׁלָחַנִי ׃

Y el que me ve, ve al que me embió.

46 אֲנָא נְהִירְתָּא אֲתֵיתִי
לְעָלְמָא דְּכָל מַן דְּמְהֵימִן
בִּי לָא יִתְּבֵי בְּחֶשׁוֹכָא ׃

Yo la Luz he venido al mundo, porque todo aquel que cree en mi, no permanezca en tinieblas.

47 וְאִם אֱנָשׁ יִשְׁמַע מִלַּי וְלָא
נָטַר לְהֵן אֲנָא לָא דָאֵין
אֲנָא לֵהּ אֲרֵי לָא אֲתֵיתִי
דְּאֵדוֹן לְעָלְמָא אֶלָּא
דְּאֵתֵא לְעָלְמָא ׃

Y si alguno oyere mis palabras, y no creyere, yo no le juzgo, porque no he venido a juzgar al mundo, mas a saluar al mundo.

48 מְדִינְתֵּהּ לֵי לֵהּ
מַן דִּמְרֵיל לִי וְלָא מְקַבֵּל
לְהֵן מִלְּתָא דְּמַלֵּילִית אֲנָא
הִיא תְּדִינִנֵּהּ בְּיוֹמָא אֲחֲרָנָא ׃

El que me desecha, y no recibe mis palabras, tiene quien lo juzgue. la palabra que he hablado, ella lo juzgara en el dia postrero.

י ב

42 וּכְמוֹ כֵן רַבִּים מִן הַנְּשִׂיאִים
הֶאֱמִינוּ בּוֹ אֲבָל מִפְּנֵי הַפְּרוּשִׁים
לֹא הִתְוַדּוּ פֶּן יְשַׁלְּחוּ מֵעֲדָתָם ׃

Con todo esso aun de los principes muchos creyeron en el: mas por causa de los Phariseos no confessauan, por no ser echados de la Synoga

43 כִּי אָהֲבוּ אֶת כְּבוֹד הָאֲנָשִׁים
יוֹתֵר מִכְּבוֹד אֱלֹהִים ׃

Porque amauan mas la gloria de los hombres que la gloria de Dios.

44 וְיֵשׁוּעַ קָרָא וַיֹּאמֶר הַמַּאֲמִין
בִּי אֵינֶנּוּ מַאֲמִין בִּי כִּי אִם
בְּאוֹתוֹ אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי ׃

Mas Iesus clamó, y dixo. El que cree en mi, no cree en mi, mas en el que me embió.

45 וְהָאֹמֵר רוֹאֶה אוֹתִי רוֹאֶה
אוֹתוֹ אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי ׃

Y el que me ve, ve al que me embió.

46 אֲנִי הוּא הָאוֹר אֲשֶׁר בָּאתִי
אֶל הָעוֹלָם לְמַעַן כָּל הַמַּאֲמִין
בִּי לֹא יַעֲמֹד בַּחֹשֶׁךְ ׃

Yo la Luz he venido al mundo, porque todo aquel que cree en mi, no permanezca en tinieblas.

47 וְאִם אִישׁ יִשְׁמַע אֶת דְּבָרַי
וְלֹא יַאֲמִין אֲנִי לֹא שׁוֹפֵט אוֹתוֹ
כִּי לֹא בָאתִי לְשָׁפוֹט אֶת
הָעוֹלָם כִּי אִם לְהוֹשִׁיעַ אֶת
הָעוֹלָם ׃

Y el que oyere mis palabras, y no creyere, y no lo juzgo, porque no he venido a juzgar al mundo, mas a saluar al mundo.

48 מוֹחֶה לִי לוֹ
מְקַבֵּל אֵינוֹ מִקַּבֵּל אֶת דְּבָרַי יֵשׁ לוֹ שׁוֹפְטוֹ אֲשֶׁר שָׁמַטְתִּי
הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי הוּא יִשְׁפְּטֶנּוּ
בְּיוֹם אַחֲרוֹן ׃

El que me desecha, y no recibe mis Palabras, tiene quien lo juzgue. la palabra que he hablado, ella lo juzgara en el dia postrero.

ιβ'.

42. Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρ-
χόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους
οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνά-
γωγοι γένωνται.

Toutes fois plusieurs des principaux mesmes creurent en luy: mais ilz le confessoyent pour les Phariseens, de peur qu'ilz ne fussent mis hors de la synagogue.

43 Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν
ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δό-
ξαν τοῦ Θεοῦ.

Car ilz ayment plus amé la gloire des hommes que la gloire de Dieu.

44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν,
ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐ-
μέ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με.

Or Iesus s'escria, & dit. Qui croit en moy, ne croit pas en moy, mais en celuy qui m'a enuoyé.

45 Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν
πέμψαντά με.

Et qui me contemple, contemple celuy qui m'a enuoyé.

46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐ-
λήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.

Ie suis venu au monde pour estre lumiere, afin que quiconque croit en moy ne demeure point en tenebres.

47 Καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν
ῥημάτων, καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ
κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα
κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν
κόσμον.

Et si quelcun oit mes paroles & ne les croit point, ie ne iuge point de luy: car ie ne suis point venu pour iuger le monde, mais pour sauuer le monde.

48. Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμ-
βάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρί-
νοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα,
ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχά-
τῃ ἡμέρᾳ.

Celuy qui me reiette, & ne prend point mes paroles, il a qui le iugera: la parole que i'ai portee, celle la iugera celuy qui le iugera au dernier iour.

CAP. XII.

42. Verumtamen & ex principibus multi crediderunt in eum: sed propter Pharisæos non confitebantur, ut è synagoga non ejicerentur.

Neuertheleſſe euen among the chief rulers many beleeued on him: but because of the Pharises, they did not confeſſe him, leaſt they ſhould be caſt out of the Synagogue.

43. Dilexerunt enim gloriam hominũ magis, quàm gloriam Dei.

For they loued the praiſe of men, more then the praiſe of God.

44. Iesus autem clamavit, & dixit, Qui credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me.

And Jeſus cryed and ſayd, He that beleeueth in me, beleeueth not in me, but in him that ſent me.

45. Et qui videt me, videt eum qui misit me.

And he that ſeeth me, ſeeth him that ſent me.

46. Ego lux in mundum veni, ut omnis qui credit in me, in tenebris non maneat.

I am come a light into the world, that whoſoeuer beleeueth in me, ſhould not abide in darkeneſſe.

47. Et si quis audierit verba mea, & non custodierit: ego non iudico eum, non enim veni ut iudicem mundum, sed ut salvificem mundum.

And if any man heare my words, & beleeue not, I iudge him not: for I came not to iudge the world, but to ſaue the world.

48. Qui spernit me, & non accipit verba mea: habet qui judicet eum, sermo quem locutus sum, ille judicabit eum in novissimo die.

He that refuſeth me, and receiueth not my words, hath one that iudgeth him: the word that I haue ſpoken, the ſame ſhall iudge him in the laſt day.

Das XII. Capitel.

42. Doch der Obersten glaubten vil an jn / aber vmb der Phariseer willen bekannten sie es nicht / daß sie nicht in den Bann gethan würden.

Doch wrde der menge aff de Offuerſte paa hannem Men for Phariſeernis ſtyld bekende de dricke, at de ſkulde icke ferdis Band.

43. Denn sie hatten lieber die ehre bey den Menschen denn die ehre bey Gott.

Thi de haffde heller ære hoff Menniſſken / end ære heff Gud.

44. Jesus aber rieff / vnnd sprach: Wer an mich glaubet / der glaubet nicht an mich / sondern an den der mich gesandt hat.

Men Jheſus raabte / oc ſaade / Hue ſom troer paa mig / hand tror icke paa mig / men paa den / ſom mig ſendte.

45. Vnd wer mich sihet / der sihet den der mich gesandt hat.

Oc hue ſom mig ſeer / hand ſeer den, ſom mig ſendte.

46. Ich bin kommen inn die Welt ein Liecht / auff daß / wer an mich glaubet / nicht im Finstern bleibe.

Jeg er kommen i Verden ti Lyſſ paa der, hue ſom troer paa Mig, ſkal icke bliffue Mørcket.

47. Vnd wer meine wort höret / vnd glaubet nicht / den werde ich nicht richten / denn ich bin nicht kommen / daß ich die Welt richte / sondern daß ich die Welt selig mache.

Oc hue ſom hører mine ord / oc troer icke / den ſkal jeg icke domme / Thi jeg er icke kommen at domme Verden / men at jeg ſkal gøre Verden ſalig.

48. Wer mich verachtet / vnd nimbt meine wort nicht auff / der hat schon der jn richtet / das wort / welches ich geredt habe / das wirdt jn richten am Jüngsten tage.

Hue mig foracter / oc anammer icke mine ord / Hand haffuer allerede den hannem dømmer / det Ord ſom jeg talede, det ſkal dømme hannem paa den Yderſte dag.

Kapitola XII.

42. Ale wſſak mnozý z Knyſat wěřili w nĕho / ale pro Farizeuſky newyznáwali ho, proto / aby z Shromáždenj nebyli wyhnáni.

Wſelé wſſak z Aſtarſſých wěřili w nĕho, ale pro Fárizeuſſtwo ſe wyznáwali / aby z Shromáždenj nebyli wyhnáni.

43. Neb milowali sláwu lidskau / více než slawu Božj.

Bo wmilowali ſobe chwálu lidſkau / nežli chwálu Bożu.

44. Gežišš pak zawolal / řka: Kdo wěřj we mne / ne we mne wěřj / ale we toho kterýž mne poslal.

A Gežiſſ wołał rzekł: Kto we mnie wierzy, nie we mnie wierzy, ale we tego ktory mię poſłał.

45. A kdož widj mne / widj toho kterýž mne poslal.

A ktoż mię widzi widzi tego ktory mię poſłał.

46. Já Světlo na Swět gsem přišel / aby každý kdož wěřj we mne / we tmách nezůstal.

Ja światłość na świat przyſzedł ſam, aby każden ktoby wierzył we mnie w ciemnościach nie zoſtał.

47. A slyssýli kdo slowa má / a newěrj gich ostřyhám, já nesoudim ho: Neb nepřišel gsem abych soudil Swět / ale abych spasil Swět.

A jeżeliby kto ſłuchał moich ſłow a nie wierzył, nie gego ſądzę: bom nie przyſzedł ażebym świat potępiał, ale żebym świat zbawił.

48. Kdož mnau pohrdá / a nepřigjmá slow mych / má kdož gey soudil. Ge slowo kteréž gsem mluvil, to gey soudit bude w nayposledněgšj den.

Kto mię odrzuca a nie przyjmuje ſłow moich / ma kto gego ſądzi: ſłowo ktoreem mówił, to gego ſądzić będzie oneż go ostatecznym dniu.

י ב

49 כִּי אֲנִי מִנַּפְשִׁי לֹא־דִבַּרְתִּי כִּי אִם אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי אָבִי הוּא צִוָּה אוֹתִי מַה־אֹּמַר וּמַה אֲדַבֵּר׃

Porque yo no he hablado de mi mismo: mas el Padre que me embió, el me dió mandamiento de lo que tengo de dezir, y de lo que tengo de hablar

50 וְיָדַעְתִּי כִּי מִצְוָתוֹ חַיֵּי עוֹלָם הִיא לָכֵן כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר כַּאֲשֶׁר אָמַר לִי הָאָב כֹּה אֲדַבֵּר אָנִי׃

Y sé que su mandamiento es vida eterna: assi que lo que yo hablo, como el padre me lo ha dicho, assi hablo.

י ב

49 כִּי אֲנִי מִנַּפְשִׁי לֹא־דִבַּרְתִּי כִּי אִם אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי אָבִי הוּא צִוָּה אוֹתִי מַה־אֹּמַר וּמַה אֲדַבֵּר׃

Porque yo no he hablado de mi mismo: mas el Padre que me embió, el me dió mandamiento de loque tengo de dezir, y de lo que tengo de hablar

50 וְיָדַעְתִּי כִּי מִצְוָתוֹ חַיֵּי עוֹלָם הִיא לָכֵן כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר כַּאֲשֶׁר אָמַר לִי הָאָב כֹּה אֲדַבֵּר אָנִי׃

Y sé que su mandamiento es vida eterna: assi que lo que yo hablo, como el padre me lo ha dicho, assi hablo.

י ג

1 וְלִפְנֵי חַג הַפֶּסַח יוֹדֵעַ יֵשׁוּעַ כִּי בָּאָה עִתּוֹ לַעֲבֹר מֵעוֹלָם הַזֶּה אֶל־הָאָב כַּאֲשֶׁר אָהַב אֶת־אֲשֶׁר לוֹ בָּעוֹלָם כֻּלָּם אֹהֲבָם עַד־קֵץ׃

Antes del dia de la Fiesta de la Pasqua, sabiendo Iesus que su hora era venida para que passasse deeste mundo al Padre, como auia amado á los suyos, que estauan en el mundo, amólos hasta el fin.

2 וְהָיָה מַשְׁחִית הָעֶרֶב בְּלֵב הַשָּׂטָן הִשְׁלִיךְ בְּלֵב יְהוּדָה בֶן־שִׁמְעוֹן אִישׁ־כְּרִיּוֹת לְמָסוֹר אוֹתוֹ׃

Y la Cena acabada, como el diablo ya auia metido en el coraçon de Iudas de Simon Iscariota paraque lo entregasse

3 וְיֵדַע יֵשׁוּעַ כִּי כָּל־דְּבָרִים נָתַן לוֹ אָבִיו בְּיָדָיו וְכִי מֵאֱלֹהִים יָצָא וְאֶל־יְהוָה יֹלֵךְ׃

Sabiendo Iesus que el padre lo auia dado todas las cosas en las manos, y que auia salido de Dios, y á Dios yua:

4 נָקָם מִן־הַמִּשְׁתֶּה וַיָּשֶׂם אֶת־בְּגָדָיו מֵעָלָיו וַיִּקַּח בֶּגֶד וַיַּחְגֹּר בַּמָּתְנַיִם׃

Leuantasse de la Cena, y puesta su ropa, y tomando vna toualla, ciñosse.

י ב

49 כִּי אֲנִי מִנַּפְשִׁי לֹא־דִבַּרְתִּי כִּי אִם אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי אָבִי הוּא צִוָּה אוֹתִי מַה־אֹּמַר וּמַה אֲדַבֵּר׃

Porque yo no he hablado de mi mismo: mas el Padre que me embió, el me dió mandamiento de lo que tengo de dezir, y de lo que tengo de hablar.

50 וְיָדַעְתִּי כִּי מִצְוָתוֹ חַיֵּי עוֹלָם הִיא לָכֵן כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר כַּאֲשֶׁר אָמַר לִי הָאָב כֹּה אֲדַבֵּר אָנִי׃

Y sé que su mandamiento es vida eterna: assi que lo que yo hablo, como el Padre me lo ha dicho, assi hablo.

י ג

1 וְלִפְנֵי חַג הַפֶּסַח יוֹדֵעַ יֵשׁוּעַ כִּי בָּאָה עִתּוֹ לַעֲבֹר מֵעוֹלָם הַזֶּה אֶל־הָאָב כַּאֲשֶׁר אָהַב אֶת־אֲשֶׁר לוֹ בָּעוֹלָם כֻּלָּם אֹהֲבָם עַד־קֵץ׃

Antes del dia de la Fiesta de la Pasqua, sabiendo Iesus que su hora era venida para que passasse deeste mundo al Padre, como auia amado á los suyos, que estauan en el mundo, amólos hasta el fin.

2 וְהָיָה מַשְׁחִית הָעֶרֶב בְּלֵב הַשָּׂטָן הִשְׁלִיךְ בְּלֵב יְהוּדָה בֶן־שִׁמְעוֹן אִישׁ־כְּרִיּוֹת לְמָסוֹר אוֹתוֹ׃

Y la Cena acabada, como el diablo ya auia metido en el coraçon de Iudas de Simon Iscariota paraque lo entregasse

3 וְיֵדַע יֵשׁוּעַ כִּי כָּל־דְּבָרִים נָתַן לוֹ אָבִיו בְּיָדָיו וְכִי מֵאֱלֹהִים יָצָא וְאֶל־יְהוָה יֹלֵךְ׃

Sabiendo Iesus que el padre lo auia dado todas las cosas en las manos, y que auia salido de Dios, y á Dios yua:

4 נָקָם מִן־הַמִּשְׁתֶּה וַיָּשֶׂם אֶת־בְּגָדָיו מֵעָלָיו וַיִּקַּח בֶּגֶד וַיַּחְגֹּר בַּמָּתְנַיִם׃

Leuantasse de la Cena, y puesta su ropa, y tomando vna toualla, ciñosse.

ιβ.

49. Ὅτι ἐγὼ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκε, τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.

Car ie n'ai point parlé de par moi-mesme, mais le Pere qui m'a enuoyé, m'a donné commandement de ce que i'aye à dire & parler

50. Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ πατὴρ, οὕτω λαλῶ.

Et ie sai que son commandement est vie eternelle: les choses donc que ie dis, ie les dis ainsi comme mon Pere m'a dit.

ΚΕΦΑΛ. ιγ'.

Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς.

Or auant la feste de Paques Iesus sachant que son heure estoit venue pour passer de ce monde au Pere, comme ainsi fut qu'il eust aimé les siens, qui estoyent au monde, il les aima iusques à la fin.

2. Καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδῷ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτου,

Et après auoir soupé (le diable ayãt desia mis au cœur de Iudas Iscariot fils de Simon, de le trahir)

3. εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθε καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει,

Iesus sachant que le Pere lui auoit donné toutes choses en ses mains, & qu'il estoit issu de Dieu, & s'en alloit à Dieu.

4. ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν.

Se leue du souper, & oste sa robbe: & ayant pris vn linge, il s'en ceignit.

CAP. XII. | Das XII. Capitel. | Kapitola XII.

49. Quia ego ex meipſo non ſum locutus: ſed qui miſit me Pater, ipſe mihi mandatum dedit, quid dicam, & quid loquar.

For I haue not ſpoken of my ſelfe: but the Father, which ſent me, he gaue me a commaundement what I ſhould ſay, & what I ſhould ſpeake.

49. Denn ich habe nicht von mir ſelber geredt / ſondern der Vater / der mich geſandt hat / der hat mir ein gebot gegeben / was ich thun vnd reden ſoll.

Thi teg haffuer icke taler aff mig ſelff / men Faderen ſom mig vdſkickede / hand gaff mig et Bud huad teg ſkal ſige oc tale.

49. Nebo já od ſebe ſam nezhoziem nemluwil: ale ten Otec, ſkerýž mne poſlal / Otec / on mi přikázaný dal / cobych prawil / a cobych mlawil.

50. Et ſcio quia mandatum eius vita æterna eſt. Quæ ergo ego loquor: ſicut dixit mihi Pater, ſic loquor.

And I know that his commaundement is life euerlaſting: the reſore that I ſpeake, I ſpeake them ſo as the Father ſaid vnto me.

50. Vnd ich weiß / daß ſein Gebot iſt das ewige Leben. Darumb daß ich rede / das rede ich alſo / wie mir der Vater geſagt hat.

Oc teg wed at hans Bud er det euige Liff / Der faare dett teg taler / derfaler teg ſaa / ſom Faderen ſagde mig

50. A wiem ſe přikázaní jeho / geſt žiwot wěčný. Protož což já mluwím / tak mi powěděl Otec / tak mluwím.

A wiem ſe roſkazanie iego eſt żywot wieczny / A przeto co ia powiedam / tako mi powiedział Otiec / tak powiedam.

CAP. XIII. | Das XIII. Capitel. | Kapitola XIII.

ANte diem autẽ feſtum Paſchæ, ſciens Ieſus quia venit hora eius ut tranſeat ex hoc mundo ad Patrem: cùm dilexiſſet ſuos qui erant in mundo, in finem dilexit eos.

Now before the feaſt of the Paſſeouer, when Ieſus knew that his houre was come that he ſhould depart out of this worlde vnto the Father: foraſmuche as he loued his owne which were in the worlde, he loued them vnto the ende.

Dor dem Feſt aber der Oſtern / da Jeſus erkennet / daß ſeine Zeit kommen war / daß er auß diſer Welt gienge zum Vater / wie er hatte geliebet die ſeinen / die im der Welt waren / ſo liebet er ſie ans ende.

FAare Paaſke-Højtiden / der Jeſus wiſſe / at hans tid waar kommen / at hand ſkulde gaa aff denne Verden / til Faderen / ſaa ſom hand haffde elſket ſine ſom waare i Verden / ſaa elſkede hand dem indtil Enden.

Kapitola XIII.

WSſſed dnem pak ſlawnym Welikonocnim / wida Gežiſs ſe přiſſla hodina gehо / aby ſel z tohoto ſwěta k Otcy: když gest miloual ſwé kteréž bil na Swětě / až do konce ge miloual.

Y Kdy przed ſwiątkami Wielkonocnemi wiedząc Jezus iż przyſzła iego godzina abyſzedł z tego ſwiata do Oyca: gdy miłował swoie ktorzy byli na ſwiecie / do końca ie miłował.

2. Et cœna facta, (cùm diabolus iam miſiſſet in cor, ut traderet eum Iudas Simonis Iſcariotes)

And when ſupper was done (for the deuill had now put into the heart of Iudas Iſcariot, Simons ſonne to betraye him.)

2. Vnnd nach dem Abendeſſen / da ſchon der Teufel hatte dem Juda Simons Iſcharioth ins Hertz gegeben / daß er jhn verriethe.

Oc efter affuns Maaltid / Der Dieffuelen haffde allerede giffuet Juda Simonis Iſcharioths Hiert at hand ſkulle forraade hannem.

2. A když wečeřeli / když byl již Ďábel wnukl w srdce Šimóně Iškariotskému / aby zradil:

A odprawiwſzy wieczerzą / gdy dyabel iuż był wrzuſzył w ſerce Judaſzowi Szymonowemu Iſzkaryotowi iżby go zdradził.)

3. Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exiit, & ad Deum vadit.

Jeſus knowing that the Father had geuen all things into his handes: and that he was come from God, and went to God.

3. Wußte Jeſus / daß jhm der Vater hatte alles in ſeine Hände gegeben / vnnd daß er von Gott kommen war / vnd zu Gott gieng.

Da wiſte Jeſus / at Faderen haffde giffuet hannem alting i ſine Hender / oc at hand kom aff Gud. oc gick til Gud.

4. Wěda Gežiſs že wſſecky wěcy dal gemu Otec w ruce / a že od Boha wyſſel / a k Bohu gde:

Wiedząc Jezus że wſzyſtko ze rzeczpodał do rąk iemu / a że od Boga wyſzedł y do Boga idzie:

4. Surgit à cœna, & ponit veſtimenta ſua, & cum accepiſſet linteum, præcinxit ſe.

He riſeth from ſupper, and laieth aſide his vpper garmentes, and tooke a towell, & girded himſelfe.

4. Stund er vom Abendmal auff / leget ſeine Kleider ab / vnd nam einen Schurtz vnd vmbgürtet ſich.

Da ſtod hand op aff Nadueren / lagde ſine Klæder aff / oc tog et Stort / oc omgiordede ſig.

4. Wſtal od Wečeře / a složil roucho swé: A wzawſzy rauchu / přepásal ſe.

Wſtał od wieczerzey / i złożył ſzaty ſwoie: a wziąwſzy ſzatkę / przepásał ſię.

ג׳

5 וְאַחֲרֵי כֵן שָׁלַח מַיִם בְּסִיד
וְחָצוֹ וַיָּחֶל לְרָחֹץ אֶת־רַגְלֵי
הַתַּלְמִידִים וְלַקֵּל בַּמַּגֵּד
הַחֲשׁוּתִים אֲשֶׁר חָגוֹר בּוֹ׃

Luego Puſo agua en vn bacin, y començò à lauar los pies de los Diſcipulos, y à limpiarlos con la touaja con que eſtaua ceñido.

6 וּבְבוֹאוֹ אֶל־שִׁמְעוֹן כֵּיפָה
אָז אָבַר לוֹ כֵּיפָה אֲדֹנַי הֲאַתָּה
תִּרְחַץ אֶת־רַגְלָי׃

Vino pues à Simon Pedro, y Pedro le dize Sennor, tu me lauas los pies?

7 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לוֹ אֶת
אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה עַתָּה לֹא יָדַעְתָּ
אַבָל אַחֲרֵי כֵן תֵּדָע׃

Reſpondió Ieſus, y dixole, Loque yo hago, tuno lo ſabes ora: mas ſabrelohas deſpues.

8 וַיֹּאמֶר לוֹ כֵּיפָה לֹא תִרְחַץ
אֶת־יָדַי לְעוֹלָם וַיַּעַן לוֹ יֵשׁוּעַ
אִם אֵינִי לֹא אֶרְחַץ אוֹתָךְ לֹא
יִהְיֶה לָךְ חֵלֶק עִמִּי׃

Dizele Pedro. No me lauarás los pies para mas: Reſpondióle Ieſus, Si no te lauare, no tendrás parte conmigo.

9 אוֹמֶד לוֹ שִׁמְעוֹן כֵּיפָה אֲדֹנַי
לֹא אֶת־רַגְלַיִם לְבַד כִּי אִם
גַּם אוֹת יָדַיִם וְאֶת רֹאשׁ׃

Dizele Simon Pedro, Sennor, no ſolo mis pies, mas aun las manos, y la cabeça.

10 אוֹמֶד לוֹ יֵשׁוּעַ הַרְחָץ לֹא
יַצְטָרֵךְ כִּי אִם לִרְחֹץ אֶת־
רַגְלָיו וְכֻלּוֹ טָהוֹר וְאַתֶּם טְהוֹרִים
הוֹאִיל אַךְ לֹא כֻלְּכֶם׃

Dizele Ieſus, El que eſta lauado, no ha meneſter ſino que laue los pies, mas es todo limpio. Y voſotros limpios ſoys, aunque no todos.

ג׳

5. Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.

Puſo luego de ſeer en vn baſin, & ſe puſo à lauar los pies de los diſcipulos, & à limpiarlos con la toalla de que eſtaua ceñido.

6. Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;

Vino pues à Simon Pedro, y Pedro le dixo: Señor, tu me lauas los pies?

7. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.

Reſpondió Ieſus, y dixole: Lo que yo hago, tu no lo ſabes ora: mas ſabrelohas deſpues.

8. Λέγει αὐτῷ Πέτρος· οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.

Dixole Pedro: No me lauarás los pies para mas. Reſpondióle Ieſus: Si no te lauare, no tendrás parte conmigo.

9. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.

Simon Pedro le dixo: Señor, no ſolo mis pies, mas aun las manos y la cabeça.

10. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὁ λελουμένος οὐ χρείαν ἔχει εἰ μὴ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.

Ieſus le dixo: El que eſta lauado, no ha meneſter ſino que laue los pies, mas es todo limpio. Y voſotros limpios ſoys, aunque no todos.

5. Deinde mittit aquam in pelvim, & cœpit lavare pedes discipulorum, & extergere linteo quo erat præcinctus.

After that he powred water into a bason, and began to wash the disciples feete, and to wipe them with the towell wherewith he was girded.

5. Darnach goß er Waſſer jnn ein Becken/ hub an den Jüngern die Füße zu waſchen/ vnd trucknet ſie mit dem Schurtze/ damit er vmbgürtet war.

Der ſelbige gab hand in Becken/ begunte an zu Diſcipulen ſeiner/ vñ wurde jnen mit der Schurtz jrem hand war omgiordet war.

5. Potom nalił wody do Nedwinie/ y począł vmywać nohy Nedwinám ſwým/ a wytyrać Rauchau ktorau byl przepáſán.

6 Venit ergo ad Simônem Petrum. Et dicit ei Petrus, Domine, tu mihi lavas pedes?

Then came he to Simon Peter, who ſaid vnto him: Lorde, doeſt thou waſh my feete?

6. Da kam er zu Simon Petro. Vnd derſelbige ſprach zu jm: HERR ſolteſt du mir meine Füße waſchen?

Da kom hand til Simon Petrum. Oc hand ſagde til hannem/ HERRE/ ſkulde du ta mig mine fødder?

6. Tehdy přiſtáł k Symenowi Petrowi. Řekł gemu Petr: PÁNe/ co ty chceſs mi mýti nohy?

7. Reſpondit Ieſus, & dixit ei, Quod ego facio, tu neſcis modò, ſcies autem poſtea.

Jeſus anſwered and ſaid vnto him: What I doe, thou knoweſt not nowe: but thou ſhalt knowe it hereafter.

7. Jheſus antwortet/ vnd ſprach zu jm: Was ich thu/ das weiſſeſt du jetzt nicht/ du wirſts aber hernach erfahren.

Jheſus ſuarede/ oc ſagde til hannem/ Hvad jeg gør/ derpaa ſtaar du ikke nu/ Men du ſkalt forſtaa det her efter.

7. Odpowědł Gežíſe a řekł gemu. Co tám činjm/ ty newijſs nynij/ ale zrzijs potom.

Odpowiedział Jezus y rzekł mu, Co ia czynie ty nie wiesz teraz/ ale ſie dowiesz poźnij.

8. Dicit ei Petrus, Non lavabis mihi pedes in æternũ. Reſpondit ei Ieſus, Si non lavero te, non habebis partem mecum.

Peter ſaide vnto him: Thou ſhalt neuer waſh my feete. Jeſus anſwered him: If I waſhe thee not, thou haſt haue no part with me.

8. Da ſprach Petrus zu jhm: Nimmer mehr ſolt du mir die Füße waſchen. Jheſus antwortet jm: Werde ich dich nicht waſchen/ ſo haſt du kein theil mit mir.

Da ſagde Petrus til hannem/ Aldri ſkalt du vmine fødder. Jheſus ſuarede hannem/ Tør ieg dig icke/ da haſtaer du ingen Del mieming.

8. Řekł gemu Petr: Nebudeſs mi mýti nohy nikdy na wěky. Odpowědł gemu Geſiſe: Nemohlił tobě/ nebudeſs mne diſlu ſemnau.

Powiedział mu Piotr/ Nie będzieſz mnie myć nogi na wieki/ A Jezus mu rzekł Jeſliże cię nie umyję/ nie ſzmasz ſpołu mnie nie będzieſz.

9. Dicit ei Simon Petrus, Domine, non tantùm pedes meos, ſed & manus & caput.

Simon Peter ſaide vnto him: Lorde not my feete only/ but alſo the handes and the head.

9. Spricht zu jhm Simon Petrus: HERR/ nicht die Füße allein/ ſondern auch die Hände vnd das Haupt.

Simon Petrus ſiger til hannem/ HERRE/ icke ſødderne alleneſte/ men oc haand oc Hoffuedet.

9. Řekł gemu Simon Petr: PÁNe/ ne toliko nohy mé/ ale y ruce y hlawu.

Rzecze mu rzekł Szymon Piotr/ Pánie nie tylko nogi moie/ lecz y ręce y głowę.

10. Dicit ei Ieſus, Qui lotus eſt, non indiget niſi ut pedes lavet, ſed eſt mundus totus. Et vos mundi eſtis, ſed non omnes.

Jeſus ſaide vnto him: He that is waſhed needeth not ſaue to waſhe his feete, but is cleane euery whit: and ye are cleane, but not all.

10. Spricht Jeſus zu jm: Wer gewaſchen iſt/ der darff nicht denn die Füße waſchen/ ſondern er iſt gantz rein. Vnd jr ſeyt rein aber nicht alle.

Jheſus ſiger til hannem/ Hvo ſom varen er/ hand haffuer icke behoff uden at ha ſødderne/ men hand er aldeles reen. Oc ere ene/ men icke alle.

10. Řekł gemu Geſiſe: Kdo geſt vmyt/ nepotřebuge gedinč aby nohy vmył/ neb geſt cely wlaſtrem. A wy čiſtí geſte/ ale ne wſſeckni.

Powiedział mu Jezus/ Kto umyty ieſt/ nie potrzeba mu ſzeroka aby nogi umył/ Ale ieſt czyſt wſzystek/ y wy iedna czyſtemi ſobą nie wſzyſcy.

ג

11 יָדַע כִּי יְדַע אֶת מְכָרוֹ עַל כֵּן אָמַר לֹא כֻלְּכֶם טְהוֹרִים הֵם׃

Imperoche ſapeua chi era quello che ſe'l tradiſſe, però diſſe, Non ſete mondi tutti.

12 כְּד הֵין אַשְׁכַּח יָת לֵילְיָהוֹן וּנְסִיב יָת לְבוּשָׁתֵי וְאִסְתְּמַר וְאָמַר לְהוֹן הֲדֵין אִתְּפַרְסַם מַה עֲבִידַת לְכוֹן׃

Poi che'l gli hebbe lauati loro i piedi, e ripreſe i ſuoi veſtimenti, poſtoſi anchora a ſedere a menſa, diſſe loro, Sapete voi quel che io v'ho fatto?

13 אַתּוּן קָרִין לִי מְרִי וּמָרֵי וְשַׁפִּיר אָמְרִין אֲנָא הֲוֵי׃

Voi mi chiamate il Maeſtro e il Signore, e dite bene perciochè io ſono.

14 אִם אֲנָא מָרֵי וּמַלְפָנָא סְחֵית לְכוֹן וּ לְאַחָאָה דְּגְלֵיכוֹן כְּדֵין אַתּוּן חַיָּבִין אַתּוּן דְּתַסְחוֹן דְּגְלֵי חַד לְחַד׃

Se adunque io che ſono il Signore et il Maeſtro, ho lauato i voſtri piedi, Voi anchora douete lauarui piedi l'uno à l'altro.

15 הָא גִּיר נִיתַּסְקֵת לְכוֹן דְּאַיְכָּא דְּאֲנָא עֲבַדִית לְכוֹן אַף אַתּוּן תַּעְבְּדוּן׃

Perche io v'ho dato eſempio, che ſi come io v'ho fatto, così facciate ancora voi.

16 אָמֵן אָמֵן אֲמַר אֲנָא לְכוֹן דְּלֵית עַבְדָּא רַב מִן מָרֵיהּ וְלָא שְׁלִיחָא דְּרַב מִן דְּשַׁדְּרֵיהּ׃

In verità, in verità vi dico, che il ſeruo non è maggiore del ſuo padrone, ne l'apoſtolo è maggiore di colui che l'ha mandato.

17 אִם יָת אִלֵּין יְדַעְתּוּן טוּבָיָא אִנּוּן לְכוֹן אִם תַּעְבְּדוּן אִנּוּן׃

Se voi ſapete queſte coſe, beati ſete voi ſe le farete.

ג

13 כִּי יָדַע אֶת דְּכִילוֹ עַל כֵּן אָמַר לֹא כֻלְּכֶם טְהוֹרִים הֵם׃

Porque ſabia quien era el que lo entregaua, por eſſo dixo, No ſoys limpios todos

12 וְכַאֲשֶׁר דָּהַן אֶת רַגְלֵיהֶם וְלָקַח אֶת בְּגָדָיו וַיָּשָׁב וַיֵּשֶׁב אֶל הַמִּסְבָּה וַיֹּאמֶר לָהֶם דְּעוּ מַה עָשִׂיתִי לָכֶם׃

Aſsique desque les vuo lauado los pies, y tomado ſu ropa, boluiendoſe a aſſentar à la mesa, dixoles, ſabeys todos lo he hecho?

13 אַתֶּם קְרָאתוּנִי מַלְמֵד וַאדֹנָי וְהֵיטֵב תֹּאמְרוּ כִּי אֲנִי הוּא׃

Voſotros me llameys Maeſtro y Sennor: y dezis bien, porque lo ſoy.

14 וְאִם אֲנִי רָחַצְתִּי אֶת רַגְלֵיכֶם הָאָדוֹן וְהַמְלַמֵּד וְאַתֶּם חֹבִים אִישׁ לְרָעֵהוּ לִרְחֹץ אֶת רַגְלָיו׃

Pues ſi yo el Sennor y el maeſtro he llauado vueſtros pies, voſotros tambien deueys lauar los pies vnos de los otros

15 כִּי דְמִיּוֹן נָתַתִּי לָכֶם אֲשֶׁר גַּם אַתֶּם תַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לָכֶם׃

Porque exemplo os he dado, para que como yo os he hecho, voſotros tambien hagays.

16 אָמֵן אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם הָעֶבֶד אֵינֶנּוּ גָדוֹל מֵאֲדֹנָיו וְהַשָּׁלוּחַ אֵינֶנּוּ גָדוֹל מֵאֲשֶׁר שְׁלָחוֹ׃

Decierto decierto os digo, El ſiervo no es mayor que ſu Sennor: ni el apoſtol es mayor que elque lo embió.

17 אִם אֶת אֵלֶּה תֵּדָעוּ אַשְׁרֵיכֶם אִם תַּעֲשׂוּ אוֹתָם׃

Si ſabeys eſtas coſas, bienauenturados ſereys, ſi las hizierdes.

13.

11 Ὅτι ᾔδει τὸν παραδιδόντα αὐτόν, διὰ τοῦτο εἶπεν, Οὐκ ἐστὲ καθαροὶ πάντες.

Car il ſauoit lequel c'eſtoit qui le deuoit liurer, c'eſt pourquoy il dit, Vous n'eſtes pas tous nets.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν;

Apres donc qu'il eut lauè leurs pieds, & repris ſes veſtemens, & qu'il fut retourné ſe ſeoir, il leur dit, Sauez-vous ce que ie vous ay fait?

13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος καὶ Ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

Vous m'appellez Maiſtre & Seigneur, & vous dites bien: car ie le ſuis.

14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, Ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος· καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας.

Si donc moy, qui ſuis le Seigneur & le Maiſtre, ay lauè vos pieds, vous auſſi deuez lauer les pieds les vns aux autres.

15 Ὑπόδειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.

Car ie vous ay donné exemple, afin qu'ainſi que ie vous ay fait, vous faciez auſſi.

16 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

En verité, en verité ie vous dis: Que le ſeruiteur n'eſt point plus grand que ſon maiſtre, ni celuy qui eſt enuoyé plus grand que celuy qui l'a enuoyé.

17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε αὐτά.

Si vous ſauez ces choſes, vous eſtes bienheureux, ſi vous les faites.

CAP. XIII.

11. Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum, propterea dixit Non estis mundi omnes.

For he knewe who shuld betraye him: therfore sayd he, Ye are not all clene.

12. Postquam ergo lavit pedes eorum, & accepit vestimenta sua, cum recubuisset, iterum dixit eis, Scitis quid fecerim vobis?

Soo after he had washed their fete & had taken his garmentes, & was sit downe againe: he said vnto them, Knowe ye what I haue done vnto you?

13. Vos vocatis me Magister, & Domine: & bene dicitis, sum etenim.

Ye call me Master and Lord: and ye say well, for so am I.

14. Si ergo ego lavi pedes vestros, dominus & magister, & vos debetis alter alterius lavare pedes.

If I then your Lorde, and Master haue washed your fete: ye also ought to wash one another fete.

15. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis.

For I haue geuen you an example, that ye should do as I haue done to you.

16. Amen, amen dico vobis, non est servus maior domino suo, neque apostolus maior est eo qui misit illum.

Verily, verily I say vnto you: The seruaunt is not greater then his master: neyther the ambassadour greater then he that sent him.

17. Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea.

If ye knowe these thinges, blessed are ye if ye do them.

Das XIII. Capitel.

11. Denn er wuste seinen Verrâther wol / darumb sprach er: Jhr seyt nicht alle rein.

Thy hand wuste sin Forredere wel / der saare sagde hand / Jer ricke alle rene.

12. Da er nun jre Füsse gewaschen hatte / nam er seine Kleider / vnd satzte sich wider nider / vnnd sprach abermal zu jnen: Wisset jr / was ich euch gethan habe?

Der hand hasdenn toet deris soder / soa hand sine klæder / oe satte sig ned igen / oe sagde atter til dem: Vider / huad ieg hasuer giort eder?

13. Jhr heisset mich Meister vnnd HERR / vnd saget recht daran / denn ich bins auch.

Jr kalde mig Mestere oc HERRE / oc sige ret der vdi / Thi ieg er oc saa.

14. So nun ich / euer HERR vnd Meister / euch die Füsse gewaschen habe / so solt jhr auch euch vntereinander die Füsse waschen.

Der som ieg nu eders HERRE oc Mestere / sode eders foder / Saa skulle I oc vocher sadenne skiant huer andre.

15. Ein Beyspiel habe ich euch gegeben / dass jhr thut / wie ich euch gethan habe.

Jeg gaff eder en Efterfyn / ath I skulle gøre / som ieg giorde eder.

16. Warlich / warlich ich sage euch / der Knecht ist nicht grösser denn sein Herr / noch der Apostel grösser / denn der jhn gesandt hat.

Sandelige / sandelige / Jeg siger eder / Suenden er icke store end hans Herre / oc ey Apostelen større / end den hand sendte vdsende.

17. So jhr solches wisset / selig seyt jhr / so jhrs thut.

Der som I vide saadant / da er I saldge / der som I det gøre.

Kapitola XIII.

11. Nebo wěděl / kdoby byl zrádce jeho / protož řekl: Nejste čistí wšickni.

Abowsem wiedyal kthery byl co ge zdrádzic miał / y dla tegoż powiedział: Nie wszyscyście czyści.

12. Když pak umyl nohy jich / wzal na sebe roucho své / a posadiw se za Stůl zase řekl jim: Wěcmi co sem učinil wám?

Dowiedzy poznay mogł ich / a wziąwszy płászcz swoy, znowu usiadł, y rzekł im: Wiecie co wam uczynił?

13. Wy nazýwáte mne Mistrem a Pánem / a dobře prawíte: jsemť zajisté.

Wy mowicie mi mowcie Mistrze, y Pánie, á dobrze prawicie: bom ia iest.

14. Protož poněvadž já vmyl jsem nohy wasse Pán a Mistr / i wy máte jeden druhému nohy umývati.

A przeto ieżelim ia vmył wam nogi wásze bedąc Pánem á Mistrzem: i wy powinni jesteście iedenden drugiemu umywać nogi.

15. Příkład zajisté dal jsem wám / abyste takož jim já učinil / i wy činili.

Abowiem wam dał przykład / iżbyście iako ia wam uczynił / tak y wy czynili.

16. Jistě jistě pravím wám / není služebník větší nad pána svého / ani posel větší než ten kdožkoli poslal jej.

Káprawdę / káprawdę mowię wam / nie iest sługa większy nad pana swego / ani posłaniec większy nad onego ktory go posyła.

17. Jsáteliste to věcy / blahoslavení jste jestliže je činiti budete.

Jeżeliż temu rozumiecie / błogosławieni iesteście jeżeliż je wypełniacie.

יג

18 לָא עַל כָּלְכוֹן אֲנָא מַלֵּל
אֲנָא יָדַע דְּבָחִירַי אֲנָא יָדַע
לְאִלֵּין דִּבְחִירַת אֲנָא
דִּבְעָנָא יִשְׁלַם דְּרִי לְאָכֵל
עִמִּי לַחְמָא אָרִים עֲלַי
עִקְּבֵהּ׃

*Non dico pa di tutti voi, io sò quali
ho eletti: ma adempita la
Scrittura che dice. Colui che mangia con
meco il pane, ha alzato contra me il suo
calcagno*

19 מִן הָשָׁא אֲנָא אֲמַר לָכוֹן
לָכוֹן מִן קֳדָם דְּלָא הָוָא הָשָׁא
דְּנָיְתָא דְּתֵימְנוּן דְּאֲנָא
אֲנָא׃

*Io ve lo dico da hora innanzi che gli
auuenga, accioche quando sarà auuenuto
voi crediate che io sono.*

20 אָמֵן אָמֵן אֲמַר אֲנָא
לָכוֹן דְּמַקְבֵּל לְמַן דְּ
יְמַנֵּי אֲנָא לֵי מְקַבֵּל
וּמַן דִּי מְקַבֵּל יָתִי מְקַבֵּל
דְּשַׁדַּרְנִי׃

*In verità, in verità vi dico, che
chi manda qualuno, colui riceue me
stesso: e chi riceue me, riceue colui che
mi ha mandato*

21 כַּד הָכֵין אֲמַר יְשׁוּעַ
וְאִתְעֲנִי בְּרוּחֵהּ וְאִסְהֵד
וְאֲמַר אָמֵן אָמֵן אֲמַר
אֲנָא לָכוֹן דְּחַד מִנְכוֹן
יַשְׁלְמֻנַנִי׃

*Per che Iesu hebbe detto questo cosa,
fu commosso nello spirito, e testificò, e
disse, In verità in verità vi dico, che uno
di voi mi tradirà.*

22 חֲרִיו דִּין מִתַּלְמִידָא חַד
בְּחַד מִטּוּל דְּלָא יָדְעִין חַיָּו
בְּעַל מַהּ אֲמַר׃

*I discepoli allo, e guardauansi l'uno
l'altro, dubitando di chi egli dicesse.*

23 אִית הֲוָא דִּין מִן
תַּלְמִידוֹהִי חַד דְּחָבֵיב יַ
לֵהּ בְּיֵשׁוּעַ הֲוָה דְּיָתִיב
הֲוָא לְחֵד יְשׁוּעַ׃

*Era adunque di loro discepoli uno che si ri-
posaua sul petto di Iesu, cioè il suo
discepolo.*

24 לְהֵנֵּא רְמָז שִׁמְעוֹן כֵּיפָא לְשַׁאֲלוּתֵהּ דְּמַן
הוּא דַּאֲמַר עֲלֵיהּ׃

*Adenque Simon Pietro fece
segno che domandasse che fosse quello di
cui egli parlaua.*

יג

19 אֲנִי עַל־כֻּלְּכֶם אוֹמֵר כִּי
יָדַעְתִּי אֶת־אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי כִּי אִם
אֲשֶׁר יִמָּלֵא הַכָּתוּב הָאוֹכֵל לַחְמִי
הֵגְדִּיל עָלַי עָקֵב׃

*No hablo de todos voſotros, yo ſe los que
he elegido: mas para que ſe cumpla la Eſcriptura
El que come pan conmigo, leuantó contra mi ſu
calcannar.*

19 מֵעַתָּה אוֹמֵר אֲנִי לָכֶם בְּטֶרֶם
יִהְיֶה אֲשֶׁר אִם יִהְיֶה תַּאֲמִינוּ כִּי
אֲנִי הוּא׃

*Deſde aora os lo digo antes que ſe haga: para
que quando ſe hiziere, creays que yo ſoy.*

20 אָמֵן אָמֵן אֹמֵר אֲנִי לָכֶם
אֲשֶׁר יְקַח אוֹתוֹ אֲשֶׁר אֲנִי אֶשְׁלַח
יְקַחֵנִי וַאֲשֶׁר יְקַחֵנִי יְקַח אֶת־
אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי׃

*Decierto decierto os digo que el que recibe
al que yo embiare, a mi recibe: y el que a mi recibe
recibe al que me embió.*

21 וְכַאֲשֶׁר אָמַר יֵשׁוּעַ אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִבְהַל בְּרוּחוֹ
וַיָּעֵד וַיֹּאמֶר אָמֵן אָמֵן אֹמֵר אֲנִי
לָכֶם כִּי אֶחָד מִכֶּם יְמַסְרֵנִי׃

*Como vno Ieſus dicho eſto, fue commouido
en el eſpiritu, y proteſtó, y dixo, Decierto decier-
ro os digo, que vno de voſotros me ha de en
tregar.*

22 וַיַּבִּיטוּ הַתַּלְמִידִים אִישׁ אֶל־
רֵעֵהוּ וְאֵינָם יוֹדְעִים עַל־מִי
אָמַר׃

*Entonces los Diſcipulos mirauanſe los vnos á
los otros, dudando de quien decia*

23 וַיְהִי־אֶחָד מִתַּלְמִידָיו הַמְסֻבֶּה
יוֹשֵׁב בְּחֵיק יֵשׁוּעַ וְאוֹתוֹ אָהַב
יֵשׁוּעַ׃

*Y vno de ſus Diſcipulos, al qual Ieſus amaua
eſtaua aſſentado a la meſa al lado de Ieſus.*

24 וַיְקָרֹץ לוֹ שִׁמְעוֹן כֵּיפָה לִשְׁאוֹל
מִי־הוּא אֲשֶׁר אָמַר עָלָיו׃

*Acoſtó pues hizo ſeñas Simon Pedro para
que preguntaſſe quien era aquel de quien dezia*

ιγ.

18. Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.

Ie ne parle point de vous tous: ie ſai ceux que i'ai eſleus: mais il faut que l'Eſcriture ſoit accomplie, diſant Celui qui mange mon pain auec moi, a leué ſon talon contre moi.

19. Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι.

Dés maintenant ie le vous di, deuant qu'il aduienne, afin que quand il ſera aduenu, vous croyez que ie ſuis.

20. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

En verité en verité ie vous di, Si ſon uoye quelcun, quiconque le reçoit, me reçoit: & qui me reçoit, reçoit celui qui m'a enuoyé

21. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

Quand Ieſus eut dit ces choſes, il fut troublé en eſprit dont il declara, & dit, En verité en verité ie vous di, que l'vn de vous me trahira.

22. Ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

Lors les diſciples ſe regardoyent les vns les autres, eſtans en perplexité duquel il parloit

23. Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς.

Or y auoit il vn des diſciples de Ieſus, lequel Ieſus aimoit, qui eſtoit accoubé au ſein de Ieſus.

24. Νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει.

Simon Pierre donc lui fit ſigne, qu'il deuſt ſauoir lequel c'eſtoit duquel il parloit.

CAP. XIII. | Das XIII. Capitel. | Kapitola XIII.

18. Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim. Sed ut adimpleatur scriptura, Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum.

I speake not of you all: I know whom I have chosen: but that the Scripture may be fulfilled, He that eateth bread with me, hath lift vp his heele against me.

18. Ich weiß welche ich erwehlet habe. Sondern das die Schrifft erfüllet werde: Der mein Brodt isset / der tritt mich mit füßen.

Ich sage nicht von euch allen / Ich weiß welche ich erwehlet habe. Sondern das die Schrifft erfüllet werde: Der mein Brodt isset / der tritt mich mit füßen.

Jag figer ikke dem eder alle / jeg veed hvilke jeg haffuer udvalt. Men at Scrifften skal fuldkommes / Den som æder mit Brød / hand vender mig med sødder.

18. Ne o wſzech wám prawijm, gž wijm ktere gſem wywolil. Ale aby ſe napliſſo toto Pjſmo: Kdož gij chléb ſe mnau / pozdwihne proti mné paty ſwé.

19. Amodo dico vobis, priusquam fiat: ut cum factum fuerit, credatis, quia ego sum.

From hencefoorth tell I you before it come: that when it is come to paſſe, ye might believe that I am he.

19. Jetzt ſage ichs euch / ehe denn es geſchicht / auff daß / wenn es geſchehen iſt / daß jhr glaubet / daß ichs bin.

Nu ſiger jeg eder det / førend det ſker / paa det naar det er ſket / at I ſkulle tro / at det er jeg.

19. Nyniž prawijm wám prwé než ſe to ſtane / abyſſte když ſe ſtane wěřili / že gá gſem.

Theraz wam powiedam przed temu niż będzie, że gdy ſie ſtanie / kdyż ſie wydarzyło / wierzyć macie.

20. Amen, amen dico vobis, qui accipit si quem misero, me accipit, qui autem me accipit, accipit eum qui me misit.

Verely verely I ſay vnto you / If I ſende any receiueth me: and he that receiueth me, receiueth him that ſent me.

20. Warlich / warlich / ich ſage euch / Wer auffnimpt ſo ich jemand ſenden werde / der nimt mich auff. Wer aber mich auffnimpt / der nimpt den auff / der mich geſandt hat.

Sandelige / sandelige / Jeg siger eder / Hvo som anammer der som jeg sender nogen / hand anammer mig. Og hvo som mig anammer / hand anammer den som mig sende.

20. Giſt giſt prawijm wám / Kdož přigjmá koho koliž já poſlu / mne přijmá: a kdo mne přigjmá / přijmá toho kterýž mne poſlal.

Zaprawdę zaprawdę wam powiedam / Kto przyimuie cokolwiek posle / mnie przyimuie a kto mnie przyimuie / przyimuie tego ktory mnie posłał.

21. Cùm hæc dixisset Iesus, turbatus est spiritu, & protestatus est, & dixit, Amen, amen dico vobis: quia unus ex vobis tradet me.

When Iesus had ſaid theſe things, he was troubled in the Spirit, and teſtified, and ſaid, Verely verely I ſay vnto you, that one of you ſhall betray me.

21. Da ſolches Jeſus geſagt hatte / ward er betrübet im Geiſt / vnd zeugete / vnd ſprach: Warlich / warlich / ich ſage euch / einer vnter euch wird mich verrathen.

Da Jheſus hatte dette ſagt / bleff hand bedrøffuet i Aanden / og vidnede / og ſagde / Sandelige / sandelige / Jeg siger eder / En aff eder skal forraade mig.

21. A když to powěděl Gežiſs / zarmautil ſe duchem a ſwědčil prohlaſiw / řka: Gižť giſte prawijm wám / že geden z wás mne zradj.

Co gdy rzekł Jezus / zżerwował ſie w Duchu / i oświadczył i rzekł / Zaprawdę zaprawdę wam powiadam / że ieden z was zdradzi mie.

22. Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hæsitantes de quo diceret.

Then the diſciples looked one on another, doubting of whom he ſpake.

22. Da ſahen ſich die Jünger vnter einander an / vnd ward jnen bange / von welchem er redete.

Da ſaae Diſciplene paa hinanden / og dem blef bange / om hvilcken hand talede.

22. Tehdy Učedlnjcy wzhledali na ſebe wespolek / pochybugjce o komby to prawil.

I przetoj patrzyli wzaiemnie na ſiebie / wątpiąc o kimby powiedał.

23. Erat ergo recumbens unus ex discipulis eius in sinu Iesu, quem diligebat Iesus.

Now there was one of his diſciples / whom Jeſus loued / leaning on Jeſus boſome.

23. Es war aber einer vnter ſeinen Jüngern / der zu Tiſche ſaß an der Bruſt Jeſu / welchen Jeſus lieb hatte.

Men der vaar en iblant hans Diſciple / som sad til bords hoss Jhesu bryst / hvilcken Jhesus elskte.

23. Byl pak geden z Učedlnjkůw Gežiſſowych, kterýž polehl na prſech Gežiſſowych / gehož miloval Gežiſs.

A był on ieden z uczniow Jezuſowych / ktory ſie położył na łonie tego / co Pierwego miłował Jezus.

24. Innuit ergo huic Simon Petrus, & dixit ei, Quis est de quo dicit?

To him beckned therefore Simon Peter / that he ſhould aſk / who it was of whom he ſpake.

24. Dem winckete Simon Petrus / daß er forſchen ſolte / wer es were von dem er ſaget.

Den nickede Simon Petrus til / at hand skulde udspørge / hvem det vaar / der hand talede om.

24. Protož tomu nawěſſtil dal Šymon Petr / a řekl gemu: Kdo geſt o kterémž prawijſ?

Chrzcił o nim dał znać Szymon Piotr / aby ſpytał ktory by to był co o nim powiedział.

יג

25 ונפל הו תלמידא על
חדנה דישוע ואמר לה מ
מרי מנו הנא ׃

Puis cheant il se choit dessus le pectoir de Iesus, et dist à luy, Seigneur, qui est il?

26 אמא ישוע ואמר הו
הו דצבע אנא לחמא יהב
אנא לה וצבע ישוע
לחמא ויהב לה ואף כד
שמעון סכריוטאה ׃

Iesus respond. Cest celuy à qui ie bailleray le morceau trempé. Et ayant trempé le morceau, il le bailla à Iudas Iscariot filz de Simon.

27 וכתר לחמא הדין
אתעלל בה סטנא ואמר
לה ישוע מדם עבד אנת
עבד בעגל ׃

Et apres le morceau receu, lors Satan entra en luy. Parquoy Iesus luy dist, Ce que tu fais, fais le plus tost que tu pourras.

28 הנא דין לא אנש ידע
מן הנין סמריא דעל מנא
אמר לה ׃

Nul homme de ceulx qui estoient à table n'entendit pourquoy Iesus auoit dit cela à luy.

29 אנשין דיר מיהן סבו
מטול דהנלים הסא באדיהו
דנא דיהודא דמתרגם ידי
דה דיהבן מדם דמיתגא
לצדקתא או דיהל למ
למסכנא ׃

Car quelques uns cuidoyent, pource que Iudas auoit la bourse, que Iesus luy eust dit, Achete ce qui nous est necessaire pour la feste, ou qu'il donnast quelque chose aux pouures.

30 הו דין מהנב כד הוה
לחמא נפק תמך ויפק
לבר הוה דין ׃

Apres doncques qu'icelui eut pris le morceau, il se partit incontinent. Or estoit la nuict.

31 כד נפק אמר ישוע
השתא אשתבח ברה ד
אנשא ואלהא אשתבח
בה ׃

Quand il fut sorty, Iesus dist, Maintenant est glorifié le filz de l'homme, et Dieu est glorifié en luy.

יג

25 וַיִּפֹּל הוּא אֶל־חֵזֶה יֵשׁוּעַ
וַיֹּאמֶר לוֹ אֲדֹנַי מִי וְהוּא ׃

El entonces acostandose àl pecho de Iesus, dixole, Sennor, quien es?

26 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וְהוּא לָאִשָּׁה
אֲנִי אֹתוֹ־פַּת עֹבוֹל וְיִטְבֹּל אֶת־
הַפַּת וְנֹתֵן לִיהוּדָה בֶּן־שִׁמְעוֹן
אִישׁ־כְּרִיּוֹת ׃

Respondió Iesus, Aquel es, aquien yo diere el pan mojado. Y mojando el pan, dióló à Iudas de Simon Iscariota

27 וְאַחַר הַפַּת אָז בָּא בוֹ הַשָּׂטָן
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
עֲשֵׂה מְהֵרָה ׃

Y tras el bocado Satanas entró enel, Entonces Iesus le dize, Loque hazes, hazlo mas presto.

28 וְזֹאת אִישׁ מִיּוֹשְׁבִים בַּמִּסְבָּה
לֹא הֵבִין אֶל־מָה אָמַר לוֹ ׃

Mas esto ninguno de losque estauan à la mesa entendió à que proposito de lo dixo.

29 וַאֲנָשִׁים מֵהֶם הָיָה חֹשְׁבִים בִּהְיוֹת
לִיהוּדָה תֹּכִים כִּי אָמַר לוֹ יֵשׁוּעַ
קְנֵה אֵת־אֲשֶׁר צָרְכֵנוּ אֶל־הֶחָג
אוֹ לָתֵת מְאוּמָה לָאֶבְיוֹנִים ׃

Porque los vnos pensauan, porque Iudas tenia la bolsa, que Iesus le dezia, Compra las cosas que nos son necessarias para el dia de la fiesta: o que diesse algo à los pobres.

30 וּבְקַחְתּוֹ אֶת־הַפַּת בְּמִהֵרָה
יָצָא נֶהִי לָיְלָה ׃

Como el pues vuo tomado el bocado, luego salió, y era ya noche.

31 וְכַאֲשֶׁר יָצָא אָמַר יֵשׁוּעַ עַתָּה
נֶאֱדַר בֶּן־הָאָדָם וֵאלֹהִים נֶאֱדַר
בּוֹ ׃

Entonces como el salió, dixo Iesus Ora és clarificado el Hijo del hombre, y Dios es clarificado en el.

13.

25. Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, κύριε, τίς ἐστιν;

Parquoi cestuy-la estant enclin sur l'estomach de Iesus, luy dit, Seigneur qui est-ce?

26. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον δώσω. Καὶ βάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ.

Iesus respondit, C'est celui auquel ie bailleray le morceau trempé. Et ayant trempé le morceau, il le bailla à Iudas Iscariot filz de Simon.

27. Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον.

Et apres le morceau receu, lors Satan entra en luy. Parquoy Iesus luy dist, Ce que tu fais, fais le plus tost que tu pourras.

28. Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ.

Mais nul de ceux qui estoyent à table n'entendit pourquoy Iesus auoit dit cela.

29. Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ.

Car quelques uns cuidoyent, pource que Iudas auoit la bourse, que Iesus lui eust dit, Achete ce qui nous est necessaire pour la feste, ou qu'il donnast quelque chose aux pouures.

30. Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς. Ἦν δὲ νύξ.

Apres donc qu'icelui eut pris le morceau, il se partit incontinent. Or estoit la nuict.

31. Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.

Comme donc il fut sorti, Iesus dit, Maintenant est glorifié le filz de l'homme, et Dieu est glorifié en luy.

25. Itaque cum recubuisset ille supra pectus Iesu, dixit ei, Domine, quis est?

He then (as he leaned on Jesus breast) said vnto him, Lord, who is it?

25. Denn derſelbige lag an der Bruſt Jeſu/ vnd ſprach zu jm/ HErr/ wer iſts?

Vñ den ſamme lag paa Jheſu bryſt/ de ſagde til hannem/ HERRE/ Hvo er dette?

25. A on když odpoločiwſſy na prſich Gežiſſowych/ řekl gemu: PANE/ Kdo geſt?

26. Respondit Iesus, Ille est cui ego intinctam panem porrexero. Et cum intinxisset panem, dedit Iudæ Simonis Iscariotæ.

Jesus answered, He it is to whome I shall geue a soppe when I haue dipped it: & hauing dipped a soppe, he gaue it to Iudas Iscariot, Simons sonne.

26. Jeſus antwortet/ der iſts/ dem ich den Biſſen eintauche vnnd gebe. Vnd er tauchte den Biſſen ein/ vnnd gab jhm Juda Simons Iſcharioth.

Jheſus ſuarede, Der er den/ ſom jeg dypper dette Stycke/ og giffuer. Oc hand dyppede det Stycke, og gaff Juda Simonis Iſcharioth det.

26. Odpowiedział Jezus, Ten geſt/ kteremuż já omoczywſſy ſ ſ kus chleba podám. A když omocził chleb/ podał Gudášowi Simonowu Iſkarjotſkému.

27. Et post buccellam, tunc introivit in eum Satanas. Et dixit ei Iesus, Quod facis, fac citiùs.

And after the soppe, Satan entred into him. Then said Jesus vnto him, That thou doest, do quickly.

27. Vnd nach dem Biſſen fuhr der Satha̅n jhn. Da ſprach Jeſus zu jhm: Was du thuſt/ das thue balde.

Oc effter det Stycke/ foer Sathan i hannem. Da ſagde Jheſus til hannem/ Hvad ſom du gior/ det gior ſnart.

27. A hned po chlébě wſſel do nëho Ďábel. Řekl gemu Gežiſſ: Co činiſſ/ čiň ſpjſſe.

28. Hoc autem nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei.

But none of them that were at table knew for what intent he spake it vnto him.

28. Daſſelbige aber wuſſte niemand vber dem Tiſche/ wozu ers jm ſagete.

Oc der vidſte ingen aff dem offuer borde der/ hvad til hand ſagde hannem det.

28. Tomu pak žadný z těch kteříž tu ſeděli nerozuměl/ k čemužby gemu to řekl.

29. Quidam enim putabant, quia loculos habebat Iudas, quòd dixisset ei Iesus, Eme ea quæ opus sunt nobis ad diem festum, aut egenis ut aliquid daret.

For some of them thought because Judas had the bagge, that Jesus had said vnto him, Buy those things that we haue need of against the feast: or that he should giue some thing to the poore.

29. Etliche meineten/ dieweil Judas den Beutel hatte/ Jeſus ſpreche zu jhm: Kauffe/ was vns noth iſt auff das Feſt/ oder/ daß er den Armen etwas gebe.

Nogle mente/ effterdi at Judas hafde Pungen/ at Jheſus ſagde til hannem/ Kiøb hvad vi haffue behoff paa Høvnden/ eller at ſkulde giffue Fattige noget.

29. Nekteříž ſe pak domnívali/ poněvadž Jidáš měſtce měl/ žeby gemu řekl Ježíſſ: Nakup těch věcí, kterýchž geſt potřeboval na ſwátek/ aneb/ aby něco chudým dal.

30. Cùm ergo accepisset ille buccellam exivit continuò. Erat autem nox.

And he hauing receiued the soppe, went immediately out: and it was night.

30. Da er nun den Biſſen genom̃en hatte/ gieng er ſo bald hinauß. Vnd es war nacht.

Der hand haffde nu taget den mund fuld/ da gik hand ſtrax vd. Oc det vaar nat.

30. A on když wzal ſtrowu chleba/ hned wyſſel. A byla gi noc.

31. Cùm ergo exisset, dixit Iesus, Nunc clarificatus est filius hominis: & Deus clarificatus est in eo.

When he was gone out, Jesus said, Now is the Sonne of man glorified, & God is glorified in him.

31. Da er aber hinauß gegangen war/ ſpricht Jeſus: Nun iſt des Menſchen Son verkleret/ vnd Gott iſt verkleret in jhm.

Men der hand vaar vdgangen/ ſiger Jheſus/ Nu er Menniſkens Son forklaret oc Gud er forklaret i hannem.

31. Proteſtoż gi wyſſel/ řekl Jeſus: Nynjſt geſt oſlawen Syn cžlowěka/ a Bůh oſlawen geſt w něm.

Oc ty hand wyſſede/ ſagde Jeſus: Nu er Menniſkens Son forklaret/ oc Gud er forklaret i hannem.

יג

32 וְאִם הָאֱלֹהִים יְאַדַּר בּוֹ גַּם הָאֱלֹהִים יַאְדִּיר אוֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ וּמִיָּד יַאְדִּיר אוֹתוֹ׃

Si Eddes i glorifitzatu en ell, Eddes amu-en a glorifizarà luu en semetessimu, e ysbi-latu ti glorifizarà.

33 בְּנֵי עוֹדֶנִּי מְעַט עִמָּכֶם תִּהְיֶה תְבַקְּשׁוּנְנִי וְכַאֲשֶׁר אָמַרְתִּי לַיְּהוּדִים כִּי בַּאֲשֶׁר אֲנִי הוֹלֵךְ אַתֶּם לֹא תוּכְלוּ לָבוֹא שָׁמָּה וְאֹמַר אֲנִי לָכֶם עַתָּה׃

Hijitos, aun va poco ello y con vosotros, Buscarmeheys, mas, como dixe à los Iudios, donde yo voy, vosotros no podeys venir: y aora os lo digo.

34 אֶת־מִצְוָה חֲדָשָׁה נוֹתֵן אֲנִי לָכֶם אַהֲבוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר אֲהַבְתִּי אֶתְכֶם כֵּן אַהֲבוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ׃

Vn mandamento nueuo os doy, Que os ameys los vnos à los otros: como os amé que tambien os ameys los vnos à los otros

35 בְּזֹאת יֵדְעוּ כֻלָּם כִּי תַלְמִידַי אַתֶּם אִם אַהֲבָה תִּהְיֶה לָכֶם בֵּינֵיכֶם׃

En esto conocerán todos que soys mis Discipulos, si touuierdes amor los vnos con los otros.

36 וַיֹּאמֶר לוֹ שִׁמְעוֹן כֵּיפָה אֲדוֹנַי אָנָה הוֹלֵךְ וַיַּעַן לוֹ יֵשׁוּעַ אָנָה אֲנִי הוֹלֵךְ עַתָּה לֹא תוּכַל לָלֶכֶת אַחֲרַי אֲבָל מְאֻחָר יוֹתֵר תָּבוֹא אַחֲרָי׃

Dixole Simon Pedro, Sennor, adonde vas? Respondióle Iesus, Donde yo voy, no me puedes aora seguir: mas seguiras me despues.

37 וַיֹּאמֶר לוֹ כֵּיפָה אֲדוֹנַי לָמָּה לֹא אוּכַל לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ גַּם עַתָּה אֶת־נַפְשִׁי אֶתֵּן עָלֶיךָ׃

Dixole Pedro, Sennor, porque no te puedo seguir aora? mi alma pondré por ti.

38 וַיַּעַן לוֹ יֵשׁוּעַ הֲאֶת־נַפְשְׁךָ תָּשִׂים עָלַי אָמֵן אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָךְ לֹא יִקְרָא תַרְנְגֹל עַד כִּי תְחַכְּחֵנִי שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים׃

Respondiole Iesus-Tu alma pondras por mi? De cierto te digo, que no cantara el gallo, que no me ayas negado tres vezes.

יג

32 אִם הָאֱלֹהִים נֶאְדַּר בּוֹ גַּם הָאֱלֹהִים יַאְדִּיר אוֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ וּמִיָּד יַאְדִּיר אוֹתוֹ׃

Si Dios es clarificado en el, Dios tambien lo clarificará en si mismo · y luego lo clarificará.

33 בְּנֵי עוֹדֶנִּי מְעַט עִמָּכֶם תִּהְיֶה תְבַקְּשׁוּנְנִי וְכַאֲשֶׁר אָמַרְתִּי לַיְּהוּדִים כִּי בַּאֲשֶׁר אֲנִי הוֹלֵךְ אַתֶּם לֹא תוּכְלוּ לָבוֹא שָׁמָּה וְאֹמַר אֲנִי לָכֶם עַתָּה׃

Hijitos, aun va poco ello y con vosotros, Buscarmeheys, mas, como dixe à los Iudios, donde yo voy, vosotros no podeys venir: y aora os lo digo.

34 אֶת־מִצְוָה חֲדָשָׁה נוֹתֵן אֲנִי לָכֶם אַהֲבוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר אֲהַבְתִּי אֶתְכֶם כֵּן אַהֲבוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ׃

Vn mandamento nueuo os doy, Que os ameys los vnos à los otros: como os amé que tambien os ameys los vnos à los otros

35 בְּזֹאת יֵדְעוּ כֻלָּם כִּי תַלְמִידַי אַתֶּם אִם אַהֲבָה תִּהְיֶה לָכֶם בֵּינֵיכֶם׃

En esto conocerán todos que soys mis Discipulos, si touuierdes amor los vnos con los otros.

36 וַיֹּאמֶר לוֹ שִׁמְעוֹן כֵּיפָה אֲדוֹנַי אָנָה הוֹלֵךְ וַיַּעַן לוֹ יֵשׁוּעַ אָנָה אֲנִי הוֹלֵךְ עַתָּה לֹא תוּכַל לָלֶכֶת אַחֲרַי אֲבָל מְאֻחָר יוֹתֵר תָּבוֹא אַחֲרָי׃

Dixole Simon Pedro, Sennor, adonde vas? Respondióle Iesus, Donde yo voy, no me puedes aora seguir: mas seguiras me despues.

37 וַיֹּאמֶר לוֹ כֵּיפָה אֲדוֹנַי לָמָּה לֹא אוּכַל לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ גַּם עַתָּה אֶת־נַפְשִׁי אֶתֵּן עָלֶיךָ׃

Dixole Pedro, Sennor, porque no te puedo seguir aora? mi alma pondré por ti.

38 וַיַּעַן לוֹ יֵשׁוּעַ הֲאֶת־נַפְשְׁךָ תָּשִׂים עָלַי אָמֵן אָמֵן אוֹמֵר אֲנִי לָךְ לֹא יִקְרָא תַרְנְגֹל עַד כִּי תְחַכְּחֵנִי שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים׃

Respondiole Iesus-Tu alma pondras por mi? De cierto te digo, que no cantara el gallo, que no me ayas negado tres vezes.

ιγ'.

32. Εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ· καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.

Si Dieu est glorifié en lui Dieu aussi le glorifiera en soi-même, & le reconnoissant le glorifiera.

33. Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

Mes petis enfans, ie suis encore pour vn peu auec vous: vous me ce cherchez, mais comme i'ai dit aux Iuifs, que ou ie vais, vous ne pouuez y venir: ie le vous dis de mesme maintenant.

34. Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

Ie vous donne vn nouueau commandement, que vous aimiez l'vn l'autre: comme ie vous ai aimez, vous vous aimerez aussi l'vn l'autre.

35. Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

Par cela cognoistront tous que vous estes mes disciples, si vous auez amour l'vn à l'autre.

36. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ, Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.

Simon Pierre lui dit, Seigneur où vas tu? Iesus lui respondit, Où ie m'en vais tu ne me peux pas maintenant suiure, mais tu me suiuras ci-apres.

37. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.

Pierre lui dit, Seigneur, pourquoi ne te puis ie maintenant suiure? ie mettrai ma vie pour toi.

38. Ἀποκρίνεται Ἰησοῦς, Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

Iesus lui respondit, Tu mettras ta vie pour moi? En verité, en verité ie te dis que le coq ne chantera point iusques tu m'ayes renié trois fois.

CAP. XIII.

32. Si Deus clarificatus eſt in eo, & Deus clarificabit eũ in ſemetipſo: & continuò clarificabit eum.

If God be glorified in him / God ſhall alſo glorifie him in him ſelfe / and ſhall ſtraight way glorifie him.

33. Filioli adhuc modicum vobiſcum ſum. Quæretis me: & ſicut dixi Iudæis, Quò ego vado, vos non poteſtis venire: & vobis dico modò.

Little children yet a little while am I with you: ye ſhall ſeeke me: but as I ſaid vnto the Iewes / Whither I go / can yee not come: ſo ſay I vnto you.

34. Mandatum novum do vobis, Vt diligatis invicem ſicut dilexi vos, ut & vos diligatis invicem.

A newe commandement giue I vnto you / that ye loue one another: as I haue loued you / that ye alſo loue one another.

35. In hoc cognoſcẽt omnes quia diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis ad invicem.

By this ſhall all men know that ye are my diſciples / if ye haue loue one to another.

36. Dicit ei Simon Petrus, Domine, quò vadis? Reſpondit Ieſus, Quò ego vado, non poteſtis me modò ſequi, ſequeris autem poſtea.

Simon Peter ſaid vnto him: Lord whither goeſt thou? Ieſus answered him: Whither I go / thou canſt not follow me now: but thou ſhalt follow me afterwards.

37. Dicit ei Petrus, Quare nõ poſſum te ſequi modò? animam meam pro te ponam.

Peter ſaid vnto him: Lord why cannot I follow thee now? I will lay downe my life for thy ſake.

38. Reſpondit ei Ieſus, Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi, non cantabit gallus, donec ter me neges.

Ieſus answered him: Wilt thou lay downe thy life for my ſake? Verily verily I ſay vnto thee / The cocke ſhall not crowe till thou haue denyed me thrice.

Das XIII. Capitel.

32. Iſt Gott verkleret inn jhm / ſo wirdt jhn Gott auch verkleren in jhm ſelbſt / vnd wirdt jhn bald verkleren.

Er Gud forklaret i hannem / da ſkal Gud de forklare hannem i ſig ſelff / oc hand ſkal ſtrax forklare hannem.

33. Lieben Kindlein / ich bin noch ein kleine weile bey euch. Jhr werdet mich ſuchen / vnd wie ich zu den Jüden ſaget: Wo ich hingehe / da köndt jhr nicht hinkommen. Vnnd ſage euch nun:

Kere Børn / Jeg er end nu en liden ſtund hoſſ eder. I ſkulle lede efftter mig / oc ſom ieg ſagde til Jøderne / Huoer ſom ieg gaar hen / der kunde icke ſomme hen. Det ieg ſiger eder nu.

34. Ein neu Gebott gebe ich euch / daß jr euch vntereinander liebet / wie ich euch geliebet habe / auff daß auch jhr einander lieb habet.

Jeg giffuer eder it nye Bud / at i ſkulle elſke andre / ſom Jeg elſket eder / paa det oc i ſkulle elſke huer andren.

35. Dabey wirdt jederman erkennen / daß jhr meine Jünger ſeyt / ſo jr Lieb vntereinander habt.

Der paa ſkal huer mand kende / at i ere mine Diſciple / der ſom i haffue indbyrdis kerlighed.

36. Spricht Simon Petrus zu jm: HERR / wo gehest du hin? Jeſus antwortet jhm: Da ich hingehe / kanſt du mir dißmal nicht folgen / aber du wirſt mir hernachmals folgen.

Simon Petrus ſiger til hannem / HERRE / huor gaar du hen? Jeſus ſuarede hannem / Der ſom ieg gaar hen / kand du denne gang icke følge mig. Men du ſkalt ther effter følge mig.

37. Petrus ſpricht zu jm: HERR / warumb kan ich dir dißmal nicht folgen? Ich wil mein Leben für dich laſſen.

Petrus ſiger til hannem / HERRE / Hui kand ieg denne gang icke følge dig? Jeg vil lade mit Liff for dig.

38. Jeſus antwortet jhm: Soltest du dein Leben für mich laſſen? Warlich / warlich / ich ſage dir: Der Hann wirdt nicht krehen / biß du mich drey mal habeſt verlaugnet.

Jheſus ſuarede hannem / Skulde du lade dit Liff for mig? Sandelige / ſandelige / Jeg ſiger dig / Hanen ſkal icke gale / for du haffuer forſagt mig tre gange.

Kapitola XIII.

32. A ponẽwadż Buoh oſlawen geſt w nẽm / a Bůh oſlawi gey ſam w ſobĕ: a hned oſlawi gey.

Ponewadż Bog wſtrelbron geſt wſlawen: tedy i tez Bog oſlawiti ge ma ſobie ſamym / y natychmiaſt ge ma oſlawi.

33. Gmatkowż / geſtĕ mało ſſkko s wámi gſem. Hledati budete mne / a jakož gſem řekl Zidoum: Kdeż gdu / wy nemuoſete přigiti. Takż wám praym nyny.

Synaczkowie uſtawiczniem máłomocko czaſu z wámi / vczynicie mie ſukati / a iakoſm powiedział Zydom, Gdzie ia idę, wy przyiść nie możecie / takież wam ſię y mnie teraz powiedam.

34. Přikázanij nowé dáwám wám / abyſte ſe miłowali wzpolek: Jakož já miłował gſem wás / tak abyſte y wy miłowáli geden druhého.

Nowe przykazanie daie wam / abyście ſobie drudzy miłowali y ſiebie. Iakoſm ia was miłował / abyście ſie wzaiem miłowali.

35. Potomť poznagj wſſickni že gſte moji Učedlnicy / budeteli ſe miłowati wzpolek.

Z tego poznaią wſzyſcy / iż wy ſcie moi vczniowie, ieśli będziecie miłowali ſię wzaiem.

36. Řekł gemu Symon Petr: Pane / kdepágdu? Odpowĕdĕl Gežiſſe: Kde pág gdu / nemůžeš gmi za mnau nynij / ale pozdegi potom.

Powiedział mu Symon Piotr / Pánie dokądże idziesz? Odpowiedział mu Jezus, Tam gdzie ia idę, nie możeſz teraz iść za mną: ale ſzedłſzy potym pójdziesz.

37. Řekł gemu Petr: Pane / Proczbych nemohł nynĕgmi za tebau capáj gwot muog za tebe wydám.

Tedy mu rzekł Piotr / Pánie przeczże teraz iść za tobą nie mogę? życie moie położę za cię.

38. Odpowĕdĕl Gežiſſ: Zwot muſig za mne wydáješ gi? Gſť giſť prawim tobĕ, nezapěj kohaut / ažtřikrát mne zapřeſſ.

Odpowiedział mu Jezus / Życzyż ty za mię położysz duszę twoię? Zaprawdę zaprawdę powiadam ci / nie zapieje kur / aż mię trzy razy zaprzyſz.

יד

1 לֹא יִתְדָּרֵר לִבְּכֶם הֵימֵנוּ
בֶּאֱלֹהָא יְבֵי תֵימְנוּ׃

Yet dize a sus discipulos. Non si turbe vuestro coraçon, creeys en Dios, creed tambien en mi.

2 בְּבֵית אֲבִי מְעוֹנוֹת רַבּוֹת
הֲנָה וְאִם לָא אֲמַרְתִּי לָכֶם אֲזַלְנָא
לְהָכִין לָכֶם אֲתַר־חַפְקוּם׃

En la casa de mi Padre muchas moradas ay ottramente dezaros lo hya porque voy a aparejaros el lugar.

3 וְאִם הַלַּכְתִּי וְהֲכִינוֹתִי לָכֶם
אֲתַר־חַפְקוּם אֲשׁוּב אֲבִיא וְאֶסַּח
אֶתְכֶם אֱלַי אֲשֶׁר אַתֶּם תְּהֵוֹן
אִיפֶּה אֲנָא הֵוֵה שָׁם׃

Y si me fuere, y hos aparejare el lugar, vendré otra vez, y tomaroshé à mi mismo: paraque donde yo estoy, vosotros tambien esteys.

4 וְאָתָּה אֲנָא הוֹלֵךְ יְדִעִים אַתֶּם
וְאֶת הֶדְרָךְ יְדִעִים אַתֶּם׃

Y sabeys donde yo voy, y el camino sabeys.

5 וַיֵּאמֶר לוֹ תָּאוֹמָה אֲדֹנַי לָא
יְדַעְנוּ אָנָה אַתָּה הֹלֵךְ וְאֵיךְ נוּכַל
לָדַעַת אֶת־הַדֶּרֶךְ׃

Dizele Tomas, Sennor, no sabemos donde vas, como pues podemos saber el camino?

6 וַיֹּאמֶר לוֹ יֵשׁוּעַ אֲנִכִי הוּא
הַדֶּרֶךְ וְהָאֱמֶת וְהַחַיִּים אִישׁ לָא
יָבוֹא אֶל־הָאָב כִּי אִם בִּי׃

Iesus le dizele, yo soy el camino, y la verdad, y la vida: ninguno viene al Padre, si no por mi.

7 אִם יְדַעְתּוּנִי וְגַם אֶת־אָבִי
יְדַעְתֶּם וּמֵעַתָּה יוֹדְעִים אוֹתוֹ
וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ׃

Si me conociesseedes, tambien à mi Padre conoceriades: y desde ora lo conoceys, y lo aveys visto.

8 אָמַר לוֹ פִּילְפּוֹס אֲדֹנַי הַגֵּד
לָנוּ אֶת־הָאָב וְתַגִּיעַ נַמְשְׁנוּ אֶת־
דַּיְנָא׃

Dizele Philippe, Sennor, muestranos el Padre y bastanos

יד

1 אַל־יִשְׁתּוֹמֵם לְבַבְכֶם אַם
תַּאֲמִינוּ בֵּאלֹהִים גַּם תַּאֲמִינוּ בִּי׃

No se turbe vuestro coraçon, creeys en Dios, creed tambien en mi.

2 בְּבֵית אָבִי מְעוֹנוֹת רַבּוֹת
הֵנָּה וְאִם לֹא אָמַרְתִּי לָכֶם אֵלֵךְ
לְהָכִין לָכֶם אֶת־חֲפָקוֹם׃

En la casa de mi Padre muchas moradas ay otramente dezaros lo hya porque voy a aparejaros el lugar.

3 וְאִם הָלַכְתִּי וְהֵכִינוֹתִי לָכֶם
אֶת־חֲפָקוֹם אָשׁוּב אָבִיא וְאֶסַּח
אֶתְכֶם אֵלַי אֲשֶׁר אַתֶּם תִּהְיוּן
אֵיפֹה אֲנִי הֶוֶה שָׁם׃

Y si me fuere, y hos aparejare el lugar, vendré otra vez, y tomaroshé à mi mismo: paraque donde yo estoy, vosotros tambien esteys.

4 וְאֶת אֲנִי הוֹלֵךְ יוֹדְעִים אַתֶּם
וְאֶת הַדֶּרֶךְ יוֹדְעִים אַתֶּם׃

Y sabeys donde yo voy, y el camino sabeys.

5 וַיֹּאמֶר לוֹ תָּאוֹמָה אֲדֹנַי לֹא
יָדַעְנוּ אָנָה אַתָּה הֹלֵךְ וְאֵיךְ נוּכַל
לָדַעַת אֶת־הַדֶּרֶךְ׃

Dizele Tomas, Sennor, no sabemos donde vas, como pues podemos saber el camino?

6 וַיֹּאמֶר לוֹ יֵשׁוּעַ אֲנִכִי הוּא
הַדֶּרֶךְ וְהָאֱמֶת וְהַחַיִּים אִישׁ לֹא
יָבוֹא אֶל־הָאָב כִּי אִם בִּי׃

Iesus le dizele, yo soy el camino, y la verdad, y la vida: ninguno viene al Padre, si no por mi.

7 אִם יְדַעְתּוּנִי וְגַם אֶת־אָבִי
יְדַעְתֶּם וּמֵעַתָּה יוֹדְעִים אוֹתוֹ
וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ׃

Si me conociesseedes, tambien à mi Padre conoceriades: y desde ora lo conoceys, y lo aveys visto.

8 אָמַר לוֹ פִּילְפּוֹס אֲדֹנַי הַגֵּד
לָנוּ אֶת־הָאָב וְתַגִּיעַ נַמְשְׁנוּ אֶת־
דַּיְנָא׃

Dizele Philippe, Sennor, muestranos el Padre y bastanos

ΚΕΦΑΛ. ιδ'.

Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία. πιστεύετε εἰς τὸν θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

Voſtre cœur ne ſoit point troublé: vous croyez en Dieu, croyez auſſi en moi.

2. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.

ya muchas moradas en la caſa de mon Pere: autrement ie vous euſſe dit, ie vous vay appareiller lieu.

3. Καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.

Et quand ie m'en ſeray allé, & vous auray preparé lieu, ie reuiendray & vous prendray à moy, afin que là où ie ſuis, vous ſoyez auſſi.

4. Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν.

Et vous ſauez où ie vay, & ſauez le chemin.

5. Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις, πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;

Thomas luy dit, Seigneur, nous ne ſçauons où tu vas, comment donc pouuons nous auoir le chemin?

6. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

Ieſus luy dit, Ie ſuis le chemin, & la verité, & la vie: nul ne vient au Pere, ſinon par moi.

7. Εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἐγνώκειτε· ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν, καὶ ἑωράκατε αὐτόν.

Si vous me cognoiſſez, vous cognoiſtrez auſſi mon Pere: & dés maintenant vous le cognoiſſez, & l'auez veu.

8. Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

Philippe luy dit, Seigneur, monſtre nous le Pere, & nous ſuffit

CAP. XIIII.

NON turbetur cor vestrum. Creditis in Deũ, & in me credite.

And be not troubled in your hertes. Ye beleue in God, beleue also in me.

2. In domo Patris mei mansiones multæ sunt, si quo minùs, dixissem vobis, Quia vado parare vobis locum.

In my fathers house are many dwelling places. If it were not so, I would haue told you: I go to prepare a place for you.

3. Et si abiero, & præparavero vobis locum: iterum venio & accipiam vos ad meipsum, ut ubi sum ego, & vos sitis.

And though I go to prepare a place for you, I will come again, & receive you vnto my selfe: that where I am, there may ye also be.

4. Et quò ego vado scitis, & viam scitis.

And whi. ther I go, ye know, and the way ye know.

5. Dicit ei Thomas, Domine, nescimus quò vadis: & quomodo possumus viam scire?

Thomas saith vnto him: Lord, we know not whither thou goest: how can we then know the way?

6. Dicit ei Iesus, Ego sum via, & veritas, & vita, nemo venit ad Patrem nisi per me.

Iesus saith vnto him: I am the Way and the Truth and the Life. No man commeth vnto the Father but by me.

7. Si cognovissetis me, & Patrem meum utique cognovissetis: & amodò cognoscetis eum, & vidistis eum.

If ye had known me, ye should haue known my Father also: and from henceforth ye know him, and haue seene him.

8. Dicit ei Philippus, Domine, ostende nobis Patrem & sufficit nobis.

Philippe saith vnto him: Lord, shewe vs the Father, and it suffi. eth vs.

Das XIIII. Capitel.

VNd er sprach zu seinen Jüngern: Euer Hertz erschrecke nicht/ Glaubet jhr an Gott/ so glaubet jhr auch an mich.

DA hatt er sagt den jrn seine Discipuln/ Eders hertze forsey des tode. Trotzdan Gnd/ sa trotz der pa mir.

2. **Jnn meines Vaters Hause sind viel Wohnungen. Wens nicht so were/ so wolt ich jhr zu euch sagen: Jch gehe hin euch die stete zubereiten.**

Jnnim Faders Hussere mange Wohner. Der sonn der icke saa vaare/ da wilde teg sige til eder/ Jeg gaar dort/ at berede eder Steden.

3. **Vnd ob ich hingienge euch die stete zubereiten/ wil ich doch widerkomen/ vnd euch zu mir nemen/ auff das jhr seyt wo ich bin**

Oc der sonn teg gingde dort at berede eder steden/ saa vil teg dog komme igen/ oc tage eder til mig/ Paa der i stulle vere der som jeg er.

4. **Vnd wo ich hingehe/ das wisset jr/ vnd den Weg wisset jhr auch.**

Oc huort teg gaar hen/ der vide i/ oc veyen vider ogsaa.

5. **Spricht zu jm Thomas: HErr/ wir wissen nicht wo du hingehest/ vnd wie können wir den Weg wissen?**

Thomas siger til hannem/ HERRE/ vi vide icke huort du gaar hen/ oc huorledis kunde vi vide veyen?

6. **Jesus spricht zu jhm: Jch bin der weg/ vnd die Warheit/ vnd das Leben. Niemand kompt zum Vater denn durch mich.**

Jhesus siger til hannem/ Jeg er veyen oc Sandheden/ oc Liffuet. Der kommer ingen til Faderen/ uden ved Mig.

7. **Wenn jhr mich kennetet/ so kennetet jr auch meinen Vater. Vnd von nun an kennet jhr jhn/ vnd habt jhn gesehen.**

Der som i kende mig/ da kende i oc min Fader. Oc nu her effter kende i hannem/ oc haffue seet hannem.

8. **Spricht zu jm Philippus: HErr/ zeige vns den Vater/ so genüget vns.**

Philippus siger til hannem/ HERRE/ vis oss Faderen/ det er oss nock.

Kapitola XIIII.

NJekdi Wrdlnijstuß swym/ Nermutey se srdce wasse. Wyrzycie w Boha/ y we mne wkrie.

Nechay sie nye se saste serce wsse sie wierzycie w Boga/ tei y we mie wierzcie.

2. W domu Otce mého mnozý gsau przybytkowé. Byť bylo ginak powiedziel bych wám. Odbit gdu abych wám prziprawil mysto.

W domu Otcá mogego wielcé ielt mieszkánia/ neżliby inaczey bylo/ powiedziałabych wam. Idcż abych wam wágotował mieysce.

3. A odegduliť abych wám prziprawił mysto/ zaseť przigdu/ a wezmu wás k sobé samému/ abyste kdegsem yá/ y wy byli.

A gdy odeydę y zgotuię wam mieysce/ przyydę zásie y wezmę was do siebie/ iż gdzieia iestem/ do tych y wy byli.

4. A kdeyá gdu wijste a cestu znáte.

A wiecie do kadego ia idę y drogę wiecie.

5. Rekl gemu Thomáss: PÁNE/ newijme kde gdeß/ a iakak můżeme cestu wkdeti?

Powiedział mu Thomaß. Pánie nie wiemy dokąd idziesz/ y jákoż możem drogę wiedzieć?

6. Rekl gemu Gežiss: Já gsem Cesta/ Prawda y Zywot. Žádny nepřicházý k Otcy/ gedine skrze mne.

Rekł mu rzedy Jezus/ Ja iestem drogą/ prawdą y żywot. Żaden nie przychodzi do Otca iedno przez mię.

7. Byste znali mne/ y Otce mého bywssem znali byste: a giž nyni gey znáte/ a widěli gste gey.

Gdybyście mię ználi/ y Otca byście też znali: a już go też znacie y widzieliście go.

8. Rekl gemu Filip: PÁne/ okaž nám Otce/ a dosti gest

Powiedział mu Filip: Panie okaż nam Otca/ a dosyć nam tym.

יד

9 אומד לו ישוע כל־הימים האלה הוה אנכי עמכם ולא ידעתני פילפא חדואה אותי דאה את־האב ואיך תאמר תגידה לי את־האב׃

Iesús le dize, Tanto tiempo ha que estoy con vosotros, y no me auyes conocido? Philippe: el que me hà visto, ha visto (tambien) al Padre, como pues dizes tu, Muestranos el Padre?

Iesu li dize, Io sono gia tanto tempo con uoi, e non m'hauete conosciuto? Filippo, che me vede uuto me, ha ueduto il Padre: & come dici tu, Mostraci il Padre?

Ιησους λεγει αυτω, τοσουτω χρονω μεθ' υμων ειμι, και ουκ εγνωκας με Φιλιππε; ο εωρακως εμε, εωρακε τον πατερα· και πως συ λεγεις, δειξον ημιν τον πατερα;

Iesus ui respondit: Iettant de si long temps ie suis auec uous, & ne m'auez point cogneu, Philippe? qui m'a veu, a veu le Pere: & comment dis tu, Monstre nous le Pere?

10 לא מרימן את דאנא באבא ואבא בי ומלא אלי דאנא מימלל מני לא כימלל אנא אבא דין דבי עמר בי עבד עבדא דין׃

10 לא מרימן את דאנא באבא ואבא בי הוא המלים אשר אני מדבר אליכם מנפשי איני מדבר האב אשר בי יהוה הוא עשה את־המעשים׃

No creen que yo soy en el Padre, y el padre en mi? Las palabras que yo os hablo, no las hablo de mi mismo: mas el Padre que esta en mi, el haze las obras.

Non credi tu che io sia nel Padre, e il Padre in me? Le parole che io Ti dico, non le dico da me stesso: ma il Padre che dimora in me, e quello che fa le opere.

Ου πιστευεις οτι εγω εν τω πατρι, και ο πατηρ εν εμοι εστιν; τα ρηματα α εγω λαλω υμιν, απ' εμαυτου ου λαλω· ο δε πατηρ ο εν εμοι μενων, αυτος ποιει τα εργα.

Ne croi-tu point que ie suis en mon Pere, & que le Pere est en moi? les paroles que ie vous dis, ne les dy point de par moi-mesme: mais le Pere qui demeure en moi, c'est celui qui fait les œuures.

11 האמינו לי כי אנכי באב ואב בי הוא ואם לא על־המעשים האלה האמינו לי׃

11 האמינו לי כי אנכי באב ואב בי הוא ואם לא על־המעשים האלה תאמינו לי׃

No me creeys, que yo soy en el Padre, y el padre en mi: otramente creed me por las mismas obras.

Credetemi che io sono nel Padre, e il Padre in me: o pur credetemi per quelle opere.

Πιστευετε μοι οτι εγω εν τω πατρι, και ο πατηρ εν εμοι· ει δε μη, δια τα εργα αυτα πιστευετε μοι.

Croyez-moi que ie suis en mon Pere, & le Pere en moi: sinon croyez-moi pour ces œuures.

12 אמין אמין אמר אנא לכון דמן מהימין בי ית עבדא אילין דאנא עבד אנא אף הו יעבד ויתיתין מן הכין ארי אנא לות אבי אזל אנא׃

12 אמן אמן אומר אני לכם המאמין בי את־המעשים אשר אני עשה גם הוא יעשה וגדולים מהמה יעשה כי אני אל־אבי הלך׃

Decierto decierto os digo que el que en mi cree, las obras que yo hago tambien el las hara, y mayores que estas harà; porque yo voy al Padre:

In Verità, in Verità Io dico, che quello in me, le opere che io fo, le farà anch'egli, e farà delle maggiori di quelle, perciochè io vado al Padre.

Αμην αμην λεγω υμιν, ο πιστευων εις εμε, τα εργα α εγω ποιω κακεινος ποιησει, και μειζονα τουτων ποιησει· οτι εγω προς τον πατερα μου πορευομαι.

En verité en verité ie vous dy, qui croit en moi, celuy aussi fera les œuures que ie fai, & en fera de plus grandes que celles-ci: car ie m'en vas au Pere.

13 וכל־אשר תשאלו בשמי אעבד לכון דישתבח אבא בברה׃

13 וכל־אשר תשאלו בשמי אותו אעשה אשר יאדר האב בבן׃

Y todo loque pidierdes al Padre en mi nombre, esto haré: porque el Padre sea glorificado en el Hijo.

E ciò che Voi domanderete nel nome mio, io lo farò: acciochè il Padre sia glorificato per il Figliuolo.

13 Καὶ ὅτι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

Et quoi que vous demandiez en mon nom, ie le feray afin que le Pere soit glorifié par le Fils.

9. Dicit ei Iesus, Tanto tempore vobiscum sum: & non cognovistis me Philippe, qui videt me, videt & Patrem. Quomodo tu dicis, Ostende nobis Patrem?

Jesus sayth vnto him: Haue ben so long time with you, and hast thou not known me Philippe? he that hath seene me, hath seene my Father. howe sayest thou then: Shewe vs the Father?

10. Non credis quia ego in Patre, & Pater in me est? Verba quæ ego loquor vobis, à meipso non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera.

Beleuest thou not that I am in the Father, and the Father is in me? the wordes that I speake vnto you, I speake not of my self: but the Father that dwelleth in me, he doeth the workes.

11. Non creditis quia ego in Patre, & Pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite.

Beleeue me that I am in the Father and the Father in me, or els beleeue me for the very workes sake.

12. Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio & ipse faciet, & maiora horum faciet: quia ego ad Patrem vado.

Verely, verely I say vnto you, he that beleeueth in me, the workes that I doe shall he doe: for I go vnto my Father.

13. Et quodcunque petieritis in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio.

And whatsoeuer ye aske in my Name, that will I doe: that the Father may be glorified in the Sonne.

9. Jesus spricht zu jhm: So lange bin ich bey euch / vnd du kennest mich nicht: Philippe / wer mich sihet / der sihet den Vater / Wie sprichst du denn / Zeige vns den Vater?

Jhesus sagt yhm: Sag lenger ich teg hon / vñ du kendest mig nitt? Philippe / huo Mig seer / hand seer Faderen / Huorledes siger du da / Vuis os Faderen?

10. Glaubest du nicht / daß ich im Vater / vnd der Vater in mir ist: Die Wort die ich zu euch rede / die rede ich nicht von mir selbst. Der Vater aber / der in mir wohnet / derselbige thut die Werck.

Tror du icke / at ieg er i Faderen / oc Faderen i mig? De ord som ieg taler til eder / dem taler ieg icke aff mig selff / Faderen som boer i mig / hand gør de Gerninger.

11. Glaubet mir / daß ich im Vater / vnnd der Vater in mir ist. Wo nicht / so glaubet mir doch vmb der Werck willen.

Tror mig / at ieg er i Faderen / oc Faderen i mig. Ville icke / saa troer mig dog for de Gerningers skyld.

12. Warlich / warlich ich sage euch: Wer an mich glaubet / der wirdt die Werck auch thun / die ich thu / vnnd wird grössere denn diese thun / denn ich gehe zum Vater.

Sandelige / sandelige / Jeg siger eder / Huo som troer paa mig / hand skal oc gøre de Gerninger / som ieg gior / oc hand skal gøre større end disse / Thi ieg gaar til Faderen.

13. Vnd was jr bitten werdet in meinem Namen / das will ich thun / auff daß der Vater geehret werde in dem Sone.

Oc huad I beder mit Nafn / der vil Jeg gøre / Paa det Faderen skal ærris i Sønnen.

9. Ježt gsem Geżiſſe / Tak dlauho kas o mánj gsem / a ge ſſeż nepoznallgſſe mne / Filipe / kdo widij mne / widijſſ y Otce mého. Kterak ty prawyſſe / vkaj nám Otce?

Ale mu rzekł Jezus / Przez tak długi czás iestem y wámi / y nieſcieſz mie znácie e Filipie. Kto mnie widział / widział y Otca: Jako ty tedy mowiſz / Vkaż nam Otca?

10. Dali newěřiſſe / że já w Otcu gsem / a Otec we mne geſt? Slowa ktera já mluwjm wám / ſam od ſebe gich nemluwjm / ale Otec we mne přebywage / on tuy Skutky.

Nie wierzyſzli ſz ta w Otcu ieſtem a Otec ieſt we mnie? Slowa ktoreć ia wam powiedam / nie od ſamego ſiebie ich powiedam, ale Otciec ktory we mnie mieſka, tenci ſam czyni ſprawy ty.

11. Newěřijteli / że já w Otcu gsem a Otec we mne geſt? Aſpoň pro ſamé Skutky mě ſe newěřte.

Wierzcież mi ſz ia w Otcu ieſtem, a Otciec we mnie ieſt: Jeſli inaczéj dla onych ſamych ſprawy wierzcie mnie.

12. Giſtě giſtě prawſjm wám kdoj wěří we mne / Skutky ktery já činjm / y on činiti bude / a wětſſj nad ty činiti bude / neb já gdu k Otcy mému.

Zaprawde zaprawde wam powiedam. Kto wierzy w mnie ſprawy ty ktore ia czynie / y on czynic będzie / y wieczſze á niż ty czynić będzie / bo ia do Otcá odchodzę.

13. A zakoli prosjti budete Otce we Gmeně mém / tok učinjm: Aby oſlawen byl Otec ſkrze Syna.

Och ſkolwiek tedy będz ecie prożic w imieniu mim / to będzie. Aby był uwielbion Otciec w Synu.

יד

14 אִם מְאוּמָה תִּשְׁאֲלוּ בִשְׁמִי
אֲנִי אֶעֱשֶׂה אָנֹכִי׃

Si algo (me) pidierdes en mi nombre, esso hare.

14 Si vous demandez en mon nom quelque chose, je la ferai.

14. Ἐὰν τί αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.

15 אִם אֲהַבְתֶּם אוֹתִי
גַּם אֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ׃

Si me amays, guardad mis mandamientos.

15 Si vous m'aimez gardez mes commandements.

15. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε.

16 וַאֲנִי אֶשְׁאַל מִן־הָאָב וְיִתֵּן
לָכֶם אֶת־מְנַחֵם אַחֵר אֲשֶׁר
יִהְיֶה עִמָּכֶם לְעוֹלָם׃

Y yo rogare al Padre, el qual os dara otro Consolador para que esté con vosotros para siempre:

16 Et je prierai le Père, & il vous donnera un autre Consolateur, pour demeurer avec vous éternellement.

16. Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα,

17 אֶת־רוּחַ הָאֱמֶת אֲשֶׁר הָעוֹלָם
לֹא יוּכַל לְקַחַת אוֹתוֹ כִּי אֵינֶנּוּ
רוֹאֶה אוֹתוֹ וְלֹא יֹדֵעַ אוֹתוֹ
וְאַתֶּם יוֹדְעִים אוֹתוֹ כִּי עִמָּכֶם
מָעוֹד וּבְכֶם הוּא׃

Al Espiritu de Verdad, àlqual el mundo no puede recebir, porq̃ no lo vee ni lo conoce: mas vosotros le conoceys porque estara con vosotros, y sera en vosotros.

17 Si soit l'Esprit de vérité, lequel le monde ne peut recevoir, pource qu'il ne le voit point, & ne le connoit point: mais vous le connoissez; car il demeure avec vous, & sera en vous.

17. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.

18 לֹא אֶעֱזֹב אֶתְכֶם יְתוֹמִים
אָבוֹא אֲלֵיכֶם׃

No os dexaré huerfanos, vendré à vosotros.

18 Je ne vous laisserai point orphelins, je viendrai vers vous.

18. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

19 עוֹד מְעַט הוּא וְהָעוֹלָם עוֹד
לֹא יִרְאֵנִי אַךְ אַתֶּם תִּרְאוּנִי כִּי
חַי אֲנִי וְאַתֶּם תִּחְיוּ׃

A un poquito, y el mundo no me verá mas: empero vosotros me vereys, porque yo biuo y vosotros biuireys.

19 Encores un petit & le monde ne me verra plus, mais vous me verrez: pource que je vis, vous aussi vivrez.

19. Ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.

20 בַּיּוֹם הַהוּא תֵּדְעוּן אַתֶּם
כִּי אֲנִי בְאָבִי וְאַתֶּם בִּי וְאָנִי
בָּכֶם׃

Aquel dia vosotros conoceréys que yo soy en mi padre, y vosotros en mi, y yo en vosotros.

20 En ce jour-là connoîtrez vous que je suis en mon Père, & vous en moi, & moi en vous.

20. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν.

ד

14 וְאִם תִּשְׁאֲלוּנִי בִּשְׁמִי
אֲנִי אֶעֱשֶׂה׃

Si (me) demandays en mi nombre, esso hare.

15 אִם אֲהַבְתֶּם אוֹתִי
גַּם אֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ׃

Si me amays, esperad mis mandamientos.

16 וַאֲנִי אֶשְׁאַל אֶת־אָבִי
וְיִתֵּן לָכֶם אֶת־מְנַחֵם אַחֵר
וְיִהְיֶה עִמָּכֶם לְעוֹלָם׃

Y yo rogare al Padre, y os dara otro Consolador para que esté con vosotros para siempre.

17 אֶת־רוּחַ הָאֱמֶת
אֲשֶׁר הָעוֹלָם לֹא יוּכַל לְקַבֵּל
כִּי לֹא רָאָה אוֹתוֹ וְלֹא יְדָעוֹ
וְאַתֶּם תַּכִּירוּ אוֹתוֹ כִּי עִמָּכֶם
הוּא יָשַׁב וּבְכֶם יִהְיֶה׃

El Espiritu de verdad, el qual el mundo no puede recebir, porq̃ no lo ve ni lo conoce: mas vosotros le conoceréys porque biue con vosotros, y estara en vosotros.

18 לֹא אֶעֱזֹב אֶתְכֶם יְתוֹמִים
אָבוֹא אֲלֵיכֶם׃

No os dexaré huerfanos, vendré à vosotros.

19 עוֹד מְעַט וְהָעוֹלָם לֹא יִרְאֵנִי
אַךְ אַתֶּם תִּרְאוּנִי כִּי אֲנִי חַי
וְאַתֶּם תִּחְיוּ׃

Aun vn poquito, y el mundo no me verá mas: empero vosotros me vereys, porque yo biuo y vosotros biuireys.

20 בַּיּוֹם הַהוּא תֵּדְעוּן
כִּי אֲנִי בְאָבִי וְאַתֶּם בִּי וְאָנִי
בָּכֶם׃

En aquel dia vosotros conoceréys que yo estoy en mi Padre, y vosotros en mi, y yo en vosotros.

14. Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.

If ye ſhall aſke anyth ngs in my Name, I wolde it.

14. Was jhr bitten werdet in meinem Namen/ das will ich thun.

Hnadi bedete mit Naffn, der vil ieq gere.

14. Budete-li zak prositi ſkrze Gmeno mé/ pák vczinim.

15. Si diligitis me: mandata mea ſervate.

Jfye loue me/ keepe my commaundements.

15. Liebet jhr mich/ ſo haltet meine Gebot.

E ſtet mig/ da holder mine Bud.

15. Miluge-li mne/ Přikázanij má zachowáwayte.

16. Et ego rogabo Patrem, & alium paracletum dabit vobis, ut maneat vobiſcum in æternum.

And I will pray the Father, and he ſhall giue you another Comforter, that he may abide with you for euer.

16. Vnd ich will den Vater bitten/ vnd er ſoll euch einen andern Tröſter geben/ daß er bey euch bleibe ewiglich

Og teg vil bede Faderen/ og hand ſkal giffue eder en anden Troſtere/ at hand ſkal bliffue hoß eder euerdelige.

16. A já pák proſtil budu Otce/ a giného Přimluwce dá wám/ aby s wámi zuoſtal na wěky.

16. A bodete ja prodil Otcu/ a ginego Pomocnika da wám/ aby po wekowechtera ta wam ſtal, a wy ſe nemohli wzdáliti.

17. Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia non videt eum, nec ſcit eum, vos autem cognoſcetis eum, quia apud vos manebit, & in vobis erit.

Euen the Spirite of truethe whome the worlde cannot receiue, becauſe it ſeeth him not, neither knoweth him: but ye knowe him: for he dwelleth with you, & ſhal be in you.

17. Den Geiſt der Warheit/ welchen die Welt nicht kan empfahen/ denn ſie ſihet jhn nicht/ vnd kennet jn nicht. Jr aber kennet jn/ denn er bleibet bey euch/ vnd wirdt bey euch ſein.

Sandhedes Aand/ hvilcken Verden icke kand annámme/ Thi hun ſer hannem icke, og kender hannem icke. Men I kende hannem, thi hand bliffuer hoſſeder, og ſkal vere eder

17. Ducha prawdy/ kteréhož Swět nemuož přigjti/ proto newidj ho/ ani ho zná Ale wy gey poznáte/ nebiw was zuoſtane/ a w wás bude.

17. Ato Ducha owega prawdy, ktereho ſwiat przyiąć nie może/ bo go nie widzi/ ani go zna, ale wy go znacie/ gdyż w wás mieſzka/ y w was bedzie.

18. Non relinquam vos orphanos, veniam ad vos.

I will not leaue you comfortleſſe, but I will come to you.

18. Ich will euch nicht Wayſen laſſen/ ich komme zu euch.

Jeg vil icke forlade eder Faderløſe/ Jeg kommer til eder.

18. Neopuſtim wás Syroteſtwy/ přigduť wám.

18. Nie oſtawie was ſyrotami/ przyidę do was.

19. Adhuc modicum, & mundus me iam non videt. Vos autem videtis me: quia ego vivo, & vos vivetis.

Yet a litle while, and the worlde ſhal ſee me no more: but ye ſhall ſee me: becauſe I liue, ye ſhal liue alſo.

19. Es iſt noch vmb ein kleines/ ſo wird mich die Welt nicht mehr ſehen/ Jhr aber ſolt mich ſehen/ denn ich lebe/ vnd jhr ſolt auch leben.

Det er endnv en liden ſtund, ſaa ſkal Verden icke ſee mig mere. Men I ſkulle ſee mig/ Thi jeg leffuer/ og I ſkulle oc̃ſaa leffue.

19. Geſtě malicko/ a Swět mne gižnewidj. Ale wy vzřjte mne/ nebť já žiw gſem, y wy žiti budete.

19. Jeſzcze máluczko á świat mnie więcey nie oglada/ lecz wy mnie oglądacie, bo ia żyię y wy żyć będziecie.

20. In illo die vos cognoſcetis quia ego ſum in Patre meo, & vos in me, & ego in vobis.

At that day ye ſhall know that I am in my Father, and ye in me, and I in you.

20. An demſelbigen Tage werdet jr erkennen/ daß ich inn meinem Vater bin/ vnd jhr in mir/ vnd ich in euch.

Paa den ſammie dag/ ſkulle I forſtaa/ at jeg er i min Fader/ og I vdi mig/ og jeg i eder.

20. W ten den wy poznáte/ że já gſem w Otcy mém/ a wy we mnie y ja w was.

20. W on dzień wy poznacie, że ia ieſtem w Ojcu moim/ a wy we mnie y ja w was.

יד

21 מָן דְּאִית לֵהּ פִּקּוּדַי וְנָטֵר לְהוֹן הוּא הוּא רָחֵם לִי וְהוּא דְּרָחֵם לִי יִתְרַחֵם מִן אֲבִי וַאֲנָא אֲרַחֵם יָתֵהּ וְאֶתְגְּלֵי גּ נַפְשִׁי׃

Chi ha i miei comandamenti, & osserua quelli, esso è quello, che mi ama: & chi ama me, sarà amato da mio Padre, & io l'amerò, & mi manifestarò à lui.

22 אֲמַר לֵהּ יְהוּדָה אִרְנָוָ הָא מָא דְּהָוָא סְכִירוּתָא אֲמָרֵי מַנּוֹ לָךְ אֶתְחֲזָאָה לָנָא וְלָא לְעָלְמָא׃

Iuda (non quel Iscariote) gli disse, Signore, che è egli che debba auuenire, che ci habbi da manifestare à noi, e non al mondo?

23 עָנָא יְשׁוּעַ וַאֲמַר לֵהּ מָן דְּרָחֵם לִי מִלָּתִי נְטַר וְרָחֵם לֵהּ אֲבִי וְלָתֵהּ נֵיתֵי וְלָוָתֵהּ נַעְבֵּד עִמֵּהּ׃

Iesu rispose, e disse, Se alcuno mi ama, osserua la mia parola, & il Padre mio l'amerà, & a lui verremo, & faremo dimora appresso di lui.

24 מָן דְּלָא רָחֵם לִי מִלָּתַי לָא נָטַר וּמִלְּתָא דְּשָׁמְעִין אַתּוּן לָא דִּילִי אֶלָּא דַּאֲבָא דְּשַׁלְחַנִי׃

Chi non mi ama, non osserua le mie parole: e la parola che voi udite, non è mia, ma del Padre che mi ha mandato.

25 הָלֵין מִלִּלְתָּא עִמְּכוֹן כַּד לְהָוֵן אֲנָא׃

Io vi ho detto queste cose stando appresso di voi.

26 וְהַאי פָּרַקְלִיטָא רוּחָא דְּקוּדְשָׁא דְּהוּא דְּשָׁדַר אֲבָא בְּשׁוּמִי הוּא יְלַמֵּדְכוֹן כֹּל גְּבַר וְיַעְדְּרִנְכוֹן כֹּל דַּאֲמָרִית אֲנָא לְכוֹן׃

Ma il Consolatore, che è lo Spirito santo, che il Padre manderà in nome mio, esso vi insegnerà ogni cosa, & vi ricorderà tutte le cose ch'io vi ho detto.

יד

23 לַאֲשֶׁר הָיוֹ לוֹ הַמִּצְוֹתַי וְאֲשֶׁר נוֹצֵר אוֹתָנָה זֶה הוּא הָאוֹהֵב אוֹתִי וְהָאוֹהֵב אוֹתִי יֵאָהֵב מֵאָבִי וַאֲנִי אֶאֱהַב אוֹתוֹ וְאֵגָלֶה לוֹ אֶת־נַפְשִׁי׃

E quelli ch'hanno i miei mandamenti, e li guarda, quelli è colui che mi ama: e chi mi ama, sarà amato da mio Padre, & io l'amerò, e mi manifesterò a lui.

22 אָמַר לוֹ יְהוּדָה אִרְנוּ הֲאִישׁ־כְּרִיּוֹת אֲנִי וּמַה־זֶּה נִהְיָה כִּי אַתָּה עָתִיד לְגַלּוֹת לָנוּ אֶת־נַפְשְׁךָ וְלֹא לָעוֹלָם׃

Dizele Iudas, no el Iscariota, Señor, que ay porque te has de manifestar a nosotros, y no al mundo?

23 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לוֹ אִם אִישׁ אוֹהֵב אוֹתִי אֶת־דְּבָרִי יִשְׁמוֹר וְאָבִי יֶאֱהָבֵהוּ וְנָבוֹא אֵלָיו וְאִתּוֹ נַעֲשֶׂה׃

Respondió Iesus, y dixo, El que me ama, mi palabra guardará, y mi Padre lo amará, y vendremos á el, y haremos con el morada.

24 אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ אוֹהֵב אוֹתִי אֶת־דְּבָרַי לֹא יִשְׁמוֹר וְהַדָּבָר אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם אֵינֶנּוּ לִי כִּי אִם לָאָבִי אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי

El que no me ama, no guarda mis palabras: y la palabra que aueys oydo, no es mia, si no del Padre que me embió.

25 אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם בְּעוֹדִי עִמָּכֶם׃

Estas cosas os he hablado estando con vosotros

26 וְהַמְנַחֵם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יִשְׁלַח אוֹתוֹ וְאָבִי בִּשְׁמִי הוּא יְלַמֶּדְכֶם כֹּל וְיַזְכִּיר לָכֶם אֶת־כָּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָכֶם׃

Mas aquel Consolador, el Espiritu Sancto, al qual el Padre embiará en mi nombre, aquel os enseñará todas las cosas, y os acordará todas las cosas que os he dicho.

κ.

21. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με. ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.

Chi ha i miei comandamenti, & li osserua, quello è quello che mi ama: & chi mi ama, sarà amato da mio Padre, & io l'amerò, & mi manifesterò à lui.

22. Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;

Iuda (non quel Iscariote) li disse, Signore, che auuiene che tu ti hai da manifestare à noi, & non al mondo?

23. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.

Iesus rispose, & li disse, Se alcuno mi ama, osserua la mia parola, & il Padre mio l'amerà, & noi verremo à lui, & faremo dimora appresso di lui.

24. Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

Chi non mi ama, non osserua le mie parole: e la parola che voi udite, non è mia, ma del Padre che mi ha mandato.

25. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων.

Io vi ho detto queste cose stando appresso di voi.

26. Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν.

Ma il Consolatore, che è lo Spirito santo, che il Padre manderà in nome mio, esso vi insegnerà ogni cosa, & vi ricorderà tutte le cose ch'io vi ho detto.

CAP. XIIII. | Das XIIII. Capitel. | Kapitola XIIII.

21. Qui habet mandata mea, & servat ea: ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum.

He that hath my commandements, and keepeth them: he it is that loveth me: and he that loveth me, shall be loved of my Father: and I will love him, and will shewe myne owne selfe to him.

21. Wer meine Gebot hat/ vnd helt sie/ der ists/ der mich liebet. Wer mich aber liebet/ der wirdt von meinem Vater geliebet werden/ vnd ich werde jhn lieben/ vnnd mich jm offenbaren.

Huo som haffuer mine Bud/ oc holder dem, hand er den/ som mig elsker. Oc huo mig elsker/ hand skal elskis aff min Fader/ oc ieg skal elske hannem/ oc obenbare mig saar hannem.

21. Kdož má přikázaňj má/ a zachowáwáge/ ten gest kterýž mne miluge: a kdo mne miluge/ milowán bude od Otce mého: P já tegž budu milowati/ a zgewjm se sambě gemu.

Ahorye he that hath my commaundements and kepeth them/ he it is that loueth me. And he that loueth me/ shalbe loued of my father/ and I will loue him/ and will shewe myself vnto him.

22. Spricht zu jhm Judas/ nicht der Jscharioth: HERR/ was ists/ daß du vns dich wilt offenbaren/ vnd nicht der Welt?

Judas sagde til hannem/ icke den Jscharioth. HERRE/ hvadan det/ at du vilt obenbare dig for os/ oc icke Verden?

22. Řekl gemu Jůdas/ ne ten Jskarjotský: PANE/ co se stalo/ že zjewiti chceš sebe sambě nám/ a ne Swětu?

Powiedział mu Judasz/ ne Jskarjotczyk: Panie/ [illegible] przeto się chcesz nam samym objáwić/ a nie światu?

23. Jesus antwortet/ vnnd sprach zu jhm: Wer mich liebet/ der wirdt meine Wort halten/ vnd mein Vater wirdt jhn lieben/ vnd wir werden zu jhm kommen/ vnd Wohnung bey jm machen.

Jhesus suarede/ oc sagde til hannem/ Hvo mig elsker/ hand holder mine ord/ Oc min Fader skal elske hannem/ oc wi skulle komme til hannem/ oc gøre Bolig hos hannem.

23. Odpowěděl Gežíš/ a řekl: Miluje-li kdo mne/ řeč mau zachowawati budeť a Otec můj bude gej miloważi/ a k němu přigdeme/ a přjbytek u něho učinime.

Odpowiedział Jezus/ y rzekł mu: Jeśli mię kto miłuje/ słowa moie zachowywać będzie/ a Oyciec moy miłować go będzie/ y do niego przyydziemy/ y mieszkanie u niego uczynimy.

24. Wer aber mich nicht liebet/ der helt meine Wort nicht. Vnnd das Wort das jhr höret/ ist nicht mein/ sondern des Vaters der mich gesandt hat.

Men huo mig icke elsker/ hand holder icke mine ord. Oc det ord som i høre/ er icke mit/ men Faderens/ som mig udsende.

24. Kdož nemiluje mne/ řečij mých nezachowáwá. A řeč kterauž gste slyšeli/ nenjť má/ ale toho kterýž mne poslal/ Otcowa.

Ktoć mnie nie miłuje/ słowa moich nie zachowywa/ a słowo które słyszycie/ nie iest moie/ ale onego Oyca który mię posłał.

25. Solchs hab ich zu euch geredt/ weil ich bey euch gewesen bin.

Saadant haffuer ieg talet til eder/ den stund ieg haffuer været hos eder.

25. Tyto wěcy mluwil gsem wám/ v wás přebywage.

Thomci wam powiedział y was będąc.

26. Aber der Tröster der heilige Geist/ welchen mein Vater senden wirdt in meinem Namen/ derselbige wirdts euch alles lehren/ vnnd euch erinnern alles des/ das ich euch gesagt habe.

Men Trøsteren den hellig Aand/ hvilcken min Fader skal sende i mit Naffn/ den samme skal lære eder det alt sammen/ oc minde eder paa alt det/ som ieg sagde eder.

26. Mžšpicel pak ten/ genž gest Duch Swatý/ kteréhož pošle Otec we Gmeno mém/ ten wás nauči wšemu/ a připomene wam wšecky wěcy/ kterýž koli mluwil gsem wám.

Lecz pocieszyciel on Duch święty/ ktorego poszle Oyciec w imie moie/ on wszystkiego was nauczy/ y przypomnieć wam co powiedziałem wam.

יד

27 שְׁלָמָא שָׁבַק אֲנָא לְכוֹן
שְׁלָמָא דִּילִי יָהֵב אֲנָא לְכוֹן
לָא כְּדֵין אֲנָא אֵיכְּנָא יָהֵב לְכוֹן
שְׁלָמָא אֲנָא יָהֵב לְכוֹן לְכוֹן
לָא יְתַבְּרוּן לִבְּכוֹן וְלָא
יִדְחַל׃

Io vo lasciõ la pace, io do la mia pace vostra come la dà el mondo, voi la da non mo: non si turbi il vostro cuore, ne si spaventi.

28 שְׁמַעְתּוּן דְּאֲנָא אֲמָרִית
לְכוֹן דְּאֵזֵל אֲנָא וְאָתֵי
אֲנָא לְוָתְכוֹן אִם רַחֲמִין
הֲוֵיתוּן לִי חֲדִין
הֲוֵיתִין דְּאֲזַל אֲנָא לְוָת אֲבָא דְּאֲבָא
רַב הוּא מִנִּי׃

Voi hauete vdito che io vi ho detto, Io vo, e vengo a voi. Se voi mi amaste, certo vi rallegrereste che io vo inuerso il Padre, perche il Padre è maggior di me.

29 וּכְעַן הָא אֲמָרִית
לְכוֹן קֳדָם דְּלָא הֲוָא דְּמֵא
דְּתְהֵימִין׃

Et hora io ve l'ho detto prima che sia fatto, accioche quando sarà fatto, Voi lo gudicate.

30 מִכְּדֵין לָא אֶמְלֵל
עִמְּכוֹן סַגִּיאָתָא אֲרֵי
אָתֵי אַרְכּוֹנָא דְּעָלְמָא וּבִי
לֵית לֵהּ בְּיוֹמַי׃

Io non parlerò più molto con essoui, perciochè il principe di questo mondo viene, e non ha mente in me.

31 אֲבָל דְּיִדַּע עָלְמָא
דְּרָחֵם אֲנָא לַאֲבָא וְאֵיכְנָא
דְּפַקְּדַנִּי אֲבָא הֵכְדֵּין עָבֵד
אֲנָא קוּמוּ וְאִיזַל מִכָּא׃

Ma acciò è di fine, che il mondo conosca, ch'io amo il Padre, e come il Padre mi ha comandato, così fo. Leuatui fuori, Andiamo via di qui.

טו

1 אֲנָא אִיגַּפְנָא
דִּשְׁרָרָא וַאֲבִי הִי פַּלָּחָא׃

Io sono La Vigna vera, e mio Padre è il Lauoratore

xiv.

27. Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω.

Ie vous laisse la paix, ie vous donne ma paix. Ie ne la vous donne point comme le monde la donne. Que vostre cœur ne se trouble point, & ne s'épouuante point.

28. Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· εἰ ἠγαπᾶτε με, ἐχάρητε ἂν ὅτι εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστι.

Vous auez ouï que ie vous ay dit, Ie me [illegible] vous [illegible] Si vous m'aimiez, vous vous réiouyriez de ce que i'ay dit, Ie m'en vay au Pere, car le Pere est plus grand que moy.

29. Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε.

Et maintenant ie vous l'ay dit deuant qu'il soit aduenu, afin que quand il sera aduenu vous croyez.

30. Οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ τοῦ κόσμου τούτου ὁ ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν.

Ie ne parleray plus guere auec vous: car le prince de ce monde vient, & n'a rien en moy.

31. Ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

Mais c'est afin que le monde cognoisse que i'aime le Pere, & que ie fay comme le Pere m'a commandé. Leuez-vous, partons nous d'ici.

ΚΕΦΑΛ. ιε.

Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι.

Ie suis le vray cep, & mon Pere est le vigneron.

יד

27 אֵת שְׁלוֹם עַזְבָ אֲנִי עִמָּכֶם
אֶת שְׁלֹמִי נוֹתֵן אֲנִכִי לָכֶם
לֹא אֲכָבָה הָעוֹלָם נוֹתֵן אֲנִי
נוֹתֵן לָכֶם אַל־יִשְׁתּוֹחַת לְבַבְכֶם
וְלֹא יִרָא׃

La paz os dexo, mi paz os doy: no como el mundo la da, yo os la doy: no se turbe vuestro coraçõn ni tenga miedo.

28 שְׁמַעְתֶּם כִּי אֲנִי אָמַרְתִּי
לָכֶם אֲנִי הוֹלֵךְ וְאָבוֹא אֲלֵיכֶם
אִם תְּאֲהַבוּנִי אַף תִּשְׂמְחוּ כִּי
אָמַרְתִּי הוֹלֵךְ אֲנִכִי אֶל־הָאָב כִּי
אָבִי גָּדוֹל מִמֶּנִּי הוּא׃

Aueys oydo como yo hos he dicho, Voy y vengo à vosotros. Si me amassedes, ciertamente gozaredes: yades porque he dicho que voy al Padre: porque el Padre mayor es que yo.

29 וְעַתָּה אָמַרְתִּי לָכֶם בְּטֶרֶם
יֵעָשֶׂה וְאִם יֵעָשֶׂה תַּאֲמִינוּ׃

Y agora os lo he dicho antes que se haga: para que quando se hiziere, creays.

30 עוֹד לֹא־לַהֹבוֹת אֲדַבֵּר אִתְּכֶם
כִּי בָא נְשִׂיא הָעוֹלָם וּבִי לֹא
הָיָה לוֹ מְאוּמָה׃

Ya no hablaré mucho con vosotros: Porque viene el Principe de este mundo, mas no tiene nada en mi.

31 אֲבָל לְמַעַן יֵדַע הָעוֹלָם
כִּי־ אוֹהֵב אֲנִכִי אֶת־הָאָב וְכִי
עֹשֶׂה אֲנִכִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה אוֹתִי
לָכֵן קוּמוּ נֵלְכָה מִפֹּה׃

Empero para que conozca el mundo, que amo al padre: y como el Padre me dió el mandamiento, assi hago. Leuantaos, vâmos de aqui.

טו

1 אֲנִכִי הוּא הַגֶּפֶן אֲמֶת וְאָבִי
הוּא הַכּוֹרֵם׃

Yo soy la vid verdadera: y mi Padre es el labrador.

CAP. XIIII.

27. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet.

Peace I leave with you: my peace I give unto you: not as the world giveth give I unto you. Let not your heart be troubled, neither let it be afraid.

28. Audistis quia ego dixi vobis, Vado, & venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem: quia Pater maior me est.

Ye have heard how I said unto you, I go away, and will come unto you. If ye loved me, ye would verily rejoice, because I said, I go unto the Father: for my Father is greater than I.

29. Et nunc dixi vobis priùs quam fiat, ut cum factum fuerit, credatis.

And now have I spoken unto you before it come to pass, that when it is come to pass, ye might believe.

30. Iam non multa loquar vobiscum, venit enim princeps mundi huius, & in me non habet quicquam.

Hereafter will I not speak many things unto you: for the prince of this world cometh, and hath nought in me.

31. Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, & sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio: Surgite, eamus hinc.

But that the world may know that I love the Father, and as the Father gave me commandment, even so I do. Arise, let us go hence.

Das XIIII. Capitel.

27. Den Friede laſſe ich euch/ meinen Frieden gebe ich euch: Nicht gebe ich euch wie die Welt gibt. Euer Hertz erſchrecke nicht/ vnd fürchte ſich nicht.

Jeg lader eder Fred/ min Fred giffuer jeg eder. Jeg giffuer eder icke som Verden giffuer. Eders Hierte forfærdis icke/ de frycte ſig icke.

28. Ihr habt gehöret/ daß ich euch geſagt habe/ Ich gehe hin/ vnd komme wider zu euch. Hettet jhr mich lieb/ ſo würdet jhr euch freuen/ daß ich geſagt habe/ Ich gehe zum Vater/ denn der Vater iſt gröſſer denn ich.

Jhr horde/ at jeg ſagde eder/ Jeg gaar bort/ oc kommer til eder igien/ Hafde I mig kier/ da vilde I eder/ at jeg ſagde/ Jeg gaar til Faderen/ thi Faderen er ſtorre end jeg.

29. Vnd nun hab ichs euch geſaget/ ehe denn es geſchicht/ auff daß/ wenn es nun geſchehen wirdt/ daß jhr glaubet.

Oc ieg ſagde eder det nu/ før end det ſker/ paa det/ naar ſom det nu ſker/ at I maae tro.

30. Ich werde fortmehr nicht vil mit euch reden. Denn es kombt der Fürſt diſer Welt vnd hat nichts an mir.

Jeg ſkal her effter icke tale meget med eder thi denne Verdens Forſte kommer/ oc hand faar intet med mig.

31. Aber daß die Welt erkenne/ daß ich den Vater liebe/ vnd ich alſo thue/ wie mir der Vater gebotten hat. Stehet auff/ vnd laſſet vns von hinnen gehen.

Men at Verden ſkal kende/ at jeg elſker Faderen/ oc ieg gior ſaa/ ſom Faderen bød mig. Staar op/ oc lader oſſ gaa bort.

Kapitola XIIII.

27. Pokog zůſtáwugi wám pokog můg dáwám wám/ nedáko Swět dáwá/ já dáwám wám. Nerzmauc ſe Srdce wa ſe/ ani ſe ſtrachuge.

Pokoy voſtáwámte wam/ da Koyem moy dawam wam/ nie tak iſto dawa Swět/ ia wam dawam. Nezrzmauc ſe waſe Serdce/ ani ſe boiſ.

28. Slyſſeli aſſe/ że já řekl gſem wám/ Gdu/ a zaſe pg gdu k wám. Byſſte mne miloual/ radowaliby ſte ſe/ proſtem/ że gdu k Otcy/ neb Otec wětſſj mne geſt.

Słyſſeliſcie ieſt ia wam powiedział/ Odchodzę y wrocę ſie do was gdybyście mie miłowali/ wżdyby ście ſie weſelili zem wam powiedział/ Idę do Oyca/ bo Otiec moiego ſzy mię większy iest.

29. A nynj powěděl gſem wám/ prwe nežliby ſe ſtalo/ abyſſte wěrili.

A teraz ciem wam powiedział przed tym niż ſie ſtanie/ iż gdy ſie tho ſtánie żebyście wierzyli.

30. Giž ne mnoho mluwiti budu wám, nebo geſt přiſſlo Knjže tohoto Swěta/ a na mně nemá nicžehož.

Już daley z wámi wiele mowić nie będę/ abowiem idzie Xiążę świata tego. A we mnie nie ma.

31. Ale aby poznal Swět/ że já miluji Otce/ a pakož mi Přikázanj dál Otec/ tak tinjm. Wſtańte/ pogme odtud.

Ale żeby poznał świat że ia miłuię Oyca/ a iako mnie rozkazał Otiec/ tak czynię; Wſtańcie/ pogdźmy ztąd.

CAP. XV.

Ego sum vitis vera: & Pater meus agricola est.

I am the true vine, and my Father is an husbandman.

Das XV. Capitel.

Ich bin ein rechter Weinſtock/ vnnd mein Vater ein Weingertner.

Jeg er et ret Vinstok/ oc min Fader er en Vingaardsmand.

Kapitola XV.

Ja gſem winný kmen prawý/ a Otec můg Winař geſt.

Ja ieſt ſam winna macica prawdziwa/ a Otiec moy teſt winiarzem.

ט ו

ב כָּל זְמוֹרָה בִי אֲשֶׁר אֵינֶנָּה עֹשָׂה פְרִי יְשָׂאֶנָּה וְכָל אֲשֶׁר עֹשֶׂה פְרִי יְטַהֲרֶנָּה לַעֲשׂוֹת פְּרִי רָב׃

Todo sarmiento que en mi no lleua fruto, lo quitará: y todo aquel que lleua fruto, lo limpiará, para que lleue mas fruto.

ג אַתֶּם כְּבָר טְהוֹרִים אַתֶּם בַּעֲבוּר הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם׃

Vosotros ya sois limpios por la palabra que os he hablado.

ד דְּבָקוּ עִמִּי וַאֲנִי עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר זְמוֹרָה אֵינֶנָּה יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת פְּרִי מֵעַצְמָהּ אִם לֹא תִּדְבַּק בַּגֶּפֶן כֵּן גַּם לֹא אַתֶּם אִם לֹא עִמִּי תִּדְבָּקוּן׃

Estad en mi, y yo en vosotros. Como el sarmiento no puede lleuar fruto de si mismo, si no estuuiere en la vid, assi ni vosotros, si no estuuiereis en mi.

ה אֲנִי הוּא הַגֶּפֶן וְאַתֶּם הַזְּמוֹרוֹת הַדֹּבֵק בִּי וַאֲנִי בּוֹ הוּא יַעֲשֶׂה פְרִי רָב כִּי מִבִּלְעָדַי לֹא תוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת מְאוּמָה׃

Yo soy la vid, vosotros los sarmientos: el que está en mi, y yo en el, este lleua mucho fruto (porque sin mi nada podeys hazer.)

ו אִם אִישׁ לֹא דָבֵק בִּי יֻשְׁלַךְ הַחוּצָה כַּזְּמוֹרָה וְיִבַשׁ יֶאֱסְפוּהָ וּבָאֵשׁ יַשְׁלִיכוּהָ לְבָעֵר׃

El que en mi no estuuiere, será echado fuera como mal sarmiento, y secarse ha: y cogeranlos, y echarlos han en el fuego, y arden.

ז אִם תִּדְבְּקוּ בִי וְדִבְרֵי יְהוָה בָּכֶם וְכָל־אֲשֶׁר תֹּאבוּ חִשְׁאֲלוּ וְיִהְיֶה לָכֶם׃

Si estuuierdes en mi, y mis palabras estuuieren en vosotros todo lo que quisierdes pedireys, y os será hecho.

ט ו

ב כָּל זְמוֹרָה בִי אֲשֶׁר אֵינֶנָּה עֹשָׂה פְרִי יְשָׂאֶנָּה וְכָל אֲשֶׁר עֹשֶׂה פְרִי יְטַהֲרֶנָּה לַעֲשׂוֹת פְּרִי רָב׃

Todo pampano que en mi no lleua fruto, quitarloha: y todo aquel que lleua fruto, limpiarloha, paraque lleue mas fruto.

ג וְאַתֶּם כְּבָר טְהוֹרִים אַתֶּם בַּעֲבוּר הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם׃

Y vosotros seys limpios por la palabra que os he hablado.

ד דְּבָקוּ עִמִּי וַאֲנִי עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר הַזְּמוֹרָה אֵינֶנָּה יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת פְּרִי מֵעַצְמָהּ אִם לֹא תִּדְבַּק בַּגֶּפֶן כֵּן גַּם לֹא אַתֶּם אִם לֹא עִמִּי תִּדְבָּקוּן׃

Estad en mi, y yo en vosotros. Como el pampano no puede lleuar fruto de si mismo, si no estuuiere en la vid, assi ni vosotros, si no estuuiereis en mi.

ה אֲנִי הוּא הַגֶּפֶן וְאַתֶּם הַזְּמוֹרוֹת הַדֹּבֵק בִּי וַאֲנִי בּוֹ הוּא יַעֲשֶׂה פְרִי רָב כִּי מִבִּלְעָדַי לֹא תוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת מְאוּמָה׃

Yo soy la vid, vosotros los pampanos: el que está en mi, y yo en el, este lleua mucho fruto (porque sin mi nada podeys hazer.)

ו אִם אִישׁ לֹא דָבֵק בִּי יֻשְׁלַךְ הַחוּצָה כַּזְּמוֹרָה וְיִבַשׁ וַיְלַקְּטוּהָ וּבָאֵשׁ יַשְׁלִיכוּהָ וְתִשָּׂרֵף׃

El que en mi no estuuiere, será echado fuera como mal pampano, y secarsehà: y cogeranlos, y echarlos en el fuego, y arden.

ז אִם תִּדְבְּקוּ בִי וְדִבְרַי יִהְיוּ בָּכֶם וְכָל־אֲשֶׁר תִּרְצוּ בַּקְּשׁוּ וְיֵעָשֶׂה לָכֶם׃

Si estuuierdes en mi, y mis palabras estuuieren en vosotros, demandad todo lo que quisierdes, y se os hará.

KATA IΩ ANNEN.

κε.

2. Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτὸ, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.

Tu taille tout le sarment qui ne porte point, & le nettoye & chastie tout celui qui porte fruict, afin qu'il porte plus de fruict.

3. Ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.

Vous estes ia nets pour la parolle que ie vous ay dite,

4. Μείνατε ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε.

Demeurez en moy, & moy en vous. Comme le sarment ne peut de luy-mesme porter fruict, s'il ne demeure en la vigne: ainsi ne vous aussi, si ne demeurez en moy.

5. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ· οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

Ie suis le cep, & vous en estes les sarments: qui demeure en moy, & moy en luy, porte beaucoup de fruict: car sans moy vous ne pouuez rien faire.

6. Ἐάν μή τις μένῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ εἰς πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται.

Si quelcun ne demeure en moi, il est mis dehors comme le sarment, & se dessiche: puis on l'assemble, & iette au feu, & brusle.

7. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.

Si vous demeurez en moi & mes paroles demeurent en vous, demandez tout ce que vous voudrez, & il vous sera fait.

S. IOHANNES

CAP. XV.

2. Omnem palmitem in me, non ferentem fructum, tollet eum: & omnem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat.

Euery braunch that beareth not fruit in me, he taketh away: & euery one that beareth fruit, he purgeth it, that it may bring forth more fruit.

3. Iam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis.

Now are ye clene through the worde, which I haue spoken vnto you.

4. Manete in me & ego in vobis. sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos, nisi in me manseritis.

Abyde in me and I in you. As the braunch cannot beare fruit of it selfe, except it abide in the vine, no more can ye, except ye abide in me.

5. Ego sum vitis: vos palmites, qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere.

I am the vine, ye are the braunches. He that abydeth in me and I in him, the same bringeth forth much fruite: for without me can ye do nothing.

6. Si quis in me non manserit, mittetur foràs sicut palmes: & arescet, & colligent eum, & in ignem mittent, & ardet.

If a man abyde not in me, he is cast forth as a braunche and withereth: and men gather them and cast them into the fyre and they burne.

7. Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint: quodcunque volueritis petetis, & fiet vobis.

If ye abide in me and my wordes abyde in you: aske what ye will and it shall be done vnto you.

S. Johannes.

Das XV. Capitel.

2. Einen jedlichen Reben an mir/der nicht frucht bringet/wirdt er wegnemen/ vnnd einem jedlichen der da frucht bringet/wirdt er reinigen/daß er mehr frucht bringe.

Jhar Quist pan mig, som icke bar Frucť/ skal hand bortcage/ oc huer som bar frucť/ skal hand rense/ at hand skal bære mere Frucť

3. Jr sent jetzt rein/vmb des Worts willen/das ich zu euch geredt habe.

Jere nu rene/ for der Ord skyld, som jeg talede til eder

4. Bleibet in mir/vnd ich in euch. Gleich wie der Rebe kan keine Frucht bringen von jhm selber/ er bleibe denn am Weinstock/ Also auch jhr nicht/jhr bleibet denn an mir.

Blifuer i mig, oc jeg i eder. Ligesom Qvisten icke kand bære Frucť aff sig selff/ vden hand blifuer paa Vinraden/ ligesaa oc icke i/ vden i blifuer mig

5. Ich bin der Weinstock/ jhr seint die Reben. Wer in mir bleibet/ vnd ich in jhm/der bringet vil Frucht/denn ohn mich kondt jhr nichts thun.

Jeger Vinraaer/ jere Qvistene. Hvo som blifuer i mig/ oc jeg i hannem/ hand bær megen Frucť Thi uden Mig kunde i intet gøre.

6. Wer nicht in mir bleibet/ der wird weggeworffen/ wie ein Rebe/ vnnd verdorret/ vnd man sammlet sie/ vnd wirfft sie ins feuer/ vnnd muß brennen.

Hvo som icke blifuer i mig/ Hand skal bortkastes/ som en Qvist/ oc visne/ oc mand sancker dem/ oc kaster dem i Ilden, oc brender.

7. So jhr in mir bleibet/ vnnd meine Wort inn euch bleiben/ werdet jhr bitten was jhr wolt/ vnnd es wirdt euch widerfaren.

Dersom i blifuer i mig/ oc mine ord blifue i eder/ da spulle i bede hvadi ville/ oc der skal vederfares eder.

Kapitola XV.

2. Każdau rozo lesi kterąż we mně nenese owotce/ odtrzegi a każdau kterąż nese owotce/ wočistiż gi/ aby hogněgssy owotce nesła.

Wsselka lásorosť we mnie nepřynoßeta owoccu obetuge/ a wsselka kteraż przynoßi owoce oczyścy/ aby owssem przynosiła.

3. Wyż wy czysti gsce/ przez ſec kterąż gsem wam powiedźiał.

Jużwy czystáćie czystymi dla słowá ktoreem wam powiedźiał.

4. Zůstańcież we mně/ a ja we wás. Jako rozorolest nemůż nessi owotce sama od sebe/ nepostanouli při kmenu/ tákż wy/ gedinć nebudźiecież zůstawáce we mně.

Mieszkayćiż we mnie á ja w wamy. Jáko iábłko ižbrzesť nie może przynieść owocu sámá ssobie ieśliże będźie trwáć w máczy/ tákże áni wy ieśliż we mnie trwáć nie będźiecie.

5. Ich bin der Weinstock/ jhr seint die Reben. Wer in mir bleibet/ vnd ich in jhm/der bringet vil Frucht/denn ohn mich kondt jhr nichts thun.

Jeger Vinraaer/ jere Qvistene. Hvo som blifuer i mig/ oc jeg i hannem/ hand bær megen Frucť Thi uden Mig kunde i intet gøre.

5. Wáš ssem winnỹ kmen/ a wy rozorolesti: kdo zuostáwá we mně a já w něm/ten nese Owotce mnohé/ nebo bezemne nic nemůżete učinili.

Jáciem iest winkiem) á wy gałęzie) kto zostáwa we mnie, y ja w nim ten przynosi owocu wiele) bo przezemnie nic mocz nie możecie uczynić.

6. So jemand nicht in mir bleibet/ der wird weggeworffen wie ein Rebe/ vnd verdorret/ vnd man sammlet sie/ vnd wirfft sie ins feuer/ vnnd muß brennen.

Hvo som icke blifuer i mig/ Hand skal bortkastes/ som en Qvist/ oc visne/ oc mand sancker dem/ oc kaster dem i Ilden, oc brender.

6. Nezůstanecli kdo we mně/ wyżeń bude ven jako rozorolest/ a uschnie/ a zberau gey a na oheň wrzau/ a ohoří.

Jeśli ktho we mnie trwáć nie będzie/ rzucy precz wyrzuconym bydź może iákko gałęzeń uschnie/ y pozbiraią ią y do ognia miecą á pogorzáło.

7. So jhr in mir bleibet/ vnnd meine Wort inn euch bleiben/ werdet jhr bitten was jhr wolt/ vnnd es wirdt euch widerfaren.

Dersom i blifuer i mig/ oc mine ord blifue i eder/ da spulle i bede hvadi ville/ oc der skal vederfares eder.

7. Zůstanecli we mně/ a słowa má zůstanau w wás/ jakkoli budete chtyć prosyć/ stanie ssę wám.

Jeśliż we mnie trwáć będźiecie/ á słowá moie w was trwáć będą/ cokolwiek będźiecie chcieć/ proście/ y stánie ssię wam.

ט ו

8 בְּזֹאת נִאדַּר אָבִי אִם פְּרִי
רַב תַּעֲשׂוּ וְתִלְמִידַי תִּהְיוּ׃

En esto es clarificado mi Padre, en que lleueys mucho fruto, y seays mis Discipulos

9 כַּאֲשֶׁר אֲהֵבַנִי וַאֲבִי גַּם אָנֹכִי
אֲהַבְתִּי אֶתְכֶם דְּבָקוּ בַּאֲהֲבָתִי׃

Como el Padre me amó, tambien yo os he amado, estad en mi amor

10 אִם מִצְוֹתַי תִּצְרוּ דְּבֵקִים
בְּאַהֲבָתִי כַּאֲשֶׁר אֲנִי נָצַרְתִּי אֶת־
מִצְוֹת אָבִי וְדָבֵק בְּאַהֲבָתוֹ׃

Si guardades mis mandamientos, estareys en mi amor, como yo he guardado los mandamientos de mi padre, y estoy en su amor.

11 וְזֹאת הָאֲלָה דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם
אֲשֶׁר תִּדְבֵּק בָּכֶם שִׂמְחָתִי
וּשְׂמִחַתְכֶם תֶּהֱלָא׃

Estas cosas os he hablado paraque mi gozo este en vosotros, y vuestro goro sea complido.

12 וְזֹאת הִיא הַמִּצְוָתִי אֲשֶׁר
תֶּאֱהֲבוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר
אֲנִי אֲהַבְתִּי אֶתְכֶם׃

Este es mi mandamiento Que os ameys los vnos a los otros como yo os amé.

13 אַהֲבָה גְּדוֹלָה עַל־זֹאת לְאִישׁ
לֹא הָיָה לוֹ כִּי אִם אֲשֶׁר יָשִׂים
אִישׁ אֶת־נַפְשׁוֹ עַל־רֵעָיו׃

Nadie tiene mayor amor q̃ este, que ponga alguno su vida por sus amigos

14 אַתֶּם רֵעַי הִנְּם אִם תַּעֲשׂוּן
כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם׃

Vosotros soys mis amigos, si hizierdes las cosas que yo os mando.

15 עוֹד אֵינֶנִּי קוֹרֵא לָכֶם עֲבָדִים
כִּי עֶבֶד אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ מַה עֹשֶׂה
אֲדֹנָיו כִּי אִם אֲמַרְתִּי כִּי רֵעַי
אַתֶּם כִּי כֹל אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי
מֵאֲבִי הוֹדַעְתִּיכֶם׃

Ya no os diré siervos, porque el siervo no sabe lo que haze su señor: mas heos dicho amigos, porque todas las cosas que oyde mi Padre, os he hecho notorias.

ט ו

8 בְּזֹאת נִאדַּר אָבִי אִם פְּרִי
רַב תַּעֲשׂוּ וְתִלְמִידַי תִּהְיוּ׃

En questo è glorificato mi Padre, cioè, che voi apportiate molto frutto, e siate fatti miei discepoli.

9 כַּאֲשֶׁר אֲהֵבַנִי וַאֲבִי גַּם אָנֹכִי
אֲהַבְתִּי אֶתְכֶם דְּבָקוּ בַּאֲהֲבָתִי׃

Si come il Padre ha amato me, così ho io amato voi: state nella mia amore.

10 אִם מִצְוֹתַי תִּצְרוּ דְּבֵקִים
בְּאַהֲבָתִי כַּאֲשֶׁר אֲנִי נָצַרְתִּי אֶת־
מִצְוֹת אָבִי וְדָבֵק בְּאַהֲבָתוֹ׃

Se voi osserverete i miei comandamenti, starete nel mio amore; sì come io ho osservati i comandamenti del mio Padre, e sto nel suo amore.

11 וְזֹאת הָאֲלָה דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם
אֲשֶׁר תִּדְבֵּק בָּכֶם שִׂמְחָתִי
וּשְׂמִחַתְכֶם תֶּהֱלָא׃

Io v'ho parlato queste cose, acciocchè la mia allegrezza stia in voi, e l'allegrezza vostra sia compiuta.

12 זֹאת הִיא מִצְוָתִי אֲשֶׁר
תֶּאֱהֲבוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר
אֲהַבְתִּי אֶתְכֶם׃

Questo è il mio comandamento, che voi v'amiate l'un l'altro come io ho amato voi.

13 אַהֲבָה גְּדוֹלָה עַל־זֹאת לְאִישׁ
לֹא הָיָה לוֹ כִּי אִם אֲשֶׁר יָשִׂים
אִישׁ אֶת־נַפְשׁוֹ עַל־רֵעָיו׃

Niuno ha maggiore amor di questo, cioè, quando qualcuno mette la sua vita per le sue amiche.

14 אַתֶּם רֵעַי הִנְּם אִם תַּעֲשׂוּן
כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם׃

Voi siete miei amici, se voi fate tutto ciò che io vi comando.

15 עוֹד אֵינֶנִּי קוֹרֵא לָכֶם עֲבָדִים
כִּי עֶבֶד אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ מַה עֹשֶׂה
אֲדֹנָיו כִּי אִם אֲמַרְתִּי כִּי רֵעַי
אַתֶּם כִּי כֹל אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי
מֵאֲבִי הוֹדַעְתִּיכֶם׃

Io non vi dico più servi, perciocchè il servo non sa quello che fa il suo Signore: ma vi ho detti amici, per tanto che ho fatto noto a voi ciò ch'io ho udito da mio Padre.

8.

8. Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε, καὶ γένησθε ἐμοὶ μαθηταί.

En esto es glorificado mi Padre, en que llevéis mucho fruto, y seáis mis discípulos.

9. Καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ ὑμᾶς ἠγάπησα· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

Comme le Pere m'a mé, ainſi auſſi vous ai-je aimés; demeurez en mon amour.

10. Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

Si vous gardez mes commandements, vous demeurerez en mon amour, comme j'ai gardé les commandements de mon Pere, & je demeure en son amour.

11. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

Je vous ai dit ces choſes afin que ma joye demeure en vous, & que votre joye ſoit accomplie.

12. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.

C'eſt ci mon commandement que vous vous aimiez l'un l'autre, comme je vous ai aimés.

13. Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.

Nul n'a plus grande amour que celle-ci, d'donner quand quelcun met ſa vie pour ſes amis.

14. Ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.

Vous ſerez mes amis, ſi vous faites tout ce que je vous commande.

15. Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν.

Je ne vous appelle plus ſerviteurs: car le ſerviteur ne ſait que ſon maître fait: mais je vous ai nommés mes amis, pourtant que je vous ai fait connoître tout ce que j'ai ouï de mon Pere.

8. In hoc glorificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis, & efficiamini mei discipuli.

Herein is my Father glorified / that ye beare much fruite / and be made my disciples.

9. Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea.

As the Father hath loued me / so haue I loued you: continue in my loue.

10. Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei præcepta servavi, & maneo in eius dilectione.

If ye shall keepe my commandements / ye shall abide in my loue / as I haue kept my Fathers commandements / and abide in his loue.

11. Hæc locutus sum vobis: ut gaudium meum in vobis sit, & gaudium vestrum impleatur.

These things haue I spoken vnto you / that my ioy might remaine in you / & that your ioy might be full.

12. Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.

This is my commandment / that ye loue one another / as I haue loued you.

13. Maiorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.

Greater loue hath no man than this / that a man bestow his life for his friendes.

14. Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis.

Ye are my friendes / if ye do whatsoeuer I command you.

15. Iam non dico vos servos: quia servus nescit quid faciat dominus eius, Vos autem dixi amicos: quia omnia quæcunque audivi à Patre meo, notafeci vobis.

Henceforth call I you not seruants / for the seruant knoweth not what his master doeth / but I haue called you friendes / for all things that I haue heard of my Father haue I made knowen vnto you.

S. Johannes.

Das XV. Capitel.

8. Darinnen wirdt mein Vater gepreiset / daß jr vil Frucht bringet / vnd werdet meine Jünger.

Der vdi stal min Fader æris / at i bære megen Frucht / oc bliffue mine Disciple.

9. Gleich wie mich mein Vater liebet / alſo liebe ich euch auch. Bleibet in meiner Liebe.

Ligesom min Fader elſker mig / saa elſker eg eder. Bliffuer i min kerlighed.

10. So jhr mein Gebot haltet / ſo bleibet jhr in meiner Liebe / gleich wie ich meines Vaters Gebot halte / vnd bleibe in ſeiner Liebe.

Der som i holde mine Bud / da bliffue i vdi min kerlighed / ligesom eg holder min Faders Bud, oc bliffuer i hans kerlighed.

11. Solches rede ich zu euch / auff daß meine Freude in euch bleibe / vnd euer Freude volkommen werde.

Saadanne taler eg til eder / at min Glæde skal bliffue i eder / oc eders glæde skal bliffue fuldkommen.

12. Das iſt mein Gebot / daß jhr euch vntereinander liebet / gleich wie ich euch liebe.

Dette mit Bud / at i skulle elske huer andre, ligesom eg elsker eder.

13. Niemand hat gröſſere Liebe / denn die / daß er ſein Leben leſſet für ſeine Freunde.

Ingen hafuer større kerlighed end denne / at hand lader sit Liff for sine Venner.

14. Jhr ſeyt meine Freunde / ſo jhr thut was ich euch gebiete.

I ere mine Venner / der som i gøre hvad eg bieder eder.

15. Ich ſage hinfort nicht / daß jhr Knecht ſeyt / denn ein Knecht weiß nicht was ſein Herr thut / Euch aber habe ich geſagt / daß jr Freunde ſeyt / denn alles was ich habe von meinem Vater gehört / habich euch kundt gethan.

Jeg siger icke mere / at i ere Svenne / Thi en Svend veed icke / hvad hans Herre gør, Men eder hafuer i sagt / at i ere Venner. Alt hvad eder kommer for mig fra min Fader / hafuer jeg kundgiort eder.

S. Jan.

Kapitola XV.

8. W tomť oslaven geſt Otec muoy, abyſſtť mnohy owocy přinesſt / a včedni byli mogi Včedlnjcy.

Wtym mi geſt prwſelbton Otec moy / ſabyſcis wy wiele owocu przyn. ſſli / a bodzieſcie moimi vczenikami.

9. Wakoż miloual mne Otec / y já miloual ſem wás. Zůſtaňtež milowánij mém.

Jakoż mie miłował Otiec / ia wás miłowałem was / trwayćie tedy w mey miłości.

10. Budeteli zachowáwati Přikázanij má / zůſtanete w mém milowánij: Wakoż y já přikázanij Otce mého gſem zachoval / y zuoſtáwám w geho milowánij.

Jeżli będźiecie moie zachowywáć przykazánia / zoſtánieće w miłości moiey: iakom ia zachowywał przykazánia Oca mego / y zoſtáwam w miłości iego.

11. Tyto wčcy mluwil gſem wám / aby radoſt má zuoſtala w wás / a radoſt waſſe aby byla naplněna.

Tomu wam powiedźiał, aby moia radość w was została / a wasza radość ſie wesſoła wała.

12. Totoť geſt Přikázanij mé / abyſſte ſe milowali weſpolek / wakoż já miloual gſem wás.

Oto iest moie przykazánie / abyście ſobie nawzaiem miłowali / iakom ia was miłował.

13. Mčſſyhoť milowánij nad to žadny nemá, neż aby ſiwot ſwůg kdo położil za přátely ſwé.

Większey nad to miłości żaden nie ma / iedno gdy kto zdrowie swe kładźie za swe przyiaciely.

14. Wy přátelé mogi gſte / wčcmjtele to cožkoli já přikazugi wám.

Wy przyiaćiele moi ieſteście / gdy to czynicie co wam ia każę.

15. Již wás nebudu nazywati Sluhami: neb Sluha newí, eby činil Pán geho. Ale wás gſem nazwal přátely: neb wſſeckny wčci ſterež koli gſem ſlyſſel od Otce mého / známy gſem wám učinil.

Już was nie będę zwał sługami / gdyż sługa nie wie co czyni Pan iego. Lecz was nazwałem przyiaciely / bo co wſzystko com ſłyſzał od Oyca mego / oznaymiłem wam.

ט ו

16 לָא בְרַעְיָא אַנְתּוּן
גְּבִיתִנַּי אֶלָּא אֲנָא
גְּבִיתְכוֹן וְסַמֵּיתְכוֹן דֵּיאֵף
אַזְלִתּוּן תֵּיתוּן פ
בְּאַרְעָא וּפֵירֵיכוֹן יְהֵוֹן
דְּכָל דְּתִשְׁאֲלוּן לַאֲבָא בְּשׁוּמִי
יְהַב לְכוֹן׃

Vos no hauereis elegit me, ma io us he elegit vos: & posada us ordenat perquè hi aneuseu, & aportesseu de fruyta, & vostre fruyta fos permanent: a fi que tot lo que demanareu al Pare en nom meu, us ho atorgi, vos dic.

17 דְּנָא אֲנָא מְפַקֵּד לְכוֹן
דְּתִרְחֲמוּן גְּבַר לְחַבְרֵיהּ׃

Questa cosa us mano, a fi que us ameu los vns als altres.

18 וְאִין עָלְמָא סָנֵא לְכוֹן
דְּעוֹ דְּקַדְמֵיכוֹן לִי סְנָאוּ׃

Si el mundo us ha en odio, sapiatz q̃ a mi ha tengut en odio primo q̃ a vos.

19 וְאִלּוּ מִן עָלְמָא
הֲוֵיתוּן עָלְמָא לְרֵיעֲהּ רָחֵם
הֲוָא אֲבָל לָא הֲוֵיתוּן מִן
עָלְמָא אֲנָא גְּבֵיתְכוֹן
מִן עָלְמָא מִטּוּל דָּנָא סָנֵא
לְכוֹן עָלְמָא׃

Si fossetz fills del mundo, el mundo amaria lo seu: mas perque no sots fills del mundo, ans yo us he elets del mundo, per so el mundo us ha en odi.

20 אַדְכִּרוּ מִלְּתָא דַּאֲנָא
אֲמַרִית לְכוֹן דְּלֵית עַבְדָּא
רַב מִן מָרֵיהּ אִן לִי רְדִפוּ
אַף לְכוֹן יְרַדְּפוּן יְאוֹ
מִלְּתִי נְטָרוּ אַף דִּילְכוֹן
יְטָרוּן׃

Recordauos de la paraula que io us he dita. Que no es seruitor mes gran del seu patro. Si efs han perseguit a mi, perseguiran a vosaltres: si han guardat la meua paraula, guardaran la vostra.

ט ו

16 לֹא אַתֶּם בְּחַרְתֶּם בִּי כִּי
אִם אָנִי בָחַרְתִּי בָּכֶם וְשַׂמְתִּי
אֶתְכֶם לַהֲלוֹךְ וְלַגְדֵּל וְלַעֲשׂוֹת
פְּרִי וּפִרְיְכֶם יָקוּם לְמַעַן כָּל
אֲשֶׁר תִּשְׁאֲלוּ מִן הָאָב בִּשְׁמִי
יִתֵּן לָכֶם׃

No me eligistes vosotros à mi mas yo hos elegi a vosotros y os he puesto paraque vays y llevey fruto y vuestro fruto permanezca, para que todo loque pidierdes del Padre en mi nombr, el os lode.

17 אֶת הָאֵלֶּה אֲנִי מְצַוֶּה אֲנִי לָכֶם
אֲשֶׁר תֶּאֱהֲבוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ׃

Esto os mando, Que os ameys los vnos a los otros.

18 אִם יִשְׂנָא אֶתְכֶם הָעוֹלָם
דְּעוּ כִּי לִפְנֵיכֶם שְׂנֵאָנִי׃

Si el mundo os aborrece, sabed que à mi me aborrecio antes que à vosotros

19 אִם מִן הָעוֹלָם הֱיִיתֶם
הָיָה הָעוֹלָם אֹהֵב אֶת אֲשֶׁר לוֹ׃
וְכִי מִן הָעוֹלָם לֹא הוֹיֹתֶם כִּי
אִם אֲנִי בָחַרְתִּי בָּכֶם מִן
הָעוֹלָם עַל כֵּן שֹׂנֵא אֶתְכֶם
הָעוֹלָם׃

S. fuerades del mundo, el mundo amaria loque es suyo: mas porque no soys del mundo, antes yo os elegi del mundo, por esso os aborrece el mundo.

20 זִכְרוּ לַדָּבָר אֲשֶׁר אֲנִי אָמַרְתִּי
לָכֶם הָעֶבֶד אֵינֶנּוּ גָּדֹל מֵאֲדֹנָיו
אִם אֹתִי רָדְפוּ גַּם אֶתְכֶם
יִרְדֹּפוּ אִם אֶת דְּבָרִי נָצְרוּ גַּם
אֶת דְּבָרְכֶם יִצֹּרוּ׃

Acordaos de la palabra que yo os he dicho, No es el siervo mayor que su Señor. si a mi me han perseguido, tambien á vosotros perseguiran: si han guardado mi palabra, tambien guardarán la vuestra.

KATA IOANNHN.

16. Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν.

Ce n'est point vous qui m'auez eleu, mais c'est moi qui vous ai eleus, & vous ai ordonnez afin que vous alliez, & apportez du fruict, & que vostre fruict soit permanent: afin que tout ce que vous demanderez au Pere en mon nom, il le vous donne.

17. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

Ie vous commande ces choses, afin que vous vous aimiez l'vn l'autre.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.

Si le monde vous a en haine, sachez qu'il a eu en haine premier que vous.

19. Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ οὐκ ἐστὲ ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

Si vous eussiez eſté du monde, le monde eut aimé ce qui eſt ſien: or pource que vous n'eſtes point du monde, mais que ie vous ai eleus du monde, pource le monde vous a en haine.

20. Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.

Ayez souuenance de la parole que ie vous ai dite, Que le seruiteur n'eſt point plus grand que ſon maiſtre. s'ils m'ont perſecuté, ainſi vous perſecuteront-ils: s'ils ont gardé ma parole, auſſi garderont-ils la voſtre.

CAP. XV. | Das XV. Capitel. | Kapitola XV.

16. Non vos me elegistis: sed ego elegi vos, & posui vos ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat: ut quodcunque petieritis Patrem a nomine meo, det vobis.

16. Jhr habt mich nicht erwehlet sondern ich habe euch erwehlet / vnnd gesetzt / daß jhr hingehet vnd Frucht bringet / vnnd euer Frucht bleibe / auff daß / so jhr den Vater bittet in meinem Namen / daß ers euch gebe.

16. Ne wy gſte mne wmr olſti, ale pá gſem wás wywolil: a poſtawil ſem wás abyſſte ſli, a vſtek pſinefli a vſtek wáſ aby zuſtal / aby zarbyſſte kolt proſyli Otce we Gmenu mem, dal wám.

17. Hæc mando vobis, ut diligatis invicem.

17. Das gebiete ich euch / daß jhr euch vntereinander liebet.

17. To pſikazuyi wám / aby ſſte ſe miłowali wſpolek.

18. Si mundus vos odit: scitote quia me priorem vobis odio habuit.

18. So euch die Welt haſſet / ſo wiſſet / daß ſie mich vor euch gehaſſet hat.

18. Pakli wás Swět nenáwidj / wězteſ / ge gi mne prwe nez wás w nenáwiſti mel.

19. Si de mundo fuissetis: mundus quod suum erat diligeret, quia verò de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.

19. Weret jhr von der Welt / ſo hette die Welt das jre lieb. Dieweil jr aber nicht von der Welt ſeyt / ſondern ich habe euch von der Welt erwehlet / darumb haſſet euch die Welt.

19. Byſſte byli z Swěta / Swět coż gest geho miłowal by: ge pak negſte z Swěta / ale pá ge ſwěta wywolil gſem wáo / proto ge wás Swět nenáwidj.

20. Memento sermonis mei quem ego dixi vobis, Non est servus major domino suo. Si me persecuti sunt & vos persequentur, si sermonem meum servaverunt: & vestrum servabunt.

20. Gedencket an mein Wort / das ich euch geſaget habe / Der Knecht iſt nicht gröſſer deñ ſein Herr. Haben ſie mich verfolget / ſie werden euch auch verfolgen. Haben ſie mein Wort gehalten / ſo werden ſie euers auch halten.

20. Pamatugte na mau ře / kterau gſem wám mluwil wám / Nenij Sluzebnik wěſſy ne ſli Pán geho. Penewadż gſau ge mne protiwili / y wám ſe protiwiti budau: Geſtliż gſau ge mau zachowali / y waſſy zachowáwati budau.

21 אֲבָל אֶת־כָּל־הָאֵלֶּה יַעֲשׂוּ
לָכֶם בַּעֲבוּר שְׁמִי כִּי־ אֵינָם
יוֹדְעִים אוֹתוֹ אֲשֶׁר שְׁלָחָנִי ׃

Mas todo esto os harán por causa de mi nombre porque no conocen al que me ha embiado.

22 אִם לֹא בָאתִי וְדִבַּרְתִּי
אֲלֵיהֶם חַטָּאת לֹא הָיְתָה לָהֶם
וְעַתָּה לֹא יֶשׁ לָהֶם עֲלִילָה
לְחַטָּאתָם ׃

Si no viniera y hablado les hubiera, no tendrían pecado, mas ahora no tienen escusa de su pecado.

23 כָּל־מְשַׂנְאִי מְשַׂנֵּא אֶת־אָבִי
וְאֵת ׃

El que me aborrece, también a mi Padre aborrece.

24 אִם אֶת־מַעֲלוֹת לֹא
עָשִׂיתִי בָּהֶם אֲשֶׁר כָּל־אִישׁ
אַחֵר לֹא עָשָׂה חַטָּאָה אֵינָם לָהֶם
וַעֲתָּה רָאוּ וְשָׂנְאוּנִי גַּם אֹתִי
וְאֶת־אָבִי ׃

Si no hubiera hecho entre ellos obras que ningún otro ha hecho, no tendrían pecado: mas ahora las han visto, y aborrecen a mí, y a mi Padre.

25 אֲבָל אִמְרַת יִמָּלֵא הַדָּבָר
הַכָּתוּב בְּתוֹרָתָם כִּי־שָׂנְאוּ חִנָּם
שְׂנָאוּנִי ׃

Mas para que se cumpla la palabra que está escripta en su Ley: Que sin causa me aborrecieron.

26 וְכַאֲשֶׁר יָבֹא הַמְנַחֵם אֲשֶׁר
אֲנִי אֶשְׁלַח לָכֶם מֵאֵת אָבִי
רוּחַ אֱמֶת אֲשֶׁר מֵן־אָבִי יוֹצֵא
הוּא יָעִיד עָלָי ׃

Empero quando viniere aquel Consolador, el que yo os enviaré de parte de mi Padre, el Espíritu de verdad que procede del Padre, él dará testimonio de mí.

27 וְגַם אַתֶּם תּוֹעִידוּן כִּי
מֵרֹאשִׁית הֱיוֹתִם עִמִּי ׃

Y vosotros daréis testimonio porque estáis conmigo desde el principio.

κα'.

21. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.

Mas todas estas cosas os harán por causa de mi Nombre, porque no conocen al que me ha embiado.

22. Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.

Si no hubiera venido, y no les hubiera hablado, no tendrían pecado: mas ahora no tienen escusa de su pecado.

23. Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.

El que me aborrece, también a mi Padre aborrece.

24. Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.

Si no hubiera hecho entre ellos obras que ningún otro ha hecho, no tendrían pecado: mas ahora las han visto, y aborrecen a mí, y a mi Padre.

25. Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος, ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.

Mas para que se cumpla la palabra que está escripta en su Ley: Que sin causa me aborrecieron.

26. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.

Mas quando el Consolador fuere venido, el que yo os enviaré de parte de mi Padre, el Espíritu de verdad que procede del Padre, él dará testimonio de mí.

27. Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

Y vosotros daréis testimonio porque estáis conmigo desde el principio.

21. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum: quia nesciunt eum qui misit me.

But all these things will they do vnto you for my names sake: because they haue not knowen him that sent me.

22. Si non venissem, & locutus fuissem eis, peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo.

If I had not come and spoken vnto them: they should not haue had sinne: but now haue they no cloke for their sinne.

23. Qui me odit, & Patrem meum odit.

He that hateth me: hateth my Father also.

24. Si opera non fecissem in eis quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent, nunc autem & viderunt, & oderunt, & me, & Patrem meum.

If I had not done workes among them which none other man did: they had not had sinne. But now haue they both seene and hated both me and my Father.

25. Sed ut adimpleatur sermo qui in Lege eorum scriptus est, Quia odio habuerunt me gratis.

But (I say) that the worde might be fulfilled, that is written in their Lawe: They hated me without a cause.

26. Cùm autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me.

But when the Comforter shall come whome I will sende vnto you from the Father, euen the Spirit of trueth which proceedeth of the Father: he shall testifie of me.

27. Et vos testimonium perhibebitis: quia ab initio mecum estis.

And ye shall witnesse also: Because ye haue been with me from the beginning.

S. Johannes.

Das XV. Capitel.

21. Aber das alles werden sie euch thun / vmb meines Namens willen / Denn sie kennen den nicht / der mich gesandt hat.

Men alr der stulle de gere eder / for mit Nassn styl-thi ar de kendeticke Den / som teg odsende.

22. Wenn ich nicht kommen were / vnnd hette es jhnen gesaget / so hetten sie keine Sünde. Nun aber können sie nichts fürwenden / jhre Sünde zuentschuldigen.

Der som teg vaare icke kommen / ar haffde sagh dem der / da haffde de ingen synd. Men nu kan de intet finde paa / ar aarsage dertis synd met.

23. Wer mich hasset / der hasset auch meinen Vater.

Huo mig hader / hand hader ar min Fader.

24. Hette ich nicht die Werck gethan vnter jhnen / die kein ander gethan hat / so hetten sie keine Sünde. Nun aber haben sie es gesehen / vnd hassen doch beyde mich vnd meinen Vater.

Haffde teg icke giort de Gerninger iblant dem / som ingen anden haffer giort / da hande de ingen synd. Men nu haffue de der seet / De hade dog vande mig ar min Fader.

25. Doch daß erfüllet werde der Spruch in jrem Gesetze geschrieben: Sie hassen mich ohne vrsache.

Deg at der Ordsprock beskreffuit i deris Lou stal fuldkommis / De hade mig vden aarsag.

26. Wenn aber der Tröster kommen wirdt / welchen ich euch senden werde vom Vater / der Geist der Warheit / der vom Vater außgehet / der wird zeugen von mir.

Naar Trøsteren kommer / huilcken teg skal sende eder fra Faderen / sandhedz Aand / som vdgaar fra Faderen / hand skal vidne om mig.

27. Vnnd jhr werdet auch zeugen / denn jhr seyt von anfang bey mir gewesen.

Oc I skulle ocsaa vidne / Thi I haffue verit hoss mig aff begyndelsen.

S. Jan.

Kapitola XV.

21. Ale toto wssecko včinij wám / pro Gmeno mé / neb nepznagj toho kterýž mne poslal.

Alle soam the wsyrcko cyuet-bedz dla imjenia mego / bo-me nelkowego ktory mie poslal.

22. Bych byl nepřišel a nemluwil gim hřjchu by nemjli / ale nynj wýmluwy nemagj z hřjchu swého.

Bych bil nie przyszedł a nie powiedał imjenie mego przechrzcz tego nie mán. czymby sie wymowić z grzechu swego.

23. Kdožkoliw nenáwidj / y Otce mého nenáwidj.

Kdoz mie ma w nienawiści / ma y Oyca mego w nienawiści.

24. Bych skutkůw nečinil mezi nimi / kterýchžto žádný jiný nečinil / hřjchu bo nemjli. Ale nynj gsau widěli / y nenáwiděli mne y Otce mého.

Bych bil między nimi tych spraw nie czynił ktorych żaden nie czynił / nie mieliby grzechu, lecz teraz widzieli / a mielli mie zelko mnie w nienawiści ia-ze y Oyca mego.

25. Ale aby se naplnila řeč kterážto gest w Zákoně gich napsána: Gsau mne nenáwiděli mi bez příčiny.

Ale sie to dzieie aby sie wypełnił slowo ktore iest w zakonie ich napisana / Miali mie znaynie w nienawiści.

26. Když přijde Utěšitel kterýhož já pošlu wám od Otce duch pravdy, kterýž od Otce pochází / ten svědectwj wydáwati bude o mně.

A gdy przyydzie pocieszyciel ktorego ia wam poszlę od Oyca. Duch on prawdy ktory od Oyca pochodzi / ontenze mnie bo świadczyć będzie.

27. Vy pak svědectwj vydáwati budete / nebo od počátku semnami jste.

A wy tez będzie świadczyć bo-ze mnie iestescie od początku.

טז

1 הַלְּזִין מִלַּלְתִּי עַשְׁתִּכוֹן וְלָא
תִּתְכַּשְׁלוּן׃

Todo ha os he querido esto dicho para que no seays escandalizados.

2 יַפְרְשׁוּנְכוֹן גֵּידְמִין
כְּנִשְׁתְּהוֹן וְתִאוֹתָא שָׁעְתָא
דְּכָל דְּיַקְטוֹלְכוֹן יְסַבַּר
דְּקוּרְבָּנָא מְקָרֵב לֵאלָהָא׃

Os echaran de las Synogas: antes la hora viene, quando qualquiera que os matare, pensara que haze seruicio á Dios.

3 וְהָלֵין יַעְבְּדוּן מִסְּתֵּל דְּלָא
יְדָעוּ וְלָא לַאֲבִי וְלָא לִי׃

Y estas cosas os haran, porque no conocen al Padre ni a mi.

4 הָלֵין מַלֵּלְתִּי עֲלֵיכוֹן
בְּמָא דְּאַתָא עִדָּנִין דְּתְהֵי
תְּדְכְּרוּן דִּי אֲנָא אֲמַרִית
לְכוֹן וְהָלֵין דִּין מִן קְדָם לָא
אֲמַרִית לְכוֹן דְּעִמְּכוֹן הֲוֵית׃

Mas os he dicho esto, paraque quando aquella hora viniere, os acordeys dello; que yo os lo auia dicho: esto empero no os lo dixe al principio, porque yo estaua con vosotros?

5 וְעַכְשָׁו הוֹלֵךְ אֲנִי אֵלּ־אֲשֶׁר
שְׁלָחָנִי וְאִישׁ מִכֻּלְּכֶם לֹא שְׁאָלַנִי
לִי אָנָה הוֹלֵךְ אַתָּה׃

Mas agora voy àlque me embió; y ninguno de vosotros me pregunta. Donde vas?

6 אֲבָל כִּי־אֵת־הָאִלֵּה דִּבַּרְתִּי
אֲלֵיכֶם וַיְמָלֵא לְבַבְכֶם בְּאֵבֶל׃

Antes porque os he hablado estas cosas, enfleza ha henchido vuestro coraçon.

7 אֲנָא אֲנָא אֵת־קְשׁוֹטָא אֲמַר
אֲנָא לְכוֹן דְּטָב לְכוֹן
דְּאָזְלְנָא אֲזוֹל אֲנָא דְּאִם
לָא אָזוֹל אֲנָא פָּרְקְלִיטָא
לָא אֲתֵא לְוָתְכוֹן וְאִם
אָזוֹל אֲשַׁדְּרִיהִי לְוָתְכוֹן׃

Mas de verdad os digo la verdad, que os es mas conueniente que yo vaya, porque si yo no fuere, el Consolador no vendrà à vosotros: mas si yo fuere, embiaroslohe

טז

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ
σκανδαλισθῆτε.

Ie vous ai dit ces choses, afin que vous ne soyez point scandalizez.

2 Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ
ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν
προσφέρειν τῷ Θεῷ.

Ils vous chasseront hors des Synagogues: mesme le temps vient que quiconque vous fera mourir, cuidera faire seruice à Dieu.

3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι, οὐ
κατέγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ.

Et vous feront ces choses, pource qu'ils ne cognoissent le Pere ne moy.

4 Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,
ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημονεύητε
αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα
δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ'
ὑμῶν ἤμην.

Mais ie vous ai dit ces choses, afin que quand l'heure sera venue, il vous souuienne que ie vous en ai dit ces choses. Ie vous ai point dit ces choses dés le commencement, pource que i'estoye auec vous.

5 Νυνὶ δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με·
ποῦ ὑπάγεις;

Et maintenant ie m'en vai à celui qui m'a enuoyé, & personne de vous ne me demande, Où vas tu?

6 Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκε τὴν
καρδίαν ὑμῶν.

Mais pource que ie vous ai dit ces choses, tristesse a rempli vostre cœur.

7 Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω
ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀ-
πέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ
παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς
ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐ-
τὸν πρὸς ὑμᾶς.

Toutesfois ie vous dy la verité, il vous est expedient que ie m'en aille: car si ie ne m'en vai, le Consolateur ne viendra point à vous: & si ie m'en vai, ie vous l'enuoyeray.

CAP. XVI.

HÆc locutus sum vobis, ut non scandalizemini.

The sayings have I spoken unto you, that ye should not be offended.

2. Absque synagogis facient vos, sed venit hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo.

They shall excommunicate you: yea, the time shall come, that whosoever killeth you, will think that he doeth God good service.

3. Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me.

These things will they do unto you, because they have not known the Father, nor me.

4. Sed hæc locutus sum vobis, ut cum venerit hora, cognoscatis quia ego dixi vobis. Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram.

But these things have I told you, that when the hour shall come, ye may remember that I told you thereof. And these things said I not unto you in the beginning, because I was with you.

5. Et nunc vado ad eum qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me, Quo vadis?

But now I go my way to him that sent me, and none of you asketh me, Whither goest thou?

6. Sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum.

But because I have said these things unto you, sorrow hath filled your hearts.

7. Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam, si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos.

Yet I tell you the truth: It is expedient for you that I go away: for if I go not away, the Comforter will not come unto you: but if I depart, I will send him unto you.

Das XVI. Capitel.

Solchs hab ich zu euch geredt daß jhr euch nicht ergert.

DEtte haffuer jeg talet til eder/ at I skulle icke forargis

2. Sie werden euch inn den Bann thun. Es kompt aber die Zeit/ daß/ wer euch tödtet/ wirdt meinen/ er thue Gott einen dienst daran.

De skulle sætte eder i Band. Ja den tid skal komme at/ hvo som ihielslar eder/ skal mene/ hand gør Gud en Tieniste der med.

3. Vnd solches werden sie euch darumb thun/ daß sie weder meinen Vater noch mich erkennen.

De saadant skulle de der fædre göre eder/ at de hverken kende min Fader ej heller mig.

4. Aber solches hab ich zu euch geredt/ auff daß/ wenn die Zeit kommen wirdt/ daß jhr daran gedencket/ daß ichs euch gesagt habe. Solches hab ich euch von Anfang nicht gesagt denn ich war bey euch.

Men jeg haffuer talet dette til eder/ paa det/ at naar den tid kommer/ i skulle tencke der paa/ at jeg sagde eder det. Det jeg sagde eder icke saadant aff begyndelsen/ thi jeg var hoss eder.

5. Nun aber gehe ich hin zu dem/ der mich gesandt hat/ vnd niemand vnter euch fraget mich/ wo gehest du hin?

Men nu gaar jeg hen til den som mig vdsende/ at ingen aff eder spørger mig at/ hvorn gaar du hen?

6. Sondern dieweil ich solches zu euch geredt habe/ ist euer Hertz voll trauren worden.

Men fordi at jeg talede dette til eder/ da er eders Hierte forgiælt.

7. Aber ich sage euch die Warheit/ Es ist euch gut/ daß ich hingehe. Denn so ich nicht hingehe/ so kommet der Tröster nicht zu euch. So ich aber gehe/ will ich jhn zu euch senden.

Men jeg siger eder sandhed/ Det er eder gaat/ at jeg gaar bort. Thi gaar jeg icke bort/ da kommer Trøsteren icke til eder. Men gaar jeg bort/ da vil jeg sende hannem til eder.

Kapitola XVI.

TYto wěcy mluwil gsem wám/ aby ste se nepohorssili.

THese things have I spoken unto you, that ye should not be offended.

2. Wen ij Obeß wyłaau wás Alepkrygel hodina/ že každen kdož was zabije, bude mijti/ wssti se bude/ jeby tim Bohu služil.

They shall put you out of the synagogues: yea, the hour cometh, that whosoever killeth you, will think that he doeth God service.

3 A toť wssitky wám proto/ ge nepoznali Otce ani mne.

And these things will they do unto you, because they have not known the Father, nor me.

4. Ale tyto wěcy mluwil gsem wám/ abyste/ když přigde hodina ta/ powěděli gsem wám. Ale toho wcžátku wám ge nemluwil/ ponewadž gsem s wámi byl.

But these things have I told you, that when the time shall come, ye may remember that I told you of them. And these things said I not unto you at the beginning, because I was with you.

5. Ale nynij gdu wkrátce/ kteřjž mne poslal/ a žádný z wás newptá se mne/ kde gdeš?

But now I go my way to him that sent me, and none of you asketh me, Whither goest thou?

6. Ale ge tyto wěcy mluwil gsem wám/ protož žármutek naplnil Srdce wassi.

But because I have said these things unto you, sorrow hath filled your hearts.

7. Awssak pák pravdu pra wjm wám/ Wssak wám to potřebno gest abych ssel. Nebo newyjde k wám Utěssitel nepřijde-li/ Pakli pak ssel/ pošlu gej k wám.

Newertheless I tell you the truth; It is expedient for you that I go away: for if I go not away, the Comforter will not come unto you; but if I depart, I will send him unto you.

ט ו

8 ומא דאתא הו יכסיהי לעלמא על חסיתא ועל צדקתא ועל דיקותא׃

E quando esso sera venuto, convincera el mondo de peccato, e de giustitia, e de giuditio.

9 על חטיתא דלא מ מהימנין בי׃

De peccato, perciocche non credono in me.

10 על דיקותא דין דלות אבי אזל ואנא ולא תחזון יתי׃

Di giustitia, perciocche io vado al Padre, e non mi vedrete piu.

11 על דינא דין דארכונא דעלמא הדא דין הו׃

E di giudicio, perciocche il principe di questo mondo è stato giudicato.

12 תוב סגי אית לי למאמר לכון אלא לא תשבחון אנתון למהדר כען׃

Io ho ancora molte cose da dirui, ma voi non potete portarle hora.

13 בזמא דאתא דין רוחא דשרירא הו יתיבון כל קשוט ארי לא יממלל מדיליה אלא כל דישמע הו ימלל ונבשרתא יודעכון׃

Ma quando colui sarà venuto, cioè lo Spirito di verità, egli vi guidera in ogni verità, perciochè non parlera di se stesso, ma dirà tutto cio ch'egli harà udito, & annuntierarà a voi le cose a venire.

14 הו ישבחני ממטול דמן דילי נסב׃

Esso mi glorificarà, perciochè pigliarà del mio, & annuntierallo a voi.

15 כל מדם דאית לאבי דילי הו ממטול הנא אמרת לכון דמן דילי נסב ויחוינכון׃

Tutte le cose che ha il Padre è mie: per questo ho detto, ch'egli pigliera del mio, e ve'l annuntierà.

ט ו

8 וּכְבוֹאָה יוֹכִיחַ אֶת־הָעוֹלָם עַל־חַטָּאָה וְעַל־הַצְדָקָה וְעַל־הַמִּשְׁפָּט׃

Y quando el viniere, redarguyra al mundo de peccado, y de justicia, y de juyzio.

9 עַל־חַטָּאָה כִּי אֵינָם מַאֲמִינִים בִּי׃

De peccado ciertamente, porquanto no creen en mi.

10 וְעַל־הַצְדָקָה כִּי אֶל־אָבִי הוֹלֵךְ אָנֹכִי וְעוֹד לֹא יִרְאוּנִי׃

Y de justicia, porquanto voy al Padre, y no me vereys mas.

11 וְעַל־הַמִּשְׁפָּט כִּי נָשִׂיא הָעוֹלָם הַזֶּה נִשְׁפָּט׃

Mas de juyzio, porquanto el Principe deste mundo ya es juzgado.

12 עוֹד רַבּוֹת הֵן לִי לְדַבֵּר אֲלֵיכֶם כִּי־אַתֶּם עַתָּה לֹא תוּכְלוּ לָשֵׂאת׃

A un tengo muchas cosas que deziros, mas ora no las podeys llevar.

13 וּכְבוֹא רוּחַ הָאֱמֶת יוֹלִיךְ אֶתְכֶם בְּכָל־אֱמֶת כִּי לֹא יְדַבֵּר מִנַּפְשׁוֹ כִּי אִם כָּל־אֲשֶׁר יִשְׁמַע יְדַבֵּר וְאֶת־הָאֲחוֹתוֹת לָאָחוֹר יַגִּיד לָכֶם׃

Mas quando venire aquel Espiritu de Verdad, el os guiara à toda verdad, porque no hablara de si mismo mas todo lo que oyere hablará, y las cosas que han de venir os hara saber.

14 הוּא יְאַדֵּר אוֹתִי כִּי מֵאֲלֶה אֲשֶׁר לִי יִקַּח וְיוֹדִיעַ לָכֶם׃

El me clarificara, porque tomara de mio, y os lo hará saber.

15 כֹּל אֲשֶׁר לָאָבִי לִי הוּא עַל־כֵּן אָמַרְתִּי כִּי מֵאֲלֶה אֲשֶׁר לִי יִקַּח וְיוֹדִיעַ לָכֶם׃

Todo lo que tiene el Padre, mio es por esso dixe que tomará de mio y os lo hará saber.

κ'.

8. Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖν@ ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.

Et quand celui-la sera venu, il convaincra le monde de peché, de justice, & de iugement.

9. Περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ.

De peché, pource qu'ils ne croyent point en moi,

10. Περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκέτι με θεωρεῖτε.

De iustice, pource que ie m'en vai à mon Pere, & ne me verrez plus.

11. Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

De iugement, pource que le prince de ce monde est desia iugé.

12. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.

I'ai à vous dire encore plusieurs choses, mais vous ne les pouuez porter maintenant.

13. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

Mais quand celui-la sera venu, à sauoir l'Esprit de verité, il vous conduira en toute verité: car il ne parlera point de par soi-meſme: mais il dira tout ce qu'il aura ouy, & vous annoncera les choses à venir.

14. Ἐκεῖν@ ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

Celui-la me glorifiera: car il prendra du mien, & le vous annoncera.

15. Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστι. διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

Tout ce qu'a mon Pere, est mien: pour cette cause ie dis qu'il prendra du mien, & le vous annoncera.

8. Et

CAP. XVI. | Das XVI. Capitel. | Kapitola XVI.

8 Et cùm venerit ille, arguet mundum de peccato, & de iustitia, & de iudicio.

And when he is come / he will reprove the worlde of sinne / and of righteousnesse / & of iudgement.

8. Und wenn derselbige kompt / der wird die Welt straffen / vmb die Sünde / vnnd die Gerechtigkeit / vnd vmb das Gericht.

Or naar hand kommer da skal hand straffe Verden / for Synd / for Retfærdighed / og for Dom

8. A ktoż przyńdze / ony iestaią świadectwo światu o grzechu / y o sprawiedliwości / a o sądzie.

9 De peccato quidem: quia non crediderunt in me.

Of sinne / because they beleeue not in me.

9. Vmb die Sünde / daß sie nicht glauben an mich.

For Synden / at de tro ikke paa mig.

9. O grzechu zaiste / że nie wierzą we mnie:

O grzechu / iżście uwierzyć we mnie.

10 De iustitia verò quia ad Patrem vado, & iam non videbitis me.

Of righteousnesse / because I go to my Father / and ye shall see me no more.

10. Vmb die Gerechtigkeit aber / daß ich zum Vater gehe / vnd ihr mich hinfort nicht sehet.

Og for Retfærdighed / at jeg gaar til Faderen / og I see mig ikke mere.

10. O sprawiedliwości zaś / że do Ojca odchodzę / a więcej mię nie ujrzycie.

11 De iudicio autem: quia princeps huius mundi iam iudicatus est.

Of iudgement / because the prince of this world is iudged.

11. Vmb das Gericht / daß der Fürst dieser Welt gerichtet ist.

For Dommen / at denne Verdens Fyrste er dømt.

11. O sądzie / że książę tego świata iest osądzony.

12 Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo.

I haue many things to say vnto you / but ye cannot beare them now.

12. Ich habe euch noch viel zusagen / aber ihr könnets jetzt nicht tragen.

Jeg haffuer endnu meget at sige eder / Men I kunde ikke bære det nu.

12. Ieszcze wiele mam wam powiedzieć / ale teraz znieść nie możecie.

13 Cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem, non enim loquetur à semetipso: sed quæcunque audiet loquetur, & quæ ventura sunt annunciabit vobis.

Howbeit when he is come which is the Spirit of truth / he will leade you into all truth: for he shall not speake of himselfe / but whatsoeuer he shall heare / that shall he speake: and he will shewe you things to come.

13. Wenn aber jener der Geist der Warheit kommen wird / der wird euch in alle Warheit leiten. Denn er wird nicht von jhm selber reden / sondern was er hören wird / das wird er reden / vnd was zukünftig ist / wird er euch verkündigen.

Men naar den Sandheds Aanden kommer det skal lede eder til al Sandhed. Thi hand skal ikke tale af sig selff / men hvad hand hører / det skal hand tale / og hvad tilkommende er / skal hand forkynde eder.

13. A ktoż przyńdze tenże gest duch prawdy / nauczy was wszelkiey prawdy. Nebo nebude mluwiti sám obsebe / ale což-koli uslyssy / což mluwiti bude / a které wěcy přigjti mají / zwěstuge wám.

Ale gdy przyydzie on Duch prawdy / tedy was wprowadzi we wszelką prawdę. Bo nie sam od siebie mowić będzie / ale co usłyszy to powie / i co będzie przyszłe / wam to oznaymi.

14 Ille me clarificabit: quia de meo accipiet, & annunciabit vobis.

He shall glorifie me: for he shall receiue of mine / and shall shew it vnto you.

14. Derselbige wird mich verklaren / Denn von dem meinen wird ers nehmen / vnd euch verkündigen.

Den samme skal forklare mig / thi hand skal tage der af mit / og forkynde eder.

14. Onť mne oslawi / nebo z mého wezme / a zwěstuge wám.

Ono mię uwielbi / bowiem z mego weźmie co wam opowiadać będzie.

15 Omnia quæcunque habet Pater, mea sunt. propterea dixi, quia de meo accipiet, & annunciabit vobis.

All things that the Father hath are mine: therefore said I vnto you / that he shall receiue of mine / and shall shew it vnto you.

15. Alles was der Vater hat / das ist mein / darumb habe ich gesaget / Er wirds von dem meinen nemen / vnd euch verkündigen.

Alt hvad Faderen haffuer / det er mit / Der for sagde jeg / Hand skal tage det af mit / og forkynde eder.

15. Wszystko wěcy kterýž koli má Otec / mé gsau. Proto gsem řekl / že z mého wezme / a zwěstuge wám.

Wszystkie rzeczy które ma Ociec moie są / y dla tego powiedziałem / iż z mego wezmie / co wam opowiadać będzie.

טז

16 מְלֵיל וְלָא תְחֲזוֹנַנִי
וְתוּב מְלֵיל וְתֶחֱזוֹנַנִי דְּאָזֵל
אֲנָא לְוָת אַבָּא׃

Vn poco de tiempo & no me veredes, y otra vez vn poco de tiempo & me veredes porque voy al Padre.

17 וַאֲמַרוּ הַוּוּ תַלְמִידוֹהִי
חַד לְחַד מָנָא הַי דָּא
דַּאֲמַר לָן דְּמְלֵיל לָנָא
תֶּחֱזוֹנַנִי וְתוּב מְלֵיל
וְתֶחֱזוֹנַנִי וְדְאָזֵל אֲנָא
לְוָת אַבָּא׃

Altra vez algunos de sus discipulos dixeron. Que es esto que nos dize, Vn poco de tiempo & no me veredes, & de nuevo vn poco de tiempo & me veredes, & que me voy al Padre?

18 וַאֲמַרִין הַוּוּ כְּנָא דְּאָמַר
דָּא מְלֵיל דַּאֲמַר לָנָא
יָדְעִינַן מָנָא מְמַלֵּל׃

Dezianse dunque. Que es esto que dize, Vn poco de tiempo? no entendemos lo que habla.

19 וְיַדַּע יֵשׁוּעַ כִּי אָבוּ לְמִשְׁאֲלוּתֵהּ
הַוּוּ וַיֹּאמֶר לָהֶם עַל־זֹאת
תְּבַקְשׁוּן בֵּינֵיכוֹן אִישׁ מַרְעֵהוּ כִּי
אֲמַרְתִּי בְּשֵׁתָא לָא תְחֲזוֹנַנִי וְעוֹד
בְּרַגְעָא תֶּחֱזוֹנַנִי׃

Y conocio IESVS que le querian preguntar, y dixoles, Preguntays entre vosotros de esto que dixe, Aun vn poquito, y no me vereys despues? y otra vez vn poquito, y vermeheys.

20 אָמֵן אָמֵן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם
כִּי תִּבְכּוּ וְתִנָּהוּ אַתֶּם וְהָעוֹלָם
יִשְׂמַח וְאַתֶּם תֶּחְאֲבְלוּ וְאֶבְלְכֶם
לְשִׂמְחָה יֶהְפֵּךְ׃

Decierto decierto os digo que vosotros llorareys y lamentareys, y el mundo se alegrara vosotros empero sereys tristes, mas vuestra tristeza sera buelta en gozo.

טז

16 בְּשֵׁתָא אַסְתִּיד פָּנַי מִנְּכֶם
וְלָא תְחֲזוֹנַנִי וְעוֹד בְּרַגְעָא קְטוֹן
תֶּחֱזוֹנַנִי כִּי הוֹלֵךְ אֲנִי אֶל־
הָאָב׃

Aun vn poquito, y no me vereys despues otra vez vn poquito, y vermeheys: porque yo voy al Padre.

17 וַיֹּאמְרוּ תַּלְמִידָיו אִישׁ לְרֵעֵהוּ
מַה זֹּאת הַמְדַבֵּר אֵלֵינוּ בְּשֵׁתָא
לֹא תְחֲזוֹנַנִי וְעוֹד בְּרַגְעָא קְטוֹן
תֶּחֱזוֹנַנִי וְכִי אֲנִי הוֹלֵךְ אֶל־
הָאָב׃

Entonces dixeron algunos de sus Discipulos vnos à otros, Que es esto que nos dize, Aun vn poquito y no me vereys despues? y otra vez vn poquito, y vermeheys porque yo voy al Padre.

18 וַיֹּאמְרוּ וְאֵת מַה הוּא אֲשֶׁר
אוֹמֵר הוּא בְּשֵׁתָא אוֹ בְּרַגְעָא לֹא
יָדַעְנוּ מַה מְדַבֵּר הוּא׃

Anfique dezian. Que es esto que dize, Vn poquito? no entendemos lo que habla.

19 וַיֵּדַע יֵשׁוּעַ כִּי אָבוּ לַעֲשׂוֹת
לוֹ וַיֹּאמֶר לָהֶם עַל־זֹאת
תְּבַקְשׁוּן בֵּינֵיכֶם אִישׁ מַרְעֵהוּ כִּי
אָמַרְתִּי בְּשֵׁתָא לֹא תְחֲזוֹנַנִי וְעוֹד
בְּרַגְעָא תֶּחֱזוֹנַנִי׃

Y conocio IESVS que le querian preguntar, y dixoles, Preguntays entre vosotros de esto que dixe, Aun vn poquito, y no me vereys despues? y otra vez vn poquito, y vermeheys.

20 אָמֵן אָמֵן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם
כִּי תִּבְכּוּ וְתִנָּהוּ אַתֶּם וְהָעוֹלָם
יִשְׂמַח וְאַתֶּם תֶּחְאֲבְלוּ וְאֶבְלְכֶם
לְשִׂמְחָה יֶהְפֵּךְ׃

Decierto decierto os digo que vosotros llorareys y lamentareys, y el mundo se alegrara vosotros empero sereys tristes, mas vuestra tristeza sera buelta en gozo.

16.

16. Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα.

Vn poco de tiempo, & no me veredes, y otra vez vn poco de tiempo, & me veredes, porque yo voy al Padre.

17. Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, καὶ, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα;

Dixeron pues de sus discipulos vnos à otros: Que es esto que nos dize, Vn poco de tiempo, & no me veredes, y de nuevo vn poco de tiempo, & me veredes? & Que es esto que dize, Porque voy al Padre?

18. Ἔλεγον οὖν, τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει, τὸ μικρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ.

Dezian pues, Que es esto que dize, Vn poco? no entendemos lo que habla.

19 Ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με;

Y conocio IESVS que le querian preguntar, y dixoles, Preguntays entre vosotros de esto que dixe, Vn poco de tiempo, & no me veredes, y de nuevo vn poco de tiempo, & me veredes?

20. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.

En verdad, en verdad le vos digo, que vosotros llorareys, & lamentareys: & el mundo se alegrara: vosotros estareis tristes: mas vuestra tristeza se conuertira en gozo.

16. Modicum, & iam non videbitis me: & iterum modicum & videbitis me: quia vado ad Patrem.

A litle whyle / and ye ſhall not ſe me: and agayne a litle whyle / and ye ſhall ſe me: I go for to my Father.

17. Dixerunt ergo ex diſcipulis eius ad inuicem, Quid eſt hoc quod dicit nobis: Modicum, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me, &, quia vado ad Patrem?

Then ſayd ſome of his diſciples amonge themſelues / What is this that he ſaith vnto vs / A litle whyle / and ye ſhall not ſe me / and agayne a litle whyle / and ye ſhall ſe me: and For I go to my Father?

18. Dicebant ergo, Quid eſt hoc, quod dicit, Modicum? nescimus quid loquitur.

Then ſayd they therefore / What is this that he ſaith / A litle whyle? we cannot tell what he ſpeaketh.

19. Cognouit autem Iesus, quia volebant eum interrogare, & dixit eis, De hoc quæritis inter vos, quia dixi, Modicum, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me.

Now Ieſus knewe that they would aſke him / and ſayde vnto them / Do ye enquire amonge your ſelues of that I ſayde / A litle whyle / and ye ſhall not ſe me: and agayne a litle whyle / and ye ſhall ſe me?

20. Amen, amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

Verely verely I ſay vnto you / that ye ſhall weepe and lamente / and the worlde ſhall reioyce: and ye ſhall ſorowe / but your ſorowe ſhalbe turned to ioye.

S. Johannes.

Das XVI. Capitel.

16. Vber ein kleines / ſo werdet jhr mich nicht ſehen / vnnd aber über ein kleines / ſo werdet jhr mich ſehen / denn ich gehe zum Vater.

Vm en liden ſtund / da ſtulle ick ſee mig / oc atter om en liden ſtund / ſaa ſtulle i ſee mig / thi ieg gaar til Faderen.

17. Da ſprachen etliche vnter ſeinen Jüngern vntereinander: Was iſt das / daß er ſaget zu vns / Vber ein kleines / ſo werdet jhr mich nicht ſehen / vnd aber über ein kleines / ſo werdet jhr mich ſehen / vnnd daß ich zum Vater gehe?

Da ſagde nogle aff hans Diſcyple til huer andre / Huad er det / at hand ſiger til oſſ / Om en liden ſtund / da ſkulle i ſee mig / oc atter om en liden ſtund / da ſkulle i ſee mig / Oc at ieg gaar til Faderen?

18. Da ſprachen ſie / was iſt das / daß er ſaget / über ein kleines? Wir wiſſen nicht was er redet.

Da ſagde de / At hand ſiger / Om en liden ſtund? Wi vide icke huad hand taler.

19. Da mercket Jeſus / daß ſie jhn fragen wolten / vnd ſprach zu jhnen: Davon fraget jhr vntereinander / daß ich geſagt habe: Vber ein kleines ſo werdet jr mich nicht ſehen / vnd aber über ein kleines ſo werdet jr mich ſehen.

Da mercke Jheſus / at de vilde ſpørge hannem at / oc hand ſagde til dem / Der om ſpørge i blant hinder andre / at ieg ſagde / Om en liden ſtund / da ſkulle i icke ſee mig / oc atter om en liden ſtund / da ſkulle i ſee mig.

20. Warlich / warlich / ich ſage euch / Jr werdet weinen vnnd heulen / aber die Welt wirdt ſich freuen. Jr aber werdet traurig ſein / doch euer traurigkeit ſoll inn Freude verkehret werden.

Sandelige / ſandelige / Ieg ſiger eder / I ſkulle græde oc hyle / Men Verden ſkal glæde ſig / Oc I ſkulle vere bedrøffuede / Dog ſkal eders bedrøffuelſe omſkiftis til Glæde.

S. Jan.

Kapitola XVI.

16. Malitko a giż nezhſſte mne / a opět malitko a vżijte mne / neb gdu k Otcy.

Malucko a nebudete mie widżeli / a zaſe malucko a vżyrzycie mie / bo gdu do Otce.

17. Tehdy rekli Vcedlnicy gebo wſpolek: Co geſt to, że nám prawy / Malitko a giż nezhſſte mne / a opět malitko / a vżijte mne / neb pógdu k Otcy?

Tedy nekterzy z wcedlnikow ſwych rzekli ſpolu k ſobe: Co to geſt co nam powiada: Malucko a nebudete mie widżeli / y zaſe malucko a vżyrzycie mie / y zaſe malucko a vżyrzycie mie / bo gdu do Otce?

18. Protoż prawili / Co geſt to / że nám prawy / Malitko? nerozumime co prawiż.

Powiedzieli: Coż mżdy to geſt co mowi malucko? nerozumiemy co powiada.

19. Poznal Gežiſs / że chtieli ho otázati ho. Y rekl gim: O tom ſe táżete mezy ſebau / że sem rekl / Malitko a nezhlſſte mne / a opět malitko a vżijte mne?

Poznał tedy Jezus że go pytać chcieli / y rzekł im: O tym że powiedziałem miedzy ſobą conſzekli: Malucko a nebudzie mie widzieć / y zaſe malucko a wyrzycie mie?

20. Giſt giſt prawiim wam / że wſlkati a plakati budete wy / ale Swiet ſe bude radowati: Wy ſe budete zmauceti / ale zármutek wáſs obráti ſe wam wradoſt.

Zaprawde zaprawde wam powiadam: Wy będziecie płakać y narzekać a świat ſie będzie weſelił. Wy ſmutni będziecie / ale ſmutek waſz wradzie ſie wam w radość.

יו

21 אנתתא מא כד ילדא
כארתא אלם יומהא
דמיעדה מא דילדת דין
ברא לא עתהא אוגלגיה
מטול חדותא דאתילד
ברנשא בעלמא׃

Quando la donna parturisce, ha dolore, perciochè l'hora sua è venuta: ma poi ch'el ha partorito il picciol fanciullo, non si ricorda più de l'angoscia per l'allegrezza ch'ell'ha che sia nato vn huomo nel mondo.

22 אף את כדנין השא כרא
לכון חדוא דין ואחדיכון
ואיחדו׃ לכון חדותכון
לא אנש נשב מנכון׃

Ancor voi dunque hauete hor hora trestezza: ma io vedrò di nuouo, e il cuor vostro si rallegrerà, e niuno vi torrà la vostra allegrezza.

23 ובכום ההוא לא
תשאלו לי מאומת
אמין אמין אומר אני
לכם כי כל־אשר
תשאלו מן־
האב בשמי יתן לכם׃

Et in quel giorno voi non mi domanderete da cosa alcuna. In verità, in verità vi dico, che cosa alcuna che voi domanderete al Padre nel nome mio, egli ve la darà.

24 עד עתה לא
שאלתם מאומת
בשמי שאלו ותסכון
ותהוי חדותכון משלמא׃

Infin ad hora voi non hauete domandato nulla nel nome mio: domandate, e riceverete, accioche la vostra allegrezza sia compiuta.

25 הלין בבלאתא מלית
עמכון אתא די לא
אמחי הכא אמלל עמכון
בפלאתא אלא עין בגלא
אמחי לכון על אבא׃

Io vi ho parlato queste cose in similitudini: ma l'hora viene che io non vi parlerò più in similitudine, ma vi parlerò apertamente del Padre.

26 בהי יומא ההוא תשאלון
בשמי ולא אמר אנא
לכון דאנא אבעא מן
אבא עליכון׃

In quel giorno voi domanderete nel mio nome, e non vi dico ch'io sia per pregare il Padre per voi.

יו

21 האשה אם תלד מתאבל
כי־באה עתה וכאשר ילדת
את־הילד עוד לא תזכר לחבל
על־שמחתה כי־ילד אדם אל־
העולם׃

La muger quando pare, tiene dolor, porque es venida su hora: mas desque ha parido vn ninno, ya no se acuerda del apretura por el gozo de que aya nacido vn hombre en el mundo.

22 ואתן מתאבלים אתם ואם
אשוב אראה אתכם וישמח
לבבכם ואת־שמחתכם איש
לא ישא ממכם׃

Tambien pues vosotros aora à la verdad teneys tristeza: mas otra vez os veré, y gozarseha vuestro coraçon, y nadie quitara de vosotros vuestro gozo.

23 וביום ההוא לא תשאלו
לי מאומת אמן אמן אומר אני
לכם כי כל־אשר תשאלו מן־
האב בשמי יתן לכם׃

Y aquel dia no me preguntareys nada. De cierto de cierto os digo, que si algo pidierdes a mi Padre en mi nombre, daros loha.

24 עד עתה לא שאלתם
מאומה בשמי שאלו ותקחו
אשר שמחתכם תהי שלמה׃

Hasta aora nada aueys pedido en mi nombre: pedid, y recebireys, paraque vuestro gozo sea cumplido.

25 את־האלה במשלים דברתי
אלכם אך תבוא העת אשר
עוד לא במשלים אדבר
אלכם כי־אם אופיע להגיד
להם על־אבי׃

Estas cosas os he hablado en proverbios: la hora viene quando ya no os hablaré por proverbios, mas claramente os annunciare de mi Padre.

26 ביום ההוא בשמי תשאלו
ואיננני אומר לכם כי אנכי
אשאל את־אבי עליכם׃

Aquel dia pedireys en mi nombre: y no os digo que yo rogaré al Padre por vosotros:

κ΄.

21 Η γυνὴ ὅταν τίκτῃ λύπην
ἔχει ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν
δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνη-
μονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χα-
ρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν
κόσμον.

Quando la donna partorisce, ella ha dolore, perciochè l'hora sua è venuta: ma poi che ella ha partorito il fanciullo, non si ricorda più della angoscia per l'allegrezza ch'ella ha che sia nato vn huomo nel mondo.

22. Καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην
ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ
χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν
χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν.

Vous donc aussi auez maintenant tristesse: mais ie vous reuerrai derechef, & vostre cœur s'esiouira, & personne ne vous ostera vostre ioye.

23. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ
οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅτι ἂν αἰτήσητε
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί
μου, δώσει ὑμῖν.

Et en ce iour-là vous ne m'interrogerez de rien. En verité, en verité ie vous dis que toutes les choses que vous demanderez au Pere en mon Nom, il les vous donnera.

24. Ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν
τὸ ὄνομά μου. αἰτεῖτε, καὶ λή-
ψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπλη-
ρωμένη.

Iusques à present vous n'auez rien demandé en mon Nom. demandez, & vous en aurez, afin que vostre ioye soit accomplie.

25. Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελά-
λημα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε
οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν,
ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀ-
παγγελῶ ὑμῖν.

Ie vous ai dit ces choses par similitudes: mais l'heure vient que ie ne parlerai plus à vous par similitudes, mais ie vous parlerai clairement de mon Pere.

26. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ
ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω
ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα
περὶ ὑμῶν.

En ce iour-là vous demanderez en mon Nom, & ie ne vous dis point que ie prierai le Pere pour vous.

CAP. XVI. | Das XVI. Capitel. | Kapitola XVI.

21. Mulier cum parit, triſtitiam habet, quia venit hora eius: cùm autem peperit puerum, iam non meminit preſſuræ propter gaudium, quia natus eſt homo in mundum.

A woman when ſhe trauaileth hath ſorowe becauſe her houre is come: but aſſone as ſhe is deliuered of the chylde ſhe remembreth no more the anguiſh, for ioy that a man is borne into the worlde.

21. Ein Weib wenn ſie gebieret / ſo hat ſie traurigkeit / denn jhre ſtunde iſt kommen. Wenn ſie aber das Kind geboren hat / dencket ſie nicht mehr an die angſt / vmb der Freude willen / daß der Menſch zu der Welt geboren iſt.

En Quinde / naar hun ſæder / da haffuer hun bedrøffuelſe / Thi hendis time er kommen. Men naar hun haffuer født Barnet / da tencker hun icke mere paa den neth / for den glæde ſkylds / at Mennisket er fød til Verden.

21. Ty ſtrpi / když porodilka / žármutelma / neb prijſſla hodina gegi: ale když porodila Dite / giž nepamatuge wijce na bolest pro radoſt / neb ſe narodil Clowěk na Swět.

22. Et vos igitur, nunc quidem triſtitiam habetis, iterum autem videbo vos, & gaudebit cor veſtrum, & gaudium veſtrum nemo tollet à vobis.

And ye now therfore are in ſorowe: but I will ſee you againe, and your hearte ſhall reioyce, and your ioye ſhall no man take from you.

22. Vnd jr habt auch nun traurigkeit / aber ich wil euch wider ſehen / vnd euer Hertz ſoll ſich freuen / vnd euer Freude ſoll niemand von euch nemen.

Oc i haffue nu ocſaa bedrøffuelſe / Men ieg vil ſee eder igen / oc eders hierte ſkal glæde ſig oc eder ſkal ingen tage eder glæde fra eders.

22. Ty tedy nyni zármutek máte / ale opět vźrim wás / a radovati ſe bude Srdce waſſe / a radoſti waſſi žádný nebude wzjti od wás.

23. Et in illo die me non rogabitis quicquam. Amen, amen dico vobis, ſiquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.

And in that day ſhall ye aſke me nothing. Verely verely I ſay vnto you, whatſoeuer ye ſhall aſke the Father in my Name he will giue it you.

23. Vnd an demſelbigen tage werdet jhr mich nichts fragen. Warlich / warlich / ich ſage euch: So jhr den Vater etwas bitten werdet im meinem Namen / ſo wird ers euch geben.

Oc paa den ſammne dag ſkulle i icke ſporge mig noget. Sandelige / ſandelige ſiger Jeg eder / Hvad ſom i bede Faderen om noget i mit Nafn / da ſkal hand y. give eder det.

23. A we ten den nebudete mne tážati o nicžemž. Giſte giſte prawym wám / Zaprſeli budete proſyti Otce we Gmenu mém, dáť wám.

24. Vſque modò non petiſtis quicquam in nomine meo, Petite, & accipietis: ut gaudium veſtrum ſit plenum.

Hitherto haue ye aſked nothing in my Name: aſke and ye ſhall receiue that your ioy may be full.

24. Bißher habt jr nichts gebeten / in meinem Namen. Bittet ſo werdet jhr nemen / daß euer Freude volkommen ſey.

Hertil haffue i icke bedet i mit Nafn. Beder saa ſkulle i faa / at eders glæde ſkal vere fuldkommen.

24. Dokuď ſte dotáď nic neproſyli we Gmenu mém / Proſte a wezmete / aby radoſt waſſe dokonalá byla.

25. Hæc in proverbiis locutus ſum vobis. Venit hora cum iam non proverbiis loquar vobis, ſed palàm de Patre annunciabo vobis.

These thinges haue I ſpoken vnto you in parables: but the time will come when I ſhall no more ſpeake vnto you in parables: but I ſhall ſhewe you plainely of the Father.

25. Solchs hab ich zu euch durch Sprichwort geredet. Es kompt aber die Zeit / daß ich nicht mehr durch Sprichwort mit euch reden werde / ſondern euch frey herauß verkündigen von meinem Vater.

Saadant haffuer ieg talet til eder ved Ordſprock. Men den tid ſkal komme / at ieg ſkal icke tale mere med eder ved Ordſprock / men openbare forkynde eder om min Fader.

25. Toto w přjſſlowjſtj mluwil gſem wám. Přijde hodina / když giž nemluwiti wám budu w přjſlowj / ale zjewně o Otci wám powěſtugi wám.

26. In illo die in nomine meo petetis: & non dico vobis, quia ego rogabo Patrem de vobis.

At that day ſhall ye aſke in my Name, & I ſay not vnto you / that I will pray vnto the Father for you.

26. An demſelbigen tage werdet jhr bitten in meinem Namen. Vnd ich ſage euch nicht / daß ich den Vater für euch bitten wil.

Paa den ſamme dag ſkulle i bede i mit Nafn. Dette ſiger eder icke / at ieg vil bede Faderen for eder.

26. Wten den / we Gmenu mém proſyti budete! A neprawjm wám / že ſám budu proſyti Otce za wás.

ט ו

27 כִּי הוּא מֵאָב אוֹהֵב אֶתְכֶם
כִּי אַתֶּם אֲהַבְתּוּנִי וְהֶאֱמַנְתֶּם
כִּי אֲנִי מֵאֱלֹהִים יָצָאתִי׃

Porque el miſmo Padre os ama, porquanto voſotros me amaſtes, y aueys creydo que yo ſalí de Dios,

28 יָצָאתִי מִן־הָאָב וּבָאתִי
אֶל־הָעוֹלָם וַאֲשׁוּב וְאֶעֱזֹב אֶת־
הָעוֹלָם וְאֵלֵךְ אֶל־הָאָב׃

Salí del Padre, y he venido al mundo: otra vez dexo el mundo, y voy al Padre.

29 אָמְרִים לוֹ תַּלְמִידָיו הִנֵּה
עַתָּה תְּדַבֵּר בְּרוּר וּמָשָׁל אֶחָד
לֹא תֹאמֵר׃

Dizenle ſus Diſcipulos, He aqui ahora hablas claramente y ningun prouerbio dizes

30 עַתָּה יָדַעְנוּ כִּי כֹל יָדַעְתָּ וְלֹא
תֶצְטָרֵךְ לְחֻשָּׁאל מֵאִישׁ אֶחָד
בְּזֹאת מַאֲמִינִים אֲנַחְנוּ כִּי
מֵאֱלֹהִים יָצָאתָ׃

Ahora entendemos que ſabes todas las coſas y no has menueſter que nadie te pregunte: en eſto creemos que has ſalido de Dios

31 וַיַּעַן לָהֶם יְשׁוּעַ עַתָּה
מַאֲמִינִים אַתֶּם׃

Reſpondioles Ieſus, Ahora creeys?

32 הִנֵּה בָאָה עֵתָה וְעַתָּה בָּאָה
וּתְפֻצוּן אִישׁ אֶל־אֲשֶׁר לוֹ וְאוֹתִי
לְבַדִּי תַּעֲזֹבוּ וְאֵנִי אֵינֶנִּי לְבַדִּי
כִּי הָאָב עִמִּי הוּא׃

Heſqui, la hora viene, y ya es venida que ſereys eſparcidos cada vno por ſu cabo, y me dexareys ſolo: mas no eſtoy ſolo: porque el padre eſta conmigo.

33 אֶת־הָאֵלֶּה דִּבַּרְתִּי אֲלֵיכֶם
לִהְיוֹת לָכֶם שָׁלוֹם בִּי בָּעוֹלָם
יֵשׁ לָכֶם צָרָה כִּי אִם חִזְקוּ
וְיֵאָמֵץ לִבְּכֶם כִּי אֲנִי שָׁרִיתִי עִם
הָעוֹלָם וְאוֹכֵל׃

Eſtas coſas os he hablado paraque en mi tengays paz en el mundo tendreys apprietura, mas confiad: yo he venzido al mundo

ט ו

27. Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον.

Car le pere ſe meſme vous aime, pource que vous m'auez aimé, & auez creu que ie ſuis ſailli de Dieu.

28 Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

Ie ſuis ſailli du pere & ſuis venu au monde: derechef ie delaiſſe le monde, & me en vay au Pere.

29. Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἰδὲ νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

Ses diſciples lui diſent, Voici, maintenant tu parles ouuertement, & ne dis aucune ſimilitude.

30. Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.

Maintenant ſauons-nous que tu ſais toutes choſes, & n'as beſoin qu'aucun t'interrogue par cela croyons nous que tu es ſailli de Dieu

31. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἄρτι πιστεύετε;

Ieſus reſpond, Croyez-vous maintenant?

32. Ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι.

Voici l'heure vient, & eſt ia venue que vous ſerez eſparſes chacun à ſes loy, & me delaiſſerez ſeul: mais ie ne ſuis pas ſeul: car le pere eſt auec moy.

33. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαῤῥεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

Ie vous ai dit ces choſes, afin que vous ayez paix en moi. vous aurez angoiſſe au monde, mais ayez bon courage, ie ay vaincu le monde.

ט ו

27 כִּי הוּא מֵאָב אוֹהֵב אֶתְכֶם
כִּי אַתֶּם אֲהַבְתּוּנִי וְהֶאֱמַנְתֶּם
כִּי אֲנִי מֵאֱלֹהִים יָצָאתִי׃

Imperoche il Padre ſteſſo ti ama, perioche hor hauete amato me, & hauete creduto che io ſono ſtato dal Dio.

28 נָפַקְתִּ מִן לְוָת אַבָּא
וַאֲתֵית לְעָלְמָא וְתוּב שָׁבֵק
אֲנָא לְעָלְמָא וְאָזֵל אֲנָא
לְוָת אַבָּא׃

Io ſono vſcito del Padre, e ſon venuto nel mondo, da nuouo laſſo il mondo, e ritornano al Padre.

29 אָמְרִין לֵהּ תַּלְמִידוֹהִי
הָא הָכָא גְּלָיָת מַמְלָל
אַנְתְּ וּפִתְגָמָא לָא חָדָא
אָמַר אַנְתְּ׃

I ſuoi diſcepoli gli dicono, Ecco, tu parli hora apertamente, e non dici ſimilitudine alcuna.

30 הָשָׁא יָדְעִינָן דְּכֹל מֶרֵם
יְדַע אַנְתְּ וְלָא סְגִיךְ אַנְתְּ
דִּיאִשָׁל לָךְ מִגְּבַר חַד
בְּדָא מְהֵימְנִינָן חִנָּן דְּמִן אֱלָהָא
נְפַקְתְּ׃

Hor habbiamo ſappiuto che tu ſai tutte le coſe, non hai biſogno che alcuno ti domande, per queſto noi crediamo che tu ſei ſtato dal Dio.

31 אָמַר לְהוֹן יְשׁוּעַ ה
דַּיְמָנוּ׃

Iesu riſpoſe loro, Credete hor hora?

32 הָא אָתְיָא שָׁעְתָּא
וְהָשְׁתָּא אַנְתּוּן מִתְבַּדְּרִין
אֱנָשׁ לְאוֹתְרֵהּ וְתִשְׁבְּקוּנִי
בִּלְחוֹדִי וְלָא בְלָחוֹדִי אֲנָא
דְּאָבָא עִמִּי הוּא׃

Ecco, viene l'hora, e già è venuta, che ogn'un ſe ne andarà diſperſo nelle caſe ſue, & mi laſcierete ſolo, ma non ſon ſolo, perioche il Padre è meco.

33 דֵּלִין אֲמִירָת לְכוֹן דְּבִי
תְּהֵוֵא לְכוֹן שְׁלָמָא בְּעָלְמָא
הָוֵא לְכוֹן אוּלְצָנָא אֶלָּא
אִסְתְּלִבוּ אֲנָא זְכִיתָה
לְעָלְמָא׃

Io vi ho detto queſte coſe, ſin che voi habbiate pace in me: voi haurete angoſcia nel mondo, ma ſiate di buono animo, io ho vinto il mondo.

CAP. XVI.

27. Ipſe enim Pater amat vos, quia vos me amaſtis, & credidiſtis, quia ego à Deo exiui.

For the Father him ſelfe loueth you, becauſe ye haue loued me, & haue beleeued that I came out from God.

28. Exiui à Patre & veni in mundum: iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem.

I am come out from the Father, & come into the world: againe I leaue the world, and go to the Father.

29. Dicunt ei diſcipuli eius, Ecce, nunc palam loqueris, & proverbium nullum dicis.

His diſciples ſaide vnto him: Lo, now ſpeakeſt thou plainly, and vſeſt no parable.

30. Nunc ſcimus quia ſcis omnia, & non opus eſt tibi ut quis te interroget, in hoc credimus quia à Deo exiſti.

Now is it manifeſt that thou knoweſt all things, and needeſt not that any man ſhould aſke thee: By this we beleeue that thou art come out from God.

31. Reſpondit eis Ieſus, Modo creditis?

Ieſus anſwered them, Do you beleeue now?

32. Ecce venit hora, & iam venit, ut diſpergamini unuſquiſque in propria, & me ſolum relinquatis: & non ſum ſolus, quia Pater mecum eſt.

Behold, the houre cometh, and is alreadie come, that ye ſhall be ſcattered euery man into his owne, and ſhall leaue me alone: and yet I am not alone, for the Father is with me.

33. Hæc locutus ſum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo preſuram habebitis: ſed confidite, ego vici mundum.

Theſe things haue I ſpoken vnto you, that in me ye might haue peace: in the world ye ſhall haue affliction: but be of good comfort, I haue ouercome the world.

Das XVI. Kapitel.

27. Denn er ſelbſt der Vater hat euch lieb / darumb daß jhr mich liebet / vnd glaubet / daß ich von Gott außgegangen bin.

Dñ Vaderen ſelfer elſker eder ſelff / der ſaare / at I elſke mig / at ere at ieg er vdgangen aff Gud.

28. Ich bin vom Vater außgegangen / vnd kommen in die Welt / Widerumb verlaſſe ich die Welt / vnnd gehe zum Vater.

Jeg vdgick fra Vaderen / oc kom til Verden / Jeg forlader Verden igen / oc gaar til Vaderen.

29. Sprechen zu jhm ſeine Jünger: Sihe nun redeſt du frey herauß / vnd ſageſt kein Sprichwort.

Hans Diſc. ſee ſiger til hannem / See nu taler du obenbarlige / oc ſiger intet Ordſprock.

30. Nun wiſſen wir / daß du alle ding weiſſeſt / vnd bedarffſt nicht / daß dich jemand fraget. Darumb glauben wir / daß du von Gott außgegangen biſt.

Nu vide wi / at du vidſt alleting / oc haffuer icke behoff / at nogen ſpørr dig ad / Der ſaare tro wi / at du vdgickſt aff Gud.

31. Jeſus antwortet jhnen: Jetzt glaubet jhr.

Jheſus ſuarede dem / Nu tror.

32. Sihe es kompt die Stunde / vnd iſt ſchon kommen / daß jhr zurſtreuet werdet / ein jeglicher um das ſeine / vnd mich alleine laſſet / Aber ich bin nicht alleine / denn der Vater iſt bey mir.

See / den time kal komme / oc er allerede kommen / At I ſkulle adſpredes hver til ſit / oc forlade mig alene. Men ieg er icke alene / Dn Faderen er hoſ mig.

33. Solches hab ich mit euch geredt / daß jr nun mir Friede habet. Jnn der Welt habt jr angſt / aber ſeyt getroſt / Ich habe die Welt überwunden.

Dette haffuer ieg talet med eder / At I ſkulle haffue Fred i Mig. I Verden haffuer I Trengſel / men vere modige / Jeg haffuer offuerwundet Verden.

Kapitola XVI.

27. Otecz zajiſtě miluge wáſ / nebgſte wy mne miłowali / a vwěřili gſte / ſe gſem od Boha wyſſel.

Abowiem ſam Otecz miługe was ježto y wy mne miłowali / y vwěrzyłi gſte ſe gſem od Boga wyſſeł.

28. Wyſſel gſem od Otce / a přiſſel gſem na Swět / a opet opauſtim ſwět / a gdu k Otcy.

Wyſſeł gſem od Otcá a přiſſeł gſem na ſwět / a opet opauſtim ſwět a gdu do Otcá.

29. Řekli gemu Vcedlnicy gebo: Hlenyny patrně mluwiſs / a přiſtowij žadnebo neprawiſs.

Powiedzieli mu zwolennicy: Oto teraz iáwnie mowiſz / y żadnego podobieńſtwá nie powiedaſz.

30. Nynij aſme poznali / ſe wiſs wſſecky wěcy / a nemáſ toho potřebj / aby ſkodoce tázal. Skrze to wěřijme / ſe gſy od Boha přiſſel.

Teraz wiemy że wſzytko wiedz / ani potrzebuie żeby cię kto pytał: przez to wierzymy iż ś od Boga wyſzedł.

31. Odpowědělgim Ježiſs: Nynij wěřjte.

Odpowiedział im Jezus: Teraz że wierzycie?

32. Awſſak naſtáwá hodina / a gižť gť přiſſla, ježť rozprchnete geden każdy ſám k ſwým / a mne ſamého opuſtíte / a wſſak nejſem ſám / nebť Otec ſemnau geſt.

Oto idzie przyſzłość ſzaſzy y ieſt przyſzła / gdy wſzyſcy rozproſzeni ſzczerkáiecy do ſwych / a mnie ſámego zoſtáwicie / ále nie ieſtem ſám, bo ieſt Otcz zemną.

33. Toto wěcy proto mluwil gſem wám / abyſte we mně pokog měli. Na Swětě ſáuſſt míti budete: ale dauffaw ježť nebť gſem pák přemohl Swět.

To wam mowiłem ſzczerze / abyście we mnie pokoy mieli / na świecie ſzáſt macie, ále vſzyſzcie we mnie / Jam ić zwyciężył świát.

יו

ו דְּלֵיו מִלֵּי יֵשׁוּעַ וְאַרִים
עֵינוֹהִי לִשְׁמַיָּא וַאֲמַר אֲבִי
אֲתָא שָׁעְתָּא שַׁבַּח בְּרֵךְ
רִבְרָךְ וְשַׁבְּחָךְ ׃

*Quelle cose disse Iesv, e alzati gli occhi
al cielo disse, Padre, l'hore
è venute glorifica il tuo figliuolo accioche
il tuo figliuolo glorifichi te.*

ב אֵיכְנָא דְיַהֲבְתְּ לֵהּ שׁ
שׁוּלְטָנָא עַל כָּל בִּסַר דְּכָל
מָן דְיַהֲבְתְּ לֵהּ יְהַב לְי
חַיָּא דְלְעָלַם ׃

*Si come tu gli hai dato potestà sopra
ogni carne, affinche à tutti quelli che
tu gli hai dati*

ג דְּנִין אֲבוּי דִּין חַיֵּי
דְלְעָלַם וְיַרְעִין דְּאַתְּ
הוּא אֱלָהָא דְשָׁרְרָא
וְיָחִידָאי וְיֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא
דְשְׁלַחְתָּ ׃

*E questa è la vita eterna, che
stanno in fede Vera Iddio, e quel che tu hai
mandato, cioè Iesv Christo*

ד אֲנָא שַׁבַּחְתָּךְ בְּאַרְעָא
גְּמַרִית עוֹבָדָא דְיְהַבְתְּ לִי
לְאַעְבָּדָא יָתַהּ ׃

*Io ti ho glorificato sopra la terra, ho
finito l'opera che tu mi hai data à fare.*

ה וּכְעַן שַׁבְּחִינִי אַנְתְּ אֲבִי
לְוָתָךְ בְּשׁוּבְחָא דְהֲוֵית
לִי עִם קֳדָמָךְ עַד לָא
הֲוָה עָלְמָא ׃

*Et hora tu Padre glorificami appresso
di te stesso con la gloria, ch'io
hebbi appresso di te prima che il mondo
fusse.*

ו אַחֲזֵית שְׁמָךְ לִבְנֵי נָשָׁא
דְיְהַבְתְּ לִי מִן עָלְמָא
דִילָךְ הֲווֹ וְיָהַבְתְּ לִי וְיָת
מֵימְרָךְ נְטָרוּ ׃

*Io ho manifestato il tuo Nome à gli
huomini che tu mi hai dati del mondo,
eglino erano tuoi, e tu me gli hai dati, &
hanno osservata la tua parola.*

ז כְּעַן יְדָעוּ דְּכֹל מָא
דִיהַבְתְּ לִי מִן לְוָתָךְ הֲוֵי ׃

*Hor hanno hora conosciuto che tutte
le cose che tu mi hai date, sono*

יו

א אֵת־הָאֵלֶּה דִּבֶּר יֵשׁוּעַ וַיִּשָּׂא
אֶת־עֵינָיו אֶל־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר
אָבִי בָּאָה הַשָּׁעָה הַאְדֵּר אֶת־
בִּנְךָ וְגַם בִּנְךָ יַאְדִּיר אוֹתָךְ ׃

Estas cosas habló Iesus, y leuantados los ojos al cielo, dixo, Padre, la hora viene, glorifica tu Hijo, para que también tu hijo te clarifique á ti:

ב כַּאֲשֶׁר נָתַתָּ לוֹ שִׁלְטוֹן עַל־
כָּל־בָּשָׂר לְתִתּוֹ לָהֶם אֲשֶׁר
נָתַתָּ לוֹ אֶת־חַיֵּי עוֹלָם ׃

Como le has dado la potestad de toda carne para que á todos los que le diste, les de vida eterna

ג וְאֵלֶּה הֵם חַיֵּי עוֹלָם אֲשֶׁר
יֵדְעוּ אוֹתָךְ כִּי אַתָּה לְבַדְּךָ אֱלֹהִי
אֱמֶת וְאֶת־אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ ׃

E la cumpen es la vida eterna, que te conozcan solo á ti Dios verdadero, y aquel que embiaste, Iesus Christo.

ד אֲנִי הֵאַדַּרְתִּי אוֹתְךָ עַל־
הָאָרֶץ אֶת־הַפֹּעַל אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי
לַעֲשׂוֹת כִּלִּיתִי ׃

Yo te he glorificado sobre la tierra, he acabado la obra que me diste que hiziesse.

ה וְעַתָּה הַאְדֵּרֵנִי אַתָּה אָבִי אִתְּךָ
בְּכָבוֹד אֲשֶׁר הָיָה לִי אִתְּךָ טֶרֶם
מְרוֹשׁ תֵּבֵל וְיֶשְׁנָם וְהַטְבֵּעַ
הָעוֹלָם ׃

Agora pues padre clarifícame cerca de ti mismo de aquella claridad que tuue acerca de ti antes que fuesse mundo fuesse.

ו הוֹדַעְתִּי אֶת־שִׁמְךָ לָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי מִן־הָעוֹלָם לְךָ
הָיוּ וְנָתַתָּ לִי אוֹתָם וְאֶת־דְּבָרְךָ
נָצָרוּ ׃

Manifestado he tu Nombre á los hombres que del mundo me diste, tuyos eran y diste me los, y guardado han tu palabra

ז עַתָּה יָדְעוּ כִּי כָּל אֲשֶׁר נָתַתָּה
לִי מֵאִתָּךְ הֵמָּה ׃

Agora han ya conocido que todas las cosas que me diste, son de ti

ΚΕΦΑΛ ιζ.

Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ
ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς
τὸν οὐρανὸν, εἶπε· πάτερ,
ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασον τὸν υἱόν
σου, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε.

Iesus dit ces choses: puis eleuant
les yeux au ciel, dit, Pere, l'heure est
venue, glorifie ton Fils, afin que ton
Fils te glorifie.

2. Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν
πάσης, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας
αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

Comme tu lui as donné puissance
sur toute chair, afin qu'il donne vie eternelle
à tous ceux que tu lui as donnés.

3. Αὕτη δέ ἐστιν αἰώνιος ζωὴ,
ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν,
καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν
Χριστόν.

Et cette est la vie eternelle, Qu'ils
te cognoissent seul vrai Dieu, & celui
que tu as enuoyé, Iesus Christ.

4. Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς·
ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα
ποιήσω.

Ie t'ay glorifié en la terre. Ie t'ay parachevé l'oeuvre que tu m'as baillé à faire.

5. Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ
παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ
τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.

Et maintenant glorifie moi toi Pere, enuers toi-meſme, de la gloire laquelle i'ay eue par deuers toi deuant que le monde fuſt fait.

6. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς
ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ
κόσμου· σοὶ ἦσαν κἀμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας,
καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι.

I'ai manifesté ton Nom aux hommes lesquels tu m'as donnez du monde; ils estoyent tiens, & tu me les as donnez & ils ont gardé ta parole

7. Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα
δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσι.

Maintenant ils ont cognu que tout ce que tu m'as donné, est de toi.

CAP. XVII.

Hæc locutus est Iesus, & sublevatis oculis in cælum, dixit, Pater, venit hora, clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te.

Then spake Iesus: & lift vp his eyes to heaven, and said, Father, the houre is come: glorifie thy Sonne that thy Sonne also may glorifie thee.

2. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut, omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam.

As thou hast geuen him power ouer all flesh: that he should geue eternall life to all them that thou hast geuen him.

3. Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christum.

And this is life eternall: that they knowe thee the only very God: & whom thou hast sent, Iesus Christ.

4. Ego te clarificavi super terram, opus consummavi quod dedisti mihi ut faciã.

I haue glorified thee on the earth: I haue finished the worke which thou gauest me to do.

5. Et nunc clarifica me tu Pater apud temetipsum, claritate quã habui prius quàm mundus esset, apud te.

And now glorifie me thou Father with thine owne selfe, with the glorie which I had with thee before the world was.

6. Manifestavi nomen tuũ hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, & mihi eos dedisti: & sermonem tuum servaverunt.

I haue declared thy name vnto the men which thou gauest me out of the worlde: thine they were, and thou gauest them me: and they haue kept thy worde.

7. Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt.

Now they knowe that all things whatsoeuer thou hast giuen me, are of thee.

Das XVII. Capitel.

Solches redet Jesus; vnd hub seine Augen auff gen Himmel/ vnd sprach: Vater/ die stunde ist hie/ daß du deinen Son verklärest/ auff daß dich dein Son auch verkläre.

DAs redete Jhesus/ vnd lieffe seine Augen vp tzu Himmelen/ vnd sagete/ Vater/ dem tzeit ist hie/ du wollest verklaren dein Son/ Paa der tzeit dein Son dich verklaren dirg.

2. Gleich wie du jhm Macht hast gegeben vber alles Fleisch/ auff daß er das ewige Leben gebe/ allen die du jm gegeben hast.

Lege som du hassuer giffuit hannem Macte offuer alt Keo/ Paa der hand skal giffue dem alle det euige liff/ som du hassuer giffuit hannem.

3. Das ist aber das ewige Leben/ daß sie dich/ daß du allein warer Gott bist/ vnnd den du gesandt hast/ Jesum Christ/ erkennen.

Oc det er det euige liff/ At de kende dig/ alene en sand Gud/ oc den du vdsendte/ Jhesum Christum.

4. Ich habe dich verkläret auff Erden/ vnd vollendet das Werck/ daß du mir gegeben hast/ daß ich thun solt.

Jeg hassuer forklaret dig paa Jorden/ oc fulkommet den Gerning/ som du hassuer giffuit mig/ at tog skulde gøre.

5. Vnd nun verkläre mich/ du Vater/ bey dir selbst/ mit der Klarheit/ die ich bey dir hatte/ ehe die Welt war.

Oc forklare mig nu du Fader/ hoss dig selff/ met den Klarhed/ som jeg hassde hoss dig/ for Verden vaar.

6. Ich habe deinen Namen offenbaret den Menschen/ die du mir von der Welt gegeben hast. Sie waren dein/ vnd du hast sie mir gegeben/ vnnd sie haben dein Wort behalten.

Jeg haffuer openbaret dit Nafn for Menniskene/ som du hassuer giffuit mig aff Verden. De vaare dine, oc du hassuer giffuit mig dem/ oc de holdet dit Ord.

7. Nun wissen sie/ daß alles was du mir gegeben hast/ sey von dir.

Nu vide de, at alt det som du hassuer giffuit mig er aff dig.

Kapitola XVII.

TEto řekl obrátiwſſe Jeſſus: pozdwihl očij k Nebi/ a řekl: Otče přiſſla geſt hodina/ oſlawiž Syna twého/ aby Syn twůg tebe oſlawil tobe.

TO powiedziawſſy Jezus/ podniozł oczy ſwoie ku niebu y rzekł: Oycze przyſzła godzina/ wzwiel Syna twego/ aby tez y Syn wzwiał cię.

2. Pakož ſpodal gemu moc nad kažodým tworſtwem/ aby weſſechnem ſtwořeným gim dal gemu/ on dal gim wěčný žiwot.

Jakoż iemu dał mocnoſć wſſelkim ciałom/ iż ciału mu ich podał aby im dał żywot wieczny.

3. Tentok geſtpak wěčný žiwot/ aby poznali tebe ſamého Boha prawého/ a kteréhož gſi poſlal/ Gežiſſe Krysta.

A to iest żywot wieczny/ aby cię znali ſamego znali by. Boga prawego/ y ktoregoś poſłał Jezuſa Krzyſtuſa.

4. Wážgſem oſlawil tebe na Zemi: dilo gſem wykonal, které mi dal gſi abych gednal.

Jaciem wzwielbił cię na ziemi/ y dokonałem ſprawy Ktoreś mi dał/ abych ią czynił.

5. Anyniž/ oſlawiž mnohý Otče tebe ſamého/ ſlávau tau kterauž gſem mél u tebe/ prwé nežli Swět byl.

A teraz/ o Ojcze wzwiel mię ty Oycze w ſobie ſamym ta chwałą ktoraem miał u ciebie/ przed nim świat był.

6. Gmáno gſem gmého twé lidem/ které gſi mi dal z Světa. Twogi gſu byli/ a mně gſi ge dali/ a gsou ſlowo tvé zachowali.

Objawiłem imię twe ludziom/ ktoreś mi dał z świata. Twoiś byli/ y dałeś mi ie/ a ſłowo twoie zachowali ſą.

7. Anyniž poznali/ že wſſecko což gſi mi dal/ od tebe gſu.

Teraz poznali iż wſzytkie rzeczy ktoreś mi dał/ od ciebie ſą.

יז

8 הַמִּלּוֹת֙ אֲשֶׁר־נָתַ֣תָּה לִּ֔י נָתַ֖תִּי לָהֶ֑ם וְהֵ֣ם קִבְּל֔וּ וַיֵּ֣דְע֔וּ שֶׁ֥אָמְנָ֖ם יָצָ֣אתִי מֵאִתָּ֑ךְ וַיַּֽאֲמִ֣ינוּ שֶׁ֥אַתָּ֖ה שְׁלַחְתָּֽנִי׃

Porque las palabras que me diste, les he entregado: y ellos las recibieron, y han conocido verdaderamente que salí de ti, y han creydo que tu me embiaste.

9 אֲנִי֙ שׁוֹאֵ֣ל עֲלֵיהֶ֔ם אֵינֶ֥נִּי שׁוֹאֵ֖ל עַל־הָעוֹלָ֑ם כִּ֣י אִם־עַל־הָאֲנָשִׁ֗ים אֲשֶׁ֤ר נָתַ֙תָּה֙ לִ֔י כִּ֥י לְךָ֖ הֵֽמָּה׃

Yo ruego por ellos: no ruego por el mundo, sino por los que me diste, porque tuyos son.

10 וְכָל־אֲשֶׁר־לִ֥י לְךָ֖ הוּא וַאֲשֶׁר־לְךָ֥ לִ֖י הוּא וְנֶאֱדַ֥רְתִּי בָהֶֽם׃

Y todas mis cosas son tus cosas, y tus cosas son mis cosas: y he sido clarificado en ellas.

11 וְעוֹד אֵינֶ֥נִּי הָיָ֖ה בָּעוֹלָ֑ם וְהֵ֣מָּה בָעוֹלָ֔ם וַאֲנִ֥י בָ֖א אֵלֶ֑יךָ אָבִ֣ינוּ קָד֔וֹשׁ נְצֹ֥ר אוֹתָ֖ם בְּשִׁמְךָ֣ אֲשֶׁר־נָתַ֤תָּה לִּי֙ לְהֵיוֹתָ֣ם אֶחָ֔דוֹ כָּמֽוֹנוּ׃

Y ya no estoy en el mundo, mas estos estan en el mundo, que yo à ti vengo Padre Sancto, guardalos en tu Nombre à los quales me has dado, paraque sean vna cosa, como tambien nosotros.

12 בְּהֽוֹתִ֣י עִמָּ֔ם בָּעוֹלָ֖ם נְצַרְתִּ֑י אוֹתָ֗ם בְּשִׁמְךָ֙ אֵת־אֲשֶׁ֣ר נָתַ֔תָּה לִּ֖י שָׁמָ֑רְתִּי וְאִ֥ישׁ מֵהֶ֛ם לֹא־אָבַ֥ד כִּ֖י אִם־בֶּן־הָאֲבַדּ֑וֹן אֲשֶׁ֥ר יִמָּלֵ֖א הַכָּתֽוּב׃

Quando yo estaua con ellos en el mundo, yo los guardaua en tu Nombre, à los quales me diste, y los guarde, y ninguno dellos se perdió si no el Hijo de perdicion: paraque la Escritura se cumpliesse.

13 וְעַתָּ֥ה בָ֖א אֲנִ֣י אֵלֶ֑יךָ וְאֶת־זֹ֣את אֲדַבֵּ֔ר בָּעוֹלָ֖ם אֲשֶׁ֥ר תְּהִֽי־לָהֶ֛ם שִׂמְחָתִ֥י שְׁלֵמָ֖ה בָּהֶֽם׃

Mas agora vengo à ti, y hablo esto en el mundo, paraque ayan gozo cumplido en si mismos.

יז

8 כִּ֣י אֶת־הַדְּבָרִ֗ים אֲשֶׁ֤ר נָתַ֙תָּה֙ לִ֔י נָתַ֖תִּי לָהֶ֑ם וְהֵ֣מָּה קִבְּל֔וּ וַיֵּ֣דְע֔וּ בֶּאֱמֶ֖ת כִּ֣י מֵֽאִתְּךָ֣ יָצָ֑אתִי וְהֶֽאֱמִ֣ינוּ כִּ֖י אַתָּ֥ה שְׁלַחְתָּֽנִי׃

Porque las palabras que me diste, les he entregado: y ellos las recibieron, y han conocido verdaderamente que salí de ti, y han creydo que tu me embiaste.

9 אֲנִ֣י שׁוֹאֵ֔ל עֲלֵיהֶ֑ם לֹ֣א עַל־הָעוֹלָ֗ם אֶשְׁאַל֙ כִּ֣י אִם־עַל־הָאֲנָשִׁ֔ים אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖תָּה לִ֑י כִּ֥י לְךָ֖ הֵֽמָּה׃

Yo ruego por ellos: no ruego por el mundo, sino por los que me diste, porque tuyos son.

10 וְכָל־אֲשֶׁר־לִ֥י לְךָ֖ הוּא וַאֲשֶׁר־לְךָ֥ לִ֖י הוּא וְנֶאֱדַ֥רְתִּי בָהֶֽם׃

Y todas mis cosas son tus cosas, y tus cosas son mis cosas: y he sido clarificado en ellas.

11 וְעוֹד֙ אֵינֶ֣נִּי בָעוֹלָ֔ם וְהֵ֖מָּה בָּעוֹלָ֑ם וַאֲנִ֥י בָ֖א אֵלֶ֑יךָ אָבִ֣ינוּ קָד֔וֹשׁ שְׁמָ֣רֵם בְּשִׁמְךָ֗ אֲשֶׁ֤ר נָתַ֙תָּה֙ לִ֔י וְהֵ֖מָּה אֶחָ֑דוֹ כָּמֽוֹנוּ׃

Y ya no estoy en el mundo, mas estos estan en el mundo, que yo à ti vengo Padre Sancto, guardalos en tu Nombre à los quales me has dado, paraque sean vna cosa, como tambien nosotros.

12 בְּהֽוֹתִ֣י עִמָּ֔ם בָּעוֹלָ֖ם נְצַרְתִּ֑י אוֹתָ֗ם בְּשִׁמְךָ֙ אֵת־אֲשֶׁ֣ר נָתַ֔תָּה לִּ֖י שָׁמָ֑רְתִּי וְאִ֥ישׁ מֵהֶ֛ם לֹא־אָבַ֥ד כִּ֖י אִם־בֶּן־הָאֲבַדּ֑וֹן אֲשֶׁ֥ר יִמָּלֵ֖א הַכָּתֽוּב׃

Quando yo estaua con ellos en el mundo, yo los guardaua en tu Nombre, à los quales me diste, y los guarde, y ninguno dellos se perdió si no el Hijo de perdicion: paraque la Escritura se cumpliesse.

13 וְעַתָּ֥ה בָ֖א אֲנִ֣י אֵלֶ֑יךָ וְאֶת־זֹ֣את אֲדַבֵּ֔ר בָּעוֹלָ֖ם אֲשֶׁ֥ר תְּהִֽי־לָהֶ֛ם שִׂמְחָתִ֥י שְׁלֵמָ֖ה בָּהֶֽם׃

Mas agora vengo à ti, y hablo esto en el mundo, paraque ayan gozo cumplido en si mismos.

ιζ.

8. Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

Car ie leur ai donné les paroles que tu m'as données, & elles ont receues: & ont vrayement cogneu que ie suis issu de toi, & ont creu que tu m'as enuoyé.

9. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ τούτων οὓς δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι.

Ie prie pour eux: ie ne prie point pour le monde, mais pour ceux lesquels tu m'as donnés: d'autant qu'ils sont tiens.

10. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.

Et tout ce qui est mien, est tien, & ce qui est tien, est mien: & suis glorifié en eux.

11. Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσί, κἀγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς.

Et maintenant ie ne suis plus au monde, mais ceux ci sont au monde, & ie viens à toi. Pere sainct, garde-les en ton Nom, voire ceux que tu m'as donnés, afin qu'ils soyent vn ainsi que nous.

12. Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.

Quand i'estoye auecques au monde, ie les gardoy en ton Nom: ie gardé ceux que tu m'as donnés, & pas vn d'eux n'est perdu, sinon le fils de perdition: afin que l'Escripture fust accomplie.

13. Καὶ νῦν πρὸς σὲ ἔρχομαι· καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

Et maintenant ie viens à toi: & ie parle ainsi au monde, afin qu'ils ayent ma ioye accomplie en eux.

8. Quia

CAP. XVII.

8. Quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis: & ipsi acceperunt, & cognoverũt vere quia à te exivi, & crediderunt quia tu me misisti.

For I have given vnto them the wordes which thou gauest me, and they haue receiued them, and haue knowen surely that I came out from thee, and haue beleeued that thou hast sent me.

9. Ego pro eis rogo: Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt.

I pray for them: I pray not for the world, but for them which thou hast giuen me: for they are thine.

10. Et mea omnia, tua sunt, & tua, mea sunt, & clarificatus sum in eis.

And all mine are thine, & thine are mine, and I am glorified in them.

11. Et iam non sum in mundo, & hi in mundo sunt, & ego ad te venio. Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: ut sint unum, sicut & nos.

And now am I no more in the world: but these are in the world, and I come to thee. Holy Father, keepe through thine owne name those whom thou hast giuen me, that they may be one, as we are.

12. Cùm essem cum eis, ego servabam eos in nomine tuo, Quos dedisti mihi, custodiui: & nemo ex eis perijt, nisi filius perditionis, ut scriptura impletur.

While I was with them in the world, I kept them in thy Name: those that thou gauest me haue I kept, and none of them is lost, but the childe of perdition, that the Scripture might be fulfilled.

13. Nunc autem ad te venio: & hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis.

And now come I to thee, & these things speake I in the world, that they might haue my ioy fulfilled in themselves.

Das XVII. Capitel.

8. Denn die Wort/ die du mir gegeben hast/ hab ich jhnen gegeben/ vnd sie habens angenommen/ vnd erkant warhafftig/ daß ich von dir außgegangen bin/ vnnd glauben/ daß du mich gesandt hast.

Dan de ord som du haffuer offuerrunget/ gaff ieg dem/ oc de annammede dem/ oc kende sandelige/ At ieg vdgick fra dig, oc troe/ at du vdsende mig.

9. Ich bitte für sie/ vnd bitte nicht für die Welt/ sondern für die du mir gegeben hast/ denn sie sind dein.

Ieg beder for dem/ oc iegbeder icke for Verdenen for den som du haffuer giffuet mig/ thi de ere dine.

10. Vnd alles was mein ist/ das ist dein/ vnd was dein ist/ das ist mein vnd ich bin in jhnen verklaret.

Oc alle det som mine er/ det er dit, oc det som dit er det er mit, oc ieg er forklaret i dem.

11. Vnd ich bin nicht mehr inn der Welt/ Sie aber sind inn der Welt/ vnd ich komme zu dir. Heiliger Vater erhalt sie inn deinem Namen/ die du mir gegeben hast/ daß sie eins seyen/ gleich wie wir.

Oc ieg er icke mere i Verden/ Men de ere i Verden, oc ieg kommer til dig. Hellige Fader/ bewarre dem i dit Nafn/ som du haffuer giffuet mig/ at de kunne vere eet som vi.

12. Dieweil ich bey jhnen war in der Welt/ erhielt ich sie inn deinem Namen. Die du mir gegeben hast/ die habe ich bewahret/ vnd ist keiner von jhnen verloren/ Ohn das verlorne Kind/ daß die Schrifft erfüllet würde.

Den stund ieg vaar hoss dem i Verden bewarede ieg dem i dit Nafn. De som du haffuer giffuet mig/ dem bewarede ieg/ oc der er ingen fortabt affdem/ vden det fortabte Barn/ At Scrifften skulde fuldkommis.

13. Nun aber komme ich zu dir/ vnd rede solches in der Welt/ auff daß sie in jhnen haben meine freude vollkommen.

Men nu kommer ieg til dig/ oc taler saadant i Verden, paa det de skulle haffue min Glede fuldkommis i sig.

Kapitola XVII.

8. Neboť slowa kterážs mi dáł, dał jsem jim, a oni je přijali/ a poznali wprawdě/ že sem od tebe wyssel/ a uwěřili že gsi ty mne poslal:

Abowssem slowa kterás mi dał, dał sem jim, a oni je přijali/ a poznali prawdu/ že sem od tebe wyssel/ a uwěřili že gsi ty mne poslal.

9. Já za ne prossým. Ne za Swět prossým, ale za ty které gsi mi dał/ neboť twogi gsau.

Ja ćen nimi prosse, ne za swiat prosse/ lecz za tymi ktorez mi dał, bocsa twoi.

10. A wssecky wěcy mé, twé gsau/ a twé mé gsau. A já oslaweny gsem w nich.

A wssyrko moie iest twoie/ a twoie moie iest, y wyelbionem iestem w nich.

11. A gižť negsem na swětě/ ale oni gsau na Swětě/ a já k tobě jdu. Otče Swatý/ zachowey je we Gménu twém/ které gsi mi dał/ aby gedno byli/ jako y my gsme gedno.

A iuscem nie iest na świecie/ ale oni na świecie są/ Ja idę do ciebie/ Oycze święty/ zachoway ich we twym imieniu/ ktoreś mi dał/ aby iedno byli/ iako y my.

12. Dokud gsem s nimi byl na Swětě/ já jsem je zachowával we Gménu twém. Které gsi mi dał, já ostřihal gsem gich/ a žádný z nich nezahynul/ jedině Syn zatracení/ aby se písmo naplnilo.

Gdyżem z nimi był na świecie/ ia ich zachowywał w imieniu twoim. Ktoreś mi dał, ochronowałem ich/ y żaden z nich nie zginął, tylko syn zatracenia/ aby się pismo wypełniło.

13. Ale nyníť k tobě gdu a tyto wěcy mluwím na Swětě, aby měli radost mou naplněnau w sobě.

A teraz idę do ciebie/ y te rzeczy mowię na świecie/ aby mieli radość moią napełnioną w sobie.

יז

14 אֲנָא יְהַבִית לְהוֹן מִ
מִלְּתָךְ וְעָלְמָא בְּנָא אֲשׂוֹ
דִּלָא הֲוֵין מִן עָלְמָא
אֵיכְּנָא דְּאַנָא לָא הֲוִית מִן
עָלְמָא ׃

Yo he dado á ellos la tu palabra, y el mundo los ha aborrecido: porque no son del mundo, como tampoco yo soy del mundo.

Ie leur ai donné ta parole, & le mõde les a haïs: car ils ne sont point du monde, comme aussi ie ne suis point du monde.

14. Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

15 לָא הֲוֵא דְּתִשְׁקוֹל אִנּוּן
מִן עָלְמָא בְּנָא אֶלָּא
דְּתִטַּר אִנּוּן מִן בִּישָׁא ׃

Yo no ruego que los quites del mundo, si no que los guardes de mal.

Ie ne prie point que tu les oftes du monde, mais que tu les gardes de mal.

15. Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

16 מִן עָלְמָא לָא אִנּוּן
אֵיכְּנָא דְּאַנָא לָא הֲוִית
מִן עָלְמָא ׃

No son del mundo, como tampoco yo soy del mundo.

Ils ne sont point du monde, comme aussi ie ne suis point du monde.

16. Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

17 קַדִּשׁוּ בִּשְׁרָרְתָךְ אִמְרָתָךְ
אֲמַת הִיא ׃

Santificalos con tu Verdad: tu palabra es la Verdad.

Sanctifie-les par ta verité: ta parole est verité.

17. Ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν.

18 כְּמָא דִּשְׁלַחְתַּנִי לְעָלְמָא
אַף אֲנָא שְׁלַחִית יָתְהוֹן
לְעָלְמָא ׃

Como tu me embiaste al mundo, tambien yo los he embiado al mundo.

Comme tu m'as enuoyé au monde, ainsi aussi ie les ay enuoyés au monde.

18. Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον.

19 וְעַל אִנּוּן אֲנָא מְקַדֵּשׁ
נַפְשִׁי אֲנָא בְּדִיל דִּיהוֹן
אַף אִנּוּן מְקַדְּשִׁין בִּשְׁרָרָא ׃

Y por ellos yo me santifico á mi mismo: para que tambien ellos sean santificados con verdad.

Et pour eux ie me sanctifie moy-mesme: afin que eux aussi soyent sanctifiés en verité.

19. Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

20 וְלָא חַוָא עַל מָאנֵי חַיְלִין
בְּלְחוֹד אֲנָא בְּלְחוֹד אַף
עַל מָאנֵי דְּמֵיתְמְנִין
בִּי בְּמִלְּתְהוֹן ׃

Mas no ruego solamente por ellos, sino tambien por los que han de creer en mi por la palabra de ellos.

Et ie ne prie point seulement pour eux, mais aussi pour ceux qui croiront en moy par leur parole,

20. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ.

21 דְּכֻלְּהוֹן יְהוֹן חַד אֵיכְּנָא
דְּאַנְתְּ אָבוּ בִּי וַאֲנָא בָּךְ
דְּאַף הִנּוּן חַד יְהוֹן
בָּנָא דְּתֵיבֵּל עָלְמָא דְּאַנְתְּ
שְׁדַרְתָּנִי ׃

Para que todos sean una cosa: como tu, o padre, en mi, y yo en ti: que tambien ellos en nosotros sean una cosa: para que el mundo crea que tu me embiaste.

Afin que tous soyent vn: ainsi que toi Pere es en moi, & moi en toi: afin qu'eux aussi soyent vn en nous: & que le monde croye que c'est toi qui m'as enuoyé.

21. Ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

CAP. XVII. | Das XVII. Capitel. | Kapitolg XVII.

14. Ego dedi eis sermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut & ego non sum de mundo.

I haue giuen them the word, and the worlde hathhated them: because they are not of the worlde, as I am not of the worlde.

14. Ich habe jhnen gegeben dein Wort/ vnd die Welt hasset sie/ Denn sie sind nicht von der Welt/ wie denn auch ich nicht von der Welt bin.

Jch gaff dem die ord/ Die Verden hader dem/ Dy de ere icke aff Verden/ lige somt ere er icke aff Verden.

14. Ja gsem gim dal ket twau/ a Swēt gi ga nenáwiſti mēl/ ker negsau z Swēta/ pakoż y já negsem z Swēta.

Ja ſem gim pedal Slowo ſchwe/ te/ a ſwēt mieł ſew nie nawiſti/ ber negſu z ſwētá/ takro y ia nie iestem z ſwētá.

15. Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos à malo.

I pray not that thou shouldest take them out of the worlde, but that thou keepe them from euil.

15. Jch bitte nicht/ daß du ſie von der Welt neſmeſt/ ſondern daß du ſie bewareſt für dem vnel.

Jeg beder icke at du ſtolt tage dem aff Verden/ men at du ſkalt be ware dem fra ond.

15. Jaſ ſe neproſſim/ aby gi wzal z Swēta/ ale aby ge zachowal od zleho.

Nie proſſe ſkod iestal z Swēta/ ale ieho záchowal ode zleho.

16. De mundo non sunt: sicut & ego non sum de mundo.

They are not of the worlde, as I am not of the worlde.

16. Sie ſind nicht von der Welt/ gleich wie ich auch nicht von der Welt bin.

De ere icke aff Verden/ ſ ge ſom iegh er icke aff Verden.

16. Ge Swēta negſau/ pakoż y já negſem z Swēta.

Nie ſu z Swēta/ takoy ia nie iestem z Swēta.

17. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est.

Sanctifie them with thy truth: thy worde is truth.

17. Heilige ſie jnn deiner Warheit. Dein Wort iſt die Warheit.

Hellige dem i dith Sandhed. Din Ord er Sandhed.

17. Poſwēczż gich w prawdż twē. Rzeczwā/ prawda geſt.

Poſwēcz je ſkrze twoya prawdu, ſlowo twoye geſt prawda.

18. Sicut tu me misisti in mundum, & ego misi eos in mundum.

As thou diddest send me into the worlde/ ſo haue I sent them into the worlde.

18. Gleich wie du mich geſandt haſt in die Welt/ ſo ſende ich ſie auch in die Welt.

J ge ſom du ſende mig til Verden/ ſaa ſender ieg dem ocſaa til Verden.

18. Jakoż gſy ty mne poſlal na ſwēt/ y já gſem ge poſlal na ſwēt.

Jakoż ty mne poſlal ná ſwēt/ takż y ia poſlal gſem ie ná ſwēt.

19. Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut sint & ipsi sanctificati in veritate.

And for their sakes sanctifie I myselfe/ that they also might be sanctified through the truth.

19. Jch heilige mich ſelbſt für ſie/ auff daß auch ſie geheiliget ſeyen jnn der Warheit.

Jeg hellliger mig ſelff for dem/ paa det de ſkulle oeſaa ere hellgede i Sandhed.

19. A já poſwēcugi ſebe ſamēho za ně/ aby y oni poſwēceni byli w prawdě.

A zkrmež ia poſwiacam ſāmeg ſebe/ aby y oni byli poſwiceni przez prawdu.

20. Non pro eis autem rogo tantum, sed & pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me.

I pray not for these alone/ but for them also which shall beleeue in me through their worde.

20. Jch bitte aber nicht allein für ſie/ ſondern auch für die/ ſo durch jhr wort an mich glauben werden.

Jeg beder icke alene for dem/ men oeſaa for dem ſom ſkulle tro paa mig.

20. Neproſſim pak toliko za ně ſamy/ ale y za ty ktěrj z Rzeczi gich magi wierżili we mne:

Nie ſkrze tyliko ge ſa prozż modle/ lecz y ſkrze ony/ ktorzy przez ſlowo ſwe we mnie wierzyć będą.

21. Ut omnes unum sint: sicut tu Pater in me, & ego in te, ut & ipsi in nobis unum sint. ut credat mundus, quia tu me misisti.

That they all may be one: as thou Father art in me, & I in thee: that they also may be one in vs: that the worlde may beleeue that thou hast sent me.

21. Auff daß ſie alle eins ſeyen/ gleich wie du Vater in mir/ vnnd ich in dir/ daß auch ſie in vns eines ſeyen/ auff daß die Welt glaube/ du habeſt mich geſandt.

Paa det de ſkulle alle vere eet/ lige ſom du Fader i mig oc jeg i dig/ at de ſkulle oc vere eet i os. Paa det Verden kand tro, at du haſt ſendt mig.

21. Aby wſſeckni gedno byli/ jako ty Otče we mně a já w tobě/ aby y oni w nás gedno byli/ aby wěřil Swēt/ że gſy ty mne poſlal.

Aby wſzyſcy byli ieden: iako ty Oycze we mnie ia w tobie/ aby i ci w nas ieden byli/ á zíby uwierzył świat że ty mnie poſłał.

יז

22 וְאֲנִי אֶת־הַכָּבוֹד אֲשֶׁר נָתַתָּ
לִי נָתַתִּי לָהֶם וְהֵמָּה אֶחָת
כְּמוֹ אֲחָת הֵנּוֹם אֲנָחְנוּ׃

Y yo, la claridad que me diste, les he dado: para que sean vna cosa, como tambien nos somos vna cosa.

23 אֲנִי בָהֶם וְאַתָּה בִּי וְיִכְלוּ
בְּאֶחָת וְיֵדַע הָעוֹלָם כִּי אַתָּה
שְׁלַחְתָּנִי וְאָהַבְתָּם כַּאֲשֶׁר אֲהַבְתָּנִי׃

Yo en ellos, y tu en mi, para que sean consumadas en vna cosa: y que el mundo conozca que tu me embiaste y que los has amado, como tambien à mi me has amado.

24 אָבִי אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי רָצִיתִי
לְהוֹתָם עִמִּי אֲשֶׁר אֲנִי הֶיֶה
שָׁמָּה לִרְאוֹת אֶת־כְּבוֹדִי אֲשֶׁר
נָתַתָּ לִי כִּי אֲהַבְתָּנִי בְּטֶרֶם
הֻחְבַּע מוֹסְדֵי אָרֶץ׃

Padre aquéllos que me has dado, quiero que donde yo estoy, ellos esten tambien conmigo: para que vean mi claridad que me has dado, porquanto me has amado desde antes de la constitucion de mundo.

25 אָבִי צַדִּיק וְהָעוֹלָם לֹא
יְדָעֲךָ וַאֲנִי יְדַעְתִּיךָ וְהֵאֵלֶּה יָדְעוּ
כִּי־ אַתָּה שְׁלַחְתָּנִי׃

Padre Iusto, el mundo no te ha conocido: mas yo te he conocido, y ellos han conocido que tu me embiaste.

26 וְהוֹדַעְתִּי לָהֶם אֶת־שְׁמֶךָ
וְאוֹדִיעַ אֲשֶׁר תְּהִי בָם הָאַהֲבָה
אֲשֶׁר אֲהַבְתָּנִי וַאֲנִי בָם׃

Y yo les hize notorio tu Nombre, y lo haré notorio: para que el amor con que me has amado, esté en ellos, y yo en ellos.

יח

1 אֶת־הָאֵלֶּה אָמַר יֵשׁוּעַ וַיֵּצֵא
עִם־תַּלְמִידָיו לְעֵבֶר חַנַּחַל קִדְרוֹן
אֲשֶׁר שָׁם הָיָה הַגָּן אֲשֶׁר בּוֹ בָּא
הוּא וְתַלְמִידָיו׃

Como Iesus vuo dicho estas cosas, salioſe con sus Discipulos tras el arroyo de Cedron, dónde estaue vn huérto, en el qual entro Iesus, y sus Discipulos.

יז

22. Και ἐγω την δόξαν ἣν δεδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἓν ἐσμεν.

E yo no vsi de la gloria que me diste, la he dado a ellos: para que sean vno, assi como nosotros somos vno.

23. Ἐγω ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν· καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

Iesus en ellos, & tu en mi, assi que ellos sean consummados en vno, & que el mundo conozca que tu me embiaste, & que tu los amaste, assi como me amaste.

24. Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγω, κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.

Padre, aquellos que me has dado, quiero que donde yo estoy, ellos esten tambien conmigo: para que vean mi claridad que me has dado, porque me has amado desde antes de la constitucion del mundo.

25. Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγω δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

Padre iusto, el mundo no te ha conocido: mas yo te he conocido, y estos han conocido que tu me embiaste.

26. Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

Y les he dado a conocer tu nombre, & le conocerán todavia, afin que la amor con que me has amado, sea en ellos, y yo en ellos.

יח

1 אֶת־הָאֵלֶּה אָמַר יֵשׁוּעַ וַיֵּצֵא
עִם־תַּלְמִידָיו לְעֵבֶר נַחַל קִדְרוֹן
אֲשֶׁר שָׁם גִּנָּה אֲשֶׁר בָּהּ בָּא
הוּא וְתַלְמִידָיו׃

Apres que Iesus eut dit ces choses, il s'en alla outre, le torrent de Cedron, où il y auoit vn iardin, auquel entra Iesus & ses disciples.

CAP. XVII.

22. Et ego claritatem quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint unum, sicut & nos unum sumus.

And the glorie ỹ thou gauest me, I haue giuen them: that they may be one, as we are one

23. Ego in eis, & tu in me: ut sint consummati in unum, & cognoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexisti.

I in them and thou in me: that they may be made perfect in one, and that the worlde may knowe that thou hast sent me, and hast loued them, as thou hast loued me.

24. Pater, quos dedisti mihi, volo, ut ubi sum ego, & illi sint mecum: ut videant claritatem meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi.

Father I will that they whiche thou hast geuen me, be with me where I am: that they may beholde my glorie whiche thou hast geuen me: for thou louedst me before the foundation of the worlde.

25. Pater iuste, mundus te non cognouit, ego autem te cognoui: & hi cognouerunt: quia tu me misisti.

O righteous Father, ỹ world hath not knowen thee, but I haue knowen thee: & these haue knowen that thou hast sent me.

26. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: ut dilectio qua dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis

And I haue declared vnto them thy Name, and will declare it: that the loue wherewith thou hast loued me, may be in them, and I in them.

CAP. XVIII.

HÆc cùm dixisset Iesus, egressus est cum discipulis suis trans Torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introiuit ipse & discipuli eius

When Iesus had spoken these things, he went forth with his disciples ouer the brooke Cedron, where was a garden, into the which he entred, & his disciples.

Das XVII. Capitel.

22. Vnd ich habe jhnen gegeben die Herrligkeit / die du mir gegeben haſt / daß ſie eines ſeyen / gleich wie wir eines ſind.

Vnd ich gaff dem den Herrligheds / ſom du haffuer giffuit mig / at de ſkulle vere eet ſlige ſom vi ere eet.

23. Ich in jhnen / vnnd du in mir / auff daß ſie vollkommen ſeyen / in eines / vnnd die Welt erkenne / daß du mich geſandt haſt / vnnd liebeſt ſie / gleich wie du mich liebeſt.

Jeg i dem / oc du i mig / at de ſkulle vere fuldkomne / at Verden kand kende / at du vdſende mig / oc elſker dem / ligе ſom du elſker mig.

24. Vater / ich wil / daß / wo ich bin / auch die bey mir ſeyen / die du mir gegeben haſt / daß ſie meine Herrligkeit ſehen / die du mir gegeben haſt. Denn du haſt mich geliebet / ehe denn die Welt gegründet ward.

Fader / Jeg vil / at de / ſom du haffuer giffuet mig / ſkulle vere hoſ mig / hvor ſom jeg er / at de ſkulle ſee min Herligheds ſom du haffuer giffuet mig / thi du elſkte mig før end Verden blef grundfeſt.

25. Gerechter Vater / die Welt kennet dich nicht / ich aber kenne dich / vnnd diſe erkennen / daß du mich geſandt haſt.

Retfærdige Fader, Verden kender dig icke / Men jeg kender dig / oc diſſe kende / at du vdſendte mig.

26. Vnd ich habe jhnen deinen Namen kunth gethan / vnnd wil jhnen kunth thun / auff daß die Liebe / damit du liebeſt / ſey in jhnen / vnd ich in jhnen.

Oc jeg kundgiorde dem dit Nafn / oc vil kundgiøre dem / paa det den Kierlighed / ſom du elſker mig met / ſkal vere i dem / oc jeg i dem.

Das XVIII. Capitel.

DA Jeſus ſolches geredt hatte / gieng er hinauß mit ſeinen Jüngern über den Bach Kidron / da war ein Garte / darein gieng Jeſus vnnd ſeine Jünger.

DE Jheſus hafſde dette ſagt / gick hand vd met ſine Diſciple offuer den beck Cedron, der vaar en Brygaard / der gick Jheſus ind oc hans Diſciple.

Kapitola XVII.

22. A vá Slávu kteraúſ gſy mi dal / dal gſem gim / aby byli gedno / yakoſ y my gedno gſme.

Jáť ge chwale kterauſ ty mnie dal / dałem im / aby byli gedno, yakoż y my gedno gſmy.

23. Já w nich / a ty we mnĕ / aby dokonáni byli w gedno: a aby poznal swĕt / że gſy ty mne poſlal, a że miłowal gſy ge tak / yakż gſy mne miłował.

Ja w nich / a ty we mnie, aby byli dokonáłymi w gedno: a aby poznał świat, że ty mnie poſłał, y miłowałeś ie iakoż y mnie miłował.

24. Otče / kterýgſy mi dał / chcy / ábych gſem yá aby y oni byli ſemnau: aby widĕli Slávu mau, kterauſ gſy mi dał / nebo mne miłował pred vſtawením Swĕta.

Otče, ty ktereś mnie poddał / żádam aby tám gdźie ja ieſtem y oni byli zemnú: aby pátrzyły na ſlawu moię, ktorąś ty mnie dał. Bowiemeś ty mnie miłował przed ſtworzeniem ſwiata.

25. Otče ſprawedliwý Swĕt tebe nepoznal / ale yá gſem tebe poznal. a tito ſtí poznali / że gſy mne poſlal.

Oyče ſprawiedliwy świat cię nie poznał / ale ia cię poznałem / y ci poznali że ty mnie poſłał.

26. A yá zjáwił gſem gim w tvé gméno a zjevím: aby ta miłość, kterú ſi mne miłował, w nich byla, a ya w nich.

A oznaymiłem im imię twoie / y oznaymię aby miłość ktorą mnie miłowałeś w nich była, y ia w nich.

י ח

ג יְהוּדָה מוֹסְרוֹ יָדַע אֶת־
הַמָּקוֹם כִּי פְעָמִים רַבּוֹת נוֹעַד
יֵשׁוּעַ שָׁמָּה עִם תַּלְמִידָיו׃

Y tambien Iudas, el que lo entregaua, sabia aquel lugar porque muchas veces Iesus se juntaua alli con sus Discipulos.

ד יְהוּדָה לָקַח אֶת־הַחֵבֶל וְאֶת
מְשָׁרְתֵי הַכֹּהֲנִים וְהַפְּרוּשִׁים
וַיָּבוֹא שָׁמָּה עִם נוֹרוֹת לַבִּיחוֹת
וְהַצָּן׃

Iudas pues tomando vna compañia de soldados, y de los Pontifices y de los Phariseos seruidores, vino alli con lanternas y antorchas, y con armas.

ה וְיֵשׁוּעַ יוֹדֵעַ אֶת־כָּל אֲשֶׁר
יִקְרוֹתוּ יָצָא וְאָמַר לָהֶם אֹתְמוֹל
הֲבַקְשׁוּן׃

Empero Iesus, sabiendo todas las cosas que auian de venir sobre el, fa ió delante, y dixoles A quien buscays?

ו וַיַּעֲנוּ לוֹ אֶת־יֵשׁוּעַ הַנָּצְרִי אֹמֵר
לָהֶם יֵשׁוּעַ אֲנִי הוּא וְעָמַד גַּם
יְהוּדָה מוֹסְרוֹ אִתָּם׃

Respondieronle, A Iesus Nazareno. Dizeles Iesus, Yo soy, (y estaua tambien con ellos Iudas el que lo entregaua.)

ז וּבֶאֱמְרוֹ לָהֶם כִּי אֲנִי הוּא
וַיֵּלְכוּ לְאָחוֹר וַיִּפְּלוּ אַרְצָה׃

Y como les dixo, Yo soy, bolvieron atras y cayeron à tierra

ח וַיָּשָׁב וַיִּשְׁאַל לָהֶם אֶת־מִי
תְבַקְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ אֶת־יֵשׁוּעַ
הַנָּצְרִי׃

Bolvioles pues à preguntar, A quien buscays? Y ellos dixeron, A Iesus Nazareno

ט וַיַּעַן יֵשׁוּעַ אָמַרְתִּי לָכֶם כִּי
אֲנִי הוּא וְאִם אוֹתִי תְבַקְשׁוּ
הַנִּיחוּ אֶת־הָאֵלֶּה לַהֲלֹךְ דַּרְכָּם׃

Respondió Iesus, Ya os he dicho que yo soy pues si à mi buscays, dexad yr a estos.

ιη.

2. Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

O. Iudas qui le trahissoit, sauoit aussi le lieu: car Iesus s'estoit la souuent assemblé auec ses disciples.

3. Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.

Iudas donc ayant pris vne bande de soldats, & des Sergeans, de par les principaux Sacrificateurs & de par les Pharisiens, s'en vint là auec lanternes, & flotte de arme

4. Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· τίνα ζητεῖτε;

Or Iesus sachant toutes les choses qui lui deuoyent aduenir, s'adiança, leur dit, Qui cherchez vous?

5. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐγώ εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν μετ' αὐτῶν.

Ils ui respondirent, Iesus le Nazaren, leur dit Ce suis-ie. Et Iudas qui le trahissoit estoit aussi auec eux.

6. Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσαν χαμαί.

Apres donc qu'il leur eut dit, Ce suis-ie, ils s'en alleterent à la renuerse, & cheurent par terre.

7. Πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησεν, τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.

Derechef donc il les interrogua, Qui cherchez vous? Et ils le proposerent, Iesus le Nazarien.

8. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἀφετε τούτους ὑπάγειν.

Iesus respondit, Ie vous ai dit que ce suis-ie: si donc vous me cherchez, laissez aller ceux-ci.

S. IOHANNES.

CAP. XVIII.

2. Sciebat autem & Iudas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Iesus conuenerat illuc cum discipulis suis.

And Judas which betrayed him, knewe also the place: for Iesus oft tymes resorted thither with his disciples.

3. Iudas ergo cum accepisset cohortem, & à Pontificibus & Pharisæis ministros: venit illuc cum lanternis & facibus & armis.

Iudas then after he had receiued a band of men and officers of the hie Priestes, and of ye Pharisees, came thither with lanternes, and torches and weapons

4. Iesus itaque sciens omnia quæ uentura erant super se, processit, & dixit eis, Quem quæritis?

Then Iesus / knowing all thinges that should come vnto him, went forth and said vnto them, Whome seeke ye?

5. Responderunt ei, Iesum Nazarenum. Dicit eis Iesus, Ego sum. Stabat autem & Iudas qui tradebat eum, cum ipsis.

They answered him, Iesus of Nazaret. Iesus saith vnto them / I am he. Now Iudas also which betrayed him stode with them.

6. Vt ergo dixit eis, Ego sum abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram.

Assone then as he had said vnto them / I am he, they went backewardes and fell to the ground.

7. Iterum ergo interrogauit eos, Quem quæritis? Illi autem dixerunt, Iesum Nazarenum.

Then he asked them again, Whome seeke ye? And they said, Iesus of Nazaret.

8. Respondit Iesus, Dixi vobis, quia ego sum, si ergo me quæritis, sinite hos abire.

Iesus answered / I shewed you that I am he: therefore if ye seeke me / let these go their way.

S. Johannes.

Das XVIII. Capitel.

2. Judas aber der jhn verriet/ wuste den ort auch/ denn Jesus versammlet sich offte daselbst mit seinen Jüngern.

Wen Judas sein hannem forraadde/ wiste oc den sted Thi Jhesus torsamlede sig offte der met ſine Disciple.

3. Danun Judas zu sich hatte genommen die Schare vnd der Hohenpriester vnd Phariseer Diener/ kompt er dahin/ mit Fackeln/ Lampen/ vnd mit Waffen.

Der Judas haffde nu tager Skaren til sig/ oc de ypperste Presters oc Phariseernis tienere/ da kommer hand der hen/ met bluff/ lamper/ oc met Waaben.

4. Als nun Jesus wuste/ alles was jhm begegnen solte/ gieng er hinauß vnd sprach zu jhnen: Wen suchet jhr?

Der Jhesus nu wiste/ alt der hannem skulde offuerkomme/ gick hand vd/ oc sagde til dem/ Huem lede i efter?

5. Sie antworten jhm: Jesum von Nazareth. Jesus spricht zu jnen: Ich bins. Judas aber der jhn verrieth/ stund auch bey jhnen.

De suarede hannem/ Jhesum aff Nazareth. Jhesus sagde til dem/ Der er jeg. Men Judas som hannem forraadde/ stod oc hoss dem.

6. Als nun Jesus zu jhnen sprach Ich bins/ wichen sie zu rücke/ vnd fielen zu Boden.

Der Jhesus sagde nu til dem/ Der er jeg/ vigede de til bage/ oc fulde til torden.

7. Da fraget er sie abermal: Wen suchet jr? Sie aber sprachen: Jesum von Nazareth.

Da suarde hand dem atter at Huem lede i efter? Da sagde de, Jhesum aff Nazareth.

8. Jesus antwortet: Ich habs euch gesagt/ daß ichs seye/ Suchet jr denn mich/ so lasset diese gehn.

Jhesus suarede/ Jeg sagde eder/ at der er jeg/ lede i efter mig/ da lader disse gaa.

S. Jan.

Kapitola XVIII.

2. Wědĕl pak y Gidáše ktoż ho zrazowal m. isto/ neb tasto Gežyše tam chodiwal s Wedlmitky swými.

Ale wiedział też ono miegsce Judaš ktory go zdradzał/ ponieważ tam ich ſtorey ſie zchodzał Jezus z swoiemi vczniki swoiemi.

3. Protoż Gidáše ktoż bral pocital gástup/ a od Biskupůw a Fárizeuſtých przyßedł tám s Lucernami a s Pochodněmi/ a s brauj.

A tak Judáš wſtawſzy rotu y od nawyższych Kněžij y Fárizeuſtých ſkrzebuſki przyßedł tám ſ Lucernami ſ pochodněmi ſ y ſ zbroiemi.

4. Ale Gežyše wěda wſſecky wěcy ktere ſu přigiti mielj na nĕho/ ſel prot nim/ a řekl gim: Koho hledate?

Tedy Jezus wiedząc o wſſytkim co nań przyść miało/ wyßedł przeciwko nim: Kogoż ſzukacie?

5. Odpowĕdĕli gemu: Gežiſſe Nazarenſkého. Řekl gim Gežyše: Gá gſem. Stál pak tu y Gidáše zrádce geho s nimi.

Odpowiedzieli mu: Jezuſa Názareńſkiego. Rzekł im Jezus: Jamem iest. Stał zaś tam i Judaſz ktory go zdradzał.

6. Tehdy pak řekl gim/ Gá gſem/ poſtaupili zpĕt/ a padli na zemi.

Jak im tedy rzekł: Jamem iest/ poſtąpili ſie ná zad/ y padli na ziemię.

7. W tom opĕt gich otázal: Koho hledáte? A oni řekli: Gežiſſe Nazarenſkého.

Potym ich powtore pytał: Kogoż ſzukacie? A oni powiedzieli: Jezuſa Názareńſkiego.

8. Odpowĕdĕl gim Gežyše: Powĕdĕl gſem wám/ že gá gſem. Protoż ponĕwadž mne hledáte/ nechtež ſkche to ať odegdau.

Ale odrzekł im Jezus: Powiedziałem wam że iem ia. Jeżeli tedy mnie ſzukacie/ dopuśćcież tym wolno odeyść.

י ח

9 דִּתְּשְׁלִם מִלְּתָא דְּאָמַר
דְּאָמִין דְּיַהֲבְתְּ לִי לָא
אֲבַדִית מִנְּהוֹן אַף לָא חַד׃

*A cruche l'adempisse la parole ch'egu
haueua detto. Io non ho perduto alcuno di
quelli che tu mi hai dati*

10 שִׁמְעוֹן דִּין כְּאַפְּתָא דִּי
הוּא אֲחִיד סַמְסִירָא
וְכַבְּטֵר וּמְחִי לְ
דְּרַב כָּהֲנָא וְיַדְּרֵד אֲדִין
דִּימִינָא דְּמִנֵּהּ דִּין הַצְנִיעָ
מַלְכוּ׃

*Allor Simon Pietro hauendo vn col-
tello [illegible] lo trasse, e percosse il seruo del
Pontefice, e tagliogli l'orecchia destra. E
quel seruitore haueua nome Malco.*

11 וַאֲמַר יֵשׁוּעַ וְכַאפָּא
סִים סַפְסִירָךְ בְּתַרְעָךְ
פַּסָּא דְיָהֲב לִי אֲבָא לָא
אֶשְׁתְּיֵנֵּיהּ׃

*Per lo che Giesu disse a Pietro: Rimet-
ti [illegible] la vaina: Non berro
io quel calice, che il Padre mi ha dato?*

12 וְכֵדִין אַסְכִּיד ו
כִּבְלָיָאכָא וְדִיחֲנָא
דִּיהוּדָיֵא אֲחִדוּהִי לְיֵשׁוּעַ
וְאַסְרוּהִי׃

*Allora la compagnia con capitano, e
[illegible] da Giudei presero Iesv, e legaro-
no lui.*

13 וְאַתְיְיהִי זְעֵרָא חָנָן
לְקֻדָּם בִּישׁוֹל רַבְּמוֹ
בַּנָּא דְּהַהוּא הוּא דְּאִתְּיְהִי
דְּנָא רַב כָּהֲנָא דְּשׁוֹנָא דְּיִ׃

*Et menarono primamente ad Anna
[illegible] perciocche era suocero di Caifa, quale
era Pontefice di quel anno [illegible] effetto
mandò legato a Caifa Pontefice.*

14 אִיתַּיְהִי הוּא דִּין קַיָּפָא
דְּהוּ דְּמַסְכֵּךְ לִיהוּדָיֵא דְּפַקְּחָ
חַד גַּבְרָא יְמוּ חָלַף
עַלָּם׃

*Et era Caifa quello che haueua dato
consiglio a i Giudei, ch'egli era espediente
che vn huomo morisse per il popolo.*

15 שִׁמְעוֹן כֵּפָא וְאָחֳרָנָא אֲ
כֵּן תַּלְמִידָא אִתְּנָא אֲ
דִּין מִתְּדַיַּע לְהוּ דִּין
תַּלְמִידָא יְדַע הוּא לְהּ רַב
כָּהֲנָא וְעַל עִם יֵשׁוּעַ ל
גַּוְּתָא׃

*Simon Pietro con vn altro discepolo
seguitaua Iesv. Et era quel discepolo co-
nosciuto dal Pontefice, perche entrò con
Iesv nel palazzo di esso Pontefice.*

י ח

9 אֲשֶׁר יָמְלֹא הַדָּבָר אֲשֶׁר אָמַר
כִּי אֱלָהּ אַשְׁד נָתַתָּ לִי אִישׁ לֹא
אֶחָד אִבַּדְתִּי מֵהֶמָּה׃

Para que se cumpliesse la palabra que auia
dicho, que los que me diste, ninguno dee los perdi

10 וּלְשִׁמְעוֹן כֵּיפָה הָיָתָה לוֹ
חֶרֶב וַיִּקַּח אֶת־הַרְבּוֹ וַיַּשְׁלֵפֶת
מַחְעָרָה וַיַּךְ אֶת־עֶבֶד כֹּהֵן הַגָּדוֹל
וַיִּכְרֹת בָּהּ אֶת־אָזְנוֹ הַיְמָנִיתוֹשֵׁם
עֶבֶד יַהוּא מַלְכָּ׃

Entonces Simon Pedro, que tenia espada,
sacóla, y hyrió à vn siervo del Pontifice, y corto-
le la oreja derecha, y el siervo se llamaua Malcho.

11 וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ לְכֵיפָה שְׁלַח אֶת־
חַרְבְּךָ אֶל־תַּעְרָהּ הֲלֹא אֹשְׁתֶּה
אֶת־הַכּוֹס אֲשֶׁר נָתַן לִי הָאָב׃

Iesus entonces dixo à Pedro, Mete tu espada
en la vayna; el vaso que el Padre me ha dado, no
lo tengo de beuer?

12 וְהַחֵבֶל וְשַׂר־אֶלֶף וּמְשָׁרְתֵי
הַיְהוּדִים תָּפְשׂוּ אֶת־יֵשׁוּעַ
וַיַּאַסְרוּהוּ׃

Entonces la compannia de los soldados y el
tribuno, y los seruidores de los Iudios prendie-
ron à Iesus, y atáronlo,

13 וַיּוֹלִיכוּהוּ אֶל־חָנָן בָּרִאשׁוֹנָה
כִּי הָיָה חֲמִי קַיָּפָא אֲשֶׁר הוּא
כֹּהֵן גָּדוֹל בַּשָּׁנָה הַהִיא׃

Y truxeronlo primeramente à Annas, por-
que era suegro de Caiphas, el qual era Pontifice
de aquel anno.

14 וְקַיָּפָא הָיָה הוּא הַיָּעַץ לַיְהוּדִים
כִּי יוֹעִיל לְאָבֹד אָדָם אֶחָד עַל־
הָעָם׃

Y era Caiphas el que auia dado el consejo à
los Iudios, Que era necessario que vn hombre
muriesse por el pueblo

15 וַיֵּלֶךְ שִׁמְעוֹן אַחֲרֵי יֵשׁוּעַ וְגַם
תַּלְמִיד אֶחָד וְהַתַּלְמִיד הַהוּא הָיָה
מְיֻדָּע לְכֹהֵן גָּדוֹל וַיָּבוֹא עִם יֵשׁוּעַ
אֶל־חֲצַר כֹּהֵן גָּדוֹל׃

Y seguia a Iesus Simon Pedro, y otro disci-
pulo: y aquel Discipulo era conocido del Pontifi-
fice, y entró con Iesus al patio del Pontifice.

ιη'.

9. Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· ὅτι οὓς δέδωκάς μοι οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα.

Cioè auuenga, che la parola ch'egli hauea detto, fusse accompagnata, io non ho perduto alcuno di coloro che tu mi hai dati.

10. Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

Or Simon Pietro hauendo vn coltello, lo trasse, & trapalò il seruitore del sourano Sacrificatore, & li tagliò l'orecchia destra. & ce seruitore haueua nome Malchus.

11. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν μάχαιραν σου εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

Iesus donc dit à Pierre, Remets ton espee au fourreau: ne boirai-je pas la coupe que le Pere m'a donnee?

12. Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν.

Lors la bande, & le capitaine, & les sergens des Iuifs empoignerent Iesus, & le lierent.

13. Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.

Et l'emmenerent premierement à Anne: car il estoit beau-pere de Caiphe, qui estoit le souuerain Sacrificateur de celle année-là.

14. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Or Caiphe estoit celui qui auoit donné conseil aux Iuifs, qu'il estoit expedient qu'vn homme mourust pour le peuple

15. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως.

Or Simon Pierre auec vn autre disciple suiuoit Iesus. & ce disciple estoit cogneu du souuerain Sacrificateur parquoi il entra auec Iesus en la salle du souuerain Sacrificateur.

CAP. XVIII.

9. Vt impleretur sermo quem dixit. Quia quos dedisti mihi, non perdidi ex eis quenquam.

Thys was the worde might be fulfilled which he spake / Of them which thou gauest me / haue I lost none

10 Simon ergo Petrus habens gladium, eduxit eum: & percussit pontificis seruum, & abscidit auriculam eius dexteram. Erat autem nomen serui Malchus.

Then Simon Peter hauyng a sworde drewe it / and smote the Priestes seruant and cut of his right eare. Now the seruantes name was Malchus.

11. Dixit ergo Iesus Petro, Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum?

Then sayde Iesus vnto Peter / Put thy sworde into the sheath / shall I not drynke of the cuppe which my Father hath geuen me?

12. Cohors ergo & tribunus & ministri Iudæorum comprehenderunt Iesum, & ligauerunt eum.

Then the bande / and the captayne and the officers of the Iewes toke Iesus and bounde him.

13. Et adduxerunt eum ad Annam primùm, erat enim socer Caiphæ, qui erat pontifex anni illius.

And led him away to Annas first. (for he was father in lawe to Caiphas which was the Priest that same yeare.)

14. Erat autem Caiphas, qui consilium dederat Iudæis, Quia expedit unum hominem mori pro populo.

And Caiphas was he / that gaue counsell vnto the Iewes / that it were meete that one man should die for the people.

15. Sequebatur autem Iesum Simon Petrus, & alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici, & introiuit cum Iesu in atrium pontificis.

Now Simon Peter followed Iesus and another disciple: and that disciple was knowen of the hie Priest / therefore he went in with Iesus into the hall of the hie Priest.

Das XVIII. Capitel.

9. Auff daß das Wort erfüllet werde / welches er saget: Ich habe der keinen verloren / die du mir gegeben hast.

Paa det / at det ord skulde fuldkommis / hvilcket han sagde: Jeg mistede ingen af dem / som du hafver giffuit mig.

10. Da hatte Simon Petrus ein Schwerdt / vnd zoch es auß / vnnd schlug nach des Hohenpriesters Knechte / vnd hieb jhm sein recht Ohr ab / Vnd der Knecht hieß Malchus.

Da hafde Simon Peter sit Sverd / og drog det ud / og slog efter den øverste Præsts Svend / og hug det høyre Øre af hannem. Og den Svend hed Malchus.

11. Da sprach Jesus zu Petro: Stecke dein Schwerdt vnn die Scheide. Soll ich den Kelch nicht trincken / den mir mein Vater gegeben hat.

Da sagde Jesus til Peder / Stick dit Sverd i Skeden. Skal jeg ikke da drikke den Kalck / som min Fader giffuit mig?

12. Die Schar aber / vnd der Oberhauptmann / vnd die Diener der Jüden namen Jesum / vnd bunden jn.

Men Skaren og den øffverste Høffuitmand / og Jødernis Tienere toge Jesum / og bunde hannem

13. Vnd führeten jhn auffs erste zu Hannas / der war Caiphas Schweher / welcher des Jars Hoherpriester war.

Og førde hannem først til Annas / hand vaar Caiphas Suoger / som vaar det aar øverste Præst.

14. Es war aber Caiphas der den Jüden rieth / Es were gut / daß ein Mensch würde vmbracht für das Volck.

Men det vaar Caiphas / som raadde Jøderne / Det vaare gaat / at et Menniske døde for Folcket.

15. Simon Petrus aber folgete Jesu nach / vnd ein ander Jünger. Der selbige Jünger war dem Hohenpriester bekannt / vnnd gieng mit Jesu hinein in des Hohenpriesters Pallast.

Og Simon Petrus og en anden Discipel. Samme Discipel vaar bekiendt med den øverste Præst / og gick ind med Jesu i den øverste Præsts Sal.

Kapitola XVIII.

9. Aby se napinilo kteż ke wssech: Ze nikt z gsmi wal nezstratil gsem z nich żadnyho

Aby se dyelalo kteż ste wypowiedyl przima ktoryż powiedyiał: Ze z tych ktorés mi dał / jsem nezgubil ani ztracil.

10. Tehdy Sſimon Petr mage mecz / wytrhl gey / a vderil Sługowinika Biſkupowa / a vtal mu prawe vssi gho / a bylo gmeno Sługowinka toho Malchus.

Aale Symon Piotr maiac miecz dobyl go / y vderzył sługę Kapłaná naywyſſego / a vtiał vſzi iego prawe / a imie ſłudze onemu bylo Malchus.

11. Tehdy kteż Gežiſſe Petrowi: Schowey Mecz tuwog do pochwy / Kalich ktery ż dał mi Otec / nechcesz abych gey pił?

Tedy Jesus rzekł Piotrowi: Włoż miecz twoy w pochwę: mali mieć mam pić kubek który mi dał Ociec moy?

12. Tehdy Žáſtwo a Haytman / a Sługowincy Židowſtij pali Gežiſſe / a swázali gey.

Potym tedy y Woyſko / y Hetman / y Sługowincy Żydowſcy pojmali Jezusa / y związali go.

13. A prwnjch ho nayprwe k Annášſowi / nebť byl Teſt Kayſſášſuw / ktery ż byl Biſkupem toho Roku.

A wiedli go naprzod do Annasá (bo był zwłaſzcza Kájfaſzowi / ktory był nayprzod Kápłanem roku onego.)

14. Kayffaſs pak byl ten / ktery ż byl radu dal Židům / Že geſt vžitečné aby člowěk geden umřel za Lid.

Tenci Kájfaſz był ktory dał Żydom radę: Iż bardzo pożyteczno było aby człowiek umarł za lud.

15. Wſſel ža Gežiſſem Sſimon Petr / a druhý Učedlnjk. A ten Učedlnjk znám byl Biſkupowi / y wſſeds Gežiſſem do ſyně Biſkupowy.

A szedł za Jezusem Symon Piotr y drugi uczennik / A ten uczennik był znajomy Kapłanowi naywyższemu / y wszedł społu z Jezusem do dworu Kapłana naywyższego.

י ח

16 שִׁמְעוֹן דֵּין קֵאפָא הֲוָא
לְבַר לְוָת פַּרְצָא וְעַיָּךְ דִּי
תַלְמִידָא אָחֳרִנָא דְּיָדַע
הֲוָא לְהֵי רַב כָּהֲנָא וְאָמַר
לְנַטְרַת תַּרְעָא וְאָעֵל
לְשִׁמְעוֹן׃

E Pedro ſtaua fuore à la porta. Quãdo anel altro diſcipolo che era conoſciuto del Pontifice eſt fuora, e parlò à la portinara e meſſe dentro à Pedro

17 אָמְרַת דִּין עַלְיְמְתָא
נַטְרַת תַּרְעָא לְשִׁמְעוֹן לָמָא
אַף אַנְתְּ מִן תַּלְמִידְוֹהִי
אֲנָת דְּיָהָא אֲמַר לָהּ
לָא׃

Allor la fante portinàra diſſe à Pedro, Non ſei tu ancora de i diſcepoli di queſt huomo? Egli riſſe, Io non ſono.

18 וְקַיְמִין הֲוִי עַבְדַּיָּא
וְחַשָּׁא וְחָמִין הֲוִי גְּרִיָּא
דְּשַׁחְנָן הֲוֹטוּל דְּקִיר
הֲוָא קָאֵם דִּין אַף
שִׁמְעוֹן עִמְהוֹן וְשַׁחֵן׃

I ſeruenti e le miniſtre ſtauano à la brauma e fatto del fuoco (perche eſſo era freddo) e ſcaldauanſi. Pietro anchora ſi ſtaua co loro, e ſcaldauaſi.

19 רַב כָּהֲנָא דִּין שְׁאֵל
לְיֵשׁוּעַ עַל תַּלְמִידֵהִי וְעַל
יוֹלְפָנֵהּ׃

Hor il Pontefice dimandò di IESV de ſuoi diſcepoli, e de la ſua dottrina.

20 וַאֲמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ אֲנָא
גְּלֵא בְּגַלְלִית עִם עָלְמָא
כְּבֵל וְכֹל אַלְפָנָא
בְּכְנוּשְׁתָּא וּבְהֵיכְלָא אֵיכָא
דְּכֻלְּהוֹן יְהוּדָיֵא מִתְכַּנְּשִׁין
וּמִדָּם בְּטַשְׁיָא לָא בְּמִלְּת׃

IESV gli riſpoſe: Io parlai liberamente al mondo: io ſempre inſegnai ne la Sinagoga e nel tempio, doue ſempre ſi ragunano i Giudei, e niente ho parlato in occulto

21 מָא מְשָׁאל אַנְתְּ לִי
שְׁאֵל לְיַנּוּן דְּשָׁמְעִין מָא
מַלֵּילִית צַפְרִיהוֹן הָא הֵיכִין
יַדְּעִין כָּל מִדֵּם דַּאֲמַרִית׃

Perche me domandi tu me? domanda quelli che hanno vdito cio che io dotto loro, anco eſſi ſanno le coſe che io dotto.

י ח

16 וְכֵיפָא עָמֵד אֶלַּ֫תַּשְׁעַר בַּחוּץ
וְיָצָא תַּלְמִידָא אָחֳרָא אֲשֶׁר נוֹדָע
לַכֹּהֵן גָּדוֹל וַיֹּאמֶר לַשּׁוֹעֵר וַיּוֹלֵךְ
אֶת כֵּיפָה׃

Mas Pedro eſtaua fuera à la puerta: y ſalió aquel Diſcipulo que era cõocido del Pontifice, y habló à la portera y metió dentro à Pedro.

17 וַתֹּאמֶר שִׁפְחָה הַשּׁוֹעֶרֶת
לַכֵּיפָה הֲלֹא גַּם אַתָּ מִתַּלְמִידֵי
הָאִישׁ הַזֶּה הִוא וְהוּא אָמַר
אֵינֶנִּי רוֹא׃

Entonces la criada portera dixo à Pedro, no eres tu tambien de los Diſcipulos de eſte hombre Dize el No ſoy

18 וַיַּעַמְדוּ הָעֲבָדִים וְהַמְשָׁרְתִים
וַיַּבְעֲרוּ אֶת־אֶתְלִים כִּי קָרָה הִיא
וַיִּתְחַמֵּמוּ וְהַ֫כֵּיפָה עִמָּם עוֹמֵד
וּמִתְחַמֵּם׃

Y eſtauan en pie los ſeruos y los criados que auian hecho fuego, porque hazia frio, y ſe calentauan: eſtaua tambien con ellos Pedro en pie, y calentandoſe.

19 וְכֹהֵן גָּדוֹל שָׁאַל לַיֵּשׁוּעַ עַלַּ֫
תַּלְמִידָיו וְעַלַּ֫לִמּוּדוֹ׃

Y el Pontifice preguntó a Ieſus de ſus Diſcipulos, y de ſu doctrina.

20 וַיַּעַן לוֹ יֵשׁוּעַ אֲנִי תּוֹפַעְתִּי
לְדַבֵּר לְשָׁלֹם אֲנִי בְּכָל־עֵת
לִמַּדְתִּי בָּעֲרָה וּבְהֵיכָל אֲשֶׁר עֵם
כָּל יְהוּדִים נֵעֲרוּ וּבַסֵּתֶר
לֹא דִבַּרְתִּי מְאוּמָה׃

Ieſus le reſpondió. Yo manifieſtamente he hablado al mundo: y yo ſiempre he enſeñado en la Synagoga y en el Templo donde ſe juntan todos los Iudios: y nada he hablado en occulto.

21 וְלָמָּה תִּשְׁאַל לִי שְׁאַל לַשּׁוֹמְעִים
מַה דִּבַּרְתִּי לָהֶם הִנֵּה הֵמָּה יֵדְעוּ
אֵת־אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲנִי׃

Que me preguntas a mi? pregunta à los que han oydo, que les aya yo hablado de aqui, ellos ſaben lo que yo he dicho.

18.

16. Ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.

Mas Pierre eſtoit debout à la porte. L'autre diſciple donc qui eſtoit cogneu de l'ſouuerain Sacrificateur, ſortit, & parla à la portiere, & mena dedans Pierre.

17. Λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος, οὐκ εἰμί.

La chambriere donc, qui eſtoit la portiere, dit à Pierre: N'es-tu point auſſi des diſciples de ceſt homme? Icelui dit, Ie ne ſuis point.

18. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν καὶ ἐθερμαίνοντο. ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.

Et ceſtoient entour le feu les ſeruiteurs & officiers qui auoient fait du braſier: car il faiſoit froid, & ſe chauffoyent. Pierre auſſi eſtoit auec eux, & ſe chauffoit.

19. Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

Le ſouuerain Sacrificateur donc interrogua Ieſus touchant ſes diſciples, & touchant ſa doctrine.

20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.

Ieſus lui reſpondit: I'ai ouvertement parlé au monde: i'ai toujours enſeigné en ſa Synagogue & au temple où tous les Iuifs ſe aſſemblent toujours, & n'ai rien dit en cachette.

21. Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασι ἃ εἶπον ἐγώ.

Pourquoi m'interrogues-tu? interrogue ceux qui ont ouï ce que i'ai leur dit. Voila, ceux-là ſauent ce que i'ai dit.

CAP. XVIII. | Das XVIII. Capitel. | Kapitola XVIII.

16. Petrus autem ſtabat ad oſtium foris. Exivit ergo diſcipulus alius qui erat notus pontifici, & dixit oſtiariæ, & introduxit Petrum.

16. Petrus aber ſtund drauſſen für der Thüre. Da gieng der ander Jünger / der dem Hohenprieſter bekannt war / hinauß / vnd redet mit der Thürhüterin / vnd führet Petrum hinein.

16. Ale Petr ſtál v dwerſſj wně. Wtom wyſſel Učedlnjk ten ſtarſſj znám byl Biſkupowi / a powěděl Wrátné / y wwedl Petra.

Dut Peter ſtode at the dore without. Then went out the other diſciple / which was known vnto the hie Prieſte / & ſpake to her / and kept Peter / & brought in Peter.

Aber Peter ſtál wenek ná wnegſy / y wyſſedſſy ten druhý zwolenník Kněžſky ſpatř ſnámý byl Biſkupowi / a powěděl Wrátné / y wwedl Petra.

17. Dicit ergo Petro ancilla oſtiaria, Nunquid & tu ex diſcipulis es hominis iſtius? Dicit ille, Non ſum.

17. Da ſprach die Magd die Thürhüterin zu Petro: Biſt du nicht auch dieſes Menſchen Jünger einer? Er ſprach: Ich bins nicht.

17. Tehdy řekla Petrowi Dwerná wrátná: Zdali ty gſy y Učedlnjkům tohoto člowěka? Řekl on: Nejſem.

Then ſaid the maide that kept the dore vnto Peter: Art not thou alſo one of this mans diſciples? He ſaid: I am not.

Rekla tedy Pietrowi ſtrežebnicka dwierna: Zdaliž ty nejſy také z Učedlnjkůw tohoto člowěka? Odpowiedział: Nejſem.

18. Stabant autem ſervi & miniſtri ad prunas, quia frigus erat: & calefaciebant ſe, erat autem cum eis & Petrus ſtans, & calefaciens ſe.

18. Es ſtunden aber die Knechte vnd Diener / vnd hatten ein Kolfeuer gemacht / denn es war kalt / vnnd wärmeten ſich. Petrus aber ſtund bey jhnen / vnd wärmet ſich.

18. Y ſtáli Služebnjcy a Panošky v ohni / neb byla zima / a zhřjwali ſe / a Šimon Petr také ſtál a nimi y hřál ſe.

And the ſeruants and officers ſtode there which had made a fire of coles / for it was cold / and they warmed themſelues. And Peter alſo ſtode among them and warmed himſelfe.

A ſtali ſtudzy y poſlužebnjcy kteřjž byli nadlanj rozeſli / bo zimno bylo y grzali ſie / a ſtał tež z nimi y Piotr grzał ſie.

19. Pontifex ergo interrogavit Jeſum de diſcipulis ſuis, & de doctrina eius.

19. Der Hoheprieſter fraget Jeſum vmb ſeine Jünger / vnd vmb ſeine Lehre.

19. Tehdy Biſkup tázal ſe Gežiſſe / o Učedlnjcech geho / a o geho učenj.

The hie Prieſt then aſked Jeſus of his diſciples / and of his doctrine.

Men den vpperſte Prieſt fourde Jheſum om hans Diſciple / oc om hans Lærdom.

Ale ten wyſſſj Kněz pytal Jezuſa o geho zwolenjkoch / y o nauce jego.

20. Reſpondit ei Jeſus, Ego palàm locutus ſum mundo, ego ſemper docui in ſynagoga, & in templo quò omnes Judæi conveniunt, & in occulto locutus ſum nihil.

20. Jeſus antwortet jm: Ich habe frey öffentlich geredt für der Welt. Ich habe allezeit gelehret in der Schule / vnd in dem Tempel / da alle Jüden zuſammen kommen / vnd habe nichts im verborgen geredt.

20. Odpowěděl gemu Gežiš: Já zjewně mluwil ſem Světu / wždycky učinil ſem w Školách a w Chrámě / kdežto ſe wſſickni Židé ſcházegj / a tajně ſem nic nemluwil.

Jeſus anſwered him: I haue openly ſpoken to the worlde: I euer taught in the Synagogues and in the Temples / where the Jewes reſort continually / & in ſecret haue I ſpoken nothing.

Odpowiedział mu Jezus: Jawně ſem mówił ſwiatu / zawſze uczył w bożnicach y w kościele, gdzie ſie zawſze Żydowie ſchadzaią / a skrytnie nicem nie mówił.

21. Quid me interrogas? interroga eos qui audierunt quid locutus ſum ipſis: ecce, hi ſciunt quæ dixerim ego.

21. Was frageſt du mich darumb? Frage die darumb / die gehört haben / was ich zu jhnen geredt habe / Sihe / dieſelbigen wiſſen was ich geſagt habe.

21. Co ſe mne ptáš? ptey ſe těch / kteřjž ſlyſchálj co ſem mluwil gim / Awtě wědj co ſem já mluwil.

What aſkeſt thou me? aſke them which haue heard what I ſaid vnto them: behold, the ſame know what I ſaid.

Hui ſpørr du mig der at? Spør dem der at / ſom haffue hørt huad jeg talede til dem / See / de vide huad jeg haffuer ſagd.

יח

22 וְכִדְּנָה דְּנָה אָמַר חַד מִן
עַבְדַּיָּא דְּקָאֲמָא מַחֵי
עַל יְשׁוּעַ וְאָמַר לֵהּ
הָכְנָא אֵנִיס בְּפִתְגָמָא
לְרַב פָּחֲתָא ׃

Et hauendo egli detto questo, vno de i ministri che staua iui presente, hauendo con vna mia schiaffo Iesv, gli rispose, Così rispondi tu al Pontefice?

23 אֲמַר לֵהּ יְשׁוּעַ אִם
אִן בִּישָׁא מַמְלַלְתָּ סְהֵד
עַל בִּישָׁתָא וְאִן דִּין שַׁפִּיר
לְמָנָא מָחַיְתָנִי ׃

Iesv li rispose, Se io ho parlato male rendi testimonio del male: ma se bene, perche mi percuoti?

24 וְשַׁלְחֵהּ חַנָּן אֲסוּר אֶל
קָיָפָא כַּהֲנָא רַבָּא ׃

Anna adunque l'hauea mandato legato à Caifa Sacerdote.

25 וְשִׁמְעוֹן כֵּיפָא קָאֵם
וְחָמֵי וְאָמְרִין לֵהּ
לְמֵימַר אַף אַנְתְּ חַד מִן
תַּלְמִידֵיהִי אִנְתְּ וְכָפַר
וְאָמַר לָא הֲוֵית ׃

E Simon Pietro stette scaldandosi, e fu detto à lui: Non sei tu anco di suoi discepoli? Egli negò, e disse, Io non sono.

26 אֲמַר לֵהּ חַד מִן עַ
עַבְדָּא דְּרַב כָּהֲנָא אַחֲוַי
דְּהָוָה וַדַּאי קְטַע אֻדְנֵהּ
שִׁמְעוֹן אַדְּיָרְתָּא אֲנָא חֲזֵיתָךְ עִמֵּהּ
בְּגִנְתָּא ׃

Vno de i seruitori del Pontefice, parente di quello, al cui Pietro hauea tagliato l'orecchia, gli disse, Non t'hò io veduto seco nel horto con esso lui?

27 וְתוּב כֵּיפָא וְחָמֵי
עָרַב תַּרְנְגוֹלָא קָרֵי ׃

E Pietro negò di nuouo, e subito il gallo cantò.

יח

22 וּכְדִבְּרוּ אֶת־הָאִלֵּה וְקָרַב
אֶחָד מִן הַמְשָׁרְתִים וְנָתַן אֶת־
יֵשׁוּעַ עַל־הַלְחִי לֵאמֹר הֲכָכָה
תַּעֲנֶה לְכֹהֵן גָּדוֹל ׃

Y como el vno dicho esto, vno de los criados que estaua allí, dió vna bofetada à Iesus, diziendo, Assi respondes al Pontifice?

23 וַיַּעַן לוֹ יֵשׁוּעַ אִם הֲרֵעוֹתִי
לַעֲשׂוֹת הָעֵד עַל־הָרָעָה וְאִם
הֵיטַבְתִּי לָמָּה תַכֵּנִי ׃

Respondióle Iesus, Si he hablado mal, da testimonio del mal: y si bien, porque me hieres.

24 וַיִּשְׁלָחֵהוּ חַנָּן אָסוּר אֶל־
קָיָפָא כֹּהֵן הַגָּדוֹל ׃

Assi lo embió Annas atado à Caiphas pontifice

25 וְשִׁמְעוֹן הָיָה עוֹמֵד וּמִתְחַמֵּם
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲלֹא גַּם אַתָּה אֶחָד
מִתַּלְמִידָיו וַיְכַחֵשׁ וַיֹּאמֶר אֵינֶנִּי
הוּא ׃

Estaua pues Pedro en pie callentandose, y dixeronle, No eres tu de sus Discipulos? El negó, y dixo, No soy.

26 וַיֹּאמֶר אֶחָד מֵעַבְדֵי כֹּהֵן
גָּדוֹל דּוֹדוֹ לָאֲשֶׁר כָּרַת כֵּיפָה אֶת
אָזְנוֹ הֲלֹא רְאִיתִיךָ בַּגַּן עִמּוֹ ׃

Vno de los siervos del Pontifice pariente de aquel a quien Pedro auia cortado la oreja, le dixo No te vide yo en el huerto con el?

27 וַיְשַׁב וַיְכַחֵשׁ כֵּיפָה וּבְרֶגַע
קָרָא תַּרְנְגֹל ׃

Y negó Pedro otra vez: y luego el gallo cantó.

κ.

22. *Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών· οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;*

Quando il fu detto cosi, vno delli ministri che quiui era presente, gli diede vna guanciata, dicendo, Cosi rispondi tu al Pontefice?

23. *Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;*

Iesv li rispose, Se male, rendi testimonio del male: ma se bene, perche mi percuoti?

24. *Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἅννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.*

Onde Anna adunque l'hauea mandato legato à Caifa Sacerdote.

25. *Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ, μή καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, οὐκ εἰμί.*

Et Simon Pietro stette scaldandosi, e fu detto à lui: Non sei tu anco di suoi discepoli? Egli negò, e disse, Io non sono.

26. *Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;*

Vno de i seruitori del Pontefice, parente di quello, al cui Pietro hauea tagliato l'orecchia, gli disse, Non t'hò io veduto seco nel horto con esso lui?

27. *Πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.*

Pietro adunque gli negò di nuouo: e subito il gallo cantò.

22. Hec

22. Hæc autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit alapam Iesu, dicens, Sic respondes pontifici?

When he had spoken these thinges, one of the officers which stode by smote Iesus with the rodde, saynge: Answerest thou the hye Prest so?

23. Respondit ei Iesus, Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, quid me cædis?

Iesus answered him: If I have euil spoken, beare witnes of the euil: but if I haue well spoken, why smytest thou me?

24. Et misit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem.

Now Annas had sent him bounde vnto Caiaphas the hye Prest.

25 Erat autem Simon Petrus stans, & calefaciens se. Dixerũt ergo ei: Nunquid & tu ex discipulis eius es? Negavit ille, & dixit, Non sum.

And Simon Peter stode and warmed himselfe, and they sayde vnto him: Art not thou also of his disciples? He denyed it and sayd, I am not.

26. Dixit ei unus ex servis pontificis, cognatus eius cuius abscidit Petrus auriculã, Nonne ego te vidi in horto cum illo?

One of the seruauntes of the hye Prest (his kynsman whose eare Peter smote of) sayde: Did not I see thee in the garden with him?

27. Iterum ergo negavit Petrus: & statim gallus cantavit.

Peter denyed it again: and immediatly the cocke crewe.

22. Als er aber ſolches redet / gab der Diener einer die darbey ſtunden / Jeſu einen Backenſtreich / vnd ſprach: Solt du dem Hohenprieſter alſo antworten?

Vom hand der ralede / gaff en aff Vienerne / ſom der ſtod hoff / Jhesu en Kindheft / oc ſagde: Skalt du ſaa ſuare den yppeſte Preſt?

23. Jeſus antworttet: habe ich übel geredt / ſo beweiſe es / daß es böſe ſey / Habe ich aber recht geredt / was ſchlegſt du mich?

Jheſus ſuarede / haffuer eg raleret ſkde / da beuiſe der / at det er ont / Men haffuer eg taleret / hui ſlaar du mig?

24. Vnd Hannas ſandte jhn gebunden zu dem Hohenprieſter Caiphas.

Oc Annas ſende hannem bunden til den yppeſte Preſt Caiphas.

25. Simon Petrus aber ſtund vnd wärmet ſich. Da ſprachen ſie zu jm: Biſt du nicht ſeiner Jünger einer? Er verläugnet aber / vnnd ſprach: Ich bins nicht.

Men Simon Petrus ſtode oc varmede ſig / Da ſagde de til hannem: Eſt du icke en aff hans Diſciple? Da negtede hand oc ſagde / Jeg ericke.

26. Spricht des Hohenprieſters Knecht einer / ein Gefreundter deß / dem Petrus das Ohr abgehauen hatte: Sahe ich dich nicht im Garten bey jhm?

En aff den yppeſte Preſts Suenne hues frende Peder haffde hugget Oret aff / ſiger Saa eg dig icke Jrtegaarden hoſ hannem?

27. Da verläugnet Petrus abermal / vnd alſo bald kreher der Han.

Da negtede Peter atter / Oc ſtrax gol Hanen.

22. Tohoſpowědźił / ſtoge tu geden z Sſuſzebnikuow wal poliſkeg Gežiſſowe / ſkazał: Takliż oppowiſdaſſo Biſkupowi?

To gby mowił / thrdy lżeſz z ſtug ſtoty tu ſtał, vderzył gežidałem Jesusa mowiąc: Takliż oppowiedaſſ nawyſſe mu Kapłanowi?

23. Odpowiedźiał gemu Gežiſſo: Wtumilugiem ſie / ſkazbarwſi wydaſz złym: pakli dobře, proczmne tepiſz?

Odpowiedźiał mu Jeſus: Jeſlijem zle co rzekł / day świadectwo o złym: A ieſliż dobrze / przecz ſe mie bijeſz?

24. Y poſłał gey Annáſz związanego do Kayffáſzowi Biſkupowi.

A thaſſ / ga vdi Annas ſkabe ſtal ſammenbundet ga do Kaiaffa, ſin ſvyſſ ga Kapłand.

25. Stał pak Simon Petr a ſzřiwał ſie. Tehdy řekli gemu: Zdaliż y ty z Vczenijſtwa gego gſi? Zapřel on / a řekł Nejſem.

A Symon Peter ſtal gretſe ſie ſyn, ſkde do mego: Aſkiż y ty ne teſſeſz z tego ſwe cauſkowe? Ten zapřał ſa mowiąc: Ikke ieſſem.

26. Řekł gemu geden z Sług Biſkupowych / przyſzuſſ tohoż / kterémuż Petr vſekł vſſi: Wſſak gſem gá tebe w tom widěł w zahradě.

E. dy mu tyſkł vnieſkterey z ſtug Kapłanskich nawy, ſkgo pomnoczył y owego koremu był Piotr vtiał vſſi: Jeſliżem tebie we dźiał w ogrodźie przy nim?

27. Tehdy Petr opět zapřel / A hned kohaut zazpjwal.

Ale ſkſſe Piotr zapreiał / y nie cyderwoſſe kur zapiał.

יח

28 אֵתְיְתוּהִי דִּין לַשׁוּעַ מִן
לְוָת קַיָּפָא לְפַרְטוֹרִין וְ
וְאִיתְתְּהִי הִוָא בְּפַרְ
יְהוֹן לָ עֲלוֹ דְּפַרְטוֹרִין
דְּלָ תֶּסְתּוֹשׁוּן עַד אֲכִילִין
פִּצְחָ וְ

Fu Caifa menano pel Iesu al Pretori; & era de matinada: & ells no entraren al Pretori, per no contaminarse, si mapte pogessen menjarel'Agnella de la Pasqua.

29 נְפַק דִּין פִּילָטוֹס לְבָ
לְהֶתְהוֹן וַאֲמַר לְהוֹן מָ
מְאַכֵּל קִרְצָא אִית לְכוֹן
עַל גְּבְרָא הָנָ וְ

Pilato aleshores vingue fora à ferse dells. Che accusacio portau vos contra aquell home?

30 עֲנוֹ וַאֲמְרִין לָהּ אִלּוּ
לָא עָבֵד בִּישְׁתָּא דְּנָא אַף
לָא לָךְ מַשְׁלְמִנָן דְּנוֹן לְהּ וְ

Si aquest no fos malfetor, nol t'hauriem entregat.

31 וַאֲמַר לְהוֹן פִּילָטוֹס
סְבְרוּנִי אַתּוּן וְסִבְרִי
אֵיךְ נְסוֹסְכוּן אֲמְרִין לְהּ
יְהוּדָיֵ לָא שְׁרִיט לָן ל
לְמִקְטַל לְאִנָשׁ וְ

Onde Pilato li digue: pugnatlo vosaltres segons la vostra Ley. Ells li digueren: Nosaltres no podem matar ningu.

32 דְּיִתְשְׁלַם מִלְּתָא דַּאֲמַר
יְשׁוּעַ בְּדִ מְטָרַע בְּאַיָ
מְיָתָא עֲתִיד דִּימוּת וְ

Perque's fes lo dit de Iesu, que digue, significant de quina mort auia de morir.

33 עַל דִּין פִּילָטוֹס עָ
לְפְתוֹרִיוֹ מְקַ
לִישׁוּעַ וַאֲמַר לֵהּ אַנְתְּ הוּ מַרְיָ הָן
דְּיְהוּדָיֵ וְ

Pilato aleshores entra de nouen mal Pretori, & crida Iesu, y li digue: Tu ets lo Rey dels Iudeus?

34 אֲמַר לֵהּ יְשׁוּעַ מִנְ נַ
נַפְשָׁךְ אֲמְרִית דָּנָ מִ
אַחֲרָנָא אֲמָרוּ לָךְ עָלַ וְ

Iesus li fue, Dus tu aquesto de tu mateixa, o altres te l'hauran dit de mi?

35 אֲמַר לֵהּ פִּילָטוֹס לָמָ
אֲנָא יְהוּדָיֵ אֲ
עַמָּךְ רַבָּ כַּהֲנַיָּא אַשְׁלְמ
לִי מָנָא עֲבַדְתְּ וְ

Pilato respos: Sotia Iudeu? La teua gent, y los principals Sacerdots t'han entregat à mi: que has fet?

י ח

28 וְאַחֲרֵי כֵן הוֹלִיכוּ אֶת־יֵשׁוּעַ
מִקַּיָּפָא אֶל־בֵּית דִּין רָהִי בֹּקֶר
וְהֵמָּה לֹא עָלוּ אֶל־בֵּית דִּין פֶּן־
יִטָּמְאוּן מֵאֲכֹל אֶת־הַפָּסַח ׃

Y lleuan à Iesus de Caiphas a la Audiencia: y era per la mannana. y ells no entraren èn la audiencia per no ser contaminats, mas que no mieslen el cordero de la Pascua

29 וַיֵּצֵא פִּילָטוֹס אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר
מַה־עֲוֹן תְּשִׁאוּן עַל־אֱנוֹשׁ הַזֶּה ׃

Entonces Ialió Pilato à ellos fuera, y dixo, Que acusacion traeys contra este hombre?

30 וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ אִם לֹא
אִישׁ מֵרַע וְעוֹשֵׂה פֶּשַׁע לֹא
הִסְגַּדְנוּ אוֹתוֹ בְּיָדֶךָ ׃

Respondieron, y dixeronle, Si este no fuera malhechor, no te lo oueramos entregado.

31 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם פִּילָטוֹס וְאַתֶּם
קְחוּ אוֹתוֹ וְכַתּוֹרַתְכֶם שָׁפְטוּהוּ
וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַיְרוּדִים אֶת אֱנוֹשׁ
גַּם אַתָּה לֹא נוּכַל לְמוֹתֵת ׃

Dixeles entonces Pilato, Toma lo vosotros y juzgalo segun vuestra Ley. Y los Iudios le dixeron, A nosotros no es licito matar a nadie

32 לְהַמְלֹא אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר
אָמַר יֵשׁוּעַ בְּהוֹדִיעוֹ בָּמָה מָוֶת
עָתִיד הָיָה לָמוּת ׃

Para que se cumpliesse el dicho de Iesus que auia dicho, dando a entender de que muerte auia de morir.

33 וַיָּבוֹא פִּילָטוֹס אֶל־בֵּית דִּין
וַיִּקְרָא לְיֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאַתָּה
מֶלֶךְ הַיְהוּדִים הוּא ׃

Assi que Pilato bolnio se a entrar en el Audiencia, y llamo a Iesus, y dixole, Tu eres el Rey de los Iudios?

34 וַיַּעַן לוֹ יֵשׁוּעַ הֲמִנַּפְשְׁךָ אַתָּה
זֹאת מְדַבֵּר אוֹ אָמְרוּ לְךָ אֲחֵרִים
עָלָי ׃

Respondiole Iesus, Dues tu esto de ti mismo, o bastele dicho otros de mi?

35 וַיַּעַן פִּילָטוֹס הֲם אֲנִי יְהוּדִי
הוּא עַמְּךָ וְשָׂרֵי הַכֹּהֲנִים הִסְגִּירוּ
אוֹתְךָ בְּיָדִי מֶה עָשִׂיתָ ׃

Pilato respondió, Soy yo Iudio? tu gente, y los Pontifices, te han entregado a mi, que has hecho?

18.

28. Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ
Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ
πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ
πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλὰ
φάγωσι τὸ πάσχα.

Dalo aprés al matex cas lesus de Caifas al pretori. Era de matinada, & ells no entraren dintre al pretori, per no contaminarse, si mapte pogessen menjar l'agneam de Pasqua.

29. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος πρὸς
αὐτοὺς, καὶ φησὶν, τίνα κατηγορίαν
φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

Pilate donc fenen vers eus, & dic, Quelle acusacio vos apportau vosaltres contre est home?

30. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ,
μὴ τοῦτο ἦν κακοποιὸς, οὐκ ἄν
σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

Ils respondirent & lui dirent, Si celui-ci n'eut été malfaiteur, nous ne te l'aurions pas livré.

31. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος,
Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν
νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον οὖν
αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν
ἀποκτεῖναι οὐδένα.

Adone Pilato digue'ls, Prenetlo vosaltres, & lo jutge segon vostra Llei. Y Adonc los Iudeus li digueren, Nos no es permes de matar ningu.

32. Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ
ὃν εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ
ἤμελλε ἀποθνήσκειν.

Perque fos fet lo dit de Iesu, que digue, significant de quina mort auia de morir.

33. Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραι-
τώριον ὁ Πιλᾶτος, καὶ ἐφώνησε τὸν
Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ
βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

Pilato donc entra derechef au Pretoire, & appela Iesus, & lui dit, Es-tu le Roy des Iuifs?

34. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἀπὸ σεαυτοῦ
σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοί
εἶπον περὶ ἐμοῦ;

Iesus lui respondit, Dis-tu cecy de par toi-meisme, ou d'autres te l'ont dit de moi?

35. Ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος, μήτι
ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ
σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σοι
ἐμοί, τί ἐποίησας;

Pilate respondit, Suis-je Iuif? ta nation & les principaux Sacrificateurs t'ont livré à moi: qu'as-tu fait?

CAP. XVIII.

28. Adducunt ergo Iesum a Caiphain prætorium. Erat autem mane: & ipsi non introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent pascha.

They led they Iesus fro Caiphas vnto the common hall. Now it was early: & they themselues went not into the Iudgement hall, lest they should be defiled: but that they might eat the Easter lambe.

29. Exivit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit, Quam accusationem affertis adversus hominem hunc?

Pilate then went out vnto them and sayde, What accusation bringest thou against this man?

30. Respondérunt, & dixérunt ei, Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum.

They answered and said vnto him: If he were not an euill doer, we would not haue brought him vnto thee.

31. Dixit ergo eis Pilatus, Accipite eum vos & secundùm legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi, Nobis non licet interficere quemquam.

Then said Pilate vnto them: Take ye him, and iudge him after your owne Lawe. The Iewes therefore said vnto him: It is not lawfull for vs to put any man to death.

32. Vt sermo Iesu impleretur quem dixit significans qua morte esset moriturus.

It was that the worde of Iesus might be fulfilled which he spake, signifying what death he should die.

33. Introivit ergo iterum in prætorium Pilatus: & vocavit Iesum, & dixit ei, Tu es rex Iudæorum?

So Pilate entred into the common hall again, and called Iesus and said vnto him: Art thou the King of the Iewes?

34. Respondit Iesus, A temetipso hoc dicis, an alii dixerunt tibi de me?

Iesus answered him: Sayest thou this of thy selfe, or did others tell it thee of me?

35. Respondit Pilatus, Numquid ego Iudæus sum? Gens tua, & pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti?

Pilate answered him: Am I a Iewe? Thine owne nation, and the high Priestes haue deliuered thee vnto me. What hast thou done?

S. Johannes.

Das XVIII. Capitel.

28. Da führeten sie Jesum von Caypha für das Richthauß. Vnd es war früe / vnd sie giengen nicht inn das Richthauß / auff daß sie nicht vnrein würden / sondern Ostern essen möchten.

Da forde de Jhesum fra Caiphas nd Dornhuser. Oc der waar aarler. Oc de gynge icke i Dornhuser / paa der de skulde icke blifue vnreene / men maatte ede Paaske.

29. Da gieng Pilatus zu jhnen herauß / vnd sprach: Was bringet jr für Klage wider disen Menschen?

Da gick Pilatus yd til dem, oc sagde, Huad klage maa I føre mod dette Menniske?

30. Sie antworten vnd sprachen zu jm: Were dieser nicht ein vbelthäter / wir hetten dir jhn nicht vberantwortet?

De suarede oc sagde til hannem: Vaare denne icke en Misdeder / da hafde vi icke antuorder dig dannet.

31. Da sprach Pilatus zu jhnen: So nemet jhr jhn hin / vnd richtet jn nach eurem Gesetz. Da sprachen die Jüden zu jhm: Wir dörffen niemand tödten.

Da sagde Pilatus til dem / Saa tager I hannem / oc dømmer hannem effter eders Lou. Da sagde Jøderne til hannem: Vi maae ingen dræbe.

32. Auff daß erfüllet würde das Wort Jesu / welchs er saget / da er deutet / welches Todts er sterben würde.

Paa det at Jhesu ord skulde fuldkommis / som hand sagde / der hand gaff til kende / huilcken Død hand skulde dø.

33. Da gieng Pilatus wider hinein ins Richthauß / vnd rieff Jesu / vnd sprach zu jhm: Bist du der Jüden König?

Da gick Pilatus indigen i Dornhuset / oc kalde de Jesum / oc sagde til hannem: Est du Jøde Konge?

34. Jesus antwortet: Redestu das von dir selbs / oder haben dirs dir andere von mir gesagt?

Jhesus suarede / Taler du det aff dig selff / Eller haffue andre sagt dig det om mig?

35. Pilatus antwortet: Bin ich ein Jüde? Dein Volck vnd die Hohen Priester haben dich mir überantwortet. Was hast du gethan?

Pilatus suarede / Er jeg en Jøde? Dit Folck oc de ypperste Prester / antuorde dig mig / Huad hafuer du giort?

S. Jan.

Kapitola XVIII.

28. Tehdy wedli Gežiſſe od Kaifáſſe do Radnehо domu. A bylo ráno: a ony newſſli do radnehо domu / aby ſe nepoſſwnili / ale aby gedli Welikonocznijho Beránka.

Odwedli tedy Jezuſa od Kaifáſſa na Radnij / a bylo porano, y nevſſli ſami na Radnij aby ſe nepoſkwrnili / ale aby gedli Welikonocznijho Beránka.

29. Protoż wyſſel k nim Pilát ven / a řekl: Kterau žalobu wedete proti cłowěku tomuto?

A tehdy Pilat wyſſel do nich ná dwor y rekl: Jakau žalobu prynoſicie proti cłowiekowi tomu?

30. Odpowěděli a řekli gemu: Kdyť tento nebyl zlotinecem / nedalibychom jho tobě.

Odpowiedzieli mu y rzekli: Bycim nie byli złoczyńcą / tedybychmy go nie podali.

31. Tehdy řekl gim Pilát: Wezmětre wy jej / a podlé zákona wassehо sudichо. Řekli: Židé: Námť nepuſſtiti zabiti nikáhо.

Rzekł im tedy Pilat: Weźmicie wy go wy / a wedle zakonu waſſego ſądźcie go. Rzekli mu: Żydowie: Niemamy mocy zabić nikogo.

32. Aby ſe řeč Gežiſſowa naplnila / kterau řekl / znamenage kterauby ſmrti mil vmřjti.

Aby ſie wypełniło ſłowo Jezuſowe ktore powiedział oznaymuiąc ktora śmiercią miał umrzeć.

33. Tehdy Pilát opět wyſſel do Radnehо domu / y powolal Gežiſſe / a řekl gemu: Ty li gſy Král Židowſký?

A przeto znowu wyſzedł Pilat do ratuſzu y wezwawszy Jezuſa rzekł mu: Tyż ty iest Król Żydowſki?

34. Odpowěděl Gežiſſe: Sámli od ſebe to prawyſſ / čili gſau gim tobě powěděli o mni?

Odpowiedział mu Jezus: Azaſz to od ſiebie mowiſz / czyliż drudzy o mnie powiedzieli?

35. Odpowěděl Pilát: Zdaliž gſem pá Židem? Národ twůg a Biſtupowé twogi dali mi tebe / co gſi učinil?

Odpowiedział Pilat: Azaż iem ia żydem? Naród twoy y przeſzłoſciowie twoi Kapłani podali mi cię. Coś uczynił?

יח

36 אָמַר לָהּ יֵשׁוּעַ מַלְכוּתִי
לֹא הָיְתָה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה
עַלְמָא אִלּוּ מִן עָלְמָא
הָיְתָה מַלְכוּתִי
מִתְפַּתְּשִׁין הָיוּ מְשַׁמְשַׁי
הָיָא אִשְׁתְּלַם לִיהוּדָיֵי
כְּעַן דִּין מַלְכוּתִי
לָא הָיְתָה מִכָּאן׃

Respondió Iesus. Mi reyno no es de
este mundo. Si mi reyno fuesse de aquesta
parte, entre tanto mis ministros combatie-
ran, porque yo no fuesse entregado
a los Iudios: mas agora mi reyno
no es de aqui.

37 אֲמַר לַהּ פִּילָטוֹס מָרִין
מַלְכָא אַתְּ הֲוָה וַאֲמַר לֵיהּ
אַתְּ אָמַרְתְּ דְּמַלְכָא אֲנָא
לְזֹאת יְלִידֵת אֲנָא וּלְזֹאת
אֲתֵית לְעָלְמָא דְּאֶסְהֵד
עַל שְׁרָרָא דְּכָל מַן
דְּאִיתַיְהִי מִן יְכָרָא שָׁמַע
קָלִי׃

Adonc Pilato dixo. Tu eres dunque Rey?
Respondio Iesus. Tu lo dizes, porque yo soy Rey,
y para esto he nacido, y para esto he venido al mundo,
para dar testimonio a la verdad. Todo
aquel que es de la parte de la Verdad, oye mi voz.

38 וַאֲמַר לֵיהּ פִּילָטוֹס מָה הֵיא
קְשׁוֹט וְכַד אֲמַר זְאֵת שָׁב
נְפַק לְוָת יְהוּדָיֵא
וַאֲמַר לְהוֹן אֲנָא אֲנָה לָהּ
חֲדָא עִלָּתָא מִשְׁתְּכַח בָּהּ
בְּהּ׃

Pilato le dixo. Que cosa es Verdad? Y
dicho esto, bolvió a los Iudios, y dixoles, Yo
no hallo en el algun crimen.

39 אִיתַי לְכוֹן דִּין אִית לְכוֹן
דְּחַד אֶשְׁרֵא לְכוֹן בְּפִסְחָא
אֲבִין אֵיתִין דְּאֶשְׁבּוֹק
לְכוֹן לְהוֹנָא מַלְכָּא
דְּיְהוּדָיֵא׃

Vosotros teneys costumbre, que yo os suelte uno en la Pascua. quereys pues que os suelte al Rey de los Iudios?

40 וְקִבּוּ כֻּלְּהוֹן וַאֲמָרִין
לָא לְהָנָא אֶלָּא לְבַרְאַבָּא
אִיתַי דִּין הָוָא גַּנָּבָא׃

Alli todos gritaron otra vez, diziendo.
No a este, sino a Barabbas. Y este Barabbas
era ladron.

י ח

36 נִיעַר יֵשׁוּעַ מַלְכוּתִי אֵינָהּ
מִן הָעוֹלָם הָזֶה אִם מִלְכוּתִי
מֵעוֹלָם הָיְתָה הָא גַּם מְשָׁרְתַי
הָיוּ נִלְחָמִים כְּדֵי לֹא נִמְסַר
וְעַתָּה מַלְכוּתִי אֵינָהּ מִכָּאן׃

Respondió Iesus, Mi Reyno no es de este mundo: si de este mundo fuera mi Reyno, mis ser vidores pelearian para que yo no fuera entregado a los Iudios: mas pues mi Reyno no es de aqui.

37 וַיֹּאמֶר לוֹ פִּילָטוֹס וְאֵפוֹא
מֶלֶךְ אַתָּה הוּא וַיֹּאמֶר יֵשׁוּעַ אַתָּה
אֹמֵר כִּי מֶלֶךְ אָנִי רַק זֶה אֲנִי
לְזֹאת נוֹלַדְתִּי וְלָזֹאת בָּאתִי
אֶל הָעוֹלָם אֲשֶׁר אָעִיד לָאֱמֶת
כָּל אֲשֶׁר הוּא מֵאֱמֶת שׁוֹמֵעַ
לְקוֹלִי׃

Dixole entonces Pilato, Luego Rey eres tu? Respondio Iesus, Tu dizes que yo soy Rey, y para esto soy nacido, y para esto he venido al mundo es a saber Para dar testimonio a la verdad. Todo aquel que es de la parte de la Verdad, oye mi voz.

38 וַיֹּאמֶר לוֹ פִּילָטוֹס מַה הִיא
אֱמֶת וְכַאֲשֶׁר אָמַר זֹאת שָׁב
וַיֵּצֵא אֶל הַיְּהוּדִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
תְּשַׁעְתִּי בּוֹ גַּם אֶחָד עֲוֹנִי בּוֹצֵא
בָּאֲנוֹשׁ הַזֶּה׃

Dixole Pilato, Que cosa es Verdad? Y como vno dicho esto, bolvió a los Iudios, y dixoles, Yo no hallo en el algun crimen.

39 יֵשׁ תְּעוּדָה בָּכֶם אֲשֶׁר
אַתֵּר לָכֶם אֶחָד בַּפֶּסַח
וְאִם תֹּאבוּ אֲתַּר לָכֶם אֶת
מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים׃

Empero vosotros teneys costumbre, que yo os suelte vno en la Pascua. quereys pues que os suelte al Rey de los Iudios?

40 וַתִּצְעַקְנָה שְׁנִית כֻּלָּם לֵאמֹר
אַל נָא אוֹתוֹ כִּי אִם אֶת בַּרַאבָּא
וּבַרַאבָּא הָיָה פָּרִיץ׃

Entonces todos dieron bozes otra vez, diziendo, No a este: sino a Barabbas. Y este Barabbas era ladron.

κϛ.

36. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.

Iesus respondit, Mon regne n'est point de ce monde: si mon regne estoit de ce monde, mes gens combattroyent que ie ne fusse liuré aux Iuifs: mais maintenant mon regne n'est point d'icy bas.

37. Εἶπον οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος οὐκοῦν βασιλεύς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, σὺ λέγεις ὅτι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

Lors Pilate luy dit, Es-tu donc Roy? Iesus respondit, Tu le dis que ie suis Roy: ie suis né pour cela, & pour cela suis-ie venu au monde, a ce que ie rende tesmoignage à la verité. Quiconque est de verité, oit ma voix.

38. Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος, τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν ἐν αὐτῷ εὑρίσκω.

Pilate lui dit, Qu'est-ce que verité? Et quand il leur eut dit cela, il leur alla derechef vers les Iuifs, & leur dit, Ie ne trouue en luy aucun crime.

39. Ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχᾳ· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

Or auez-vous vne coustume que ie vous en delliure vn a la feste de Pasques: voulez-vous donc que ie vous delliure le Roy des Iuifs?

40. Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες, μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

Alors tous derechef s'escrierent, disans, Non pas celui-ci, mais Barabbas. Or Barabbas estoit vn brigand.

CAP. XVIII. | Das XVIII. Capitel. | Kapitola XVIII.

36. Respondit Iesus, Regnum meum non est de hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique decertarent ne traderer Iudæis, nunc autem regnum meum non est hinc.

Jesus answered, My Kingdom is not of this world: if my kingdom were of this world, then would my servants fight, that I should not be delivered to the Jews: but now is my kingdom not from hence.

36. Jesus antwortet: Mein Reich ist nicht von dieser Welt / were mein Reich von diser Welt / meine Diener würden darob kempffen / daß ich den Jüden nicht überantwortet würde. Aber nun ist mein Reich von dannen.

Jhesus fuarede, Mit Rige er icke aff denne Verden. Vare mit Rige aff denne Verden, mine Tienere fulde stride der saare, at ieg skulde anneordes Jøderne. Men nu er mit Rige icke der aff.

36 Odpowědĕl Gežíš: Králowstwij mé nenij z tohoto Swěta / byť z tohoto Swěta byla Králowstwij mé / Služebnijcy zajisté mogi bránili bych mne / abych nebyl wydán Židům: Ale nynij mé Králowstwij nenij odsud.

Odpowiedział Jezus: Krolestwo moie nie iest z tego świata. Jeśliby krolestwo moie z tego świata było / sługy moi walczyłby zaiste abym nie był wydan Żydom. Ale teraz krolestwo moie nie iest stąd.

37. Da sprach Pilatus zu jm: So bist du dennoch ein König? Jesus antwortet: Du sagest / Ich bin ein König. Ich bin darzu geboren / vnd in die Welt kommen / daß ich die Warheit zeugen soll. Wer auß der Warheit ist / der höret meine Stimme.

37. Wěkł gemu Pilát: Tehdy králem tyť? Odpowědĕl Gežíš: Ty prawíš, že král gsem já. Já gsem sem k tomu narodił a proto gsem na Swěte přišel / abych swědectwij wydal prawdě. Každý kdož gest z Prawdy, slyšj hlas mug.

Da sagde Pilatus til hannem / Saa est du alligevel en Konge? Jhesus suarede / Du siger det / Jeg er en Konge. Jeg er dertil fød / oc kommen i Verden, at ieg skulde vidne Sandhed. Huo som er aff Sandhed, hand hører min røst

Rekł mu tedy Pilat: A wšecky tyť Król? Odpowěz gemu Jezus: Ty mowisz ježto ja Król. Jacem sie ná to narodził; a ná ten przyszedł na świat: ażbych świadectwo dał prawdzie. Wszelki ktoryć jest z prawdy / słucha głosu mego.

38. Spricht Pilatus zu jm: Was ist die Warheit? Vnd da er das gesagt / gieng er wider hinauß zu den Jüden / vnnd spricht zu jhnen: Jch finde keine schuld an jhm.

38. Řekł gemu Pilát: Co gest prawda. A když to řekł / opět wyšel wen k Židům / a řekł gim: Já žádné winy na něm ne nalezám.

Pilatus sagde vdi mod: Hvad er Sandhed. Oc der hand det sagde / gick hand vd til Jøderne igen / oc sagde til dem: Jeg finder ingen skyld me i hannem.

Powiedział mu Pilat: A cóż jest prawda? A gdy to powiedział wyszedł znowu do Żydów, y rzekł do nich: Ja żadney winy do niego nie mayou.

39. Est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in Pascha: Vultis ergo dimittam vobis Regem Iudæorum?

But ye have a custome, that I should release vnto you one at the Passeouer: will ye then that I loose vnto you the King of the Jewes?

39. Jhr aber habt eine gewohnheit / daß ich euch einen auff Ostern loß gebe / wollet jhr nun / daß ich euch der Jüden König loß gebe?

Men i haffue en sedvane / at ieg skal slippe eder en løs om Paasken / Ville i nu / at ieg skal slippe eder den Jødernes Konge løs?

39. Ale gest obyčeg wáš / abych wám gednoho propustil wězně na Welikau noc / proczeż chcetie abych wám propustił Krále Židowského?

A ieżto was iest ten zwyczaj / iż wam iednego wypuszczam na Wielkanoc / chcecież abych wam wypuścił Króla Żydowskiego?

40. Clamauerunt ergo rursum omnes, dicentes, Non hunc, sed Barrabbam. Erat autem Barrabbas latro.

Then cried they all again, saying, Not this man, but Barabbas. Now Barabbas was a murderer.

40. Da schrien sie wider allesampt / vnd sprachen: Nicht diesen / sondern Barrabam. Barrabas aber war ein Mörder.

Da raabte de igen alle sammen / oc sagde / Icke denne men Barrabam / oc Barrabas vaar en Mordere

40. Wšickni opět wssickni / křičeli: Nechcy tohoto / ale Barrabáše. Byl pak Barrabáš lotr.

Tedy wszyscy zawołali znowu / mowiąc: Nie chcemy tego / ale Barabasza. A Barabasz był zbójca.

י ט

1 הֵדֵין בִּילָטוֹס נְגַר לְיֵשׁוּעַ׃

Allor dunque Pilato prese IESV, e lo fece

2 וְאַסְטַרְשִׁיטְבָּנֵי גְּדִלוּ פְּלִילָא מִן כְּרוּבָא וְסַמּוּ לַהּ עַל רֵישַׁהּ וְכַסִּיוּהִי נַחֲתָנֵי דְּאַרְגְּוָנָנֵי׃

Et soldati hauendo tessuta vna corona di spine, glie la posero sopra'l capo, e vestirono intorno vna veste di porpora.

3 וַאֲמָרִין הָווֹ שְׁלֵם לָךְ מַלְכָּא דִּיהוּדָאֵי וְמָחִין הָווֹ לַהּ עַל כַּפּוּהִי׃

E dicendogli Salue sei tu Rè de Giudei, se gli dauano de le bastonate.

4 נְפַק בִּילָטוֹס תּוּב לְבַר וַאֲמַר לְהוֹן הָא מַיְתֵי לְכוֹן לְבַר דְּתִדְעוּן דְּלָא מְשַׁכְּחָה אֲנָא בְּהִי מִדְּי מִנְּהוֹן דְּלָא חָבָא אִיתַלְתָּא׃

Fatto questo Pilato de nuouo vscì fuora, e disse loro, Ecco io ve lo conduco fuori: accioche sappiate che non trouo in lui

5 נְפַק יְשׁוּעַ לְבַר כַּד אִית עֲלְוֹהִי כְּלִילָא דְּכוּבָּא וְנַחֲתָנֵי דְּאַרְגְּוָנָנֵי וַאֲמַר לְהוֹן בִּילָטוֹס הָא גַּבְרָא׃

IESV dunque vscì fuora portando la corona di spine e la vestimenta di porpora. E Pilato disse loro, Ecco l'huomo.

6 כַּד חֲזַאוּהִי רַבֵּי כָּהֲנַיָּא וְחַשָּׁאֵי קָעוֹ וְאָמְרִין צְלוֹבֵיהִי צְלוֹבֵיהִי אֲמַר לְהוֹן בִּילָטוֹס דְּבִרְוֹתְכוֹן אַנְתּוּן חוּקְבוּהִי אֲנָא גְּרִי לָא מְשַׁכְּחָה אֲנָא בַּהּ עִלְּתָא׃

Hor come i principali Sacerdoti e ministri lo videro, gridarono, dicendo, Crocifiggerai, crocifiggerai lo, Pilato disse loro, Pigliatelo voi, e crocifiggetelo, imperoche io non trouo in lui alcuna colpa.

7 אֲמְרִין לֵהּ יְהוּדָאֵי לַן אוֹרָיְתָא אִית לַן וְאוֹרָיְתָא דְּלַן מְחַיְּבָא לֵהּ דְּיִתְקְטֵל עַל דְּעָבַד נַפְשֵׁהּ בַּר אֱלָהָא׃

I Giudei gli risposero, Noi habbiamo la legge, e secondo la nostra legge deue morire perche si è fatto figliuol di Dio.

י ט

1 וְאָז לָקַח פִּילָטוֹס אֶת־יֵשׁוּעַ וַיַּסֵּר אוֹתוֹ בַּשּׁוֹטִים׃

Assi que entonces tomo Pilato à Iesus, y acotolo

2 וְהָאַשְׁי מִלְּחֲמָה סָבְכוּ אֶת־עֲטֶרֶת מְסָנִים וְשָׂמוּהָ עַל־רֹאשׁוֹ וּבֶגֶד הָאַרְגָּמָן הִלְבִּישׁוּהוּ׃

Y los soldados entrecxieron de espinas vna ꝓcona, y pusieronla sobre su cabeça, y vistieronlo de vna ropa de grana.

3 וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם לָךְ מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים וַיַּכּוּהוּ עַל־הַלְּחָיוֹ׃

Y (venian à el y) dezian, Ayas gozo, Rey de los Iudios, y dauanle de bofetadas.

4 וַיֵּצֵא פִּילָטוֹס וַיֹּאמֶר לָהֶם הִנְנִי מוֹלִיךְ לָכֶם אוֹתוֹ הַחוּצָה אֲשֶׁר תֵּדְעוּ כִּי־לֹא מָצָאתִי בּוֹ אַשְׁמָה אֶחָד מִכֹּל׃

Entonces Pilato salió otra vez fuera, y dixoles, Heaqui os lo traygo fuera paraque entendays que ningun crimen hallo en el.

5 וַיֵּצֵא יֵשׁוּעַ לַחוּץ נֹשֵׂא אֶת־עֲטֶרֶת הַסְּנֶה וּבֶגֶד הָאַרְגָּמָן וַיֹּאמֶר לָהֶם הִנֵּה הָאָדָם׃

Assi salió Iesus fuera llevando la corona de espinas, y la ropa de grana. Y dizeles Pilato, Heaqui el hombre.

6 וּכְאֲשֶׁר רָאוּהוּ שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהַמְשָׁרְתִים צָעֲקוּ לֵאמֹר הוֹקִיעֵהוּ אָמַר לָהֶם פִּילָטוֹס וְהוֹקִיעוּהוּ כִּי־אֲנִי לֹא מָצָא בּוֹ מִשְׁפָּט וַאֲשָׁמָה׃

Y como lo vieron los Principes de los Sacerdores, y los seruidores, dieron bozes diziendo, Crucifícalo, crucifícalo. Dizeles Pilato, Tomaldo vosotros, y crucificaldo: porque yo no hallo en él crimen.

7 וַיַּעֲנוּ לוֹ הַיְּהוּדִים יֶשׁ דָּת מִצְוָתָה וְחֻקָּתָהּ לָנוּ וּבְחֻקָּתֵנוּ צָרִיךְ לָמוּת כִּי אֶת־נַפְשׁוֹ עָשָׂה לֵאלֹהִים׃

Respondieronle los Iudios, Nosotros tenemos Ley, y segun nuestra Ley deue morir, porque se hizo hijo de Dios.

ΚΕΦΑΛ. ιθ'.

Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε.

Alors donc Pilate print Iesus, & le fouetta.

2. Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱματιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν.

Et les gendarmes plierent vne couronne de pines qu'ils mirent sur la teste, & le vestirent de vn vestement de pourpré.

3. Καὶ ἔλεγον, χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα.

Et ils noyent, Roy des Iuifs, bienne soit. Et luy donnoyent des coups de leurs verges.

4. Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω.

Ce fait Pilate sortit derechef dehors, & leur dit, Voici, ie le vous amẽ dehors, afin que vous cognoissiez que ie ne trouue aucun crime en lui.

5. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.

Iesus donc sortit hors portant la couronne d'espines & le vestement de pourpre. & Pilate leur dit, Voici l'homme.

6. Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, σταύρωσον, σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος, λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

Mais quand les principaux Sacrificateurs & les seruiteurs le virent, ils le crierent, disans, Crucifie, crucifie. Pilate leur dit, Prenez le vous-mesmes, & le crucifiez: car ie ne trouue point de crime en lui.

7. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἑαυτὸν ἐποίησε.

Les Iuifs leur respondirent, Nous auons vne Loy, & dõ nostre Loy il doit mourir, car il s'est fait Fils de Dieu.

CAP. XIX.

TVnc ergo apprehendit Pilatus Iesum, & flagellavit.

Then Pilate toke Iesus and scourged him.

2. Et milites plectentes corónam de spinis, imposuerunt capiti eius, & veste purpurea circumdederunt eum.

And the souldiers platted a crowne of thornes, and put it on his head, and they put on him a purple garment

3. Et veniebant ad eum, & dicebant, Ave rex Iudæorum: & dabant ei alapas

And said, Haile King of the Iewes. And they smote him with their rodds.

4. Exivit iterum Pilatus foràs, & dicit eis, Ecce adduco vobis eum foràs, ut cognoscatis quia nullam invenio in eo causam.

Then Pilate went forth again, and said vnto them, Behold, I bring him forth vnto you, that ye may know, that I finde no fault in him at all.

5. Exivit ergo Iesus portans coronam spineam, & purpureum vestimentum. Et dicit eis, Ecce homo.

Then came Iesus forth wearing a crowne of thornes, and a purple garment. And Pilate saith vnto them, Behold the man.

6. Cùm ergo vidissent eum pontifices & ministri, clamabant, dicentes, Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, & crucifig te, ego enim non invenio in eo causam.

When the hie Priestes and officers sawe him, they cried, saying, Crucifie, crucifie him. Pilate saide vnto them, Take ye him and crucifie him: for I finde no fault in him.

7. Respondérunt ei Iudæi. Nos legem habemus, & secundùm legem debet mori, quia filium Dei se fecit.

The Iewes answered him, We have a lawe, and by our lawe he ought to die, because he made himselfe the Sonne of God.

Das XIX. Capitel.

DA nam Pilatus Jesum/ vnd geisselt jhn.

DA trog Pilatus Jhesum or hudstreg hannem.

2. Vnnd die Kriegsknechte flochten ein Krone von dörnen/ vnd setzten sie auff sein Haupt/ vnnd legten jhm ein Purpurkleid an.

De Kriidyuendene fleere en Krune off rorne/ or seere hendt paa hans Hoffuit / or tagdett Purrur klæder paa hannem.

3. Vnd sprachen: Sey gegrüsset lieber Jüden König. Vnnd gaben jhm Backenstreiche.

De sagde/ Hil vere du kære Jode Konge. Or de gaffue hannem kindheste.

4. Da gieng Pilatus wider herauß/ vnd sprach zu jnen: Sehet/ ich führe jhn herauß zu euch/ daß jhr erkennet/ daß ich keine schuld an jhm finde.

Da gick Pilatus vd igien/ oc sagde til dem. Seer, nu skeluer hannem hid vd til eder, at I skulle vide/ at ieg finder ingen skyld mer hannem.

5. Also gieng Jesus herauß/ vnnd truge eine dörnen Krone vnd Purpurkleid. Vnnd er spricht zu jnen: Sehet/ welch ein Mensch.

Da gick Jhesus vd/ oc bar en tornе Krune oc Purpurklæde. Oc hand siger til dem/ Seer/ huilken Mennisse.

6. Da jhn die Hohenpriester vnnd die Diener sahen/ schryen sie vnnd sprachen: Creutzige/ creutzige. Pilatus spricht zu jhnen: Nemmt jhr jhn hin vnd creutziget/ denn ich finde keine schuld an jm.

Der de øyerste Presser oc Kiemerne saae hannem vorde de/ oc sagde/ Korsfest/ korsfest. Pilatus siger til dem/ Tager I hannem hen/ oc korsfester/ thi ieg finder ingen skyld mer hannem.

7. Die Jüden antworten jhm: Wir haben ein Gesetze/ vnd nach dem Gesetze soll er sterben/ denn er hat sich selbs zu Gottes Son gemacht.

Jederne suarede hannem/ Wi haffue en lou/ oc effter den lou skal hand dø, thi hand hafuer giffuit sig selff til Guds Son.

Kapitola XIX.

TEdy wzaw Pilát Gezyssse zmrskalgen.

Y TAk ie Pilat wzianyy Jezussse/ wal go vbiczowác.

2. A Zelenckt splesse Korunu z trnij/ wstowili gi na hlawu gehо/ a w Kaucho Sarlatowé gey oblekli.

A splietssy ze splatyy korone z trnia/ wlożyli ma głowe ieho/ y w plaszcz Barwy iahu ozdiili go.

3. A přistupugiice k niemu/ říkali: Zdárow králi Zidowzkỳ/ a dawali gemu políčky.

A rzekli: Witay sie Krolu Zydowski/ y dzyli go policzkami.

4. Y wyssel opet wen Pilát/ a řekl gim: Hle wywedu gey wám wen/ abysste poznali/ ze zadnú winy na nem nenalezám.

Wyssedł potym Pilat na dwor/ y rzekł im: Oto wyprowadzam go do was/ abyscie wiedzieli ze w nim żadney winy nie naydуie.

5. Tehdy wyssel Gezyss wen/ nesa trnowau Korunu/ a Kaucho Sarlatowé. Y řekl gim Pilát: Hle člowék.

Tedy Jezus wyszedł nioslac na sobie ciernowa Koronę/ y Szarłatny płaszcz/ A Pilat rzekł im: Oto człowiek.

6. Protoz kdyz gey vzřeli Biskupowé a služebnicy zwolali/ kkrowce: Ukřiżuj, ukřiżuj ho. Řekl gim Pilát: Wezmětez wy gey a ukřižujte/ nebť ia nenalezám w nyng na nem.

Kdy go vyzreli Arcykapłani y Słudzy/ wołali wołaiąc: Ukrzyżuy, ukrzyżuy. Rzekł Pilat: Weźmiecie go wy a ukrzyżuycie, bo ia w nim żadney winy nie naydуie.

7. Odpowiedili gemu Zidé: My zákon mámе/ a podlé zákona mámе powinni zemříti/ neb Synem Božím se činil.

Odpowiedzieli mu Zydowie mowiąc: Mamy prawo/ a podług prawa powinien iest umrzec/ bowiem sie Synem Bożym czynił.

ט

8 כַּד שְׁמַע דֵּין פִּילָטוֹס
הָדָא מִלְּתָא אֲתְבְּהַת לַחֲדָא:

Quando Pilato hai questa parola, fu assai maggiormente entrato.

9 וְעַל תּוּב לְפָרְטוֹרִין וַ
אֲמַר לִישׁוּעַ אֵימָנָא
אַנְתְּ יְשׁוּעַ דֵּין פִּתְגָמָא לָא
יְהַב לֵהּ:

Et entrò di nuouo nel Pretorio, disse à Iesv, Donde sei tv? Ma Iesv non gli diede risposta.

10 אֲמַר לֵהּ פִּילָטוֹס עַמִּי
לָא מְמַלֵּל אַתְּ לָא יָדַע
אַתְּ דְּשַׁרְיוּ אֲנָא דְּאֶצְלְבָךְ
יַשְׁרִיוּ אֲנָא דְּאַנְקְפָךְ:

Allor Pilato le disse: Tu non mi parli? Non sai tu che io ho potestà di crocifiggerti, e potestà di liberarti?

11 אֲמַר לֵהּ יְשׁוּעַ לֵית
הֲוָא לִי אֱלָי שׁוּלְטָנָא אֶלָּא
לָא חַד אֱלָי לָא יְהֵיב בָּךְ
לֵית מִן לְעֵל מְטוּל דְּנָפֵל
דֵּן מָן דְּאַתְּ לְמָנִי נָךְ חֲבָא
חֵי חֲטִיתָה מִן דִּילָךְ:

Rispose Iesv, Tu non haresti potestà alcuna contra di me se non ti fusse stata data di sopra: per questa cagione chi me ti ha dato nelle mani, ha maggior peccato.

12 וּמִטּוּל דְּנָא בָּעֵא
הֲוָא פִּילָטוֹס דְּיִשְׁרְיוּנֵי
יְרַתְּיָא דֵּין קָרִין הֲווֹ דְּאָן
לְהֵוָא שָׁרֵא אַנְתְּ לָא חַיְתָ
רָחֲמָה דְּקֵסַר כָּל מָן דְּיַר
דִּנְפַשֵׁהּ מַלְכָא עָבֵד
סָקִיכְנָא הוּ וְקֵסַר:

Da questo Pilato cercaua di liberarlo: ma i Giudei gridauano, dicendo, se tu liberi costui tu non sei amico di Cesare: conciosia che ogni huomo si fa Re, contradice a Cesare.

13 כַּד שְׁמַע דֵּין פִּילָטוֹס
הָדָא מִלְּתָא אַפֵּיק לִישׁוּעַ
לְבַר וְיָתֵב עַל בֵּימָא בְּדוּכְתָא
דְּמִתְקְרֵי גַּבְּתָא
דְּבְאַתְרָא עִבְרָאִי דֵּין
מְתָאמְרָא גַּבְּתָא:

Pilato hauendo vdita questa parola, menò fuori Iesv, e posesi a sedere per tribunale nel luogo che si chiama Lastricato, & in Hebreo Gabbata.

ט

8 ✠ וְכַאֲשֶׁר שָׁמַע פִּילָטוֹס אֶת־
הַדָּבָר הַזֶּה יוֹתֵר יָרֵא:

Pues como Pilato oyó esta palabra vuo mas miedo.

9 וַיָּשָׁב וַיַּעַל אֶל־בֵּית דִּין
וַיֹּאמֶר לְיֵשׁוּעַ מֵאַיִן הוּא אַתָּה
וְיֵשׁוּעַ לֹא נָתַן לוֹ מַעֲנֶה:

Y entro otra vez à Audiencia, y dixo à Iesus De donde eres tu? mas Iesus no le dio respuesta.

10 ויאמר לו פילטוס הלא
תדבר לי הלא ידעתה כי־ישׁ לי
שלטון לשלחיך אותך וכי־ישׁ
לי שלטון להתיר אותך:

Entonces dixole Pilato, Amí no me hablas? no sabes que tengo potestad para crucificarte, y que tengo potestad para soltarte?

11 וַיַּעַן יֵשׁוּעַ לֹא תִהְיֶה לְךָ
שִׁלְטוֹן כֻּלָּם אִחוֹז עָלַי־אִם לֹא
נִתְּנָה דִּיא לְךָ מִמַּעְלָה עַל־כֵּן
אֲשֶׁר הִכְנִיד אוֹתִי בְּיָדְךָ חַטָּאָה
גְּדוֹלָה לוֹ מִמֶּךָּ:

Respondio Iesus, Ninguna potestad tendrias contra mi si no te fuesse dado de arriba, por tanto el que à ti me ha entregado, mayor pecado, tiene.

12 וּמֵאָז בִּקֵּשׁ פִּילָטוֹס לְהַתִּיר
אוֹתוֹ וַיְהוּדִים צָעֲקוּ לֵאמֹר אִם
אַתִּיר אֶת־הַלָּז אֵינְךָ אוֹהֵב
הַקֵּיסָר כִּי כָּל־אֲשֶׁר עוֹשֶׂה נַפְשׁוֹ
לִמְלֹךְ מֹרֶה וְנָסוֹג אָחוֹר מִן
הַקֵּיסָר:

Desde entonces procuraua Pilato de soltarlo: mas los Iudeos dauan bozes, diziendo, Si à este suelras, no eres amigo de Cesar. Qualquiera que se hace rey, à Cesar contradize.

13 וּכְאֲשֶׁר שָׁמַע פִּילָטוֹס אֶת־
הַדָּבָר הַזֶּה הוֹלִיךְ אֶת־יֵשׁוּעַ
לְחוּץ וַיֵּשֶׁב עַל־הַבָּמָה בַּמָּקוֹם
הַנִּקְרָא לִיטוֹסְטְרוֹטוֹן וְעִבְרִית
גַּבְּרָתָא:

Entonces Pilato oyendo este dicho, leuó fuera à Iesus, y sentóse en el tribunal, en el lugar que se dize Lichostroton, y en Hebrayco Gabbatha

8. Cum

8. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη.

Quand donc Pilate eut ouï cette parole, il eut encore plus fort.

9. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

Et entra derechef au Pretoire, & dit à Iesus, D'où es-tu? Mais Iesus ne lui donna point de réponse.

10. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος, ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε;

Adonc Pilate lui dit, Ne parles tu point à moi? ne sais-tu pas que j'ai puissance de te crucifier, & puissance de te delivrer?

11. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς με σοὶ μεῖζον ἁμαρτίαν ἔχει.

Jesus répondit, Tu n'aurais nul pouvoir contre moi, s'il ne t'était donné d'en haut; pour cette cause celui qui m'a livré à toi, a plus grand péché.

12. Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλᾶτος ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες· ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

Depuis cela Pilate taschoit à delivrer: mais les Juifs crioyent, disans, Si tu le mets en liberté, tu n'es pas ami de César; car quiconque se fait Roi, contredit à César.

13. Ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τὸν λόγον τοῦτον, ἤγαγε ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον, λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.

Et quand Pilate eut ouï cette parole, il amena Iesus dehors, & s'assit au Siege judicial au lieu appellé Pauvé, & en Hebrieu Gabbatha.

CAP. XIX.

8. Cum ergo audiſſet Pilatus ſermonem, magis timuit.

When Pilate then heard that word he was the more afraide.

9. Et ingreſſus eſt prætorium iterum: & dicit ad Ieſum, Vnde es tu? Ieſus autem reſponſum non dedit ei.

And went againe into the common hall and ſayde vnto Ieſus, Whence art thou? But Ieſus gaue him none answere.

10. Dicit ergo ei Pilatus, Mihi non loqueris? neſcis quia poteſtatem habeo dimittere te?

Then ſayde Pilate vnto him, Speakeſt thou not vnto me? knoweſt thou not that I haue power to crucifie thee, and haue power to looſe thee?

11. Reſpondit Ieſus, Non haberes poteſtatem aduerſum me vllam, niſi tibi datum eſſet deſuper. Propterea qui me tradidit tibi, maius peccatum habet.

Ieſus answered, Thou couldeſt haue no power at all againſt me, except it were giuen thee from aboue: therefore he that deliuered me vnto thee hath the greater ſinne.

12. Exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Iudæi autem clamabant, dicentes, Si hunc dimittis, non es amicus Cæſaris. omnis qui ſe regem facit, contradicit Cæſari.

From thenceforth Pilate ſought to let him go: but the Iewes cried ſaying, If thou let this man go, thou art not Cæſars friend: whoſoeuer maketh himſelfe a King, ſpeaketh againſt Cæſar.

13. Pilatus autem cùm audiſſet hos ſermones, adduxit foràs Ieſum: & ſedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithoſtrotos, Hebraicè autem Gabbatha.

When Pilate heard that ſaying, he brought Ieſus forth, and ſate downe in the iudgement ſeate in a place called the Pauement, and in Hebrewe, Gabbatha.

Das XIX. Capitel.

8. Da Pilatus das wort höret/ forcht er ſich noch mehr.

Der Pilatus hordte der red/ forchte hard ſig vnd mere.

9. Vnd ging wider hinein in das Richthauß / vnnd ſpricht zu Jeſu: Von wannen biſt du? Aber Jeſus gab jhm kein antwort.

Or hand gick ind igen i Domhaſer, oc ſiaer til Jheſum, Hueden eſt du? Men Jheſus gaff hannem inted ſuar.

10. Da ſprach Pilatus zu jhm: Redeſt du nicht mit mir? Weiſt du nicht/ daß ich Macht habe dich zu creutzigen/ vnd Macht habe dich loß zu geben?

Da ſagde Pilatus til hannem/ Taler du icke mere mig? Weeſt du icke/ at eg haffuer macht at laaſſegte dig, oc at eg haffuer macht at giffue dig loß?

11. Jeſus antwortet: Du hetteſt keine Macht über mich / wenn ſie dir nicht were von oben herab gegeben. Darumb/ der mich dir vberantwortet hat / der hats gröſſere Sünde.

Jheſus ſuarede/ Du haffde ingen macht offuer mig/ dersom hun icke vaare giffuen dig her offuen ned. Der ſaare/ den ſom antuordede mig dig/ hand haffuer ſtørre ſynd.

12. Von dem an trachtete Pilatus/ wie er jhn loß lieſſe. Die Jüden aber ſchryen / vnd ſprachen: Leſt du diſen loß / ſo biſt du des Keiſers Freund nicht / Denn wer ſich zum Könige machet / der iſt wider den Keiſer.

Der effter ſtickte Pilatus paa, huorledis hand kunde lade hannem loſſ. Men Jøderne robte/ oc ſagde/ Lader du denne loſſ/ da eſt du icke Keiſerens Ven/ Thi huo ſig gior til Konge/ haader mod Keiſeren.

13. Da Pilatus das wort höret/ führet er Jeſum herauß / vnnd ſatzte ſich auff den Richtſtul / an der ſtete / die da heiſſet Hochpflaſter auff Ebreiſch Gabbatha.

Der Pilatus hørde der ord/ ledde hand Jheſum ud/ oc ſette ſig paa Domſtolen / paa den Sted / ſom kaldis Stenlagt. Men paa Ebraiſke Gabbatha.

Kapitola XIX.

8. Tehdy kdyžto ſlyſſal Pilát tuto řeč/ wyſeł ſe obáwal.

A przeto Pilate ſlyſſawſſy ty ſlowa/ tym ſie mocey lekł.

9. A wſſed do Radnikho domu opět/ a řekł Geſuſowi: Odkud ſy ty? Ale Geſuſ geho mu nedal odpowědi.

A wlezł gáſie do ratuſſa/ a rzekł Jezuſowi: Odkud ſy ty? Ale Jeſus mu nedal odpowiedzi.

10. Tehdy řekł gemu Pilát: Nemluwiſs ſpinau? Zdaliž ſſe ti nám mocy vkřižowati tebe/ a mocy mám propuſtiti tebe?

Tedy mu rzekł Pilat: Dzieſz mowiſſ ſzemna: nie wiesz iż mam moc ieſzcze vkrzyżowáć cię/ y mam moc wypráwić cię?

11. Odpowěděl Geſuſ: Nemělby proti mně moci žádné/ by tobě nebylo páno shora: Protož kdož mne dal tobě/ wětſſí hřích má.

Odpowiedział Jezus: Nie miałbyś przeciwko mnie mocy żadney/ gdyby cię nie było dano z wierzchu. A przeto ten/ ktory mię wydał tobie/ większy grzech ma.

12. Odtud chtiše/ hledal Pilát propuſtiti ho. Ale Židé wołali/ řkauce: Propuſtíš-li toho/ nejſi přítel Cýſařův: nebo každý kdož ſe králem činí, protiwí ſe Cýſaři.

Z tym ſie Pilat pokuſał tego ſwobodzić. Ale Żydzi wołali mowiąc: Jeſli go wypuſzczeſz/ nieeſteś przyiacielem Ceſarſkim. Bo kazdy ktoby ſie krolem czynił/ przeciwi ſie Ceſarowi.

13. Tehdy Pilát kdyžſlyſſel toto řeči/ wywedl ven Geſuſe/ a poſadil ſe na Stolicy Saudné/ na místě které ſlowe Litoſtrotos/ a židowſky Gabbata.

A przeto ſy Pilatowſky ſłowa ſłyſzawſſy wyprowadził na dwor Jezuſa y ſiadł na ſtolicy na miejſcu ktore zowią Litoſtrotos/ a po żydowſku Gabbata.

י ט

14 וַעֲרִיבְתָא דְּפִסְחָא וְשָׁעְתָא
הֲוָה כְּמָעַל תְּלָתָא וְאָמַר
לְיָהוּדָאֵי הָא מַלְכְּכוֹן :

Et era la vispera de la Passua, y como à las seys horas: entonces dixo à los Iudios. Hesaqui vuestro Rey.

15 וְהִנּוּן הֵן נָרִין וְהוּ ס
דְּהוֹלִיכוּ שְׁקוֹל יְקוֹל
צְלִיבֵיהּ צְלִיבֵיהּ וְאָמַר
לְהוֹן פִּילָטוֹס לְמִיכְלְכוֹן
אַנְקוֹף אֲמִרִין לֵהּ רְבִי
לָבָא לֵית לָן מַלְכָּא אֶלָּא
אֲן קֵסַר :

Et ellos gritauan, Tollo, tollo, crucifigelo. Dizeles Pilato, A vuestro Rey crucificare? Respondieron los Pontifices, No tenemos Rey si no à Cesar.

16 הֵידִין אַשְׁלְמַהּ לְהוֹן
דְּיִתְצְלֵי וּדְבַרוּ ל
לְיֵשׁוּעַ וְאַפְּרוּהִי :

Assi que entonces se lo entregó para que fuesse crucificado: y tomaron à Iesus, y leuaronlo.

17 וְנָכֵל נָשִׂא צְלִיבֵיהּ וּנְפַק לְאַל־
מְקוֹם גֻּלְגֻּלְתָּא דְּאִתְאֲמַר עִבְרִית
גָּלְגַּלְתָּא :

Y leuando la cruz para si vino al lugar que se dize el lugar de la Calauera, y en Hebrayco, Golgotha.

18 אֲתַר דְּתַמָּן צְלִיבוּהִי וְעִמֵּהּ
תְּרֵין אָחֳרָנִין חַד מִכָּא וְחַד
מִכָּא וְיֵשׁוּעַ בְּמִצְעָתָא :

Donde lo crucificaron, y con el otros dos, de vna parte y de otra, Iesus en medio.

19 וְכָתַב אַף לִיטוֹס פִּתְבָּא
דִּילֵטוֹס וְשַׂם עַל דִּיפְתָּא
דְּצְלִיבָא וְהֲוָא תַּמָּן כְּתִיב
יֵשׁוּעַ נָצְרָיָא מַלְכָּא ד
דִּיהוּדָיֵא :

Escriuió Pilato vn titulo, el qual puso encima de la cruz, y el escripto era, Iesus Nazareno Rey De Los Iudios.

20 וְהָדֵין פִּתְבָּא קְרוֹ מִן
מִן יְהוּדָיֵא קְרָאֵי מֶטֶל
דִּקְרִיבָא אֲתַר דְּמִתְצְלֵי
הוּכְתָא דְּיֵשׁוּעַ
כְּתִיב עִבְרָאִי
יְוָנָאִי וְרוֹמָאִי :

Muchos dunque de Iudios leyeron este titulo: porque el lugar donde fue crucificado Iesus, era cerca de la ciudad: y era escripto, Hebreo, Griego, y Latino.

י ט

14 וְהָיָה בְּדִיקַת הַחֲמִץ עֶרֶב
לְפֶסַח הַשָּׁעָה (הַשְּׁלִישִׁית)
וַיֹּאמֶר לַיְהוּדִים הִנֵּה מַלְכְּכֶם :

Y era la vispera de la Pasqua, y como à las seys horas: entonces dixo à los Iudios. Hesaqui vuestro Rey.

15 וַיִּצְעֲקוּ שָׁם וַיֹּאמְרוּ אַבֵּר
לָהֶם פִּילָטוֹס הַאֶת־מַלְכְּכֶם
אוֹקִיעַ רַעֲנוּ שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים אֵינֶנּוּ
יֵשׁ לָנוּ מֶלֶךְ כִּי אִם קֵסָר :

Mas ellos dieron bozes, Quita quita, crucifícalo. Dizeles Pilato, A vuestro Rey tengo de crucificar? Respondieron los Pontifices, No tenemos Rey si no à Cesar.

16 וְאָז נָתַן לָהֶם לְהוֹקִיעַ וַיִּקְחוּ
אֶת־יֵשׁוּעַ וַיּוֹלִיכוּהוּ :

Assi que entonces se lo entregó para que fuesse crucificado: y tomaron à Iesus, y leuaronlo.

17 וַיִּסָּבֵל נוֹשֵׂא צְלָבוֹ וַיֵּצֵא אֶל־
מָקוֹם גֻּלְגֹּלֶת הַנִּאְמָר עִבְרִית
גָּלְגֹּלֶת :

Y leuando la cruz para si vino al lugar que se dize el lugar de la Calauera, y en Hebrayco, Golgotha.

18 אֲשֶׁר שָׁם הוֹקִיעוּהוּ וְעִמּוֹ
שְׁנַיִם אֲחֵרִים אֶחָד מִזֶּה וְאֶחָד מִזֶּה
וּבְתוֹכָם אֶת־יֵשׁוּעַ :

Donde lo crucificaron, y con el otros dos, de vna parte y de otra, Iesus en medio.

19 וַיִּכְתֹּב פִּילָטוֹס כְּתָב עַל־
הַלּוּחַ וַיָּשֶׂם עַל־הַצְּלָב וַיְהִי־כְתֻב
יֵשׁוּעַ הַנָּצְרִי מֶלֶךְ הַיְהוּדִים :

Y escriuió tambien Pilato vn titulo el qual puso encima de la cruz, y el escripto era, Iesus Nazareno Rey De Los Iudios.

20 וְרַבִּים מִיְּהוּדִים קָרְאוּ אֶת־
הַכְּתָב כִּי קָרוֹב הָיָה הַמָּקוֹם הַהוּא
לָעִיר אֲשֶׁר שָׁם חֻקַּע יֵשׁוּעַ
וַיְהִי־נִכְתָּב עִבְרִית יְוָנִית
וְרוֹמִית :

Y muchos de los Iudios leyeron este titulo: porque el lugar donde estaua crucificado Iesus, era cerca de la Ciudad: y era escripto en Hebrayco, y en Griego, y en Latin.

19.

14. Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη (sexta) καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.

Or eſtoit l'heure a preparation de Paſque enuiron ſixieſme, & dit aux Iuifs, Voila voſtre Roy.

15. Οἱ δὲ ἐκραύγασαν, ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ πιλάτος, τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ καίσαρα.

Mais ilz crioyent Oſte, oſte, crucifie-le. Pilate leur dit, Crucifieray-ie voſtre Roy. Les principaux Sacrificateurs respondirent, Nous n'auons point de Roy si non Cesar.

16. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον.

Parquoi lors le mit hors pour eſtre crucifié. Ilz prindrent donc Iesus, & l'emmenerent.

17. Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτῷ ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται ἑβραϊστὶ γολγοθᾶ.

Et iceluy portant la croix, vint en la place qu'on appelle le lieu de Teſte, qui en Hebrieu, Golgotha.

18. Ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

Ou ilz le crucifierent & auecle luy autres. Vn deçà, & l'autre delà, & Iesus au milieu.

19. Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον, Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

Or Pilate eſcriuit vn eſcriteau, & le mit ſur la croix. Et y auoit en eſcrit, IESVS NAZARIEN LE ROY DES IVIFS.

20. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί.

Plusieurs donc des Iuifs lurent cest eſcriteau: d'autant que le lieu ou Iesus fut crucifié, estoit pres de la ville: & eſtoit escript en Hebrieu, en Grec, & en Latin.

14. Erat

CAP. XIX.

14. Erat autem parasceve Paschæ, hora quasi sexta, & dicit Iudæis, Ecce rex vester.

And it was the Preparation of the passeouer, and about the sixt houre: and he saith vnto the Iewes, Behold your King.

15. Illi autem clamabant, Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Regem vestrum crucifigam? Responderunt pontifices, Non habemus Regem, nisi Cæsarem.

But they cryed, Away with him, away with him, crucifie him. Pilate saith vnto them, Shall I crucifie your King? The high Priests answered, We haue no king but Cæsar.

16. Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur. Susceperunt autem Iesum: & eduxerunt.

Then deliuered he him vnto them to be crucified. And they tooke Iesus and led him away.

17. Et bajulans sibi crucem exiuit in eum qui dicitur Calvariæ locum, Hebraicè Golgotha.

And he bearing his crosse, went out into a place named of the dead mens skulles, which is called in Hebrewe, Golgotha.

18. Vbi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem Iesum.

Where they crucified him, and two other with him, on either side one, and Iesus in the midde.

19. Scripsit autem & titulum Pilatus, & posuit super crucem. Erat autem scriptum, Iesus Nazarenus Rex Iudæorum.

And Pilate wrote a title, and put it on the crosse. And the writing was, IESVS OF NAZARETH THE KING OF THE IEWES.

20. Hunc ergo titulum multi legerunt Iudæorum: quia prope erat locus, ubi crucifixus est Iesus. Et erat scriptum Hebraicè, Græcè & Latinè.

This title then read many of the Iewes: for the place where Iesus was crucified, was nigh to the citie: and it was written in Hebrewe, Greeke and Latine.

S. Johannes.

Das XIX. Capitel.

14. Es war aber der Rüsttag in Ostern / vmb die sechste Stunde / vnd er spricht zu den Jüden: Sehet / das ist euer König.

Es war aber der Bereidelsetag dags Paaske / vnd den siette time / Da hand siger til Jøderne / Seer / der er ders Konge.

15. Sie schryen aber: Weg / weg mit dem / Creutzige jn. Spricht Pilatus zu jhnen: Soll ich euern König creutzigen? Die Hohenpriester antworten: Wir haben keinen König denn den Keiser.

Men de raabte / Bort / bort met hannem / kaarfest hannem. Pilatus siger til dem / Skal jeg kaarfeste ders Konge? De ypperste Præster suarede / Vi haffue ingen Konge / vden Keiseren.

16. Da überantwortet er jhn / daß er gecreutziget würde. Sie namen aber Jesum / vnnd führeten jhn hin.

Da antwordede hand dem hannem at kaarfeste. Da de tage Jhesum, at farde hannem hen.

17. Vnd er trug sein creutz / vnnd gieng hinauß zur stete / die da heisset Schedelstet / welche heisset auff Ebreisch Golgatha.

Da hand bar sit Kaarss / ogick vd til den sted som kaldis Hoffuit pande sted / hun kiendis kaldis paa Ebraiske Golgatha.

18. Alda creutzigten sie jhn / vnd mit jhm zween ander / zu beyden seiten / Jesum aber mitten inne.

Der kaarfeste de hannem, oc tuo andre met hannem, paa baade sider / oc Jhesum mit imellem.

19. Pilatus aber schreib eine überschrifft / vnd setzte sie auff das Creutz / vnd war geschrieben: Jesus von Nazareth / der Juden König.

Da skreff Pilatus en Offuerskrifft, oc settede den paa kaarset oc der vaar skrefuit / Jhesus aff Nazareth Jøde Konge.

20. Diese überschrifft lasen vil Jüden / denn die stete war nahe bey der Statt / da Jesus gecreutziget ist. Vnd es war geschrieben auff Ebreische / Griechische vnd Lateinische Sprache.

Denne Offuerskrefft læste mange Jøder / thi stedet vaar nær hoss Staden som Jhesus er kaarfest. Oc der vaar skruffuit paa Ebraiske, Grekiske / oc Latinske maal.

S. Jan.

Kapitola XIX.

14. A bylo w Pátek před Welikau noc / w hodinu páko sesstau. Pěkti Jeznom: Ay Král wáš.

Bylo pak ten czás byl dzień przygotowánie na święto Wielkonocne / a było o godzinie szóstey godzinie rzekł do Żydów: Oto Król wasz.

15. Ale oni zwolali: Wezmi / wezmi / a ukřižug gey. Rekl gim Pilát: Krále wasseho ukřižugi? Odpowieděli Knížata: Nemáme Krále / gedinť Cýsaře.

A oni wołali: Strać / strać / ukrzyżuy go. Powiada im Piłat: Króla waszego ukrzyżuię? Rzekli odpowiedzieli Książęta: Nie mamy Króla / tylko Cesarza.

16. Tehdy wydal gim ho aby byl ukřižowán.

A tehdy go im wydał żeby był ukrzyżowan. A wziąwszy Jezusa wyiechali go.

17. A ponesl Gežjsse / a wedl ho wen. A on nesa sweg Křiž / wyssel na mjsto ržeč slowe poprawnk / a Židowsky Golgota.

A on niosąc krzyż swoy / przyszedł na miysce ktore zowią Trupich głow / a po Żydowsku Golgotha.

18. Kdežto ukřižowali ho / a s nim giné dwa z obau stran / a w prostředku Gežjsse.

Gdzie go tam ukrzyżowali / a z nim drugich dwu z tey y z owey / a w pośrodku Jezusa.

19. Napsal pak y nápis Pilát, a wstawil na Křiž. A bylo napsáno: Gežjsse / Nazaretský / Král Židowský.

Napisał też Piłat y tytuł y postawił go nad krzyżem / a był tak napisan: Jezus Nazareński Król Żydowski.

20. Ten pak Nápis mnozj z Židůw čtli / nebo blizko od Města bylo mjsto to / kdež ukřižowan byl Gežjss. A bylo napsáno Židowsky / Řecky / a Latinsk.

Tego tytułu czytało wiele Żydow bo blisko miasta było miysce gdzie był ukrzyżowan Jezus / a był napisan po Hebrayskiemu po Grecku y po Łacinie.

ו ט

21 וְאָמְרוּ רִבֵּי דְּרַבְּנֵי לְפִילָטוֹס לָא תִּכְתּוֹב דְּמַלְכָּא הוּ דִּיהוּדָאֵי אֶלָּא דְּהוּ אָמַר דְּמַלְכָּא אֲנָא דִּיהוּדָאֵי׃

Parischa i principali Sacerdoti de i Giudei differo à Pilato, Non scriuere, il Re de i Giudei, ma che esso ha detto di essere il Re de i Giudei.

22 אֲמַר פִּילָטוֹס מַה דִּכְתַבְתִּי כְּתַבְתִּי׃

Pilato rispose, Quel ch'io ho scritto ho scritto.

23 אֶסְטַכְּסִיוּסָא דִּין כַּד צְלִבוּ לְיֵשׁוּעַ שְׁקָלוּ נַחְתּוֹהִי וְעַבְּדוּ לְאַרְבַּע מְנִין מְנָתָא לְחַד מִנְּיוֹן אֶסְטַכְּסִיוּסָא כִּיתוֹנֵהּ דִּין אִיתַיְהּ רְתִיךְ דְּלָא חִישָׁא מִן לְגַלְגַּל קְרָתָא׃

I Soldati come hebbero crocifisso Iesu, presero i suoi vestimenti, e ne fecero quattro parti, ciascun soldato ne hebbe una parte: & era la sua tonica senza cucitura, tessuta di sopra.

24 וַאֲמָרוּ חַד לְחַד נֵיכוֹף לָא נְקַרְעִינַהּ אֶלָּא נִבְסַס עֲלַהּ בִּרְסַס דְּמַאן דְּתֵיזֵא פִּתְגָמָא דִּכְתִיבָא דַּאֲמַר פַּלְגוּ לְבוּשַׁי בֵּינֵיהוֹן וְעַל לְבוּשִׁי אַדְיוּ פֻּרְיָא הָכֵין עַבְדוּ אֶסְטַכְּסִיוּסָא׃

Onde essi dissero tra loro, Non la stracciamo, ma gettiamoci la sorte di chi debba essere: di che fu detto, acciochè s'adempisse la Scrittura che dice, Hanno spartiti tra loro i miei vestimenti, e sopra la mia vesta hanno gittata la sorte. I soldati dunque fecero quello che fu

25 וְקָיְמוּ הֲוֵי דִּין לְוָת יֵשׁוּעַ אִמֵּהּ וְאֲחָתֵהּ דְּאִמֵּהּ וּמַרְיָם דְּקַלְיוֹפָא וּמַרְיָם מַגְדְּלִיתָאָה׃

Or si ne stauano presso alla croce di Iesu, sua Madre, e la sorella di sua Madre, Maria, moglie di Cleopa, e Maria Maddalena.

26 יֵשׁוּעַ דִּין חָזֵי לְאִמֵּהּ וּלְתַלְמִידָא דְּרָחֵים הֲוָא קָאֵם וְאָמַר לְאִמֵּהּ אִתְּתָא הָא בְּרֵכִי׃

Et Iesu vedendo sua Madre, e il discepolo ch'egli amaua, ch'era lì presente, disse à sua Madre, Donna, ecco il tuo figliuolo.

י ט

21 וַיֹּאמְרוּ כֹּהֲנֵי הַיְּהוּדִים אֶל־פִּילָטוֹס אַל כְּתֹב מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים כִּי אִם כִּי אָמַר הוּא כִּי אֲנִי מֶלֶךְ הַיְּהוּדִים׃

Y dezian à Pilato los Pontifices de los Iudios, No escruas, Rey de los Iudios sino Que el dixo Rey soy de los Iudios.

22 וַיַּעַן פִּילָטוֹס כַּתַבְתִּי אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי׃

Respondio Pilato loque he escripto he escripto.

23 וְאַנְשֵׁי מַלְחֲמָה כַּאֲשֶׁר הוֹקִיעוּ אֶת־יֵשׁוּעַ לָקְחוּ אֶת־בְּגָדָיו וַיַּעֲשׂוּ אַרְבָּעָה חֲלָקִים לְאִישׁ אִישׁ מַלְחֲמָה חֵלֶק אֶחָד וְאֵת הַכֻּתֹּנֶת וְהַכֻּתֹּנֶת בְּלִי חוּט מִמַּעְלָה עַד־לְמַטָּה כֻּלָּהּ אֲרוּכָה׃

Y como los soldados vuieron crucificado à Iesu tomaron sus vestidos, y hizieron quatro partes, (a cada soldado vna parte,) y la tunica era sin costura, toda texida desde arriba.

24 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ אַל־נָא נְקָרְעֶנָּה כִּי אִם נַפִּיל עָלֶיהָ גּוֹרָל לְמִי הִיא לְמַעַן יִמָּלֵא הַכָּתוּב לֵאמֹר יָחָלְקוּ בְגָדַי לָהֶם וְעַל־לְבוּשִׁי יַטִּילוּ גּוֹרָל וְאֵת עָשׂוּ אַנְשֵׁי מַלְחָמָה׃

Y dixeron entre ellos no la partamos, si no echemos suertes sobre ella cuya será: paraque se cumpliesse la Escripura que dize, Partieron para si mis vestidos, y sobre mi vestidura echaron suertes. Y los soldados ciertamente huzieron esto.

25 וְעֹמְדוּ אֵל־הַצְּלָב יֵשׁוּעַ אִמּוֹ וַאֲחוֹת אִמּוֹ מִרְיָם לַקְלְיוֹפָא וּמִרְיָם מִגְדְּלִנִית׃

Y estauan junto à la Cruz de Iesus, su madre y la hermana de su madre Maria de Cleophas, y Maria Magdalena.

26 וַיֵּשׁוּעַ בְּרָאוֹתוֹ אֶת־אִמּוֹ וְאֶת תַּלְמִיד אֲשֶׁר אֲהֵבוֹ הָעֹמֵד אֶלֹהָּ אָמַר לְאִמּוֹ אִשָּׁה הִנֵּה בְנֵךְ׃

Y como vedo Iesus à la madre, y à Discipulo que el amaua, que estaua presente, dixe à su madre Muger, hea y tu hijo.

18.

21. Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, μὴ γράφε, Ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν, Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.

Parquoi les principaux Sacrificateurs des Iuifs dirent à Pilate, Ne escrits point, Le Roy des Iuifs: mais, Que celui-ci a dit, Ie suis Roy des Iuifs.

22. Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Ὃ γέγραφα, γέγραφα.

Pilate respondit, Ce que i'ay escrit ie l'ay escrit.

23. Οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, (καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος·) καὶ τὸν χιτῶνα. Ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου.

Or quand les gendarmes eurent crucifié Iesus, ils prindrent ses vestemens, & en firent quatre parts, à chacun gendarme vne part: & prindrent aussi sa cotte: or la cotte estoit sans cousture, tissue depuis le haut tout au long.

24. Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτό, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ τελειωθῇ ἡ λέγουσα, Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

Dont i dirent entr'eux, Ne le mettons point en pieces, mais ietons le sort dessus, à qui il sera. Ce ce, afin que l'Escripture fut accomplie disant, Ils ont party mes vestemens entr'eux, & ont ietté le sort sur mon habillement. Les gendarmes donc feirent ces choses.

25 Εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή.

Or estoyent la pres de la croix de Iesus, sa mere, & la sœur de la mere Marie femme de Cleopas, & Marie Magdelene.

26. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου.

Et Iesus voyant la mere, & le disciple qu'il aimoit, estant là, dit à la mere, Femme, voila ton fils.

CAP. XIX. | Das XIX. Capitel. | Kapitola XIX.

21. Dicebant ergo Pilato Pontifices Iudæorum, Noli scribere Rex Iudæorum: sed quia ipse dixit, Rex sum Iudæorum.

Then said the hie Priestes of the Iewes to Pilate: Write not, The King of y Iewes: but that he said, I am King of the Iewes.

21. Da sprachen die Hohenpriester der Jüden zu Pilato: Schreib nicht der Jüden König/ sondern daß er gesagt habe: Ich bin der Jüden König.

Da sagde Jodernis vnderste Presster til Pilatum: Scriff icke Jode Konge/ Men at hand sagde/ Jeg er Jode Konge.

21. Tehdy Biskupowé Židowšti řekli Pilátowi: Nepiš Král Židowský/ ale že on pravil/ Král sem Židowský.

Adla tegoż mowili Pilatowi Kněžstwa Kapłanowe Żydowscy: Nepiš Król Żydowski/ ale iż on powiedał: Jestem Król Żydowski.

22. Respondit Pilatus, Quod scripsi, scripsi.

Pilate answered/ What I have written/ I have written.

22. Pilatus antwortet/ was ich geschrieben hab/ das hab ich geschrieben.

Pilatus svarede Det som jeg skreff/ det skreff jeg.

22. Odpowěděl Pilátj Což sem psal/ to sem psal.

Odpowiedział Pilat: Com pisał/ com pisał.

23. Milites ergo cùm crucifixissent eum, acceperunt vestimenta eius (& fecerunt quatuor partes: unicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum.

Then the souldiers, when they had crucified Iesus, tooke his garments, and made foure parts (to euery souldier a part) and his coate: and the coate was without seame, woouen from the vpper part throughout.

23. Die Kriegsknechte aber/ da sie Jesum gecreutziget hatten/ namen sie seine Kleider/ vnd machten vier theil/ einem jeglichen Kriegsknecht ein theil/ darzu auch den Rock. Der Rock aber war vngenet/ von oben an gewircket/ durch vnd durch.

De Stridsmendene der de hawde kaarfæst Jhesum/ toge de hans Klæder/ og giorde fire parte (ey Stridsmand en part) der til og ad Kiorte en Part: men Kiortet sen vaar sam/ vdinden fra offuerst/ og sammenhængende.

23. Ziołdnéři pak když sau gewšecky vkřižowali, wzali Rauchu geho (a učinili čtyři díly každému Rytéři díl) sukni. A byla Sukně nesšitowaná, ale odwrchu wssecka na střc tkana.

Żołnierze tedy gdy vkrzyżowali Jezusa pobrali szaty iego/ i uczynili cztery części każdemu żołnierzowi część/ i suknię: a była suknia nieszyta/ lecz od wierzchu wszytka tkana.

24. Dixerunt ergo ad invicem, Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cuius sit. Vt scriptura impleretur, dicens, Partiti sunt vestimenta mea sibi: & in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt.

Therefore they said one to another, Let vs not deuide it, but cast lots for it whose it shall be: That the Scripture might be fulfilled, which saith, They parted my raiment among them, and for my vesture they did cast lots. So the souldiers did these things indeede.

24. Da sprachen sie vnter einander: Lasset vns den nicht zutheilen/ sondern darumb lossen/ weß er sein soll. Auff daß erfüllet würde die Schrifft/ die da saget: Sie haben meine Kleider vnter sich getheilet/ vnd haben über meinen Rock das Loß geworffen. Solches theten die Kriegsknechte.

Da sagde de til huer andre/ Lader os ikke dele hannem/ men kaste/ paa der Scriften skal de fuldekommes/ som siger/ De skiffte mine Klæder iblant sig/ og kaste saad om mit Klædebon. Dette giorde Stridsmendene.

24. Protoż řekli mezi sebau: Nerozetrhugme ho/ ale losugme o něj/ čí bude. Aby se na pismo plnilo/ kteréž dí: Rozdělili sobě Rauchu mau/ a o můg oděw losowali. A žołdnéři zajisté to učinili.

Tedy mowili miedzy sobą: Nie rozedrzymy iey/ ale losy o nią miedzy siebie rzućmy/ kto ią ziskać ma: aby się pismo wypełniło które mowi: Podzielili miedzy się odzienie moie/ a o szatę moią rzucili los. A to wszystko żołnierze.

25. Stabant autem iuxta crucem Iesu mater eius, & soror matris eius, Maria Cleopæ, & Maria Magdalene.

Now there stood by the crosse of Iesus his mother, and his mothers sister, Maria the wife of Cleopas, and Maria Magdalene.

25. Es stund aber bey dem Creutze Jesu seine Mutter/ vnd seiner Mutter Schwester/ Maria Cleophas Weib/ vnd Maria Magdalene.

Der stod hoss Jhesu kaars hans Moder/ og hans Moder søster/ Maria Cleophas hustru/ og Maria Magdalene.

25. Stáli pak blizko Kříže Gežíšowa, Matka geho/ a Sestra Matky geho/ Maria Kleofášowa a Maria Magdalena.

Stały podle krzyża Jezusowego matka iego/ y siostra matki iego/ Maryia Kleopasowa żona/ y Maryia Magdalena.

26. Cùm vidisset ergo Iesus matrem & discipulum stantem quem diligebat, dicit matri suæ, Mulier, ecce filius tuus.

When Iesus therefore saw his mother, and the disciple standing by whom he loued, he saith vnto his mother, Woman, behold thy sonne.

26. Da nun Jesus seine Mutter sahe/ vñ den Jünger dabey stehn/ den er lieb hatte/ spricht er zu seiner Mutter: Weib/ sihe/ das ist dein Son.

Der nu Jhesus saa sin Moder/ og den Discipel staa der hoss/ som hand hafde kær/ da siger hand til sin Moder/ Qvinde/ see/ der er din Son.

26. Tehdy když vzřel Ježíš Matku a Učedlníka tu blízko stogícího/ kteréhož miloval/ řekl Matce své: Ženo/ Ay Syn twůg.

Gdy wyrzał Jezus matkę y ucznia tamtego co go miłował/ rzekł matce swojey: Niewiasto oto syn twoy.

יט

לז וְאָמַר לְתַלְמִידָא הָדָא
אִמָּא דִּילָךְ וּמִן הַהִיא שָׁעְתָא
דְּבָרַהּ תַּלְמִידָא אֲחִידַהּ לְוָתֵהּ׃

Dipso dette al discepolo, Ecco tua madre. E da quell hora el discepolo la prese in casa sua.

לח בָּתַר הָלֵין יְדַע יֵשׁוּעַ
דְּכָל מְדַם אִשְׁתְּלִים
וְדֵיתַמְלָא כְּתָבָא אֲמַר
אֲנָא צָמֵא׃

Dopo questo, sapendo Iesu che tutt'altre cose erano già compiute, acciochè fussero compresse la Scrittura, disse, Io ho sete.

לט וְאִנּוּן אִסְתִּים הֲוָה
דְּמָלְיָא חֲלָא וְגוּבָּא דִּין מְלְיָן
אִסְפּוֹגָא מִן חַלָּא וְסָמְיָן
עַל וְסָפָא וְקָרְבוּ לְפוּמֵהּ׃

Et eravi quello Vaso pieno d'aceto. Adunque empierono una Spugna d'aceto, & posero quella sopra un bastone di Isopo, & gliela accostarono alla bocca.

מ כַּד דִּין שְׁקִיל לְחָלָא
יֵשׁוּעַ אֲמַר אֲנָא מְטוּלְתָּא
וְאִיכִּין רֵישֵׁהּ וְאַשְׁלֵם
רוּחֵהּ׃

Come dunque Iesu hebbe ricevuto l'aceto, disse, Egli è accompiuto. E chinato il capo rendè lo spirito.

מא יְהוּדָיֵא דִּין מִטּוּל
דְּלָא וִיבְתָּא תֵּהֵא אִמְרִין אֲ
לְיְהוּדָיֵא פִּלָטוֹס דְּתֶתְבְּרָן עַ
דִּיקָתָא מְטוּל דְּאִתְעֲבַד
אֲנָא יוֹמָא רַבָּא הוּא דִּין נָפְ
יְתָאוּ דְּשַׁבְּתָא הֲוֵי וְנַעֲנוּ מִן
פִּלָטוֹס דְּיִתְבְּרוּן שֵׁיצֵיהוֹן
דְּיִתְנְסוּן וְדִיתְרְמוּן אֲנִי׃

Alhora adunque i Giudei, per cagione che non rimanessero i corpi in Croce il Sabbato, (perciochè era il Vespro della Pasqua, & era quel Sabbato grande) pregarono Pilato che fussero rotte le gambe a quelli, & che fussero levati.

מב וַאֲתוֹ תַּלְמִידַיָּא וְתַבְרוּ
שׁוֹקֵי דְּקַדְמָאָה וְדְּכָרִינַיָּא
יְתֵהּ אִתְרְמָא דְּאִידֵהּ
עִמֵּיהּ׃

I soldati dunque Giunsero, & ruppero le gambe al primo, & dell'altro che era crocifisso con lui.

מג וְכַד אֲתוֹ לְוָת יֵשׁוּעַ
חֲזוֹ דְּמִית לֵהּ מִן קֳדָם וְלָא
תַּבְרוּ שׁוֹקוֹהִי׃

Ma venuti a Iesu, come videro ch'egli era già morto, non gli ruppero le gambe.

יט

27 וּמֵאָז אָמַר אֶל־הַתַּלְמִיד
הִנֵּה אִמֶּךָ וּמִשָּׁעָה הַהִיא לָקְחָה
חַתַּלְמִיד הַהוּא אֵלָיו׃

Y luego dize à Discipulo, Hey ay tu madre. Y desde aquella hora el Discipulo la recibió consigo.

28 וְאַחֲרֵי־כֵן יָדַע יֵשׁוּעַ כִּי
בְעַתָּה כָּלוּ כָּל־הַדְּבָרִים לְהִמָּלֵא
אֶת־הַכְּתוּב וַיֹּאמֶר צָמֵאתִי׃

Despues, sabiendo Iesus que todas las cosas eran ya cumplidas, paraque la Escriptura se cumpliesse, dixo, Sed tengo.

29 וְכְלִי אֶחָד הוּשָׂם מָלֵא חוֹמֶץ
וְחַפְּה מָלְאוּ סְפוּג בַּחֹמֶץ סָבוּב
בָּאֵזוֹב וַיַּקְרִיבוּ לוֹ אֶל־הַפֶּה׃

Estaua pues allí vn vaso lleno de vinagre. Entonces ellos hincheron vna esponja de vinagre y rebuelta con hyssopo llegaronsela a la boca.

30 וּבְהַחֲזוֹתוֹ אֶת־הַחֹמֶץ אָמַר
יֵשׁוּעַ כְּלָה וַיַּט רֹאשׁ עָנָן אֶת־
רוּחוֹ׃

Y como Iesus tomo el vinagre, dixo, Consumado es: y abaxada la cabeça, dió el Espiritu.

31 וְהַיְהוּדִים מִפְּנֵי יִדְבְּקוּ הַגְּוִיּוֹת
עַל־הַצְּלָב בַּשַּׁבָּת אֲשֶׁר הִיא
בְּדִיקָה וְחֹמֶץ עֵרֶב לִפְנֵי הַשַּׁבָּת
כִּי הַשַּׁבָּת הַהִיא יוֹם גָּדוֹל הוּא
וַיִּשְׁאֲלוּ מִפִּילָטוֹס לְהַשְׁבֵּר אֶת־
שׁוֹקֵיהֶם וְלָקֳחוּת׃

Entonces los Iudios, porque los cuerpos no quedassen en la Cruz en el Sabbado, porque aquella era la vispera de la Pascua porque era el gran dia del Sabbado, rogaron a Pilato que se les quebrassen las piernas, y fuessen quitados.

32 וַיָּבוֹאוּ אַנְשֵׁי מִלְחָמָה וַיִּשְׁבְּרוּ אֶת
שׁוֹקֵי הָרִאשׁוֹן שָׁבְרוּ וְגַם לָאַחֵר
אֲשֶׁר הוּקַע עִמּוֹ׃

Y vinieron los soldados, y à la verdad quebraron las piernas al primero, y al otro que auia sido crucificado con el:

33 וְכִבּוֹאָם אֶל־יֵשׁוּעַ כַּאֲשֶׁר
רָאוּ כִּי עַתָּה מֵת הוּא לֹא שָׁבְרוּ
אֶת־שׁוֹקָיו׃

Mas como vinieron à Iesus, como lo vieron ya muerto, no le quebraron las piernas:

xix.

27. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

Puis il dit au Disciple, Voila ta mere. Et dés cette heure-là le disciple la retira chez soi.

28. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει, διψῶ.

Puis apres Iesus sachant que toutes choses alloyent estre accomplies, afin que l'Escriture fust aussi plus pleinement accomplie, dit, i'ay soif.

29. Σκεῦος ἦν ἔκειτο μεστὸν ὄξους· οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.

Et il estoit mis vn vaisseau plein de vinaigre. Ceux donc en prirent de vinaigre vne esponge, & la mirent à l'entour de l'hyssope, & la lui presenterent à la bouche.

30. Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Et quand Iesus eut pris le vinaigre, il dit, Tout est accompli. Et ayant baissé la teste, il rendit l'esprit.

31. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ (ἦν γὰρ παρασκευὴ) ἵνα μὴ κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν.

Adonc les Iuifs, afin que les corps ne demeurassent point en croix au jour du Sabbat: pource que (car c'estoit le grand jour de ce Sabbat-là) prierent Pilate qu'on leur rompit les cuisses, & qu'on les ostast.

32. Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ·

Les gendarmes donc vindrent, & rompirent les jambes au premier, & de l'autre qui estoit crucifié avec lui.

33. Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη.

Mais quand ils vindrent à Iesus, & virent qu'il estoit déjà mort, ils ne lui rompirent point les jambes.

27. Deinde dicit discipulo, Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.

Then saith he to the disciple / Behold thy mother. And from that hour / the disciple took her home unto him.

28. Postea sciens Iesus quia omnia iam consummata sunt, ut consummaretur scriptura, dicit, Sitio.

After / as Jhesu knew that all things were performed / that the Scripture might be fulfilled yet more. Jhesus.

29. Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori eius.

And there was set a vessell full of vinegre. And they filled a spunge with vinegre / and put it about an Hyssope stalke & put it to his mouth.

30. Cùm ergo accepisset Iesus acetum, dixit, Consummatum est. Et inclinato capite tradidit spiritum.

When Jesus then had received of the vinegre he said / It is finished / and bowed his head / and gave up the ghost.

31. Iudæi ergo / quoniam Parasceue erat, / ut non remanerent in cruce corpora sabbatho (erat enim magnus dies ille sabbathi) rogauerunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, & tollerentur.

The Jewes then (because it was the Preparation that the bodies should not remayne upon the crosse on the Sabbath day / for that Sabbath was an high day) besought Pilate that their legges might be broken / and that they might be taken away.

32. Venerunt ergo milites, & primi quidem fregerunt crura, & alterius qui crucifixus est cum eo.

Then came the souldiers and brake the legges / of the first / and of the other which was crucified with Jesus.

33. Ad Iesum autem cùm venissent, ut viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura.

But when they came to Jesus / and saw that he was dead already / they brake not his legges.

27. Darnach spricht er zu dem Jünger / Sihe / das ist deine Mutter. Und von der stund an / nam sie der Jünger zu sich.

Der selbige sagt hat er zu Marien / Sihe da deinen Sun. Darnach sagt er zu dem Jünger / Sihe da deine Mutter.

28. Darnach als Jesus wuste / das schon alles vollbracht war / daß die Schrifft erfüllet wurde / spricht er: Mich dürstet.

Der selbige sagt Jhesus / wie er wol wuste / das nun alles vollkommen / als Schrifften schulde vollkommen / sagt er auch / Mich dürstet.

29. Da stund ein Gefeß voll Essigs. Sie aber füllten einen Schwamm mit Essig / und legten jn umb ein Isopen / und hielten es jhm dar zum Munde.

Der stod le Kar fule aff edicke. Da fol te de en Stoomp met edicke / oc lagde hannem om en Isop / oc hulde hannem der der til munden.

30. Da nun Jesus den Essig genommen hatte / sprach er: Es ist vollbracht. Und neiget das Haupt / und verschied.

Der Jhesus hafde nu taget edicken / sagde hand. Der er fuldkommen. Oc hand bøyde Hoffuedet / oc gaff sin Aand.

31. Die Jüden aber / dieweil es der Rüsttag war / daß nicht die Leichnam am Creuß blieben den Sabbath über (denn desselbigen Sabbaths tag war groß) baten sie Pilatum / daß jre Gebeine gebrochen / und sie abgenommen würden.

Men Jøderne / efterdi der var beredelsens dag at deris legeme skulde icke hiffue paa Kaarset Sabbathen offuer (Thi den samme Sabbaths dag var stor) da bade de Pilatum / at deris Been maatte knubdis oc tagis af.

32. Da kamen die Kriegsknechte / und brachen dem ersten die Beine / und dem andern / der mit jhm gecreutziget war.

Da kommer Stridsmendene oc brøde Benene paa den Første / oc den anden / som vaar kaarfæst med jammem.

33. Als sie aber zu Jesu kamen / da sie sahen / daß er schon gestorben war / brachen sie jhme die Beine nicht.

Men der de kommer til Jhesum / oc de fage / at hand vaar allerede død, brøde de icke hans Been

27. Potom řekl Mistru kowi: Ay Matce twé. A od té hodiny / přijal ji Mistr k sobě.

Potym rzekł swoiemu Mistrowi: Oto matka twoia! Od onego czasu wziął ią uczeń do domu swego.

28. Potom wida Gežíše / že gižto wssecky weci dokonány gsau / aby se napinalo pysmo / řekl: Žijznim.

Wiedzac potym Jezus ze wszystkie rzeczy iuż były wykonane, aby się pismo wypełniło / rzekł: Pragnę.

29. Byla pak tu nádoba postawená plná octa. Ihned ten naplnili hubu octem / a wsawsse ob. ožiwssy podali w. ústa geho.

A było tam naczynie postawione pełne octu. Tedy napełniwszy gąbkę octem / a wsadziwszy ją na hyzopie / podali do ust iego.

30. Když pak Gežíš wokusil octa / řekl: Dokonáno gest. A nakloniw hlawy wy dal Ducha.

Gdy Jezus gdy wziął ocet rzekł: Wykonało się! I skłoniwszy głowę, puścił ducha.

31. Protož židé / jelikož Přátek byl / aby nezůstala Těla na Kříži w Sobotu (neb byl welký ten den Sobotní) prosili Piláta / aby zlámáni bylo holenú gegich / a aby byli složeni.

Abdáť Żydowie aby nie zostały na krzyżu na Szabbath, (a bowiem był dzień Przygotowania) abyć one w ów dzień Szabasu; prosili Piłata aby im golenie połamano / y sniesiono.

32. Protož přišli žoldnéři, a prwnjmu [illegible] zlámali hnáty / a druhému kteryž ukřižowán byl s nim.

Przyszli tedy żołnierze / i pierwszemu złamali golenie / y drugiemu który y z nim był ukrzyżowany.

33. Ale když sswé k tomu přišli / wzkwssegce ho / nezlámali hnátow geho:

Gdy przyszli do Jezusa / wyzwawszy go / nie łamali goleni iego:

יט

34 אֶלָּא חַד מִן אַסְטַרָטְיוֹטָא מְחָחֵי בְּרָמְחֵיהּ בִּצְדֵהּ וּמֵחָא וּנְפַק דְּמָא וּמַיָּא׃

Anz[illegible] de ſoudarts gla forà el coſtat con vna lança, e ſubito ſ'en eſſen eſpandut ſang e aygua.

35 וּמָן דְּחָזָא סָהִיד וְסַהֲדוּתֵהּ קְשׁוֹט הִיא וְהוּא יָדַע דִּי אֱמָת־אָמַר הוּא אֲתוֹן תְּהֵימְנוּן׃

E celuy que l'ha vedut, ne ha rendut teſtimonensa, e ſa teſtimonensa es ſegura, e ſab que ditz la veritat, per ço que vos autres creatz.

36 דֵּין הֲוָה דְּלָא יִתְתְּבַר מִנֵּהּ כִּתְבָא דְּאָמַר דְּעַרְמָא לָא יִתְתְּבַר בֵּהּ׃

Emperoche queſte coſa fo ſtada faita, ac[illegible] ſi adempliſſe La Scriptura che dis: Non ſaran rotz pas d'un oſſ de luy.

37 וְתִיב כְּרָא אָחֳרָא דְּאָמַר דְּיַחְזוֹן לְמַן דְּזַקְרוּ׃

Et autra Scriptura dis: Veyran aquel a cuy auran traſpaſſat.

38 בָּתַר דֵּין יוֹסֵף דְּרִימָתָא דְּהֲוָא מִן תַּלְמִידֵי יְשׁוּעַ בְּסִתַר בְּעִבּוּד דְּחִלְתָּא דְּיָהוּדָאֵי דְּיִשְׁאַל מִן פִּילָטוֹס דְּיִשְׁקוֹל פִּגְרֵהּ דְּיֵשׁוּעַ וְשָׁבַק פִּילָטוֹס וְאָתָא וְנָשַׁל פִּגְרֵהּ דְּיֵשׁוּעַ׃

Depps queſte coſa ſoſt e Arimathea (laquelle eſtoyt diſcipulo de Ieſus, mas en ſecret, per paura de Giudas) preyò Pilato che u ſeren, e que ac[illegible]ſſes lo Corps de Ieſus: e Pilato gliu permiſſe.

39 וְאַתָּא אַף נִקוֹדֵמוֹס דַּהֲוָה אָתָא לְוָתַ יְשׁוּעַ בְּלֵילְיָא בְּרֵאשִׁיתָא וְאַיְתִי עֲבוּד חֵילְתָּא וְאַהֲלוֹת כְּמוֹ מְאָה מָנִין׃

Nicodeme anſsy, quelle che era ala premiera venut a Ieſus de nuyt, venent portando ſo a ſeu meſtura de myrra, e de aloe, circa cent libre.

יט

34 אֲבָל אֶחָד מִן־הַחַיָּלִים פָּצַע אֶת־צִדּוֹ בַּחֲנִיתוֹ וַיֵּצֵא דָּם וָמָיִם׃

Empero vno de los ſoldados le abrió el coſtado con vna lança: y luego ſalió ſangre y agua.

35 וְהָאִישׁ אֲשֶׁר רָאָה הֵעִיד וְעֵדָתוֹ אֱמֶת הִיא וְהוּא יוֹדֵעַ כִּי אֶת־אֱמֶת אוֹמֵר לְמַעַן אַתֶּם תַּאֲמִינוּ׃

Y el que lo vido, da teſtimonio y ſu teſtimonio es verdadero: y el ſabe que dize verdad para que voſotros tambien creays.

36 וַיִּהְיוּ הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יִמָּלֵא הַכָּתוּב וְעֶצֶם לֹא תִשָּׁבְרוּ בּוֹ׃

Porque eſtas coſas fueron hechas, para que ſe cumplieſſe la Eſcriptura, Hueſſo no quebrantareys del.

37 וְעוֹד מָקוֹם אַחֵר אוֹמֵר וְהִבִּישׁוּ אֵלָיו אֶת־אֲשֶׁר דָּקָרוּ׃

Y otra vez otra eſcriptura dize. Veran à aquel álqual traſpaſſaron.

38 וְאַחֲרֵי כֵן שָׁאַל מִפִּילָטוֹס יוֹסֵף מֵהָרָמָתַיִם אֲשֶׁר הוּא תַּלְמִיד יֵשׁוּעַ בַּסֵּתֶר בַּעֲבוּר יִרְאַת הַיְהוּדִים אֲשֶׁר יִשָּׂא אֶת־גְּוִיַּת יֵשׁוּעַ וַיִּנַּח פִּילָטוֹס וַיָּבֹא וַיִּשָּׂא אֶת־גְּוִיַּת יֵשׁוּעַ׃

Paſſadas eſtas coſas, rogó à Pilato Ioſeph de Arimathea, el qual era Diſcipulo de Ieſus, mas ſecreto, por miedo de los Indios, que el quitaria el cuerpo de Ieſus: lo qual permitrio Pilato. Entonces el vino, y quitó el cuerpo de Ieſus

39 וַיָּבוֹא גַּם נִקוֹדֵמוֹס הַבָּא אֶל־יֵשׁוּעַ בַּלַּיְלָה בָּרִאשֹׁנָה וַיָּבֵא חֲנֻטֵי מֹר וַאֲהָלִים כְּמוֹ מֵאָה מָנִים׃

Entonces vino tambien Nicodemo, el que auia venido à Ieſus de noche antes, trayendo vn compueſto de myrra y de aloes, como cien libras.

.19.

34. Ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

Ains l'vn des gendarmes luy perſa le coſté de vne lance, & incontinent il en ſortit ſang & eau.

35. Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε.

Et celuy qui l'a veu, l'a teſtimonié: & ſon teſtimonage eſt vray: & ſcait qu'il dit vray, afin que vous croyez.

36. Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Car ces choſes ſont aduenues afin que l'Eſcriture fuſt accompuie: Pas vn os d'icelui ne ſera caſſé.

37. Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

Et encores vne autre Eſcriture dit, Ils verront celui qu'ils ont percé.

38. Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλᾶτον ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἁρμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Or apres ces choſes Ioſeph d'Arimathee (qui eſtoit diſciple de Ieſus, mais en ſecret pour la crainte des Iuifs) pria Pilate qu'il luy permiſt d'oſter le corps de Ieſus: & Pilate le lui permit. Il vint donc, & prit le corps de Ieſus.

39. Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν.

Nicodeme auſſi celui qui eſtoit premierement venu de nuict à Ieſus, y vint apportant vne mixtion de myrrhe & d'aloes, enuiron cent liures.

CAP. XIX. | Das XIX. Capitel. | Kapitola XIX.

34. Sed unus militum lancea latus eius aperuit, & continuò exivit sanguis & aqua.

But one of the soudiers with a spere pierced his side & forthwith came there out blood and water.

34. Sondern der Kriegsknecht einer / öffnet seine Seiten mit einem Spehr / vnd als bald gieng Blut vnd Wasser herauß.

Men en aff Stridsmendene obnede hans Side med et spond / De strax gick der Blod oc Vand od.

34. Ale geden ſ Rytieřſtwow Bog geho kopijm otewřel, a hned wyſtla Krew a woda.

Ale nektery z Zolnieřſtwa oſtrzeſzim przebodł bok iego y natychmiaſt ſie wyſzla krew y woda.

35. Et qui vidit, testimonium perhibuit: & verum est testimonium eius. Et ille scit quia vera dicit: ut & vos credatis.

And he that saw it bare record and his record is true and he wote that he sayeth true that ye might believe.

35. Vnd der das gesehen hat / der hats bezeuget / vnd sein Zeugniß ist war. Vnd derselbige weiß / daß er die Warheit saget / auff daß auch jr glaubet.

Oc den som der haffuer seet / hand vidnede der / oc hans Vidnisbyrd er sant. Oc den samme veed, at hand siger sandhed / Paa det i oc skulle tro.

35. A ten ktery to widiał świadectwo wydał / a prawe gest iego świadectwo. A on wi / że prawe wěcy prawi / abyſte y wy wěřili.

A ten ktery to widział świadectwo wydał / y prawdziwe iest świadectwo iego / a on wie że prawdę powiada / abyſcie y wy wierzyli.

36. Facta sunt enim hæc ut scriptura impleretur, Os non comminuetis ex eo.

For these things were done that the Scripture should be fulfilled / Not a bone of him shall be broken.

36. Denn solches ist geschehen / daß die Schrifft erfüllet würde: Jhr solt jhm kein Bein zu brechen.

Thi dette skede at Scrift en skulde fuldkommis, I skulle icke sønderbryde noget Been paa hannem.

36. Stały ſe zagiſtě tyto wěcy, aby ſe pijſmo naplnilo: Koſtij w něm nezlámete.

Bo ſtalo ſie to ale tego, aby ſie wypełniło pijſmo: Żadna kość iego nie złoſzie złamána.

37. Et iterum alia scriptura dicit, Videbunt in quem transfixerunt.

And again another Scripture saieth / They shall see him whom they have thrust through.

37. Vnd abermal spricht ein andere Schrifft: Sie werden sehen an welchen sie gestochen haben.

Oc atter siger en an den Scrift De skulle see i hvilcken de stunge.

37. A opět giná Pijſmo dij: Vzřijť w koho ſe gſau bodli.

A zaſe drugie pijſmo mowi: Vzyrą kogo przebodli.

38. Post hæc autem rogavit Pilatum Ioseph ab Arimathæa, eo quòd esset discipulus Iesu, occultus autem propter metum Iudæorum) ut tolleret corpus Iesu. Et permisit Pilatus. (Venit ergo, & tulit corpus Iesu.)

And after these things, Joseph of Arimathea, who was a disciple of Jesus but secretly for fear of the Jewes, besought Pilate that he might take down the body of Jesus. And Pilate gave him leave. (He came then and took Jesus body.)

38. Darnach bat Pilatum Joseph von Arimathia / der ein Jünger Jesu war / doch heimlich / auß forcht für den Jüden / daß er möchte abnemen den Leichnam Jesu. Vnd Pilatus erlaubets.

Der efter bad Joseph aff Arimathia (som vaar en aff Jhesu Discipele / dog lem ige / ihr hand frygtede Jøderne) Pilatum / at hand maatte tage Jhesu Legome aff. Oc Pilatus tillededet.

38. Potom pak prosył Piłáta Józeff od Arymathye (ktery był vkrytim Gežiſſtěm / ale tagný / pro ſtrach Zidowſkỳ) aby ſmał tělo Gežiſſowo. Y dopuſtił Pilát. Aon přiſſed y ſňal tělo Gežiſſowo.

Potym prosił Piłatá Józef z Arymatheye, ktory był zmołczanym Jezuſowim / ale z bázně dla bogacznych Żydowſkich) iżby zdiął ciało Jezuſowe. Ziégo mu pozwolił. Przyſzedł tedy / y zdiął przyſzedſſy wziął ciało Jezuſowe.

39. Venit autem & Nicodemus, qui venerat ad Iesum nocte primùm, ferens mixturam myrrhæ & aloes, quasi libras centum.

And there came also Nicodemus (which first came to Jesus by night) and brought of myrrhe and aloes mingled together about an hundreth pound.

39. Es kam aber auch Nicodemus / der vormals bey der Nacht zu Jesu kommen war / vnd brachte Myrrhen vnd Aloen vntereinander bey hundert Pfunden.

Der kom ogsaa Nicodemus / som for vaar kommen til Jhesum om natten / oc bar Myrrhe oc Aloes sammen blandede / ved hundrede pund.

39. Přiſſel pak y Nykodém / ktery dřyw přiſſel k Gežiſſowi w noci / nesa ſmiſſeny Myrry a Aloes / okolo liber Sto.

Przyſzedł też y Nykodem, ów który był przed tym przyſzedł w nocy do niego / a przyniósł maść z Myrrhy y z Aloes / około ſta funtów.

י ט

40 וְשַׁחְלוּהִי לְיֵשׁוּעַ וְאַסְרוּהִי בְּסוּדָרַיָּא וּבְסַמְמָא אֵיכְנָא דְּאִית לְיַהוּדָאֵי לְקָבָרָא׃

L'aſſer dunque preſero il corpo di Iesu, e legarono in lenzuola con gli odori aromatici, come è il coſtume de Giudei di ſepelire.

41 וַאֲתַר דְּיָת הֲוָה בְּדוּכְתָא דְּאִתְצְלִיב בַּהּ יְשׁוּעַ גִּנְתָּא וּבְגִנְתָּא בֵּירְתָא חַדְתָּא דְּלָא קְבִיר בַּהּ אֲנָשׁ עַד כְּעַל לָא אִתְתְּסִים בְּהָא בֵּירְתָא׃

Et era nel luogo dove fu crocifiſſo, un horto: e nel horto un ſepolcro nuouo: nel quale anchora non era mai ſtato posto alcuno.

42 וְסָמִיהִי תַּמָּן לְיֵשׁוּעַ בְּיוֹמָא דְּסַבְּתָא אֲרוּלְתָּא דִּיהוּדָאֵי דְּקָרִיב הֲוָה בֵּירְתָא לְרִבּוּנָא׃

Iui dunque poſero IESV per cagione de' Giudei, preparatiui di Venere, perciochè il ſepolcro era vicino.

י ט

40 וַיִּלְקְחוּ אֶת־גְּוִיַּת יֵשׁוּעַ וַיַּאַסְרוּהָ בַּאֲטוּן לִנְטוּהוּ עִם־חֲכָמִים כְּחֻקַּת הַיְהוּדִים׃

Y tomaron el cuerpo de Iesus, y emboluieronlo en lienços con eſpecias, como es costumbre de los Iudios ſepultar.

41 וְהָיָה גַּן־בַּמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר בּוֹ הוּצַב יֵשׁוּעַ וּבַגַּן קֶבֶר חָדָשׁ אֲשֶׁר בּוֹ כָּל עֹדֶת אִישׁ לֹא הוּשָׂם׃

Y en aquel lugar donde auia ſido crucificado, auia vn huerto y en el huerto vn ſepulchro nuouo, en el qual aun no auia ſido puesto ninguno

42 וְשָׁמָּה בַּעֲבוּר בְּרִיקַת הֲחָמֵץ עֶרֶב חַמְּקֻדִּים אֶת שַׁבַּת הַיְהוּדִים וְכִי קָרוֹב הָיָה הַקֶּבֶר שָׂמוּ אֶת־יֵשׁוּעַ׃

Alli pues por cauſa de la viſpera de la Paſcua de los Iudios, porque aquel ſepulchro eſtaua cerca, puſieron à Ieſus.

ιθ.

40. Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

Lors ils prindrent le corps de Ieſus, & le banderent de draps auec ſenteurs aromatiques, comme eſt la couſtume des Iuifs d'enſepulturer.

41. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη.

Or y auoit il au lieu, où il fut crucifié, vn iardin, & au iardin vn ſepulcre neuf auquel perſonne n'auoit encores été mis.

42. ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

Ils mirent donc là Ieſus, à cauſe du iour de la preparation des Iuifs, pource que le ſepulcre eſtoit pres.

כ

1 בְּחַד בְּשַׁבְּתָא אֲתַת מַרְיָם מַגְדְּלָתָא צְחֵרָא עַד דַּחֲשׁוֹךְ לְבֵית קְבוּרְתָא וְחָזַת לְכַפָּא דְּשְׁקִיל מִן קְבוּרְתָא׃

Hor il primo giorno de la ſettimana, Maria Maddalena la mattina, eſſendo ancor oſcuro, venne al ſepolcro, e vede che l'apertura era tolta via del ſepolcro.

2 וְרָהֲטַת וַאֲתַת לְוָת שִׁמְעוֹן כֵּיפָא וְלוָת תַּלְמִידָא אָחֳרָנָא דְּיָתֵיהּ יְשׁוּעַ וַאֲמָרָא לְהוֹן שְׁקִילוּהִי לְמָרִן מִן בֵּית קְבוּרְתָא וְלָא יְדַעְנָא אֲנָן אֵיכָא שַׁוְּיוּהִי׃

La onde corſe, e venne a Simon Pietro, & all'altro diſcepolo che Iesu amaua, e diſſe loro, Hanno portato via il Signore del ſepolcro, e non ſappiamo doue l'habbiano poſto.

3 וּנְפַק שִׁמְעוֹן כֵּיפָא וְהוּא תַּלְמִידָא אָחֳרָנָא וַאֲתוֹ לְבֵית קְבוּרְתָא׃

Allora uſcì Pietro, e quell'altro diſcepolo, e ſ'inuiarono al ſepolcro.

כ

1 וּבְאֶחָד בַּשַּׁבָּת בַּבֹּקֶר בְּשׁוֹדֵּוּ חֶשְׁכָּ בָּאָה מִרְיָם הַמַּגְדְּלִית אֶל־הַקֶּבֶר וַתִּרְאֶה אֶת־הָאֶבֶן כִּי גֻלָּה מִן־הַקָּבֶר׃

Y el primero dia de los Sabbados Maria Magdalena vino, de mañana, ſiendo aun eſcuro, al ſepulchro: y vido la piedra quitada del ſepulchro.

2 וַתָּרָץ וַתָּבוֹא אֶל־שִׁמְעוֹן כֵּיפָה וְאֶל־הַתַּלְמִיד אַחֵר אֲשֶׁר אֲהֵבוֹ יֵשׁוּעַ וַתֹּאמֶר לָהֶם נָשְׂאוּ אֶת־הָאָדוֹן מִקֶּבֶר וְלֹא יָדַעְנוּ אֵיכָה שָׂמוּהוּ

Entonces corrió, y vino à Simon Pedro, y al otro Diſcipulo ál qual amaua Ieſus, y dizeles Llenado han al Sennor del ſepulchro, y no ſabemos donde lo han puesto.

3 וַיֵּצֵא כֵּיפָה וְהַתַּלְמִיד הָאַחֵר וַיָּבוֹאוּ אֶל־הַקֶּבֶר׃

Y ſalió Pedro, y el otro Diſcipulo, y vinieron àl ſepulchro.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν Σαββάτων μαρία ἡ μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης. εἶδε τὴν μνημεῖον καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

Or le premier iour de la ſemaine Marie Magdeleine vint le matin au ſepulcre, comme encores il faiſoit obſcur: & veid que la pierre eſtoit oſtée du ſepulcre

2. Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς σίμωνα πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ ἰησοῦς. καὶ λέγει αὐτοῖς, ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν οὗ ἔθηκαν αὐτόν.

Adonc elle court, & vient à Simon Pierre, & à l'autre diſciple que Ieſus aymoit, & leur dit, On a enleué le Seigneur du ſepulcre, & ne ſauons où on l'a mis.

3. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

Lors Pierre ſe partit, & l'autre diſciple, & s'en vindrent au ſepulcre.

CAP. XIX.

40. Acceperunt ergo corpus Iesu, & ligauerunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudæis sepelire.

Then toke they Jesus body and wrapped it in linen clothes with the odours, as the maner of the Jewes is to bury.

41. Erat autem in loco vbi crucifixus est, hortus, & in horto monumentum nouum, in quo nondum quisquam positus erat.

And in that place where Jesus was crucified, was a garden, and in the garden a newe sepulchre, wherein was neuer man yet layed.

42. Ibi ergo propter Parasceuen Iudæorum, quia iuxta erat monumentum, posuerunt Iesum.

There then layed they Jesus because of the Jewes Preparation day, for the sepulchre was nere.

Das XIX. Capitel.

40. Da namen sie den Leichnam Jesu / vnd bunden jn in leinen Tücher mit Specereyen / wie die Jüden pflegen zu begraben.

Da nage de Jhesu legems / de bunde der t linede Klæder met dyrebar Salue / som Jøderne pleye at begraffue.

41. Es war aber an der stete / da er gecreutziget ward / ein Garte / vnd im Garten ein neu Grab / inn welches niemand je gelegt war.

Or der vaar paa den Sted / som hand bleff kaarsfest / en Vregaard / oc i Vregaarden en ny Graff. i hvilcken der vaar aldri nogen lagd.

42. Daselbst hin legten sie Jesum / vmb des Rüsttags willen der Jüden / dieweil das Grab nahe war.

Der lagde de Jhesum hen / for Jødernis Vere delsis dags skyld / effterdi at Graffuen vaar nær.

CAP. XX.

VNA autem sabbathi, Maria Magdaléne venit mane, cum adhuc tenebræ essent, ad monumentum & vidit lapidem sublatum à monumento.

Now the first day of the weeke came Marie Magdalene early, when it was yet darke vnto the sepulchre, & saw the stone taken away from the sepulchre.

2. Cucurrit ergo, & venit ad Simonem Petrum, & ad alium discipulum quem amabat Iesus & dicit illis: Tulerunt Dominum de monumento, & nescimus vbi posuerunt eum.

Then she ranne, and came to Simon Peter, and to the other disciple whome Jesus loued, and sayde vnto them: They haue taken away the Lord out of the sepulchre, and we know not where they haue layde him.

3. Exiit ergo Petrus & ille alius discipulus, & venerunt ad monumentum.

Peter went therefore forth, and the other disciple, and they came vnto the sepulchre.

Das XX. Capitel.

Aber der Sabbather einem / kompt Maria Magdalena frue / da es noch Finster war / zum Grabe / vnnd sihet daß der Stein vom Grabe hinweg war.

Da en aff Sabbatherne / kommer Maria Magdalene / Marie / der der vaar ind nu mork / ved Graffuen. oc seer / at sten en vaar borte aff Graffuen.

2. Da lauffet sie / vnd kompt zu Simon Petro / vnd zu dem andern Jünger / welchen Jesus lieb hatte / vnnd spricht zu jhnen: Sie haben den HERRN weggenommen auß dem Grabe / vnd wir wissen nicht / wo sie jhn hingelegt haben.

Da løber hun oc kommer til Simon Petrum / oc til den anden Discipel / hvilcken Jhesus elskte / oc siger til dem / De haffue bort taget HERREN aff Graffuen / oc wi vide icke / huer de lagde hannem.

3. Da gieng Petrus vnd der ander Jünger hinauß / vnnd kamen zum Grabe.

Da gick Peder oc den anden Discipel hen ad / oc komme til Graffuen.

Kapitola XIX.

40. Tehdy wzali tělo Gežissowo a obwinuli ge w plátna s wonnými wěcmi, gakožto obyčey Židowstí pohřbiwati.

Atak wźęli ciało Jezusowe i owinęli ie w przędzinę z wonnościami, iakoż iest obyczay Żydowski pogrzebać.

41. A byla na tom místě zahrada, a w zahradě hrob nowý, w kterémž gesště nikdy žádný nebyl položen.

Tamże na tym mieyscu był ogrod, a w ogrodzie grob nowy, w ktorym nie był nigdy żaden położon nie był.

42. Protož tu pro wečerní Přátelstwo Židowského, že blízko byl Hrob, položili Gežíše.

A przeto tam dla przygotowania Żydowskiego iż on grob był blisko, położył Jezusa.

Kapitola XX.

Ale prwnjho po Sobotě, Marya Magdalena přišla ráno k Hrobu, když ještě tmy byly: a wzdala kámen odwalený od Hrobu.

Atak w pierwszy dzień tygodniowy Marya Magdalena przyszła rano, gdy ciemności było ieszcze do grobowi, i wyrzała kamień odwalony od grobu.

2. A protož běžela a přišla k Šimonowi Petrowi, a k ginému Učedlníku, kteréhož miloval Ježíš, a řekla jim: Wzali Pána z Hrobu, a newíme kde gsau gej položili.

A przeto biegła przyszła do Symona Piotra, i do onego drugiego zwolennika którego miłował Jezus, i rzekła im: Wzięto Pana z grobu, a nie wiemy kdy go położono.

3. Tehdy wyšel Petr a ten druhý Učedlník, a přišli k Hrobu.

A przeto wyszedł Piotr i ów drugi zwolennik, i przyszli do grobu.

כ

4 וַהֲווֹ תַרְוֵיהוֹן מְהַלְּכִין
אַכַּחֲדָא וְהוּ דֵין תַּלְמִידָא
דְּהַוָּה רָהֲמָה לְשִׁמְעוֹן ו
וְאָתָא הַמְיָא לְבֵירְ ק
קְבוּרְתָא׃

E correuano ambedua insieme, ma l'altro discepolo correua auanzo piu presto di Pietro, & uenne il primo al sepolcro.

5 וְאַרִיךְ רְנָא כְּחַנָא כַּד
סְיִמִין מְמַל דִּין לָא עַל׃

Et abbassandosi, Gede posto giu i lenzuoli non entrò non entro dentro.

6 אֲתָא דֵין שִׁמְעוֹן בְּתְרֵהּ
וְעַל לְבֵית קְבוּרְתָא וַחֲנָ
כְּחַנָא סְיִמִין׃

Simon Piero adunque uenne seguendolo, & entrò nel sepolcro, & uidde posti i lenzuoli.

7 וְסוּדָרָא דַּהֲוָה עַל רֵישֵׁהּ
דְּמָרְיָהּ לָא עִם סְיִמָא אֶלָּא
פְּרִישׁ בְּאֲתַר בִּיסִים וְסִים
בְּחָדָא׃

Et il sudario che era posto sopra il capo di esso N. non giu posto co i lenzuoli, anzi ritirando separatamente in un luogo.

8 הֵידִין עַל אַף דְּ
הַלְמִידָא דְּאָתָא קַדְמָיָא
לְבֵית קְבוּרְתָא וַחֲנָא וְחֵמָן׃

Allora entrò etiandio l'altro discepolo, che era uenuto il primo al sepolcro, e cosi uidde, e credette.

9 לָא נָיְרִין עַד כְּעַל
דְּוִד מָן כְּתָבָא וְצִתִּיד
דְּנָא נְמָרֵם מִן מַיְתָא׃

Imperoche non bisognaua ancor sapere la Scrittura, che bisognaua che resuscitasse da morti.

10 וַאֲזָלוּ הָנוֹן תַּלְמִידָא
תִּיוּב לְדִיבָתְהוֹן׃

I discepoli adunque se ne ritornarono di nuouo a casa loro.

11 מַרְיָם דֵּין קָיְמָא בָּרָ
בְּרָת קְבוּרְתָא וְבָכְיָא׃ וְכַד
בְּכָיָא אֲרִיחַת כְּרְבָא׃

Ma Maria stette fuora presso al sepolcro, & facendo gran lamento si chinò a piangere abbasso dentro al sepolcro.

12 וְחָזַת תְּרִין מַלְאֲכִי
בְּחֻלְקָא׃ דְּיַתְבִין חַד מִן
לְסִטְרֵי וְחַד מִן רַגְלָתֵי
אַרְכָּא׃ דְּסִים הֲוָא גְּוִיְּתָ
דְּיֵשׁוּעַ׃

E uide due Angeli uestiti di bianco, che sedeuano l'uno al capo, e l'altro a piedi, là onde haueuano posto il corpo di GESV.

כ

4 וַיָּרוּצוּ שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד וְתַלְמִיד
הָאַחֵר הִקְדִּים לָרוּץ מֵֽרֵיפָה וּבָא
בָּרִאשׁוֹנָה אֶל־הַקֶּבֶר׃

Y corrian los dos juntos: mas el otro Discipulo corrió mas presto que Pedro, y vino primero al sepulchro

5 וַיַּשְׁגֵּיחַ וַיַּרְא אֶת־הַבְּטוּר כִּי
הוּשָׁמִּים אַךְ לֹא בָא אֶל־הַקֶּבֶר׃

Y abaxandose, vido los Lanços puestos: mas no entrò.

6 וַיָּבוֹא שִׁמְעוֹן כֵּיפָה הַבָּא
אַחֲרָיו וּבָא אֶל־הַקֶּבֶר וַיַּרְא אֶת
הַבְּטוּר מוּשָׁמִּים׃

Vino pues Simon Pedro siguiendolo, y entrò en el sepulchro, y vido los lanços puestos:

7 וְהַמַּטְוֶה אֲשֶׁר הָיָה עַל־רֹאשׁוֹ
אֵינֶנּוּ הוּשָׁם עִם הַבְּטוּן כִּי אִם
לְבַדּוֹ מְגוֹלָל בִּמְקוֹם אֶחָד׃

Y el sudario que auia sido puesto sobre su cabeça, no puesto con los lenços, si no à parte en lugar embuelto

8 וְאָז בָּא אֶל־הַקֶּבֶר גַּם הַתַּלְמִיד
אֲשֶׁר רִאשׁוֹן בָּא אֶל־הַקֶּבֶר
וַיַּרְא וַיַּאֲמִן׃

Entonces pues entrò tambien el otro Discipulo, que auia venido primero à mi monumento, y vido, y creyò.

9 כִּי עוֹד לֹא יָדְעוּ אֶת־הַכְּתָב
כִּי צָרְכוֹ לָקוּם מֵֽהַמֵּתִים׃

Porque aun no sabian la Escriptura, Que era menester que resuscitasse de los muertos

10 וַהַתַּלְמִידִים שָׁבוּ וַיֵּלְכוּ אֶל־
מְקוֹמָם׃

Y bolvieron los Discipulos à los suyos.

11 וּמִרְיָם עֹמֶדֶת אֶל־הַקֶּבֶר
בּוֹכְיָה בַּחוּץ וּבִבְכוֹתָהּ הִשְׁגִּיחָה
אֶל־הַקֶּבֶר׃

Empero Maria estaua llorando al sepulchro fuera, y estando llorando abaxóse (y miró) al sepulchro.

12 וַתַּרְא שְׁנֵי מַלְאָכִים בְּחִוְּרִים
יוֹשְׁבִים אֶחָד אֶל־רֹאשׁ וְאֶחָד
אֶל־רַגְלַיִם אֲשֶׁר שָׁם הוּשְׁמָה
גְּוִיַּת יֵשׁוּעַ׃

Y vido dos Angeles en ropas blancas que estauan sentados, el vno à la cabecera, y el otro à los pies, donde el cuerpo de Iesus auia sido puesto.

κ.

4. Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον ἔξω τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον.

Et corroyent tous deux enſemble, mais l'autre diſciple courut plus viſte que Pierre, & vint le premier au ſepulcre.

5. Καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθε.

Et s'abaiſſant baiſſe il vid bien les Linges mis a terre: toutesfois il n'y entra point

6. Ἔρχεται οὖν καὶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

Adonc Simon Pierre vient le ſuiuir, & entra au ſepulcre: & vid les Linges mis a terre

7. Καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.

Et le couurechef qui auoit eſté ſur ſa teſte, non point mis auec les Linges, mais enueloppé en vn lieu à part.

8. Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν.

Adonc auſſi y entra l'autre diſciple qui eſtoit venu le premier au ſepulcre, & il vid, & creut.

9. Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

Car ils ne ſauoyent point encores l'Eſcriture, qu'il falloit qu'il reſſuſcitaſt des morts.

10. Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

Les diſciples donc s'en allerent derechef chez eux.

11. Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψε εἰς τὸ μνημεῖον,

Mais Marie ſe tenoit pres du ſepulcre dehors qui pleuroit. comme donc elle pleuroit, elle ſe baiſſa dedans le ſepulcre.

12. καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶ, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Et vid deux Anges veſtus de blanc, aſſeoyans a la teſte, & l'autre aux pieds là où giſoit au paravant le corps de Ieſus.

CAP. XX. | Das XX. Capitel. | Kapitola XX.

4. Currebant autem duo simul: & ille alius discipulus præcurrit citiùs Petro, & venit primus ad monumentum.

So they ran both ouer, but the other disciple did outrunne Peter and came first to the sepulchre.

4. Es liessen aber die zween miteinander / vnd der ander Jünger liess zuvor / schneller denn Petrus / vnd kam am ersten zum Grabe.

Saa løbe de Tho met huer andre / oc den anden Discipel løb saare / fastere end Peder / oc kom forskrl Grafwen.

4. A běžali dwa spolu: a ten druhý Apoštol předběhl Petra / a přišel prwnj k Hrobu.

A bieżeli obá społu / Ale on drugi zwołanniż wprzod przebiegł Piotra / y przyszedł do grobu.

5. Et cum se inclinasset, vidit posita linteamina: non tamen introivit.

And he stooped downe / and saw the linnen clothes lying: yet went he not in

5. Rucket hinein / vnd sihet die Leinen geleget / Er gieng aber nicht hinein.

Kaster der ind, oc seer lin klæderne ligge / Men gik der icke ind.

5. A když se nachýlil / vzřel Prostrané plátna ležeti / ale wšak tam newešel.

A nachýliwšy se wyzrał ana leżą płaszczyzny, wszakoż tam nie wszedł.

6. Venit ergo Simon Petrus sequens eum, & introivit in monumentum, & vidit linteamina posita.

Then commeth Simon Peter following him, and went into the sepulchre / and seeth the linen clothes lie

6. Da kam Simon Petrus jhm nach / vnd gieng hinein in das Grab / vnd sihet die Leinen geleget.

Da kom Simon Petrus / effter hannem / oc gik ind i Grafwen / oc seer lin klæderne ligge.

6. Tehdy přišel y Šimon Petr gdauc sel za nim / a wšel do Hrobu / a wzřel Prostrané plátna ležeti.

Przyszedł też y Szymon Piotr idąc za nim / i wszedłszy w grobowy nie zaraz wzrzał płótna leżące.

7. Et sudarium quod fuerat super caput eius, nō cum linteaminibus positum, sed seorsum involutum in unum locum.

And the napkin that was vpon his head not lying with the linnen clothes / but wrapped together in a place by it selfe.

7. Vnd das Schweißtuch / das Jesus vmb das Haupt gebunden war / nicht bey die Leinen geleget / sondern besonders eingewickelt an einen sondern ort.

Oc den Suedug / som vaar bunden om Jhesu Hoffuet, icke lagd hoss lin klæderne, men seerdeles sammen sudt paa en besonderlig sted.

7. Aranchu kteráž byla na hlawě geho, ne s prostěradly položenau / ale obzwlášť swinutau na gednom místě.

A chustka która była na głowie jego, nie z prześcieradłami położona / ale osobliwie zwinięta na jednem miejscu.

8. Tunc ergo introivit & ille discipulus qui venerat primus ad monumentum, & vidit & credidit.

Then went in also that other disciple which came first to the sepulchre / & he saw / and beleeued.

8. Da gieng auch der ander hinein / der am ersten zum Grabe kam / vnd sahe / vnd glaubets.

Da gick oc den anden Discipel ind / som kom forst til Grafwen, oc saa / oc troede det.

8. Potom wšel y ten druhý Apoštol / kterýž byl prwnj přišel k Hrobu / y wzřel a uwěřil.

Tedy też wszedły on drugi uczeń / który był pierwszy przyszedł.

9. Nondum enim sciebant scripturam, quia oportebat eum à mortuis resurgere.

For as yet they knew not the Scripture / That he must rise again from the dead

9. Denn sie wusten die Schrifft noch nicht / daß er von den Todten auffstehen muste.

Thi de vide end da icke Scrifften / at hand skulde opstaa fra de Døde.

9. Gestě zagisté nezrali Pisma, ge mělo z mrtwých wstáti.

Abowiem nie znali tego z pisma / iż jemu potrzeba było wstać z martwych.

10. Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

Then the disciples went away again vnto their owne home.

10. Da giengen die Jünger wider zusammen.

Da gingo Discipelene til sammen igen.

10. Potom pak zase odšli Učedlnicy / když prwě voli pospolu.

Odszli tedy znowu uczniowie do siebie.

11. Maria autem stabat ad monumentum foris, plorans. Dum ergo fleret, inclinavit se, & prospexit in monumentum.

But Mary stood without at the sepulchre weeping: & as she wept, she stooped downe into the sepulchre

11. Maria aber stunde vor dem Grabe / vnd weinet drauſſen. Als sie nun weinet / kucket sie in das Grab.

Maria stod saar Grafwen / oc græd vden saare. Som hun nu gred, bøyer hun sig Grafwen.

11. Maria stálaw Hrobu wně, plačíc. A když plakala / nachýlila se w grob.

Ale Maryja stała u grobu z dworu płacząc / a gdy płakała / nachyliła się w grób.

12. Et vidit duos angelos in albis, sedentes, unum ad caput, & unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Iesu.

And seeth two Angels in white / sitting the one at the head / and the other at the feete / where the body of Jesus had lain.

12. Vnd sihet zween Engel in weissen Kleidern sitzen / einen zum Häupten / vnd den andern zum Füssen / da sie den Leichnam Jesu hingelegt hatten.

Oc seer tho Engle sidde i huide klæder / den eene hoss Hoffuedet / oc den anden hoss Fødderne / der som de haffde lagt Jhesu Legeme.

12. A wzřela dwa Anjela w bělostném rauše sedící / jednoho wpolanku / a druhého u noh / tu kdežto položeno bylo tělo Ježíšowo.

A ujrzała dwa Anioły w białej szacie siedzące jednego wgłowy a drugiego wnogi / gdzie leżało ciało Jezusowe.

כ

13 וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ אִשָּׁה מַה־תִּבְכִּי אָמְרָת לָהֶם כִּי נָשְׂאוּ אֶת־אֲדֹנָי וְאֵינֶנִּי יוֹדַעַת אַיֵּה שָׂמוּ אוֹתוֹ׃

Y dixeronle, Muger, porque lloras? Dizeles Han llevado à mi Sennor, y no se donde lo han puesto.

14 וּכְאָמְרָהּ אֶת־הָאֵלֶּה פָּנְתָה אָחוֹר וַתִּרְאֶה אֶת־יֵשׁוּעַ כִּי עוֹמֵד וְלֹא יָדְעָה כִּי יֵשׁוּעַ הוּא׃

Y como vuo dicho esto, boluió atrás, y vido à Iesus que estaua allí: mas no sabia que era Iesus.

15 אָמַר לָהּ יֵשׁוּעַ אִשָּׁה מַה תִּבְכִּי וְאֵת מְבַקֶּשֶׁת וְהִיא הָשְׁבָה כִּי הַבּוֹלֵס הוּא וַתֹּאמֶד לוֹ אֲדֹנִי אִם אַתָּה סְבַלְתּוֹ מִשָּׁם אֱמֹר לִי אֵיכֹה שַׂמְתָּ אוֹתוֹ וְאָנִי אֶשָּׂאֶנּוּ׃

Dizele Iesus Muger, porque lloras? à quien buscas? Ella, pensando que era el hortelano, dizele, Sennor, si tu lo has llevado, dime donde lo has puesto, y yo lo llevaré.

16 אָמַר לָהּ יֵשׁוּעַ מִרְיָם וְהִיא הָפְכָה אוֹמְרָה לוֹ רַבּוֹנִי כַּאֲשֶׁר רַבִּמַלְמֵד׃

Dizele Iesus, Maria. Boluiendose ella, dize: Rabboni que quiere dezir Maestro

17 אָמַר לָהּ יֵשׁוּעַ אַל־תִּגְעִי בִּי עוֹדֶנִּי לֹא עָלִיתִי אֶל־אָבִי לְכִי אֶל־אֶחָי וְאִמְרִי לָהֶם וְעֹלֶה אֶל־אָבִי וְאֶל־אֲבִיכֶם וְאֶל־אֱלֹהַי וְאֶל־אֱלֹהֵיכֶם׃

Dizele Iesus, No me toques: porque aun no he subido a mi Padre? Mas ve à mis hermanos, y di les, Subo a mi Padre y à vuestro Padre, à mi Dios, y à vuestro Dios.

18 וַתָּבֹא מִרְיָם מַגְדְּלִית וַתַּגֶּד אֶת־הַתַּלְמִידִים כִּי רָאֲתָה אֶת־אֲדֹנָי וְאֶת־הָאֵלֶּה דִּבֶּר אֵלֶיהָ׃

Vino Maria Magdalena dando las nuevas à los Discipulos, Que he visto al Sennor, y estas cosas me dixo.

כ

13. Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

E, Ella los dize: Femme, porque plores? Ellos le dizen, Porque han llevado mon Seigneur, & ne sai où on l'a mis.

14. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν.

Et quand elle eut dit cela, se retournant en arriere elle vid Iesus estant là: & ne sauoit point que c'estoit Iesus.

15. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα τὸν κηπουρὸν εἶναι λέγει αὐτῷ, κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκας, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ.

Iesus lui dit, Femme pourquoi pleures-tu? qui cherches-tu? elle pensant que ce fut le iardinier, lui dit, Seigneur, si tu l'as emporté, dis moi où tu l'as mis, & ie l'oterai.

16. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί, ραββουνί (ὃ λέγεται διδάσκαλε).

Iesus lui dit, Marie. elle s'estant retournée lui dit, Rabbon (qui est à dire Maistre).

17. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν.

Iesus lui dit, Ne me touche point: car ie ne suis point encore monté à mon Pere: mais va t'en vers mes freres, & leur dis, ie monte à mon Pere, & à votre Pere, & à mon Dieu, & à vostre Dieu.

18. Ἔρχεται Μαγδαληνὴ Μαρία ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Marie Magdelaine vint annoncer aux disciples qu'elle auoit veu le Seigneur, & qu'il lui auoit dit ces choses,

13. Dicunt ei illi, Mulier, quid ploras? Dicit eis, Quia tulerunt Dominum meum, & nescio ubi posuerunt eũ.

And they sayde vnto her Woman, why weepest thou? She sayeth vnto them, Bycause they haue taken away my Lorde, and I knowe not where they haue layed him.

14. Hæc cùm dixisset, conversa est retrorsum, & vidit Iesum stantem: & non sciebat quia Iesus est.

When she had thus sayde she turned her selfe backe, and sawe Iesus stande behynde her, and knewe not that it was Iesus.

15. Dicit ei Iesus, Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei, Domine, si tu sustulisti eum: & ego eum tollam.

Iesus saith vnto her, Woman, why weepest thou? whome seekest thou? She supposing that he had been the gardener, sayeth vnto him, Sir, if thou haste borne him hence, tell me where thou hast layed him, and I will take him away.

16. Dicit ei Iesus, Maria. Conversa illa dicit ei, Rabboni, (quod dicitur Magister.)

Iesus saith vnto her, Marie. She turneth her selfe, and saith vnto him, Rabboni, which is to say, Master.

17. Dicit ei Iesus, Noli me tangere, nondũ enim ascendi ad Patrem meum, vade autem ad fratres meos, & dic eis, Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum, Deum meum, & Deum vestrum.

Iesus saith vnto her, Touch me not, for I am not yet ascended to my Father: but go to my brethren, and say vnto them, I ascend vnto my Father, and to your Father: and to my God, and to your God.

18. Venit Maria Magdalene annuntians discipulis, Quia vidi Dominum, & hæc dixit mihi.

Marie Magdalene came and told the disciples that she had seene the Lorde, and how he had spoken these things vnto her.

13. Vnd dieſelbigen ſprachen zu jr: Weib was weineſt du? Sie ſpricht zu jhnen: Sie haben meinen HErren weggenommen / vnd ich weiß nicht / wo ſie jhn hingelegt haben.

Da ſagde er zu jhnen: Quinde, hui graeder du? Hun ſiger til dem / De tage min Herre bort / oc jeg ved icke / huor de lagde hannem.

14. Vnd als ſie das ſaget / wandte ſie ſich zu rucke / vnd ſihet Jeſum ſtehen / vnd weiß nicht daß es Jeſus iſt.

Oc ſom hun det ſagde / vende hun ſig til bage / oc ſeer Jeſum ſtaa / oc vidſte icke at det er Jheſus.

15. Spricht Jeſus zu jr: Weib / was weineſt du? wen ſuchreſt du? Sie meinet es ſey der Gärtner / vnd ſpricht zu jhm: Herr / haſt du jhn weggetragen? ſo ſage mir / wo haſt du jhn hin gelegt? ſo wil ich jhn holen.

Jheſus ſiger til hende / Quinde / hun graeder du? huem leder du efter? Hun mente der haff de vert Vrtegaardsmanden / oc ſiger til hannem / Herre / haſſtu du baaret hannem bort? da ſig mig / huor lagde du hannem? ſaa vil jeg hente hannem?

16. Spricht Jeſus zu jr Maria. Da wandte ſie ſich vmb / vnnd ſpricht zu jhm: Rabuni / das heiſſet Meiſter.

Jheſus ſiger til hende / Maria. Da vende hun ſig om / oc ſiger til hannem / Rabuni / det kalbis Meſter.

17. Spricht Jeſus zu jr: Rühre mich nicht an / denn ich bin noch nicht auffgefahren zu meinem Vater. Gehe aber hin zu meinen Brüdern / vnd ſage jhnen: Jch fahre auff zu meinem Vater / vnd zu eurem Vater / zu meinem Gott / vnd zu eurem Gott.

Jheſus ſiger til hende / Rortte ved mig / thi jeg er icke end nu opfaren til min Fader. Men gack bort til mine Brødre / oc ſig dem / Jeg farer op til min Fader / oc til eders Fader / til min Gud / oc til eders Gud.

18. Maria Magdalena kompt / vnd verkündiget den Jüngern: Jch hab den HERRN geſehen / vnnd ſolches hat er zu mir geſagt.

Maria Magdalena kommer oc forkynder Diſciplene / Jeg ſeer HERREN / oc ſaadant ſagde hand til mig.

13. Rekli gſi oni: Zeno proſt plácteſs? Rekla gim: Neb gſau wzali PANA mého, a newjm kde ho poloſili.

Ktomuſey rzekli: Wtrzeſcie ta przeczes plácz? Rzekła im rzekła: Wzeli Pana mego, a newiem kdy go polożyli.

14. To kdyż rekla / obrátila ſe ſpátkem / a vzrzela Gežiſſe ani ſtogit / a newſak newjdela by Gežiſs byl.

A gdyż to mowiła / obrocziła ſie zadem y vyzrzała Jezuſa ſtoiącego / ale nieswiadoma iż Jezus byl.

15. Rekl gi Gežiſs: Zeno, proč plácteſs? Koho hledaješ? Ona domniwagic, że gest Zahradnjk, rekla gemu: PANE, odpuſt gſi tys, o ſpro wáz mi kde gſy go polożil, ja ať pro gey wezmu.

Rzekł ey Jezus: Niewiasto przeczes płacze? kogoś ſzukała? Ona mniemaiąc, że gest ogrodnikiem, rzekła mu: Panie, ieśliś go ty wyniosł, powiedz mi, gdzieś go położył, a ja go wezmę.

16. Rekl Gežiſs: Maria. Obrátiwſſi ſe ona / rekla gemu Rabbuni / genž ſe wykłada Miſtře.

Rzekł ey Jezus: Maryo! A ona obrociwſſy ſie rzekła mu: Rabbuni / to ieſt Mayſtrze.

17. Rekl gi Gežiſs: Nedotýkay ſe mne / neb giem geſtě newſtaupil k Otcy mému. Ale gdiž Brátrum mým / a powěz gim / Wſtupugi k Otcy mému / a k Otcy waſſemu / a k Bohu mému / a k Bohu waſſemu.

Powiedział ſey Jezus: Nie ty bay ſie mnie dotykała, bowiem ieſzcze ie nie wſtąpił do Oyca mego. Ale idź do braciey moiey y powiedz im: Wſtępuie do Oyca mego y Oyca waſzego, Boga mego y Boga waſzego.

18. Tehdy přiſſla Maria Magdalena zwěſtugici Včedlnikům / Jeby widěla PANA / a ſetoto ji powěděl.

Przyſzła tedy Maryia Magdalena opowiadaiąc uczniom, że widziała Pana / y to ie mu powiedział.

10 וַיְהִי עֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא בְּאֶחָד
בַּשַּׁבָּת וְהַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר שָׁם נֶקְהָלוּ
הַתַּלְמִידִים עַל־יִרְאַת הַיְהוּדִים
סְגוּרִים הֵמָּה וַיָּבוֹא יֵשׁוּעַ וַיַּעֲמֹד
בְּתוֹכָם וַיֹּאמֶר לָהֶם שָׁלוֹם לָכֶם׃

Y como fué cerde aquel dia,el primero de los Sabbados,y las puertas eſtauan cerradas, donde los Diſcipulos eſtauan juntos por miedo de los Iudios,vino Ieſus, y puſoſe en medio, y dixoles, Paz ayays,

20 וּבֶאֱמָרוֹ אֹת וְאֶת הַרְאוֹת אוֹתָם
אֶת יָדָיו וְאֶת־צַלַעְתּוֹ וַיִּשְׂמְחוּ
הַתַּלְמִידִים בִּרְאוֹתָם אֶת־הָאָדוֹן׃

Y como vuo dicho eſto,moſtroles las manos y el coſtado. entonces los Diſcipulos ſe gozaron, viendo àl Sennor

21 וַיֹּסֶף יֵשׁוּעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם
שָׁלוֹם לָכֶם כַּאֲשֶׁר שְׁלָחַנִי הָאָב
כֵּן אֲנִי שׁוֹלֵחַ אֶתְכֶם׃

Entonces dixoles otra vez, Paz ayays: Como me embió el Padre, aſsi tambien yo os embio

22 וּבֶאֱמָרוֹ אֹת וְאֶת וַיָּפַח בָּהֶם
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם קְחוּ אֶת־רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ׃

Y como vuo dicho eſto,ſopló,y dixoles,Tomad el Eſpiritu Sancto,

23 כָּל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר תִּשְׂאוּ
לָהֶם אֶת־חַטֹּאתָם תִּנָּשֵׂאנָה
לָהֶם וַאֲשֶׁר תַּצְרוּ תִּצָּרְנָה׃

A los que ſoltardes los peccados, les ſon ſueltos: y los que los retuuierdes, ſeran retenidos.

24 וְתוֹמָא אֶחָד מִשְּׁנֵים עָשָׂר
הַנֶּאֱמָר תּוֹאֲם לֹא הָיָה אִתָּם
כַּאֲשֶׁר בָּא יֵשׁוּעַ׃

Empero Thomas vno de los Doze, que ſe dize el Dydimo,no eſtaua con ellos quando Ieſus vino.

25 וַיֹּאמְרוּ לוֹ תַּלְמִידִים הָאֲחֵרִים
רָאִינוּ אֶת הָאָדוֹן וְהוּא אָמַר
אֲלֵיהֶם אִם לֹא אֶרְאֶה בְּיָדָיו אֶת
קֶצֶב הַמַּסְמְרוֹת וְאָשִׂים אֶת־אֶצְבָּעִי
בְּקֶצֶב הַמַּסְמְרוֹת וְאָשִׂים אֶת־יָדִי
בְּצִדּוֹ לֹא אַאֲמִין׃

Dixeronle pues los otros Diſcipulos, Al Sennor hemos viſto, Y el les dixo, Si no viere en ſus manos la ſennal de los clauos, y metiere mi dedo en el lugar de los clauos, y metiere mi mano en ſu coſtado,no creeré.

κ'.

19. Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν.

Et quando fue venida la noche de aquel dia la que eſtaua el primer de la ſemanas, & quando las puertas donde los diſcipulos eſtauan eſtoyendo aſsembles pour la crainte q'ils audyent des iuifs,eſtoyent ſerrees, Ieſus vino,& fue à ſus diſcipulos,& eſtuuo en medio de eux, & leur dit, Paix vous ſoit.

20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον.

Et quand il leur eut dit celà,il leur moſtra ſes mains & ſon coſté: adonc les diſcipules s'eſiouyrent, quand ils eurent veu le Seigneur

21. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν. καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς.

Et il leur dit derechef, Paix vous ſoit: comme mon Pere m'a enuoyé,ainſi ie vous enuoye.

22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον.

Et quand il eut dit cela, il ſouffla ſur eux, & leur dit, Receuez le ſainct Eſprit.

23. Ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐπιθήσω τὰς χεῖρας μου, ἀφίεται αὐτοῦ τὰ ἁμαρτήματα, κεκράτηται.

A qui conque vous pardonnerez les pechez ils ſeront pardonnez: & à quiconque vous les retiendrez, ils ſeront retenus.

24. Θωμᾶς δέ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.

Or Thomas Pun des douze, appellé Didyme,n'eſtoit point auec eux quād Ieſus vint.

25. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖν χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

Parquoi les autres diſciples luy dirent,Nous auons veu le Seigneur. Mais il leur dit,Si ie ne voy en ſes mains & la ie mette mon doigt,& ie ne mette mon doigt en ſon coſté,ie ne croiray point.

כ

19 בְּדֵךְ יוֹמָא דֵּין רִמְשָׁא
דְּיוֹמָא הַהוּא דְּחַד בְּשַׁבְּתָא
וְתַרְעֵא אֲחִידִין מָטוּ
וְאִיכְּנִשׁ וְאִתְּיְתִיבוּ דִּי
תַלְמִידָא מִטּוֹל דְּחַלְתָּא
דִּיהוּדָיֵא אֲתָא יֵשׁוּעַ וְקָם
בֵּינֵיתְהוֹן וְאָמַר לְהוֹן שְׁלָמָא
צְמַכּוֹן׃

Et quando fue venida la ſeſma de aquel dia la que eſtaua el primer de la ſemana, & quando las puertas donde los diſcipulos eſtauan aſsembles por paura de los Iudios,vino Ieſus, & puſoſe en medio, & dixoles, Paz ayays.

20 וְכַד אֲמַר יְהַב לְהוֹן
אִידָּיְהִי וְאַחְזִיו לְהוֹן
תַּלְמִידָא דְּחָיוּ לְמָרֵיהּ׃

Y dicho aqueſto, moſtroles las manos y el coſtado. Alegraronſe diſcipulos veyendo al Sennor.

21 אֲמַר לְהוֹן תּוּב שְׁלָמָא
כְּמָא יְהַבְנִי אֲבוּנִי
שְׁלַחְנִי אַף אֲנָא אֲנָא
מְשַׁדַּר לְכוֹן׃

Y dixoles otra vez, Paz ayays. Como me embió el Padre, aſsi tambien yo os embio.

22 וְכַד אֲמַר נְפַח
וְהוּן וַאֲמַר לְהוֹן
רוּחָא דְּקוּדְשָׁא׃

Y dicho aqueſto, ſopló, y dixoles, Tomad el Eſpiritu Sancto.

23 אִם תְּשַׁרְקוּן חֲטָהָתָא
לְאֲנָשׁ יִשְׁתְּרְקוּן לֵהּ וְאִם
תְּאַחְדוּן לְאֲנָשׁ יְהוֹן אֲחִידִין׃

A los que ſoltardes los peccados, les ſon ſueltos: y los que los retuuierdes, ſeran retenidos.

24 תָּאוֹמָא חַד מִן תְּרֵי עַסְרֵי
הֲוָה עִמְּהוֹן דְּאִתְקְרֵי תָּאוֹמָא
לָא הֲוָה עִמְּהוֹן כַּד אֲתָא
יֵשׁוּעַ׃

Empero Thomas vno de los Doze, que ſe dize el Dydimo, no eſtaua con ellos quando Ieſus vino.

25 וַאֲמָרִין לֵהּ תַּלְמִידָא
דִּנִין חֲזֵינָן הֲוֵינָן דִּין אֲמַר
לְהוֹן אִן לָא חָזֵי אֲנָא
בְּאִידוֹהִי דְּזַיְתָא דְּמַסְמְרַיָּא
וְאָמָא אֲנָא דִּין בְּזַיְתָא
וְאָמָא אֲנָא דִּין בְּצִדֵּיהּ
לָא מְרִימְנָא׃

Parquoi les autres diſciples luy dirent, Nous auons veu le Seigneur. Mais il leur dit, Si ie ne voy en ſes mains & la ie mette mon doigt, & ie ne mette mon doigt en ſon coſté, ie ne croiray point.

19. Cùm ergo ſerò eſſet die illo, una ſabbathorum, & fores eſſent clauſæ, ubi erant diſcipuli congregati propter metum Iudæorum, venit Ieſus, & ſtetit in medio, & dicit eis, Pax vobis.

The ſame day then at night, which was the firſt day of the weeke: and when the doores were ſhutte where the diſciples were aſſembled for feare of the Iewes, came Ieſus and ſtoode in the middeſt and ſaide vnto them, Peace be vnto you.

19. Am Abend aber deſſelbigen Sabbaths / da die Jünger verſamlet / vnd die Thüren verſchloſſen waren / auß forcht für den Jüden / kam Jeſus / vnd tratt mitten ein / vnd ſpricht zu jnen: Friede ſey mit euch.

Den ſamme Sabbath at affen / da Diſciplene vaare forſamlede oc dørrene vaare till. ete aff frøet for Jøderne / da kom Jheſus / oc traadde mit ind / oc ſtiger m. dem / Fred vere inet eder.

19. Ale vecer toho dne / kterýž gſt prwnj po Sobotě / a dwéře byly zamčeny / když ſe byli Učedlnicy ſſſli pro ſtrach Židowſký. Přiſſel Gežyſs a ſtal vproſtřed Učedlnikuow / a řekl jim: Pokog wám.

Ale ſoy wtedy byl dnà onoho prwnjho gednoho / a dweře byly zamčene kdež ſe byli Učedlnicy ſſſli pro ſtrach Židowſký. Přiſſel Gežyſs a ſtal vproſtřed Učedlnikuow / a řekl jim: Pokog wám.

20. Vnd als er das ſaget / zeiget er jhnen die Hände / vnd ſeine Seite. Da wurden ſie froh / daß ſie den HErrn ſahen.

Oc ſom hand ſagde / viſte hand dem Hender ne / oc ſin ſide. Da bleffue Diſciplene glade / at de ſaae HERREN.

20. A když to powěděl, ukázal gim Ruce y Bok ſwůg. Y zradowali ſe Učedlnicy wydauce PANA.

A gdyż to rzekł, okazał im ręce i bok swoy. Ucieszyli ſię tedy uczedlnicy ogladáwſſy Pana.

21. Da ſprach Jeſus abermal zu jhnen: Friede ſey mit euch. Gleich wie mich der Vater geſandt hat / ſo ſende ich euch.

Da ſagde Jheſus actte til dem. Fred vere inet eder ſom Faderen vdſendt mig / ſaa ſender ieg eder.

21. Řekl tedy gim Ježyſs opět: Pokog wám. Jakož mne poſlal Otec, y já poſýlám wás.

Rzekł tedy ieſchpowthare: Pokoy wam. Jakoſz mie poſłał Oiciec, ia poſyłam was.

22. Vnd da er das ſaget / bließ er ſie an / vnd ſpricht zu jhnen: Nemet hin den heiligen Geiſt.

Oc der hand det ſaade / bleſde hand paa dem. oc ſiger til dem / Annammer den hellig Aand.

22. To když řekl, wdechl na ně a řekl gim: Přigmětež Ducha Swatého.

A gdy powiedział, tchnął na nie y rzekł im: Weźmijcie Ducha świętego.

23. Welchen jhr die Sünde erlaſſet / denen ſind ſie erlaſſen / vnd welchen jhr ſie behaltet / denen ſind ſie behalten.

Hualcket forſlade ſynderne, dem erede forſlabne Oc hualcket beholde dem / dem ere de behuldne.

23. Kterýmž koli odpuſtíte hříchy, odpuſtěny gſau gim: a kterýmž zadržíte, zadržány gſau.

Ktorymſzkolwiek odpuſcicie grzechy, odpuſzczone ſą im: a ktorymkolwiek zatrzymacie, zatrzymane ſą.

24. Thomas aber der Zwölffen einer / der da heiſſet Zwilling / war nicht bey jhnen / da Jeſus kam.

Oc Thomas en aff de Tolf / ſom kaldis Dydimus / var icke hoſ dem / der Jheſus kom.

24. Thomáš pak geden ze dwanáctí kterýž ſe řekl Didymus, nebyl s nimi, když přiſſel Gežyſs.

Tedy Thomaſz ieden z dwunaſtu ktoremu gdy był przydomek Didymus, nie był z nimi gdy przyſzedł Jezus.

25. Da ſagten die andern Jünger zu jm: Wir haben den HErrn geſehen. Er aber ſprach zu jnen: Es ſey denn / daß ich in ſeinen Händen ſehe die Nägelmal / vnd lege meinen Finger in die Nägelmal / vnd lege meine Hand in ſeine Seiten / will ichs nicht glauben.

Da ſagde de andre Diſciple til hannem / Wi ſaae HERREN. Da ſagde hand til dem. Vden ſaa er / at ieg ſeer Naaglegaffuerne i hans Hender / oc ſtinger min Finger i Naaglegaffuerne / oc ſtinger min Haand hans Siide da vil ieg icke tro.

25. Gekli gemu gindi Učedlnicy: Widěli gſme PANA. Ale on řekl gim: Nevěřímli w ruce jeho bodnutj hřebíkowé a nevpuſtímli prſtu mého w místo hřebíkowé, a ruky mé nevložjm w bok jeho, nevěřím.

Rzekli mu tedy drudzy uczedlnicy: Widzieliśmy Pana. A on rzekł: Jeżeli we rękach jego nie ujrzę śladu gwoździ, a nie włożę palca mego w znak gwoździ, y ręki mojej nie włożę we bok jego, nie uwierzę.

כ א

26 וּבַתַּר תְּמָנְיָא יוֹמִין הֲוָה לְגַו תַּלְמִידֵיהּ וְתוֹמָא עִמְּהוֹן וְאָתָא יְשׁוּעַ כַּד אַנְדִּירִין וְקָם בְּמִצְעָתָא וְאָמַר לְהוֹן שְׁלָמָא עִמְּכוֹן׃

E otto giorni appreſſo di nuouo i ſuoi diſcepoli erano dentro, e Tomaſo inſieme con eſſoloro. Venne IESV eſſendo chiuſe le porte, e ſtette nel mezzo, e diſſe: La pace ſia con eſſoloro.

27 וְאָמַר לְתוֹמָא אֵיתָא אֶצְבְּעָךְ הָכָא וְחֲזִי אִידַי וְאֵיתֵי אִידָךְ וְאַנְּשִׁט בְּגַבִּי וְלָא תְּהֵוֵא לָךְ מְהֵימָנָא אֶלָּא מְהֵימָנָא׃

Poi diſſe à Tomaſo: Metti quà il tuo dito, e vedi le mie mani: porgi anco la tua mano, e mettila nel mio coſtato, e non eſſere incredulo ma credente.

28 וַעֲנָא תּוֹמָא וַאֲמַר לַהּ מָרִי וֵאלָהִי׃

Riſpoſe Tomaſo, e diſſe: Signor mio, e Iddio mio.

29 אֲמַר לֵהּ יְשׁוּעַ הֲשָׁא דַּחֲזַיְתָנִי (תָּאוֹמָא) דַּיְמָת טוֹבְיָהוֹן לְאִלֵּין דְּלָא חֲזַוֹ וְהֵימְנוּ׃

Iesv diſſe à lui: Tomaſo, perche tu mi hai veduto, hai creduto: beato quelle che non han veduto, & hanno creduto.

30 וְאַף אָתוֹת סַגִּיאָן אָחֳרָנָן עֲבַד יְשׁוּעַ קֳדָם תַּלְמִידוֹהִי דְּלָא כְּתִיבָן בְּסִפְרָא הָדֵין׃

Fece ancor molti altri ſegni in preſenza de ſuoi diſcepoli, che non ſono ſcritti in queſto libro.

31 אִלֵּין הֵן דִּכְתִיבָן דְּתֵהֵימְנוּן דִּישׁוּעַ הוּא מְשִׁיחָא בְּרֵהּ דֵּאלָהָא וְדִמְהֵימְנְתּוּן יְהֵוֵא לְכוֹן בְּשׁוּמֵהּ חַיֵּא דְּלְעָלַם׃

Ma queſti ſono ſcritti, acciochè Voi crediate, che Iesv è Chriſto figliuolo di Dio, & acciochè credendo habbiate Vita per il ſuo Nome.

כ א

26 וְאַחֲרֵי יַמִּים שְׁמוֹנָה עוֹד שָׁבוּ תַלְמִידָיו וְהוּ פְנִימָה וְתוֹמָה אִתָּם נֵיבוֹא יֵשׁוּעַ וְשַׁעֲרִים סְגוּרִים וְקָם בְּחוֹכָם וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם לָכֶם׃

Y ocho dias deſpues eſtauan otra vez ſus Diſcipulos dentro, y con ellos Thomas: vino Ieſus, las puertas cerradas, y puſoſe en medio, y dixo paz ayays.

27 וְאָז אָמַר לְתוֹמָה שָׂא אֶת אֶצְבָּעֲךָ הֲפֹה וּרְאֵה אֶת יָדַי וְנַשֵּׂא אֶת־יָדֶךָ וְשַׁלַּח אֶל־צִדִּי וְאַל תְּהִי לֹא־מַאֲמִין כִּי אִם נֶאֱמָן׃

Luego dixo à Thomas, Mete tu dedo aqui, y vee mis manos: y daca tu mano, y mete la en mi coſtado, y no ſeas incredulo, ſi no fiel.

28 וַיַּעַן תּוֹמָה וַיֹּאמֶר לוֹ הָאֲדֹנִי וֵאלֹהָי׃

Entonces Thomas reſpondió, y dixole, Senor mio, y Dios mio.

29 אָמַר לוֹ יֵשׁוּעַ כִּי־רְאִיתָנִי (תוֹמָה) הֶאֱמַנְתָּ אַשְׁרֵי אֲשֶׁר אֵינָם רוֹאִים וּמַאֲמִינִים׃

Dixole Ieſus, Porque me has viſto, ó Thomas creyſte: bienauenturados los que no vieron, y creyeron.

30 וְאַף אוֹתוֹת גְּדוֹלוֹת אֲחֵרוֹת עָשָׂה יֵשׁוּעַ לִפְנֵי תַלְמִידָיו אֲשֶׁר לֹא נִכְתְּבוּ בְּסֵפֶר הַזֶּה׃

Tambien muchas otras ſennales à la verdad hizo Ieſus en preſencia de ſus Diſcipulos que no eſtan eſcriptas en eſte libro.

31 וְהָאֵלֶּה נִכְתְּבוּ אֲשֶׁר תַּאֲמִינוּ כִּי יֵשׁוּעַ הוּא הַמָּשִׁיחַ בֶּן־אֱלֹהִים וַאֲשֶׁר הַמַּאֲמִינִים בְּשָׁמוֹ יִהְיוּ לָכֶם חַיֵּי עוֹלָם׃

Eſtas empero ſon eſcriptas paraque creays, Que Ieſus es el Chriſto, Hijo de Dios, y paraque creyendo ayays vida en ſu nombre.

κα'.

26. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν· ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν.

Et huit iours apres ſes diſciples étoyent chez eſlieyes la dedas, & Thomas auec eux. Lors Ieſus vint les portes eſtans fermées, & ſut la au milieu d'eux, & leur dit, Paix vous ſoit

27. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός.

Puis il dit à Thomas, Mets ton doigt ici, & regarde mes mains, puis ce ta main, & la mets en mon coſté: & ne ſois point incredule, mais fidele.

28. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.

Thomas lui dit, Mon Seigneur, & mon Dieu.

29. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἑώρακάς με (θωμᾶ,) πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

Ieſus lui dit, Pource que tu m'as veu, Thomas, tu as creu: bien-heureux ſont ceux qui n'ont point veu, & ont creu.

30. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

Ieſus fit auſſi pluſieurs autres ſignes en la preſence de ſes diſciples, leſquels ne ſont point eſcrits en ce liure.

31. Ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Mais ces choſes ſont eſcrites, afin que vous croyiez que Ieſus eſt le Chriſt fils de Dieu, & que en croyant vous ayez vie par ſon Nom.

26. Et post dies octo iterum erant discipuli eius intus: & Thomas cum eis. Venit Iesus ianuis clausis, & stetit in medio, & dixit eis, Pax vobis.

And eight dayes after again his disciples were within, & Thomas with them. Then came Iesus, when the doores were shut, and stode in the middes and said, Peace be vnto you.

27. Deinde dicit Thomæ, Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis.

After, said he to Thomas, Put thy finger here, and see mine handes, and put forth thy hand, and put it into my side, and be not faithles but faithfull.

28. Respondit Thomas, & dixit ei, Dominus meus, & Deus meus.

Then Thomas answered, and said vnto him, Thou art my Lord, and my God.

29. Dicit ei Iesus, Quia vidisti me Thoma, credidisti, beati qui non viderunt & crediderunt.

Iesus saide vnto him, Thomas, because thou hast seene me, thou believest: blessed are they that have not seene, and yet beleeve.

30. Multa quidem & alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc,

And many other signes also did Iesus in the presence of his disciples, which are not written in this booke.

31. Hæc autem scripta sunt, ut credatis quia Iesus est Christus filius Dei & ut credentes, vitam habeatis in nomine eius.

But these things are written, that ye might believe, that Iesus is the Christ the Sonne of God, and that in beleeving, ye might have life through his Name.

S. Johannes.

Das XX. Capitel.

26. Vnnd über acht tage / waren abermal seine Jünger drinnen / vnnd Thomas mit jhnen. Kompt Jesus / da die Thür verschlossen waren / vnd trat mitten ein / vnd spricht: Friede sey mit euch.

Die otte dage der efter / vaare atter hans Disciple der inde / oc Thomas med dem / Jhesus kommer der Dørene vaare tillukte / oc stoar mit dem, oc sagde / Fred vere med eder.

27. Darnach spricht er zu Thoma: Reiche deinen Finger her / vñ sihe meine Hände / vnd reiche deine Hand her / vnd lege sie in meine Seiten / vnd sey nicht vngläubig / sondern gläubig.

Der efter sagde handt . Thoma / Ræck din Finger hid / oc see mine Hender / oc ræck din Haand hid / oc stick hende i min Side / oc vær icke vantro / men tro

28. Thomas antwortet / vñ sprach: Mein HERR vnd mein Gott.

Thomas swarede / oc sagde til hannem / Min HERRE oc min Gud.

29. Spricht Jesus zu jhm: Dieweil du mich gesehen hast Thoma / so gläubest du / Selig sind / die nicht sehen / vnd doch glauben.

Jhesus sagde til hannem: Effersom du hafuer seet mig Thoma / da troede du / Saligere ere de som icke see / oc dog tro.

30. Auch vil andere Zeichen thet Jesus für seinen Jüngern / die nicht geschrieben sind in disem Buch.

Jhesus giorde oc mange andre Tegn saar sine Disciple / som icke ere screffne i denne Bog.

31. Diese aber sind geschrieben / daß jhr gläubet / Jesus sey Christ / der Son Gottes / vnd daß jhr durch den Glauben das Leben habet / in seinem Namen.

Men disse ere screffne / at i skulle tro / Jhesus er Christus / Guds Søn. Oc at i skulle hafue Liffuit formedelst Troen / i hans Nafn.

S. Jan.

Kapitola XX.

26. A po osm dnech / opět byli Učedlnjcy geho uwnitř / a Thomáš s nimi / Přišel Gežíš zawřenými dwerma, y stál y prostřed a řekl gim: Pokog wám.

Potym po ośmi dnech byli zase swedlnicy sami wewnitř / y Thomáš s nimi / Přišel Ježíš przystał gdy były zámknione drzwy (řeczmy) w pośrzodku / rzekł im: Pokoy wám.

27. Potom řekl Thomášowi: Włoż ſ prſt swůg tem / a wzrzi mé / a wzdáhni ruku twau / a wpuſt w bok mogy / a nebýwey newěrnjkem ale wiřjcym.

Pothym rzekł Thomaßowi: Włoż palec thwoy owdzie / a ogląday ręce moie, podáyże ręke twą / a włoż ią w bok moy y nebądź niedowiarkiem ale wiernym.

28. Odpowěděl Thomáš a řekl gemu: Pán můg / a Bůh můg.

Odpowiedział rzędy Thomášs y rzekł mu: Pan moy y Bog moy.

29. Řekl gemu Gežíš: Že mne widěl Thomáši, uwěřil gsi. Blahoslawenj ti gsau / kteřjž newiděli a uwěřili.

Powiedział mu Jezus: Że mię widział Thomaßu / tu uwierzyłeś. Błogosławieni ci którzy nie widzieli a uwierzyli.

30. Mnohé zagisté y gině diwotwrzil Gežíš před oblizegem Učedlnjkuow swých / kteréž negsau psány w Knize tét

A ták wiele y inych znamion uczynił Jezus przed swoiemi Uczniami / ktore nie są wypisane w tey Xiędze.

31. Ale tyto wěcy gsau psány / abyste wěřili / že Gežíš gest Kristus Syn Božj / a abyste wěřjce žiwot měli / skrze Gméno geho.

Ale te rzeczy są napisane, abyście wierzyli / że Jezus iest Chrystus on Syn Boży / a ábyście wierząc żywot mieli przez Imię iego.

כא

1 בָּתַר הָלֵין חַזִי תּוּב גְּלֵיָה יֵשׁוּעַ לְתַלְמִידוֹהִי עַל יַמָּא דְּטִבְרְיוֹס חֲזִי הֵיךְ הִכְנָא׃

Depa quesso Iesv fimosstra dinovvo presso al mare di Tiberiade, e mostrossi in questo modo.

2 וְאִתְּחַזִּין רֵישׁ אַכְּרָא שִׁמְעוֹן פְּטְרָא וְתוֹמָא דְּאִתְאֲמַר תְּאוֹמָא וְנַתַנְאֵל דְּהֲוָה קָנְעָא דְּגַלִּילָא וּבְנֵי זַבְדִּי וְתַרֵין אָחֳרִנִּין מִן תַּלְמִידֵהּ׃

Erano insieme Simon Pietro, e Tomaso che si chiamava Didimo, e Natanael che era de Cana de Galilea, e i figliuoli di Zebedeo, e duo altri de suoi discepoli.

3 אָמַר לְהוֹן שִׁמְעוֹן פְּטְרָא אֲזַל אֲנָא לְצוּד נוּנְיָא אָמְרִין לֵהּ אַף חֲנַן אֲתֵינָן עִמָּךְ וְנָטְיוּ וְסָרְקוּ לְסַפִּינְתָּא וְהַהוּא לֵילְיָא לָא אַדְּיוּ מִדָּם לָא אַדְּיוּ׃

Simon Pietro disse loro, Io vo a pescare. Dissero gli a lui, Andiamo anchor noi teco. Andarono, e montarono subito nella barca, e quella notte non pescorno nulla.

4 כַּד אַתְיָא צַפְרָא קָם יֵשׁוּעַ עַל יַמָּא וְלָא יְדָעוּ תַּלְמִידָיָא דְּיֵשׁוּעַ הוּא׃

Ma essendo già la mattina, Iesv si trovò allito: ma i discepoli non conobbero che fusse Iesv.

5 וַאֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ טַלְיָא לְמָא אִית לָכוֹן מִדָּם לְמִלְעַס אָמְרִין לֵהּ לָא׃

Iesv adunque disse loro, Amici, hauete voi qualche pesce da mangiare? Egli rispose, no.

6 אֲמַר לְהוֹן אַרְמוּ מִן סְטַר יְמִינְתְּכוֹן מָן וְאָה דִּימְיָא דְּסַפִּינְתָּא וּמְטַרְפִין אִנּוּן וְאַרְמִיו וְלָא אַשְׁכְּחוּ לְמִגְרְהָא לְמִצְיְדָתָא מִן סוּגְיָא דְּנוּנְיָא דְּאִתְּרַת׃

Egli disse loro, Gettate la rete nella parte destra della barca, e trouarete. Così adunque la gittorno, e non la potean più tirare per la moltitudine de pesci.

כפי יוחנן

כא

1 ואחר כן ישוע עוד הודיע נפשו לתלמידיו על ים טבריוס וכך הודיע׃

Despues se manifestó Iesus otra vez à sus Discipulos à la mar de Tiberias: y manifestóse desta manera.

2 היו באחד שמעון כיפה ותומה הנאמר תאם ונתנאל מקנה דגליל ובני צבדי ושנים תלמידים אחרים׃

Estauã juntos Simon Pedro y Thomas que se dize el Dydimo, y Nathanael el que era de Cana de Galilea, y los hijos de Zebedeo, y otros dos de sus Discipulos.

3 אומר להם שמעון כיפה אזל לציד נוניא אמרין לה אף חנן אתין עמך ונטיו וסרקו לספינתא והלילה ההוא מאומה לא תפשו׃

Dizeles Simon, A pescar voy. Dizenle, Vamos nosotros tambien contigo. Fueron, y subieron luego en vn nauio: y aquella noche no tomaron nada.

4 והבוקר ונקם ישוע בשפת הים והתלמידים לא ידעו כי ישוע הוא׃

Y venida la mannana, Iesus se puso à la ribera: mas los Discipulos no entendieron que era Iesus.

5 ויאמר להם ישוע בנים היש לכם מאומה לאכול ויענו לא׃

Assi que dizeles, Moços, teneys algo de comer? Respondieronle, No.

6 ויאמר להם פרשו מכמרת אל צדת ימינית האניה ומצאתון ויפרשו ועוד לא יכלו למשך אותה מרב הדגים׃

Y el les dize, Echad la red à la mano derecha del nauio, y hallareys. Entonces echaron, y no la podian en ninguna manera sacar, por la multitud de los peces.

KEΦAA. κα'.

1. Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως·

Après cela Iesus se manifesta derechef aux disciples la mer de Tiberias, & se manifesta ainsi.

2. Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

Simon Pierre, & Thomas appelé Didyme, & Nathanael, qui estoit de Cana de Galilee, & les fils de Zebedee, & deux autres de ses disciples estoyent ensemble,

3. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς· καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

3. Simon Pierre leur dit, Ie m'en vay pescher. Ils luy disent, Nous y allons aussi auec toy. Ils partirent, & montant dans la nauire, ils ne prirent rien en cette nuict là.

4. Πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν, οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν.

Mais le matin venu, Iesus se trouua à la riue: toutesfois les disciples ne cognoissent point que c'estoit Iesus.

5. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὔ.

Iesus donc leur dit, Enfans, auez vous quelque petit poisson à manger? ils luy respondirent, Non.

6. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἕλκυσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

Et il leur dit, Iettez le filé à costé droit de la nauire, & vous en trouuerez. Ils iettarent donc, & ne le pouuoyent plus tirer pour la multitude des poissons.

S IOHANNES

CAP. XXI.

POstea manifestavit se iterum Iesus ad mare Tiberiadis. Manifestavit autem sic:

After theirthings / Jesus shewed him selfe againe to his disciples at the sea of Tiberias: and thus shewed he himselfe.

2. Erant simul Simon Petrus & Thomas qui dicitur Didymus, & Nathanael qui erat à Cana Galilææ, & filii Zebedæi, & alii ex discipulis eius duo.

There were together Simon Peter and Thomas / which is called Didymus / and Nathanael of Cana in Galilee / and the sonnes of Zebedeus, and two other of his disciples.

3. Dicit eis Simon Petrus, Vado piscari. Dicunt ei, Venimus & nos tecum. Et exierunt & ascenderunt in navim: & illa nocte nihil prendiderunt.

Simon Peter said vnto them / I go a fishing. They said vnto him / We will go with thee. They went their way & entred into a ship straight way: & that night caught they nothing.

4. Manè autem iam facto stetit Iesus in littore: non tamen cognoverunt discipuli quia Iesus est.

But when the morning was now come / Iesus stoode on the shore: neuertheles the disciples knewe not that it was Jesus.

5. Dicit ergo eis Iesus, Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei, Non.

Jesus then said vnto them / Sirs / haue ye any meate? They answered him / No.

6. Dicit eis, Mittite in dexteram navigii rete, & invenietis. Miserunt ergo: & iam non valebant illud trahere præ multitudine piscium.

Then he said vnto them / Cast out the net on the right side of the ship / and ye shall finde. They cast out & were not able to draw it for the multitude of fishes.

S. Johannes.

Das XXI. Capitel.

Darnach offenbaret sich Jesus abermal an dem Meer / bey Tyberias. Er offenbaret sich aber also.

DEr offert obenbarede Jhesus sig anter hoff de Haff hoff Tyberias. Ochand obenbarede sig saa.

2. Es waren aber bey einander Simon Petrus vnnd Thomas / der da heisser Zwilling / vnd Nathanael von Cana Galilea / vnd die Söne Zebedei / vnd andere zwen seiner Jünger.

Simon Petrus oc Thomas / som kaldis Tuilling / oc Nathanael aff Cana Galilee / oc Sebedei sønner / oc tho andre aff hans Disciple vaare tilsammen.

3. Spricht Simon Petrus zu jnen: Jch wil hin fischen gehen. Sie sprachen zu jhm: So wöllen wir mit dir gehen. Sie giengen hinauß / vnd traten in das Schiff alsobald / Vnd vnn derselbigen Nacht fiengen sie nichts.

Simon Petrus sagde til dem / Jeg vil gaa bort at fiske. De sagde hannem / Da vile wi gaa med dig. De ginge hen ud / oc traadde strax i Skibet / Oc den samme nat finge de intet.

4. Da es aber jetzt Morgen war / stund Jesus am Vfer / Aber die Jünger wusstens nit / daß es Jesus war.

Der det vaar nu morgen / stod Jhesus paa bradden. Men Disciplene vistes icke / at det vaar Jhesus.

5. Spricht Jesus zu jhnen: Kinder habt jr nichts zu essen? Sie antworten jhm: Nein.

Jhesus sagde til dem / Børn / haffue i fiued at æde? De suarede hannem. Nei.

6. Er sprach aber zu jnen: Werffet das Netze zur rechten des Schiffs / so werdet jhr finden. Da wurffen sie / vnd kondtens nicht mehr ziehen / für der menge der Fische.

Da sagde hand til dem / Kaster garnet til den høyre side aff Skibet / da skulle i finde. Da kaste de oc kunde icke drage met / saar Fiskenis mangfoldighed.

S. Jan.

Kapitola XXI.

POtomwssi zaswil se Ježiss Mednijstům u Moře Tyberiadskeho / a zgewil se takto.

POtym se dal widjeti Jezus zaswlenniknm u mořjž Tyberyádskeho / y tak se zjewyl.

2. Byli spolu Simon Petr / a Thomáš řečený Didymus / a Nathanael z Kany Galilejské / a Synowé Zebedeowi / a giní z Mednijstuw geho dwa.

Byli spolu Symon Piotr y Thomass řečený Dydymus / y Nathánael z Kany Galilejské / a Synowé Zebedeowi / y dwa giní z Učedlnjkůw gehe dwa.

3. Řekl gim Simon Petr: Půjdu lowit. Řekli gemu: Půdeme y my s tebau. Wyssli / a wstaupili na Lod: a té noczi nepopadli.

Řekl gim Symon Petr: Jdu rybařit. Řekli gemu: Gdeme y my s tebau. Wyssli a wstaupili na Lod: a té noczi nepopadli.

4. A když bylo ráno / stál Ježiss na břehu / a wssak nepoznali Mednijcy by Ježiss byl.

A když ku gitru ráno stánau Jezus na břehu / wssakž nepoznali Učedlnjcy gey býti Jezus.

5. Řekl gim Ježiss: Djtky / nemáte co gjsti? Odpowjděli gemu: Nemáme.

Řekl im Jezus: Dítky / nemáte co gjsti? Odpowjdjli gemu: Nemáme.

6. Řekl gim: Zawrzte sij na prawau stranu Lodi sjť / a popadnete. Tehdy zawrhli sjť / a nemohli gi wytáhnauti / pro mnohost ryb.

Řekl im: Zapusťte sjť po pravey straně lodi / a najdete. Tehdy zapustili sjť / a nemohli gi wytáhnauti / pro mnohost ryb.

כא

ז וְאָמַר תַּלְמִידָא דְּרַ
דַּרְחֵם הוּא לֵיהּ יֵשׁוּעַ
לְכֵאפָא הָנָא מָרֵן הוּ
שְׁמַעְנָן דֵּין גַּר שְׁמֵיעַ דָּמָיו
חַד נַסְבַ פּוּתְיֵהּ כְּחָ
נְחָמֵיהּ מְטִיל וְאִיטִילְיָא
הָוָא עָרָא נַפְשֵׁהּ בְּיַמָּ
דְּיֵיאתָא לָוָת יֵשׁוּעַ :

Donde quel discepolo che Iesv amaua, disse à Pietro. Egli è il Signore. Simon Pietro dunque vdita ch'egli era il Signore, si cinse la camiscia (perciochè ch'egli era ignudo) e gettossi nel mare.

ח אָחֳרָנָא דֵּין תַּלְמִידֵ
כַּסְפִינְתָּא אֲתָא לָא גַיר
רְחִיקִין הֲוִ מִנ מַן אַרְעָא
אֶלָּא אִיר מְאָתַיִן אַמִּין
וְגַנְדִין הֲוִ לֵהּ לַמַּצִּידָתָא
דִּי דְנָהֲוִ :

Egli altri discepoli vennero in la barca, (perche non erano lontani da terra ma solamente circa duecento cubiti) tirando la rete de pesci.

ט כַּד דֵּין סְלִיקוּ לְאַרְעָא
חֲזוֹ גְּמִירִין כַּד שַׁמְרִין
וְנוּנָא פַּר סַם עֲלֵיהוֹן
וְלַחְמָא :

Come furono scesi in terra, videro posta la brace, e del pesce sopra quella, e del pane.

י אֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ אַיְתוּ
מִן נוּנָא דְצַדְתוּן הַשְׁתָּא :

Iesv disse loro, Portate quà de pesci che hauete pigliato hora.

יא וְסַלֵּק שִׁמְעוֹן פְּטָרָא
וּנְגַדֵּהּ לְמַצִּידָתָא לְאַרְעָא
כַּד מָלְיָא נוּנָא רַבְרְבָ
מְאָה וְחַמְשִׁין וְתְלָתָ
וְכַהְנָא כַּמָּה לָא אִיתְקְרַע לְ
אִסְטְרִיתָ מְצִידָתָא דִּי :

Simon Pietro salì su, e trasse la rete a terra, piena di cento cinquantatre grossi pesci: e benche fossero tanti, la rete non si ruppe.

יב אֲמַר לְהוֹן יֵשׁוּעַ תּוּ
אַסְחַרוּ אֲנָשׁ דֵּין מִנ
תַּלְמִידֵהּ לָא מְבָרַר הֲוָא
דְּשָׁאֲלִיתֵהּ דְּמוּ דְּיָדְעִין
דִּי מָרֵן הוּ :

Disse loro Iesv, Venite, e desinate. Niuno de suoi discepoli ardiua di domandarlo, Chi sei tu? sapendo ch'egli era il Signore.

כא

ז וַיֹּאמֶר הַתַּלְמִיד הָהוּא אֲשֶׁר
אֲהֵבוֹ יֵשׁוּעַ לְכֵיפָה חֲאדוֹן הוּא
וְשִׁמְעוֹן כֵּיפָה כְּשָׁמְעוֹ כִּי הָאדוֹן
הוּא וַיַּחְגֹּר אֶת מְעִילוֹ עַל עֶרְיָתוֹ
כִּי עֹרֹם הוּא וַיַּשְׁלֵךְ אֶת עַצְמוֹ
בַּיָּם :

Dixo entonces aquel Discipulo à qual amaua Iesus, à Pedro El Sennores Iuan oyó Simon. pedro, como oyó que era el Sennor, ceñiose la ropa, porque estaua desnudo, y echose à la mar.

ח וְתַלְמִידִים אֲחֵרִים בָּאוּ בָּאֳנִיָּה
כִּי אֵינָם רְחוֹקִים מִן הָאָרֶץ
כִּי אִם כְּמוֹ מָאתַיִם אַמָּה בָּאֳרֶךְ
מְשֹׁכִים אֶת הַמִּכְמֹרֶת חַדְגִּים :

Y los otros Discipulos vinieron con el nauio, (porque no estauan lexos de tierra si no como dozientos codos,) trayendo la red de peces.

ט וְכַאֲשֶׁר יָרְדוּ אֶל הָאָרֶץ
רָאוּ גֲחָלִים מוּשָׂמִים וְדָגָה
מוּשָׂמָה וְלֶחֶם :

Y como decendieron à tierra, vieron ascuas puestas, y vn pece encima dellas, y pan:

י וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ חָבִיאוּ
מִן הַדָּגִים אֲשֶׁר תְּפַשְׂתֶּם
עַתָּה :

Dizeles Iesus, Traed de los peces que tomastes agora.

יא וַיַּעַל שִׁמְעוֹן כֵּיפָה וַיְמַשֵּׁךְ
אֶת חֶרְמוֹ עַל הָאָרֶץ מָלֵא
מִדָּגִים גְּדוֹלִים מֵאָה חֲמִשִּׁים
וּשְׁלֹשָׁה וְאַף כִּי גְדוֹלִים אֵלֶּה
לֹא נִקְרַע הַחֶרֶם :

Subió Simon Pedro, y truxo la red a tierra, llena de grandes peces, ciento y cincuenta y tres: y siendo tantos la red no se rompió.

יב וַיֹּאמֶר לָהֶם יֵשׁוּעַ הָבוּ
סְעֲדוּ לְבַבְכֶם וּמִתַּלְמִידִים אִישׁ
לֹא הָיָה אֲשֶׁר מָלְאוּ לִבּוֹ לִשְׁאֹל
לוֹ מִי אַתָּה כִּי יָדְעוּ כִּי אֲדֹנָי הוּא :

Dizeles Iesus, Venid, y ayantad. Y ninguno de los Discipulos le osaua preguntar, Tu quién eres? sabiendo que era el Sennor.

KATA IΩANNHS.

κα'.

7. Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, ὁ κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν.

Par quoy le discipule que Iesus amoit, dit à Pierre, C'est le Seigneur. Quand donc Simon Pierre entendit, que c'estoit le Seigneur, il se ceignit à la sappe, pource qu'il estoit nud) & se ietta en la mer.

8. Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

Et les autres disciples vindrent en la nasselette, (car ils n'estoyent pas loin de terre, mais seulement enuiron deux cens coudees) traynans le rhet des poissons.

9. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσι ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.

Or quand ils furent descendus en terre, ils virent de la braise mise & du poisson mis dessus, & du pain.

10. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.

Iesus leur dit, Apportez des poissons que vous auez maintenant pris.

11. Ἀνέβη οὖν Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

Simon Pierre monta & tira le filé, plein de cent cinquante trois grands poissons: & combien qu'il y eut tant, le filé ne fut point rompu.

12. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε, ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν, σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστι.

Iesus leur dit, Venez & disnez. Et nul de les disciples ne osoit interroguer, Qui es tu? sachans que c'estoit le Seigneur.

CAP. XXI. | Das XXI. Capitel. | Kapitola XXI.

7. Dicit ergo discipulus ille, quem diligebat Iesus, Petro; Dominus est. Simon Petrus cùm audisset quia Dominus est: tunicam succinxit sibi (erat enim nudus) & misit se in mare.

Therefore sayde the disciple whome Jesus loued, vnto Peter: It is the Lorde. When Simon Peter heard that it was the Lorde, he girded his coate vnto him (for he was naked) and cast himselfe into the sea.

7. Da spricht der Jünger / welchen Jesus lieb hatte zu Petro: Es ist der HERR. Da Simon Petrus höret / daß der HERR war / gürtet er das Hembd vmb sich / denn er war nacket / vnd warff sich ins Meer.

Da sagt den Discipel / sonn Jhesus eßte / til Peder / Der er HERren. Der Simon Petrus hørde / at der vaar HERren / da gjordede hand Skiorten om sig / thi hand vaar nogen / oc kastet sig i Hauet.

7. Tehdy řekl Učedlnjk ten kterehož miloval. Gežjšs Petrowi: PAn gest. Simon pak Petr nahý vslyšal že PAn gest / obepjnal sukni (neb byl náhý) a vrhnul se na Moře.

Rzekł tedy uczeń on ktory go miłował Jezus Piotrowi: Pan jest. Szymon Piotr że to Pan był / przepasał się koszulą (albowiem był nagi) y rzucił się w morze /

8. Alii autem discipuli navigio venerunt (non enim longè erant à terra, sed quasi cubitis ducentis) trahentes rete piscium.

But the other disciples came by ship (for they were not farre from land, but about two hundreth cubites) and they drewe the net with fishes.

8. Die andern Jünger aber kamen auff dem Schiffe / denn sie waren nicht ferne vom Lande / sondern bey zwey hundert Ellen / vnd zogen das Netze mit den Fischen.

Men de andre Disciple kom paa Skiber / thi de vaare icke longt fra Landet / men vel hundrede alne / oc de indrogte Garnet met Fiskene.

8. Gini ale Učedlnjcy plawili se (neb ne daleko byli od břehu, ale jako dwě Sta loket, táhnauce sýť Rybami.

A drudzy zaś uczniowie przyszli łodzią (bo nie daleko byli od brzegu, ale jakoby na dwieście łokieć, ciągnąc sieć pełną ryb.

9. Vt ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas & piscem superpositum, & panem.

Assoone then as they were come to land, they sawe hoote coles & fish layd thereon, and bread.

9. Als sie nun außtratten auff das Land / sahen sie Kolen gelegt / vnnd Fisch darauff / vnd Brodt.

Som de nv nadde nu paa Landet / saae de Kulegge der / oc Fisk der paa / oc Brød.

9. Ale gakž wystaupili na břeh / wzřeli řeawě vhlj a Ryby swrchu položená, a chléb

A gdy wyszedszy na brzeg ujrzeli węgle ogien nałożony y ryby na nim, y chleb.

10. Dicit eis Iesus, Afferte de piscibus quos prendidistis nunc.

Jesus saith vnto them: Bring of the fishes which ye have now caught.

10. Spricht Jesus zu jhnen: Bringet her von den Fischen / die jhr jetzt gefangen habt.

Jhesus siger til dem / Tager hid aff Fiskene / der i nu finge.

10. Řekl gim Gežjšs: Přinesťte z Ryb ktery gste nowu chytili nynj.

A rzekł im Jezus: Przynieście z ryb ktoreście teraz złowili teraz.

11. Ascendit Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum magnis piscibus, centum quinquaginta tribus. Et cùm tanti essent, non est scissum rete.

Simon Peter stepped vp & drewe the net to land full of great fishes, an hundreth fyftie & three: & albeit there were so many, yet was not the net broken.

11. Simon Petrus stieg hinein / vnd zog das Netze auff das Land voll grosser Fische / hundert vnd drey vnd fünffzig. Vnd wiewol jhr so viel waren / zureiß doch das Netze nicht.

Simon Petrus stigede ind / oc drog Garnet paa Landet / fuldt aff store Fiske / hundrede oc tre oc halfferstre die sindetalle. Oc alligeuel at de vaare saa mange, sønderrefs dog Garnet icke.

11. Wstaupil Simon Petr / a wytáhl Sýť na zemi / plnau ryb welikých / Sto Padesáte a tří. A přestoli gich tak mnoho bylo / wssak neroztrhla se Sýť.

Wstąpiwszy tedy Symon Piotr / wyciągnął sieć na brzeg pełną wielkich ryb / sto pięćdziesiąt trzy a gdy ich tak wiele było nie podarła się sieć.

12. Dicit eis Iesus, Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum, Tu quis es? scientes quia Dominus est.

Jesus sayde vnto them: Come & dine. And none of the disciples durst aske him, Who art thou? knowing that it was the Lord.

12. Spricht Jesus zu jhnen: Kompt vnd haltet das Mal. Niemand aber vnter den Jüngern dörffte jhn fragen: Wer bist du? Denn sie wusten daß der HERR war.

Jhesus siger til dem / Kommer / at gøre mad til eder. Men ingen aff Discipelene torde spørge hannem at: Hvo est du? Thi de vidste at det vaar HERREN.

12. Řekl gim Gežjšs: Pogďte obědugte. Ale žádný z Učedlnjkůw nesměl se ho otázati / Kdožť gsy? wědauce že PAN gest.

Rzekł im Jezus: Podźcie z obiadwacie. A nie dziwał żaden z zwolennikow pytać go: Ty kto jesteś? wiedząc iż był Pan.

ב א
כא
xxi.

13 וַיָּבוֹא יֵשׁוּעַ וַיִּקַּח אֶת־הַלֶּחֶם וַיִּתֵּן לָהֶם וְכֵן עָשָׂה גַּם־בֶּן אֶת־הַדָּגָה׃

Vino entonces Iesus, y tomo el pan, y y dales. y assi mismo del pece.

Adsique viene Iesus, y toma el pan, y y dales, y assi mismo del pece.

13. Ἔρχεται οὖν ὁ ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως.

Iesus donc vient, & prend du pain, & leur en baille: & du poisson semblablement.

14 זֶה שְׁלִישִׁית נִגְלָה יֵשׁוּעַ לְתַלְמִידָיו אַחֲרֵי שֶׁקָּם מִבֵּין הַמֵּתִים׃

Esta fue ya la tercera vez que Iesus se manifestó à sus Discipulos auiendo resuscitado de los muertos.

14. Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

Ce fut desia la troisieme fois que Iesus se manifesta aux disciples, apres estre ressuscité des morts.

15 כַּד דֵּין אִשְׁתְּרִיו אֲמַר יֵשׁוּעַ לְכֶמְעוֹן פְּאִטָּרָס שִׁמְעוֹן בַּר־יוֹנָא רְחֵם אַנְתְּ לִי יַתִּיר מִן הָדֵין אֲמַר לֵהּ אֵן מָרִי אַנְתְּ יָדַע אַנְתְּ דְּרְחֵם אֲנָא לָךְ אֲמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ רְעִי לְאִמְּרָתִי׃

Pos dauque el'essi hubiero desiuorado. Iesv dixo à Simon Pedro, Simon hijo de Iona, ame tu me pv de coſsas? Respondiole, Cierto Señor, tu ſabes que te amo. Iesv le dixo, Pasce mis ouejas.

Or apres qu'ils eurent disné, Iesus dit à Simon Pierre, Simon fils de Iona, m'aimes tu plus que ceux-ci? Il lui respondit, Ouy vrayement Seigneur, tu sais que ie t'aime. Il lui dit, Pais mes agneaux.

15. Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ σίμωνι πέτρῳ ὁ ἰησοῦς, σίμων ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ ναί κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ, βόσκε τὰ ἀρνία μου.

16 אָמַר לָהּ תּוּב תִּתְרְחֵם דְּבֵן יוֹנָא רְחֵם אַנְתְּ לִי אֲמַר לֵהּ אֵן מָרִי אַנְתְּ יָדַע אַנְתְּ דְּרְחֵם אֲנָא לָךְ אֲמַר לֵהּ רְעִי לְאִמְּרָתִי׃

Dueluele à dezir la segunda vez, Simon hijo de Ionas, amas me? Respondele, Si Sennor tu sabes que te amo. Dizele, Apacienta mis ouejas.

16 Il lui dit encores derechef Simon fils de Iona, m'aimes-tu? Il lui respondit, Ouy vrayement, Seigneur tu sais que ie t'aime. Il lui dit, Pais mes brebis.

16. Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον σίμων ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ ναί κύριε σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ, ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

17 אָמַר לָהּ יֵשׁוּעַ תּוּב תִּתְרְחֵם דְּבֵן יוֹנָא יַתִּיר מִן הָדֵין אֲמַר לֵהּ לְאַבְּרָתָא דְּבֵן יוֹנָא רְחֵם אַנְתְּ לִי וְאָמַר לֵהּ דְּתַלְתַּת זִמְנִין רְחֵם אַנְתְּ לִי וַאֲמַר לֵהּ מָרִי כֹּל מִידְּ אַנְתְּ חָכֵם אַנְתְּ יָדַע אַנְתְּ דְּרְחֵם אֲנָא לָךְ אֲמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ רְעִי לְנַקְוָתִי׃

Dizele la tercera vez, Simon hijo de Ionas, amas me? Entristeciósele Pedro de que le dixesse la tercera vez, Amas me? y dizele, Sennor tu sabes todas las cosas, tu sabes que te amo. Dizele Iesus Apacienta mis ouejas.

17 Il lui dit pour la troisieme fois, Simon fils de Iona, m'aimes-tu? Pierre fut comprins de ce qu'il lui avoit dit pour la troisieme fois M'aimes-tu? Parquoi il lui respondit, Seigneur, tu sais toutes choses, tu sais que ie t'aime. Iesus lui dit, Pais mes brebis.

17. Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, σίμων ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ ἰησοῦς, βόσκε τὰ πρόβατά μου.

Dirogle la tercera vez, Simone figliuolo de Iona, mostrauase Pietro si contristaſſe, che Iesv gle hauesſe detto la terza volta, dottimi tu? Perilche le disse, Signore, tu conosci tutte le cose, tu sai che t'amo. Iesv le dice, Pasce le mie pecore.

13. Et venit Iesus, & accepit panem, & dat eis, & piscem similiter.

Jesus then came / and took bread and gaue them / and fish likewise.

13. Da kompt Jesus nimpt das Brodt / vnd gibts jhnen / desselbigen gleichen auch Fisch.

Da kommet Jhesus / vnd nimpt das Brodt / vnd gibt es jhnen / desselbigen gleichen auch Fisch.

13 Wkrissel Gesusso / a wzal chleb a dawa gim / y Rybu tesz.

Kdyż pak prayssel Jezus / wzal chleb a dal jim / tážse y rybu.

14. Hoc iam tertiò manifestatus est Iesus discipulis suis, cùm resurrexisset à mortuis.

This now was the third time that Jesus shewed himself to his disciples / after that he was risen again from the dead.

14. Das ist nun das dritte mal / daß Jesus offenbaret ist seinen Jüngern / nach dem er von den todten aufferstanden ist.

Das er nu den trebie gong / at Jhesus er obenbaret saar sine Discipule / effter hand er opstanden fra de Dode.

14. To gij potřetj vkázal se Gežis ne Wučenijchum jich po, kdyż gest zmrtwých wstal.

A toc nj trzeczy raz dał się wy, bjieć Jezus zwolcom. Kom swym, gdy wstał z martwych.

15. Cùm ergo prandissent, dicit Simoni Petro Iesus, Simon Iohannis, diligis me plus his? Dicit ei, Etiam Domine: tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos.

So when they had dined / Jesus said to Simon Peter / Simon son of Jona / louest thou me more then these? He answered him / Yea Lord / thou knowest that I loue thee. He said vnto him / Feede my lambes.

15. Da sie nun das Mahl gehalten hatten / spricht Jesus zu Simon Petro: Simon Johanna / hast du mich lieber denn mich diese haben? Er spricht zu jm: Ja HERR / du weissest daß ich dich lieb hab. Spricht er zu jm: Weide meine Lämmer.

Der de hadde nu giort Maaltid / siger Jhesus til Simon Peder / Simon Johanna hastue du mig kierere end disse hastue mig? Hand siger til hannem. Ja HERRE / du vidst / at jeg elsker dig. Hand siger til hannem / Fode mine Lam.

15. Tehdyż kdyż gsau pozdě dwssy / řekl Gežis Simonowi: Simone Jonůw / miluges mne wjce nežli tito? Řekl gemu: Ano sem Pane wjssy / že tebe miluge. Řekl gemu: Pasuj Beranu mé.

16. Dicit ei iterum, Simon Iohannis, diligis me? Ait illi, Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos.

He saith vnto him again the second time / Simon / son of Jona / louest thou me? He answered him / Yea Lord / thou knowest that I loue thee. He said vnto him / Feede my sheepe.

16. Spricht er aber zum andern mal zu jhm: Simon Johanna / hast du mich lieb? Er spricht zu jm: Ja HErr / du weissest / daß ich dich lieb habe. Spricht er zu jhm: Weide meine Schafe.

Hand siger anter anden gong til hannem / Simon Johanna elsker du mig? Hand siger til hannem / Ja HERRE / du vidst at jeg elsker dig. Hand siger til hannem / Fode mine Faar.

16. Řekl gemu zase podruhé: Simone Jonůw / miluges mne? Řekl gemu: Ano sem Pane tobe wjssy / že tebe miluge. Řekl mu tehdy: Pasuj Beranu mé.

17. Dicit ei tertiò, Simon Iohannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertiò, Amas me? & dixit ei, Domine, tu omnia scis, tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce oves meas.

He saith vnto him the third time / Simon / son of Jona / louest thou me? Peter was sorry because he said vnto him the third time / Louest thou me? and said vnto him / Lord / thou knowest all things / thou knowest that I loue thee. Jesus said vnto him. Feede my sheepe.

17. Spricht er zum dritten mal zu jhm: Simon Johanna / hast du mich lieb? Petrus ward traurig / daß er zum drittenmahl zu jm saget: Hast du mich lieb / Und sprach zu jm: HErr / du wissest alle ding / du weissest daß ich dich lieb habe. Spricht Jesus zu jm: Weide meine Schafe.

Hand siger tredie gong til hannem Simon Johanna elsker du mig? Peder blef bedrøvet / at hand sagde til hannem / elsker du mig? De hand sagde til hannem / HERRE / du vidst alting / Du ved at jeg elsker dig. Jhesus siger til hannem / Fode mine Faar.

17. Řekl gemu podruhé Simone Jonůw / miluges mne? Zarmoutil se Petr proto / ježto řekl podruhé / Miluges mne. A odpowěděl gemu: Pane / ty znáš wšecky wěcky / ty wjssy že tebe miluge. Řekl gemu. Pasuj Owce mé.

Řjkawa mu potrzecie rzekł: Symonie synu Jonášow miłuiesz mię? Zasmucił się Piotr że mu po trzeci raz rzekł: Miłuiesz mię? I rzekł mu: Panie ty wszystko wiesz, ty znasz że cię miłuię. Rzekł mu Jezus: Pasz owce moie.

כא

18 אָמֵן אָמֵן אֲנִי אוֹמֵר לָךְ בְּהֵרָּתֵךְ
בָּחוּר אָזַרְתָּ בְּמָתְנֶיךָ וְתִתְהַלֵּכְתָּ
אֵיכָה אַבְיתָ וְאִם תִּזְקַן תּוֹקִיעַ
אֶת־יָדֶיךָ וְאַחֵר יְאַזֵּר אוֹתָךְ
וְיוֹלִיךְ אֲלֶ֫אֲשֶׁר לֹא תֹאבֶה׃

In Gerad, in verità ti ti dico, Quando eri più giouane, ti cingeui, e andauui dou'ti voleui: ma quando tu sarai vecchio, stenderai le tue mani, & vn altro ti cingerà, e condurrati dou'non vorrai.

19 וְזֹאת אָמַר לְהַגִּיד בַּמֶּה מָוֶת
יְכַבֵּד אֶת־אֱלֹהִים וְכַאֲשֶׁר אָמַר
אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אָמַר לוֹ
בּוֹא אַחֲרָי׃

E questo disse, significando di che morte egli douesse glorificare Iddio. E detto ch'egli hebbe questo le disse, Seguitami.

20 וַיִּתְהַפֵּךְ כֵּיפָה וַיִּרְאֶ֫ה אֶת־
הַתַּלְמִיד אֲשֶׁר אֹהֲבוֹ יֵשׁוּעַ כִּי
בָּא אַחֲרֵיהֶם וַאֲשֶׁר יָשַׁב בַּמִּסְבָּה
עַל־חֵיקוֹ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מִי־זֶה הוּא
הַמּוֹסֵר אוֹתָךְ׃

E Pietro rivoltatosi, vede seguire quel discepolo che Iesv amaua, el quale ancora nella cena si posò sopra'l petto di esso, dicendo, Signore chi è colui che ti ha da tradire?

21 לְכֵן כֵּיפָה כַּד חֲזָא כְּדֵין
אֲמַר לְיֵשׁוּעַ מָרִי וְהָנָא־
מָנָא׃

Pietro dunque veduto costui, disse a Iesv, Signore e costui, che sarà?

22 אָמַר לֵהּ יֵשׁוּעַ אִם אֲרָצֶה
לְקַוֹּתוֹ עַד־כִּי אָבוֹא מַה אֶלֶּיךָ
אַתָּה בּוֹא אַחֲרָי׃

Iesv le disse, Se io voglio che ei resti infino a tanto ch'io venga, che t'importa a te? Tu seguitami.

κα.

18. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.

In verité, en verité ie te di, quand tu estois plus ieune, tu te ceignois, & allois où tu voulois: mais quand tu seras ancien, tu estendras tes mains, & vn autre te ceindra, & te menera où tu ne voudras pas.

19. Τοῦτο δὲ εἶπε σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι.

Et cela dit il signifiant de quelle mort il deuoit glorifier Dieu. Quand il eut dit cela, il lui dit, Sui-moi.

20. Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε, κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε;

Et Pierre se retournant vid le disciple que Iesus aimoit, qui aussi: Lequel aussi s'estoit renchiné au sein par sur Iesus, & dit, Seigneur qui est celui qui te doit trahir?

21. Τοῦτον ἰδὼν ὁ πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, κύριε, οὗτος δὲ τί;

Quand donc Pierre le vid, il dit à Iesus, Seigneur. Et celuy ci, quoi?

22. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; σὺ ἀκολούθει μοι.

Iesus lui dit. Si ie veux qu'il demeure iusqu'à ce que ie vienne, qu'en as tu à faire? toi, suis moi.

CAP. XXI. | Das XXI. Capitel. | Kapitola XXI.

17. Amen, amen dico tibi, cùm eſſes iunior, cingebas te, & ambulabas ubi volebas, cùm autem ſenueris, extendes manus tuas, & alius precinget, & ducet quo non vis.

Verely, verely I ſay vnto thee: When thou waſt yong, thou girdeſt thy ſelf, & walkeſt where thou wouldeſt: but when thou ſhalt be old, thou ſhalt ſtretch forth thine hands, & another ſhall gird thee, & lead thee whither thou wouldeſt not.

18. Warlich / warlich / ich ſage dir / Da du jünger wareſt / gürteſt du dich ſelbſt / vnnd wandelſt wo du hin wolteſt. Wenn du aber alt wirſt / wirſt du deine Hände außſtrecken / vnd ein ander wirdt dich gürten / vnnd führen / wo du nicht hin wilt.

Sandelige / sandelige / Jeg ſiger dig / Der du vaaſt ung / giordede dit dig ſelff / oc vandrede huorr du vilde / Men naar du bliffuer gammel / ſkalt du vdrecke dine Hender / Oc en anden ſkal giorde dig / oc føre dig hid / ſom du icke vilt.

18. Giſtk giſtk prawjim tobě / dokud gſy byk mladſſj / oc paſowal gſy ſe / a chodjwal gſy kam gſy chtěl: ale když ſe zſtaráſs / wztáhneſs ruce twé / a giný tobě opáſše / a powede tě kam tys nechtěl.

19. Das ſaget er aber zu deuten / mit welchem todt er Gott preiſen würde. Da er aber das geſaget / ſpricht er zu jm / Folge mir nach.

19. Dis ſagde han aber betegne / med huad Død hand ſkulde prise Gud. Oc der hand det ſagde / ſiger hand til hannem: Følge mig efter.

19. A to powěděl / znamenaje, gak kraubu Smrtij mělo ſlauti Boha. A když to powěděl / řekl gemu: Pogď za mnau.

20. Converſus Petrus, vidit illum diſcipulum quem diligebat Ieſus, ſequentem, qui & recubuit in cœna ſuper pectus eius, & dixit, Domine, quis eſt qui tradet te?

Then Peter turned about / & ſaw the diſciple whom Jeſus loued / following: which alſo leaned on his breaſt at ſupper / and ſaid: Lord which is he that betrayeth thee?

20. Petrus aber wandte ſich vmb / vnd ſahe den Jünger folgen / welchen Jeſus lieb hatte / der auch an ſeiner Bruſt am Abendeſſen gelegen war / vnd geſaget hatte: HERR / wer iſts der dich verräth?

Da vende Peder ſig om oc ſaa den Diſcipel følge / ſom Jheſus elſtede / hvilcken ſom oc laa paa hans Bryſt i Natteren / oc haffde ſagt / HERRE / Huo er den / ſom ſkal forraade dig?

20. Obratiw ſe Petr / vyſſel tohoto Nedbalika kterehož miloval Gežiſſe / an gde za nim kterýž odpoczival za Wečeřj na prſa hybe / a bul řekl: Pane / kdo geſt ten kterýž tebe zradijl

21. Da Petrus diſen ſahe / ſpricht er zu Jeſu: HERR / was ſoll aber dieſer?

Der Pedre ſaa denne / ſiger hand til Jheſum / HERRE / hvad ſkal da denne?

21. Protož tohoto když vyſpěl Petr / řekl Gežiſſowi: Pane / co pak tento?

22. Dicit ei Ieſus, Si eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu me ſequere.

Jeſus ſaith vnto him: If I will that he tarry till I come / what is that to thee? follow thou me.

22. Jeſus ſpricht zu jm? So ich will daß er bleibe / biß ich komme / was gehet es dich an? Folge du mir nach.

Jheſus ſiger til hannem: Derſom jeg vil at hand ſkal bliffue / indtil jeg kommer / hvad kommer det dig ved? Følge du mig efter.

22. Řekl gemu Gežiſſo: Chcžli ho tak nechati dokudž nepřigdu / co tobě potom? ty pogď za mnau.

Powiedział mu Jezus: Jeſli ſo chce żeby oſtał aż przyidę / co tho bie do tego? Ty idź za mną.

כא

23 וַיֵּצֵא הַדָּבָר הַזֶּה בַּתַּלְמִידִים כִּי הַתַּלְמִיד הַהוּא אֵינֶנּוּ מֵת וְיֵשׁוּעַ לֹא אָמַר לוֹ כִּי אֵינֶנּוּ מֵת כִּי אִם אִם אֶרְצֶה לְקַוֹּתוֹ עַד בֹּאִי אֲבוֹא מַה אֵלֶיךָ׃

Salió pues este dicho entre los hermanos, que aquel Discipulo no auia de morir? y Iesus no le dixo, No morira: sino, Si quiero que el quede hasta que yo venga, que se te da à ti?

24 וְהוּא הַתַּלְמִיד הַמֵּעִיד עַל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכָתַב אֶת־הַדְּבָרִים וְנֵדַעְנוּ כִּי־אֱמֶת הוּא עֵדוּתוֹ׃

Este es aquel Discipulo que dà testimonio de estas cosas, y escriuió estas cosas: y sabemos que su testimonio es verdadero.

25 וְהוּא גַּם אוֹתוֹת אֲחֵרוֹת רַבּוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה יֵשׁוּעַ אֲשֶׁר אִם יִכָּתֵב אֶחָת־אֶחָת אוֹמַר אֲנִי כִּי־בָל־הָעוֹלָם לֹא יָכִיל אֶת־הַסְּפָרִים הַנִּכְתָּבִים לְהִכָּתֵב אָמֵן׃

Item, ay tambien otras muchas cosas que hizo Iesus, que si se escriuiessen cada vna por si, ni aun en el mundo pienso que cabrian los libros que se auian de escriuir: Amen.

נִשְׁלְמָה בְשׂוּרַת יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ בֶּן־אֱלֹהִים הַנִּכְתָּבָה עַל־יְדֵי יוֹחָנָן הַמְּבַשֵּׂר יְקָרַת׃

xx.

23. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ' Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;

Or celle parolé courut entre les freres, que ce disciple-là ne mourroit point. Toutesfois Iesus ne lui auoit point dit, Il ne mourra point: mais, Si ie veux qu'il demeure iusques ce que ie vienne, qu'en as-tu à faire?

24. Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

C'est ce disciple-là qui rend ce témoignage de ces choses-là, qui a écrit ces choses-là: & nous sauons que son témoignage est digne de foy.

25. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρήσειν τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἀμήν.

Il y a aussi plusieurs autres choses que Iesus a faites, lesquelles si elles estoient écrites de point en point, ie ne pense point que le monde même peust contenir les liures qu'on en écriroit. Ainsi soit-il.

Τέλος τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου κατὰ Ἰωάννην.

כא

23 וַתֵּצֵא הַדָּבָר הַזֶּה בֵּית אָחִיו דְּהוּ תַּלְמִידָא לָא מָאתָא וְשׁוּעַ דֵּין לָא אֲמַר לֵהּ לָא מָאתָא אֶלָּא אִן אֲבָא אֲנָא דְּתֶקְבָא הָדָא עִדְמָא דְּאַתְּמָא לָךְ מָא לָךְ׃

Hor questa parola fu sparsa tra i fratelli, che quel discepolo non morrebbe: e non disse Iesu non gli disse, ch'ei non morrebbe: ma Se io voglio ch'ei resti insin'a tanto ch'io venga, che t'hae tu à fare?

24 הָדֵן תַּלְמִידָא דְּאִסְהַד צַל הָלֵּין פְּלֵהֵין וְאַף כְּתַב הָלֵּין וְיָדְעִינָן חֵנֵן דְּשַׁרְיָא הֵי סָהֲדוּתֵהּ׃

Questo è quel discepolo che rende testimonianza di queste cose, e che l'ha scritte: e sappiamo che la sua testimonianza è vera.

25 אִית דֵּין אַף אַתְרָנִיתָא סַגִּיאָא דַּעֲבַד יֵשׁוּעַ אִלֵּין דְּאִלּוּ מֶהֲוָא חָדָא חָדָא מִתְכַּתְּבָא הֵי אַף לָא הָוֵי עָלְמָא אַךְ דְּסָבַר אֲנָא סִפְקִין הֲוָא לְכִתְבָא הָמְהִכְּתְבִין הָווֹ׃

Ci sono ancora molt'altre cose che IESV fece, le quali se si fossero ad una per una, io penso che nè anco tutto il mondo capereb bene i libri che fosse necessario scrivere.

CAP. XXI.

23. Exivit ergo ſermo iſte inter fratres, quia diſcipulus ille non moritur. Et non dixit ei Ieſus, Non moritur, ſed, Si eum volo manere donec veniam, quid ad te?

Then whent this word abroad among ye brethren, ye this diſciple ſhould not die. Yet Jeſus ſaid not vnto him, He ſhall not die, but if I will yͤ he tarie till I come, what is it to thee.

24. Hic eſt diſcipulus ille qui teſtimonium perhibet de his, & ſcripſit hæc: & ſcimus quia verum eſt teſtimonium eius.

This is that diſciple which teſtifieth of theſe things, & wrote them: & we know that his teſtimonie is true.

25. Sunt autem & alia multa quæ fecit Ieſus: quæ ſi ſcribãtur per ſingula, nec ipſum arbitror mundum capere poſſe eos qui ſcribendi ſunt libros.

Now there are alſo many other things which Jeſus did, yͤ which if they ſhould be written euery one, I ſuppoſe the world could not containe the bookes that ſhould be written. Amen.

FINIS.

S. Johannes.

Das XXI. Capitel.

23. Da gieng eine rede auß vnter den Brüdern: Dieſer Jünger ſtirbet nicht / Vnd Jeſus ſprach nicht zu jm: Er ſtirbet nicht. Sondern ſo ich wil / daß er bleibe / biß ich komme / was gehet es dich an.

Da gieng nu Tale vb jhlanz Brederne / Denne Diſciule dett icke / de Jeſus ſagde icke til hannem / Hand doer icke / Men / om teg vil / at hand ſkal blyffue / indtil jeg kommer / Hvad kommer det dig ved?

24. Diß iſt der Jünger / der von diſen dingen zeuget / vnnd hat diß geſchrieben / vnd wir wiſſen / daß ſein Zeugnis warhafftig iſt.

Denne er den Diſcipel / ſom vidner om diſſe ting / oc ſkreff dette / Oc wi vide / at hans Vidnisbyrd er ſant.

25. Es ſind auch vil andere ding / die Jeſus gethan hat / welche / ſo ſie ſolten eines nach dem andern geſchrieben werden / achte ich / die Welt würde die Bücher nicht begreiffen / die zu beſchreiben weren.

Denne ere oc mange andre ting / ſom Jheſus giorde / huilcke / dett ſom de ſkulde beſcriffuis / der ene effter det andet / da actet ieg / at Verden ſkulde icke begribe de Boger / ſom ſkulde beſcriffuis.

Ende des Euangeliums S. Johannis.

S. Jan.

Kapitola XXI.

23. Wſſtalkel ta mezy bratřj / žeby Včedhuiſt ten nemřel vmřjti. Ale nekřj hyl Gežjſs / žeby nemřel vmřjti: nez řekl / Chcyli ho tak mchati dokudž nepřijdu / co tobě potom?

Rzkl ſe ſlowo wyſło mezy bratrzy / że vczedhuiſt ten nemrzec / Ale nie rzekł Jezus / Że vmrze / ale rzekł / chcy ly ze tak bydz aż przyidzie / coż tobie do tego?

24. Tot geſt Včedlnějſ ten / ktery ſwědectwj wydal o těchto wěcech / a napſal tyto wěcy: a wjme že prawě geſt ſwědectwj geho.

Thenczi geſt ten zwolennyk Kterzy świadczy o tych rzeczach / y co wypiſał ſnimy / że prawdziwe ieſt świadectwo iego.

25. Geſtě pak zagiſtě y giných mnoho wěcj / ktereždto kdyby ſe ſepſaly gednu po druhé / mniemám že ani ſamému tomuto ſwětu nebudau knihy přiſtiti.

Ale geſzcze wiele innych rzeczy Ktorych Jezus / Ktore gdyby ſie maly bydz wſzyſtkie oſobnie ſpiſane / nie tuſze abym ſam ſwiat ogarnoczyl tyſzagi / Ktoreby o tym piſano.

Skonawá ſe Ewangelium ſepſané od S. Jana.